

GOVERNMENT OF INDIA
ARCHÆOLOGICAL SURVEY OF INDIA

CENTRAL
ARCHÆOLOGICAL
LIBRARY

ACCESSION NO 23551

CALL No. 091.4912/Mit

D.G.A. 79

Vols. 5 = 6

091.4912
Mit

NOTICES

OF

SANSKRIT MSS.

BY

RAJENDRALALA MITRA, LL. D., C. I. E.,

Honorary Member of the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland, of the Physical Class of the Imperial Academy of Sciences, Vienna, and of the Bombay Branch of the Royal Asiatic Society of Great Britain; Corresponding Member of the German and of the American Oriental Societies, of the Royal Academy of Science, Hungary, and of the Ethnological Society of Berlin; Fellow of the Royal Society of Northern Antiquaries, Copenhagen, &c., &c.

PUBLISHED

UNDER ORDERS OF THE GOVERNMENT OF
BENGAL.

VOLUME V. (Vol. 6 inside)

23551

091-4912
Mit

CALCUTTA:

PRINTED BY J. W. THOMAS, AT THE BAPTIST MISSION PRESS.

1880.

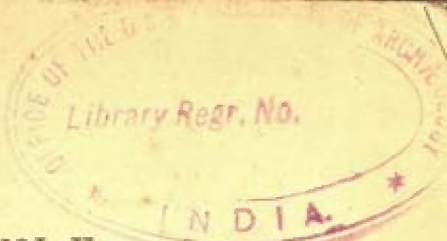

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY, NEW DELHI.

Acc. No. 23551

Date. 20. 4. 56.

Call No. 091. 4912/Mut

INDEX TO VOL V.

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Abhinava Gupta, ...	74	A'nanda-laharí, Satíka, ...	129
Achára-chandrodaya, ...	97	A'nanda-laharí-ṭiká, ...	19
Achára-chintámaṇi, ...	169	Ananta,... 9, 25,	214
Achárádarśa, 233,	279	Ananta Agnihotrí, ...	25
Achára-dípiká, ...	233	Aniruddha, ...	117
Achala Upádhyáya, ...	264	Aniruddha-vṛttí, ...	117
Achyuta Kṛishṇánanda,...	145	Anubandha-darśana, ...	105
Adbhuta-ságara-sára, ...	254	Anumāna-khaṇḍa, ...	225
Adhikaraṇa-chandriká, ...	229	Anuvákádhyaýa, ...	120
Adhikaraṇa-kaumudí, ...	199	Apadeva Mahámahopá-	
Aditya Puri, ...	155	dhyáya, ...	229
Advaita-brahmavidyá-		Ápastamba, ... 121,	217
paddhati, ...	79	A'pastamba-sútra-dípiká,	121
Advaita-dípiká, 292, 293,	295	A'pastamba-sútra-vṛttí,...	121
Aghora-kalpa, ...	33	Śaṇipála, ...	302
Agamatattva-saṅgraha, ...	79	Śaṇyáji Bhaṭṭa, ...	95
Aṅhika-saṅkshepa, ...	272	Apyayi Díkshita, 85,	145
Aitareya-bráhmaṇa, ...	117	A'rhata, ...	48
Aitareya-bráhmaṇa-bhá-		A'ravya-yáminí, ...	290
shya, ...	117	Arjuna, ...	205
Alakanandá river, ...	39	A'rya Bhaṭṭa, ...	178
Alaṅkára-ratnákara, ...	131	A'ryá-vyákhya, ...	101
Alaṅkára-ratnákaroḍá-		A'scharya-ratnamálá, ...	276
harana-sannibaddha-		Ashṭa-vikṛiti, ...	255
deví-stotra, ...	131	Asiatic Society, 102, 127,	
Áloka, ...	223	136, ... 196,	300
Amalánanda, ...	85	Atharva-śiras-upanishad,	253
Amara Siṅha,...	5	Atharva Veda, 121, 122,	
amareśa, ...	256	251, ...	253
A'nandabodha A'chárya,...	107	Atharva-vedopanishads,...	251

	Page		Page
Atisukha, ...	26	Bheda-dípiká,...	195
A'treya, ...	88	Bhoja Rájá, ...	28
Avanti, ...	68	Bhṛigu, ...	221
Avanti-khaṇḍa, 42,	67	Bhṛigu-saṁhitá, ...	221
Avimúkta, ...	48	Bhúdhara, ...	127
Badariká-máhátmya, ...	39	Bhúmi-khaṇḍa, ...	59
Badarikáśrama, ...	39	Black Yajur Veda, 123,	217
Badarinátha, ...	39	Brahmá, 33, 34, 178,	260
Balabhadra, ...	103	Buchanan-Hamilton, F,	11
Bálavivekiní, ...	278	Budharanjini,...	8
Bhagvad-gítá,...	11	Chañḍes'vara, ...	301
Bhágavata-puráṇa, 8,	77	Chañḍes'vara Ṭhakkura, 152,	242
Bhagiratha Miśra, ...	224	Chañḍí, ...	270
Bhagiratha Ṭhákura, ...	273	Chañḍí-saparyá-krama-	
Bhámati, ...	85	kalpavallí, ...	167
Bhánuchandra Gaṇi, ...	263	Chandrachúḍa Bhaṭṭa, ...	124
Bhánudatta, ...	266	Chandrálóka, ...	103
Bhánunátha Daivajña, ...	191	Chandraśekhara Mahá-	
Bharadvája, ... 85,	127	mahopádhyáya, ...	240
Bharadvája Gotra, ...	256	Chandra Siṁha, ...	172
Bhášhá-pariechhedha, ...	130	Charaka, ...	88
Bháskara Áchárya, 86,		Chaturbhuja-Mahápañ-	
127, ...	178	ḍita, ...	254
Bhaṭṭojí Díkshita, 89,	127	Chaturvarga-chintámaṇi,	246
Bauddha, ...	48	Chintámaṇi, ... 169,	223
Bhavadeva Bhaṭṭa, ...	144	Chitra-rúpa-viehára, ...	262
Bhavadeva Miśra, Mahá-		Colebrooke, H. T., ...	125
mahopádhyáya, ...	200	Cowell, E. B.,... 87,	273
Bhávágapeśa Díkshita, ...	76	Daksha, ...	30
Bhavanátha Miśra, Mahá-		Dakshiṇa-káliká, ...	251
mahopádhyaya, ...	286	Dakshiṇámúrti, 81,	102
Bhavání, ...	19	Dakshiṇámúrti-atotra-	
Bhavánidása, ...	11	vártika, ...	102
Bhává Viśvanátha, ...	76	Dámodara Miśra, ...	28
Bhaveśa, ...	225	Dámodara Ṭhakkura, ...	282
Bhavishya-puráṇa, 33,	34	Damayanti, ...	304
Bhavishyottara, ...	33	Dánadharma-prakríyá, ...	144

	<i>Page</i>
Dána-panjí, ...	150
Dána-vákyávalí, ...	137
Daṇḍa-viveka, ...	225
Darpaṇa, ...	127
Daśaputra, ...	267
Dattātreyā, ...	163
Dattātreyā Tantra, ...	163
Dāya-bhāga, ...	154, 297
Dāyabhāga-viveka, ...	154
Dehṛṇapāla, ...	302
Devadāsa Mīśra, ...	140
Devadāsa-prakāśa, ...	140
Devadatta, ...	127
Devagiri, ...	178
Devanātha Thakkura, Tar-	
kapāṇchānana Mahā-	
mahopādhyāya, ...	199, 237
Dhanvantarī, ...	88
Dhārā, ...	28, 182
Dharmachandra, Mahā-	
rājādhirāja, ...	261
Dharma-kosha, ...	225
Dharma-ratna, ...	297
Dharma-viveka, ...	240
Dhīrmatī Devī, ...	137
Dīna Bhaṭṭa, ...	130
Divākara Daivajña, ...	214
Divya-dīpikā, ...	282
Dravya-kīraṇāvalī, ...	284
Dravya-kīraṇāvalī-prakāśa, ...	284
Droṇa, ...	150
Durgā, 81, 139, 253, ...	260
Durgābhakti-taraṅgiṇī, ...	
192, ...	194
Durgā-pūjā, 192, 194, ...	297
Durgopāniṣad ...	253
Dvaita-nirṇaya, 166, 209, 281, 296	

	<i>Page</i>
Dvaita-nirṇaya-jīrnod-	
dhāra, ...	166
Dvaitanirṇaya-prakāśa, ...	281
Dvaita-parīśiṣṭa, ...	186
Ekādaśī, ...	210
Ekāha, ...	6
Ekāhānām Paddhati, ...	6
Gadādhara, ...	267
Gadādhara Bhaṭṭa, ...	177
Gaja-sūtra, ...	111
Gaja-sūtra-vyākhyā, ...	111
Gaṇapati, ...	182
Gaṅgābhakti-taraṅgiṇī, ...	182
Gaṅgādhara, ...	217
Gaṅgeśa, 84, 174, 185, ...	299
223, 225, 252, ...	284
Gaṅgeśvara, ...	207
Gaṅgeśvara Upādhyāya, ...	252
Gaṅgopāniṣad, ...	260
Gaṇeśa, 62, 132, 253, ...	62
Gaṇeśa-khaṇḍa, ...	62
Gaṇeśa-māhātmya, ...	223
Gaṇeśa Mīśra, ...	253
Gaṇeśopāniṣad, ...	236
Garga-paddhatī, ...	214
Gārgya, ...	125
Gauḍapāda, ...	11
Gītā-bhāṣya, ...	205
Gītā-govinda, ...	103, 205
Gobhila, ...	288
Gobhila-grihya-bhāṣya, ...	288
Godāvari river, ...	178
Gokulanātha Mahāmaho-	
pādhyāya, 174, 185, ...	305
197, 201, ...	86
Golādhyāya, ...	92
Gopāla, ...	

	Page		Page
Kusumanjali-vivarāṇa, ...	189	Mahāsāndhi-vigrahika, ...	242
Kusumanjali-vyākhyā, ...	87	Mahes'a Kavi, ...	97
Lakshmaṇa Ārya, ...	9	Mahes'a Thākura Mahā-	
Lakshmaṇa Sena, 169,		mahopādhyāya, ...	217
205, 300,	302	Mahes'vara Miśra Maha-	
Lakshmī, ...	9, 260	mahopaddyāya, ...	241
Lakshmīdhara, 142,	259	Maitreyopanishadāloka, ...	123
Lālā Thakkura, ...	272	Maitri Upanishad, ...	123
Lilāvati-tikā, ...	224	Makarandapāla, ...	302
Liṅgārchaṇa-chandrikā,	267	Māṇḍūkyopanishadālo-	
Laugākshī, ...	106	ka, ...	121
Mackenzie, Colonel, ...	11	Māṇḍūkya Upanishad, ...	121
Mādhava Āchārya, 93,	158	Mālava, ...	273
Mādhava Jyotīrviṭ, ...	214	Mānasollāsa, ...	81, 102
Mādhava Mahāmahopā-		Mānasollāsa-vṛttānta, ...	81
dhyāya, ...	194, 195	Mānasollāsa-vṛttānta-vi-	
Madhusūdana Miśra		lāsa, ...	102
Mahāmahopādhyāya ...	281	Mantrārtha-dīpikā, ...	261
Madanamanohara Mahā-		Manu, ...	33, 225, 260
mahopāddhyāya, ...	269	Mārkaṇḍeya, ...	1
Madhusūdana Miśra, ...	28	Mārkaṇḍeya Purāṇa, ...	270
Madhusūdana Thakkura,		Mārtanḍa-vallabhā, ...	25
83, 166,	225	Māsa-mīmāṃsā, ...	197
Madhusūdana Mahāmaho-		Matsya-purāṇa, 33,	95
pādhyāya, ...	269	Mayūra Bhāṭṭa, ...	7
Mādhyandini-saṁhitā, 87,	118	Meghadūta, ...	287
Madhya Tantra, 33,	34	Mīmāṃsā-palvala, ...	281
Mahābala, ...	288	Mīmāṃsāratha-saṅgraha-	
Mahādeva, ...	39, 79, 101	kaumudī, ...	106
Mahādeva Paṇḍita, ...	84	Miś'aru Miśra, ...	172
Mahādeva Paṇḍita Puṇat-		Mitāksharā, ...	259, 302
ākara, ...	174	Mithilā, 97, 182, 192,	
Mahādevī, ...	172	211, ...	244
Mahānātaka, ...	27, 28, 29	Mohanadāsa Miśra, ...	29
Mahāpaṇḍita Chaturbhuja,	254	Mudrā-prakāś'a, ...	181
Mahārājadhīrāja Dharma-		Muhammad Shāh, ...	282
chandra, ...	261	Muhārta-mārtanḍa, ...	25

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Mukunda Paṇḍita, ... 84,	174	Nṛsiṁha, ...	178
Mulyādhyāya-vīvaraṇa,...	114	Nṛsiṁha As'rama, ...	292
Muṇḍakopaniṣad, ...	124	Nṛsiṁha Daivajña, ...	147
Muṇḍakopaniṣadāloka,...	124	Nṛsiṁha Thakkura, ...	145
Munis'vara Sārvabhauma,	171	Nyāya-kaustubha, 84, ...	174
Nāga, ... 86,	260	Nyāya-lilāvatī, ...	224
Nāgara-khaṇḍa, 50,	93	Nyāya-nibandha, ...	207
Nāgārjuna Achārya, ...	276	Nyāya-nibandha-prakās'a,	207
Nāges'a Bhaṭṭa, 101, 196,	266	Nyāya-ratna, ...	203
Nāgoji Bhaṭṭa, ...	23	Nyāya-ratnamālā, ...	203
Naishadha, ...	265	Nyāya-siddhānta-manjarī,	175
Naishadha-prakās'a, ...	265	Nyāya-siddhānta-muktā-	
Nabdana, ...	205	valī, ...	130
Nandadeva, ...	129	Nyāya-siddhānta-muktā-	
Nanda Paṇḍita, 80,	111	valī-dīpikā, ...	130
Nāndimukha-nirūpaṇa, ...	209	Nyāya-tattva-parikṣhā, ...	193
Nandīs'vara Achārya, ...	79	Nyāya-vārtika-tātparya,	207
Nārada, ...	205	Padma-purāṇa, ...	95
Nārada-purāṇa, 30, 39,	59	Padmanābha Bhaṭṭa, ...	302
Naraharī, ...	126	Padmanābha Dīkṣhita, ...	92
Naraharī Mahāmahopā-		Padārtha-dharma-saṅgra-	
dhyāya, ...	209	ha, ...	283
Narasiṁha, ...	19	Padārtha-dīvyā-chakṣhu,	284
Narasiṁha Deva, Rājā,		Padārthādars'a, ...	20
137, ...	192	Padārtha-khaṇḍana, ...	265
Nārāyaṇa, 10, 11, 25, 92,		Padārtha-khaṇḍana-vyā-	
217, ...	288	khyā, ...	265
Nārāyaṇa Bhaṭṭa, ...	146	Padārthoddes'a, ...	289
Nārāyaṇa Tīrtha, ...	125	Paiyagunḍa, ...	101
Narmadā river, ...	42	Pākhaṇḍa-chapeṭikā, ...	77
Navarāja, ...	150	Pākayaṇḍa, ...	124
Nigama-pariśiṣṭa, ...	116	Pākayaṇḍa-nirṇaya, ...	124
Nigama-sūtra, ...	116	Pakṣadhara Mīs'ra, 155,	185
Nīlakaṇṭha, ... 108,	214	Pala-pīyūṣha-latā, ...	269
Nīlakaṇṭha-tājikābhidhāna,	214	Pañchapādikā, ...	131
Nītisāra, ... 135,	136	Pañchapātra, ...	48
Nityānanda, ...	26	Pāṇḍu family, ...	34

	Page		Page
Pāṇini, ...	102, 111,	127	Pratijñā-sūtra-pariśiṣṭa, 116
Parāś'ara, ...	...	111	Pratisarga, ... 34
Parāś'ara-smṛiti, ...	...	111	Prātiś'ākhyā, ... 262
Pāraskara, ...	87, 135, 207,	208	Pratishṭhā-paddhati, ... 151
Pāraskara-grihya-sūtra, ...	...	87	Pratyaksha-chintāmanya-
Paribhāsendu-s'ekhara, 101,	102		loka, ... 83
Paribhāsendu-s'ekhara-kā-			Pratyaksha-khaṇḍa, 84, 185
s'ikā, ...	...	101	Pratyakshāloka, ... 299
Paribhāshā-viveka, ...	...	197	Pratyakshya-manīrasmi-
Pārijāta, ...	205, 225,	259	chakra, ... 185, 299
Pārijāta-haraṇa, ...	...	205	Prāyas'chitta, .. 223, 234,
Pārthasārathi-Mis'ra, 204,			Prāyas'chitta-pradīpa, .. 286
	300,	301	Prāyas'chitta-pārijāta, .. 223
Pārvatī, ...	39, 92, 131,	266	Prāyas'chittendu-s'ekhara, 23
Patanjali, ...	...	119	Prayoga-darpaṇa, ... 92
Pātañjala-bhāshya-vārtti-			Prayoga-paddhati, .. 135
ka, ...	...	119	Prayogottama-ratnamālā, 129
Pātañjala-sūtra-bhāshya,	...	200	Pravarādhyāya-pariśiṣṭa, 113
Phanirāja, ...	...	9	Pravarasena, ... 300, 301
Pitribhakti, ...	...	250	Pūrṇa Āchārya, .. 10
Pitribhakti-taraṅginī, ...	...	90	Pūrṇachandra, .. 234
Pradīpa, ...	...	225	Pūrṇamās'esṭi, .. 217
Pradīpikā, ...	...	225	Purusha-parīkshā, .. 244
Pradyotana Bhaṭṭāchārya,	...	103	Purushottama, ... 97
Prakāsātmā Yati, ...	...	280	Purushottama Vidyāvāgi-
Pramāṇa-pramoda, ...	...	305	s'a Bhaṭṭāchārya, ... 129
Pramāṇa-mālā, ...	...	107	Pūrta-kamalākara, ... 138
Pramāṇa-pallava, ...	...	145	Rāghava Bhaṭṭa, .. 20
Prāmānyāloka, ...	...	185	Raghudeva Nyāyālaṅkāra
Prāmānyāloka-tippaṇī, ...	...	185	Bhaṭṭāchārya, .. 265
Prāpanātha, ...	...	273	Raghunātha, ... 100, 171
Prapaṇna-dīnachārya, ...	...	4	Raghunātha Chakravartī, 5
Prapaṇnāmṛita, ...	...	9	Raghunātha S'īromaṇi, .. 265
Prasastapāda, ...	...	283	Raghupati, .. 285
Prasastapāda Āchārya, ...	...	289	Raghu Sūri, ... 151
Prasastapāda-bhāshya, ...	...	283	Rāhu, ... 254
Pratijñā-sūtra, ...	...	116	Rakshākāmbā, .. 9, 10

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Rāma, ... 1, 6, 27, 64,	95	Revā, ...	42
Rāmabhadra, Mahārājā-		Revā-khaṇḍa, ...	42
dhirāja, ...	90	Rīg-veda, ... 117,	120
Rāmachandra, ... 103, 105,	300	Ripunjaya, ...	234
Rāmachandra Paṇḍit, ..	262	Rōer, E., ...	130
Rāmachandra Yājñika		Rudradhara, ... 25,	258
Pāthaka, ...	217	Rudradatta, ...	121
Rāmagopāla Tīrtha, ...	125	Rukmiṇī, ...	205
Rāmagovindā Tīrtha, ...	125	Rūpanārāyaṇa Miśra, 90,	91
Rāmakiśora Śarmā, ..	181	Śabda-khaṇḍa, 90, 177,	299
Rāmakṛṣṇa, ...	270	Śabda-khaṇḍa-ṭippanī, ..	299
Rāmakṛṣṇa Bhaṭṭa, ...	138	Śabdāloka, ...	177
Rāmānanada Tīrtha, ...	239	Śabdāloka-rahasya, ...	177
Rāmanātha-Vidyāvāchas-		Sachchidānanda Saras-	
pati-Bhaṭṭāchārya, ...	154	vatī, ...	101
Rāmānuja, ... 4, 9, 10,	11	Sadāsīva, ... 48,	267
Rāmānuja-charita, ..	9	Sadāsīvendra Sarasvatī, ...	106
Rāma Tīrtha, ... 82,	102	Sādhaka-sarvasva, ...	273
Rāmes'vara, ...	106	Sahyādri-khaṇḍa, 52, 57,	
Rāmes'vara Bhaṭṭa, 146,	270	64, ...	93
Rāmes'vara Rājapa-		Sambhala-grāma, ...	59
nḍita, ...	137	Sambhala-grāma-māhāt-	
Rāmāyaṇa, ... 1,	57	mya, ...	59
Raṅgarāja Adhvaravara,	85	Sambhalapur, ...	59
Raṅgojī, ...	127	Sambhuchandra, Rājā, ...	290
Rāsa-dīpikā, ...	287	Samaya-pradīpa, ...	259
Rasamanjarī, ...	266	Saṅkara, ... 30,	132
Rasamanjarī-prakāśa, ...	266	Saṅkara Āchārya, ... 19,	
Ratnadhara, ..	304	81, 82, 101, 102, 129,	131
Ratnākara, ... 152, 225,	259	Saṅkara Miśra, ...	286
Ratnapāṇi, ...	211	Saṅkara-saṅghitā, ...	30
Ratnapati Upādhyāya, ...	284	Sāṅkhyā-chandrikā, ...	125
Rivāṇa-vaha, ...	300	Sāṅkhyā-kārikā, ...	125
Rivāṇa-vaha-tīkā, ...	300	Saṅkhyā-parimāṇa-niban-	
Rivāṇa Bhaṭṭa, ...	270	dha, ...	161
Ropukā, ...	64	Sāṅkhyā-pravachana-sūtra-	
Ropukā-māhātmya, ...	64	vṛitti, ...	117

	Page
Sanmis'ra,	186
S'ántikalpa-pradīpa,	275
S'ánti-ratna,	270
Sáradá-tilaka,	20
S'áriraka-mímáñsá-nyáya- sañgraha,	280
Sarvadarsana-sañgraha,	158
Sarvadarśana-śiromaṇi,	158
S'ástrasiddhānta-leś'a,	145
S'ástrasiddhānta-leś'a-vyá- khyá,	145
S'atánika,	34
Satī Devī,	23
Satrughna Mahámahopá- dhyáya,	261
Satyabhámá,	205
Satyopákhyána,	1
Saura-bhášhya,	147
Saura-saṁhitá,	48
Sáyana Kchárya,	117
S'eshakṛishṇa Pañḍita,	90
Setubandha,	300, 301
Siddhānta,	178
Siddhānta-kaumudī,	89
Siddhānta-kaumudī-gúḍa- phakkiká-prakás'a,	89
Siddhānta-sárvaabhauma,	171
Siddhānta-śiromaṇi,	178
Siddhānta-sundara,	86
Siddhānta-tattva,	188
Siddhānta-tattva-viveka, 178,	201
Siddhes'vara Yogivara,	262
Siñha Śaṅkara,	131
Śiromaṇi,	158
S'isúbodhinī,	214
S'itikañṭha,	92

	Page
Síva, ... 19, 23, 34, 39, 42, 48, 50, 64, 68, 77, 95, 78, 93, 129, 163, 260,	267
Síva Bhaṭṭa, .. 23, 196,	266
Síva-gítá,	95
Síva-máhátmya-khaṇḍa,	50
Síva Sīñha,	244
Sívarámendra Yati,	111
Skanda,	42
Skanda-purāṇa, 30, 39, 42, 48, 50, 52, 57, 59, 62, 64, 67,	93
Smṛiti-bhāskara,	108
Smṛiti dípiká,	157
Smṛiti-kála-taraṅga,	11
Smṛiti-kaumudī,	237
Smṛiti-paribhášhá,	160
Smṛiti-sára,	225
Smṛiti-sára-samuchchaya, 230,	232
Smṛiti-tattva-viveka,	184
Soma Bhaṭṭa,	199
Soma Mis'ra,	221
Somakarma-pradípiká,	6
Soma S'armá,	127
Soma-siddhānta,	241
Sphoṭa-chaṭaka,	100
Sphoṭa-váda, .. 127,	127
S'raddha-chintámaṇi,	1
S'raddha-chintámaṇi-bhá- va-dípiká,	1
S'raddhádars'a,	2
S'raddha-kalpa,	1
S'raddha-kás'iká,	1
S'raddha-pradīpa,	1
S'raddhendu,	1

	Page
S'ri-bhāshya, ... 10,	11
S'ridatta, ... 233,	250
S'ridatta Mahāmahopā- dhyāya, .. 259,	279
S'rikṛishṇa, .. 25,	175
S'rikṛishṇa Dīkshita, ..	176
S'rikṛishṇa Vidyāvāgīśa Bhaṭṭāchārya, ..	275
S'rīnagara,	39
S'rīnātha Achārya, ...	257
S'rīnātha Achārya, Mahā- mahopādhyāya, ..	265
S'rīnivāsa Deśikendra, ..	167
S'ri-sampradāyī,	11
S'risiddhāntavāgīśa Bhaṭ- ṭāchārya,	21
S'rutabodha,	278
S'ruti,	48
Sthapati-Garga, ..	236
Subandhu, ..	304
Subhaṅkara, ..	211
Subbibhaktiyartha-viveka,	110
Subodhinī, ..	95
S'uddhi-viveka, .. 25,	258
S'ūdra paddhati, ..	302
S'ukra, ..	221
S'ukra Achārya, ...	135
Sumanta,	34
S'ūra Miśra, ..	109
S'ūres'vara Achārya, ..	3
Sūta, ..	1
Sāta-saṅhitā, ... 50,	93
Sārya, ... 7, 48, 127,	260
Sūryopanishad, ...	252
Surya-siddhānta-vivarāṇa,	127
Sūryānuvādīni, ..	7
Sūrya-siddhānta, 127, 147,	178

	Page
Svarodaya, .. 126,	271
Svarodaya-ṭikā,..	126
Svātmānanda-prakarāṇa,	101
Svātmānirūpaṇa-prakarāṇa,	101
Svayambhu, ..	34
Svayamprakāśānanda Sa- rasvatī, ..	145
S'vetāmbara Yati, ...	276
S'vetas'vataropanishadālo- ka, ..	122
S'vetās'vatara Upanishad,	122
Taittirīya Upanishad, 3,	115
Taittirīyopanishadāloka,	115
Taittirīya-s'ruti-vārttika,	3
Tantrāloka, ..	74
Tantrāloka-ṭikā, ...	74
Tantra-vārttika, ..	203
Tārāchandra, ..	278
Tarka-prakāś'ikā, ..	176
Tarka-tattva-nirūpaṇa, ..	174
Tātparya-dīpikā, ..	93
Tattva-chintāmaṇi, ... 84,	
185, ..	225
Tattva-dīpanī, ..	304
Tattva-nirṇaya, ..	155
Tattva-samāsa, ..	76
Tattva-yāthārthya-dīpana,	76
Thākurdāsa, ..	105
Tilaka, ..	225
Tīrtha-kaumudī, ..	21
Tīthi-nirṇaya, 149,	211
Tīthi-tattva-chintāmaṇi,	217
Trīkāṇḍa-s'ēsha, ...	5
Trīkāṇḍa-chintāmaṇi, ...	5
Trīlakṣaṇī-bhāva-pa- kāśa, ...	166
Trīpura, ...	133

	Page		Page
Gopálají, ...	114	Haris'chandra-charita, ...	215
Gopálásrama-rúpa Nan-		Hárita, ... 9,	88
dís'vara Achárya, ...	79	Hárita-saṅhitá, ...	88
Gopálendra Sarasvatí, ...	109	Harivaṇsa Kavi, ...	271
Gotama, ...	193	Hastinátha, ...	10
Govardhana, ...	100	Harivallabha, ...	127
Govinda, ...	9	Hemádri, ...	246
Govindachandra Deva, ...	142	Himálaya, ... 39,	57
Govindadása, ...	10	Hridayanátha S'armá, ...	209
Govinda Jyotirvit, ...	214	Hridayadhara Bhaṭṭa, ...	142
Grihastha-ratnákara, ...	242	Indra, ... 205,	254
Grihya-paddhati, 207,	236	Indradatta Upádhyáya, ...	89
Grihya-sútra, ... 135,	207	Indrapati Mahámaho-	
Grihya-sútra-vivarana, ...	208	pádhyáya, ...	281
Gúḍha-phakkiká-prakás'a,	89	Is'varakrishna, ...	125
Guhaka, ...	1	Jagadbandhu S'armá, ...	290
Guṇáṅkara, ...	276	Jagaddhara Mahámaho-	
Haladhara, ...	259	pádhyáya, ... 287,	304
Hall, F. E., 76, 107, 117,		Jagannátha, ... 109,	193
119, 145, 204, 289, ...	292	Jagannátha A's'rama, ...	292
Háláyudhí, ...	225	Jagannátha Mahámaho-	
Hanumán, ...	27	pádhyáya, ...	188
Hanumannátaka, 27,	29	Jagannátha-prakás'a, ...	109
Hanumannátaka-dípiká,	29	Jalás'ayotsarga-vidhi, ...	146
Háralatá, ...	259	Jánakínátha Bhaṭṭa-	
Hari, ... 9, 25,	297	cháryya Chūdāmaṇi, ...	175
Haribhakti-dípiká, ...	189	Janmáshṭamí, ...	210
Haricharana Puri, ...	155	Jaiminí, ... 48,	106
Harihara, ...	164	Játaka-tilaka, ...	212
Harihara-subhásita, ...	164	Jayadeva, 103, 203, 223,	
Harilála, ...	233	225, ...	299
Harináráyana, ...	90	Jayadeva Mis'ra, ...	83
Harináráyana, Mahárájá,	202	Jayalakshimí, ...	271
Harinátha Mahámaho-		Jayaráma Nyáyapañchá-	
pádhyáya, ...	230	nana, ...	189
Hariráma, ...	262	Jaysratha, ...	74
Haris'chandra, ...	215	Jimutaváhana, 154,	297

	<i>Page</i>
Jñānānanda, ...	95
Jñāna-pradīpa, ...	274
Jñanarāja, ...	86
Jyotih-saṅgraha, ...	134
Jyotih-sāstra-samuchcha-	
ya, ...	80
Jyotih-kalpataru, ...	73
Jyotsnā, ...	262
Kaivalyopanishad, ...	122
Kaivalyopanishadāloka, ...	122
Kāla, ...	266
Kālidāsa, ... 28, 278, 285,	287
Kālikrishṇa, Rājā Bahā-	
dura, ...	244
Kalpa Sūtra, ...	121
Kalpataru, ...	225
Kālyupanishad, ...	251
Kālyūrdhāmnāya Tan-	
tra, ...	38
Kāmboja, ...	109
Kāmadhenu, ...	225
Kamalākara A'chārya, ...	212
Kamalākara Bhaṭṭa, 138, 178	270
Kāmandakī, ...	136
Kāmpilya, ...	127
Kaṇṭakoddbhāra, ...	225
Kānyakuvja, ...	64
Kapila, ...	125
Kāraka-vāda, ...	216
Kardama, ...	57
Karkānuga-padārtha-dī-	
pikā, ...	217
Karka Upādhyāya, ...	217
Kārtika, ...	133
Kāshmir, ...	300
Kās'ikā, ...	101
Kās'ikhanda, ...	48

	<i>Page</i>
Kathavallyupanishadāloka, ...	123
Kaṭha Upanishad, ...	123
Kātyāyana, 26, 113, 114, ...	116
Kauṇḍa Bhaṭṭa, ...	127
Kaus'ika-gotra, ...	25
Kavi Chudāmani, ...	73
Kāvya-prakāśa, ...	133
Kāvya-prakāśa-nidarsana, ...	133
Kes'ava, ...	214
Kes'ava Kavindra, ...	161
Kes'ava Mahāmahopā-	
dhyāya, ...	186
Kes'ava-paddhatyudā-	
harana, ...	214
Kes'ava Viś'varūpa, ...	79
Khaṇḍānanda, ...	131
Kiraṇāvalī, ...	289
Krama-saṅhitā, ...	119
Krama-pāṭha, ...	118
Krishṇa, ...	211
Krishṇa Bhaṭṭa, ...	216
Krishṇadeva Miś'ra, ...	200
Krishṇārechana-chaṇḍikā, ...	211
Krishṇa Miś'ra, ...	26
Kṛitya-mahārṇava, ...	202
Kṛitya-pallava-dīpikā, ...	275
Kṛitya-sāgara, ...	225
Kṛitya-tattvārṇava, ...	257
Kulanātha Upādhyāya, ...	301
Kumāra-sambhava, ...	285
Kumāra-vyākhyā-sudhā, ...	285
Kumārila Bhaṭṭa, ...	203
Kuṇḍa-tattva-prakāśikā, ...	239
Kārmāchala, ...	127
Kusumāñjali, 87, 189, ...	273
Kusumāñjali-prakāśa-kā-	
s'ikā, ...	273

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Trivikrama Sūri, ...	151	Vallála, ...	132
Tulajá, ...	57	Válmiki, ...	1, 27
Turajá, ...	57	Vámadeva, ...	219
Turajá-máhátmya, ...	57	Vámadeva Upádhyáya, ...	272
Tvaritá, ...	57	157, ...	193
Tváshṭrá, ...	34	Vaṇśadhara, ...	193
Udayana Āchārya, 87,		Varddhamāna Mahāma-	
189, 273, 284, ...	289	hopadhyāya, 160, 168,	
Uddyotakara, ...	207	184, 197, 207, 225, 273,	284
Ujjain, ...	68	Vaṇṇaratna-dīpiká, ...	256
Uktha, ...	113	Varuṇa, ...	146
Uktha-paddhati, ...	113	Vasantarāja, ...	263
Umá, ...	68	Vasāntarāja-tīkā, ...	263
Umāpati Bhaṭṭa Sūri, ...	124	Vāsavadatta, ...	304
Umāpatidhara Upādhy-		Vaśiṣṭha, ...	77, 229
āya, ...	205, 284	Vaśiṣṭha-siddhānta, ...	219
Upadeśa-ratnamālā, ...	114	Vaśiṣṭhopapurāṇa, ...	77
Upādhyāya, ...	191	Vāsudeva, ...	8
Uṛdhhdhāmnāya Tantra, ...	38	Vasudeva Dīkṣita, ...	207
Uttara-khaṇḍa, ...	95	Vaṇeśvara Mahāmaho-	
Vāchaspati Miśra, 149,		pādhyá, ...	155
165, 166, 202, 281, ...	296	Vaṭuka-bhairava, ...	273
Vāchaspati Miśra Maha-		Vedānta-dīpa, ...	11
mahopādhyāya, ...	169	Vedānta-kalpataru-pari-	
Vāchaspati Śarmá, ...	90	mala, ...	85
Vaidyanātha Bhaṭṭa, ...	101	Vedāntaloka, ...	115
Vaiṣṇava, ... 4, 11, 34,		Vedāntāryá, ...	101
39, ...	189	Vedānta-saṅjñá, ...	155
Vājasaneyi-prátiśákhyá, ...	262	Vedānta-saṅjñá-dīpiká, ...	155
Vaiyákarāṇa-bhūṣhaṇa-sāra, ...	127	Vedānta-sāra, ...	1
Vaiyákarāṇa-matoumajjana, ...	108	Vedānta Sūtra, 10, 11, ...	83
Vaiyákarāṇa-matoumajja-		Vedārtha-saṅgraha, ...	1
na-tīká, ...	108	Vení, ...	10
Vākya-vāda, ...	264	Vidvan-manohará, ...	11
Vallabha, ...	7	Vidyápati, ...	24
Vallabha Āchārya, ...	224	Vijñāna Bhikṣu, 76, 114,	
Vallabha Prabhātiya, ...	127	115, 119, 121, 122, 123,	124

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Vijnānes'vara, Bhatta, ...	302	Vṛittyullāsa, ...	108
Vijayarāma Āchārya, ...	77	Vyāsa, 1, 48, 85, 119,	
Vilvapaṇḍya, ...	225	181, ...	133
Vināyaka, ...	48	Vyāvahāra, ...	225
Vināyaka Paṇḍita, ...	111	Vyāvahāra-chamatkāra, ...	91
Vīrabhadra, ...	103	Vyāvahāra-kalpataṛa, ...	142
Vērapura, ...	95	Vyāvahāra-ratna, ...	191
Vīra Sīṇha, ...	103	Wilks, Col., ...	11
Vires'vara Thakkura, ...	242	Wilson, Dr. H. H., 11,	125
Vishṇu, ... 19, 50, 132,	260	Yādava, ...	9, 10
Vishṇu Miśra, ...	26	Yajñamata, ...	236
Vishṇu-purāṇa, ...	215	Yājñavalkya, ... 48, 225,	302
Viśvanātha, ...	76	Yajur-veda, ...	236, 272
Viśvanātha Daivajña, ...	214	Yajur-veda, Black, ...	123
Viśvanātha Dīkshita, ...	176	Yajur-veda, White, 116,	123
Viśvanātha Paṇḍānana, ...	130	Yamunā Arya, ...	10
Viśva-prakāsa, ...	219	Yāñuganta-sīromani, ...	90
Viśvarūpa Āchārya, 82,	102	Yati-dharma-samuechha-	
Viśves'vara, ...	82	ya, ...	75
Viśves'vara Sarasvatī, ...	75	Yatirāja, ...	10
Viṭṭhala, ...	97	Yavana-jātaka, ...	272
Vivāda-chandra, ...	172	Yoga-ratnamālā, ...	276
Vivāda-ratnākara, ...	152	Yoga-sāra, ...	221
Vratodyāpana-kaumudī, ...	132	Yoga-vārttika, ...	119

APPENDIX.

FROM

RAI RAJENDRALALA MITRA, BAHADUR, C. I. E., LL. D.

TO

A. PEDLER, ESQ.

Secretary to the Asiatic Society of Bengal.

Dated, 8 Maniktollah, August 25, 1880.

SIR,

With reference to Government Resolution No. ३०/३७ of
 date March 8, 1879, communicated
 * May 24, 1879. February 15, 1875. to the Society under cover of Mr. Under-Secretary Bolton's Revenue Department No. १०६ mis, dated 27th idem, and in continuation of my letters as per margin,* I have the honor to submit the following report on the operations carried on by me, to the close of the official year 1879-80, for the discovery and preservation of ancient Sanskrit Manuscripts in the Bengal Provinces.

2. The Resolution of Government requires "a report showing what progress has been made in all the branches of the work" entrusted to the Society. These branches include—1st, enquiry and collection of information regarding rare and valuable manuscripts; 2nd, compilation of lists thereof; 3rd, printing and publication of such lists; 4th, purchase of all rare or desirable manuscripts; 5th, publication of rare works. Of these the first four works have been, by direction of Government, entrusted to me, and this report will be confined to them. For the last the Society receives an annual grant of Rs. 3,000, for which, I presume, you will submit a separate report. The administration of the funds granted for the conduct of the works in my hands, has been carried on by the Society, and, I believe, accounts thereof have been annually submitted to Government by the Society, no further return, therefore, is now required.

3. Of the works entrusted to me, the most important is the first, Enquiry about MSS. Difficulty of access. *i. e.*, the collection of information regarding rare manuscripts in private libraries. It forms the basis on which the others rest, and it is at the

same time the most difficult. Public libraries, or repositories accessible to the public, are unknown in this country, and private owners are all Hindus, who regard their manuscript treasures as sacred heir-looms which should be treated with every mark of veneration; and in many houses they are actually daily worshipped along with their lares and penates. In Hindu Maṭhs this is particularly the case, and access to them is not permitted, except after certain troublesome purificatory rites have been observed. Such Maṭhs in Bengal, however, are not very rich in rare works. Jain Maṭhs are richer, and there no worship is paid to MSS.; but they are not, generally speaking, open to other than persons of the Jain persuasion. The best places for rare works are Toles or native colleges owned by Paṇḍits whose ancestors for several generations have been teachers; but the heads of such institutions are frequently absent from their homes, on invitations to S'rāddhas, and are mostly very suspicious and unwilling to exhibit their stores to strangers. Several visits have, therefore, to be paid to them before anything really valuable or rare can be seen. Moreover, such Toles are scattered wide apart over the country, and much time is lost in travelling from place to place before any satisfactory information can be obtained.

4. A great deal of time is also lost in preparing notices in the form adopted by me. The Government order
 Time lost in preparing notices. prescribed a form which included only

the name of the work, the name of its author, its extent in pages, its date, and its subject. These details could be compiled in a few minutes for each codex, and these are all that are supplied in the lists published in the other circles of enquiry; but it struck me, when I undertook the task for Bengal, that they were not sufficient, and that as the work could be done only once for all, the opportunity should not be neglected to make the lists as complete as possible. My suggestions were approved by Government, and the notices published by me include an amount of work which, in the case of every large codex, involves tedious reading of two or three days. Taking this fact into consideration, I believe that, on the whole, the results of my enquiry during the period under notice have been satisfactory. Many rare books have been discovered; several of them have been purchased; and lists have been prepared of a great number containing details amounting, in many instances, to an analysis of the entire work.

5. The enquiry has been conducted, as heretofore, by a travelling
 Paṇḍit working under my orders, and
 Mode of enquiry. by myself whenever I had opportunities

of going out of Calcutta. I have also carried on extensive correspondence
 with friends, acquaintances, and Sanskrit scholars, and obtained much
 aid and information from them.

6. In 1876, I visited Benares for the purchase of MSS. In 1877,
 Places visited by me. Gayá. I went to Rāniganj, Patna and Benares,
 obtaining a large number of MSS. from

the last named place. In 1878, I had occasion to go to Gayá, and thence
 proceeded to Patna and Arrah. Next to Benares, Gayá is the most sacred
 city of the Hindus. It was the capital of a Hindu principality two
 thousand five hundred years ago, even before the birth of S'ákya Siṁha,
 and held by the Buddhists for well nigh a thousand years as one of
 the principal seats of their religion. In the fifth century it reverted
 to the Hindus, and ever since it has been renowned as the sanctuary
 wherein rests the foot-marks of the divinity, which every pious Hindu is
 bound to visit at least once in his lifetime. But for all that, it is exceed-
 ingly poor in Sanskrit literature. Having had occasion to perform there
 the S'rāddha rite in honour of my parents, I spent a considerable sum of
 money, and thereby secured the good-will of a great number of Gawáls,
 as also of the few Paṇḍits living in the town, and they brought to me what-
 ever Sanskrit manuscripts they had; but none of them had any worth look-
 ing at. Most of them are so ignorant that they cannot even repeat
 the services correctly when they officiate at S'rāddhas. In the neighbour-
 ing town of Buddha-Gayá, the Hindu Maṭh owned by Paṇḍit Hema-
 nátha Giri, has a collection of over three hundred MSS. well preserved in
 a pukka house, and enjoying the benefit of a catalogue. As the works
 comprised in the collection were, however, not rare, I did not think it
 worth while to take a copy of the catalogue.

7. Patna is even more ancient than Gayá, and was once the capital
 of an empire; but it, too, is as poor in
 Patna. Sanskrit MSS. as Gayá. There are
 no Paṇḍits of note, and none has any work of value.

8. At Arrah there are four Jain Maṭhs, one of which is noted for
 a collection of Jain MSS., but, being
 Arrah. a Hindu, I was not allowed access to
 it. I was told there were upwards of 600 MSS.

9. At the Jain Maṭh at Benares I met with better reception, and my Paṇḍit was allowed for several days, to examine the MSS. there, but subsequently, when the Paṇḍit was engaged in taking notes of such of the MSS. as I thought rare, a rumour was spread that I would communicate to Europeans the secret mantras of the Jain faith, and my Paṇḍit's work had to be brought to an abrupt close.

10. I had no opportunity to go to Orissa lately, but Bábu Kshírodachandra Ráya, for some time Head Master of the Government School at Puri, procured for me a nominal list of about 400 MSS. contained in the S'aṅkara Maṭh at that place. I visited it in 1868, but failed to obtain any detailed account of its manuscript treasures. From what I then saw I calculated that there were about two thousand MSS., and the list obtained, I therefore suspect, is incomplete. The Bábu has been kind enough also to obtain for me copies of several works of local celebrity on the history of Puri, and among them may be noted the *Svarṇádri-mahodaya*, the *Kshetra-máhátmya* and the *Guṇḍichá-máhátmya*, of which I have seen no notice in any catalogue hitherto published.

11. The work of enquiry in the Mufassil devolved mainly on Paṇḍit Rámanátha Tarkaratna, who travelled from district to district for more than ten months every year, and I have every reason to be satisfied with his ability, zeal and devotion to his duties. In the beginning of 1875-76, he spent four months at Sántipur, in the Nuddea district. It is a place of considerable repute, and the abode of a large number of learned Bráhmans, most of whom possess old MSS. One of them, Paṇḍit Kálidása Vidyávágíśa, owns a collection of over one thousand codices, many of which are rare, and a few unique. They are kept in a pukka room, and great care is taken for their proper preservation. I have obtained descriptive notices of 92 of these codices. Among the works contained in this collection, the following may be noted as rare :

1. Mathuránátha's commentary on the Gautama Sútras.
2. Rámabhadra's gloss on ditto.
3. Vardhamána's commentary on the Kusumánjalí.
4. Varadarája's Tárkika-rakshá.
5. Laṅgákshí's Tarka-kaumudí.

6. A commentary on the Tattva-pradīpikā.
7. Ditto on the Bheda-dhikkāra.
8. Brahma-sūtra-samanjasā-vṛitti.
9. Rāmānuja's Vedārtha-saṅgraha.
10. Viśiṣṭādvaitopanyāsa.
11. Tattva-traya.
12. Prapannāmṛita.
13. Aniruddha's commentary on the Sāṅkhya Sūtra.
14. Mahādeva's ditto.
15. Nārāyaṇa's ditto on the Yoga aphorisms.
16. Yogā-sūtra-maniprabhā-vṛitti.
17. Devala Smṛiti.
18. Vriddha-sātātapa Smṛiti.
19. Yajur-vidhāna.
20. Prākṛita-pingala-prakāśa.
21. Ditto with the commentary of Chandras'ekhara.
22. Setubandha (672 years old).

The Gossains of S'āntipur are noted for their learning and for the interest they have evinced during the last three centuries in Sanskrit literature, and their collections have also been examined, as also those of Rāmāyādava Chūdāmaṇi, Bhuvaneśvara Tarkālaṅkāra, Rāmadhana Vidyāvāgiśa and Rādhikāprasāda Gośvāmī, and notices secured of 48 rare codices. In the village of Simlā, close by S'āntipur, the Bhaṭṭāchāryas have a considerable collection of MSS., including about a hundred Tantras. Of these 15 have been noticed.

12. From S'āntipur the Paṇḍit proceeded to Birabhuma where,
in the house of Rājā Rāmaranjana
Birabhuma.
Chakravartī, of Hitampur, he found 25

codices. These are daily worshipped with offerings of flowers, tulsi leaves, and sandal paste, but the Rājā allowed them to be opened by the Paṇḍit, who took notices of the contents of 8 of them. Close by Hitampur, in the village of Debrājpur, one Mabeśa Bhaṭṭāchārya has a small collection of 60 MSS., out of which 7 have been noticed. Proceeding thence to Kenduli, the Paṇḍit found a collection of about 200 MSS. in the monastery of Jayadeva. Most of the works were, however, in the Bengali language, and of little interest. They were found in an old chest in a neglected hut. Only 12 codices were deemed worthy of notice. Close by this

monastery, in the house of Gopála Bhaṭṭāchārya, there are about a hundred MSS., mostly very old, and written either on palm leaves, or the bark of the *agaru*, but the travelling Paṇḍit found opportunity for noticing only 12 of them. Going thence to Gopálapura, the Paṇḍit found upwards of 300 medical works in the houses of Bábu Mahendranārāyaṇa Gupta and Bábu Káśínátha Gupta, who are practising physicians of repute, and good Sanskrit scholars. Out of their collections, notices were secured of 40 codices. The next place in the district of Birabhumā where Sanskrit MSS. can be found is Bhímghar. There, in the house of Bámācharana Bhaṭṭāchārya, about 200 codices were examined, including a commentary on the Prākṛit Grammar of Kramadís'vara, of which I have yet failed to obtain a second copy. Descriptions of 35 of these MSS. were secured by the Paṇḍit. He also obtained notices of 16 codices at Siüḍi, in the house of Bábu Kuladánanda Mukarji. As at Hitampur so here, the collection, comprising 40 Tantras, is daily worshipped. Close by the last, in the village of Karidhá, there are 200 MSS. in the library of Bábu Kuladāprasād Sen, and the Bhaṭṭāchāryas of Singur and Mañgalḍihi, there are 250 more, of which 56 have been examined and noticed.

13. During 1876, the Paṇḍit was employed in the Murshidábád

Murshidábád.

zillah, except for about a month when he was deputed to Benares to purchase

MSS. The largest collection to be met with in this district, belongs to Bábu Rámadása Sen, of Berhampur. Bábu Rádhikāprasād Sen of that place, Paṇḍits Kálibrahma Bhaṭṭāchārya, and Kálicharana Upādhyāya of Lálagolá, and Rání Yamunákumári, of Nashipur, have also large collections. Out of these, the Paṇḍit compiled notices of 180 codices. The Nashipur collection comprises complete copies of nearly all the Purāṇas, and most of the Upapurāṇas. The others are of a miscellaneous character, but that of Bábu Rámadasa Sen includes several very rare works. At a second visit to this place in 1878, the Paṇḍit had an opportunity of examining the library attached to the Rámānuja Maṭh of Mahant Gopáladāsa. It contains two hundred codices, including several rare works, among which the names of *Bhāradvāja Sañhitá*, *Hanumat Sañhitá*, and *Vaśishṭha Sañhitá* I had not heard of before.

14. During 1877, the Paṇḍit worked for a time in Murshidábád,

Goptipará &c.

and subsequently at Guptipará and Sántipur, then at Birbhuma, spending

about two months at Benares for the purchase of MSS., and at the close of the year he was absent on sick leave for about nine weeks.

15. In March 1878, I deputed the Paṇḍit to Tirhut, where he spent five months, returning home on the occasion of the Dusserah vacation,

and spending the latter part of the year at Nashipur in the district of Murshidābād. In 1879, he was again sent to Tirhut, where he spent several months. The principal places visited in the district, were Darbhanga, Madhubani, Mujoná, Magrání, Lohaná, Behat, Gopálpur, Pílkhuýáḍgrám, and Sarvasimá. At the first named place the Library of the Hon'ble Mahārājá Lachhmís'var Sīñha, Bahádur, was found to contain about 200 MSS., most of which were found to have been more or less injured by white-ants, but the codices were generally correct and complete. The Mahārājá was kind enough not only to allow all his MSS. to be examined, but recommended my Paṇḍit to the notice of the Paṇḍits of his place, and otherwise helped him greatly in carrying on his researches. The Library of Paṇḍit Kánáyí Jhá, the court paṇḍit of the Mahārājá, was found better kept, and comprised a select collection of Sanskrit works. Bábu Guñes'vara Sīñha, Bahádur, of that place has a collection of about 150 works on Smṛiti, including several rare ones. At his home at Magrání, Paṇḍit Kánáyí Jhá has a collection of 700 codices of great value. A nominal catalogue of these was secured, and notices of all the important works prepared. At Ujána, Bábu Jhánjhá, is reputed to have a very large collection, but he did not allow my Paṇḍit to see more than 50 or 60 of them. A neighbour of his, Bábu Bholá Jhá was much more courteous and communicative, and his large collection was carefully examined. Paṇḍits Jogadatta Jhá, Gossain Jhá, and Digambara Jhá, of this place also own pretty extensive collections relating principally to Nyáya, Smṛiti and Kávyā. Phanidhara Miśra of Behat is a professor of Jyotish, and in his library were found very correct texts of the *Brahma Siddhānta*, *Soma Siddhānta*, *Sammrát Siddhānta*, and *Siddhānta-tattva-viveka*. At Mujoná, Paṇḍit Babulál Páṭhak exhibited a collection of 150 MSS. Through the influence of Mr. Grierson, who interested himself in my researches, my Paṇḍit was very kindly received by Paṇḍit Bábu Jhanjhá of Pílkhuýáḍ, and allowed to prepare notices of 65 MSS. including a hitherto unknown commentary on the Gobhila Gṛihya Sūtra, by Bhaṭṭanārāyaṇa of the time of Lakshmaṇa Sena. Alto-

gether the Paṇḍit has obtained upwards of 300 notices of rare works from Tirhut. These, however, I believe, represent but a small fraction of what may be fairly expected from a district which has been the chief seat of Sanskrit learning for upwards of 1500 years, and which still comprises a great number of learned men. Most of the MSS. met with in Tirhut are dated in the era of Lakshmaṇa Sena. My Paṇḍit is of opinion, and I agree with him, that there exists in this place work enough to keep him fully employed for two years more.

16. In the autumn of 1879 the Paṇḍit travelled in the interior of the Burdwan district. In the village of Begune he found a collection of Smṛiti works in the house of Sadānanda Bhaṭṭācārya, out of which he noticed 12, which he had not met with elsewhere. He was shown also an old list of works which the Bhaṭṭācārya had once owned, and it included upwards of a hundred names which the Paṇḍit had not heard of before, but the works, he was told, had been mostly destroyed. At the village of Guḍāp he found among others a commentary, by Bhavadeva, on the Yoga aphorisms, of the existence of which I had no knowledge before, and a complete copy of Arjuna Miśra's commentary on the Mahābhārata of which I had before seen only small fragments. At Nisheḍā he found several rare works, most of which were dated, as in Tirhut, in the era of Lakshmaṇa Sena.

17. In January last, I deputed the Paṇḍit to Rānāghāt, in the Nuddea district, and there he was employed for about three months in examining the MSS. belonging, severally, to Bābu Surendranāth Pāl Chaudhurī, Bābu Rāmalāla Bandyopādhyāya, and Paṇḍit Madhusūdana Nyāyaratna.

18. The notices referred to in the preceding paras, have been prepared in a tabular form, giving details regarding the following particulars, *viz.*, 1, name of the work; 2, author's name; 3, size; 4, No. of folia; 5, No. of lines on each page; 6, No. of letters in each line; 7, character; 8, condition; 9, date; 10, accuracy; 11, place of deposit; 12, initial line and extracts from the Introduction; 13, concluding line and colophon; 14 contents. To save time and secure uniformity, printed forms have been used, and these, as filled up, are forwarded to me weekly, so as to give me

an idea of the amount of work done by the Paṇḍit every week. On receipt of these forms, my assistants assort them, check them with the registers kept at my office, compare them with accounts previously received from other sources, and translate the details into English, leaving for me the task of writing out the general description of the works and translating the contents. Upwards of five thousand notices have been compiled, of which two thousand have been printed, and three thousand are now on hand. In addition to them a register has been kept, of all works of which only names have been communicated to me, together with notes of the places where the works are to be found.

19. The lists prepared by my assistants and elaborated by me, are, as stated in former reports, published

• Lists published.

under the name of "Notices of Sanskrit

MSS." And of these seven fasciculi have been published during the period under report. Formerly each fasciculus was made up of 96 pages, and two or three such were published each year. Under orders of Government this plan has latterly been given up, and only one fasciculus has been published each year, the bulk being proportionally increased. The fasciculi published comprise nearly 1000 royal octavo pages, and descriptions of 842 separate codices. The descriptions are not only sufficient for the identification of the codices, but enough to convey a fair idea of their contents. In many instances the subject of each chapter has been accurately defined, and for the generality of works no further analysis will hereafter be required. In so far the work of analysis contemplated by Government to be hereafter undertaken, has been anticipated. I had hoped to have printed more, but during the last four years a great portion of the leisure I had from my official duties, had to be devoted to printing the second volume of my 'Antiquities of Orissa,' a large work on 'the Hermitage of Śākya Muni,' and two or three Sanskrit works. Something however, has been done by way of supplement to the 'Notices.' In 1877, I brought out a 'Descriptive Catalogue of Sanskrit Grammars' in the Library of the Asiatic Society of Bengal, giving detailed descriptions and full bibliographical references, so as to make it a hand-book of reference for the grammatical literature of the Hindus. In course of the current year I have published a similar Catalogue of Sanskrit MSS. in the Library of His Highness the Mahārājā of Bikaner. It contains descriptive accounts of over 2000 MSS. and extends to 755 pages. It has been so printed as to

form a companion volume to the 'Notices.' Considerable progress has also been made in the printing of an 'Analysis of the Sanskrit Buddhist literature of Nepal,' of which 70 different works were collected by Mr. B. H. Hodgson, while resident at Kátmádu, and presented to the Asiatic Society of Bengal. Three sets of these works were collected, of which the second was presented to the India House Library, and the third to the *Bibliothèque nationale* of France. Out of Nepal these works are nowhere to be found, and with the exception of the *Lalita-Vistara*, edited by me, none has yet been printed. The extreme rarity of these works, coupled with their importance in connexion with the history of Indian Buddhism, renders a full analysis of their contents highly desirable, and I am glad to be able to say that I have already printed 180 pages, and hope to complete the work in six months more.

20. As the 'Notices' are now before Government, it is scarcely necessary to dilate on their contents in this report. I beg to observe, however,

Contents of the list.

that in making my selection of works for notice, I have always borne in my mind that the object of the undertaking is to form a complete record of the number and nature of the Sanskrit manuscripts now extant in the country, and that in many instances this record will be the only means of conveying information about them to European orientalists. It is certain that some of the works of which only one, two, or three copies are now extant, will, ere long, cease to exist altogether, and their memory can be preserved only by a record like the present. Popular works and school-books are being multiplied by the press, and consequently they are not subject to the risks to which Vedic, philosophic, astronomical and medical works are liable, and it is necessary, therefore, that those works which are liable to early destruction, should be taken up first. In the earlier fasciculi of the "Notices." I had also borne in mind that my work would be soon supplemented by catalogues of the MSS. in the Library of the Asiatic Society of Bengal and of the Sanskrit College of Calcutta, and accordingly omitted to notice all such codices as were contained in those repositories; but, seeing that the prospect of such catalogues being soon published is faint, I have of late changed my plan, and included in my 'Notices' all works that have come to hand without reference to those libraries.

The following classified list will show the different kinds of works which have been noticed :

I.	Veda.	
a.	<i>Saṁhitā</i> (Hymns),.....	9
b.	<i>Brāhmaṇa</i> (Ceremonials),.....	6
c.	<i>Aranyaka</i> (Do. for forest life),.....	0
d.	<i>Upanishads</i> (Philosophical tracts),	26
e.	<i>Vaidika</i> (Śāstras, rituals, phonetics &c.),.....	123
II.	Aitihasika Śāstra.	
a.	<i>Itihāsa</i> (History),	13
b.	<i>Purāṇa</i> (Ancient legends),	55
III.	Kāvya śāstra.	
a.	<i>Kāvya</i> (Poems),	52
b.	<i>Nāṭaka</i> (Drama),.....	12
c.	<i>Champū</i> (Poetico-prose compositions),	2
d.	<i>Kosha</i> (Miscellaneous poetical collections),.....	7
e.	<i>Upākhyāna</i> (Tales and Romances),	6
IV.	Abhidāna Śāstra (Lexicography),.....	13
V.	Vyākaraṇa Śāstra (Grammars),.....	29
VI.	Chhandas Śāstra, (Versification),	4
VII.	Alaṅkāra Śāstra (Rhetoric),	15
VIII.	Jyotiṣha Śāstra (Astronomy and Astrology),.....	51
IX.	Smṛiti Śāstra (Law, civil and canonical),.....	128
X.	Saṅgīta Śāstra, (Music),.....	0
XI.	S'ilpa Śāstra (Arts),.....	0
XII.	Kāma Śāstra (Erotics),.....	1
XIII.	Darsana Śāstra (Philosophy),.....	1
a.	<i>Sāṅkhya</i> (Hylotheistic),	5
b.	<i>Nyāya</i> (Dialectic),	90
c.	<i>Vaiśeṣika</i> (Physical).....	5
d.	<i>Mīmāṃsā</i> (Ritualistic),	17
e.	<i>Vedānta</i> (Monotheistic),.....	72
f.	<i>Yoga</i> (Theocratic),	8
g.	<i>Aparādārsanika</i> (Minor systems of Philosophy),..	5
XIV.	Bhakti Śāstra (Faith),.....	33
XV.	Tantra Śāstra (Mysticism),.....	33
XVI.	Vaidyaka (Medical Science),	16

XVII.	Jain S'ástra (Jain religion),.....	1
XVIII.	Bauddha S'ástra (Buddhist religion),.....	0
XIX.	Anirdhishta (Miscellaneous),	5
Total, ...		842

21. Reference was made in para. 24 of the last report to facsimiles of old and rare works. Several such have been inserted in the fasciculi published since. One of them deserves special mention. It is the last page of a codex of the 'Setubandha' or the 'Marine Causeway,' a work of the 5th century, attributed to king Pravarasena of Káshmir. The codex is dated 102 of the era of Lakshmana Sena, and is 672 years old. It is the oldest MS. in the Bengali character that has yet been met with. It affords indubitable proof of the antiquity of a character which is ordinarily supposed to be of a very modern date.

22. The arrangement adopted by me in printing the lists was, after some correspondence, approved by Government. I find, however, that separate headings involve a great waste of space; I propose, therefore, if not otherwise instructed, to follow, in future fasciculi, the plan of Dr. Burnell's Tanjore Catalogue, so as to put more matter on each page. It will lead to a slight sacrifice of uniformity, but will otherwise prove economical.

23. The fourth head of my duties refers to the purchase of all rare and desirable manuscripts. My success in this branch has not been such as I could wish. As stated in para. 26 of my last report, opportunities for purchase are extremely rare in Bengal, and the trouble of getting transcripts made in the houses of the owners of MSS. (for they are seldom lent out) has been so great that very little has been done in the way of copying. Only a few have been so prepared, and I have depended mainly on purchases. The total number of my acquisitions, both by copying and purchases, amounts to 956, which, with previous purchases, make a total of 1,612. Several of these are very rare, and most are new to the collection of the Asiatic Society of Bengal. A classified list of the MSS. procured during the period embraced in this report is hereto

annexed (Appendix A) ; and it will be seen that it comprises several names which will be new to European scholars.

24. Some of the works obtained deserve special note. Under the head of *Saṅhitās*, there is a codex which
 Rare MSS. supplies the Kramapāṭha of the Mādhy-
 andinī text of the White Yajur Veda. This, I believe, has not yet been brought to the notice of European orientalists. The plan of this pāṭha or mode of writing the text is the same as that adopted in writing the Rīg text, and the object is the same, namely, to prevent interpolation. The plan is to write the first word of a verse with the second ; the second with the third ; the third with the fourth, and so on, the last word being closed by the particle *iti*. To illustrate this with an English example I shall take the sentence, "let there be light ; and there was light." Written in the Kramapāṭha form, it would run thus : Let there | there be | be light | light and | and there | there was | was light | Light *iti*. | In writing the Rīk Saṅhitā two other forms are used, namely, the *Jaṭā* and the *Ghana*, and they are much more complicated. I am not aware of these latter forms having ever been used for preserving the authenticity of the Yajur Veda. A text printed from such a pāṭha would be the most authentic—much more so than any amount of collation of ordinary Saṅhitā or Pada texts can possibly afford.

Under the head of Brāhmaṇa there is a complete codex of the *Aitareya-brāhmaṇa-bhāṣya*, which was not hitherto accessible in Calcutta. The *Kausitaki Brāhmaṇa*, under the same head, is also valuable. Of Upanishads several fragments have been obtained with their commentaries.

My acquisitions of treatises relating to the Vedas are rich. They amount altogether to 190 codices, and comprise a great number of very rare works including several Śikshās, a text of the *Jaṭāpaṭala* with a commentary, a Pushpa-sūtra with a commentary, two Sulva-Sūtras, and several manuals for the performance of Vedic rites.

Under the head of Purāṇa, the only work worthy of special note is a codex of the *Nilamata Purāṇa*, containing traditions of Kāśmīr. I am indebted for it to Bābu Nilāmbara Mukarji, Chief Justice of the High Court of Jambu. Several minor ones have been obtained which will be found new in Europe, and even in India reckoned as very rare.

In my last report I adverted to several Prākṛit grammars, which I had collected for my own private use. I have been able lately to obtain a commentary on one of them, the text of Kramadīśvara. It is unique, and I propose to give an abstract of it in my edition of the work of Kramadīśvara. I have employed copyists, too, for securing copies of my private acquisitions for the Government collection.

Of new poems, the *Sarījāna-charita*, the *Modha-prakāśa*, the *Fāyastuti*, the *Pitāmbara-charita*, the *Megha-saundāminī*, the *Anugama-tattva-mālā*, and the *Sahṛidaya-hṛidayāloka* may be noted as new.

Under the head of Śilpa or ancient Indian Art there is only one work, but it is a new one. It is entitled *Pratimā-pramāṇa*, and it supplies directions for the relative proportion of the figures of all the leading divinities of the Hindus. It is a guide to the formation of images, and highly interesting from an antiquarian point of view.

There are several names under the head of Philosophy. Among them the commentary (*ṭīkā*) of Mathurānātha and the gloss (*vṛtti*) of Rāma-bhadra on the Nyāya aphorisms of Gotama are unique. The essay of Udayana on the *Kuṣumāñjali* and the commentary thereon by Vardhamāna Mīśra, are exceedingly scarce. I have not seen any of them at Benares, there is none in Calcutta, and my Paṇḍit has seen them nowhere in the different districts he has travelled over.

Among medical works there are three treatises on the diseases, defects, anatomy and characteristics of horses, which are alike curious and interesting. I have prepared an abstract of these, and intend to print it in the *Journal of the Asiatic Society of Bengal*. Brief abstracts of the contents of these works have been already published in the "Notices."

As yet very little has been done by orientalists in analyzing the contents of the voluminous literature of the Jains. The only work of importance yet translated is the *Kalpa Sūtra*. In my catalogue of the Library of His Highness the Mahārāja of Bikaner, I have given abstracts of upwards of a hundred works of this class, and most of the seventy-two works purchased by me, will be found new in Europe.

25. Reference has already been made (para. 15) to the work remaining to be done in the district of Tirhut.

Work remaining to be done.

It will, I believe, take fully two years.

The districts of Pūrṇiā, Māldā, Dinājpur, Rangpur, Rājshāhi and Pābna

have not been visited ; but, except in some parts of Rangpur and Rájsháhi, the work to be done is not likely to be extensive. Kámákhyá in Assam has been the seat of Tántric learning for many centuries, and the number of Tantras likely to be found there will fully take up eighteen months or more. The whole of the eastern districts, except Dacca which was visited in 1871, has likewise to be visited. I know Mymensing contains a great number of Paṇḍits who are descendants of long lines of Paṇḍits, and they are sure to have rare or unknown works. Baidynáth near Deoghar, Midnapur and the province of Orissa are yet unvisited, and I calculate these will take up fully three years, and altogether a period of ten years more is necessary to complete the survey in which I have been engaged during the last ten years.

My official and other duties have hitherto prevented my devoting the whole of my scanty leisure to the task of passing through the press the lists prepared by my assistants, and I have now on hand over three thousand names in manuscript. In a short time I hope, however, to have more leisure at command, and, by steady application, to bring up arrears, and to keep pace with the work done by the travelling Paṇḍit. As a native of India, cherishing deep respect for the memory of those who have contributed so largely to the literary reputation of my native land, I look upon the work as a labour of love, and long earnestly to be able to place before the learned world of Europe an inventory, such as my work is intended to be, of the literary relics the people of India have inherited. Their extent is vast. In Liddell and Scott's Dictionary the total of Greek authors, whose works have descended to modern Europe, has been computed at 553, and of Latin authors of the classical period the total according to White and Riddle's Latin-English Dictionary is 218. Whereas of Sanskrit authors the total may be computed at four thousand, and the number of their works at 20,000, inclusive of Jain and Buddhist works. In a single catalogue, that of the Tanjore Collection, the total of Hindu authors given is 740. The comparison is, perhaps, not fair, as I am not in a position to supply the number of ecclesiastical and Byzantine writers who were numerous, nor that of mediæval Latin authors, but the figures here given will, I hope, suffice to show that the literature with which I am concerned is in every way worthy of the consideration which

has been so generously to extended it by Government, and that the money spent on preparing an inventory of its relics has not been wasted.

I have the honor to be,

Sir,

Your obedient Servant,

RAJENDRALÁLA MITRA.

APPENDIX A.

List of Sanskrit MSS. purchased for the Government of India.

SĀṢHITĀ.

- 711 Sāmaveda-Saṁhitā.
 1167 Kāṇva-saṁhitā-bhāṣya. Mahi-
 dhara.
 1186 Yajus-saṁhitā-kramapāṭha.
 1187 R̥g-veda-saṁhitā.
 1197 Garga-saṁhitā.
 1410 R̥g-veda-saṁhitā, prathamāś-
 ṭaka.
 938 Ditto. Krama-saṁhitā, pūrva-
 bhāga.
 1421 Ditto. Uttarabhāga.
 1587 Satarudra-mantrārtha-dīpikā.
 1412 R̥g-veda, padapāṭha.
 1165 Aṣṭādhyāyī-bhāṣya. Mā-
 dhava.
 1177 Vājāsaneyī-padapāṭha.

BRĀHMAṆA.

- 708 Śaḍviṁśa-brāhmaṇa.
 709 Tāp̥dya-brāhmaṇa.
 710 Sāmavidhāna-brāhmaṇa.
 716 Arsheya-brāhmaṇa.
 717 Mantra-brāhmaṇa.
 940 Aitareya-brāhmaṇa-bhāṣya.
 968 Śatapatha-brāhmaṇa-bhāṣya.
 1258 Kauśītaki-brāhmaṇa.
 1411 Aitareya, 9th brāhmaṇa.
 1428 Vārttika-sāra.
 1608 Aitareya-brāhmaṇa-bhāṣya.

ĀRAṆYAKA.

- 1353 Sambandha-vārttika. Vṛihad-
 āraṇyaka-bhāṣyāntargata.
 1354 Ditto ṭikā.

UPANISHAD.

- 728 Vajra-sūchyupanishad.
 740 Āsramopanishad.
 944 Maitrayopanishadāloka.
 945 Ś'vetaśvataropanishadāloka.
 946 Kaivalyopanishadāloka.
 948 Māṇḍukyopanishadāloka.
 949 Kaṭhavalīyopanishadāloka.
 950 Taittirīyopanishadāloka.
 951 Praśnopanishadāloka.
 1024 Aitareyopanishad-bhāṣya-
 vivaraṇa.
 1152 Nārāyaṇa-dharmopanishad.
 1210 Nārāyaṇa-dharmopanishad.
 1415 Atharvaṇopanishads, 52.
 1262 Ananda-nidhi. Rāmatāpani-
 ṭikā.
 1070 Iśāvāsya-upanishaddīpikā.
 1450 Muktikopanishad.
 1548 Kaivalyopanishad-ṭikā.
 1577 Kālāgnyupanishad. Kshuri-
 kopanishad.
 1574 Nārada-parivrajakopanishad.
 1576 Vṛihajjāvalōpanishad.
 1578 Rāmatāpani-ṭikā.

1577 Maitreyopanishad, Mantri-
kopenishad.

1574 Nārada-parivrājakopenishad.

1575 Nirālabhopenishad.

VAIDĪKA.

505 Ishātakā-pūraṇa.

659 Pārāsara-śikṣhā.

660 Kātyāyana-śikṣhā.

662 Lomasi-śikṣhā.

663 Pāṇini-śikṣhā.

664 Jāṭapātala.

665 Jāṭapātala Svarāṅkuśa.

666 Amoghānandini Śikṣhā.

667 Keśavi-śikṣhā.

668 Āpastamba-sūtra-bhāṣhya.

685 Yajurvedīya-kūṣaṇḍikā.

730 Adhāna-prāyaścitta.

734 Aśtīka-prāyaścitta.

737 Baudhāyana-sūtra-darśa-pūr-
ṇamāsa.

738 Ditto prāyaścitta.

739 Baudhāyanokta-chāturmāsya-
prayoga.

742 Baudhāyana-sūtra-darśa-pūr-
ṇamāsa.

743 Pavamāna.

746 Rik-saṅkhyā-pariśiṣṭa. Som-
otpati and Mahānāmni-
pariśiṣṭa.

751 Naigeya.

755 Vyūha-navaratna.

756 Nividādhyāya Praūgādhyāya.

757 Āśvalāyana-prāyaścitta.

761 Baudhāyana-sūtra-paśubau-
dha.

762 Ditto chāturmāsya-sūtra.

764 Ditto dvaidhākāṇḍa.

765 Nakṣatreshṭādi-n ā n ā v i -
dhesṭi.

766 Mitravṛndeshṭi.

772 Baudhāyana-sūtriya A'dhāna-
prakaraṇa. [rajiya.

784 Kalpasūtra-bhāṣhya, Varada-

801 Chhāndogya-mantra-bhāṣhya.

831 Karka-bhāṣhya.

873 Gajasūtra-vyākhyā.

887 Gṛihya-sūtra.

926 Prayoga-paddhati. Pāraskara-
gṛihya-sūtra-vyākhyā.

929 Uktha-pariśiṣṭa.

931 Kātyāyana-mulyādhyāya-
vivarāṇa.

932 Anuvākadhyāya.

934 Ishātakāpūraṇa.

933 Nigama-pariśiṣṭa.

935 Pravaraādhyāya-pariśiṣṭa.

936 Pāka-yajña-nirṇaya.

937 A'pastamba-sūtra-vṛitti.

1048 Paśubandha-kārikā.

1049 Mahāvṛata.

1050 Sāma-prāyaścitta.

1051 Hautra-kārikā.

1052 Mantropadhāna-prakāśa.

1053 Mahāgni-sarvasva.

1054 Gopālikā-kārikā.

1055 Chayana-sūtra.

1056 Chayana-prayoga.

1057 Viśvaśrijāmayana-prayoga.

1059 Sarpa-saṅskāra-vidhi.

1063 Āpastambāhnikā.

1060 Yajñatantra-sudhānidhi.

1065 Somotpatti.

1075 Naigeya-rigdevatā.

1077 Vājapeya-kārikā.

1078 Sāmānya-sūtra.

1079 Mantra-vibhāga.

1091 Kātyāyana-prātiśākhya.

1092 Ditto tīkā.

1101 Vaudhāyana-sūtra, 3rd prasna.

1106 Śikṣhā-vivarāṇa.

- 1108 Pushpa-sútra.
 1130 Páaskara-grihya.
 1133 Sútra-pradipa, dráhyániya.
 1138 Pada-gádha.
 1149 Nárayániya-mádhava-bháshya.
 1151 Mahá-pariśishṭa.
 1153 Ápasatamba-dharma-sútra.
 1164 Páaskara-bháshya. Harihara.
 1169 Śikshá-panjiká.
 1179 Nidána-sútra.
 1180 Pushpa-sútra.
 1181 Grihya-káriká.
 1182 Sarvvánuakramaniká.
 1183 Kattyáyana-sútra-vyákhyá.
 1192 Áśvaláyana-śrauta-sútra-bháshya.
 1199 Baudháyana-sútra, 9th prasna.
 1200 Darsa-púrnamása-sútra.
 1201 Paśubandha. Baudhayániya.
 1202 Cháturmásya, ditto.
 1204 Ápastamba-sútra-vṛitti.
 1205 Sámagána-phullasútra-ṭiká.
 1213 Kátíya-púraṇa-bháshya.
 1372 Súlva-pariśishṭa.
 1373 Sāñkhyáyana-grihya-sútra.
 1374 Ditto.
 1375 Náradíya-śikshávivaraṇa.
 1388 Bháradvája-sútra-bháshya.
 1392 Ekáháhina-satrádí-brahma-paddhati.
 1393 Kátyáyana-nakshatra-satra-prayoga.
 1403 Ápastambíya-áṇḍavilá-prayoga-vṛitti.
 1404 Padaprabháva-bodhiní.
 1406 Kátyáyana-sútra-bháshya, Ananta.
 1413 Sāñkhyáyana-sútra.
 1417 Vájasaneyí-padakrama.
 1419 Grihya-sútra.
 1420 Sāñkhyáyana-sútra.
 1422 Ditto.
 1067 Upalekhá.
 1068 Ditto, bháshya.
 1085 Vámana-śukta.
 1155 Lakshaparatna-paribbháshá.
 1189 Rudra-bháshya.
 1198 Mantrártha-manjarí.
 1259 Mantra-saūhítá.
 1269 Padakáriká-ratnamálá.
 1295 Yajñatantra-sudhánidhi.
 1321 Śrutirahasya-prakáśa.
 1322 Vádávalí.
 1327 Patrálambana-vivaraṇa.
 1429 Átma-váda.
 1479 Dikshá-pāṭala-vṛitti.
 1485 Dikshá-pāṭala.
 1504 Daśa-sútra-ṭiká.
 1505 Daśa-sútra-ṭiká *alias* Bálabodha-ṭiká.
 967 Ápastamba Sútra.
 987 Yajurvallabhá.
 988 Ápastamba-darsachaturmásya.
 993 Yajurhautrika.
 994 Pañcha-vidha-sútra.
 992 Ápastambíya-uktha-sútra.
 995 Kalpánupada-sútra.
 996 Anupada-sútra.
 997 Kshudra-sútra.
 998 Kalpa-sútra.
 999 Tāṇḍálakshapa-sútra.
 1004 Soma-yájamána.
 1005 Agnichayániya-káriká.
 1006 Sañjñákarana-bháshya.
 1007 Cháturjñána.
 1008 Saiva-prakáśa.
 1009 Ekágnikāṇḍa-mantra-vyákhyá.
 1010 Kuṇḍárka, saṭika.
 1011 Veda-lakshapádi-nirápaṇa.

- 1012 Vihāra-kārikā.
 1013 Atirātra-stomayāga.
 1016 Sākamedhā.
 1017 Pratihāra-samprayoga.
 1018 Kaṅkili-prayoga.
 1019 Kaṅkili-maitravaruṇa.
 1020 Paundarika-somayāga.
 1021 Brāhmaṇasaṁsi-prayoga.
 1022 Vājapeya-paddhati.
 1023 Jyotiṣṭoma-paddhati.
 1025 Gajasūtra-vyākḥāna.
 1026 Pitṛmedha-paddhati.
 1027 Vṛihadārṇyaka-sureśvara-vārtika.
 1028 Āgnidhra-prayoga.
 1029 Darsa-pūrṇamāsa-hautra-prayoga.
 1030 Pavitreshṭi.
 1222 Gṛihya-sūtra, Pāraskara.
 1223 Gṛihyavivarṇa, Karkopādhyāya.
 1226 Āpastambīya-dharmra-sūtra.
 1227 Vimalodaya-mālā, Āsvalayana-gṛihya-ṭika.
 1228 Sāṅkhyāyana-gṛihya-sūtra.
 1229 Baudhayana-gṛihya-sūtra.
 1238 Āpastambīya-gṛihya-prayoga-vṛitti.
 1240 Nakshatra-satra-sūtra-vṛitti.
 1244 Āsvalāyana-gṛihya-bhāṣhya.
 1245 Āsvalāyana-gṛihya-bhāṣhya.
 1246 Āsvalāyana-smārtta-sūtra.
 1247 Sāṅkhyāyana-sūtra, Purvārdha.
 1248 Saṅkhyāyana-uttarārdha.
 1249 Gṛihya-praśna.
 1251 Kātyāyana-prātisākhya-bhāṣhya.
 1253 Āpastambīya-sulva-bhāṣhya.
 1254 Āpastambīya-dharmma-sūtra.
 1260 Rudrādhyāya-bhāṣhya, Mādhyava.
 1261 Gṛihya-prāyaścitta.
 1263 Darsapūrṇamāsādi-mantra-vyākḥyā.
 1271 Savitra-chayana, Baudhāyana.
 1272 Prātisākhya, Ātharvaṇa.
 1273 Yajur-mānjari.
 1282 Chayana-praśna.
 1283 Āpastamba-sūtra-vṛitti.
 1286 Pāraskara-gṛihya-prayoga-paddhati.
 1293 Chhandasipada.
 1297 Gobhila-gṛihya-bhaṭṭa-bhāṣhya.
 1298 Chhāndogya-pariśiṣṭa.
 1031 Ādhāna-prakarṇa.
 1033 Chāturmāsya.
 1033 Aranygānīya-rishichhanda-daivata-nirūpaṇa.
 1035 Pravara-nirṇaya.
 1036 Agniṣṭomiya-stomayāga.
 1037 Vājapeya-sūtra.
 1038 Paundarika-prayoga.
 1039 Prayaścitta-pradīpikā.
 1040 Sulva-pradīpa.
 1041 Sulva-ṭikā.
 1042 Baudhāyānīya-prayaścitta.
 1043 Navakaṇḍikā-sūtra-śrāddha-vidhi.
 1496 Maitrāyaṇī-somasāṁsthā-paddhati.
 1559 Maitrāyaṇī-gṛihya.
 1455 Paśubandha-prayoga.
 1331 Baudhāyānīya, 2nd praśna.
 1353 Mahāvṛata-bhāṣhya.
 1347 Kātyāyānīya-karka-bhāṣhya.
 1348 Baudhāyānīya-ādhāna-sūtra.
 1349 Drahyaṇīya-sūtra-paddhati.
 1350 Baudhāyānīya-prayoga-sāra.

- 1239 Apastamba-dharmma-sútra-
vṛttí.
1250 Brihadárnyaka-sureśvara-várt-
tika-páda.

ITIHÁSA.

- 677 Gauragaṇḍodesa-dípiká.
805 Itihása-samuchehaya.
808 Rámáyana, Adí, Ayodhyá, and
Kishkindhyá Káṇḍas with
the commentary of Loka-
nátha.
1127 Rámáyana-sára.
1304 Vaishṇava-várttámálá.
1315 Divyasahasra-vivṛtí.
1573 Mahábháratártha-saṅgraha-
dípiká.
1447 Udayapurká-Rájpájiká-vañśá-
valí.

PURĀṆA.

- 680 Mahábhágavata-purāṇa.
732 Ditto.
773 Śivapurāṇa-Uttara-khaṇḍa.
775 Ekámra-purāṇa, 1st khaṇḍa.
776 Ekámra-purāṇa, 2nd khaṇḍa.
777 Ekámra-chandriká.
778 Kapila-saṁhitá.
809 Purāṇa-sára.
833 Vámana-purāṇa.
853 Ś'ántanavi Chandí-ṭiká.
845 Nrisiṅha-purāṇa.
865 Nárada-páñcha-rátra.
891 Síta-saṁhitá with a commen-
tary.
892 Śiva-gítá, Padmapurāṇiya.
910 Vasishṭokta-upapurāṇa, 12th
Adhyáya only, Subodhi-
nyákhyá-ṭikásahita.
1442 Bhágavata-ekádaśa-skhandha-
bhávártha-pradípiká.
1452 Bhágavata-bhúshaṇa.

- 1453 Bhágavata-sandarbhá-vyá-
kyá.

- 1546 Brahma-gítá, Skandapurāṇiya,
1st and 2nd Adhyáya.

- 1546 Brahma-gítá-ṭiká.

- 1150 Sanatasújatiya-prakarāṇa.

- 969 Bhavishya-purāṇa.

- 970 Brahma-purāṇa.

- 971 Linga-purāṇa.

- 972 Skanda-purāṇa, Ambiká-
khaṇḍa.

- 973 Skanda-purāṇa, Kumariká-
khaṇḍa.

- 975 Váyu-purāṇa.

- 977 Sámbla-purāṇa.

- 978 Garuḍa-purāṇa.

- 980 Káliká-purāṇa.

- 985 Nárada-páñcharátra, Brihat.

- 991 Váyu-saṁhitá, Adí-purāṇiya.

- 1142 Bhágavatártha-dípiká.

- 1316 Adí-purāṇa.

- 1362 Ananda-purāṇa.

- 1402 Saura-purāṇa.

- 1409 Bhágavata-chandra-chandriká.

- 965 Síta-saṁhitá.

- 1352 Kedára-kalpa.

- 953 Íśvaragítá-bhášhya, Kúrma-
purāṇiya.

- 1586 Hayaśirśa-pañcharátra.

- 1556 Nilamata-purāṇa.

- 1451 Vaidyanátha-mábhátmya, Pad-
ma-purāṇiya.

- 1454 Ráma-gítá.

- 1456 Rohini-vrata-kathá.

- 1597 Padma-purāṇa, Bhúmi-khaṇḍa.

- 1598 Padma-purāṇa, Śṛisṭi-khaṇḍa.

KĀVYA.

- 251 Chákshúsba-stotra.

- 405 Kumára-sambhava.

- 658 Śiśupála-vadha.

- 686 Stava-málá.
 690 Ráma-lilámṛita.
 691 Ditto, ṭiká.
 727 Sísúpálavadha-ṭiká.
 774 Sadukti-karpámṛita.
 818 Práṛthaná-śataka.
 888 Sabhá-taraṅga.
 890 Kámandakiya-nitisára-ṭiká.
 912 Sukra-nitisára and Kámandakiya-nitisára.
 919 Saundaryya-laharí *alias* Ananda-laharí-saubhágya-varddhinyákhyá-ṭiká.
 952 Kávyá-kaumudí.
 1103 Rámáryyáśataka, Saṭika.
 1105 Mádhavánalakathá.
 1111 Harilílá, Vopadeviya.
 1132 Pítámbara-charita.
 1134 Gítaḡovinda-mádhurí.
 1135 Suryyana-charita-mahákávyá.
 1207 Náráyaṇa-stuti.
 1230 Kṛishṇa-karṇámṛita, saṭika.
 1305 Vahirmukha-mukhamanḡana.
 1317 Vidvan-manḡana.
 1334 Kṛishṇámṛita-mahárpava, Saṭika.
 1345 Táratámya-stotra-vyákhyána.
 1351 Nrisiṅha-sarvasva.
 1361 Modha-prakáśa.
 1371 Ananda-mandákiní.
 1376 Sarvottama-stotra, Saṭika.
 1386 Gakuleśa-lílá-sudhásindhu.
 1395 Kṛishṇa-varṇaṇa.
 1398 Sítáráma-vihára.
 1414 Kumárasambhava.
 1072 Váyustuti, Mandabodhiní-ṭiká-sahita.
 1076 Meghasaudáminí.
 1080 Shaṭpadi, Saṭika.
 1096 Anyokti-muktávalí.

- 1343 Gupyaśhṭaka.
 1120 Añugama-tattvamálá.
 1126 Sahṛidaya-hṛidayáloka.
 1310 Shaṭpadya-vivṛiti.
 1308 Sarvottama-stotra-vivṛiti.
 1242 Kshamáshodhaśa-vyákhyá.
 1211 Váyustuti-ṭiká.
 1171 Nṛipavilása.
 1170 Atmánusásana.
 1330 Ráma-navaratna.
 1389 Lakshmi-sahasra.
 1394 Kavikalpalatá-vyákhyá.
 1579 Chamatkára-chandṛiká.
 1580 Gítávaṇí-ṭiká.
 1495 Mahimanákhyá-stuti-ṭiká.
 1591 Pravodha-kádambarí.
 NÁṬAKA.
 1554 Málinivijaya-vártika.
 1564 Málatinádhava-ṭiká.
 657 Śakuntalá.
 771 Jagannátha-vallabha.
 810 Vidagdhamádhava.
 829 Vṛishabhanujá.
 830 Ushá-ráḡodaya.
 1119 Sañkhalpa-suryyodaya.
 1194 Satsaṅga-vijaya.
 1367 Murárinátaka-ṭiká.
 UPÁKHYÁ'NA.
 889 Vetála-pancha-viñśati.
 986 Vṛihatkathá.
 1118 Siñhásana-dvátṛiñśata.
 989 Sukasapta-ṭiká.
 1464 Pradyumna-charita.
 1466 Pulya-vidhána-vratopákhyána, Kathá-sarit-sáḡara.
 ABHIDHA'NA.
 748 Anekártha-saṅgraha.
 760 Sighrabodhiní *alias* námanamálá.
 942 Amarakosha-ṭiká-vá vákyasudhá.

- 1172 Vījakosha.
 755 Viśvaprakāśa.
 1116 Mātrikā-nighaṇṭa.
 1161 S'ivakosha.
 1162 Indrakosha.
 1252 Kalpataru-kosha.
 846 Pada-chandrikā, Amarakosha-
 vyākhyā.
 VYĀKARAṆA.
 694 Saṅkshiptasāra-rasavati-vṛtti.
 702 Setusaṅgraha, mugdhabodho-
 tika.
 719 Saṅkshiptasāra-pariśiṣṭa-tika.
 731 Prākṛitapāda-tika.
 746 Dhātulakṣhaṇa.
 822 Mugdhabodha-tika, Kṛidanta-
 tivaṇṭa.
 823 Ditto. Taddhita.
 871 Vaiyākaraṇa-manonmajjana-
 tika.
 872 Pāpiniya-bhāṣhyādi-tātpary-
 ya-vivaraṇa.
 876 Subvibhaktiyartha-viveka.
 881 Paribhāshendu-śekhara-kāsi-
 kā.
 893 Yañloganta-siromaṇi.
 894 Siddhānta-kanmudī-guḍa-phak-
 kika-prakāśa.
 917 Vaiyākaraṇa-bhūṣhaṇa-sāra.
 Vaiyākaraṇa-darpanākhyā-
 tika-sahita.
 930 Prayoga-ratnamālokta-subādi-
 kṛit.
 1401 Liṅgavṛtti.
 1596 Gaṇapāṭha.
 CHHANDAH.
 792 Piṅgala-tika.
 793 Piṅgala.
 1370 Prākṛita-piṅgala.
 1303 Chhandonusāsana-vṛtti.

- 1486 Piṅgala.
 1212 Vṛtta-ratnāvali.
 ALAṢKA'RA.
 682 Kāvya-prakāśādarsa.
 683 Kāvya-prakāśa-tika.
 718 Kāvya-prakāśa.
 796 Alaṅkāra-saṅgraha, vā Chand-
 rāloka, saṭika.
 835 Kāvya-prakāśa, saṭika.
 913 Kāvya-prakāśa-nidarsana.
 921 Alaṅkarodāharapa-salya-van-
 dha-devi-stotra.
 1098 Alaṅkāra-sarvasva.
 1407 Alaṅkāra-sarvasva.
 1301 Vṛtti-vārttika.
 JYOTISHA.
 661 Jyotisha.
 864 Muhurtta-ratna.
 898 Jyotir-ratna-mālā.
 899 Narapati-jayacharyāya.
 901 Muhūrta-darpaṇa.
 902 Jyotiḥ-kalpataru.
 903 Jyotiḥ-śāstra-samuchchaya.
 914 Jyotiḥ-saṅgraha.
 922 Svarodaya *alias* narapatijaya-
 charyyā-tika.
 923 Suryya-siddhānta-vivaraṇa.
 955 Sivārkodaya.
 962 Sivārkodaya.
 1044 Rājāvali.
 1173 Yantra-ratnāvali, saṭika.
 1193 Adbhuta-sāgara.
 1281 Praśna-vaishṇava.
 1355 Yantra-chintāmaṇi-tika.
 1363 Yantra-prakāśa-tika.
 1391 Yantra-ratnāvali.
 1435 Siddhānta-sundara.
 1601 Grabalāghava-saṅgraha, saṭika.
 1602 Ditto.
 1603 Horā-sāra.

- 1604 Yantra-chintāmaṇi, saṭika.
 1600 Surya-siddhānta-sodāharana-
 vyākhyā.
 767 Brahma-siddhānta.
 768 Mahā-siddhānta.
 769 Vyasa-siddhānta.
 770 Brihadārya-bhāṭṭa-siddhānta.

SMṚITI.

- 863 Yaśovanta-bhāskara.
 1342 Dharmma-nirṇaya.
 Dharmma-bhushanākhyā-
 tīkā-sabita.
 384 Svadharmāddhabodha.
 656 Manu-saṁhitā.
 670 Śrāddha-chintāmaṇi.
 687 Varsha-kaumudī.
 693 Abhisheka-paddhati.
 701 Suddhyādi-saṅgrahādi.
 721 Suddhyādi-vyāvasthā-saṅk-
 shepa.
 723 Suddhi-dīpikā.
 724 Prāyaścitta-saṅkshhepa.
 726 Gaṅgāvākyāvalī.
 750 Suryayārghya-dāna-prayoga.
 799 Suddhi-nirṇaya.
 800 Durgotsava-viveka.
 807 Karma-vīpāka.
 814 Durgāpūjā-paddhati.
 816 Smārta-vyāvasthārnava.
 819 Gayākṛitya.
 820 Nīrājana-vidhi-prakāśa.
 826 Vyāvahāradyāya-tīkā.
 832 Madana-pārijāta.
 834 Aparārka.
 841 Tithi-nirṇaya.
 842 Śrāddha-kāṇḍa.
 843 Śrāddha-karma-vidhi.
 848 Smṛiti-sudhākara.
 857 Dharma-viveka.

- 858 Śivāśṭamurti-tattva-pra-
 kāśa.
 866 Nirṇayāmṛita.
 868 Smṛiti-bhāṣkara.
 870 Kṛitya-mahārṇava.
 875 Āchāra-mayūkha.
 877 Parāsara-smṛiti-tīkā.
 878 Jagannātha-prakāśa.
 879 Āchāra-chandrodaya.
 882 Mānosollāsa, Saṭika.
 895 Hārta Saṁhitā, Uttarārddha.
 896 Śrāddhakalpa *alias* Pitribhakti-
 tarāṅginī.
 897 Śrāddhendu.
 906 Yatidharma-samuechaya.
 1203 Hārta-smṛiti.
 1216 Mitāksharā-vā-vārttika-tīkā.
 1224 Śrāddhavidhi-bhāṣya. Karko-
 pādhyāya.
 1265 Kālanirṇaya-dīpikā.
 1266 Kṛitya-ratnāvalī.
 1267 Prayoga-ratna.
 1277 Smārta-padārtha.
 1284 Medhātithi-tīkā.
 1306 Utsavakāla-nirṇaya-prakarṇa.
 1309 Nitya-kṛitya-nirṇaya-
 Viṣṇusvāmi-sampradāyī.
 1325 Brahmokta-yajñavalkya-saṁ-
 hitā.
 1335 Karmanirṇaya, Saṭika.
 1337 Viṣṇutattva-nirṇaya.
 1340 Nitya-saṁsāri-prakarṇa, Sa-
 ṭika.
 1357 Yama-smṛiti.
 1358 Hārta-smṛiti.
 1364 Saṁskāra-bhāskara.
 1365 Vaśiṣṭha-smṛiti.
 1366 Sātātapa-smṛiti.
 1396 Prāyaścitta-pradīpikā.
 1397 Dravya-suddhi-dīpikā.

- 1399 Prayoga-párijáta.
 976 Jayasiñha-kalpadruma.
 886 Prayoga-darpaṇa.
 749 Prayoga-sára.
 1014 Kurukshetra-ratnákara.
 1015 Tithyárka.
 1058 Sanatkumára-saṅhitá.
 1064 Vibhágatattva-vichára.
 1233 Sannyása-nirúpaṇa.
 1342 Dharma-nirṇaya.
 1081 Yáti-viveka.
 1083 Dána-panji.
 1097 Gotra-pravaramanjari.
 1109 Dharma-praśnojaválá.
 1073 Sannyása-grahana-paddhati.
 1143 Anupa-vilása.
 1144 Sakala-lakshanochechaya.
 1264 Triṇśatślokí *alias* Áśaucha-saṅ-
 graha.
 1274 Jayamádhava-mánasoliśa.
 1368 Saunaka-káriká.
 1046 Ápastamba-smṛiti.
 916 Vratodyápana-kaumudí.
 966 Rájyábhisheka *alias* Rája-
 dharma-kaustubha.
 983 Kála-nirṇaya.
 1000 Kṛitya-ratnávalí.
 1034 Karma-pradípa.
 1062 Saṅskára-nirṇaya.
 1066 Sváchára-chaturdaśi-pari-
 śiṣṭa.
 1107 Dharma-pravṛitti.
 1114 Prakaraṇa-prakáśa.
 1121 Vyávahára-pradípa.
 1136 Tírtha-chintámapi.
 1154 Yama-smṛiti.
 1163 Vasishṭa-smṛiti.
 1166 Áchára-pradípa.
 1168 Smṛiti-chandriká.
 900 Vyávahára-chamatkára.

- 1432 Smṛiti-paribhāshá.
 1433 Devadāśa-prakáśa.
 1436 Púrta-kamalákara.
 1437 Kṛitya-kalpataru.
 1563 Áchárádarsa.
 1568 Dharma-ratna.
 1589 Dvaita-nirṇaya-prakáśa.
 1607 Gṛihya-saṅgraha.
 1467 Indradhvaja-pújá.
 1493 Kási-tattva-vichára.
 1561 Malamāśa-tattva-ṭiká.
 1588 Rájábhisheka-prayoga.
 1482 Prathishṭhá-sára-saṅgraha.

SAṆGITA.

- 1195 Rága-málá.
 1196 Vádyá-khaṇḍa.
 1307 Saṅgita-ratnávalí.
 847 Pañcha-kalpa.
 1110 Saṅgita-ratnákara.
 1112 Nṛitya-ratnávalí.
 1131 Táládhyáya.
 1128 Saṅgita-kalpataru.
 1129 Saṅgita-párijáta.
 1139 Saṅkīrṇarága-lakṣhaṇa.
 1141 Rasaratnávalí.

SILPA.

- 1472 Pratimá-pramāṇa.

S'ÁNKHYA.

- 802 Sánkhyatattva-kaumudí.
 920 Sánkhyá-káriká, Sánkhyá-
 chandrikákhyá-ṭiká-sahita.
 943 Sánkhyá-sútra, Vṛitti-sahita.
 908 Tattva-yáthártha-dípana.

NYÁ'YA.

- 669 Nyáya-sútra-vyákhyá.
 671 Anumāna-didhiti-ṭippaní.
 673 Kusumánjali-ṭiká.
 684 Sidhánta-muktávalí-guḍártha-
 prakáśiká.

- 688 Vidhiváda-ṭiká.
 689 Bhásá-ratna.
 695 Siddhánta-lakṣhaṇa-rahasya.
 696 Vyáptyánugama.
 697 Kevalánvayi-rahasya.
 698 Anumāṇa-didhiti.
 699 Śabda-pariechhedha-rahasya.
 700 Śakti-váda.
 703 Ākhyáta-vichára,
 704 Anumāṇa-khaṇḍa-ṭiká.
 705 Śabda-śakti-prakáśiká-bo-
 dhini.
 706 Chintámaṇi-prakáśa.
 707 Ditto.
 712 Pratyakṣa-khaṇḍáloka-
 darpaṇa.
 713 Ditto, Maṇididhiti-vyá-
 khyá-vivechana.
 714 Pratyakṣa-manyáloka.
 722 Tarka-paribhāshá.
 733 Pravartaka-jñána-vichára.
 781 Anvaya-bodhini-ṭiká.
 783 Nyáyavártika-tátparya-ṭiká.
 785 Anumāṇa-chintámaṇi-ṭiká.
 786 Lálaváti-prakáśa-rahasya.
 787 Lálaváti-didhiti-rahasya.
 788 Lálaváti-rahasya.
 789 Śabdaprámānya-chintámaṇi-
 rahasya.
 791 Pratyakṣhya-chintámaṇi-
 didhiti.
 794 Kusumañjali-prakáśa.
 795 Pratyakṣa-maṇi-phakkiká-
 maṅgala-váda.
 812 Ditto, Chintámanyáloka,
 púrvárdha.
 813 Anumityádi-bádbhánta-didhiti.
 817 Śakti-vichára.
 821 Nyáya-sára.
 825 Ākāṅksháloka-máthuri-ṭiká.
 827 Satpratipakṣa-máthuri-ṭiká.
 837 Nyáya-makaranda-saṭika.
 838 Tarka-saṅgraha.
 840 Nyáya-dipávali.
 852 Vishayatá-váda.
 855 Aparokṣhánubbuti, Dípiká-
 khyá-ṭika-sahita.
 860 Nañvada-ṭippani.
 861 Samása-váda.
 862 Sábda-bodha-prakṛiyá.
 918 Nyáya-siddhánta-muktávali-
 dipiká.
 925 Nyáya-siddhánta-muktávali-
 prakáśa.
 927 Viśiṣṭa-vaiśiṣṭa.
 928 Pratijñá-sútra-pariśiṣṭa.
 984 Kusumañjali-vyákhyá.
 1002 Dídhiti-bhávártha.
 1003 Nyáya-bodhini.
 1045 Lálaváti-prakáśa.
 1082 Lálaváti-śiromaṇi.
 1086 Mímāṃsá-nyáya-prakáśa.
 1093 Nyáya-siddhánta-bhañjana.
 1137 Anubhúti-prakáśa.
 1178 Nyáya-bodhini.
 1218 Nyáya-sudhā, 3rd 2 páda.
 1217 Ditto, 3rd 3 ditto.
 1220 Ditto, 2nd 3 ditto.
 1219 Ditto, 2nd 4 ditto.
 1234 Pratyakṣhálloka-sáramañjarí.
 1237 Nyáyasiddhánta-mañjarí-
 dipiká.
 1268 Lálaváti-didhiti.
 1276 Dídhiti-bhavanandí.
 1296 Tarka-pratibandhakatá-ra-
 hasya.
 1387 Tárkika-rakshá.
 1405 Anubhúti-prakáśa.
 867 Pramāṇa-málá.
 1047 Nyáyasiddhánta-mañjarí.

- 1087 Mitabhāshi *alias* Sapta-pādar-
thi-ṭikā.
1174 Padārtha-dīpikā.
1344 Pratyak-tattva-chintāmaṇi,
saṭika.
1175 Pratyaksha-pragalbhī.
1231 Śabda-parichchhedā.
1235 Sarvopakāriṇī *alias* Bhavānan-
di-ṭikā.
1336 Pramāṇa-paddhati.
1341 Ditto, ṭikā.
1346 Bhāvaprakāśikā *alias* Māyā-
vāda-khaṇḍana-ṭikā.
904 Tantrāloka.
957 Vaidika-līnārtha-vivechana.
959 Mīmāṃsā-nyāya-prakāśa.
960 Ditto, sūtra-paddhati, 8th
Adhyāya.
961 Ditto, kusumanjalī.
963 Ditto.
1090 Ditto, śloka-vārttika.
1157 Tantra-ratna.
851 Vākya-dīpikā, saṭika.
1430 Nyāya-siddhānta-tattvaviveka.
1434 Nyāya-kaustubha.
1439 Pratyaksha-khaṇḍa-kapṭakod-
dhāra.
1572 Aloka-kapṭakoddhāra.
1570 Guṇa-prakāśa-vivṛiti.
1445 Līlāvatī-bhāva-prakāśa.
1444 Anumānāloka-ṭikā.
1492 Khaṇḍanoddhāra.
1571 Kīrapāvalī-prakāśa.
1590 Tārka-tattva-nirūpaṇa.
1594 Tārka-rakṣhā.
1439 Pratyaksha-khaṇḍa-kapṭa-
koddhāra.
1443 Pratyakshāloka-darpaṇa.
1566 Pratyakshāloka.
1552 Nyāya-sāra-padapanehikā.

- 1430 Nyāya-siddhānta-tattva-
viveka.
1434 Nyāya-kaustubha.
1497 Nyāya-vārttika-tatparyya-
ṭikā.
1446 Śabda-parichchhedāloka.
VAIŚEṢHIKA.
824 Vaiśeṣhika-sūtropaskāra.
839 Siddhānta-chandrodaya.
1356 Sapta-padarthī.
MĪMA'ṢSĀ'.
1290 Mayūkhamālīkā *alias* Bhaṭṭa-
chintāmaṇi-vyākhyā.
1359 Adhyayana-vidhi-vyākhyā.
735 Nyāya-ratnamāla.
747 Tantra-ratna-ṭikā.
752 Bhāṭṭa-dīpikā.
753 Mīmāṃsā-siddhānta-lesa-saṅ-
graha.
758 Mīmāṃsā-vārtika.
763 Śāstrasiddhānta-saṅgraha.
803 Adhikaraṇa-kaumudī.
869 Mīmāṃsārtha-saṅgraha-ka-
umudī.
874 Chandrāloka, Chandrāloka-
prakāśa-sahita.
883 Sphoṭa-chaṭaka.
939 Tantra-vārttika-ṭikā.
1147 Mīmāṃsā-tantra-dīpikā.
1214 Māmaṃsā-vārttikābharṇa.
1215 Tantra-vārttika-ṭikā.
1236 Tantra-ratna.
1241 Mīmāṃsā-nyāya-dīpikā.
1255 Mīmāṃsā-bhāṣya-vārttika,
1-3-pāda.
1256 Ditto, 2-1-ditto.
1257 Ditto, tantra-vārttika.
1289 Bhāṭṭa-chintāmaṇi.
1291 Mīmāṃsā-kaustubha.
1292 Bhāṭṭa-dīpikā.

- 1326 Mimāṃsā-nyāya-prakāśa.
 1408 Siddhānta-dīpa.
 1416 Śāstra-dīpikā-ṭīkā.
 1115 Savara-bhāṣhya-padayojanā.
 1140 Vārttika-kāśikā.
 1146 Sāṅkarshaṇa-mimāṃsā.
 1221 Ajitā *alias* Tantra-ṭīkā-vyākhyā.
 1275 Vidhi-rasāyana.

VEDĀNTA.

- 1418 Brahmasūtrīya-śaiva-bhāṣhya.
 1287 Brahma-sūtra-vallabhī-bhāṣhya.
 1312 Brahma-sūtra-anubhāṣhya.
 1313 Anu-bhāṣhya-prakāśa.
 1320 Brahma-sūtra-bhāṣhya, Saunaka-sampradāyī.
 1285 Śāstra-dīpikā, from 3 to 12 A.
 1390 Śāstra-dīpikā, 2nd Adhya.
 958 Śāstra-dīpikā.
 1328 Sāṅdilya-sūtra-pravachana.
 905 Pāṣaṇḍa-chapeṭikā.
 954 Śārīraka-mimāṃsā-bhāṣhya-vivaraṇa.
 1188 Śāstra-dīpikā-ṭīkā.
 427 Tāratamya-stava-vyākhyā.
 628 Daśaśloka-ṭīkā *alias* Siddhānta-vindu.
 653 Gītā-tātparyā-bodhinī.
 655 Adhyātma-bhāgavata.
 692 Siddhānta-vindu.
 674 Aṣṭāvakra-saṅhītā.
 715 Bheda-dhikṛitī.
 729 Śaṭśloki-vārttika.
 741 Advaita-siddhyupanyāsa.
 759 Advaita-chandrikā.
 779 Gītā-tātparyā-bodhinī.
 782 Bhagavad-gītā-bhāṣhya.
 780 Adhyātma-sāra.
 836 Vedānta-sanjñā-prakriyā.
 849 Hariyaśi-gītā *alias* Bhagavad-gītā-ṭīkā.
 850 Pāṇchālī-gītā-ṭīkā.
 856 Vedānta-tattva-traya-nirūpaṇa.
 859 Vedānta-ratna-traya-parikṣhā.
 834 Anubandha-darsana.
 885 Kṛyā-vyākhyā *alias* Vedānta-traya-saṭika.
 909 Advaita-brahmavidyā-paddhati.
 1001 Vivaraṇa-tattvadīpa.
 1069 Gītā-tātparyā-nirūpaṇa.
 1088 Vedānta-sāra, Rāmānuja.
 1094 Pañchakosha-viveka.
 1095 Svarūpa-prakāśa.
 1099 Pañchīkaraṇa-vārttika.
 1022 Rasika-raṅginī-gītā-ṭīkā, 1st khaṇḍa.
 1123 Ditto, 2nd khaṇḍa.
 1124 Ditto, 3rd khaṇḍa.
 1125 Gītā-bhāṣhya, Rāmānujīya.
 1148 Sūreśvara-vārttika-vijākhyāna.
 1156 Vedānta-kalpalatā.
 1185 Advaitānusandhāna.
 1190 Amṛita-taraṅginī-gītā-ṭīkā.
 1191 Tattvadīpikā-gītā-ṭīkā.
 1225 Prapañcha-sāra-viveka.
 1232 Paramahaṇṣāchāra-paddhati.
 1278 Pañchīkaraṇa-tātparyā-chandrikā.
 1280 Pañchapadīka-vivaraṇa.
 1288 Pañchīkaraṇa-bhāvaprakāśikā.
 1383 Gītārtha-vivaraṇa.
 736 Siddhānta-lesā-guḍhārtha-prakāśa.
 744 Siddhānta-dīpa.
 854 Dvādaśa-mahāvākya.
 911 Tattva-pradīpikā.
 915 Pañchapadīkā.

- 964 Panchapádiká-vívarāṇa.
 947 Upadeśa-ratnamālā.
 974 Yatindra-mata-dīpikā.
 1071 Prameya-ratnāvalī, saṭika.
 1084 Tattva-bodha.
 1145 Viṣṇutattva-nirṇaya-ṭikā.
 1184 Naishkarmya-sindhu.
 1209 Śāstra-prakāśikā.
 1243 Prameya-saṅgraha.
 1324 Prameya-ratnārṇava.
 1332 Nibandha-ṭikā.
 1338 Madhyasiddhānta-sāra.
 1339 Tattvodyota-ṭikā.
 678 Tattva-prakāśikā.
 1431 Vedānta-dīpa.
 1431 Vedānta-kalpataru-parimala.
 1429 Ātma-vāda.
 1595 Alāṭ-prakarāṇa-bhāṣya.
 1569 Gītā-pradīpa.

YOGA.

- 941 Pātanjala-bhāṣya-vārtika.
 924 Yoga-vāsisṭha, Vāsisṭha-tāt-
 parya-prakāśikākhya-ṭikā-
 sahita.
 990 Yoga-maniprabhā.
 1159 Yoga-chintāmaṇī.
 1279 Yoga-yātrā.
 1400 Yoga-ratna-mālā.
 1061 Samādhi-dīpikā.

BHAKTĪ.

- 654 Bhakti-rasāyaṇa.
 681 Ujjala-nīlamapi-kiraṇaleśa.
 798 Kṛishṇa-stava-mālā.
 806 Bhakhti-ratnāvalī.
 1074 Bhagavannāma-māhātmya-
 nirṇaya.
 1102 Bhagavadbhakti-chandrikā.
 1104 Bhakti-rasāyaṇa.
 1113 Vaishṇava-siddhānta-vaija-
 yanti.

- 1158 Bhakti-raṅginī.
 1311 Bhakti-siddhānta.
 1381 Bhakti-bhāṣa.
 1384 Bhakti-varddhini.
 1385 Bhakti-mārgīya-saṅkīrṣa.
 679 Shaṭṣāṇḍarbhā.
 725 Krama-dīpikā.
 1206 Viṣṇutattva-prakāśa.
 1319 Prema-pattana.
 1378 Bhakti-siddhānta-rahasya-
 nibandha.
 1379 Tattvadīpa-prakāśāvaraṇa-
 bhāṇa.
 1380 Jalabheda, saṭika.
 1382 Sanyāsa-nirṇaya-vivarāṇa.
 1584 Brihad-Bhāgavatāmṛta,
 saṭika.
 1606 Bhakti-siddhānta-rahasya.
 1612 Bhakti-rasāmṛta-sindhu.
 1599 Govinda-līlāmṛta.
 1582 Nāma-māhātmya.
 1581 Rasamañjarī-stava and Rādhā-
 saundaryya-mañjarī.
 1560 Vaishṇava-toshanī.
 1314 Sampradāya-pradīpa.

TANTRA.

- 675 Gautama-tantra.
 672 Tantra-sāra.
 790 Tārā-vilāsoḍaya.
 797 Śyāmā-kalpa-latikā.
 804 Bhūta-dāmara-tantra.
 811 Śyāmā-rahasya.
 815 Tārābhakti-taraṅginī.
 907 Āgama-tattva-saṅgraha.
 1369 Virabhadra-tantra.
 720 Āgama-kaumudī.
 1100 Maṇḍapa-druma.
 1360 Jyotishmatī-kalpa.
 676 Urdhvhāmnāya-saṅghitā.
 979 Dīpa-prakāśa.

981 Śabdaparakāśa *alias* Dīpapra-
kāśa-ṭīkā.

1611 Āgama-tattva-vilāsa.

1457 Sāma-tantra-bhāṣhya.

VAIDYAKA.

828 Ś'ālahotra.

982 Pathyāpathya-viveka.

1089 Chikitsā-sāra.

1423 Āśvavaidya-śāstra.

1424 Āśva-vaidya.

1425 Āśva-chikitsita.

1426 Ditto.

1117 Rasa-ratnākara.

1160 Arka-prakāśa.

1520 Bhaishajya-ratnāvalī.

1508 Dravya-saṅgrahābhidhāna-
ṭīkā.

1585 Rasa-gaṅgādhara.

1609 Ratna-mālā.

JAINA.

1539 Nitisāra.

1515 Rāja-vārttika.

1528 Vimalanātha-purāṇa.

1474 Upāsakādhyāna.

1498 Uttara-purāṇa.

1533 Upāsakādhyāya-ṭīkā.

1512 Trailokya-sāra-ṭīkā.

1449 Padma-purāṇa.

1503 Pravachana-sāra-ṭīkā.

1509 Pāṇḍava-purāṇa.

1510 Padma-purāṇa, bṛihat.

1518 Padmāvatī-charita.

1521 Prasastāprasasti *alias* Mritā-
chāra.

1522 Prasastāprasasti *alias* Trailoka-
prajñapti.

1523 Padmānandī-pachanavī.

1527 Pareshanātha-charita.

1562 Puruṣārthbhānusāsana.

1473 Pratiṅkara-mahāmuni-charita.

1299 Prasmottara-mālā.

1300 Pāṇḍava-purāṇa.

1302 Laghu-kṣhetra-samāsa-viva-
raṇa.

956 Bhagavatī-vṛitti.

1487 Ārādhana-kathā-kosha.

1489 Ādi-purāṇa.

1507 Ajitanātha-purāṇa.

1525 Āpta-mīmāṃsa.

Āptamīmāṃsa-lāṅkṛita.

1550 Alaṅkāra-ratnākara.

1524 Bhāvyā-kumuda-chandrikā.

1542 Brahma-vilāsa.

1475 Chakradhara-purāṇa.

1484 Chandra-prabhā-charita.

1516 Ccharitra-sāra.

1538 Devāgamana-vṛitti.

1447 Gomatta-sāra-vṛitti.

1511 Muni-suvrata-purāṇa.

1507 Moksha-pravṛitti-ṭīkā.

1535 Mallinātha-purāṇa.

1530 Kahapanasāra. [sorts.

1545 Plates of Jaina figures, 48

1544 Drawings of Jaina-tirthān-
karas, 24.

1541 Jaina-pūjā-vidhi.

1536 Jñāna-sūryodaya-nāṭaka.

1531 Jaina-saṅghitā.

1529 Jñānārṇava.

1488 Jaina-pratishṭhā-samagri.

1477 Jina-pūjā.

1476 Jaina-Yājñavalka-prathisthā-
pāṭha.

1471 Jaina-vivāha-paddhati.

1461 Jayakumāra-charita.

1448 Jaina-pūjā-vidhi.

1514 Brihat Harivaṅsa.

1459 Sapata-śataka-bhāvollāsa-pra-
kāśa.

1462 Sumeda-śikṣara-māhātmya.

- 1466 Sāra-chauīsi.
 1468 Srāvakāchāra.
 1469 Svarṇāchala-māhātmya.
 1478 Sāntinātha-purāṇa.
 1480 Subhāshita-ratna-sandoha.
 1489 Sukha-nidhāna.
 1490 Siddha-chakrāshṭa-pūjā-ṭikā.
 1494 Sridhara-vāsisṭha-ṭikā.
 1583 Śāstra-prakāśa.
 1592 Śaṅkara-siddhi-dīpikā.
 1470 Mūlāchāra-pradīpakā.
 1483 Mahāpāla-charita.
 1491 Mahāpurāṇa-ṭippanī.
 1593 Mita-bhāshinī.
 1481 Niyama-sāra.
 1605 Nirodha-lakṣhaṇa, saṭika.

- 1440 Prapannāmṛita.
 1455 Pañcha-stava.

BAUDDHA.

- 1294 Bauddha-mata-yantra-vidhi.
 1270 Vitarāga-stotra.
 1427 Malinda-pannā.

ANIRDIṢṬA.

- 880 Laukika-nyāya-saṅgraha.
 1208 Adhikāra-saṅgraha.
 1318 Sarva-siddhānta.
 1323 Nava-ratna.
 1377 Vālabodha-prakāśa.
 1558 Bhujja-bhārati.
 1176 Praśasti-prakāśikā.
 1329 Praśasti-patrikā.

[illegible]

Facsimile of the last Page of a MS. dated Śaka 1509.

যা ধনমোভাদনং সঞ্চয়পরাণাং অপবিত্রাশ্চ দেবাস্তদনুনাং নিম্ননোমিহি কৰ্ম্মাৰ্থানবাহিতানাং অনাচবশকননসজ্ঞানাং পবাসী নজীকিতানাং মূৰ্খানা
 সঞ্চয়পরাণাং বিহীনানাং পবপ্ৰকৃত্যাপ্রধানমূহাশোচজীকিতানাং যা
 ॥ ইতিপানকা বিজয়াং শূদ্রপদ্যোশূদ্রাশোচপ্রকবণাং সপূৰ্ণা
 নেননেববিভিথোশুদ্রোহেতবেযদুতধ। গোচেপ্রোচবিদকবদমুদ্রত্ৰীনীনকথাহুযানেখীপানকৃত্যমুচিনবহবিদশূদ্রক্রিয়াগীপেকাং ॥ শুভমম্ভু ॥

Facsimile of the last Page of a MS. of the Sudrapaddhati, dated Samvat 1442—A. D. 1885.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

XII F. 13

NOTICES OF SANSKRIT MSS.

No. 1723. मत्तोपाख्यानं ।

Substance, country-made paper, 15 × 6 inches. Folia, 120. Lines, 7 on a page. Extent, 2,551 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Nashipura, Zilā Murshidābād. Bābu Jagaunāthaprasāda Gupta. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Satyopākhyāna.—The history of Rāma illustrated with a variety of anecdotes and stories not to be met with in the Rāmāyaṇa. It professes to have been originally imparted by Vālmīki to Mārkaṇḍeya, who related it to Vyāsa, and Vyāsa to Sūta, who recounts it to the Rishis assembled at the Naimiṣa forest. This account shows that the work is a part of some Purāṇa or other; but which Purāṇa it is cannot be identified. The codex under notice contains chapters 1 to 49 of the work. A second volume, purchased for the Government of India, (*ante* II, No. 714, p. 129), contains chapters 50 to 79; but as that stops with the arrival of Rāma at the capital of Guhaka, it is probable there are at least a hundred chapters yet to be found out to complete the work.

Beginning. श्रीमते भगवते निम्बार्काय नमः ।

दशरथसुतरामं योग+याज्ञिपञ्चमजशिवजनकाद्यैः पूज्यमानं सदैव ।

हृदि हृदि कृतवाचं रामनामाख्यदेवं तमहमखिलमेवं सर्वं + + नंतोऽस्मि ॥

सूतं सर्वपुराणज्ञं सर्वशास्त्रार्थकोविदं ।

नमस्त्यागुवन् सर्वं वक्ष्यः श्रीनकादयः ॥

वक्ष्ये कथुः । सूत सूत महाबुद्धे सर्वशास्त्रविशारद ।

श्रीरामस्य कथां दिवां कथयस्व प्रसादतः ॥

सूत उवाच । विप्रवर्याः शृणुष्व हि श्रीरामस्य कथां शुभा ।

वासेन कथितां पूर्वं तामहं कथयामि वः ।

चिवकूटं सदापुण्यं पर्वतानां हि सुन्दरं ।

वाल्मीकिश्च सदातेजा न्यवमदम्यतत्परः ॥

दर्शनार्थं मुनेस्तस्य मार्कण्डेयो महाभुविः ।

आजगाम विरायुर्हि चिवकूटालयं मुनिं ॥

End.

किं मया वज्रधा वाच्यं सर्वपुण्यफलनिबद्धं ।

आप्तप्रसादाज्जानामि श्रीरामलपया तथा ॥

इतः परं महारम्यं विवाहचरितं श्रुतं ।

वक्ष्यामि सदापुण्यं श्राद्धशामयमोचनं ॥

Colophon. इति श्रीसत्त्वोपाख्याने सूतशौनकसंवादे एकोनपञ्चाशत्तमोऽध्यायः ।

समाप्तश्चेदं पूर्वार्धः ।

विषयः । १-१० अध्याये,—सूतेन सद्यः शौनकादीनां संवादकथनं । वाल्मीकिमन्दर्शनार्थं मार्कण्डेयस्य चिवकूटमगमनविवरणं । तत्पूरतो वाल्मीकिना रामचरित्रवर्णनं । रामस्य बाललीलान्वर्णनञ्चाजेन सपुत्राभिः कौशल्यादिभिः अन्तःपुरागतस्य वसिष्ठस्य सपर्याय-विधानादिकथनं । श्रीरामलक्ष्मणादीनां विष्णुशेषादिरूपेण कौशल्यादिभिः स्वप्न-दर्शनदृष्टान्तकीर्तनञ्च । एकदा कौशल्याध्यायिकायाः कैकेयीमन्दिरगतस्य दशरथस्य समीपे रामानयनदृष्टान्तकीर्तनं । कैकेया रामाभिनन्दनादिप्रकारकथनञ्च । मन्व-रया सद्यः कैकेयाः संवादकथनं । तत्र विसृतेण कैकेया विवाहदृष्टान्तकथनं । दश-रथस्य सत्यपि अन्तःपुरवर्गे तस्यां नितरामनुरागकारणकथनञ्च । नारदेन सद्यः दश-रथस्य संवादकथनं ।

११-२९ अध्याये,—योगिन्या सद्यः केकयराजमहिष्याः संवादकथनं । गर्भेण सद्यः दशरथस्य संवादकीर्तनं । तत्र अजातपुत्रेण दशरथेन कैकेयासेतुः पुत्रो भविष्यति तस्मै राज्यं दास्यामीति प्रतिज्ञाकरणदृष्टान्तकथनं । शत्रुघ्नादिभिः कन्दुकेन ताडि-तायाः मन्वराया अभियोगार्थं दशरथसमीपमगने रक्ष्यवर्णनादिकं । लोमशेज्ज-मन्वराचरितकीर्तनं । तस्याः पूर्वजन्मनि विरोचनाभिधानस्य दैत्यराज्यस्य कन्यात्व-कथनादिकं । तथा विप्रहृष्टानां क्रतुभुजां दुरवस्थादिवर्णनञ्च । पराशरस्य वाल्मी-कितो रामचरित्रप्राटकथनं । दशरथाङ्कितस्य रामस्य विसरतो रूपवर्णनं । तीर्थदर्शनार्थं सर्वेषां देवानां भारतभूमावागमनदृष्टान्तकीर्तनं । तत्र पौलोम्याः पुरतः पुरन्दरेण तद्दृष्टान्तकथनञ्च ।

३०-३० अध्याये,—सावित्र्याः पुरतो विधातुरयोधादिमाहात्म्यकथनं । तत्र तत्र दृष्टान्तकथनञ्च । विशेषेण अयोध्यायाः शोभादिवर्णनं । श्रीरामसन्दर्शनार्थं ब्रह्मादीनां दशरथपुरप्रवेशदृष्टान्तकीर्तनं । रामस्य विचित्रबाल्यक्रीडादिवर्णनं । रामचरितान्

शङ्कुलीमाकर्षयतो भूसुष्ठनामकस्य काकस्य दृष्टान्तकीर्तनं । भूसुष्ठतत्तारामसोव-
कीर्तनं । दशरथस्य अनापुरे विद्यावसुनामकस्य गन्धर्वराजस्य सङ्गीतालापेन
मोहितानां रामचन्द्रादीनां चेष्टादिवर्णनं । कैकेया आदेशेन शरमन्थानपूर्वकं
दशरथेन इन्द्रमदसि विद्यावसुचेष्टितप्रकाशकपत्रेण सह बाणनिक्षेपादिविवरणं ।
गन्धर्वैरुतमोचनादिना दशरथादीनां भान्तिवर्णनं ।

६८-६९ अध्याये,—रत्नकलाया दृष्टान्तकीर्तनं । रत्नकलावीरमिहयोः वसिष्ठायम-
प्रवेशविवरणकथनं । वसिष्ठस्योपदेशेन तयोः कलायनामकग्रामगमनानन्तरं तव
तपस्यादिवर्णनं । तयोः यशोदानन्दरूपेण मेकुले जन्म भावीति कथनञ्च । राम-
नवमीव्रतमाशङ्क्यकीर्तनं । अश्वत्थामवर्णनं । तस्य तपस्यानुष्ठानप्रकारकथनञ्च ।
अनयोक्तारामनवमीव्रतानुष्ठानप्रकारकीर्तनं । तव मरकान्तरदेशस्थानां पञ्चपापि-
नामुपाख्यानकथनं । विस्मृतः रामस्य पेशण्डलीलावर्णनं । दशरथतत्तारामस्य
सोवकीर्तनं । दशरथस्य पुरतः शरणा निजजन्मदृष्टान्तकथनं । चारुचन्द्र-शत्रुनाश-
सुकण्ड-विजयप्रभृतिरामचन्द्रवयस्यकथनं । रामचन्द्रादीनां कन्दुकक्रीडादिवर्णनं ।
तेषां धनुर्विद्यादिशिक्षाकथनं । कैशेरलीलावर्णनञ्च । नायिकस्य प्रार्थनया रामा-
दीनां सन्निपद्यनार्थं प्रयाणदृष्टान्तकथनं । त्यक्तसाक्षिपरूपस्य विष्णुभिधानस्य
गन्धर्वराजस्य रामसोवकीर्तनं । एकदा मृगयायै मृहनमध्ये पविष्टस्य रामस्य
करस्यग्रमावेण वल्लीकदेहं परित्यज्य डिण्डिरनामकस्य किरातस्य आश्रयदृष्टान्तकथन-
मुत्तेन सह रामस्य सखिलसंस्थापनादिविवरणकथनं । वनगोभावर्णनं । रामवय-
स्येन विदूषकेण वसन्तवर्णनकीर्तनं । रामचन्द्रादिद्वितममनोत्पवर्णनं । भरतकृत-
मिहवननदृष्टान्तकथनं । मिहस्य पूर्व्यदृष्टान्तकीर्तनं । अथशृङ्गायादमगमनविवरण-
कीर्तनञ्च ।

No. 1724. तैत्तिरीयश्रुतिवार्त्तिकं ।

Substance, country-made paper, 11 x 5 inches. Folia, 46. Lines, 10
on a page. Extent, 1,057 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place
of deposit, Nashipura, Zilā Murshidābād, Bābu Jagannāthaprasāda Gupta.
Appearance, old. Verse. Correct.

Taittirīya-s'ruti vārtika.—A dissertation on the theology and philo-
sophy of the Taittirīya Upanishad. By Sures'a Acharya. The work
belongs to the Vedānta School of Philosophy. The author's name is
incorrectly given in the codex ; it should be Sures'vara Acharya.

Beginning. ॐ नमो शिरोभाय ।

सत्यं ज्ञानमनन्तमेकमकलं ध्वजान्तरं परं
निर्दिष्टं हृदि पद्ममध्यानिवासं निःशेषधीमाश्रितं ।
वेदान्तोपनिषद्विषयविषयं प्र+क्षया योगिनां
भक्त्या तं प्रणिपत्य वेदशिरसो वक्ष्यामि सद्वाचिकं ॥
यस्येयं सकलामलेन्द्रकिरणप्रख्यैर्योगैरग्निभि-
र्वाग्निं यच्च कृपाश्रुता-परवशमेकं हितं दुःखिनां ।
यद्वाणीकुलिशावयव+मतयः पेतुर्दिशस्तार्किका
भक्त्या पूज्यतमं प्रणम्य तमहं तद्वाच्यमीतो यते ॥
तैत्तिरीयकसारस्य सयाचार्यप्रसादतः ।
विस्मयार्थं वचीनां हि व्याख्येयं सम्यगीयते ॥ इत्यादि ।

End.

तैत्तिरीयकसारस्य चार्त्तिकामृतमुत्तमं ।
मङ्करीन्द्रप्रणीतस्य भाष्यस्यैतद्विवेचनं ॥
सुमुच्यसायंवाचस्य भवनामष्टतो यते ।
शिष्यवकार तद्भक्त्या सुरेणाख्यो महार्थवित् ॥

Colophon. इति श्रीसुरेणाचार्यविरचितं तैत्तिरीयकवृत्तेर्वार्त्तिकं समाप्तं ।

विषयः । पद्मेन तैत्तिरीयकोपनिषदो व्याख्यानं ।

No. 1725. प्रपन्नदिनचर्या ।

Substance, country-made paper, 12½ × 5 inches. Folia, 6. Lines, 9 on a page. Extent, 111 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Nashipura, Zilā Murshidābād, Bābu Jagannāthaprasāda Gupta. Appearance, fresh. Prose. Correct

Prapannadina-charyā.—A manual of the daily religious duties of the Vaishnavas of the Rāmānuja School. Anonymous.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः ।

श्रीशारङ्गपादावप्रपन्नजनसंख्याता ।

दिनचर्या विमेषमैरुपभोग्या विरच्यते ॥

यथास्मां लीलाविभूत्यां प्रपन्नश्रीवैष्णवो गिरिकाराचार्याभिमानविरतः कैङ्कर्य-
तरातिशयेन अपरयामे समुत्थाय गुरुपरम्परापूर्वकमित्यादि ।

End. अथ लक्ष्मीनाथसमारम्भमित्युक्तश्लोक एव प्रमाणीक्रियते । इति ।

Colophon. इति प्रपन्नदिनचर्या समाप्ता ।

विषयः । रामानुजसम्प्रदायवैष्णवानां दैनिकोपासनादिप्रकारकथनं ।

No. 1726. त्रिकाण्डचिन्तामणिः ।

Substance, country-made paper, 13½ × 5 inches. Folia, 250. Lines, 10 on a page. Extent, 8,092 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1742. Place of deposit, Nashipura, Zilá Murshidábád, Bábu Jagannáthprasáda Gupta. Appearance, new. Prose. Correct.

Trikāṇḍa-chintāmaṇi.—Annotations on the *Trikāṇḍa-sēsha* lexicon of Amara Siṁha. By Raghunátha Chakravartī, of the village of Ś'rf-mantasāra.

Beginning. नत्वा गिरीशचरणामुज्जमाकलय्य तन्त्राणि तत्त्वविदुषां रघुनाथनामा ।

श्रीलक्ष्मणभक्तमहामतिसन्निवेशादीरक्षणेति विमलामरकोपटीकां ॥

याचे विधाय विनयं कृतिनोऽहमेतदुद्धं मया यदिच शालविरदमुक्तं ।

शालोक्य सम्यगवधानपरैः कृतशैर्भाष्यमत्र रूपया परिहृतमेव ॥

पन्थारमे निखिलविघ्नविधाताय अभिमतदेवतानमस्कारेण धर्ममुत्पादयन् शैव-
वैष्णवबौद्धान् प्रवर्तयितुं शिष्यशिष्यायै चादौ निवध्नाति । यस्मेति ।

End. स्वयमेव काम इत्यादिप्रयोगाच्च । पुस्तकमित्यादिकसूत्रं ।

सतं गुरुणां प्रविचार्य यत्नादालोक्य तन्त्राणि च कौविदानां ।

सतां मुदे श्रीरघुनाथशर्मा त्रिकाण्डचिन्तामणिमाततान ॥

Colophon. इति श्रीसामन्तसारग्रामनिवासिश्रीरघुनाथचक्रवर्तिनकृतत्रिकाण्डचिन्तामण्यवसर-
कोपटीपत्र्यां लिङ्गादिसङ्गृह्यवर्गविवरणं । समाप्तश्चेदं पुस्तकं । शकाब्दाः १७४९ ।
विषयः । अमरकोषव्याख्यानं । तत्र निखिलकोषशालसंवादेन अपूर्वैवं निर्मिता टीका ।

No. 1727. सोमकर्माप्रदीपिका ।

Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 156. Lines, 7 on a page. Extent, 2,509 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Nashipura, Zilā Murshidābād, Bābu Jagannāthaprasāda Gupta. Appearance, very old. Prose. Correct.

Somakarma-pradīpikā.—A guide to the performance of sacrifices with the Soma beverage. By Rāma.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । सचाजोऽग्निचितो नत्वा विशाकरगुरोः पदे ।

रामः पद्धतिमाधत्ते सोमकर्माप्रदीपिकाम् ॥

तत्र दर्शपौर्णमासाविष्टा वसन्ते सोमेन यजेत । अथ वोपप्लवसोमो द्विपुरुष-
सोमपीथी, आधानसमनन्तरमेव सोमेन यजेत । अद्विपुरुषसोमपीथी अनुप-
प्लवसोमो वा आधाय दर्शपौर्णमासपूर्वकं यजेत । इत्यादि ।

End. स प्रैधं वाचयति नमो वरुणाय पाश इति प्रथमं मूलावष्टया प्राप्तत् + + + +
तिष्ठतामे + मध्येषां । अथष्टयेष्टा तिष्ठन्तश्चरन् + + त्याशलायनवचनात् । तत्र
गार्हपत्यं स्थापयेदिति शम् । ग्रन्थसङ्ख्याः १८०० ।

विषयः । सोमशानप्रयोगकथनं ।

No. 1728. एकाहानां पद्धतिः ।

Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 10. Lines, 10 on a page. Extent, 1,168 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Nashipura, Zilā Murshidābād, Bābu Jagannāthaprasāda Gupta. Appearance, very old. Prose. Correct.

Ekāhānām Paddhati.—A manual for the performance of ephemeral or Ekāha rites. Anonymous.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । अथेकाहानां पद्धतिर्लिख्यते । तत्र उदयने पूर्वपक्षे पुष्पाक्षे
प्रतिपदि वा श्राभने नक्षत्रे अनुकूले चन्द्रे वा एकाहा दीक्षा भवन्ति । तेषा-
मनादंशे एका दीक्षा तिस्रो वा चतस्रो वा द्वादशो वा अपरिमिता वा दीक्षा
भवन्ति तिस्र उपसदः । इत्यादि ।

- End. राजपुरोहितौ सायुचकामौ यजेयातां । पुरोधाः कामो वा ब्राह्मण इति ।
इतीन्द्राग्रेः सोमः ॥ इतः खण्डितं । परिशेषे हे पत्रे न क्षः ।
- विषयः । तत्र प्रथमतः, भूर्नामकस्य एकाह्वयस्य सङ्क्षेपेण प्रयोगकथनं । एवं ज्योतिः ।
गौः । आयुः । अभिजित् । विश्वजित् । सर्वजित् । ज्योतिः । सर्वज्योतिः ।
विश्वज्योतिः । विराचसम्भितः । अनुक्तिः । विश्वजिह्विलः । श्वेनः । एकचिकः ।
चतुःषोडशी । षट्षोडशी । द्विषोडशी । ऊर्ध्वसोमः । अग्निष्टुत् । इन्द्रमुत् ।
सूर्यमुत् । वैश्वदेवमुत् । इक्षुयज्ञः । वृक्षस्यतिसवः । इषः । सर्वलारः । सर्व-
सोमः । चतुश्चत्वारिंशत्सोमः । अष्टचत्वारिंशत्सोमः । वाचसोमः । चित् ।
पञ्चदशः । सप्तदशः । एकविंशः । विणवः । चयस्त्रिंशः । वैश्वदेवाग्निष्टोमः ।
वक्षप्रघासः । अग्निष्टोमः । शकमेघः । अतिराचः । ज्योतिःष्टोमः । अतिकर्मा-
सोमाः । अग्राधेयसोमः । पुनराधेयसोमः । अग्निर्वाचः । इन्द्राग्निष्टोमः । इतः
खण्डितं ।

No. 1729. सूर्यानुवादिनी ।

Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 50. Lines, 6 on a page. Extent, 845 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Nashīpura, Zilā Murshidābād, Bābu Jagannāthaprasāda Gupta. Appearance, old. Prose. Correct.

Sūryānurvādīnī.—A commentary on Mayura Bhaṭṭa's hymn to Sūrya in a hundred stanzas. By Vallabha.

Beginning. नत्वा वागीश्वरीं देवीं बालानां बोधसिद्धये ।

सूर्यानुवादिनी टीका वल्लभेन विरच्यते ॥

जम्भारातीति । भूयास्तु । भवेयुः । के किरणाः । कस्यै विभूत्यै । इत्यादि ।

End. ईदृग्गुणविशिष्टः स निर्णीयते । कैरपि पण्डितैरपि स दशशताभीपुराचरितं ।
दिशतु । इति ।

Colophon. इति श्रीपण्डितवल्लभेन विरचिता सूर्यानुवादिनी सूर्यशतकटीका समाप्ता ।

विषयः । मयूरभट्टकृतसूर्यशतकस्य व्याख्यानं ।

No. 1730. बुधरञ्जनी ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 5 inches. Folia, 35. Lines, 6 on a page. Extent, 841 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Nashipura, Zilā Murshidābād, Bābu Jagannāthprasāda Gupta. Appearance, fresh. * Prose. Correct.

Budharāñjanī.—Annotations on the difficult passages in the 10th book of the Bhāgavata Purāṇa. By Vasudeva. The work is not commonly known.

Beginning. नला छणपदद्वन्द्वं वासुदेवेन युज्यतः ।

क्रियते दशमस्कन्धटीकेयं बुधरञ्जनी ॥

छण्णावतारचरितववणास्तनिर्भितः ।

उक्तानुवादेनौत्सुकाद्राजा शृण्वति तत् पुनः ॥

यद्यपि नवमस्कन्धे सूर्यवंशवर्णनानन्तरं सोमवंशवर्णनं, तथापि सोमवंशे श्रीछण्णावतारात् तस्य प्रधानत्वात् प्रथमत उपन्यासः । अन्वर्धितत्वात् प्राप्तभावो वेति । उत्तरवंशानामिति पाठे सूर्यवंश्याः पूर्व्याः सोमवंश्याश्च उत्तराः । तथा च सूर्यवंश्यानां श्रीरामाद्यवताराणां चरितं कथितं सोमवंश्यानां कथयेति । यदोः संधर्माशीलस्य यदोश्च धर्माशीलस्य इति पाठः । तवांशेमावतीर्णस्य चिह्नो-र्वीर्याणि शंसनः । ननु छण्णसु भगवान् स्वयमित्युक्तत्वात् कथमंशेनेति सङ्गच्छते । अथ स्वामी, प्रतीत्यभिप्रायेणेति । केचित् प्रतीतिः स्थितिः । पुराणान्तरेपु अंशावतारववणात् । परीक्षितः प्रतीत्यभिप्रायेणेत्यर्थः । तथा च शैलकं प्रति सूतस्य कथनं । छण्णसु भगवान् स्वयं । न तु परीक्षितं प्रति शुकस्य वचनं । तत्र । प्रथमस्कन्धावधि शुकमुक्तात् परीक्षितववणात् । अथ गुरुवः । हे अंशेन प्रधान इति शुकमस्मोधनं । इत्यादि ।

End.

स्वामी तु अस्तत्वे चतुः । गदाभ्यतः पीतशेपं । तथा च जन्मकाले श्रीछण्णेन पीतमिति भावः । तथा च वासनपुराणे । माहापि बालकं सुप्तं पर्यङ्के स्नानपायिनं । इति ववणात् ।

Colophon. इति एकाशीनितमोऽध्यायः ।

विषयः । श्रीसद्भागवतदशमस्कन्धस्य विषमस्कन्धीयव्याख्यानं ।

No. 1731. प्रपञ्चामृतं वा रामानुजचरित्रं ।

Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 290. Lines, 7 on a page. Extent, 5,752 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1861. Place of deposit, Jāpharagañja Baḍa Akhdā, Zila Murshidābād, Gopāladāsa Mahanta. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Prapannāmṛta alias *Rāmānuja-charitra*. A legendary life of Rāmānuja, the great Bhakta reformer, and founder of the dualistic school of the Vedantists. The name of the author of the work is not apparent, nor have I any means of making a guess as to his age. The work extends to 90 chapters. It opens with a scene in Vaikuṇṭha where Hari, anxious to promote the translation of mankind to his favourite region, desires Phanirāja or Ananta to descend on earth as a saviour. The scene then changes to the village of Bhūtapuri in the district of Tondila, three Yojanas to the west of the eastern sea. There lived a pious man of the name of Keśava of the Hārita family. He once celebrated a rite during a lunar eclipse, praying for a son. The prayer was granted. Ananta informed him in a dream that he would himself become the son of the devotee, and assume the name of Rāmānuja. In due course the son was born, and named Lakshmana Ārya with the alternative name or title of Rāmānuja. On his 16th year, the boy was married to a maiden named Rakshākāmbā. Soon after this marriage he lost his father, and repaired to Kānchipur, where he placed himself under the tutelage of one Yādava, a renowned scholar.

While he was at Kānchipur, the daughter of the king was possessed by a Brāhman devil, whom none could drive away. Yādava, with his pupils, went to see her, and on her being touched by the feet of Rāmānuja, the devil departed. This pleased the king greatly, and he loaded the youth with rich presents. Soon after, his uncle (mother's sister's husband), Govinda came to the place to carry on a polemical disputation with Yādava. The uncle and the nephew took one side of the question mooted, and the teacher the other, and the result was a breach between them. The teacher also coveted the wealth of the pupil, and so the latter, by the advice of his uncle, went away to Prayāga. In the way, when passing through the Goṇḍa forest, he was very much overpowered by fear, when Hari, the lord of Hastigiri, and his consort Lakshmi, assumed the form of wild hunters, and advised him to go back to

Káncipur. On his return he was reconciled to his teacher ; but after a time he was induced to become the pupil of a Sannyásí named Yamuná Arya, who then dwelt at S'ráraṅga, and there he also contracted a friendship with one Purna Achárya.

On the death of Yamuná Arya, he returned to Káncipur, and compiled his great work the *S'ribhāshya*, a commentary on the Vedánta Sūtras of Vyása. Here, on one occasion, his wife Rakshakámbá quarrelled with the wife of Purnáchárya, and Rámánuja, taking the side of his friend, sent his own wife away to her father's house. At the same time he himself became a Sannyásí of the Tridandí sect, and established a monastery (maṭha) at Káncipur, and there he consecrated an image of Hastinátha. The people now gave him the title of 'Yatirája,' and his reputation spread far and wide.

On one occasion his former tutor Yádava came to see him, and, in the course of a long disputation, was so completely overcome, that he became a pupil of his pupil, and, forsaking the world, became a Tridandí under the name of Govindadása.

From this time forward Rámánuja was engaged principally in disputations with learned paṇḍits of Southern India who came to him for the purpose, and in making disciples. Among his antagonists there were a few Buddhists, but the bulk of them were S'ívites. The Chola king of S'ráraṅga was one of those whom he converted, and made one of his ardent supporters.

He devoted also much time to travelling, and the following are the places he is said to have visited, viz., Dvarká, Mathurá, S'álagrāma, S'áketa, Vadarikás'rama, the Naimisha forest, Vrindávāna, Sárada píṭha, Jagannátha, Chitrakúṭa and Delhi, (whence a Delhi princess is said to have gone away with him as his disciple, and in love with a pupil of his) and most of the leading towns of Southern India.

Rámánuja is said to have established 72 principal maṭhas, dedicating in each the image of his tutelary deity. Among these, the image established on the Yádava Hill, was the consequence of a dream, in which Vishṇu inspired him to put up a figure of Náráyaṇa. This image was consecrated on the 14th of the waxing moon in the month of Chaitra, of the S'aka year 1012 = 1090 A. D.

He lived to the age of 120 years, and died on the 10th of the waxing moon of Mágha. Most vexatiously however, the year of death, is not given.

The following are the works he is said to have written (1) *Sribhāshya*, a commentary on the Vedānta Sūtras; (2), *Vedāntadīpa*, the essence of the Vedānta; (3), *Vedāntasāra*, the elements of the Vedānta; (4), *Vedārtha-saṅgraha* or the true meaning of the Vedas; (5), *Gītā-bhāshya*, a commentary on the Bhagavad Gītā; all these works are still in existence.

The concluding sections (76 to 90) of the work give brief notices of the immediate successors of the reformer, from which it would seem that the work was not written until 150 years after his death. The followers of Rāmānuja are known by the name of 'Śrī Sampradāyīs,' and their number is very large in the south.

It is to be regretted that the work, though very detailed, does not give the year of the pious Yati's birth or death; but the fact of his establishing an image of Nārāyaṇa in Ś'aka 1012, = A. D. 1090, about the close of his life, would suggest the idea that he lived all through the eleventh century. On this subject I quote the following from Wilson's account of the Vaishṇava.

"The *Smṛiti Kāla Taranga* places the date of Rāmānuja's appearance in Ś'aka—1049 or A. D. 1127. A note by Colonel Mackenzie on an inscription, given in the Asiatic Researches IX, 270, places the birth of Rāmānuja in A. D. 1008: various accounts, collected by Dr. Buchanan, make it 1010 and 1025 (Buchanan's Mysore 2, 80) and 1019 (ibid 3, 413). Inscriptions make him alive in 1128, (ibid) which would give him a life of more than a century: according to Col. Wilks, indeed (History of Mysore 1, 41, note and appendix), he was alive in 1183. The weight of authority seems to be in favour of the more recent date, and we may conclude that he was born about the end of the eleventh century, and that the first half of the twelfth century, was the period at which his fame, as a teacher, was established."

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः ।

श्रीरङ्गराजपदपङ्कजराजहंसं रामानुजाय्येपदपङ्कजभङ्गराजं ।

श्रीशैलवंशकलमानुषिपूर्णचन्द्रं श्रीरङ्गायगुहमन्त्रमाश्रयाम ॥

मिथ्यावादिमदात्मसिद्धिरमुधाग्रमकुलमखली-

निर्भेदोद्भवस्त्वत्तिमौक्तिकमणेः शुधीकृताधखली ।

सत्तर्कस्फुरदत्युदयनखरो वेदान्तशैलान्वितः

श्रीरामानुजकेशरी विजयते प्रेक्ष्यविक्रीडितं ॥

काशिकान्वयमस्तुतं काश्यास्ततमागरं ।
 वसिन्वाचार्यतनयं रामानुजगुरुं भजे ॥
 नाधीतानि च शास्त्राणि न हृतं गुरुपूजनं ।
 वक्ष्यामि कृपया विष्णोरनुग्रहस्तु देशिकाः ॥
 इन्दिरारमणं देवमिमशैलनिवासिनं ।
 विवस्त्रकोटिसङ्काशं देवराजमहं भजे ॥
 कलि वैकुण्ठनगरं सर्वलोकेषु विवृतं । इत्यादि ।

End.

गोदा शठारिपरकालमुखादिमिथैर्नाथार्य्यामुनयतीश्वरकूरनाथैः ।
 सार्धं जगत् कण्ठया कलिदोषजुष्टं स्वाधीनरत्नमिदं सकलं ररच ॥
 गदाचरितं सुमहद्विचित्रं समस्तसन्मङ्गलपूर्णपात्रं ।
 गृह्णन्ति ये भक्तिमुताः पठन्ति समस्तलोकैः सततं भवेयुः ॥

Colophon. इति श्रीप्रपञ्चान्ते रामानुजचरित्रे भट्टाचार्य्यवेदान्तिधन्वादे गोदारत्रेश्वरकल्याणं
 नाम नवतितमोऽध्यायः । इति प्रपञ्चान्तं समाप्तं । संवत् १८६१ ।

विषयः । १ अध्याये,—एकदा वैकुण्ठसदने लक्ष्मी समुपास्यमानस्य “केनोपायेन वैकुण्ठ-
 मिसान् जनुन् नयाम्यहमिति” चिन्तयतो हरः पुरतः समुपस्थितं कणिराजं
 समुद्दिश्य पुरा किल लोकसंरक्षणाय मया शङ्खचक्राद्यायुधानि विष्णुर्मेनादयश्च
 प्रेरिताः, तदधुना भवानपि भूमाववतीर्य्य लोकान् रक्षितुमर्हतीति समादेशादि-
 कथनं ।

२ये अध्याये,—पूर्वमागरस्य पश्चिमतीरे योजनवयेन अवस्थिते तोष्ठीरमण्यले भूत-
 पुरीति नाम्ना प्रसिद्धा पुरी आसीत् । तत्र हारीतान्वयः केशवनामकः कश्चिद्
 भागवतोक्तमोऽनपत्यतया मितरां निर्व्वेदमापन्नः प्रतिवसति स्म । अथैकदा सभा-
 र्य्याऽसौ चन्द्रप्रदणकाले भगवन्तमुद्दिश्य इष्टं चकार । भगवानपि तथैव्या
 प्रसादमभ्युपगच्छन् “अहं ते पुत्रो भविष्यामीति सन्ने तमेवमब्रवीत् । अथ श्रेयोऽपि
 चैवशङ्खपद्मं तत्पुत्रत्वेनावतीर्णो रामानुज इति समाख्यामधिजगाम । ततो
 लक्ष्मणार्य्यापरनामधेयस्य रामानुजस्य अन्वान्धसंस्कारानन्तरं षोडशे वर्षे रचका-
 न्वया सद्य विवाहकथनं । अथ पिढमरणोत्तरं तस्य काष्ठीपुरगमनपूर्व्वकं यादव-
 नामकस्य विद्वद्वरस्य समीपे श्लाघ्ययनकथनञ्च ।

३ये अध्याये,—अथ काष्ठीपुरेऽशङ्कुमारीं ब्रह्मराक्षसोपद्रुतामुपलभ्य तदुपद्रवशान्त्यर्थं
 यादवस्य सद्य मिथ्यशैलव गमनमकृतार्थता च । अथ रामानुजस्य चरणसम-
 मावेण अक्षमितोऽयं ब्रह्मराक्षस इति विज्ञाय राजा तस्मै सुवर्णराशिं प्रददौ ।
 अस्मिन् समये रामानुजस्य साष्टसुखीयो गोविन्दाभिधानः काष्ठीपुरे तेन सद्य मि-

विषयः । लिता यादवस्य समीपे शान्तार्थं चिन्तयन् तस्यै । अथैकदा यादवेन सत्यज्ञाना-
दिद्वुतिवाक्यानि अपार्श्वतया व्याख्यातानीत्याकलय्य तेन रामानुजस्य विवादः
समञ्जसः ।

४-१४ अध्याये,—अथसौ यादवः स्थानिकसनागच्छतोऽपि रामानुजस्य गुणोत्कर्ष-
मसहमानसप्रिधनेच्छया भूय एव तं मधुराक्षरेण वशीकृत्य स्वामीश्वर्ये शिष्यैः
परास्तस्य च प्रयागमुद्दिश्य प्रचचाल । तत्र गोष्ठारण्ये गोविन्दस्य उपदेशेन ततः
पलायितस्यापि तस्य असहायतया अत्यर्थं भीतस्य साहाय्यार्थं भगवान् हस्तिगिरि-
नाथो लक्ष्म्या सह व्याधमिदुनवेगेन तत्र आविर्बभूव । सोऽपि तदनुषङ्गे पुनः
काशीपुरं प्रत्याययौ । अस्मिन्नेव समये यामुनाचार्यः कश्चित् सञ्जासी रङ्गनगरे
निवासनकरोत् । स हि सर्व्वसुलक्षणयुक्तं बालकमेकं प्राप्नुक्तः सर्व्वेषु देशेषु
शिष्यान् प्रेरयामास । अथ ते रामानुजस्य प्रहन्तिमाकलय्य तत् सर्व्वं गुरवे न्यवे-
दयन् । अत्रान्तरे गोविन्दोऽपि प्रयागात् प्रत्यागच्छन् कालहस्तिनगरे शिवमेकं
प्रतिष्ठाप्य तत्र उवास । अथ काशीपुरं प्रत्यागतोऽसौ यादवो रामानुजप्रभावाद्
भीत इव शिष्यमुखेन पुनरेव रामानुजेन सह सख्यं चकार ।

७-२२ अध्याये,—अथ यामुनाचार्यः रामानुजदिदृक्षया श्रीरक्षात् काशीपुरं प्रति
प्रययौ । ततः कियदूरं गत्वा हस्तिगिरिं ददर्श । तत्र स्वशिष्येण काशीपूर्णं सह
मिलित्वा ततो निज्जगाम । अत्रान्तरे हस्तिगिरिनाथं वरदाभिधानं द्रष्टुकामो
यादवो रामानुजादिभिः शिष्यैः सह तत्र समाययौ । काशीपूर्णं तद्दर्शनेन
आनन्दभासाय यामुनाय तेषां परिचयमदात् । अथ सोऽपि रामानुजसौन्दर्या-
लतं निधीय भूय एव श्रीरङ्गनगरं प्राप । एकदा रामानुजः तैल्लेन यादवस्य अश्व-
ज्जनं कुर्व्वन्नेव तत्कृतं 'कप्यास्त्र'मिति द्रुतेरपार्थं निशम्य नितरां सन्नापमधिगम्य च
विचारपरजितेन तेन ततो बहिष्कारितो हस्तिगिरिं जगाम । तत्र च काशी-
पूर्णक्षोपदेशवत् कैङ्कर्य्येण वरदारब्धनायां निरतो बभूव । अथ वृत्तान्तमिममुपवृत्य
यामुनाचार्यः निजनिर्मितां शोभावलीं समर्थं स्वान्तेवासिनं पूर्णोचार्यं तत्र
प्रेरयामास । तत्रैकदा वरदस्य पुरतः पथमानं तत्क्षोत्रमपूर्व्वमिति मत्वा गुम्फित-
मिदं केनेति जिज्ञासुः रामानुजः पूर्णोचार्य्येण तथा पथि सङ्गतेन महापूर्णं च
समं यामुनाचार्य्यदिदृक्षया रङ्गनगरमुद्दिश्य प्रचचाल । अथ यामुनाचार्य्योऽपि तत्-
प्रत्युद्गमनाय कावेरीतीरपर्य्यन्तमासाद्य तत्र देहत्यागेन स्वजनान् शोकसिन्धौ
निमज्जयाश्चकार । अत्रावसरे रामानुजोऽपि तत्रोपस्थाद्य गतजीवितं यामुनदेहं
पश्यन्नेव तस्य तदानीनानाकुलितयसङ्कोचकारणं स्वकर्मैवचित्तयं श्रीभाष्यरचनादिकं
प्रतिज्ञाय तदसङ्कोचमापाद्य च पुनः काशीपुरं प्रत्याजगाम ।

विषयः । १०-१२ अध्याये,—रामानुजस्य काशीपूर्णस्य भोजनादिदृष्टान्तवर्णनं । तदुपदे-
शेन रामानुजस्य पूर्णाचार्यदर्शनार्थं पुनरेव रङ्गनगरगमनं । अथ पूर्णाचार्येण
पञ्चमंस्कारदीक्षितो रामानुजः सखीकेन तेन सह स्वयं प्राप्य ततो त्रिविङ्गमा-
दीन् क्षीतवान् । एकदा कृपात् जलोत्थानकाले पूर्णाचार्यभार्याया सह रचका-
म्बायाः कलहः समजायत । अत एव कारणान् भार्यासहायः पूर्णाचार्यः भूय एव
रङ्गनगरं प्रतिपद्यौ । रामानुजोऽपि रचकाम्बायां वीतरागो बभूव । अथैकदा
हस्तिगिरिनाथमख्यचर्यन्तं रामानुजमभ्युपेत्य कश्चिद् ब्राह्मणो दुष्कामात्मनो वि-
ज्ञापयन् “मद्भुजं गम्यतामिति” तेनानुज्ञातः तत्र गत्वा च रचकाम्बाया तिरस्त्रतो-
ऽसौ पुनरेव तत्समीपमाजगाम । अथ विदितदृष्टान्तेन रामानुजेन “भो विप्र
त्वमिदं रोचनारक्षितं वसनं लेख्यवादाय भूय एव तत्पुरतो गच्छ, कथयस्व चैवं तव
पितृभ्यः विवाहमहेत्यवो भविष्यतीति” कथितो विप्रस्तथा चकार । रामानुज-
पत्नी तु तत् शुला वत्यर्थमानन्दिता यत्नेन तं भोजयामास । अचान्तरे रामानुजो-
ऽपि स्वयं समागतः किमप्यजानन्निव पत्नीमुखात् सर्वं विज्ञाय तदुपायेन तां पितृ-
वैष्मिनि प्रेरयाञ्चकार ।

१२-१४ अध्याये,—अथ रामानुजो विगतसुहृत्तया गृहधनादिकं सर्वं विहाय
हस्तिगिरिनाथस्य प्रसादमुपलभ्य च विदग्धादिपक्षणेन सञ्चर्य चकार । अत एव
काशीपूर्णेन सादरं गृहीतोऽसौ ‘यतिराज’ इति समाख्यानरमधिगम्य तत्र मठस्वामी
बभूव । समयेऽस्मिन् रामानुजस्य भागिनेयो दाशरथिस्तथा अन्तर्गतमनसः
कूरनाथस्य हस्तिगिरिमासाय यतिराजस्य अन्तेवासिनौ बभूवतुः । अथैकदा
यादवाचार्यः हस्तिगिरिनाथदर्शनार्थं रामानुजाश्रमं जगाम । तत्र हि शत्रुचक्रा-
युक्तेन रामानुजकलेवरं दृष्ट्वा तं प्रोवाच । भोः किमिदमवैदिकमनुतिष्ठसि
कुतश्च त्वया निर्गुणं ब्रह्म सगुणतया स्थापितमित्यभिहितो यतिराजस्तदुत्तरदानाय
कूरेममादिदेश । सोऽपि श्रुत्यादिप्रमाणैः रूपतः समर्थं यादवं पराजिग्ये । ततश्च
काशीपूर्णस्य उपदेशान् यादवाचार्यः शरणत्वेन रामानुजं संधितवान् । स च
तथैव सञ्चर्य दत्ता गोविन्ददास इति नाम्ना आनुज्ञाव । अथ गोविन्ददासो
यतिवराभ्यनुज्ञया यतिधर्मसमुच्चयाख्यं धर्मं निर्माय वैष्णवं लोकं प्रययौ ।

१६-२० अध्याये,—अथ रामानुजाचार्यपुत्रो वररत्नो रामानुजानयनार्थं हस्तिगिरिं
प्रजगाम । तत्र चाभिनवप्रदर्शनादिना सम्भाषितादरदंवादभीष्टप्राप्तिपूर्वकं रामा-
नुजं गृहीत्वा रङ्गनगरं प्रत्यागत्य च रङ्गेशाय तमुपदीचकार । अथ रङ्गनाथा-
दिभूतिदयस्त्राभपूर्वकं यतिराजस्तत्र अवस्थितिच्छले । अचान्तरे रामानुजमातुल-
पुत्रस्य शैवधर्मरतस्य गोविन्दस्य वेङ्कटाद्रिवासिना श्रीशैलपूर्णनामधेयेन वैष्णव-

विषयः । यतिना सार्धं शास्त्रार्थोऽभूत् । तत्र पराजितस्य गोविन्दस्य सञ्ज्ञामपह्नवपूर्वकं श्रीशैलपूर्णचरणशयनकथनं । अथ पूर्णोपाचार्योपदेशेन यतिराजस्य चरमतच-
जिज्ञासया गोष्ठीपुरमहादशकलाः गत्वापि गोष्ठीपूर्णोपाचार्यादभीष्टमलब्ध्वा परि-
तप्तस्य च तस्य गोष्ठीपूर्णोपादेशेन पुनस्तत्र गमनपूर्वकं सन्त्यार्थप्राप्तिकथनं ।

११-१२ अध्याये,—यथा गोष्ठीपूर्णेन निषिद्धोऽपि रामानुजः केषुचिन्नन्तं कथया-
मास । स श्वेतद्विज्ञाय तमाह्वय च प्रोवाच । भोः कथय मुग्धोद्देहकरणस्य किं
फलं ? रामानुजः प्राह नरकगमनमिति । गोष्ठीपूर्णः पुनराह एवं ज्ञात्वा कथं
नया तदनुष्ठितं । यतिराजेनोक्तं,—

‘पतिये एक एवाहं नरके गुरुपातकात् । सर्वे गच्छन्तु भवतां लपथा परमं पदम्’ ॥
इति । निश्चयैतत् गोष्ठीपूर्णो नितरां प्रीतिमावहन् हर्षभरेण ‘मन्नाद्य’ इति तस्य
नामान्तरं विधाय व्याजहार,—अद्यारभ्य लोकोऽस्मिन् वैष्णवदर्शनमिदं रामानुजा-
र्यसिद्धान्तमिति ज्ञातं भविष्यतीति । अथ दाशरथिः यतिवरस्यादेशेन पूर्णोपाचार्य-
सुतायाः गृहकर्मकरणार्थं तस्याः अश्वरालयेऽवस्थानसूचकार । तत्रैकदा केनचित्
श्रुतिविस्मयार्थकारिणा वैष्णवेन सह विचारे लब्धजयश्रीरसौ भूय एव रामानुजस्य
चरणवभ्युपेत्य वैष्णवदास इति नामान्तरं प्राप । अथ रामानुजपुत्रस्य सुन्दरवाहोः
मालाधरादीनादिपह्नवकथनं । तत्र मालाधरप्रमुखात् रामानुजेन गृहकोपाचार्य-
कृतसहस्रगीतेर्यास्याप्यवपणम् ।

१४-१७ अध्याये,—रामानुजस्य गन्धर्वचरनाकथनं । अथ रत्ननाथसेवाद्रव्याप-
हारकाणां बन्धनक्षिप्तानां रामानुजनिधनार्थं तस्मै विषाद्रदानं, तस्य च ततः
परिचाणादिकथनम् । अथैकदा यज्ञसूर्तिरिति श्रुतः कश्चिन्मायावादी कृतसञ्ज्ञासो-
ऽपि दिग्भ्रजयार्थं प्रवर्तमानः सह रामानुजेन शास्त्रार्थं कर्तुमनाः रत्ननगरमाज-
गाम । स हि अष्टादशदिनानि यावत् शास्त्रार्थं कृत्वा रामानुजप्रभावेण विमुक्तो-
ऽसौ तच्छिष्यतां स्वीचकार । रामानुजोऽपि ब्रह्मनिर्गुणत्वादनिरसनमद्वैतवादा-
दिष्यन्नसोपदिष्टं तं भूय एव शिखासूत्रादिकं प्रन्ययामास । अपि च तस्मै
देवराज—देवमन्त्राय-मन्त्रार्थेति नाम त्रयं प्रदाय मठेऽन्यस्मिन् तं स्वाभिन्नं चकार ।
अथ तत्र पुण्याख्यनगरात् वैष्णवानामनन्ताचार्यादीनामागमनकथनं । ततो रामा-
नुजाश्रया देवराजो द्रविडभाषया ज्ञानसारप्रमेयसारेत्यभिधानं प्रन्यदयं चकार ।
तथा तदाश्रया अनन्ताचार्यो वेङ्कटगिरिगमनपूर्वकं तत्र द्रव्यावनं विधाय वेङ्कटे-
शस्य रामानुज इति नामान्तरम् कृत्वा तत्र वासमकरोत् ।

१८-२० अध्याये,—अथ रामानुजः वेङ्कटाग्रिगमनपुरःसरं वेङ्कटेशं समभ्यर्थं
दिशमुत्तरां गन्तुकामस्तत्र पथिस्थितां देवसीनगरीं प्राप्य विविक्तममवन्दत् ।

विषयः । ततोऽसा अष्टसहस्रांशं ग्रामं प्राप्य वरदाचार्य्यज्ञेशनामानौ स्वशिशौ विदित-
प्रहृष्टौ चकार । अथ यतिराजः केनाप्यपराधेन यज्ञेशमुखमन्दर्शनमविधाय वरदस्य
गृहं प्रययौ । तत्र अनुपस्थितेऽपि तस्मिन् तद्गृहिण्याः भक्त्यतिशयदर्शनेन अत्यर्थं
सन्तोषमाप्नोऽसौ भोजनादिकं बध्नात् । समनन्तरं ततो हस्तिगिरिं प्राप्य काशी-
पूर्णादिभिः सह साक्षात्कारं विधाय च कापिलतीर्थमुद्दिश्य प्रचञ्चल । तत्र
चोपस्थितोऽसौ कश्चिन्मलमुवास । अथ तद्देशाधिपतिः विह्वलदेवो रामानुजस्य
शिष्यत्वमभ्युपगम्य तस्मै तोषादीरमण्यलादिग्राममुपजहार । अतश्च यतिवरस्य दृषा-
चल-रङ्गनगरादिहत्तान्तकीर्तनं ।

२१-२२ अध्याये,—अथ यदा रामानुजेन बड्देशोऽनुब्रवीदपि तस्मात्तुलपुत्रो गो-
विन्दो गार्हस्थं नाभ्यनन्दत, तदा तस्य सत्यामात्रमपह्नस्य हत्तान्तकथनं । अथ
कूरेशमावसथायस्य रामानुजस्य शारदापीठममानन्तरं तत्रत्यान् पण्डितान् वि-
जित्य ततो बौधायनकृतत्रयस्य बहतिपुस्तकमादाय रङ्गनगरं प्रत्यागच्छतस्य अनु-
गमिनः शारदापीठयविनुधाः बलादेव तत्पुस्तकं सङ्गृह्य शारदापीठमध्ययुः ।
तदनेनात्यर्थं विषादमापन्नस्य रामानुजस्य पुरतः कूरेशेनोक्तं, भगवन्! मया
बहु रात्रिकालेषु तत् पुस्तकं तत्त्वतो दृष्टं, भवत्प्रपन्ना तत् सर्वमथापि हृदये
लिखितमस्मीति । एतच्छ्रुत्वा रामानुजो बौधायनहतिलिपिकरणाद्य तमादिदेश ।
समनन्तरं रामानुजो बौधायनमतानुसारेण श्रीभाष्यं, वेदान्तदीपं, वेदान्तसारं,
वेदार्थसङ्ग्रहं, गीताभाष्यञ्च रचयाञ्चकार । अथ बड्भिः शिष्यैः परिहृतस्य तस्य
शास्त्रार्थेन दिग्विजयार्थं प्रयाणवर्णनं । तत्र चोलमण्डल-पाण्ड्यमण्डल-कुडका-
नगरादिस्थितानां पण्डितमण्डलीनां विचारपराजितानां रामानुजसमीपात्
कैङ्कर्य्यधर्मापह्नकथनं । ततो रामानुजस्य कुरङ्गनगराधिपतिं दीक्षितं विधाय
केरलदेशमभवकीर्तनं ।

२४-२६ अध्याये,—अथ रामानुजस्य द्वारका मथुरा-सालग्राम-साकेतनगर-वदरि-
काश्रम-नैमिवारण-हन्दावनादिगमनकथनं । अथामौ पुनरेव शारदापीठमाज-
गाम । तत्र वाग्देवीं आविर्भूय 'कथ्यास्मृतितात्पर्य्यं वदेति' स्वयमेव तं
पश्यन् । अथ तत्कृतार्थश्रवणेन प्रसादमापन्ना देवी श्रीभाष्यं स्वशिरसि संस्थाप्य
सङ्गृह्य च पाणिभ्यां तत्पाणिग्रहणं भाष्यकार इति तद्गामकरणं विदधे । तत्र
भाष्यकारात् तत्रत्यानां पण्डितानां पराजयादिकथनं । अनन्तरं पुण्डरीकमण्डप-
गतस्य तस्य प्रच्छन्नसोऽगतगङ्गविजयानन्तरं रामानुजाख्यं सर्वं निर्याय तत्र अथस्थान-
कथनं । अथ स पाञ्चरात्रानुसारेण जगन्नाथस्य नित्यपूजादिकं कारयितुमनाः
तदर्थकानाङ्गं तथा आदिदेश । तेऽपि तत्रावस्थिताः हत्तान्तमिमं जगन्नाथाय

विषयः । निवेदयामासुः । अथ भगवान् रामानुजेन पूर्वम् तथा सम्यार्थितोऽपि न ततो निवर्तनाय अनुवरोधः । यदा खलु स्थिरप्रतिज्ञोऽसौ स्वयवसायात् न निवृत्तो बभूव । तदा मिश्रायां निद्रितं ते योगसाधया पुरुषोत्तमज्ञेवात् कूर्मक्षेत्रं प्रेरया-
च्छकार । अथ प्रभातकाले विबुधोऽसौ कूर्मक्षेत्रमिदमिति विज्ञाय विष्णुयामगतः श्रीकूर्मनाथं समाराध्य तत्र कतिचित् दिनानि तस्थौ । ततस्तस्य मिन्हाचलाद्यो-
वल्लभरुद्राचलादिगमनकथनं । अथ तेन पुनरेव वेङ्कटाचलगमनपूर्वकं ततः शै-
वानां निर्व्यासनकरणकथनं ।

१७-२६ अध्याये,—कूरेभ्यः सव्यं स्यत्परित्यागानन्तरं श्रीमावसद्यास्य श्रीरङ्गनगरे
नित्यवासकथनं । अथ तत्र रङ्गेभ्यः पराशरव्यासभारंगेन कूरेभ्यः यमजो-
पुत्राज्जायातां । प्रवृत्तिमिदमाप्तुं पत्न्यः रामानुजस्तद्गृहं गत्वा प्रथमस्य पराशर इति
द्वितीयस्य च श्रीरामदेशिकः व्यासश्चेति तयोः नाम चत्ते अत्रानगरे गोविन्दस्यापि
पुत्रो बजायत, रामानुजस्य पराङ्गुश इति तन्नामकरणं विदधे । अथ रङ्गेभ्यः
अपत्यनिर्विशेषतया प्रतिपालितस्य पराशरस्य विवाहादिकथनम् ।

२७-३१ अध्याये,—अथ रामानुजस्य छपया मयुरावास्तवस्य धनुर्दासस्य सह
भार्याया वैष्णवत्वविदिवर्णनं । एकदा रङ्गेभ्यः प्रीत्यर्थं सन्तानं उत्सव आसीत् ।
तत्र यतीश्वरः स्वयमेव धनुर्दासदासमास्तव्या स्वयमेव सहोत्सवं प्रदर्शय च पुनरा-
गमनसमये तेन सह स्वमन्दिरं प्रविवेश । अथ कुतोऽयं धनुर्दासः यतिपतिनैवं
सम्मानित इति जिज्ञासूनां वैष्णवानां पुरतो यतिपतिना तस्य तत्पत्न्याः हेमाङ्गना-
याश्च गुणलतोत्कर्षप्रकटनकथनं । अथ मोठ्ठीपुरेशः सूकाय निजगुरुविषयं प्रदर्शय
तस्मै मोक्षोपायं कथयामासेति दृष्टान्तकीर्तनं । चोलादेशाधिपतेः क्रिमिकण्डस्य
उत्पत्त्यादिकथनम् ।

३२-३८ अध्याये,—क्रिमिकण्डस्य चित्रकूटराज्यशासनकथनं । शैवधर्मोपेक्षत्वेन त-
त्कालखेनप्रचाररादिकथनं । अथ क्रिमिकण्डस्य प्रार्थनया तद्वाच्यमुद्दिश्य पश्चिमा-
शभिमुखं प्रचलितस्य रामानुजस्य व्याधकृताश्च नामङ्गीकृत्य चेलाचलास्वायुष्टगमन-
कथनं । तदनुपदेशं च चेलाचलास्वाभर्तुः पञ्चभस्कारप्रार्थिवर्णनं । रामानुजात्
वैद्यानां पराजयवर्णनं । अथ भक्तनगरे सार्धं शिष्यसङ्गेन निवसतस्तस्य सप्रदर्शना-
नन्तरं भगवन्मूर्तौद्धरणार्थं यादवावल्लभगमनकथनं । १०११ शकाब्दे च वरुण-
चतुर्दश्यां रामानुजलव नारायणप्रतिमां प्रतिष्ठापितवान् । अथ रामप्रियनामकस्य
नारायणविम्बस्य दिगीशभवने अवस्थितिकथनं । अथ विदितैतद्दृष्टान्तो रामा-
नुजो दिगीशं अभ्युपेत्य तदनुमोदनेन रामप्रियस्य 'सम्यगसुत' इति नामान्तरं
ररच । अनन्तरं दिगीशगृहगतं, रामप्रियस्य चानयनकाले दिगीशगतमपि राम-

विषयः । प्रियविरहमसहमाना तेन सच यादवाचलमाजगाम । अथ तत्र रामप्रियैकैवं गतायासस्य अर्चारूपेण अवस्थानादिकथनं । अत्रान्तरे हतानामिममद्भुतं निश्चय कवीरनामकस्य कल्पचित् यवनसाधोः तत्र गमनपूर्वकं द्रुतमोक्षोपायस्य च पुराणे-
नमस्तेवगमनानन्तरं कुकुररूपधरस्य भगवतः प्रसादभोजनान् मुक्तिप्राप्तिकथनञ्च ।
अधुना यादवाचलस्य 'यतिशेष' इति नामकरणकथनं ।

४६-४८ अध्याये,—अथ क्रूरेश्वरतवैष्णवस्थानविनाशविवरणकथनं । तिल्यगेविन्द-
राजप्रतिष्ठाविवरणं । अथ अम्भीभूतस्य क्रूरेशस्य रामानुजापदेशान् भगवत्सुवनेन पुनश्चतुःप्राप्तिकथनं । विष्णुचिन्तमुतायाः गोदायाः रामानुजादमीष्टप्राप्तिकथनं । श्रीरङ्गपत्तने निवसतो रामानुजस्य चतुःसप्ततिसङ्ख्याकानां प्रधानशिष्याणां विवरण-
कथनं । रामानुजाष्टोत्तरजातनामलोचकथनं । रामानुजशिष्यस्य आम्भूर्पूषस्य
माहात्म्यादिकथनं । तदनुज्ञया अनन्तार्यस्य हृषीकेशावस्थितिकथनं । क्रूरेशस्य
शेषदशाकीर्तनं, रङ्गेशहृषीकेश परमपदप्राप्तिकथनञ्च । अथ रङ्गेश-वेङ्कटेश्वर-वरद-
सुन्दर-वकुलाभरण-नाथमुनि-यामुनाचार्य-वररङ्गप्रभृतिप्रकाशितरामानुजवैभव-
वर्णनं । शठकोपाचार्यस्य जन्मादिहत्तान्तकीर्तनं । पूर्णाचार्यकृतारामानुजमाहात्म्य-
वर्णनञ्च ।

४९-१५ अध्याये,—कृष्णपामाधिपस्य बाल्लुखामिनः विवरणं । अथैकदा कावेरी-
तीरे वैष्णवानां सहती गोष्ठी बभूव । तत्र मोक्षमार्गोपदेशप्रसङ्गेन रामानुज-
माहात्म्यजवर्णनं । नारायणपुरवाभिने 'मासभद्र' इति विद्युतस्य वैष्णवस्य विव-
रणकथनं । यथा सङ्ख्यातीतेष्वपि भगवद्वनतारेषु श्मिन्-राम-कृष्णानां प्राधान्यं,
तथा अष्टोत्तरशतेष्वपि दिव्यदेशेषु श्रीरङ्गनगः, वेङ्कटगिरिः, शक्तिगिरिः, यादव-
गिरिरेति चत्वारो मुख्याः बभूवुरिति वचनमाकर्ण्य श्मिन्दादीनां प्राधान्ये कारण-
जिज्ञासूनां पुरतो रामानुजेन तत्प्रतिदानकथनं । एवं व्यास-पराशर-शुक्र-
शैलकादीनां प्राधान्ये कारणनिरूपणं । तथा वेदानामर्थानाहृत्य शठकोपाचार्यः
द्राविडभाषया यन्त्राक्षकारेतिहत्तान्तकीर्तनं ।

१६-७५ अध्याये,—सर्वेभ्य आचार्येभ्यो रामानुजस्य प्राधान्यकीर्तनं । आचार्य-
शब्दनिर्वचनादिकं । प्रपन्नगत्यवीकथनादिकं । रामानुजस्य १९० विंशत्युत्तरशत-
वर्षजीवितकालनिरूपणं । अथ रामानुजः सज्जनान् चिरविरहविधुरान् कर्तुं-
मनाः तानाश्रय भगवत्कैङ्कर्यमेव मोक्षोपाय इति उपदिदेश । आदिदेश च तेषां
कर्तव्याकर्तव्यनिर्णयपुरःसरं सम्यग्गुणान् । अथ ते तदनुज्ञया भूतनगरे तदर्चा-
प्रतिष्ठां विदधिर । अथ रामानुजः रङ्गेशदास्यसाम्राज्ये पराशरसमिपिच माघ-
शुक्लदशम्यां परमं पदं प्राप । अतः परं दाशरथिः पूर्णाचार्यः गोविन्दः कुण्डक-

विषयः । चेति चत्वारः प्रधानकल्पा आसन् । गोविन्दस्य परलोककथनं । पराशरकृतमाया-
वादिपराजयकथनं । माधवदासस्य हत्तान्तकथनं । स चि सप्तप्रणामभाष्यं विष्णु-
पूजाक्रमं, अष्टलोकौ, श्रीमत्पुतिं, रामकोपचिं ग्रन्थपञ्चकं कृतवान् । पूर्वाचार्याणां
द्रविडभाषया ग्रन्थरचनाकारणकथनं । तत्र अगस्त्यविश्वकर्म्मणोरन्योन्यं शापदान-
हत्तान्तकीर्तनं । श्रीवैष्णवस्य द्रविडसाम्प्रदायपटनान्तश्चकताकथनं । सङ्क्षेपेण पूर्वा-
चार्याणां चरितकीर्तनमुखेन लक्ष्म्याः द्रविडेण गोदारूपेण अवतारकथनं ।
७६-८० अध्याये,—अथ कामारादीनां जन्मकथनं । तेषां देहलीनगरे भगव-
द्दर्शनहत्तान्तकथनं । भक्तिभारस्य जन्मादिकथनं । फणिकणस्य जन्मादिकथनं ।
भक्तिभारस्य द्रविडभाषया ग्रन्थप्रणयनकथनं । तत्र भगवता भक्तिभाराय सहदाख्य-
तत्त्वोपदेशदानकथनं । भक्तिभारान् रदस्य पराजयकथनं । भक्तिवैभवातिशय-
वर्णनं । कुलशेखरस्य जन्मादिकथनं । तत्र तत्त्वतथीरामप्रत्यक्षीकरणादिहत्तान्त-
कीर्तनं । भट्टनाथस्य जन्मादिकथनं । पद्मराजस्य जन्मादिविवरणकथनमुखेन
तत्त्वभाषां विष्णुतत्त्वनिरूपणहत्तान्तकीर्तनञ्च ॥

No. 1732. अनन्दलहरीटीका ।

Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 78. Lines, 8
on a page. Extent, 1,463 s'lokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1836.
Place of deposit, Lālgolā, Zilā Murshidābād. Kālicharapa Upādhyāya. Ap-
pearance, fresh. Prose. Correct.

Anandalaharī-ṭīkā. A commentary on S'aṅkara Āchārya's hymn to
S'iva. By Narasiṅha. The great peculiarity of this commentary is, that
it explains the text in two different ways; in one way proving that it
is a hymn in praise of Bhavānī, and in another way making Viṣṇu
the subject of its praise. Ordinarily the text is understood to have
been written in honour of S'iva.

Beginning. बारंवारमुदारमस्मितमुखः शिखोपरिस्थापितं
हारं हारमुदुखले परिगतो हैयङ्गवीनं हटान् ।
आद्यान्तीं पुरतो विलोक्य जननीमादाय यष्टिं करे
धामं धावन्निष्ठ प्रकाशितमर्थं पाद्यात् समाधार्यकः ॥

कञ्जारोन्मलकैरवाम्बुजदल++न्दसम्पद्गरीः

कोदण्डं करपङ्कजेन दधती पुष्प्रेतु++द्वयं ।

मौवर्षाङ्कुशपाशपाणिमयणमारक्तवस्त्राढता-

माताशाम्बुजसंस्थितां विनयनां चन्द्रार्जं चूडां भजे ॥

प्रणम्य शङ्कराचार्यचरणाम्बुद्वयं ।

आनन्दलक्षरीश्लोचं विष्णुपद्मेऽपि लक्षयेत् ॥

तत्र भवानीपदे,—ननु हरिहरविरिञ्चादिदेवद्वन्द्वमपास्य किमिति कात्यायनी-
स्तुतेराचरणमिति शिष्याशङ्कामपनिनीयुराह । शिवः शक्त्येति ।

End.

जननीति सम्बोधनं वा । १०९ ।

अथास्त्रदीयमवलोक्य ततोऽपि सम्यगर्थान्तरं समधिगम्य न निन्द्यमेतत् ।

अत्यन्तदुर्गमतरे पथि सचरन्तः स्त्राध्या भवन्ति कवयः पुरतः प्रयाताः ॥

भेदो न ते जननि चालि जनार्दनेन वैकुण्ठनाथपरतापि कृताच तेन ।

मातर्भवानि करवाणि ततोऽत्र काकुं माकुण्डितोऽलु मयि ते कवणाकटाक्षः ॥

Colophon. इति श्रीनरसिंहविरचिता आनन्दलक्षरीटीका समाप्ता । श्रीरत्न ।

संवत् १८२६ । फाल्गुणे ।

विषयः । शङ्कराचार्यल्लतानन्दलक्षर्या भवानीपदे विष्णुपदे च आख्यानं ।

No. 1733. पदार्थादर्शः ।

Substance, country-made paper, 12½ × 4 inches. Folia, 142. Lines, 8 on a page. Extent, 5,781 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Teghora, Post Lālgolā, Zilā Murshidābād. Devadatta Trevedi. Appearance, old. Prose. Correct.

Padārthādarśa. A commentary on the Sarādhā-tilaka,—a Tantra. By Rāghava Bhaṭṭa. The Tantra is in great repute in the North-Western Provinces, and appealed to as an authority of great weight, though it forms not one of the 64 original Tantras.

Beginning. श्रीकण्ठं निजवाण्डवप्रबलताप्रौढाममोदोदयं

पश्यन्त्याः कुतुकाद्भुतप्रियतया सञ्ज्ञातभावं मुञ्चः ।

मन्दान्दोलितदुग्धसिम्बलक्षरीलीलालसं श्लोचणं

प्राप्तालोकनमातनोत्तु ++ भूतिं भवान्याः शुभं ॥

संवेनीयस्त्रिभिः सनकादिमुष्णैर्यौ रगस्यमविनश्वरमादिभूतं ।

संसारलुन्निगमसारविचारमारं सौरं सद्यो मनवि से मुदमादधातु ॥

भद्राय भवतां भूयां भारती भक्तिभाविता ।

स्मृतेरुक्तधने यस्या वाग्विलासोऽतिदुर्लभः ॥

शारदातिलके तन्ते गुरुणामुपदेशतः ।

पदार्थादर्शटीकेयं राघवेण विरच्यते ॥

सम्प्रदायागतं किञ्चिद् भणितगतसंस्कृतं ।

यदुक्तमत्र तत् सन्तो विचारयितुमर्हथ ॥

अथेश्वरः सव्या अपि श्रुतीः भवपाशवदानां स्वर्गाय सुकृते च समुपदिशति स्म ।

अन्येषां स्मृतिशास्त्रादीनां तन्मूलकत्वेन तदर्थप्रतिपादकत्वेन च प्रामाण्यमिति सुप्रसिद्धतरं ॥ इत्यादि ।

End. मङ्गलादीनि मङ्गलमध्यानि मङ्गलान्तानि च शास्त्राणि प्रथमो वीरपुरुषकाणि भवन्ति आधुन्यायपुष्पकाणि चेति भगवत्पञ्चलिवचनात् । सच्चनीयां गिरं पूजनीयां गिरम् ।

Colophon. इति श्रीराघवमङ्गलविरचिता पदार्थादर्शटीका सम्पूर्णा । शुभम् ।

विषयः । लक्षणदेशिकेन्द्रकृतशारदातिलकव्याख्यानं ।

No. 1734. तीर्थकौमुदी ।

Substance, country-made paper, 18 × 3½ inches. Folia, 148. Lines, 7 on a page. Extent, 4,244 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Teghora, Post Lālgoli, Zilā Murshidābād. Devadatta Trivedi. Appearance, very old. Prose and verse. Correct.

Tīrtha-kāumudī. A dissertation on sacred places of pilgrimage. By Śrīśiddhāntavāgīśa Bhāṭṭācārya. The work opens with a thesis on tīrthas or sacred pools, how they attain their sanctity, and the reasons why they should be visited. Then follows a disquisition on the question, Who derives the benefit of visiting tīrthas? Rules are then given regarding the duties to be observed when starting on a pilgrimage, what should be done, and what avoided in the way, the religious duties to be gone through at sacred pools, the importance of śrāddha and tarpana on such occasions, and what should be par-

ticularly avoided. Then come detailed notes on all the leading places of Hindu pilgrimage in India.

Beginning. गौरी हगलोकनशीलज्जं सञ्जातनामाविधभावजातं ।

वन्दे विरोधसृतिभूतभीत्या पञ्चाननं पद्मशरप्रपद्यं ॥

सङ्घिन्यामि सततं कमनीयमूर्तिं कान्ताः कथाः श्रुतिपथं सम ते विश्रुत ।

रम्यं + + + खलु नाम मदीयमौलौ मातर्भवानि करवाणि पदारविन्दे ॥

पुराणकृतितन्त्राणि विलोक्य वज्रसङ्कुहान् ।

नन्वा गणेशं वागीशस्मृतते तीर्थकौमुदी ॥

अथ तीर्थानि । गावदे । स्मृत उपवाच । सर्वतीर्थानि वक्ष्यामि गङ्गा तीर्थानि-

मोक्षमां । इत्यादि ।

End.

अथ त्यजन्ति ये प्राणान् जलाग्निस्त्रल्लगोचरे ।

तेऽपि स्वर्गमयाप्यादौ + + + चित्तमर्हन्ति ॥

सम्मानं विविधं धनञ्च लभते यः कामरूपेश्चराद्

यः स्वान्ते + + + नितान्तममले नारायणं कारणं ।

यस्योर्ध्वीकविता निसर्गमधुरा सत्कर्तृभौ गिरो-

वागीशस्य मनोरमा कृतिरियं तस्यास्तु सन्प्रीतये ॥

Colophon. इति महानहोपाध्यायभट्टाचार्य्यश्रीसिद्धान्तवागीशविरचिता तीर्थकौमुदी समाप्ता ।

विषयः ।

तीर्थनिरूपणं । तीर्थफलभागिनिरूपणं । तीर्थेषु वर्जनीयकथनं । गङ्गागर्भनिरूपणं । विशेषयात्राफलकीर्तनं । तीर्थयात्राविधिकथनं । यात्रादिने नान्दीवाङ्-

विधानं । तद्दिने पार्ष्णश्राद्धं कर्तव्यमिति व्यवस्थापकानां गणेश्वरमिश्रविद्यापत्यु-

पाध्यायवाचस्पतिमिश्राणां मतद्रूपणञ्च । तीर्थयात्रायां कर्तव्यानि । तत्र निषि-

द्धानि च । तीर्थस्नानविधिकथनं । तर्पणनिरूपणं । तत्र तिथिविशेषे ग्रहणार्हौ

च गङ्गादिस्नानविधानकथनं । प्रयोगादिकथनञ्च । खड्गोदयादिशेखरलक्षणं ।

नीलीरक्तादिवस्त्रपरित्यागकर्तव्यताविधानं । तीर्थश्राद्धविधानं । तीर्थे उपवास-

विधिकथनं । मुण्डनविधानकथनञ्च । तीर्थयात्रोत्तरं तत्र प्रवेशविधिकथनं ।

साधारणतः सकलतीर्थविधिकथनं । कामरूपतीर्थमाहात्म्यकथनं । कामरूप-

निरूपणं । तत्र यात्राप्रयोगकथनञ्च । कामरूपवायव्यभागतीर्थविधिः । एवं नैष्ठ-

नोत्तरादिभागस्त्रतीर्थविधानकीर्तनं । तत्र तत्र मयादितीर्थविधानकथनञ्च ।

No. 1735. प्रायश्चित्तेन्दुशेखरः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 92. Lines, 8 on a page. Extent, 1,876 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1838. Place of deposit, Lālgolā, Zilā Murshidābad. Kālicharana Upādhyāya. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Prāyas'chittendū s'ekhara. An epitome of all the offences for which expiations have been ordained in the Smṛitis, and the nature and mode of performance of those expiations. By Nāgojī Bhaṭṭa, son of Śīva Bhaṭṭa by Satī Devī. The author was a distinguished grammarian, and author of a great number of works on grammar and law, besides several commentaries. The offences noticed are all domestic and civil, and not religious arising from omission or flaws in the performance of Vedic rites. The work is one of a series of texts on the Smṛiti.

Beginning. नत्वा सती शिवं दुष्टं भारती पितरौ तथा ।

नागोजीः कुरुते रम्यं प्रायश्चित्तेन्दुशेखरं ॥

तत्र प्रायश्चित्तलक्षणं । यद् यथाविधनुष्ठानादुपचितमशुभं नाशयत्येव तत् प्रायश्चित्तं ।

End. गङ्गास्नानविष्णुस्मरण-तन्नामजपादिकं सर्वपापप्रायश्चित्तमिति सर्व्वेष्टमितिः ॥

Colophon. इति शिवमहद्युतसतीशभंजनागोजीमहद्युतप्रायश्चित्तेन्दुशेखरः समाप्तः ।

संवत् १८१८ ।

विषयः । प्रायश्चित्तस्वरूपविचारः । संवत्सरं प्रायश्चित्ताकरणे व्यवस्थाकथनं । प्रायश्चित्तं यथोक्तमेव वाच्यं स्नेहलोभादिना अनुग्रहकरणे प्रत्यवाय इति निरूपणादिकं । कामतः प्रायश्चित्तादिभेदकथनं । आतिथंश्चक्ररपापनिरूपणं । मद्यापातकोपपातकादिनिरूपणं । सुरापानतुल्यपातित्यजनकक्रियानिरूपणं । एवं खर्णक्षेयादितुल्यपातकादिनिरूपणम् । ज्ञानतो ब्रह्मवत्यादिकर्मविपाककीर्तनं । छच्छादिब्रतलक्षणं । दश-विधनियमकीर्तनं । प्रायश्चित्तपूर्व्वारहृत्यं । अनुतापादिविधानं । सर्व्वपापप्रायश्चित्तकथनं । अश्वामे प्रायश्चित्तविधिकीर्तनं । गोवधप्रायश्चित्तकथनं । नीलीरङ्गित-वसनधारणदौ प्रायश्चित्तं । रजस्वलादिगमने दिनभेदेन प्रायश्चित्तभेदनिरूपणं । गर्भाधानादिचूडाकरणान्तर्गत्कारे दिवाश्वनग्रस्त्रीदर्शनादौ प्रायश्चित्तकथनं । निषिद्धकाष्ठेन दन्तधावने प्रायश्चित्तकथनं । गृहीतव्रतस्य प्रसादादिना भङ्गे प्रायश्चित्तकथनं । विप्रस्य शूद्रादिदृष्ट्या घनार्ज्जने प्रायश्चित्तं । शूद्रस्य द्विजदृष्ट्या-

विषयः । वलम्बने प्रायश्चित्तं । देवागारशिलादिना स्वयम्भूतकरणे प्रायश्चित्तं । निषिद्धदिने दन्तधातने प्रायश्चित्तं । विवाहात् पूर्वं कन्याया रजोदर्शने प्रायश्चित्तं । सुराग्राह-
सुरापानादौ प्रायश्चित्तं । नित्यस्नानमलला भोजनादौ प्रायश्चित्तं । भार्यया सेवरा-
दिना वा सार्धं भोजने प्रायश्चित्तं । पूर्वदिनभुक्त्यय वस्त्रने प्रायश्चित्तं । गोमांसादि-
भक्षणे प्रायश्चित्तं । पलाणभक्षणादौ प्रायश्चित्तं । भोजनानन्तरं विट्स्पर्शादौ प्राय-
श्चित्तं । रजककर्षकारादीनामुच्छिष्टस्पर्शे प्रायश्चित्तं । उच्छिष्टभोजनादौ प्रायश्चित्तं ।
कुट्टिकुनष्ठादिस्पृष्टान्नभोजने प्रायश्चित्तं । यज्ञोपवीतच्छेदनादौ प्रायश्चित्तं । काष्ठ-
वलादिना शीनशूद्रस्पर्शे प्रायश्चित्तं । चण्डालादिदर्शनप्रायश्चित्तं । चण्डालमृद-
प्रवेगे प्रायश्चित्तं । चण्डालादिभाण्डसंस्पृष्टास्पृष्टादौ प्रायश्चित्तं । मचिका-केशादि-
दूषितान्नभोजने प्रायश्चित्तं । विदाल-काकासुगवाद्युच्छिष्टभोजने प्रायश्चित्तं । आपदि
विप्रस्य शूद्रमृदभोजने प्रायश्चित्तं । विष्णुनिवेदितभक्षणे प्रायश्चित्तं । शूद्रमवानु-
गमनादौ प्रायश्चित्तं । आश्वघातकपुत्रेण प्रायश्चित्तं कर्तव्यमिति कथनं । उच्छिष्ट-
विप्रस्य अनुच्छिष्टशूद्रस्पर्शे प्रायश्चित्तं । उच्छिष्टस्य सूर्यादिदर्शने प्रायश्चित्तं ।
उच्छिष्ट-तैलाभ्यक्तादीनां मूत्रत्यागे प्रायश्चित्तं । रजसलानियमविधानं । जातिभेद-
करपापानुष्ठाने प्रायश्चित्तं । अपाचाय कन्यादानप्रायश्चित्तं । गोवधादिप्रायश्चित्तं ।
रोधादिप्रायश्चित्तकथनञ्च । गोवधापवादः । ब्राह्मणक्षेत्रं । तत्र प्रायश्चित्तविधाना-
दिकं । क्षेत्रप्रायश्चित्तं । ज्ञानपाकरणप्रायश्चित्तं । परिवेदनप्रायश्चित्तं । श्वतकाधा-
पनप्रायश्चित्तं । परदारकरणे प्रायश्चित्तं । मनुष्यादिदधप्रायश्चित्तं । स्त्र्यादिदधप्राय-
श्चित्तं । दधच्छेदनप्रायश्चित्तं । कुक्ष्यादिदर्शने प्रायश्चित्तकथनं । श्वतकादिप्रायश्चित्तं
नित्याभिरुचने प्रायश्चित्तकथनं । पुत्रविक्रयप्रायश्चित्तं । अयाज्याजनप्रायश्चित्तं ।
सामापिष्टपरित्यागे प्रायश्चित्तं । स्वाध्यायपरित्यागप्रायश्चित्तं । निन्दितान्नभोजनादौ
प्रायश्चित्तं । उच्छिष्टाभक्ष्यभक्षणप्रायश्चित्तं । अशुचिद्रव्यस्पर्शे प्रायश्चित्तं । यवनाद्यन्न-
भोजनप्रायश्चित्तं । आहभोजनप्रायश्चित्तादिकथनं । जातस्तग्राह्याद्यन्नभोजनप्राय-
श्चित्तं । वशीकरणाभिचारादौ प्रायश्चित्तं । ब्रह्मचर्यासुरापानादिमहापातकप्राय-
श्चित्तं । संसर्गप्रायश्चित्तकथनञ्च ।

No. 1736. शुद्धिविवेकः ।

Substance, country-made paper, 11½ × 5 inches. Folia, 35. Lines, 10 on a page. Extent, 786 ślokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1859. Place of deposit, Lālgolā, Zilā Murshidābād. Kālicharāṇa Upādhyāya. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Suddhi-viveka. A treatise on impurity of the person arising from birth or death in one's family, or from causes confined to one's person. A Smṛiti compilation. By Rudradhara. The author wrote several other treatises under the generic nature of *Viveka*.

Beginning. चरतु दुरितजातं केशवस्यैकवाङ्मविपुलमलविल्लान्तः केशिनः सम्प्रविष्टः ।

असुपवनमिवास्त्र प्राशितुं सम्प्रवृत्तः कुबलयदलनीलः पद्मशीर्षा भुजङ्गः ॥

चिरन्तनानेकनिबन्धसिद्धः सुप्रस्रदायानुगतः स्फुटार्थः ।

नत्वा हरिं वदधरेण सम्यक् वितन्यते शुद्धिविवेक एषः ॥

सन्नेव रत्नाकरपारिजातमिताचराहारलतादयोऽन्ये ।

तथापि तबालपमानमाना भवेत् प्रमोदाय मन प्रयासः ॥

शुद्धिस्त्वावद्विल्वविहितकर्माधिकारापादको धर्मविशेषः । इत्यादि ।

End.

अथ च समस्त एव प्रकरणे तत्तत्कार्यविशेषे एव अशौचाभावः, न सर्वकार्ये अशौचाभाव इत्यवधातव्यम् ।

Colophon. इति वदधरकृतौ शुद्धिविवेके जननमरणयोः शुद्धिपरिच्छेदः । इति शुद्धि-
विवेकः सम्पूर्णः । संवत् २८५६ ।

विषयः । शुद्धिपदार्थनिरूपणं । अशौचस्वरूपनिरूपणं । सामान्यतयातुर्वर्णस्य अशौच-
निरूपणं । जननाशौचविधिः । यावज्जीवाशौचकथनं । बालाशौचविधानं ।
स्वशौचविधिः । गर्भस्वाशौचविधिः । सत्युविशेषाशौचविधानं । मयःशौच-
विधिः । सपिण्डाशौचविधिः । निर्हाराशौचविधिः । अशौचाभावकथनं ।
अनशौचिनः ।

No. 1737. मार्तण्डवल्गभा ।

Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 120. Lines, 8 on a page. Extent, 2,842 ślokaś. Character, Nāgara. Date, Sm. 1847. Place of deposit, Lalgalā, Zilā Murshidābād, Paṇḍit Kālīcharana Upādhyāya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Mārtaṇḍa-vallabhā. A commentary on his astronomical treatise called *Muhūrta-mārtaṇḍa*. By Nārāyaṇa, son of Ananta Agnihotri, grandson of Hari, great-grandson of Śrīkrishṇa, and great-great-grandson of Ananta of the Kaus'ika gotra, and an inhabitant of the town of Śārasanaṇ, modern Śāraṇ. The work was completed in the Ś'aka year 1484—A. D. 1549.

Beginning. मार्गण्डोऽवतु वाचं नः पादैर्जायतमोदरः ।

एतवदतनुः सेवोऽभीष्टदो विशलोचनः ॥

अर्घ्यद्वयवाची । तव प्रथमं सूत्र्यं पचे । मार्गण्डः श्रीसूर्यः नोऽस्माकं वाचमवतु
रचतु । किं लक्षणे मार्गण्डः । एतवदतनुः । एते मण्डले बद्धा तनुः येन स
तथा । तथा च स्मृतौ इत्यादि ।

End.

अथैतदुग्रन्थमङ्गीकरणायै बुधशायिना । पूर्ववाक्यायैमिति । सुगमं ।

आसीत् सारसधौ रनामनगरे श्रीकौशिकस्यान्वये-

ऽननो राजसभेऽपि पूज्यचरणो माध्वन्दिनयामणीः ।

श्रीलक्ष्मणनयः द्युतिधृतिविदामप्रेमरेख्यो हरि-

सुसुतः द्युतिवित् तदात्मजवरोऽनन्नाग्निहोत्री गुरुः ॥

तत्पुत्रस्तदनुपचातधिपको नारायणो + पर-

ग्रामे शिष्यगणेष्वपि निजकृतपन्थस्य टीकां स्फुटां ।

चक्रे + कृपया परोपकृतये शोधं दुर्लभं बुधै-

+ दत्तस्य विलोक्य धार्ष्ट्यमपि ते कुप्यन्ति नो सज्जनाः ॥

मुखनिधिपुत्रपार्थसारथ्यासमाभिः समाभिः

१४८३ परिमितशककाले जातमार्गण्डटीकां ।

ल्लिखति पठति विप्रः सोऽव भूत्वा धरिष्ठां

मुखनिधिपुत्रपार्थसारथ्यासमानासमानान् ॥

Colophon. इति श्रीमदनन्ताख्यचातुर्मास्ययाज्ञिपुत्रनारायणविरचिते मुहूर्तमार्गण्डे खलन-

टीका मार्गण्डवज्रभा समाप्ता । संवत् १८४० ।

विषयः । निजकृतमुहूर्तमार्गण्डस्य व्याख्यानं ।

No. 1738. श्राद्धकाशिका ।

Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 80. Lines, 7 on a page. Extent, 1,520 śloka. Character, Nāgara. Date, Sm. 1838. Place of deposit, Lālgolā, Zilā Murshidābād, Paṇḍit Kālīcharaṇa Upādhyāya. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Śrāddha-kāśikā. A dissertation on the rite of Śrāddha according to the rules of Kātyāyana. By Kṛishṇa Miśra, son of Viṣṇu Miśra, grandson of Atisukha, and great-grandson of Nityānanda. The several ancestors named were great Smṛiti scholars and authors.

Beginning. यस्य प्रसादपयसा ऋतुपादपात्रं कात्यायनं सन्निवरं शिरसाऽभिवन्दे ।

विक्ताः फलानि यजुषामिह याजकानां स्वर्गाद्भवानि विविधानि फलान्यजसं ॥

कर्कोपाख्य+ +गभीरवचनैः सूत्रं यतोऽस्मादभू-

दुर्बोधश्च ततो हलादुध इति व्याख्यां तथाप्यस्फुटा ।

भूयोऽपि प्रतिषेधकारिवचनैः स्मार्त्तसंया कामिका

सूत्रस्योपरिसंशयैवतिमिरध्वंसाय तंतन्यते ॥

सूत्रार्थव्यञ्जकादाकौर्विशेषोक्तिप्रकाशनात् ।

अस्यान्वयमिदं नाम यन्मस्य आदिकामिका ॥

नित्यानन्द इतीह याजकवरो जातस्तदीयः सुतः

स्मार्त्तः।ग्री विहितक्रियोऽतिसुख इत्याख्यो जगत्पुत्रः ।

तन्मुनेऽप्यभवत् स्मृतौ सूचतुरः शालेभ्यश्चीतिः यतो

विष्णुर्मय इमं निबन्धनकरोत् कृष्णः कृती तत्सुतः ॥

अत्र पूर्वां पौर्णमासीमुत्तरामुपवसेदित्यादिना श्रौतकर्माण्युपदिश्य । अथतो

गृह्यस्थालीपाकानामित्यादिना स्मार्त्तान्याख्याय अवशिष्टं आदिकर्म कर्तव्यमिति

सूत्रमारभते । अपरपक्षे आहं कुर्वीत ।

End. प्रत्याब्दिके निवृत्ते तु पञ्चाग्नित्वं समाचरेत् ।

अनयोर्भग्नतन्त्रत्वात् स्थालीपाकाग्निशेषवदिति ॥

Colophon. इति श्रीकल्पमित्रविरचितायां आदिकामिकायां सूत्रवृत्तौ एकोद्विष्ट आहं समाप्तं ।

संवत् १८२८ ।

विषयः । कात्यायनप्रणीतगृह्यसूत्रीयआहप्रकरणस्य व्याख्यानं ।

No. 1739. हनुमन्नाटकं, वा महानाटकं ।

Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 46. Lines, 12 on a page. Extent, 1,775 ślokas. Character, Nāgara. Date, Śm. 1844. Place of deposit, Lālgolā, Zilā Murshidabād, Papḍit Kālīcharaṇa Upādhyāya. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Hanumannāṭaka alias *Mahānāṭaka*. A drama on the exploits of Rāma. It is said that this work was originally composed by Hanumān, the monkey general of Rāma, and inscribed on slabs of stone; but Vālmīka, happening to read it, thought it too exquisite for human perusal, and, not without some apprehension lest it should supersede his own epos on the subject, caused the stones to be thrown into the sea. Thus the

work was lost for a long time. The stones, however, were recovered during the reign of Bhoja Rājā of Dhārā, and decyphered and restored by one of his court paṇḍits named Damodara Miśra. Its original name was not found out, and so it was called after its author's name. On account of its great excellence it was also called *Mahā-nāṭaka*, 'the Great Drama'. According to popular tradition, Kālidāsa of Bhoja's court was the restorer; but this is contradicted by the commentator. Some Bengali paṇḍits believe the restorer to have been one Madhusūdana Miśra; two MSS., however, contradict that opinion.

Beginning. कल्याणानां निधानं कलिसलमयनं पावनं पावनागं

पाथेयं यन्मुमुक्षोः सपदि परपदप्राप्तये प्रस्थितस्य ।
 विद्यामस्थानमेकं कविवरवचनां जीवनं जीवनानां
 वीजं धर्माद्रुमस्य प्रभवतु भवतां भूतये रामनाम ॥
 पातु श्रीसनपवभङ्गमकरीमुद्राङ्कितोरःस्थलो
 देवः सर्वजगत्पतिर्मुमुक्षुवक्त्राजचन्द्रोदयः ।
 क्रीडाक्रोडतनोर्नवेन्दुविशदे दंष्ट्राङ्कुरे यस्य भू-
 भक्ति स्म प्रलयाब्धिपल्लवतलोत्थातैकमुल्लासतिः ॥
 ये श्रैवाः समुपासते शिव इति श्रद्धेति वेदान्तिना
 बौद्धा बुद्ध इति प्रमाणपटवः कर्तेति नैयायिकाः ।
 अर्चयन्त्यथ जैनशास्त्रनिरताः कर्तेति मीमांसकाः
 सोऽयं वो विदधातु वाञ्छितफलं वैलोक्षनाथो हरिः ॥
 आसीदुद्धतभूपतिप्रतिभटप्रोक्षाधिपिकान्तिको
 भूपः पङ्क्तिरथो विभावसुकुलप्रख्यातकेतुर्वली ।
 कर्त्तुं वर्ध्मरभूरभारतये भूरिशवाः पुत्रतां
 यस्य सांशमथो विधाय महितः पूर्णश्चतुर्धा विभुः ॥ इत्यादि ।

End. चतुर्दशभिरेवाहैर्भवनानि चतुर्दश ।

श्रीमन्नानाटकं धत्ते केवलं यत्नं निर्धालं ॥

रचितमनिलापवेणाय वाष्पकिनाभौ निहितमस्तबुद्ध्या प्राञ्जलानाटकं यत् ।

सुमतिरुपतिभोजनेऽदृतं तत् क्रमेण यद्वितमवतु विचं मित्रदामोदरेण ॥

Colophon. इति श्रीमद्भूमद्विरचिते मन्नानाटके श्रीरामविजयो नाम चतुर्दशोऽङ्कः ।

संवत् १८४४ ।

विषयः । रामचरित्रवर्णनं । (अष्टमेरे तु मधुसूदनमित्रमहृषीन् नाटकमिदं परं प्रच-

रति । अन्वयोः प्रतिपाद्यांशे एकत्वेऽपि पाठान्तराणि सुबह्वनि उपलभ्यन्ते, उप-
लभ्यन्ते च विभिन्नप्रकृतयो बहवः श्लोकाः । इति सुधीभिरवधेयम् ॥

No. 1740. हनूमन्नाटकदीपिका ।

Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 91. Lines, 6 on a page. Extent, 2,700 ślokaś. Character, Nāgara. Date, SM. 1844. Place of deposit, Lālgolā, Zila Murshidabād, Paṇḍit Kālicharapa Upādhyāya. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Hanumannāṭaka-dīpikā. A commentary on the Hanumannāṭaka, the work described under the last preceding No. By Mohanadāsa Miśra.

Beginning. हृदये यत्प्रेरणया समुद्यतोऽहं विमूढतरबुद्धिः ।

तत्पदकमलं वन्दे गोकुलनायक्य वेदादेः ॥

हनूमन्नाटकसागरशब्दार्थसाधनां + + धत्वं ।

नेतुं कृतसाहसतां मम सुधियः + + भवन्तु ॥

तावत् श्रीरामचन्द्रगुणचक्रबालवर्णनेऽप्युः कविः स्वाभीष्टदेशानामानुरिताभिः—
पूर्वां नान्दीभवतारयति,—कल्याणानामिति द्वादशपदेः । तदुक्तं नाटकाव-
तारे,—

अष्टाभिर्दशभिर्वापि नान्दी द्वादशभिः पदैः ।

आशीर्नमस्क्रिया वस्तुनिर्देशो वापि तन्मुखमिति ॥

End.

अथेयं कथा पूर्वमेवेदं टङ्कैर्गिरिशिलासुलिखितं, तत्तु वाक्कीकिना दृष्टं । तदै-
तस्य अतिमधुरलमाकलय्य + + प्रचारभावशङ्कया हनूम + + + + त्वं समुद्रे
निधेहि । तथेति तेनाज्यैः प्रापितं । + + भग्नेन भोजनं बल + + रद्वतमिति ॥

मायुरकुलसमूतिः सिद्धचतुर्थैर्दिविख्यातः ।

तत्पुत्रेण मयासौ मोहनदासनाम्ना विहितः ॥

* * * * *

Colophon. इति श्रीमद्यमोहनदासविरचितायां श्रीहनूमन्नाटकदीपिकायां चतुर्दशोऽङ्कः ।

शुभमस्तु । संवत् १८४४ ।

विषयः । दामोदरमिश्रपट्टहीतस्य मदनानाटकापराभिधानस्य हनूमन्नाटकस्य व्याख्यानं ।

No. 1741. स्कन्दपुराणीयशङ्करसंहिताया दक्षकाण्डे ।

Substance, country-made paper, 14 × 7 inches. Folia, 112. Lines, 8 on a page. Extent, 3,024 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Nasipura, Zilā Murshidābād. Rājā Rāmachānd Siṅha. Appearance, fresh. Verse. Correct.

S'aṅkara Saṅhitā. An episode of the Skanda Purāṇa, giving an account of the history of S'aṅkara. The codex is limited to that portion of the work which refers to the dispute between S'aṅkara and his father-in-law Dakṣha, and its consequences. No complete codex of the S'aṅkara Saṅhitā has yet been met with, nor is it referred to in the Index to the Skanda Purāṇa given in the Nārada Purāṇa.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । ऋषय ऊचुः ।

दक्षाध्वरस्तथा प्रोक्तः पुरा सूत तपोधन ।
 अयन्तायेन्द्रपुत्राय समानेन दृश्यति ॥
 प्रोक्तवानिति तं भूयो विस्तरादङ्गमर्हसि ।
 तदेतेषां वचः कर्णे कृत्वा प्राञ्च ऋषीश्वराः ॥
 शृण्वन् ब्राह्मणाः सर्वे भवन्तो ब्रह्मवित्तमाः ।
 सत्यलोके पुरा ब्रह्मा सर्व्वेदेवैकपोषणे ॥
 ऋषिभिर्दशभिः पुत्रैः प्रजापतिभिः + + + ।
 दक्षोऽयं प्रथमस्तस्य पुत्रोऽयं ब्राह्मणेत्तमाः ॥
 प्रणम्य पितरं सूदां पप्रच्छ जगतां प्रभुं ।
 भोः पितृज्ञातमर्ष्वार्थं सर्व्ववेदार्थकोविद ॥
 को वा मध्ये विमूर्त्तोनां वरिष्ठो जगतां प्रभुः ।
 परिपूर्णः परं ज्योतिः सर्व्वज्ञायी सनातनः ॥
 कर्त्ता सर्व्वस्य जगतः पालको हारकस्तथा ।
 सर्व्वजीवेशु सर्व्वत्र साक्षिरूपेण संस्थितः ॥
 इति तस्य वचः श्रुत्वा ब्रह्मा ध्यात्वा + + हृदि ।
 ज्ञानन्दाश्रुपरीताक्षो हर्षगद्गदवाक् क्षणं ॥ इत्यादि ।
 विराजते महादेव्या नित्यं मुदितमानसः ।
 चण्डस्यास्य वज्रिर्भागे रुद्रास्त्रिष्टानि रक्षकाः ॥
 यक्षचणं यत्प्रमाणमिदमण्डं मनोदितं ।
 तत्रचणप्रमाणानि बह्वन्यधानि भूतुराः ॥

End.

Colophon. इत्यादिमहापुराणे स्कान्दे ब्रह्मरसंहितायां दक्षकाण्डे चत्वारिंशोऽध्यायः ।

दक्षकाण्डे समाप्तं ।

विषयः । १-४ अध्याये,—ब्रह्मणा सृष्टं दक्षस्य संवादेन जगत्कारणं शम्भुरेवेति कथनं । तस्य सर्व्वस्यापित्वादिनिरूपणं । जगतां ब्रह्मात्मकत्वकथनं । शिवस्य पतितत्वकथनपूर्व्वकं ब्रह्मादीनां सर्व्वेषां जीवानां पशुत्वकथनं । दक्षस्य मानसपरोरसि शिवाराधनायै गमनादिकथनं । शिवात्म्यवरेण दक्षेण पुरीनिर्माणादिदृष्टान्तकथनं । दक्षस्योपदेमेन तन्युवाणां सृष्टुमाप्नुमिच्छा मानसपरोवरे तपस्यतां तत्र भारदसमागमेन विवेकोदयात् मोक्षाभिलाषादिविवरणकथनं । तच्छ्रुत्वा दक्षेण पुनः शतपुत्रसृष्टिकरणादिदृष्टान्तकीर्तनं । अथ भूयोऽपि नारदोपदेमेन तेषु मुमुक्षुषा तपश्चरन्तु क्रुतेन दक्षेण पुत्रसृष्टिं विहाय चर्याविंशतिकन्यासृष्टिविवरणकथनं । वसिष्ठाविप्रमुखेभ्यः तासां सम्यदानकथनं । पुनः सप्तविंशतिकन्यकामर्जनपूर्व्वकं चन्द्रमसे सम्यदानकथनं । अथ कृतिकायां नितरामनुरक्तवया 'चक्षुरोगी भवेति' दक्षमापयस्य चन्द्रस्य शिवाराधनादिदृष्टान्तकथनम् ।

५-९ अध्याये,—शिवशिवयोः संवादेन जगत्कारणादिकथनं । देवानां प्रार्थनया शिवस्यापदेमेन च देव्याः कन्यारूपायाः पशुवने अवस्थानकथनं । दक्षेण कन्यात्वेन तद्गृहणादिविवरणकथनम् । पशुपतिं पतितत्वेन प्राप्तुं दक्षस्य स्त्रिया तपश्चरन्त्याः गौर्याः पुरतः दृढब्रह्मणरूपेण शिवस्य गमनरक्षस्त्ववर्णनादिकं । शिवशिवयोः विवाहोत्सववर्णनं । अकस्मादन्तर्हिते अन्धकरिणौ देव्याः पुनस्तपस्यादिकथनं । शिवसमागमवर्णनम् । एकदा दुष्टिहजामातुरौ ब्रह्मकासेन दक्षेण कैलासगिरिं समुपेत्य अन्तर्गृहप्रवेशकाले द्वारस्थैर्बौर्य्यमाणेन शिवनिन्दनादिदृष्टान्तकथनं । ब्रह्मणे यज्ञानुष्ठानविवरणकथनं । तत्र नन्दिना सार्धं दक्षस्य विवाहादिवर्णनम् ।

१०-१४ अध्याये,—दक्षतपश्चवर्णनं । तत्र शिवभक्तानामगमनागमनात्मकलक्ष्यं दक्षस्य चेष्टितादिकथनं । शिवनिन्दाकारिणा दक्षेण सार्धं दधीचेः संवादकथनं । तत्र शिवस्य परब्रह्मत्वादिकीर्तनं । रुद्रनामनिर्व्वचनविवरणकथनं । दक्षेण शिवचारित्र्यादेशपुरःसरं तत्र तत्र दोषारोपणादिकं । महादेवः कथं दिग्गम्य इति कारणं । पुरा किल दासकवने तपस्यतां तपोधनानां मोक्षनाय मोहिनीवेशधारिणा श्रीधरेण सादरमभ्यर्क्षितो महादेवो भस्मकपालादिधारणेन विचित्रं योगिवेशमास्थाय तत्र प्रविवेश । अथ भिक्षां दातुं तत्प्राप्तिधनुषपाशतपोधनकामिन्यः कामवाणस्य अप्रतिहतप्रभावतया तत्संमर्गात् सञ्जातगर्भाः पुत्रानजीजनन् । तदा वत्प्रवृत्तिमुपलभ्य जातक्रोधैस्त्वपस्त्रिभिः सत्युज्जये चतुर्न् महाबानैकः शार्दूलः सृष्टजे

विषयः । स चागत एव भगवता निपातितस्पर्शमात्रेण तत्परिधेयतामधिजगाम । अथ ते भूयोऽपि परशुमृगादीन् समन्वाद्य तदन्तिकं प्रेरयामासुः । भगवानपि भूयथाय तान् स्पर्शकरे दधारेति विवरणकथनञ्च ।

१५-२० अध्याये,—विषाहलम्बवरेण गजाक्षुरेण विप्रकृतानां देवानां दुरवस्था-
वर्णनं । विरूपाक्षेण तं निपात्य तच्चर्मधारणाद्विद्वत्तान्कथनं । विष्णुना चराच-
रूपेण शिरष्ठाक्षं विनाश्य तद्रुधिरधारया स्वार्थं हस्तेन चराचरभिर्दं दन्ताघातेन
बबाधे । अथ ब्रह्मादिभिः सम्प्रापितो महादेवः तां दंष्ट्रामुत्पाद्य स्पर्शकरे धारया-
मामेतिद्वत्तान्कथनं । शिवेन समुद्रमन्थनकाले सन्दराघातेन चक्षुष्य कूर्मरूपस्य
शृङ्गास्त्रिपद्मणादिविवरणकथनं । तत्र विषाग्निदम्भस्य विष्णोः कृष्णत्वकथनं । शिव-
कृतपानकथनं । देवगणकृतनीलकण्ठलोचकथनं । शिवस्य भिक्षाट्टपलम्बन-
कारणकथनं । तत्र 'अहमेव जगत्कर्तेति' विवदन्मानयोः पद्मनाभ-पद्मजम्बोः
पुरतः शिवस्य आविर्भावोदिकथनं । कालभैरवस्य उत्पत्तिकथनं । तत्कृतप्रश-
शिरस्त्रेदनं । विष्ण्वादीनां रुधिरपद्मणादिविद्वत्तान्कथनञ्च ।

२१-२५ अध्याये,—हयरूपधारिणा हरिणा हरवाचनत्वगग्निविवरणकथनं । शि-
वस्य कपालभस्त्रधारणादिविवरणकथनं । सागरगर्भेनचिह्नेन हररोषानलेन
जालम्बरस्य उत्पत्त्यादिकथनं । तदुपद्रुतानां केशवादीनां प्रार्थनया महादेवेन
तद्ग्रहणान्कथनं । इन्द्राभिधानां जलम्बरकामिनीं कामयमानस्य विष्णोः केशा-
द्युपायेन जलतापस्य जलम्बरीयस्यतश्चरीरं प्रविश्य तथा सद्य सम्भोगादिवर्णनं ।
इन्द्रावीजेन ब्रह्मवाक्यतः स्मरानोपरभूमिषु तुलस्या आधिकादिविवरणकथनञ्च ।
पार्वत्याः करतलजातस्त्रेदमलिलेन गङ्गाया उत्पत्त्यादिविवरणकथनञ्च ।

२६-३३ अध्याये,—शुक्राचार्योपदिष्टस्य स्रतमेनस्य आदेशेन विभूतिनामिकायाः
अक्षुरकामिन्याः सागधातुयोगिवरमोहनाय भैरवप्रदेशगमनादिविवरणकथनं ।
करिणीरूपया तथा सार्धं करिरूपधारिणो सागधस्य विचारादिवर्णनं । तत्र गज-
मुखस्य दैत्यस्य जम्बादिकथनं । पार्वतीपरमेश्वरयोः अचञ्जीङ्गायां साक्षिरूपेण
त्रिव्योऽवस्थानविवरणकथनं । पार्वत्याः शोपेन विष्णोरजगरूपेण वटद्वीपे अच-
स्थानकथनं । गणेशेन सद्य गजमुखमित्यस्य स्रतमेनस्य मुद्रवर्णनं । गणेशवाण-
विदस्य गजमुखस्य भूपिकरूपपद्मकथनं । गणेशेन वाचनत्वेन तदारोहणादि-
कीर्तनं । शुक्राचार्योऽस्रतमेनयोः पक्षिरूपेण ततः पलायनादिविवरणं । गणेश-
दर्शनेन अजगररूपस्य हरेः स्वरूपप्रश्निकथनञ्च ।

३४-४० अध्याये,—शिवमाहात्म्यवर्णनेनापि यदा दक्षस्य सुमतिर्न जाता, तदा
दधीचेः ततः प्रस्थानकथनं । नारदमुखात् पिण्डग्रहे यज्ञानुष्ठानं कृत्वा शिवस्या-

विषयः । देशेन दाक्षायणस्य गमनादिकथनं । तत्र दक्षकृतशिवनिन्दां निशम्य विमाना-
रोहणेन देवा पुनः कैलासगमनपूर्वकं शिवसमीपे तद्वृत्तान्तकीर्तनं । शिवाशिवयोः
क्रोधेन भद्रकालीवीरभद्रयोरविर्भावकथनं । शिवाज्ञया डाकिनी-शकिनी-
चाकिनीप्रभृतिभिः सार्धं तयोः दक्षालयगमनादिविवरणकथनं । दक्षस्य शिर-
च्छेदनादिकथनं । वीरभद्रकृतब्रह्मेन्द्रादिदुरवस्त्रावर्णनं । तस्य विष्णुना स्र-
मसमंरम्भवर्णनं । विष्णुकृततत्त्वोक्तकीर्तनं । अथ तत्र शिवाशिवयोराममनेन
देवानां जीवनप्राप्तिः, दक्षस्य पुनरजीवनकथनञ्च । दक्षसमीपे ब्रह्मणा विस्मरतः
शिवसाक्षात्कथनं । शशियाः संस्थापनादिकथनं । भूगोलकथनञ्च ।

No. 1742. भविष्यपुराणं ।

Substance, country paper, 14 × 5 inches. Folia, 148. Lines, 8—9 on a page. Extent, 3,497 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Nasipura, Zilā Murshidābād, Rājā Rāmāchānda Siūha. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Bhavishya Purāṇa. One of the 18 great Purāṇas. The codex comprises the third book or *Madhya Tantra*. The following is Professor Wilson's account of the work.

“The Purāṇa in which Brahmā, having described the greatness of the sun, explained to Manu the existence of the world, and the characters of all created things, in the course of the Aghora Kalpa, that is called the Bhavishya; the stories being, for the most part, the events of a future period. It contains fourteen thousand five hundred stanzas.’ This Purāṇa, as the name implies, should be a book of prophecies, foretelling what will be (bhavishyati), as the Matsya Purāṇa intimates. Whether such a work exists, is doubtful. The copies, which appear to be entire, and of which there are three in the library of the East India Company, agreeing, in their contents, with two in my possession, contain about seven thousand stanzas. There is another work, entitled the ‘Bhavishyottara,’ as if it was a continuation or supplement of the former, containing, also, about seven thousand verses: but the subjects of both these works are but to a very imperfect degree analogous to those to which the Matsya alludes.

"The Bhavishya Purāṇa, as I have it, is a work in a hundred and twenty-six short chapters, repeated by Sumanta to Śatānīka, a king of the Pāṇḍu family. He notices, however, its having originated with Svayambhu or Brahmā, and describes it as consisting of five parts; four dedicated, it should seem, to as many deities, as they are termed, Brāhma, Vaiṣṇava, Śaiva, and Tvāshtrā; whilst the fifth is the Pratisarga or repeated creation. Possibly, the first part only may have come into my hands; although it does not so appear by the manuscript."

The codex under notice comprises the *Madhya Tantra* or the 3rd, literally the middle, book. It extends to 3,500 verses, divided into 3 parts; the first of which contains 25 chapters, the second 17, and the third 11. The first, after the usual preliminaries, describes some of the higher regions. The duties and characteristics of householders, the qualifications of teachers, and the teaching of the Vedas take up several chapters. Consecrations of tanks and religious gifts are also dwelt upon at length. The second part refers to religious duties, the times meet for performing them, and fasts and feasts on particular lunar days. The third dilates on dedications of alms-houses, tanks, wells, trees, &c., in the usual Purāṇic style. Nowhere is anything said of future events.

Beginning. ॐ नमः शिवाय । सर्वं चन्द्रावदातं करिकरमकरचोमसञ्ज्ञातफेणं
 ब्रह्माद्भूतिप्रसूतैर्व्रतनियमपरैः सेवितं विप्रमुखैः ।
 ॐकारालङ्कृतेन विभुवनगुरुणा ब्रह्मणा दृष्टपूतं
 सद्योगमोगरम्यं जलमग्न्यभङ्गरं पौष्करं वः पुनातु ॥
 जयति भुवनदीपो भास्करो लोककर्ता जयति च प्रतिदेहं शार्ङ्गधन्वा मुरारि ।
 जयति च शशिमौलीवद्वनामभिधेयो जयति सकलमौलिमानुषं सिवमानुः ॥
 नमस्तुत्याप्रमेयाय भक्ताय ब्रह्मरूपिणे ।
 पुराणं सम्प्रवक्ष्यामि यदुक्तं ब्रह्मयोगिना ॥
 पुराणमर्चितां पुण्यां पप्रच्छ रोमहर्षणं ।
 श्रवय कवः । वक्तुमर्हसि चास्माकं पुराणाय विशारद ।
 मुनीनां वचनं श्रुत्वा स्तुतः पौराणिकोत्तमः ॥
 प्रणम्य मनसा प्राह गुरुं सत्यवतीसुतं ।
 स्तुत उवाच । नमस्तुत्य जगद्योगिं ब्रह्मरूपधरं शिवं ।
 वक्ष्ये पौराणिकीं दिव्यां कथां पापप्रणाशिनीं ॥

End. विसहस्रभागश्रेयमादित्याय सहस्रकं ।
 चाम्पकाय तथा दद्यात्तथा धनञ्जयाय च ॥

षट्पादिकाष्टसहस्रं नवस्रोतशतोद्भवं ।
 इति मध्यमतन्त्रेण सम्पूर्णं स्याद्भविष्यकं ॥

Colophon. इति श्रीभविष्यपुराणे मध्यमतन्त्रे द्वितीयभागे एकादशोऽध्यायः ।
 श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ।

विषयः । एतन्त्रे प्रथमविभागे १, २ अध्याये,—सूतेन सह ऋषीणां संवादेन उत्तरविभाग-
 प्रतिज्ञादिकथनं । गार्हस्थ्यावमप्रशंसाकीर्तनं । धर्ममाहात्म्यकथनं । प्रवृत्तिनिवृत्ति-
 भेदात् द्विविधकर्मानिरूपणं । निवृत्तिप्रशंसा । शमदमादिषोडशविधगुणनिरूपणं ।
 ब्राह्मणादीनां गुणनिरूपणं । रुद्रात् जगत्सृष्टिप्रक्रियाकथनं । तत्र विशेषेण
 सेखरसङ्क्रामतोपपादनञ्च । रुद्राद् ब्रह्मविष्णोव्यत्यक्तिकथनादिकं । युग्मन्यन्तर-
 कालादिनिरूपणं ।

३, ४ अध्याये,—मन्त्रलोकतपोलोकादीनां संस्थानादिनिरूपणं । तत्र तत्र अधि-
 यामिकथनञ्च । ब्रह्मलोकादिवर्णनं । रुद्रलोकवर्णनं । सप्तपातालवर्णनं । जम्बू-
 द्वीपादिमहाद्वीपवर्णनं । जम्बूद्वीपसंस्थानादिकथनं । तत्र वर्षपर्वतादिस्थाननि-
 र्देशः । ज्योतिषकनिरूपणं । तत्र सूर्यसोमादीनां श्रीप्रगमितादिनिरूपणं ।
 तेषामुचनीचलादिकथनञ्च ।

५ अध्याये,—ब्राह्मणप्रशंसाकथनं । ब्राह्मणमुखेन देवपितृलोकप्रवृत्तीनां भोगतुल्य-
 कथनं । ब्राह्मणं दृष्ट्वा चतुर्भिर्वाचनादौ प्रत्यवायकथनं । मनुष्येषु विविधाधम-
 लक्षणकथनं । द्विविधविषमलक्षणं । चतुर्विधपशुलक्षणं । विविधपिशुनलक्षणं ।
 विविधपापिष्ठलक्षणं । सप्तविधनटलक्षणं । पञ्चविधलक्षणं । द्विविधद्वलक्षणं ।
 षड्विधदुष्टलक्षणं । द्विविधपुष्टलक्षणं । अष्टविधछललक्षणं । द्विविधानन्दलक्षणं ।
 द्विविधकाललक्षणं । सरणलक्षणं । विकुष्ठलक्षणं । चण्ड-चपल-मलीमस-चतु-
 रादीनां लक्षणं । दण्ड-पण्ड-खल-नीच-वाचाल-कदर्यप्रवृत्तीनां लक्षणकथन-
 मेयामवान्तरभेदनिरूपणञ्च ।

६, ७ अध्याये,—गुरुनिरूपणं । द्वादशमावास्यादिषु दानविधानं । अषपरपक्षे
 तर्पणविधिः । तत्र पितृलोचकथनं । ज्येष्ठस्य भ्रातुः पित्रतुल्यत्वकथनं । पुराण-
 श्रवणफलकथनं । तत्र क्रमकथनं । धर्मशास्त्रागम-तन्त्र-आमल-डामर-पारा-
 यणादीनामधिष्ठातृदेवताकथनं । मधुचीरयववीरादिपरिभाषाकथनं । रुद्रस्याद्ये
 वासुदेवगुणकीर्तने फलकथनं । दुर्गायै तत्करणे दोषकथनं । पुष्पादिहरणे
 दोषकीर्तनं । पुराणादिलेखननियमादिकथनं । अत्राह्मणेन लिखितस्य पुस्तकस्य

विषयः । निष्कलत्वकथनं । लिपिकरणे दिङ्निरूपणं । निषिद्धिदिनकथनं । लिपिकरण-
वेतनप्रचण्डौ प्रत्यवायकथनं । पुनरुपपरिमाणानिर्दिष्टकथनं । तादृशतागुणभुज्य-
पवादिविधानं । पुराणपाठे स्वरादिर्वाधकीर्तनं । शूद्रस्य धर्मशास्त्रादिवाचन-
प्रतिषेधः । पुराणवाचकस्य व्यासोपाधित्वकथनं ।

८-१९ अध्याये,—अनध्यायकालनिरूपणं । अक्षरलक्षणं । अध्यापनाप्रकारकथनं ।
स्वच्छोक्तशास्त्रादिपरिचारावश्यकताकथनं । कर्तुं निगम-न्योक्तिप-वेदादीनां
सङ्गच्छे दोषकथनं । अन्तर्वैदिविधिवैदिककर्मनिरूपणं । देवगृहनिर्माणानादिविधि-
कथनं । पुष्करिणीदीर्घिकादिपरिमाणकथनं । प्रासादपुष्करिण्यादिप्रतिष्ठाया
अकरणे दोषकीर्तनं । पतितदेवगृहादिसंस्करणे फलकथनं । अज्ञाशयदानादि-
माहात्म्यकीर्तनं । शिवलिङ्गचालनादिनिषेधकथनं । पुष्करिणीकरणयोग्यस्थान-
निरूपणादिकं । अज्ञाशयप्रतिष्ठायां यूपान्निरूपणं । भूमिशोधनादिविधिकीर्तनं ।
मुद्ग-माष-धान्य-तिल-श्यामाक-मसूर-कन्दायकरूपसप्तमीशिकथनं । अज्ञाशयगृहाद्या-
रम्भे वास्तुलिङ्गदानादिविधिकथनं । हस्तरोगपणादिविधिकथनं । नदीतीरे-शमन-
गृहस्य दक्षिणार्धं दिशि च तुलसीहस्तरोगपणे दोषकीर्तनं । अश्वत्थाम्रेकादिहस्त्र-
रोगफलकथनं । हस्त्रच्छेदने दोषकथनं । उद्भिज्जविश्वकथनं । तत्र हस्त्राणां
दोषदादिनिरूपणञ्च ।

१९-२० अध्याये,—कूपान्निरूपणविधिः । प्रतिमालक्षणकथनं । तत्र अङ्गप्रयङ्गा-
दिपरिमाणकथनपूर्वकं निर्माणप्रकारकीर्तनं । कुण्डनिर्माणप्रकारकथनं । तत्र
होमविशेषे होमसङ्ख्यानिरूपणं । कुण्डसंस्कारविधिकथनं । होमविधिकथनं । वज्रि-
जिह्वाकथनं । होमावसाने पूजाविधानं । तत्र षोडशोपचारसम्बन्धकथनं । होमभेदे
वष्टेर्नामभेदकीर्तनं । होमद्रव्यपरिमाणकथनं । विघ्नभिघ्नविष्णुपत्रेण होमकरणे
दोषकथनञ्च ।

२१-२ अध्याये,—प्रतिष्ठायां हस्त्रादिनिरूपणं । सुक्कुवादिनिर्माणप्रकारकथनं ।
होमसङ्ख्याकरणे गङ्गासृष्टिकामुटिकादिविधानं । तत्र अस्मनादिनिरूपणं । देव-
ताभेदे मण्डपनिर्माणप्रकारकीर्तनं । वेदिनिर्माणप्रकारकथनं । मण्डपनिर्माण-
प्रकारकथनं । तत्र द्वारादिकरणविधिकथनं । पश्चादिनिर्माणप्रकारकथनं । त्रौ-
घ्राणनिर्माणप्रकारकीर्तनं । प्रासादे मयूर-हृषभ-सिंहादिसूतनिर्माणे फलवृत्ति-
कथनं । सध्वतो भद्रमण्डलादिनिर्माणप्रकारकथनं । राजद्रव्यप्रमाणकीर्तनं ।
यज्ञादौ स्वर्णदक्षिणादिमानकथनं । दक्षिणादानस्य आवश्यकत्वकथनं । पुराणपा-
ठादौ दक्षिणानिरूपणञ्च ।

मध्यतन्त्रे द्वितीयभागे १-४ अध्याये,—शक्रपामदानादौ दक्षिणाकथनं । पूजे-

विषयः । पावपरिमाणादिकथनं । कुण्डलादिनिर्माणवेतनादिनिरूपणं । पुष्करिण्यादिग-
नने परिमाण-वेतनादिनिरूपणं । एवं वस्त्रनिर्माणादौ वेतनकथनं । नरवाहगादौ
वेतनादिनिरूपणं । शान्तिकलसादिनिरूपणं । तत्र पञ्चपल्लवादिदानावश्यकता-
दिकथनं । कलसस्थापनादिविधिकीर्तनं । चान्द्रमौरादिचतुर्विधमानलक्षणकथनं ।
तत्र कर्माविशेषेषु मासविशेषनियमनं । मलमासे प्रेतक्रियाविधानकथनं । तत्र
सपिण्डनादिविधिकीर्तनञ्च । शुक्लस्य अक्षोदयादौ कालाशुद्धादिकथनं । द्विरा-
षाढादिनिरूपणञ्च ।

५-१० अध्याये,—पूर्वाह्णे दैवकार्यकर्तव्यता । संध्याकादौ एकोदिष्टादिकर्तव्यता-
विधानञ्च । सूर्या-दर्पा-हिंस्रभेदात् विविधतिथिलक्षणदिकीर्तनं । शुक्लकल्पाः
तिथिश्रवणाकथनं । युगादितिथिश्रवणाकथनं । तिथ्युपवासव्यवस्थानिरूपणं ।
अशुभघटनाविधिः । अपूर्णाष्टचत्वारिंशद्वयस्कस्य भार्यापुत्ररहितस्य च यज्ञानु-
ष्ठानादौ नाधिकार इति कथनं । कार्तिकमासादौ स्नानदानादौ फलभुति-
कीर्तनं । अशुभशयनव्रतविधानं । श्रावणपक्षस्यां मनसापूजाविधानं । भाद्रमासे
षष्ठीपूजाविधिकथनं । अन्नाष्टमीव्यवस्थादिनिरूपणं । दशहराकथनं । एकादश-
पुनासनिरूपणादिकं । विष्णुशुक्लादिनिरूपणं । शक्रोत्थानविधिकथनं । रटन्ती-
चतुर्दशी । शिवचतुर्दशी । चैत्रादिपूर्णिमादौ स्नानदानादिफलकीर्तनञ्च ।

११-१७ अध्याये,—काश्यप-मौतस-मौद्गल्य-शङ्खिल्यप्रभृतीनां गोवाणां प्रवरकी-
र्तनं । वासुशान्तिविधानकथनं । तत्र सप्तलनिर्माणदिकथनं । वासुशान्तिपञ्चम्यं
देवानां ध्यानादिकथनं । तत्र पूजाविधिकथनं । अर्घ्यदानविधानं । गृह्याग्नि-
विधिकीर्तनं । होमविधानकथनं । वक्रिजिह्वाणां ध्यानकथनं । देवादिप्रतिष्ठायाः
पूर्वदिने अधिवासनविधिकथनं । होम-आचार्यादिवरणविधिकीर्तनं । सर्वत्र
यज्ञादौ सङ्कल्पस्य आवश्यकतानिरूपणं । सङ्कल्पविधिकथनं । प्रतिष्ठादौ मास-
तिथिनक्षत्रवारादिनिरूपणं । सप्तपवेशादिनिर्माणप्रकारकथनं । अलाशयप्रति-
ष्ठादौ दृष्टिबाधकर्तव्यताकीर्तनं । अलाशयप्रतिष्ठाविधानकथनञ्च ।

सधत्तन्त्रे ऋतीये विभागे १-११ अध्याये,—आरासादिप्रतिष्ठाविधिकीर्तनं । गो-
प्रचारविधानकथनं । अनाथमण्डपदानविधिकथनं । प्रपादानविधिकथनं । चुद्रा-
रामप्रतिष्ठाविधिकथनं । अश्वत्थप्रतिष्ठाविधिकथनं । पुष्करिणीप्रतिष्ठाप्रयोग-
कथनं । वटस्नानविधिकथनं । विष्णुप्रतिष्ठाविधिकथनं । शिलादारुमयादिमण्डप-
प्रतिष्ठाविधिः । पुष्पारामप्रतिष्ठाविधिकथनं । तुलसीप्रतिष्ठाविधिकथनं । सेतु-
प्रतिष्ठाविधिकथनं । भूमिदानविधिकथनं । सामान्यतः अधिवासनविधिकथनं ।
दुर्गिभिमनिरूपणं । तन्त्रान्त्युपायकथनञ्च । इति भविष्यपुराणे उत्तरविभागस्य
विवरणम् ।

No. 1743. काल्यूर्द्धान्नायतन्त्रम् ।

Substance, country-made yellow paper, 13½ × 3 inches. Folia, 40 Lines, 4—5 on a page. Extent, 488 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Nasipura, Zilā Murshidābād, Rājā Rāmāchanda Siṅha. Appearance, old, first part destroyed by worms. Verse. Correct.

Kālyurddhānnāya Tantra. One of the Tantras, attributed to Śiva. It is devoted principally to Śākta rituals and dissertations on mantras and mystic doctrines. It is commonly known under the name of *U'rddhumnāya, Tantra* and two extracts from it have been noticed under No. 356.

Beginning. श्रीगुरवे नमः । सर्वानन्दमयीं विद्यां सर्वान्नायनमस्तुतां ।

सर्वमिद्विप्रदां देवीं नमाम्यक्षिरूपिणीं ॥

श्रीदेवुवाच । देवदेव महादेव परमेश पुरातन ।

प्रसीद गुह्यं मे ज्ञानं कथयस्व प्रियम्नद ॥

नाथ सर्वेषु तन्त्रेषु गुह्यं यद्ब्रूवन्मृतः ।

तत् प्रकाशय सम्यक् मे यद्यहं तव वज्रभा ॥

श्रीशिव उवाच । कथ्यन्ते कथयिष्यामि गुह्यं यच्चक्षुःश्रवणे ।

स्त्रीसूत्रावाप्तं जानामि तच्च ज्ञानं सुखप्रदं ॥ इत्यादि ।

End.

मनःकल्पितमूर्तिर्ह्रीं तेजोरूपा परापरा ।

परमात्मैव रामोऽयं महाविष्णुर्महाशिवः ॥

निरञ्जनस्वरूपोऽयं लक्ष्मणरूपा च तारिणी ।

आत्मप्रकाशिनी नित्या नित्यानन्दस्वरूपिणी ॥

Colophon.

रति काल्यूर्द्धान्नाय पञ्चमः पटलः ।

विषयः ।

१ प्रथमपटले,—शिवशिवयोः संवादेन ऊर्द्धान्नायप्रस्तावनाकथनं । देवता-
गुरुमन्त्राणामेकभावेन भावनाया आवश्यकत्वकीर्तनं । शरीरनिरूपणं । विश्व-
पञ्चात्मकत्वकथनं । निर्गुणात् निर्भिकारात् परमात्मनः कथं जगत्सृष्टिरिति
समाधानं । प्रकृतितो महातत्त्वादीनामुत्पत्तिकथनं । परा-पश्यन्ती-वैखरीभेदेन
विविधशक्तिनिरूपणादिकं । कर्मेन्द्रियादीनामधिष्ठात्रनिरूपणं । क्रियाशक्ति-
ज्ञानशक्तिप्रभृतिनिरूपणञ्च ।

२ये पटले,—पञ्चीकरणप्रक्रियाकथनं । शरीरस्य प्रवृत्तकारत्वकथनं । तव
स्थूलसूक्ष्मादीनां ब्रह्मविष्णुशङ्करात्मकत्वकथनं । दक्षिणाचिगतस्य कालस्य राम-
लक्ष्मणनारायणशङ्करात्मकत्वनिरूपणं । अग्रपाया द्वैविध्यकथनपूर्वकं तत्स्वरूपकी-

र्तनं । श्रुतिशादीनां गुणनिरूपणं । पितृताऽऽश्विनज्जादीनां मातृता मांसचक्षा-
दीनामपि उल्लेखनं । नाडीसन्धिप्रभृतीनां सङ्ग्रादिकथनं । शरीरस्य
अवयवविशेषे सप्तविंशतिनक्षत्राणामवस्थानिर्देशः, एवं पञ्चदशतिथीनामवस्थि-
तिनिरूपणं । शरीरस्वरशिचक्रनिरूपणं । षट्चक्रनिरूपणं । देहे चतुर्दश-
लोकावस्थानस्थानादिनिरूपणञ्च ॥

इये पटले,—जीवस्थाननिरूपणमुखेन कात्या नन्दस्यै कृष्णत्वं सुन्दर्या राधिका-
त्मित्यादिसूक्ष्मैश्वर्यादिनिरूपणं । पञ्चरात्रे इन्द्रावनलकथनं । तत्र कृष्णादीना-
मवस्थानादिनिरूपणं । तत्त्वज्ञाननिरूपणं । तत्त्वज्ञानसाधनप्रक्रियाकथनं ।
शायामिद्विप्रकारकथनं । योगसाधनप्रकारकीर्तनञ्च ।

४, ५ मे पटले,—बीजोद्धारदिकथनं । दैहिकस्थानभेदेन जलस्य गङ्गादक-
परामृत-देहरचकादिनामभेदकथनं । कालीनामनिर्वचनं । योगिनां मानसी-
पूजाप्रकारनिरूपणं । वीराणामन्यजनप्रकारकथनं । ज्ञानात्मकचक्रसंस्थानादि-
निरूपणं । सगुणनिर्गुणभेदेन विविधशास्त्रचक्रनिरूपणञ्च ।

No. 1744. स्कन्दपुराणीयमह्याद्रिखण्डे वदरीमाहात्म्यविभागः ।

Substance, country-made paper, 14 × 7 inches. Folia, 102. Lines, 8
on a page. Extent, 2,091 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place
of deposit, Nasipura, Zilā Murshidābad, Rājā Rāmāchānd Siūha. Appearance,
fresh. Verse. Incorrect.

Badarikā-māhātmya.—A dissertation on the sacred pools and
temples of a place of great sanctity called Badarikās'rama, or 'the hermi-
tage of plum trees.' The place is situated on the west bank of the
Alakanandā river in the province of Śrīnagar; its modern name being
Badrināth, the famous place of pilgrimage on the Himālaya; its presid-
ing divinity is Mahādeva. The work professes to be a part of the
7th book of the Skanda Purāṇa. It comprises 23 chapters, several of
which are devoted to stories in praise of Śiva and Pārvatī; nowhere,
however, is Vaiṣṇavism reviled in it. Like most other Māhātmyas, it
is of modern date. The Index given in the Nārada Purāṇa does not
name a Sahyādri-khaṇḍa for the Skanda Purāṇa, but there is a brief
note in the Vaiṣṇava-khaṇḍa on the Badarikās'rama.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । धर्मद्वन्द्वमूलो वेदस्कन्धः पुराणशाखाः ।

ऋतुकुसुमो मोक्षफलो मधुसूदनपादपो जयति ॥

नैमिषे च महात्वेन स्थिता वै शैलकादयः ।
 निदेशाद् ब्रह्मणस्तत्र सूतं प्रोचुः सन्निहिताः ॥
 शैलक उवाच । सूत सूत महाभाग सर्वधर्माभ्युत्तम ।
 सर्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञ पुराणे परिनिष्ठितः ॥
 व्यासः सत्यवतीसूनुः भगवान् विष्णुरव्ययः ।
 तच्छिष्यः तत् पुराणं हि संनिवेद न कथय ॥
 प्राप्ते कलियुगे होरे सर्वधर्मावच्छिद्यते
 जनाः + तत्कर्माणः सर्वधर्माविवर्जिताः ॥
 क्षुद्रायुषः क्षुद्रप्राणाः + + वार्यतपःक्रियाः ।
 अधर्मान्निरताः सर्वे वेदशास्त्रविवर्जिताः ॥
 तीर्थोत्थनपोदानहरिभक्तिविवर्जिताः ।
 परनिन्दारताः सर्वे परद्रोहपरायणाः ॥
 ज्ञानवैराग्यरहिता जपस्वाध्यायवर्जिताः । इत्यादि ।
 पुरा सप्रदिभिः स्नानं कृतं प्रत्यक् शिवालये ।
 तस्मिन्ने चर्चिकाये तु पुरतो लिङ्गकपिणः ॥
 यावत् सङ्क्रावराः सर्वे यावन्तोऽपि महर्षयः ।
 यावन्तः प्रमथाः सिद्धास्तलिङ्गानि शिवालये ॥
 इदं शिवालयस्थैतन्माहात्म्यं ये पठन्ति हि ।
 नित्यं स्मरन्ति शृण्वन्ति तेषां शृणु फलं मया ॥
 सर्वेषामपि तीर्थानां फलं तोयावगाहनात् ।
 समस्तानां व्रतानाञ्च यत् फलं परिपूर्णता ॥

End.

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे सप्तमोऽध्यायः ।
 वदरीमाहात्म्यविभागे शिवालयमाहात्म्ये
 चण्डेश्वरनिर्णयः ।

विषयः । १ प्रथमे अध्याये,—सूतेन सह शैलकादीनां संवादेन कलौ जीवानां तरणोप-
 योगिनीयांदिनिरूपणं । शिवस्कन्दयोः संवादेन नदीषु गङ्गा-मोदावरी-रेवा-
 यमुना-चित्रा-सरस्वती-मैतमी-कौशिकी-कावेरी-तामपर्वी-चन्द्रभागा-गण्डकी-नर्म-
 दाप्रभृतीनां कलौ भक्तिमुक्तिदायककथनं । पुरीषु च अयोध्या-द्वारका-काशी-
 मथुरा-रानिका-कुशवेष-पुष्करप्रभृतीनां भास्वराधकलकथनं । वदरिकावमस्य
 विमेषतो माहात्म्यकीर्तनञ्च ।

२-३ अध्याये,—वदरिकाया अनादित्वकथनं । गिरिजया सह गिरिशस्य तत्र
 नित्यावस्थितिकथनं । केदारलिङ्गमाहात्म्यकीर्तनं । सर्वभूतत्वजनितपापक्षयार्थं

विषयः । वज्रोः वदरिकाशमग्ननष्टान्तकीर्तनं । अग्नितीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र पद्ममिला-
विवरणकथनञ्च । नारदकृतविष्णुस्तोत्रकीर्तनं । विष्णुप्रीत्यर्थं मार्कण्डेयस्य तपस्या-
दिवर्णनं । गङ्गुस्य तपस्यावर्णनं । ऋषिहमाहात्म्यकथनं । ऋषिरुणकृतऋषिह-
स्तोत्रकीर्तनं ।

५-८ अध्याये,—विशालाभिधानायां पूर्यां भगवन्ममपश्यतां क्षीरोदमागरगमन-
पूर्वकं ब्रह्मपरस्मृताऽन्तर्धीणां नारायणेन संवादकथनं । कलौ भगवतो वदरी-
तीर्थे एव 'श्ववस्थितिनान्येति' कथनं । विष्णुनैवेद्यभोजनमाहात्म्यकथनं । विष्णु-
पादादकमाहात्म्यकथनं । कपालमोचनतीर्थमाहात्म्यकीर्तनं । तत्र पिण्डतीर्थे
पिण्डदाने गयतोऽपि फलाधिकानिरूपणं । ब्रह्मतीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्रैकदा
भयानस्य ब्रह्मणो मुक्ताम्बुजात् मधुकैटभाभ्यां वेदापहरणदृष्टान्तकीर्तनं । ब्रह्मणा
संस्तुतेन विष्णुना मधुकैटभनाशनकथनं । सरस्वतीतीर्थमाहात्म्यकथनं । रेन्दुतीर्थ-
माहात्म्यकथनं । मानसतीर्थमाहात्म्यं । तन्नामनिर्वचनञ्च । बहुभारतीर्थमा-
हात्म्यकथनं ।

१०-१५ अध्याये,—पद्मभारतीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र यद्ब्रह्मवाणमाधिपत्य-
लाभार्थं चन्द्रस्य कटोरतपस्यावर्णनं । सोमकुण्डतीर्थमाहात्म्यकीर्तनं । दादशादि-
त्यतीर्थमाहात्म्यकीर्तनं । सत्यपदतीर्थमाहात्म्यकीर्तनं । ऊर्ध्वशीतीर्थमाहात्म्यकथनं ।
तत्र धर्मकुमारयोः नरनारायणयोः तपस्याकथनं, ऊर्ध्वश्रः सम्भवकथनञ्च । तद-
र्याश्रमे विष्णुना सुमेरुस्थापनदृष्टान्तकथनं । तत्र नररूपेण नारायणस्य श्वस्थान-
कथनं । लोकपालतीर्थमाहात्म्यकीर्तनं । दण्डतीर्थमाहात्म्यकीर्तनं । गङ्गायाः
स्थानविशेषे महिमाधिक्यप्रकाशकथनञ्च ।

१६-२० अध्याये,—प्रसङ्गेन 'शिवालयतीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र यगविशेषे तत्-
परिमाणादिनिरूपणं । तत्तीर्थवर्णनं । श्रद्धामाहात्म्यकीर्तनं । एकदा कैलासे
शिवशिवदेवोरुत्क्रीडारहस्यवर्णनं । यत्ने पराजितायाः देव्याः शिवदास्यानुष्ठान-
दृष्टान्तकथनं । पार्वत्या रुचः पद्मपतेः त्रियोमदृष्टान्तकीर्तनं । देव्याः विन्यपर्वते
श्वस्थानकथनं । पुष्टशेखरलिङ्गमाहात्म्यकीर्तनं । देवीकृताहतीर्थविवरणकथनं ।
षट्चक्रादिभेदपुराभरं देव्याः योगानुष्ठानप्रकारकथनं ।

२१-२६ अध्याये,—देवगणकृतत्रिकाष्टोत्तरशतनामस्तोत्रकीर्तनं । पार्वत्यानय-
नार्थं कालिन्द्या रुचः गङ्गायाः सङ्गादिगमनदृष्टान्तकथनं । गङ्गाकृतगौरीस्तोत्र-
कीर्तनं । पार्वतीकृतगङ्गास्तोत्रकथनञ्च । स्त्रीणां प्रतिरेव देवता, नान्य इति
निरूपणं । पातिप्रत्यधर्मकथनं । मैत्र्याः आश्रमे समुपस्थितस्य इन्द्रनाभकस्य राज्ञः
स्त्रीलप्राप्तिविवरणकथनं । तद्भर्तुः पुरुषरसो जन्मदृष्टान्तकथनं । रत्नायाः पुनः

विषयः । पुंस्वप्राप्तिकथनं । सोमकुण्ड-वद्रकुण्डादीनां साहाय्यकथनं । शङ्खोद्धारतीर्थसाहाय्यकथनं । शिवस्य कुटुम्बनामप्राप्तिकथनं । अन्नदानगोदानादिफलनिरूपणं । चिल्लीकुण्डविवरणसाहाय्यादिकथनं । ऐलानदीवर्णनं । ऐलानतविनायकसौचकीर्तनं । श्रीवत्सेशलिङ्गसाहाय्यकथनं । सभार्यस्य इलस्य गौरीवनप्रवेशदृष्टान्तकथनं । गम्भेशसाहाय्यकथनं । विद्युत्तयोः शिवाशिवयोः पुनः संयोगकथनं । महाकालतीर्थसाहाय्यकीर्तनं । पौकरवसन्तीर्थसाहाय्यकथनं ।

No. 1745. स्कन्दपुराणीयरैवाखण्डः ।

Substance, country-made paper, 12½ × 5 inches. Folia, 324. Lines, 9 on a page. Extent, 9,447 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1867. Place of deposit, Nasipura, Zilā Murshidābad. Rājā Rāmachānda Siṅha. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Revā Khaṇḍa of the Skanda Purāṇa.—A part of the Avanti Khaṇḍa of the Skanda Purāṇa—(see *ante*, p. 220.) In it Śiva recounts to Skanda *alias* Kārtika, the religious merits of the sacred pools and temples along the banks of the Narmadā River, which is otherwise called Revā. The sacred places of Puri are also included in it. There are a great many stories recited to illustrate the origin and religious merits of the different places noticed ; but they are all of a legendary character, designed to throw a halo of antiquity on temples and localities which are obviously of mediæval origin.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीनर्मदायै नमः । ॐ नमो हरिहरहरिणामर्भेभ्यो नमो
 व्यासवाल्मीकिशुकपराशरेभ्यो मुद्गगोत्राक्षणेभ्यो नमः ।
 मञ्जन्मातङ्गगण्डच्युतमदमदिरामोदमन्मालिमाखं
 खानैः सिञ्चाङ्गनानां कुचयुगविगलत्कुङ्कुमासङ्गपिङ्गं ।
 सायम्प्रातर्मुनीनां कुशकुसुमचयन्मन्मन्तीरखनीरं
 पायाद्गो नर्मदाश्रः करिमकरकराक्रान्तरं हस्तरङ्गम् ॥
 मार्कण्डेय उवाच । हिमवन्निखरे रम्ये सिद्धमन्मन्मन्सेविते ।
 यच्चविद्याधराकीर्णं नानागणसमन्विते ॥
 ब्रह्मविष्णुसुराः सर्वे स्कन्दनन्दिनश्रेयराः ।
 चन्द्रादित्यौ ग्रहेः सार्वं नक्षत्रप्रवमण्डलं ॥

वायुश्च वज्रश्चैव कुबेरोऽथ यमस्तथा ।
 इन्द्राद्या देवताः सर्वा गणगन्धर्व्य एव च ॥
 ब्राह्मणा मातरश्चैव ऋषयश्च तपोधनाः ।
 मूर्तिमन्त्रि च तीर्थैर्नि चण्डभक्षिमहाबलाः ॥
 दानवासुरदैत्याश्च पिशाचा भूतराक्षसाः ।
 सूर्य्यैर्कोटिसमप्रख्यं मणिनाणिक्यशोभितं ॥ इत्यादि ।

End.

तीर्थे तीर्थे च कथितं यत् पूर्वं पाण्डुनन्दन ।
 श्रुत्वा माहात्म्यफलदं तद्दानेनैव पाण्डव ॥
 एतस्मात् कारणाद् दानं श्रुत्वा दानं हि कारयेत् ।
 तच्छ्रुत्वा राजशार्ङ्गल मार्कण्डेयस्य भाषितं ॥
 अर्थं दत्त्वा यथा न्यार्थं पूजयित्वा ऋषीस्तदा ।
 अथैवैजौष्य + + लौष्य ऋषिभिः सह धर्मराट् ॥
 तीर्थयात्रां चकाराशु नर्मदायां युधिष्ठिरः ।
 उत्तरे दक्षिणे तीरे नर्मदाया महामनाः ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे रेवाखण्डे युधिष्ठिरमार्कण्डेयसंवादे रेवाचरितं समाप्तं ।
 शुभमस्तु संवत् १८६० । आषाढवदि ।

(अत्र अध्यायमङ्गुलिर्द्वैशो नास्ति ।)

विषयः । शिवेन सह स्कन्दस्य संवादकथनं । तत्र स्कन्देन शिवसोचकीर्तनं । सन्तुष्टेन च
 तेन स्कन्दाय वरदानावसरे उत्तरस्यां दिशि स्थितानां हैमचर्म्याणां हृत्पानकथनं ।
 तत्र गङ्गासामरवाराणसीकुलसेवादित्यानेषु त्यक्तजीवितानां जीवानामवस्थानकथ-
 नञ्च । एवं पूर्वस्यां दिशि स्थितेषु हैमचर्म्येषु नर्मदारेवादित्यतानां जन्मनामव-
 स्थितिकथनं । मार्कण्डेयानुवर्णनं । तं द्रष्टुं कृततीर्थप्रयाणस्य सपरिवारस्य युधि-
 स्थिरस्य तत्र आगमनादिविवरणकथनं । मार्कण्डेयेन स्कन्दपुराणकीर्तनं । तत्र
 “अष्टलक्षाणि सार्द्धानि शिवलोके समासते । तदर्धं वैष्णवे लोके शर्वाङ्गैः ब्रह्मणः
 पुरे । चतुरशीतिमुहर्षाणि सत्यलोके च गीयते” ॥ इति स्कन्दपुराणपरिमाण-
 कीर्तनं ।

देवानामभ्यर्थनया शिवस्य अनुज्ञया नर्मदायाः श्रुतिव्यामवतरणकथनं । तत्र तद्देव-
 धारणे अस्मर्थेषु सर्वेषु पर्य्यतेषु अक्षवता गिरिणा धारणहृत्पानकथनञ्च । नर्म-
 दायाः पुनः स्वर्गलोकगमनकथनं । शिवप्रसादद्वारेण शिरण्यक्षत्रिपुना विप्रहृतानां
 ऋतुभुजां दुर्द्दशादिवर्णनं । नर्मदायाः श्रुतिव्यामवतरणार्थं पञ्चवक्त्रपस्यादि-
 विवरणकथनं । विन्ध्यगिरिकुमारस्य पर्य्यङ्कस्य शिरसि नर्मदा वतरणहृत्पानकथनं ।

विषयः । मङ्गलपेण गङ्गावतरणविवरणकथनं । नर्मदासाहाय्यकथनं । सूर्यपदणकाले तर्पयता हरिणतेजोऽभिधानेन सोमवर्णजेन राज्ञा सह पिष्टणां संवादकथनादिकं । एकदा उदयाचलशिखरिभिरनर्मदायाः अवतरणकथनं । नर्मदायास्तुर्धावतारकथनं । तत्र दशकुवर्णजस्य पुण्ड्रकुलोदपाख्यानकीर्तनञ्च ।

सिद्धलिङ्गवैश्वण-सप्तसारखतयमतीर्थादिमाहात्म्यकथनं । व्यासतीर्थमाहात्म्यकथनं । व्यासकृतोक्तकथनं । महापुण्यतीर्थ-हरिचेत्रस्थानेश्वरतीर्थमाहात्म्यादिकथनं । त्रिपुरीतीर्थमाहात्म्यकथनं । अत्र चक्रवर्तिनामकस्य नरपतेरुपाख्यानकथनं । सत्यमेवस्य प्रजापालस्य पद्म्याः शुद्धारववरीनामिकाया मर्कटाननत्वकथनपूर्वकं तद्विवरणकथनं । जातिस्मरया तथा भर्तुः पुरतः पूर्वजन्मकथाकीर्तनं । भृगु-कृतशङ्करलोचकथनं । भृगुचेत्रमाहात्म्यकथनं । तत्र दुर्व्यासःश्रापार्हितस्य मोहनाभिधानस्य गन्धर्वस्य उपाख्यानकीर्तनञ्च ।

सोमनाथमाहात्म्यकथनं । एवं ब्रह्मकुण्ड-महाकाल-माहतीर्थ-ब्रह्मेश्वर-सर्गेश्वर-सिद्धेश्वरप्रभृतीनां तीर्थानां माहात्म्यकथनं । माहलेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन लक्ष्मेशोपातकस्य कन्यापुरपतेः हरिकेशस्य उपाख्यानकीर्तनं । बालकेश्वरतीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र शङ्करनामकस्य यक्षराजस्य उपाख्यानकथनं । पूर्वमनेरथनामकतीर्थमाहात्म्यकथनमन्त्रेण विराटनगराधिपस्य हरिवर्मण उपाख्यानकथनं । नाभागस्य भूपतेरुपाख्यानकथनं । तेन सार्धं आपस्तम्बस्य संवादेन गोमाहात्म्यकथनञ्च । मत्स्येश्वरतीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र निषादाधिपतेरुपाख्यानकथनञ्च । मातङ्गाख्यानकथनं । तत्र कलहंसाभिधेयेन देवर्षिणा सह शक्रस्य संवादकथनादिकञ्च ।

योगतीर्थमाहात्म्यादिकथनं । एवं भुवतीर्थ-नचवतीर्थ-वाराहतीर्थादीनां माहात्म्यादिकथनं । रेवाया उत्तरस्यां दिशि स्थितानां तीर्थानां वर्णनं । जमदग्नेराक्षमे मुनीनां समागमहत्तान्तकथनं । तपसा प्रसङ्गेन आग्रतोषेण जमदग्नये कामधेनुदानविवरणकीर्तनं । कार्तवीर्यापाख्यानकथनं । निषादोपाख्यानकीर्तनं । नागेश्वरमाहात्म्यादिकथनं । तत्र मङ्गलकृतनागभक्षकृतान्तकथनं । लक्ष्मेशलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र सूर्यवर्णस्य जनाभिधानस्य राजर्षेः लक्ष्मेशधयज्ञानदानहत्तान्तकथनं । शिवमुपवीणयितुं कैलासशिखरिमुपगताय सप्तसारखताभिधानाय गन्धर्वराजाय नन्दिना श्रापदानहत्तान्तकीर्तनं । तस्य जातिस्मररूपेण चण्डालधेनौ जन्मपदण्णदिकथनं । सप्तसारखतलिङ्गमाहात्म्यकथनञ्च । प्रलयवर्णनं । तत्र शिवलिङ्गे सर्वेषां जगतां प्रवेशकथनादिकं । अशोकजननतीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र शारङ्गस्य हरिणा सह संवादकीर्तनञ्च ।

विषयः । शास्त्रिणेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनमुत्तेन कार्तवीर्यपतेराख्यानकीर्तनं । सूषिकतीर्थ-
विवरणकथनं । मधुपानमत्तानामुर्व्यंशादीनामपूरुषां शिवं सम्भावयितुं भगवतां
गौरीशपेन मनुष्यलोके जन्मादिकथनं । पञ्चमेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र
मल्लकेतुनामकस्य महासुरस्य आख्यानकथनञ्च । तदु-पपाभिधानयोः ब्रह्मराक्षसयोः
विनाशनेन जातब्रह्महत्यापातकस्य वामवस्य शिवोपदेशात् काश्यामश्वमेधानु-
ष्ठानविवरणकथनं । रेवाकुलिकासमानसमाहात्म्यकथनं । तत्र रत्निदेवस्य उपा-
ख्यानकथनं । विल्वामलकस्य उत्पत्तिकथनञ्च । बुभुक्षया कातराणां शिशूनां वदनं
निरीक्ष्य सन्नोकायाः मित्रपत्न्याः कदण्विलपितेन अर्द्धितहृदयेन शिलोच्छ्वट्तिना
चरिकेशनामकेन ब्राह्मणेन अम्बरीषस्य समीपगतमृगतान्त्रकीर्तनं । कुलिकाया
उद्भवकथनप्रसङ्गेन विवाहदस्य गन्धर्वस्य दशलक्षसङ्गाभिः कामिनीभिः समानस्य
विवरणकथनं । सुकर्कशुतायाः सुकामाया उपाख्यानकथनञ्च ।

सूर्यपुत्रस्य मनोः राज्यशसनसमये अनाष्टविषयविवरणकथनं । माण्डेश्वरतीर्थवर्णनं ।
मण्डपेश्वरमाहात्म्यकथनं । रामतीर्थस्य उत्पत्तिकथनं । नर्मदाशमीसन्धेदिवरण-
कथनं । अग्निमुताया आख्यानकथनञ्च । गौरीखण्डतीर्थस्य उत्पत्तिकथनं । कर-
मण्डेश्वरमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन कुशध्वजस्य राज्ञः मैत्रेयाश्वमेधनविवरणकथनं ।
माताष्टचरित्रकीर्तनं । युवनाश्वस्य वामकुक्षितलस्य जन्मादिकथनञ्च । महादेवस्य
त्रिपुरविजयविवरणकथनं । देवगणकृतशिवस्तोत्रकथनं । अमरेश्वरमाहात्म्यकथ-
नञ्च ।

हिरण्यवाहोः यज्ञे दक्षमेतत्प्रभृतीनां ब्रह्मराक्षसभावप्राप्तिविवरणकथनं । पञ्च-
लिङ्गमाहात्म्यकथनं । भार्यया सप्त सुपुत्रानामकस्य ब्राह्मणस्य सगौरौदण्डतान्त्र-
कथनं । यतीपानेश्वर-सावित्रीकुखादीनां माहात्म्यकथनं । दक्षस्य कुमुदा नामैका
दुहिता आसीत् । सोमाय प्रदत्तायास्तस्या गर्भे पुत्रजननतन्त्रकथनं । तं
हिमांशुनामकं ब्रह्मांशुकुमारं समाहित्य पातुमुद्यतानामसुराणां महादेवादिनाश-
कथनं । सोमनाथस्य आविर्भावादिकीर्तनञ्च । पातालेश्वरमाहात्म्यकथनं ।
अयोध्याधिपतेरैन्द्रदुखेः यज्ञानुष्ठानतन्त्रकथनं । तत्र एकादशवट्ट-द्वादशादित्य-
अष्टवसु-विश्वेदेव-माधादीनां नाम कथनं । नीलगङ्गाया अवतारविवरणकीर्तनञ्च ।
पुराणलक्षणादिकथनं । कलिकालवर्णनं । तत्र खेच्छे राजा भविष्यतीति कथनं ।
नराणामवस्थादिकथनं । वैडूर्यपर्वतवर्णनं । तत्र मातातुः यज्ञकरणतन्त्रकी-
र्तनञ्च । अयोध्याधिपतेः वसुदानस्य राज्यकाले धर्मविश्वकारिणां केतुमालि-
कुमालि-सुमुखादीनां प्रभावादिकीर्तनं । तत्र कपिलायाः नद्या अवतारकथनं ।
दाक्षायणीपुत्रस्य मथुराधिपतेः विषयस्य राज्ञ उपाख्यानकथनं । मार्कण्डेयस्य

विषयः । कल्पान्दर्शनतत्त्वान्तकीर्तनं । गौतमेश्वर-मार्कण्डेयेश्वर-वसिष्ठेश्वर-मातङ्गेश्वरादीनां
माहात्म्यकथनं । चक्रस्वामिविवरणकथनं । पुण्ड्रवर्द्धनदेशधिपतेः वधोराख्यान-
कथनं । विमलेश्वरमाहात्म्यादिवर्णनं । सूत्रयामविधिकीर्तनं । कावेरीमाहात्म्य-
कथनं । श्राणित्यकामिनीं कामिनीं पञ्चतन्त्रमेनस्य नरपतेराख्यानकीर्तनं ।
चण्डेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनञ्च ।

भद्रवद्रेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन भद्रवद्वाभिधानयोः गन्धर्व्योऽपवाख्यानकथनं ।
निमिनामकष्टपतेः पत्नियोनौ जन्मादिकथनं । निसिपत्न्याः चन्द्रमत्याः शापेन
श्वनस्य चतुर्चेनित्वादिविवरणकीर्तनञ्च । एरण्डीमङ्गलमाहात्म्यादिकथनं । पिङ्ग-
तीर्थस्य उद्भवादिकथनं । शल्यामाहात्म्यकथनमुखेन भरतकृतच्यमथयज्ञानुष्ठान-
कथनं । भृगुपत्न्यादिना प्राणत्यागमाहात्म्यकथनं । युगानां सन्ध्यातदङ्गादिनिरूपणं ।
कलिसम्भावकथनं । ॐकारमाहात्म्यादिकथनं । अयोध्याधिपतेः हनुमत्स्य
आख्यानकथनं । मुचुकुन्दकुवलययात्रासर्गारोहणतत्त्वान्तकथनञ्च ।

विश्वरतो नरकवर्णनं । यमोक्तकर्मगतिवैचित्र्यकीर्तनं । गोदानमाहात्म्यकथन-
मुखेन हरिचन्द्रोपाख्यानकथनं । मातङ्गायममाहात्म्यकथनं । तत्र मातङ्गस्य देवधै-
रपाख्यानकथनञ्च । नर्मदासाहात्म्यकथनं । तत्र व्याधस्य उपाख्यानकथनञ्च ।
ब्रह्माण्डसंस्थानकथनं । तत्र विशेषेण शिवलोकवर्णनं । शैवदानधर्मकथनं । शिव-
साहात्म्यकथनञ्च । वैष्णवदानधर्मकीर्तनं । तत्र जावालिपुत्रेण वानरविप्रद्वेष्टेण
कदम्बेन सह युवनायस्य संवादकथनञ्च ।

रन्तिदेवस्य आख्यानकथनं । हचवधकाले देवैः सार्धं दधीचिमुनेः संवादादि-
कथनं । अष्टोत्तरशततीर्थस्थितानां मातृणां शोचकथनं । कुलामाहात्म्यकथनं ।
विष्णुमाहात्म्यकीर्तनं । माण्डव्यायमवर्णनं । ययातिशुक्रमाहात्म्यकथनं । दीपिके-
श्वरमाहात्म्यकथनं । शम्भुशोचकीर्तनं । ययातिः हरिहरभाग्यहीनयज्ञानुष्ठानविवरण-
कथनं । तत्र विष्णुसहस्रनामशोचकथनञ्च । मयदानवदुहित्वा सार्धं रावणस्य
परिणयविवरणकथनं । तत्र मेघनादस्य जन्मकथनं । तन्नामनिर्वचनं । नर्मदा-
जलमध्ये मेघनादेश्वरलिङ्गतत्त्वान्तकीर्तनञ्च ।

दाहतीर्थमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन सप्तमं द्वाकं प्रति मातलिना शपदानविवरण-
कथनं । देवतीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र जम्भादुरविप्रकृतानां क्रतुभृजां चेष्टितवर्णनं ।
एकदा वसन्तकाले शमस्त्यायमप्रविष्टस्य रुद्रादेवस्य लिङ्गपतनादितत्त्वान्तकथनं ।
तत्र नर्मदेश्वरमाहात्म्यकथनञ्च । करञ्जेश्वरमाहात्म्यकथनं । अथ दनूकुमारस्य
करञ्जस्य जम्भादिविवरणकथनं । कुण्डलेश्वरमाहात्म्यकथनं । पिप्पलेश्वरमाहात्म्य-
कथनमुखेन याज्ञवल्क्यतनयस्य पिप्पलादस्य आख्यानकथनं । विमलेश्वरमाहात्म्य-

विषयः । कथनं । दानधर्मकीर्तनं । तत्र दानविधिकथनञ्च । गुह्यतीर्थविवरणादिकथनं । विश्वरूपलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र सारिकाया उपोख्यानकथनं । पद्मलिङ्गमहिमा । शृङ्गाणेश्वरमहिमा । अथ भयूरकुटुयोरुपोख्यानकथनञ्च । रमेश्वर-हरिणेश्वर-लुम्बिकेश्वर-धनुषेश्वर-वाणेश्वरप्रभृतीनां माहात्म्यादिकथनं । अश्वमेधेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र अश्वमेधविवरणं, तस्मै वरप्रदानवृत्तान्तकथनञ्च । प्रलभे-दोत्पत्तिकथनं । श्राद्धे पाचकरणयोग्यब्राह्मणलक्षणकथनं । कन्यादानफलकीर्तनं । श्राद्धकालादिनिरूपणं । वाराणसीनाथस्य चित्रमेतस्य उपोख्यानकथनं । तत्र दीर्घ-तपाख्यानकथनञ्च । शम्बरसर्गारोहणविवरणकथनं । भानुमत्याः स्वर्गारोहणवृत्तान्त-कीर्तनञ्च ।

अर्कतीर्थमहिमा । तत्र दृढया सद्य याज्ञवल्क्य-भरद्वाज-शण्डिल्य-विभाषक-श्रुतातपप्रभृतीनामृषीणां संवादकथनं । आदित्येश्वरमाहात्म्यकथनं । तत्र त्रय-ल्लतत्रज्जिन्नाल्लोचकथनं । अगस्त्यतीर्थवर्णनं । तत्र इन्द्रस्य पुरतो भरतेन दैत्य-भारनिपीडितायाः शशिया दुरवस्थादिवर्णनं । अगस्त्यल्लतत्रिभ्यगिरिरोधनविव-रणकीर्तनञ्च । भस्माद्बद्धवधविवरणकथनं । मणिनागतीर्थवर्णनं । ब्रह्मचूडतीर्थमा-हात्म्यकथनं । गोपारेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । एवं पाराशरेश्वरादितीर्थमाहात्म्य-कथनं । दधिच्छन्द-सधुच्छन्दादितीर्थपञ्चकविवरणकथनं । हनुमन्तेश्वरमाहात्म्य-कथनप्रसङ्गेन शिखण्डिनः समीपे तत्कन्यया कलापिन्या पूज्यजन्मवृत्तान्तकीर्तनं ।

सोमनाथतीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र दक्षशपेन चन्द्रस्य क्षयप्राप्तिविवरणकथनं । पिङ्गलेश्वर-कपिलेश्वरयोर्माहात्म्यकथनं । तत्र रुद्रनेत्रया मन्त्रस्य वज्रस्त्रीर्थवर्णनं । चक्रतीर्थमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन श्रीलङ्काव्रतधुन्धुमारादिनिपातनवृत्तान्तकीर्तनं । आ-दित्येश्वरमाहात्म्यकथनं । तत्र चण्डमुखल्लतसूर्योपासनवृत्तान्तकीर्तनं । रामहास-तीर्थमाहात्म्यकथनमुखेन नर्मदातीरे रजकमेकं पश्यतः पाण्डुराजस्य दाम्भ्यकरणदि-वृत्तान्तकथनं । द्वीपेश्वरवासतीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र योजनगन्धया सद्य पराशरस्य संवादकथनं । आसजन्मादिविवरणकीर्तनञ्च । प्रभासतीर्थकथनं । भैरवरूपमा-स्याथ स्वत्यतो महादेवस्य स्वेदमिवितं मल्लिले पिवन् वासुकिमुद्दिश्य 'अपचो भवेति' मन्दाकिन्या श्रापदानादिवृत्तान्तकीर्तनं । एरण्डीतीर्थमहिमा । तत्र हनु-सूयया साङ्गे हरिहरवल्गादीनां संवादकथनादिकं । करणेश्वरमाहात्म्यकथनं । सौभाग्यतीर्थवर्णनं । गङ्गादिष्ठतनम्रदापूजनविवरणकथनं । नर्मदासागरयोः संवादकथनं । तत्सङ्गमाहात्म्यकीर्तनञ्च । इति शम् । (इति रेवाखण्डस्य विवरणं) ।

No. 1746. स्कन्दपुराणीयमौरसंहिता ।

Substance, country-made paper, $13\frac{1}{2} \times 6$ inches. Folia, 54. Lines, 7 on a page. Extent, 1,031 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm., 1835. Place of deposit, Nasipura, Zilā Murshidābad. Rājā Rāmachānda Sīnha. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Saura Saṁhitā.—A part of the Kās'ī-khaṇḍa of the Skanda Purāṇa. The codex comprises 16 chapters, but as the last chapter breaks off abruptly, the work is obviously incomplete. Contents : Purāṇas. Upa-Purāṇas. Vyāsa's adoration of Ś'iva. His compilation of the Vedas, and teaching thereof to Jaimini and others. His teachings on the attributes of the Deity. The character of the gods and characteristics of Dharma and the Purāṇas. Adoration of Śūrya as the Divinity. Creation. Planets, their extent and motion. Adoration of Śaśās'iva. The theory of illusion. Condemnation of Bauddha, Arhata, Pancha-pātra, Vināyaka, and other systems of philosophy. Sectarial marks. Destruction of sin. Praise of Āvimūkta, Benares, Ganges and other sacred places. Metaphysical disquisitions on the power of the soul and its relation to the Divinity. Ignorance and knowledge. The three essential qualities. Various philosophical theories and their value. Emancipation. Pre-eminence of the Ś'ruti. Yajñāvalkya's hymn to Śūrya.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । ॐ नमोऽर्चयद्वाच्यं तत्पदार्थैल्लक्षणे ।

भासकाय नमस्तस्मै भवाय भवहारिणे ॥

नमः साम्नाय सर्वाय सर्वविज्ञानदायिने ।

लक्ष्मिर्लक्षितेदना-हकारपाय साक्षिणे ॥

समस्तजगदुत्पत्तिस्थितिनाशकहेतवे ।

वद्रविष्युविरिञ्चादिस्वरूपाय नमो नमः ॥

प्रसादानामगम्याय स्वयं भानाय केवलं । इत्यादि ।

End.

इत्युक्त्वा भगवान् स्वनः सर्वज्ञः साम्नामीश्वरं ।

धात्वा ++ मया भक्त्या पपात विवशे ++ ॥

बाललिङ्गा महात्मानं यासन्निधौ लपाकरं ।

यद्यर्चं पूजयामासुः स्वनं तुमनसः प्रियम् ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे सौरसंहितायां षोडशोऽध्यायः । शुभमस्तु । संवत् १८२५
विषयः । १ प्रथमे अध्याये,—सूतेन सद्यः ऋषीणां संवादेन अष्टादशपुराणप्रस्तावकीर्तनं ।
उपपुराणकथनं । आसक्ततशिवाराधनविवरणकथनं । तत्कृतवेदविभागकथनं
तत्र ऋग्वेदस्य एकविंशतिशाखा, यजुर्वेदस्य त्रैकशाखा, सामवेदस्य च सप्त-
शाखेति कथनं । विभागपूर्वकं जैमिन्यादिभ्यो वेददानविवरणकथनं । मुनीनां
पुरतः कृष्णदैपायनेन परब्रह्मस्वरूपकथनं । तस्य शिव-शम्भु-महादेवादिनामकथ-
नञ्च । धर्मस्य चोदनालक्षणकथनं । चोदनाश्रमाष्टनिरूपणं । पुराणलक्षण-
कथनञ्च ।
२-५ अध्याये, याज्ञवल्क्यकृतसूर्योपासनाविवरणकथनं । तस्य सूर्येण तत्त्वज्ञानो
पदेशदानकथनं । अभेदवादकथनं । जगत्सृष्टिकथनं । हिरण्यगर्भाद्युपाधिभेद-
सप्तपातालानां स्वरूपकथनं । एवं स्वर्गाणां संस्थानादिकथनञ्च । वर्षादिस्थाननि-
र्देशपूर्वकं जम्बूद्वीपसंस्थानादिकथनं । एवं ब्रह्मादीनां निरूपणं । आवहप्रवहादि-
सप्तवायुनेमिनिरूपणं । नक्षत्रमण्डल-सप्तर्षिमण्डल-भुवमण्डलादीनां स्वरूपादि-
कथनं । सूर्य्य-चन्द्र-मङ्गलप्रभृतीनां मण्डलविसारादिपरिमाणकथनं । सदाशिव-
लोकसंस्थानकथनपूर्वकं विसरतः सदाशिवरूपवर्णनं । जगत्कारणनिरूपणप्रसङ्गेन
मायावादनिरूपणं । वेदान्तप्रश्नाः । तत्र ब्रह्मकारणतावादस्य अभ्यर्हितत्वकथनं ।
आर्हत्यौह-पाद्यपाववैनायकादितन्त्राणां निन्दाकीर्तनं ।
६-१० अध्याये,—भस्मविपुष्पादिधारणमाहात्म्यकथनं । पापक्षयोपायकथनं । अवि-
मुक्तमाहात्म्यकथनं । विश्वेश्वरभक्तिमा । वाराणसीवर्णनं । शिवगङ्गामाहात्म्यकथनं ।
गङ्गादिनानातीर्थमाहात्म्यकथनं । अध्वारोपादिसूक्तनिरूपणं । अज्ञानलक्षणा-
दिकथनं । आत्मस्वरूपादिकथनं । परमात्मजीवात्मनोरौपाधिको भेद इति निरू-
पणं । विज्ञानमाहात्म्यकथनं । तदुपायकीर्तनं । तत्स्वरूपकथनञ्च । ज्ञानकारण-
निरूपणञ्च ।
११-१६ अध्याये,—सत्त्वरजस्तमोगुणानां प्रकृतिनिरूपणं । जीवस्वरूपविवेचनं ।
निर्गुणस्य आत्मनो बन्धहेतुनिरूपणं । तत्र आत्मनो देह-इन्द्रिय-मनः-प्राण-विज्ञान-
शून्याद्यात्मकत्ववादकथनादिकं । मोक्षोपायकथनं । मोक्षस्वरूपनिरूपणञ्च । प्रत्य-
क्षादिभ्यः श्रुतेर्बलवत्त्वकथनं । श्रुतिकल्पनायोग्यविषयनिरूपणं । श्रुतिसारकथनं
याज्ञवल्क्यकृतसूर्य्योपासकीर्तनञ्च ॥

No. 1747. स्कन्दपुराणीयसूतसंहितायां त्रिमाहात्म्यखण्डः ।

Substance, country-made paper, 17 × 5½ inches. Folia, 40. Lines, 6 on a page. Extent, 780 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Nasipura, Zillah Murshidábád. Rájá Rámachánd Siñha. Appearance, new. Verse. Generally correct.

S'iva-máhátmya Khaṇḍa of the *Skanda Purána*. The *Skanda Purána* includes seven parts, of which the *Súta Sañhitá* forms a part of the 5th or *Nágara Khaṇḍa*. According to the introduction, the *Sañhitá* comprises four books or *khaṇḍas*, of which the codex under notice, which is known under the name given, contains only the first. It is divided into thirteen chapters, and devoted to the glory of *S'iva*. The first chapter gives a summary of the *Puráṇas* and of the *Vedas* with their several *S'ákhás*. Then follow four chapters on the glory of *S'iva*, the necessity and propriety of worshipping him, and the rituals appropriate for the purpose. The next three chapters are devoted to the adoration and glorification of *S'ákta* divinities, and their relation to *S'iva*. The last five chapters dwell upon *Vishṇu* as subordinate to *S'iva*.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । नारायणे नमस्कृत्य नरसैव नरोत्तमं ।

देवीं सगलतीं व्याप्तं ततो जयमुदीरयेत् ॥

ईश्वरं परमं तत्त्वमादिमध्यान्तवर्जितं ।

आधारं सर्वलोकानामनाधारमविक्रियं ॥

अनन्तानन्दबोधाम्बुनिधिमुद्रुतविक्रमं ।

अम्बिकापतिमीशानमनिमं प्रणमाम्यह ॥

सचावसाने मुनयो विशुद्धहृदया भृशम् ।

नैमिषीया महात्मानमागतं रोमहर्षणं ॥

दृष्ट्वा यथाहं सम्पूज्य प्रसन्नेन्द्रियमानसाः ।

पप्रच्छुः संहितां पुण्यां सूतं पौराणिकीं मुदा ॥

एवं प्रष्टो मुनिवैद्वैः सूतः सर्वार्थदायिनि ।

महादेवं महात्मानं ध्यात्वा व्यासह भक्तितः ॥

समाहितमना भूत्वा विस्तोक्य मुनिसत्तमान् ।

वक्त्रमारभते सूतः संहितां मुनिसन्नितां ॥ इत्यादि ।

End.

ध्याना हृत्पङ्कजे भक्त्या प्रपन्नैन्द्रियमानसः ।

प्रणम्य दण्डवद्भूमौ महादेवं जगद्गुरुं ॥

वेदव्यासश्च संसारसमुद्रतरणश्रवणं ।

चिताय मुनिशार्दूलाः कैलासमचलं गतः ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे सूतसंहितायां शिवमाहात्म्यखण्डे त्रयोदशोऽध्यायः समाप्तः

प्रथमः खण्डः समाप्तः ॥

विषयः । १ प्रथमे अध्याये,—सूतेन सह ऋषीणां संवादेन अष्टादशपुराणनामकथनपूर्वकं तेषां चतुर्लक्षलोकसंस्मृतलकथनं । एवमष्टादशोपपुराणनामकथनप्रसङ्गेन तेषां सप्तलोकपरिमाणलकीर्तनञ्च । स्कन्दपुराणस्य सप्तलोकमारसूत-शाङ्कर-वैष्णव-ब्राह्म-सौरभेदात् षड्विधसंहिताकथनं । साकल्येनैषां पञ्चपञ्चाशत्सहस्रमितयन्त्यसङ्ख्याकथनं । तथा प्रत्येकं लोकसङ्ख्याकीर्तनं । सूतसंहितायाः शिवमाहात्म्य-ज्ञानयोग-मुक्ति-यज्ञवैभवभेदेन चतुःखण्डकथनं । तत्र प्रत्येकं अध्यायलोकसङ्ख्यादिनिरूपणं । ऋग्वेदादीनां शाखादिकथनं ।

२-५ अध्याये,—शिवसन्दर्शनार्थं केशवादीनां चतुर्लोकगमनदृष्टान्तकथनं । तेषां कवयोक्तिं निश्चय्य शिवस्य ऋद्धन्तरीश्वररूपेण आविर्भावाद्विद्वत्तानकीर्तनं । भगवत ऐश्वर्यवर्णनञ्च । एकदा 'अहमेव जगत्कर्ता मय्येवेदं स्थितं जगत् । मत्प्रमथा-धिकस्यापि नास्ति सर्व्वेव सर्व्वदा ॥' इत्यहङ्कारसंश्लेषस्य विष्णोः शिवेन शक्तिसमा-चरणविवरणकथनं । सर्व्वेषां सुराणां पुरतो नन्दिना शिवमाशङ्क्यकथनं । तदा तत्र शिवस्य आविर्भावदर्शनेन देवैस्तत्त्वलोककथनं । शिवपूजाविधिकीर्तनं । तत्र सत्याभिनां स्त्रीणाञ्च विशेषकथनादिकं । शिवपूजामाहात्म्यकथनप्रस्तावेन ब्राह्मण-कुलघातकस्य कस्यचित् पुत्रस्य उपाख्यानकथनञ्च ।

६-८ अध्याये,—शक्तिपूजाविधिकथनं । तत्र साधार-निराधारभेदाद् विधिपूजा-निरूपणं । शिवभक्तस्य विशेषपूजाविधिकथनं । तत्र वाराणसीवासिनः कस्यचिद् वैश्वस्य आख्यानकथनं । विन्ध्याचलेश्वरमाहात्म्यकीर्तनञ्च । सप्तस्त्रीकस्य हरि-व्यासेन सह शिवलोकगमनदृष्टान्तकथनं । तत्र तेषां प्रार्थनया शिवेन तत्त्वज्ञानस्य अभ्यर्चितलकथनं । तत्त्वज्ञाने दिजातीनां मुख्याधिकारकथनं । स्त्रीशूद्रादीनां ज्ञानोपायकथनं । मुक्तिवेचनिरूपणं । कालसङ्ख्यानिरूपणं । तत्र कलाकाष्ठादि-परिभाषाकथनं । माया-अविद्या-करण-अवज्ञादिशब्दानां प्रवृत्तिनिमित्तकथनञ्च । हरिहरप्रज्ञादीनां त्रिगुणात्मकत्वादिकथनञ्च ।

९-१२ अध्याये,—नारायणशब्दनिर्भचनं । शिवाज्ञया वराहरूपधारिणा विष्णुना सागरगर्भे निमग्नयाः शशिया उदारादिविवरणकथनं । सकादिस्तवराहलोच-

कथनं । विरचितस्तद्विवरणकथनं । तत्र ऊर्ध्वोत्तमादिषष्टिनिरूपणं । वि-
रण्यगर्भ-सूत्रात्म-प्रष्टितिरूपनिरूपणं । जातिनिर्णयः । सङ्करजानीनामुत्पत्तिक-
थनं । वाराणस्यादितीर्थमाहात्म्यकथनं । शिवमाहात्म्यखण्डश्रवणादिफलवृत्ति-
कीर्तनञ्च ।

No. 1748. स्कन्दपुराणीयमहाद्विखण्डः । उत्तरविभागः ।

Substance, country-made paper, $14\frac{1}{2} \times 7$ inches. Folia, 225. Lines, 8—9 on a page. Extent, 4,998 śloka. Character, Nāgara. Date, SM. 1886. Place of deposit, Nasīpura, Zillah Murshidābad. Rājā Rāmachānd Siūha. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Sahyādri Khanda of the *Skanda Purāṇa*. This work is devoted to the sacred places of pilgrimage in western India on the Western Ghauts and along the Godāvarī river from its source to its mouth; the sacred places noticed most in detail being those which exist on the Sahyādri Hill, whence its name.

Beginning. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । युधिष्ठिर उवाच ।

कथितानि मुनिवैष्ट तीर्थानि भवता मम ।

चेचाणि चैव मुख्यानि वला + वनवासिनां ॥

वदर्यादीनि स्थानानि नैमिषं पुष्करक्षया ।

सद्याद्रेर्दण्डकारण्यमाहात्म्यं वद सुव्रत ॥

मार्कण्डेय उवाच । शृणु वत्स प्रवक्ष्यामि सद्याद्रेर्दण्डके वने ।

देवदेवः स्वयं यत्र सदा तिष्ठति दैत्यघ्ना ॥

दत्तात्रेयो मुनिर्यत्र यत्र देवी च रेणुका ।

रामस्तु सर्वदा यत्र संस्थितो भगवान् स्वयं ॥

यस्मिन् चैव महाराज द्विसप्ततिचतुर्मुखाः ।

मुक्तिं प्राप्तास्तथा सर्वे भिक्षयः सनकादयः ॥

कृष्णधारीफली यत्र दक्षतिष्ठति सर्वदा ।

यत्र देवश्च देवाश्च शिवश्च परमेश्वरः ॥ इत्यादि ।

End.

पुष्पकं चर्मशस्त्रश्च यो ददाति ++ द्विज ।

शतमन्त्ररान् पिबन् तारथेयैरकादपि ॥

वेदविद्यां नरो दत्ता सर्वे कल्पयन् वसेत् ।

आत्मविद्याश्च यो दद्यात्तस्य सङ्ख्या न विद्यते ॥

धर्मशालं नरो बुद्धा ये कश्चिदधर्ममाचरेत् ।

तस्य दत्ता दशगुणं पुण्यं ब्राह्मे च जायते ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे सद्मादिखण्डे त्रयोविंशतितमोऽध्यायः ।

समाप्तोऽयमुत्तरविभागः । संवत् १८२९ ।

विषयः । १, १ अध्याये,—मार्कण्डेयेन सह युधिष्ठिरस्य संवादेन दत्तात्रेयस्य मुनेर्जन्मवृत्तान्त-
कीर्तनं । तत्र दस्युभिः मार्कं बहस्य माण्डव्यस्य शुलारोपणविवरणकथनं । अथ
निग्रीथे निविहान्वकारतया पन्थानं ज्ञातुमसमर्थायाः कल्याणित् पतिव्रतायाः
शिरःस्पर्शेन द्विगुणितक्लेशेन माण्डव्येन तामुदिश्य 'सूर्योदये त्वं विषया भवि-
ष्यसीति' व्रापः प्रदत्तः । तस्याः प्रभावेणैव दिवाकरो देवमानेन सप्तसाणि वर्षाणि
नोदेति-इति वृत्तान्तकथनं । पतिव्रता-तत्पत्न्योः पूर्वजन्मवृत्तान्तकीर्तनं । ततः
हरिहरादिभिरभ्यर्थितया अनुसूयया संस्तुतायाः भर्तुरनामयत्नलाभेन प्रीतिमाप-
न्नायाः तस्याः अनुमत्या पुनः सूर्योदयादिकथनञ्च ।

१-७ अध्याये,—'पुत्रास्तयो मे भवन्त्विति' देवानां पुरतोऽनुसूयायाः प्रार्थनादि-
कथनं । सद्मादौ दण्डकारणे अचेरायमग्रेभावर्णनं । अनुसूयामर्मे विष्णोर्जन्म-
ग्रहणकथनं । तस्य दत्तात्रेयसमाख्याकथनञ्च । तथा शिवपितामहयोः तद्गर्भे
जन्मग्रहणकथनं । तयोः यथाक्रमेण दुर्वासःसोमेति नामप्राप्तिकथनञ्च । भूगोल-
संस्थानकीर्तनं । दत्तात्रेयस्य आश्रमे कृष्णमलकवृक्षतले चतुर्भुजस्य विष्णोरवस्थान-
कथनं । कृष्णमलकवृक्षस्य उद्भवादिकथनं । गर्भेन ब्रह्मणा कृतं विसृज्योचं । तत्र
तत्प्रातर्विष्णुप्रतिमाप्रतिष्ठाकथनं । धाष्टदर्शनलालसस्य दुर्वाससः सोमलोकागमना-
दिविवरणकीर्तनं । दत्तात्रेयस्य पुरतः परशुरामेण कार्तवीर्यार्जुनस्य दुष्टेष्टितादि-
कथनं । तत्र जमदग्निरेणुकयोरेष्टिक्रियासम्पादनादिकथनञ्च ।

८-११ अध्याये,—सद्मादौ सव्येषां तीर्थानामवस्थानकथनं । भानुतीर्थकथनं ।
तत्र भानुना निजकन्याहरणवृत्तान्तकीर्तनं । ब्रह्मतीर्थमाहात्म्यादिकथनं । गौतम-
तीर्थमाहात्म्यादिकथनं । अगस्त्यतीर्थमाहात्म्यादिकीर्तनं । एकदा द्वादशवर्षाधिकं
अनाट्टया पीडितानाम्प्रीणां वैष्णवदर्शनेन सन्तप्तहृदयेन गौतमेन तपोबलेन
ग्रीचीन् समुत्पाद्य तेषां भोजनदानवृत्तान्तकीर्तनं । पद्मतीर्थमाहात्म्यादिकथनं ।
तत्र शुद्धवेरपुराधीशस्य वज्रधारस्य स्वपतेरवपाख्यानकथनं । गदातीर्थमाहात्म्यादिकथनं ।
सोमतीर्थकथनं । पुष्यतीर्थकथनं । लक्ष्मीतीर्थकथनं । वाणतीर्थकथनं । इन्द्रतीर्थ-
कथनं । खड्गतीर्थकथनं । गदातीर्थे रामचन्द्रेण वनवासमतेन दशरथमुदिश्य
पिण्डदानवृत्तान्तकथनं । चन्द्रेण ताराहरणविवरणकथनं । गदातीर्थादीनामुत्पत्ति-
कथनञ्च ।

विषयः । १२-१४ अध्याये,—तपसा सन्तोषितादाश्रुतोषात् वाणेन सहस्रबाहुवलाभदत्तान्न-
कीर्तनं । परिकथ्यमये गिरिजायाः रूपदर्शनेन मुग्धस्य प्रसङ्गः रेतःशेकान्
बालस्त्रियादीनां मुनीनामुत्तिकथनं । अमरतीर्थमाहात्म्यकथनं । वसुतीर्थ-
माहात्म्यकथनं । भाषेश्वरतीर्थमाहात्म्यकथनं । शङ्खतीर्थमाहात्म्यकीर्तनं । अथ
शङ्खासुरकृतवेदशरणहत्तान्नकथनं । चक्रतीर्थमाहात्म्यकथनं । बदतीर्थमाहात्म्य-
कथनं । बलाहकतीर्थमाहात्म्यकथनं । एवं स्कन्दतीर्थ-गोतीर्थ-दुर्गातीर्थ-हंसतीर्थ-
पुष्करतीर्थ-वज्रितीर्थ-मयूरतीर्थानां माहात्म्यकथनं । कालजिह्वाभिधानस्य असुर-
राजस्य शिवादु वरप्राप्तिकथनं । हयग्रीवरूपेण भगवता तद्विपातनविवरणकथनं ।
तत्र हयग्रीवरूपस्य रूपादिवर्णनञ्च । लक्ष्मीतीर्थमाहात्म्यकथनं ।

१५-१७ अध्याये,—कर्णधारामिधेयस्य राज्ञः कर्मविपाकेन शृगालघोषौ जन्मादि-
विवरणकथनं । चक्रतीर्थमाहात्म्यकथनं । एकादशवद्राणां रूपवर्णनादिकं । चक्र-
तीर्थीयदु वाय्वरूपेण मेघानामुत्तिकथनं । कार्तिककृततारकासुरविजयहत्तान्न-
कीर्तनं । चित्रघोः पितामहस्य गव्याभावेन तत्र अकृतार्थस्य च तपस्यादिवर्णनं ।
देवीकृतदुर्गासुरवधहत्तान्नकीर्तनं । हृषाकपिनामकतीर्थस्य माहात्म्यकथनप्रसङ्गेन
घेनुकासुरवधजनितपापेन सप्तसहस्रदयस्य श्रीकृष्णस्य नारदोपदेजेन चक्रतीर्थ-
श्रमनादिविवरणकथनं । हृषाकपिनामप्राप्तिकथनं । हृषाकपिरूपवर्णनञ्च । हंस-
रूपस्य भगवतः चक्रतीर्थममनहत्तान्नकथनं । शार्ङ्गवदाहकस्य हंसस्य चक्र-
तीर्थममनहत्तान्नकथनं । रूपवर्णनञ्च । मयूरतीर्थमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन कार्तिक-
तारकयोः युद्धसमये गवङ्गामस्य मयूरस्य उत्पत्त्यादिकथनं ।

१८, १९ अध्याये,—पुरा किल कर्दमो नाम प्रजापतिः देवहृत्यां वासुदेवांशभूतं
कपिलामिधानं पुत्रमजीजनत् । अथ कपिलेन अग्निव्यतापि पितुरनुज्ञया
तपस्यातो निवृत्तेन देवहृत्याः पुरतः प्राकृत्योऽग्निरिति विवरणकथनपूर्वकं
कपिलतीर्थमाहात्म्यकीर्तनं । कर्दमतीर्थकथनं । देवहृतितीर्थकथनं । मित्रतीर्थ-
कथनं । मन्दिपासुरादु भीतानामिन्द्रादीनां लोकपालानां सत्त्वादिममनपूर्वकं ।
तत्र लक्ष्मणाया तीर्थकरणहत्तान्नकथनं । मित्रनद्या उत्पत्तिविवरणकथनं । महा-
देवप्रसादेन गयासुरमारीस्य पवित्रताकथनं । तस्य मन्त्रकं गृहीत्वा ब्रह्मणो यज्ञा-
नुष्ठानहत्तान्नकथनं । तथशिरसि पिण्डदानादिसाहात्म्यकथनञ्च ।

२०, २१ अध्याये,—कोटीश्वरतीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र शतविन्दुतीर्थमाहात्म्य-
कीर्तनं । सप्तशविन्दुतीर्थमाहात्म्यकीर्तनं । शैलतीर्थमाहात्म्यकथनं । अग्नितीर्थ-
माहात्म्यकथनं । सूर्यतीर्थमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन दाहश्रद्धित्यभ्यासकथनं । विरज-
तीर्थ-ध्रुवतीर्थ-पद्मतीर्थ-हरितीर्थ-दिमाहात्म्यकथनं । कपिलतीर्थमाहात्म्यकथन-

विषयः । प्रसावेन भगवत्प्रीत्यर्थं रन्निदेवस्य तपस्यादिवर्णेन । तत्र कपिलाभिधानायाः नद्याः उत्पत्तिकथनञ्च । करुपतीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र सिन्धुदेग्रेषु कश्चिद् ब्राह्मण आसीत् । तस्य सुमतिः सुरचिचेति हो पुत्रौ बभूवतुः । अथैकदा वेश्या-सन्नेन सुरचिना सुरापानेन उन्मत्ततया चौरबुद्ध्या कश्चिद् ब्राह्मणो हतः, हतश्च तेन प्रजावतीधनीवरजमिति वृत्तान्तकीर्तनं । कर्मतीर्थ-पिडतीर्थदिमाहात्म्य-कथनं । रेणुकातीर्थमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन रेणुकाजमदग्राः प्राणनाशनपूर्वकं कात्तवीर्यार्जुनेन धेनुहरणवृत्तान्तकीर्तनं ।

१९-२५ अध्याये,—शक्तितीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र सरस्वती-गौरीप्रभृतीनां शक्तीनां धानादिकथनञ्च । ग्रेषतीर्थकथनं । तत्र ग्रेषपर्यङ्कभयानस्य भगवतो ध्यान-कथनं । रजगिरिवर्णनं । मातृतीर्थकथनं । ब्रह्मतीर्थकथनं । सोमतीर्थकथनं । रामतीर्थकथनं । शिवतीर्थकथनं । वैनायकतीर्थकथनं । फल्गुतीर्थकथनं । का-लिकातीर्थकथनञ्च । तत्र मातृकाणां रूपकथनं । सर्वतीर्थमाहात्म्यकथनं । अम्बा-तीर्थमाहात्म्यकथनं । दक्षिणामूर्तेः शिवस्य रूपवर्णनादिकं । अष्टवसुकथनं । तत्र वसूनां प्रत्येकं ध्यानकथनं । भास्करालयतीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र सिद्ध-चण्डिकायाः धानादिकथनं । धर्मस्य रूपकथनं । आद्यर्धेन्द्र-धनुर्धेन्द्र-शिखा-कल्प-याकरण-निवृत्त-दम्भे-ज्योतिष-मीमांसा-न्याय-धर्मशास्त्र-पुराणेतिहास-वृत्त्य-शास्त्र-पञ्चरात्र-पाशुपत-पातञ्जल-साङ्ख्य-आद्यादीनां शास्त्राणां ध्यानकथनं, तत्र तत्र अधि-ष्टादेवताकीर्तनञ्च ।

२६-२७ अध्याये,—नारदादीनां ध्यानकथनं । काल-निमेष-काष्ठा-कला-वर्ण-मुहूर्त-प्रहरादिध्यानकथनं । नरसिंहध्यानकथनं । गरुड-विनायक-स्नानानां रूपवर्णनं । लक्ष्मीनारायणरूपवर्णनं । वासुदेव-सङ्कर्षण-प्रद्युम्नानिबद्धरूपचतुर्व्यूहस्य रूपवर्णनं । भगवतः भक्त्यावतारे शुद्धिमत्स्यरूपकथनं । बलराम-लक्ष्म-प्रद्युम्नानिबद्ध-शाम्भप्रभृतीनां रूपकथनं । कल्किरूपस्य भगवतो रूपवर्णनं । बुद्धस्य रूप-कथनं । वासस्य रूपवर्णनं । धन्वन्नारिरूपवर्णनं । शामलीधामस्य चतुर्दारेषु स्थितानां षाट्केशादीनां माहात्म्यकथनं । कपालमोचनतीर्थमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन शिवव्रतत्रयशिरम्बेदनवृत्तान्तकथनादिकं । शङ्करतीर्थविवरणकथनं ।

२८-२९ अध्याये,—सिद्धतीर्थयात्राप्रकारादिकीर्तनं । मानसतीर्थयात्राप्रकारकथनं । उत्तरमानसतीर्थयात्राप्रकारकथनं । सहस्रोमीतीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र यात्रा-प्रकारकीर्तनञ्च । गोष्ठलीतीर्थमाहात्म्यनिरूपणं । तत्र नृत्यगीतादिलक्षणीकीर्तनं । तत्तत्कालनिरूपणञ्च । गायकलक्षणं । रागकथनपूर्वकं तदाराधन्यादिनिरूपणं । वैखरीपञ्चमीप्रभृतीनां स्थानादिनिरूपणं । चैवशुक्लपञ्चम्यां सधानचचे सद्विषय

विषयः । जम्बकचयनं । कार्तिकपौर्णमास्यां चण्डनामकदैत्यशरीरेण चण्डकाभिधानायाः
वीणायाः उत्पत्त्यादिकथनं । मन्दादेवात् तालोत्पत्तिकथनं । नाट्य-वृत्त-वृत्त्यानां
पार्श्वकथनमेवामवान्तरभेदकथनञ्च । ताण्डवलास्ययोर्व्युत्पत्तिकथनं । स्थानविशेषे
वृत्त्यविशेषनियमनं ।

४०-४६ अध्याये,—रेणुकामहस्यनामसौचकथनं । रेणुकापूजनविधानादिकीर्तनं ।
असुरगणनिर्जितस्य निर्ज्वरहृदस्य श्रीरोदभायिना सप्त संवादादिकथनं । का-
न्यकुजाधिपस्य रेणुराजस्य कन्यात्वेन अदितेर्जन्मग्रहणकथनादिकं । तस्याः
एकवीरा रेणुका चेति नामद्वयकथनं । अग्निं प्रति 'सर्वमस्यो भवेति' श्रुतौः
श्रापदानदृष्टान्तकथनं । जमदग्नेर्जन्मविवरणकीर्तनं । ऊर्ध्वप्रकथनं । अचीकवंश-
कीर्तनं । रेणुकास्यस्वरवर्णनं । तथा सार्धं जमदग्नेः परिणयविवरणकीर्तनं ।
रेणुकहतकाम्बोजादिदेशजयकथनं । रेणुकायाः पञ्चपुत्रजननकथनादिकं । परशु-
रामस्य उद्धवादिकथनं ।

४७-५१ अध्याये,—तपस्याया सन्तोषितात् मन्दादेवात् परशुरामेण पाशपतायस्त-
प्राप्तिकथनं । छठेः पूर्वे विश्वमिदं ज्वालामालाकुलमासीत् । तच्चैकदा मन्दादेवेन
सप्त प्रभाकरायाः कन्यासितं नार्याः संवादकथनं । जमदग्निरूपेण मन्दादेव एव
अवततार इति कथनादिकं । रेणुकावधत्तान्तकीर्तनं । तस्याः पुनर्जन्मकथ-
नञ्च । मूर्तिमता क्रोधेन सार्धं जमदग्नेः संवादकथनं । कार्तवीर्यार्जुनस्य उद्ध-
वादिकथनं । तस्माद् दशपीवस्य निग्रहादिदृष्टान्तकीर्तनं । अर्जुनहतकामधेनु-
ग्रहणविवरणं । दत्तात्रेयायमेव रामहतरेणुकामूर्तिप्रतिष्ठादृष्टान्तकथनं ।

५२-७० अध्याये,—अर्जुनस्य दुर्ध्रुमिदं दर्शनविवरणकीर्तनं । रामहतमाहिष्मती-
पुरीदाहनदृष्टान्तकीर्तनं । रामार्जुनयोरद्भुतयुद्धवर्णनं । परशुरामस्य दिग्विजय-
वर्णनं । तस्य कैलासगमनदृष्टान्तकथनं । राक्षसैः सार्धं समरसंश्लेषवर्णनञ्च । स्वमन्त-
पञ्चकतीर्थदृष्टान्तकथनं । रामतीर्थविवरणकथनं । प्रत्यक्षतां गताभ्यां माता-
पित्र्यां सप्त परशुरामस्य संवादकथनादिकं । यज्ञमानेन रामेण कश्यपाय शिवी-
दानविवरणकथनं ।

७१-७५ अध्याये,—विष्णुतवेदचतुष्टयस्य ब्रह्मणो रेणुकायमेव तपस्यावर्णनं । दत्ता-
त्रयप्रसादेन तस्य वेदप्राप्तिकथनं । पुत्रविश्रयजनितपापेन अजीर्णस्य निरस-
गमनदृष्टान्तादिकीर्तनं । नरकवर्णनं । इन्द्रमुखस्य उपाख्यानकथनं । हेमकुण्डाभि-
धानस्य विप्रस्य प्रयागतीर्थे पिबलोकदर्शनदृष्टान्तकीर्तनं । विष्णोर्देवदेवेश्वरनाम-
प्राप्तिविवरणकथनं । दत्तात्रेयस्य गार्हस्थ्य्यादिभ्यः पञ्चमाश्वमाश्रयत्वकथनं । कृष्णा-
मल्लकटस्य उत्पत्त्यादिकथनं । बाधिकस्य द्विजस्य उपाख्यानकथनं । ब्रह्मस्थान-

तीर्थमाहात्म्यादिकथनं । सूर्तिमता जेमशिरिणा सार्धं देवानां रेणुकायमगमन-
विवरणकथनं । ३८ इवेरपुराविपत्तेः वज्रधारस्य खपतेवपाख्यानकीर्तनं ।

३९-८३ अध्याये,—वज्रधारेण शाखास्यस्य कस्यचित् ब्राह्मणस्य प्राणनाशनहतान्त-
कीर्तनं । शाखास्यस्य जन्महतान्तकथनं । यमकिङ्करतादितस्य जन्मरिचस्यस्य
कस्यचित् पुत्रस्य जगस्येन मद्य संवादकथनं । भास्करालयमाहात्म्याकथनं ।
तत्र रिरंसया ज्ञागच्छन्तं भास्करं दृष्ट्वा उवाचाः सृगीरुपेण पलायनहतान्तकथनं ।
चक्रतीर्थमाहात्म्याकथनं । तत्र जम्बूकस्य उपाख्यानकथनं । शङ्करतीर्थवर्णनं ।
कोटीश्वरमाहात्म्यादिवर्णनं । पटेश्वरमाहात्म्यावर्णनं । कार्तिकमासमाहात्म्याकथनं ।
कन्यादानादिमाहात्म्याकथनं । विवाहकालादिकथनं । कन्याविक्रये महापाप-
कथनं । उपनयनसंस्कारादिकरणे फलश्रुतिकथनं । विद्यादानमाहात्म्याकीर्तनम् ।
इति स्कन्दपुराणीयमद्वाद्रिखण्डे तुरजामाहात्म्यविभागः ।

No. 1749. स्कन्दपुराणीयमद्वाद्रिखण्डे तुरजामाहात्म्यविभागः ।

Substance, country-made paper, 14 × 7 inches. Folia, 67. Lines, 12 on a page. Extent, 4,128 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Nasipura, Zilláh Murshidábád, Rájá Rámachánd Siñha. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Turajá Māhātmya.—The history of Turajá *alias* Tvaritá, a goddess. She was the wife of a Rishi named Kardama. On his death she was about to ascend the funeral pile of her lord, but desisted on a celestial voice preventing her. She then retired to the Himálaya to pass the rest of her life in devotion. A demon encountered her on a peak on the Himálaya, and was so struck by her charms as to be impelled to offer her violence. A goddess descended from heaven, and saved her. In the course of giving this narrative, the author recounts a number of stories, and the religious merits of a great number of sacred places in Central India. A brief account of the Rámáyana is also given. The work extends to 15 chapters, and professes to be a part of the Sahyádri Khanda of the Skanda Purāṇa. The name is sometimes written Tulajá.

Beginning. श्रीमणेशाय नमः । नारायणं नमस्कृत्य नरश्चैव नरोत्तमं ।

देवीं सरस्वतीं व्यासं ततो जयमुदीरयेत् ॥

अथ यः कचुः । महासेन महादेवनन्दनाननविक्रम ।

सर्वज्ञानविधे सौम्य शिवाज्ञादकर प्रभो ॥
 तत्प्रसादेन चास्त्राभिरितिहासाः सहस्रशः ।
 पुराणानि च सर्वाणि युतानि देववज्रम ॥
 न हस्तिमधिगच्छामः सुधास्त्रादे श्यामराः ।
 कथिता या त्वया देव त्वरिता नाम देवता ॥
 अपरं तुरजा नाम तस्या जातं कथं विभो ।
 यमुनादौ किमर्थं सा श्वतीर्णा विकाशिता ॥
 एतदिच्छामहे श्रोतुमनुप्राच्या भवाम ते ।
 साकल्येन तु नो ब्रूहि त्वरितायाः कथामिता ॥
 स्कन्द उवाच । शृणुन्तु श्रवणः सर्वे देवीमाद्यात्मनः ।
 कैलासशिखरामीनं शङ्करं पार्व्यतीपतिं ॥ इत्यादि ॥

End.

उक्तवान् रुनयः श्रेष्ठाः तत्सर्वं कथितं मया ।
 अविद्यारहितो भूत्वा ततः सिद्धिं अभिष्यति ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे मध्यादिषष्ठे तुरजामाद्यात्मविभागे शिववशिष्ठसंवादे
 द्वाविंशतितमोऽध्यायः । शुभमस्तु ।

विषयः । १-२ अध्याये,—शिवेन सद्यः खरिष्ठनामकस्य श्रवणेः संवादे त्वरितापराभिधा-
 नायाः तुरजायाः साक्षात्प्राकीर्तनं । पुरा किल छतयमे कर्दमो नाम कश्चिद्
 ब्राह्मण आसीत् । एकदा कालधर्ममुपागते तस्मिन् तत्पत्नी सहस्ररथार्थं छत-
 निश्चया आकाशवाणीमुपयुत्य ततो निहतापि नितरां निर्वेदमापन्ना तप-
 श्चरणार्थं त्वरितं सुमेरुप्रदेष्टुं प्रययौ । तत्र च कुकुराभिधानः कश्चिद् दानवेन्द्रः
 सहस्रार्थमागतः तां वीक्ष्य सन्तुष्टिकामतया तद्भिप्रायमनाकलय्यैव आक्रम-
 णाय छतयमेो बभूव । अत्रान्तरे त्वरितायाः देव्याः आविर्भावादिकथनं ।

३-८ अध्याये,—परशुरामं प्रति त्वरितामूर्तेः रेणुकायाः रामलक्षणेभ्योः भावि-
 हतान्तवर्णनं । तत्र सङ्क्षेपेण रामस्य वनवासवृत्तान्तकीर्तनं । तत्र रामेण
 रेणुकादर्शनानन्तरं तत्प्रत्यक्षकथनं । पुनश्च रामलक्ष्मणसमासोपकीर्तनं ।
 रामं प्रति रेणुकया वनवासोपयुक्तदेशदानविवरणकथनं । रामतीर्थकथनं ।
 लक्ष्मणतीर्थकथनं । त्वरितया देव्या सद्यः ब्रह्मणः संवादकथनं । वासनादिभिः
 सखैः देवैः गङ्गादिभिश्च सर्वाभिः देवीभिः सार्धं ब्रह्मणः तत्र अवस्थानकथनं ।
 ब्रह्मणा आज्ञापितेन निश्चयमेषा तत्र विचित्रपुरीनिर्माणकथनं ।

१०-१४ अध्याये,—त्वरितायमे तीर्थभूतानां सर्वासां नदीनामागमवृत्तान्त-
 कथनं । कैलासतीर्थमाद्यात्मकथनं । अश्वतीर्थमाद्यात्मकथनं । तत्र तत्र

स्नाने सूर्यरोशशान्तिकथनं । धारातीर्थस्य उत्पत्तिकथनं । तन्माहात्म्याकथनञ्च ।
धारायाः विवेणीत्वकथनं । ब्रह्मकुण्डमाहात्म्याकथनं । विष्णुतीर्थमाहात्म्याकथनं ।
गौतमस्य विष्णुप्रीत्यर्थं धारातीर्थं तपश्चरणदत्तान्तकीर्तनं । गौतमस्य विष्णुस्रोत-
कथनं । तत्पथं गौतमस्य इन्द्रस्य रूपेण जन्मग्रहणकथनं । चौदुम्बरी-
माहात्म्याकीर्तनं । नागतीर्थमाहात्म्याकीर्तनं । रावणानुजेन शेरवणेन पातालात्
निर्वाधितेन नागराजेन हरिताश्ममग्ननपूर्वकं तपस्यानुष्ठानादिवर्णनं । मातङ्गी-
तीर्थमाहात्म्याकथनं ।

१५ अध्याये,—राजसाधिपतो मत्तस्य उपाख्यानकीर्तनं । तत्पीडितानां देवानां
कात्यायनीशोचकीर्तनं । सिंहवाहिन्या तया सह मत्तस्य समरसंस्मरणं । तत्र
तत्सैनिकयोः निशुभहयवीरयोः विनाशादिकथनं । मातङ्गा आदिर्भावादिक-
कथनं । मातङ्गा शरनिहस्य मत्तस्य भुजङ्गादिरूपग्रहणविवरणकथनं । खड्ग-
तीर्थमाहात्म्याकीर्तनं । मौकुलतीर्थमाहात्म्याकथनं । हरितायाः पूजाविधानकी-
र्तनं । सा तु आश्विनशुक्लप्रतिपद् आरभ्य नवमीपर्यन्तं यावत्—इति कथनं ।
तत्र पद्मपञ्च-पद्मवृत्त-पद्मग्यादीनां लक्षणपरिभाषादिकथनं । अन्यन्यमन्येऽपि
तस्याः पूजाकथनं । दत्तात्रेयपूजाविधिकथनं । देवीदर्शनार्थं यावाविधानकथनं ।
फलश्रुतिकीर्तनञ्च ।

No. 1750. स्कन्दपुराणीयशम्भलग्राममाहात्म्यम् ।

Substance, country-made paper, $13\frac{1}{2} \times 7\frac{1}{2}$ inches. Folia, 74. Lines, 8
on a page. Extent, 1,812 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place
of deposit, Nasipura, Zillāh Murshidābād, Rājā Rāmachānd Siūha. Appear-
ance, fresh. Verse. Incorrect.

S'ambhalagrāma Māhātmya.—A part of the Bhūmi Khaṇḍa of the
Skanda Purāṇa. It is devoted to the religious merits of the various
sacred places and pools in the Province of S'ambhala-grāma—modern
Sambhalpur. As usual, each sacred place has a story attached to it, to
illustrate its virtues and sin-removing powers. The work extends to
24 chapters. It is a local legend, not named in the account of the
Purāṇas given in the Nārada Purāṇa.

Beginning. ॐ नमः परमात्मने । नारायणं नमस्कृत्य नरैश्चैव नरोत्तमं ।

देवीं सरस्वतीं व्यासं ततो जयमुदीरयेत् ॥

+ + + + काले पश्यन्ति पादपाः ।

वर्णनि तोयदाः काले तस्मात् कालं न लङ्घयेत् ॥
 गायत्रीमन्त्रतो + + दत्तं येनाञ्जलिचयः ।
 काले सवित्रे किञ्च स्यात् तेन दत्तं जगत्त्रयं ॥
 किं किं न सविता सूते काले सम्यग्पामितः ।
 आयुरारोग्यमैश्वर्यं वसूनि सपत्नानि च ॥
 पुत्रमिव कलवाणि क्षेवाणि + + धानि च ।
 भोगाश्च विविधाश्चापि स्वर्गं वाय्वपवर्गकं ॥
 दुर्लभा सर्वमन्त्रेषु गायत्री प्रणवान्विता ।
 न गायत्र्याधिकं किञ्चित् त्रयीषु परिविद्यते ॥
 न गायत्रीभक्तो मन्त्रो न शम्भलसमं पुरं ।
 न छण्डश्चन्द्रो देवः सत्यं सत्यं पुनः पुनः ॥ इत्यादि ।
 End. ऋषीत्येसां कथां दिक्षां न दत्तमधियाम्यह ।
 तव वागमृतं भूयो मनो मे पातुमिच्छति ।
 इदानीं ब्रूहि मे स्नामिन् शालग्रामकथासूतं ॥
 स्कन्द उवाच । नन्दिप्रामस्य माहात्म्यं शरेणैव द्विजोत्तम ।
 कथितञ्च महापुण्यं शालग्रामे निशामय ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे भूषण्डे शम्भलप्राममाहात्म्यं समाप्तं । इति श्रं ।

विषयः । १-२ अध्याये,—स्कन्देन सद्य ऋषीणां संवादेन शम्भलप्राममाहात्म्यकथनं । गायत्रीमाहात्म्यकीर्तनं । शम्भलेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । चन्द्रेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । भुवनेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । शम्भलेश्वरस्वरूपवर्णनं । निपादाधिपतेः घृषाक्षस्य आतिथ्यादिवर्णनं । काम्पिष्यनगरवास्यस्य सोमयाजिनो देवशर्मण्यस्य उपाख्यानकीर्तनं । तत्पुत्रस्य द्यूतकारस्य दृष्टान्तकीर्तनं ।

४, ५ अध्याये,—यथातिष्ठतराजसूययज्ञविवरणकथनं । तेन सद्य नारदस्य संवादादिकथनं । नारदेन शर्ककुण्डेश्वरमाहात्म्यकीर्तनं । अथ अङ्गदेशस्य ज्ञातकुष्ठरोगस्य शालूकाभिधानस्य वैश्वस्य विवरणकथनं । चंसतीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र काकैः सार्धं ज्ञौघानां विवाददृष्टान्तकीर्तनं । छण्णतीर्थमाहात्म्यकथनं । श्वेतदीपमाहात्म्यकथनं । शङ्खसाधवतीर्थमाहात्म्यकथनं । लोलाकैतीर्थमाहात्म्यकीर्तनं । तत्र सुरथाभिधानस्य नरपतेरुपाख्यानकथनं । शङ्खेश्वरमाहात्म्यकथनं । दशाश्वमेधवर्णनञ्च ।

६-८ अध्याये,—पिशाचभोचनतीर्थवर्णनं । तत्र पिशाचेन सद्य कस्यचिद् ब्राह्मणस्य संवादकथनादिकं । चतुर्मुखतीर्थकथनं । हरिमन्दिरतीर्थमाहात्म्यकथनं ।

विषयः । विजयतीर्थमाहात्म्यकीर्तनं । एकान्तीतीर्थवर्णनादिकं । श्वन्नीसरस्तीर्थविवरण-
कथनं । श्व कौशिकीतीर्थनिवासस्य यज्ञदत्तस्य उपाख्यानकथनं । तस्य निर्वे-
दादिवर्णनं । तीर्थसागरमाहात्म्यादिकथनं । अग्निपञ्चकतीर्थमाहात्म्यादिकीर्तनं
यमवण्टकतीर्थमाहात्म्यादिकीर्तनं ।

१०-११ अध्याये,—महोदकीतीर्थमाहात्म्यादिकथनं । मणिकर्णिकायाः महोद-
कीनामप्राप्तिकारणकथनं । तत्र सोमयज्ञप्रभवस्य पुरजोडनामकस्य राजर्षेर्विवरण-
कथनं । शिवेन तस्य पूर्वजन्मदत्तान्तकीर्तनञ्च । अणमोचनतीर्थमाहात्म्यादि-
कथनं । पापमोचनतीर्थमाहात्म्यादिकीर्तनं । कालोदकीतीर्थमाहात्म्यादिकथनं ।
सोमतीर्थमाहात्म्यादिकथनं । विस्रतः प्रयागतीर्थवर्णनं । सत्युतीर्थमाहात्म्यादि-
कथनं । एवं ब्रह्मावर्त-नर्मदा-धर्मकूपतीर्थानां माहात्म्यकथनं । पञ्चसुदधतीर्थस्य
माहात्म्यकथनप्रसङ्गेन विष्णुना सप्त पिडलोकानां संवादादिकथनं । भविष्य-
गङ्गाया विवरणकथनं । तत्र विष्णुना सार्धं तापस्य संलापादिवर्णनञ्च ।

१४-१७ अध्याये,—गोमतीतीर्थमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन तस्या उद्भवादिदत्तान्तकी-
र्तनं । श्व विश्वपालाभिधानस्य वणिज उपाख्यानकीर्तनं । गोदावरीतीर्थमाहात्म्य-
कथनं । भारतीतीर्थमाहात्म्यकीर्तनं । रेवाकुण्डमाहात्म्यादिकथनं । श्व चटक-
मिथुनस्य विवरणकीर्तनञ्च । तीर्थगोपालमाहात्म्यादिकथनं । श्व श्विवंश-
सम्भूतस्य दत्ताभिधेयस्य विप्रस्य उपाख्यानकथनं । श्वानन्दसरस्तीर्थमाहात्म्यकीर्तनं ।
श्व दशार्णविषयस्य लवणविक्रयिणे वाहिकाभिधानस्य ब्राह्मणस्य उपाख्यान-
कथनं । तस्य पुनर्जन्मनि चतुर्विंशे जन्मादिविवरणकीर्तनञ्च । भद्रकाशममाहा-
त्म्यादिवर्णनं ।

१८-२१ अध्याये,—अचिकायममाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन श्वलपस्यादिवर्णनं । देव-
तीर्थमाहात्म्यकथनं । शिष्णुतीर्थमाहात्म्यकीर्तनं । गङ्गातीर्थमाहात्म्यकथनमुखेन
श्वमल्लशम्बिनीनामिकाया विद्याधर्या उपाख्यानकथनं । शरदीपतीर्थमाहात्म्य-
कथनं । तत्र गोधाया उपाख्यानकथनञ्च । मोचतीर्थमाहात्म्यादिकथनं । चक्रहृद-
तीर्थमाहात्म्यकीर्तनप्रसङ्गेन रैभ्यस्य उपाख्यानकथनं ।

२२-२४ अध्याये,—रत्नदुग्धतीर्थमाहात्म्यकथनं । श्व द्विमणिनामकस्य स्वपते-
रुपाख्यानकथनञ्च । गुप्ततीर्थमाहात्म्यकथनादिकं । श्व हरिशर्मसञ्जकस्य राज्ञ
उपाख्यानकथनञ्च । गद्यातीर्थमाहात्म्यादिकथनं । यज्ञकूपतीर्थमाहात्म्यादिकीर्तनं ।
सप्तसागरकूपतीर्थमाहात्म्यादिकथनं । विष्णुभक्तिमाहात्म्यकथनं । कलिधर्मकथनं ।
तत्र जराणां प्रवृत्तिवर्णनादिकं । शम्भुलपामे विष्णुयशोऽभिधानस्य विप्रस्य पुत्रत्वेन
कल्याणवतारविवरणकथनञ्च । कलौ विशेषेण शम्भुलपाममाहात्म्यकीर्तनं ।

No. 1751. स्कन्दपुराणीयगणेशमाहात्म्यखण्डः ।

Substance, country-made paper, 13½ × 7 inches. Folia, 45. Lines, 12—13 on a page. Extent, 1,764 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm., 1834. Place of deposit, Nasipura, Zillāh Murshidābād, Rājā Rāmachānd Siūha. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Ganes'a Māhātmya.—The life of Ganes'a, his birth, loss of human head, wars, sanctity and virtues, as also the ritual of worshipping him. The work extends to 22 chapters and professes to be a part of the Ganes'a Khaṇḍa of the Skanda Purāṇa.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । स्कन्द उवाच । शिवमन्त्रो महादेव सर्वज्ञ सुखदायक ।

आख्यानानि सुपुण्यानि कृतानि तन्मुखाभ्युजात् ॥

दिक्षिवाणि पवित्राणि सर्वाष्टशमनानि च ।

शक्र-शङ्कर-सौराणि बह्वि वैष्णवाणि च ॥

येषां अवशमावेण पलायन्ते महापदः ।

पुरुषार्थाः प्रसिद्धानि महादेव अगम्यते ॥

तद्यापि ह्यग्निं नो यामि पायं पायं सुधासिव ।

अतस्त्वं कृपया ब्रूहि गणेशचरितं मम ॥

अवतारान् सेतिहासान् सर्वकामप्रपूरकान् ।

शरणानस्य लोकस्य वक्तुमर्हसि शङ्कर ॥

शिव उवाच । सम्यक् पृष्टं त्वया स्कन्द सर्वमनोपकारकं ।

गणेशचरितं यद्ये सेतिहासं तवानघ ॥ इत्यादि ।

End. आस उवाच । शिवेन कथितो विप्राः स्कन्दाय पृच्छतेऽखिलः ।

दिनायकस्य सहसा स भवद्भ्या निवेदितः ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे गणेशमाहात्म्यखण्डे शिवस्कन्दसंवादे गणेशवतारवर्णनो नाम द्वाविंशतितमोऽध्यायः । संवत् १८३४ । कार्तिकमास ।

विषयः । १ प्रथमे अध्याये,—शिवस्कन्दयोः संवादप्रसङ्गेन गणेशस्य निर्विशेषत्वकथनं । गणेशात् हरिहरब्रह्मादीनामुत्पत्तिकथनं । प्रजासृष्टार्थं गणेशेन आज्ञप्तस्य प्रजापतेः तत्र अकृतकार्यस्य वक्रतुण्डमन्त्रजपादिदृष्टान्तकथनं । वक्रतुण्डनामनिर्व्यचनं । वक्रतुण्डावतारकथनञ्च ।

२, २ अध्याये,—द्राविडदेशेऽपि अभिजिज्ञासकः कश्चित् श्वपतिरामीत्, स च अनपत्यतया नितरां निर्बेदमापन्नः पत्न्या सह वनं प्रविवेश । तत्र सज्जातकश्यपेन

विषयः । केनचित् मुनिना समुपदिष्टोऽसौ तपस्यार्थं सरस्वत्यास्तीरं प्रययौ । अथ सफल-
मनोरथोऽयं स्वराज्यं पुनरागम्य स्वपुत्रं धौवराज्ये अभिषिक्तवानिति हतान्तकथनं ।
तत्र सरस्वत्याः नदीभावप्राप्तिकथनं ।

४, ५, ६, ७ अध्याये,—अभिजित्युवस्य गणस्य दिम्बिजयोद्यतस्य देवानीकपरा-
जयहतान्तवर्णनं । अथैकदा स्वययार्थं महारण्यमुपागतोऽसौ वृमुत्तया पीडितैः
सैनिकैः सार्धं कपिलस्थ मुनेराश्रमं प्राप । स च चिन्तामणिमणिप्रभावेण सबलस्य
तस्य यथोचितमातिथ्यं कृतवान् । गणकृतचिन्तामणिहरणविवरणकथनं । कपिल-
तपस्यया सन्तोषमापन्नस्य दिनायकस्य गणवधार्थमाविर्भावकथनं । गणस्य दुःखप्र-
दर्शनविवरणं । गणवधहतान्तकथनं । श्लेशस्य चिन्तामणिनामप्राप्तिकथनञ्च ।

८, ९, १० अध्याये,—वासवादीनां कपिलाश्रमे भोजनविवरणकथनं । तत्र सुप्रस-
न्नेन पुरन्दरेण कपिलाय चिन्तामणिदानहतान्तकीर्तनञ्च । एकदा जम्भमानस्य
ब्रह्मणे मुखान् कस्यचित् रक्तवर्णपुष्पस्य उद्भवादिकथनं । तस्य सिन्धूरनामप्राप्ति-
कथनं । 'तत्कृतवेष्टनेन सर्वं भस्मीभविष्यतीति' ब्रह्मणा तस्मै वरदानकथनं ।
तेन हतानुगमनस्य भयाकुलस्य ब्रह्मणे वैकुण्ठसमीपे पलायनादिकथनं । विष्णो-
रपदेशेन सिन्धूरस्य दिनायकेन सह युद्धार्थं कैलासगमनादिहतान्तकथनं । तद्ग-
याकुलानां देवानां विनायकलोचकीर्तनं । पार्वतीपुत्रत्वेन अवतरिष्यामीति तान्
प्रति विनायकस्य आद्यासवाक्यकथनादिकं । अर्जुनारीश्वररूपेण नन्दनकानने
शिवाश्रितयोः विहारकथनं । गजासुरस्य जन्महतान्तकथनं । तत्र सर्वपरिधानेन-
शिवस्य छतिवासोऽभिधानप्राप्तिकथनञ्च । तन्मल्लकस्य पूज्यत्वकथनञ्च ।

११, १२ अध्याये,—एकदा गर्भिण्याः पार्वत्या वायुरूपेण उदरमध्ये प्रविष्टेन
सिन्धूरेण नखैः गर्भस्थस्य शिशोः शिरश्छित्वा गर्भदायां निक्षिप्तमपि पार्वत्यादीनां
तदहतान्ताज्ञानकथनं । तत्र पार्वतीकुमारदिदृष्ट्या समवेतानामुपेन्द्रादीनां मल्लक-
हीनं बालकं पश्यतां प्रार्थनया विनायकेन शिवगृहस्थितं गजासुरमल्लकमेव
शिरसेन स्वीकृतमिति कथनादिकं । गजाननकृतसिन्धूरवधहतान्तवर्णनं ।

१३, १४ अध्याये,—सौभरिनामकस्य मुनेः शपात् जौह्वसञ्चकस्य गन्धर्वस्य मूढि-
कत्तप्राप्तिकथनं । ततः तत्कृतकारणेन सकलहृदयेन सौभरिणा 'श्लेशवधेनो
भविष्यतीति' तस्मै वरदानहतान्तकथनं । इन्द्रस्याग्रया विघ्नरूपेण कालपुरुषेण
अभिरूपस्य राज्ञः यज्ञध्वंसहतान्तकथनं । तत्र विघ्नराजावतारकथाकीर्तनं । तेन
सह विघ्नस्य समरसंभववर्णनञ्च ।

१५, १६, १७, १८ शङ्खासुरकृतवेदादिहरणविवरणकथनं । ब्राह्मणरूपधारिणा
विनायकेन सर्वोणि शास्त्राणि गृहीत्वा यज्ञालेति समाख्यामभिमतम् मुनिभ्यः

विषयः । वेदादिशास्त्रदानवृत्तान्तकथनं । मयूरेश्वरकृपेण विनायकेन शङ्खासुरमोहरस्य कम-
लासुरस्य वधवृत्तान्तकथनं । मयूरेश्वरमाहात्म्यकथनञ्च ।

१८, २०, २१, २२ अध्याये,—विन्ध्यदेशाधिपस्य धूमामिधानस्य भूपालस्य भृगुणा
सह संवादेन राज्ञः पूर्वजन्मवृत्तान्तवर्णनं । विन्ध्यदेशवास्यस्य साधवाक्यस्य
श्रावणस्य पत्न्या अनपत्यतया निर्व्वेदमापन्नायाः तपस्यया सन्तोषितात् भगवतो
वरप्राप्तिवृत्तान्तकथनं । साधवपुत्रत्वां हनिष्यतीति आकाशवाणी निशम्य भूमस्य
मूर्च्छादिविवरणकथनं । तत्र जीतिज्ञानां वादानुवादविवरणकथनं । साधव-
पुत्रकृपेण विनायकेन धूमवधवृत्तान्तकथनं । तस्य धूमकेतुनामप्राप्तिकथनं । गणेश-
नामनिर्व्वचनम् । विप्रासुरस्य परवयनिर्म्माणादिवृत्तान्तकथनं । पिनाकपाणिकृत
विपुत्रवधविवरणकथनं । विश्वेण विनायकमाहात्म्यकथनञ्च । इति शम् ।

No. 1752. स्कन्दपुराणीयमह्याद्रिखण्डे रेणुकामाहात्म्यविभागः ।

Substance, country-made paper, 14 × 7 inches. Folia, 113. Lines, 9 on
a page. Extent, 2,542 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of
deposit, Nasipura, Zillāh Murshidābād, Rājā Rāmachānd Siūha. Appear-
ance, fresh. Verse. Generally correct.

Reṇukā Māhātmya.—The history of Reṇukā, daughter of Reṇuka,
king of Kānyakubja. Śiva was charmed by her beauty and wanted to
marry her. The work extends to 64 chapters, and comprises a great
number of anecdotes regarding various places in Central India, and of
Rāma's peregrinations during his exile. It is said to be a part of the
Sahyādri Khaṇḍa of the Skanda Purāṇa.

Beginning. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । नारायणं नमस्कृत्य नरश्चैव नरोत्तमं ।

देवीं सरस्वतीञ्चैव ततो जयमदीरयेत् ॥

अथ ज्ञेयः । यत् त्वया कथितं स्कन्द भुक्तिमुक्तिफलप्रदं ।

विरजं मेखलं तीर्थं तदग्राभिः कुतं प्रभो ॥

माहतीर्थमिति श्रुतं विस्तराद् ब्रूहि प्रभुष ।

का चैकवारा सा देवी जमदग्निश्च को विभो ॥

यस्या गर्भे समुद्भूतः स रामः चविद्यान्तकः ।

जमदग्निः कथयन्तः को धेनुं तस्य वाहरत् ॥

कार्त्तवीर्यः स रामेण कथयस्व कथं हतः ।

स्कन्द उवाच । देवानां दानवानाञ्च युद्धमासीत् सुदाश्वण ।

तदैतानजयन् दैत्या नायथा बलिनः सुरान् ॥

ततः ब्रह्मादयो देवा निज्जितास्तेर्महासुरैः ।

निराहतस्तौ त्रिदशा गोविन्दं शरणं ययुः ॥ इत्यादि ।

End.

युत्वा साक्षात्स्वमतुलं पुरुषो भक्तिमयुतः ।

ब्राह्मणान् भोजयेत् पश्चात् दद्याद्दानान्यनेकशः ॥

सर्वान् कामानवाप्नोति नात्र कार्या विचारणा ।

इति सर्वं मुनीन्द्राय वरिष्ठाय तु शङ्करः ॥

उक्तवान् मुनयः श्रेष्ठाः तत् सर्वं कथितं मया ।

अविद्यारचितो भूत्वा ततः सिद्धिं गमिष्यति ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे सप्तमोऽध्यायः । (इति प्रथमो भागः) ।

विषयः । १-५ अध्याये,—स्कन्देन सप्त ऋषीणां संवादकथनं । असुरनिज्जितानां निर्जाराणां क्षीरोदसागरगमनपूर्वकं विष्णुस्तोत्रकथनं । उपेन्द्रं पुत्रत्वेन अधिगन्तुं अदिते-
रुपस्थादिवर्णनं । तस्या एकवीरेति सञ्ज्ञाशक्ति-कथनं । पार्वतीपतिं पतित्वेन
प्राथम्यमानायै तस्यै तेन वरदानवृत्तान्तकथनं । कन्यास्वामिभ्यो कान्यकुब्जदेशनायस्य
रेणुकस्य शिवसन्तोषणविवरणकथनं । तस्य यज्ञानुष्ठानसमये कुण्डादेकवीराद्या
आविर्भावादिकथनं । तस्या रेणुकानामकथनं । वरणाद् भृगोवत्यतिकथनं । वसिष्ठं
प्रति सर्वभूतो भवेति तस्य शापदानवृत्तान्तकथनं । भृगुवंशकथनञ्च ।

६-१२ अध्याये,—सुतेजराजकुमारस्य जज्ञोः यज्ञस्थलीश्रावणेन कुपितस्य गङ्गा-
शोषणवृत्तान्तकथनं । युवनाश्वशपेन मानुषरूपायाः कावेर्याः जङ्गपक्षीत्वकथनं ।
तत्पुत्रस्य जनकस्य कुशाभिधानपञ्चोत्पत्तिकथनं । तपसा “प्रीतस्य इन्द्रस्य कुश-
पुत्रत्वेन जन्मदृष्टकथनं” । तस्य माधिलामकरणं । तत्कन्यया सत्यवत्या सह
ऋचीकस्य विवाहकथनं । जमदग्नेः उत्पत्तिकथनं । रेणुकया सह तस्य विवाह-
कथनं । तत्र स्वयम्बरसभायां समरसंस्मरणंनञ्च ।

१३-२० अध्याये,—रेणुकायै इन्द्रदत्तकामधेनुचिन्तामणिविवरणकथनं । तस्याः
पञ्चपुत्रजननकथनं । रेणुकामर्भे हरेः जन्मदृष्टकथनं । रामस्य तपस्यार्थ-कैलास-
पर्वतगमनवृत्तान्तकीर्तनं । तस्य महादेवान् धनुर्विद्याप्राप्तिः, गणेशान् परशुनाम-
विवरणकथनञ्च । परशुरामस्य पुरतः पुरारिणा जमदग्निरेणुकयोः पूर्ववृत्तान्त-
कथनं । नारीशतपरिवृतस्य कुबेरस्य गङ्गायां जलविहारवर्णनं ।

विवयः । २१-२७ अध्याये,—रेणुकावधायं आजापितानपि तत्र जमस्तान् पुत्रानुद्दिष्ट
 क्रुद्धस्य जमदग्रेः शापदानादिहृत्तान्तकथनं । परशुरामकृतरेणुकावधृत्तान्तकथनं ।
 तत्र परशुरामप्रार्थनया जातकथनस्य जमदग्रेः प्रसन्नतया सपुत्रायाः रेणुकायाः
 पुनर्जीवनहृत्तान्तकीर्तनञ्च । क्रोधेन सह जमदग्रेः संवादकथनं । रिरंसया छत-
 वीर्यसमीपमुपागतया राकावत्या सह तस्य संवादकथनं । तत्र हरेः पूर्ववैरं
 संस्तृत्य मधुनामकस्य असुरस्य छतवीर्यपुत्रत्वेन अश्वघृणकथनं । करहीनस्य तस्य
 दत्तावेषप्रसादेन सहस्रकरत्वप्राप्तिकथनं । तस्य करहीनतया अश्वघृणकरणकथनं ।
 एकदा दिग्विजयोद्यतस्य दशमुखस्य नर्मदायां स्त्रीभिः सार्द्धं जलक्रीडायामासन्नो
 कार्तवीर्यार्जुनेन सह संवादकथनं । तयोः युद्धं । ब्रह्मादीनां प्रार्थनया कार्त-
 वीर्यार्जुनगृहे ऋद्धस्य रावणस्य मुक्तिकथनञ्च ।

२८-३५ अध्याये,—नारदोपदेशेन सपरिवारस्य कार्तवीर्यार्जुनस्य रेणुकादर्श-
 नार्थं जमदग्राश्रमगमनविवरणकथनं । जमदग्निना कामधेनुप्रसादेन सवलस्य
 राज्ञः आतिथ्यकरणहृत्तान्तकीर्तनं । कामधेनुग्रहणार्थं सामदानादिप्रयोगेषापि
 अकृतकार्यस्य अर्जुनस्य बलात्कारेण तां नेतुमिच्छतः कलत्रापत्यमैत्र्यादीनां काम-
 धेनुसृष्टपुत्रसमूहेन समूहं विनाशहृत्तान्तकथनं । धेनुहरणविवरणकथनं । अर्जुन-
 कृतजमदग्निवधहृत्तान्तकथनञ्च ।

३६-४० अध्याये,—पितरं निहतं दृष्ट्वा परशुरामस्य प्रतिज्ञादिवर्णनं । ततश्च
 तच्छरीरं तुलायामारोप्य सञ्चाद्रिप्रदेशमुपागतस्य रामस्य दैववाणीमाकर्ण्य तत्र
 पितुरौर्ध्वदेशिकादिकार्यानुष्ठानविवरणकथनं । रेणुकायाः सहगमनहृत्तान्तकी-
 र्तनं । कार्तवीर्यार्जुनवधाय छतप्रयाणस्य रामस्य पथि नारदेन सह संवादकथनं ।
 रामकृतपिशाचगणवधहृत्तान्तकीर्तनं । एकदा मार्कण्डेयाश्रममुपगत्य रामेण
 धाम्यमाणः कश्चित् राक्षसः अर्जुनराजधान्यां निपपात । तच्च दृष्ट्वा विदितकारणस्य
 अर्जुनस्य चेष्टादिकथनं । तस्य दुःस्वप्नदर्शनहृत्तान्तकथनञ्च ।

४१-४० अध्याये,—नारदस्य परशुरामचरकूपेण साक्षिष्मन्तीपुरीप्रवेशहृत्तान्तकथनं ।
 रामस्य व्याघ्रवधेन यमसचिःस्य अर्जुनस्य वितर्कादिवर्णनं । रामार्जुनयोः
 विचित्रयुद्धवर्णनं । बह्वना उपायेनापि तं हन्तुं असमर्थेन रामेण वायोरुपदेशात्
 लम्बोदरकूपधारिणा तडिनाशहृत्तान्तकथनं । परशुरामभयार्हितानां स्वपतीनां
 परिवाजकादिरूपेण पर्यटनहृत्तान्तकथनं । एकविंशतिवारं परशुरामेण चविष्य-
 विनाशहृत्तान्तकथनं । तेन च श्रियर्वी निःचविष्यां विधाय स्वमन्त्रपक्षकामिधान-
 नौर्धेनिशङ्कविवरणकथनं । तत्कृतवैलोमविजयहृत्तान्तकीर्तनं । वासुकिहृत्तराम-
 सपयौवर्णनं । गणेशरामयोः संवादकथनं । रामकृतराक्षसवधहृत्तान्तकीर्तनञ्च ।

५१-५५ अध्याये,—तत्र प्रत्यक्षतां गतायाः रेणुकायाः समादेशात् रामेण अल-
जालप्रचालनार्थं भागीरथीगमनविवरणकथनं । रामतीर्थस्य उत्पत्तिकथनं । तत्र
दत्तात्रेयायमे शङ्खतीर्थचकतीर्थादीनामुत्पत्तिकथनं । रामछतयज्ञानुष्ठानसंखि-
वर्णनं । तेन च दक्षिणात्मेन कण्ठपाय इक्षिवीदानविवरणकथनं । रामछत-
रेणुकाभिषेकहत्तानकीर्तनं । तत्र ब्रह्मादिछतरेणुकाशोचकथनं । ब्रह्मणः पुरतः
हरिणा मायवीरुपायाः रेणुकायाः सर्ववैदमयत्वकथनं । ब्रह्मणो वेदोपदेशप्राप्ति-
विवरणकथनञ्च ।

५६-५८ अध्याये,—आजीमर्षस्य “शूनः पुच्छः शूनः श्रेफः शूनो लाङ्गूलश्च” इति
त्रयः पुत्रा आसन् । तत्र दुर्भिक्षनिपीडितेन आजीमर्षेण हरिश्चन्द्रस्य राज्ञः समीपे
शूनःश्रेफं विक्रीय तज्जनितपापेन अधोगच्छता शमीकाभिधानस्य ऋषेःपदेशात्
रेणुकातीर्थगमनहत्तानकीर्तनं । देवशर्मानामकस्य मुनेः शापेन हतयीकस्य इन्द्र-
द्युम्नस्य रेणुकातीर्थगमनविवरणकथनं । रेणुकामादिष्टेन ब्रह्मणा घोरमागरात्
आमलकीतदसहितस्य विष्णोरानयनहत्तानकथनं । विष्णोरेण रेणुकामाद्यात्म्यकी-
र्तनं । तत्र मण्डिताभिधानस्य ब्राह्मणस्य उपाख्यानं ।

५९-६४ अध्याये,—रामदीर्घिकाविवरणकथनं । भास्करतीर्थमाद्यात्म्यकथनं । भा-
स्करस्य उपायां भानुमतीनाम कन्या बभूव । तां कामयमानस्य तस्य कुष्ठरोग-
प्राप्तिविवरणादिकथनं । पद्मतीर्थस्थापनहत्तानकीर्तनं । दिव्युना हयपीवरूपेण
कालजिह्वाभिधेयासुरनाशनहत्तानकथनं । जम्बूकरूपस्य कर्णधारस्य स्वपतेरुपा-
ख्यानकीर्तनं । शङ्करतीर्थवर्णनं । कोटितीर्थमाद्यात्म्यकथनप्रसङ्गेन मृचकुन्दस्य
स्वपतेरुपाख्यानकीर्तनं । फलवृत्तिकीर्तनञ्च । इति रेणुकानाद्यात्म्यविमर्गः ॥

No. 1753. स्कन्दपुराणीयावन्तीखण्डः ।

Substance, country-made paper, 13½ × 7½ inches. Folia, 143. Lines,
12 on a page. Extent, 5,345 ślokaś. Character, Nāgara. Date, Sm. 1835.
Place of deposit, Nasīpura, Zillah Murshidābād, Rājā Rāmachānd Sīūha.
Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Avanti Khanda.—The fifth of the seven parts into which the
Skanda Purāṇa is divided. It belongs to the class of works which are
known under the generic name of Mahātmya. Its character may be
best described by comparing it with a modern tourist's guide; though
the authorship of the work is attributed to a divine personage. It

opens with a request from Umā, who desires her lord to describe, for her information, all those sacred pools and rivers on the earth where funeral cakes should be offered to the manes, and in reply to this comprehensive question S'iva gives her an account of all the sacred places, temples, pools and lingams in the city of Avanti, modern Ujjain, and its neighbourhood, and recites a number of stories to account for the sanctity of those places. The names of the places, and abstracts of the stories relating to them, are given below in Sanskrit.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । उमा उवाच । श्रुत्वा यानि तीर्थानि पुण्या च सरितस्तथा ।

कथ्यन्तां तानि यत्नेन श्राद्धं येषु प्रदीयते ॥

ईश्वर उवाच । अस्मि लोकेषु विख्याता मत्ता विपद्यया नदी ।

सेविता देवगन्धर्वैर्मुनिभिश्च निषेविता ॥

तपनस्य सुता देवि यमुना लोकपावनी ।

पिष्टृणां वसुधा देवि महापातकनाशनी ॥

चन्द्रभागा वितस्ता च नर्मदाभरतकुण्ड ।

कुवक्षेत्रं गया देवि प्रभासं नैमिषं तथा ॥

केदारं पुष्करक्षेत्रं तथा कायावरोक्ष्यं ।

तथा पुण्ड्रतमं देवि महाकालवनं शुभं ॥

यवाक्षेत्रं श्रीमहाकालः पापेभ्यश्छताशनः ।

क्षेत्रं योजनपर्यन्तं ब्रह्महत्याविनाशनं ॥ इत्यादि ।

End.

इत्येते चतुरशीतिलिङ्गानां ईश्वरास्तथा ।

कथिता ये त्वया ++ महाकालवने ++ ॥

एतेषां देवि यो यावां प्रतिलोमानुलोमतः ।

करिष्यति नरो भक्त्या स यास्यति परं पदं ॥

यद्येषां लिङ्गमेकं पश्येद्भक्त्या वा पुनः ।

सकुलं तारयेदेव पैतृकं मातृकं शतं ॥

एष ते कथिता देवि प्रभावपापनाशनः ।

चतुरशीतिलिङ्गानां किं भूयः श्रोतुमिच्छसि ॥

Colophon. इति स्कन्दपुराणे अवन्तीखण्डे चतुरशीतिलिङ्गमाहात्म्यम् । शिवमस्तु ।

संवत् १८२५ ।

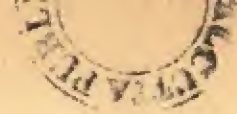
विषयः । ईश्वरीश्वरयोः संवादेन आह्वानयोग्यपण्डनदीवनादिनिरूपणप्रसङ्गात् अशीति-
चतुरशीतिलिङ्गमाहात्म्यकीर्तनं । तत्र अवन्तीदेशे महाकालवनवर्णनं । अगस्त्येश्वर-

विषयः । माहात्म्यादिवर्णनं । अथ असुरविप्रकृतानां देवानां सुखमालिख्यं निर्वर्ण्यं सन्तप्त-
 हृदयेन अगस्त्येन स्वतेजसा दानवकुलं भक्ष्यमात्माना 'किमिदमनुष्ठितं चिंसाकूपं
 मद्यन्तापमिति' खेदमधिमग्नता अगस्त्येश्वराभिधानलिङ्गप्रतिष्ठादत्तान्तकथनं ।
 गुह्येश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्तनं । अथ सकराभिधानस्य महर्षेर्दत्तान्तकीर्तनं । दण्डेश्वर-
 लिङ्गमाहात्म्यं । अथ गणनायकस्य दण्डस्य दत्तान्तकथनं । उमश्चक्रेश्वरलिङ्ग-
 माहात्म्यं । रुद्रपुत्रेण सुरपुराग्निर्वाहितानां वासवादीनां खेदराशितः समुद्रतायाः
 देवाः समरसंरम्भे रुद्रपुत्रादशिवमाशङ्कमानायाः महाकालवने पलायनादिदत्तान्त-
 कथनं । अनादिकल्पेश्वरलिङ्गमाहात्म्यं । तत्र अक्षमेव व्यायामिति विवदस्मानयोः
 पद्मनाभपद्मजम्बूनोर्यर्द्धाधेलोकप्रयाणादिकथनं । स्वर्गद्वारेश्वरमाहात्म्यकीर्तनं ।
 तत्र वस्त्रिमुखनिहितस्य शैबरेतसः सुवर्णस्य उद्भवादिकथनं । तन्नाभाय अम्योम्यं
 प्रहरतां सुरासुरादीनां निधनादिकथनञ्च । विष्टपेश्वरलिङ्गमाहात्म्यं । अथ देव-
 र्धिषा सद्य देवेन्द्रस्य महाकालवनगमनादिदत्तान्तकथनं । कपालेश्वरमाहात्म्यकथनं ।
 तत्र कापालिकवेशेन महाकालवने प्रविशन्तं कपालिनं तत्त्वतोऽज्ञानतां विप्राणां
 लोद्वादिप्रक्षेपविवरणकीर्तनं । स्वर्गद्वारेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र गणमुखात्
 विष्णुना सुदर्शनेन ताडितस्य वीरभद्रस्य निधनदत्तान्तमुपश्रुत्य शूलमादाय
 शूलिने दक्षयज्ञप्रवेशे उपेन्द्रादीनामन्तर्धानकथनं । महेश्वरतन्त्रमार्गान्तरोध-
 दत्तान्तकीर्तनञ्च । कर्कोटेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र मातुः शापेन भीतानां
 भेषादीनां तपस्यादिवर्णनं । कर्कोटकस्य महाकालवनप्रवेशादिविवरणञ्च । सि-
 ङ्गेश्वरलिङ्गमाहात्म्यं । महाकालवनं प्रविश्य सिद्धानां तपश्चरणादिदत्तान्तवर्णनं ।
 लोकपालेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्तनं । दानवकुलाकुलितानां लोकपालानां नराय-
 णोपदेशेन महाकालवनगमनादिदत्तान्तकीर्तनं । कामेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्तनं ।
 अथ ब्रह्मगरीरात् कामस्य उत्पत्तिकथनं । कामं प्रति ब्रह्मणः शापदानविवरणादि-
 कीर्तनञ्च । कुटुम्बेश्वरलिङ्गमाहात्म्यं । तत्र नीलकण्ठरूपधारिणा भगवता नीलकण्ठेन
 समुद्रोत्थानं कालकूटं समीपं शिप्राप्रवाहेण महाकालवने तत्प्रतिप्रमित्यादि-
 दत्तान्तकथनं । इन्द्रयुनेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र इन्द्रयुगस्य स्वपतेः हिमा-
 लयपार्श्वे तपस्यादिकथनञ्च । ईशानेश्वरलिङ्गमाहात्म्यं । तत्र कुकुण्डाभिधानेन
 दानवेन ताडितानां देवानां नारदोपदेशेन महाकालवनप्रवेशादिकथनञ्च ।
 अप्सरेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्रैकदा सुरसदसि खत्यन्याः रम्भायाः तैर्व्यविकेषु
 प्रमादमाकलय्य जातकोपस्य वासवस्य महान् मन्युरासीन्, समनन्तरञ्च अमि-
 शप्रायासस्य नारदोपदेशेन महाकालवनगमनादिविवरणकीर्तनञ्च । कलकले-
 श्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्तनं । तत्र गिरिजया सार्धं गिरिशस्य कलहदत्तान्तकथनञ्च ।

विषयः । चण्डेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । नारदेन सह देवानां महाकालमुद्दिश्य गच्छतां पथि नामचण्डेत्यभिधानेन मन्त्रनायकेन समं संवादकथनञ्च । प्रतीक्षारेश्वरलिङ्गमाहात्म्य-
 कथनं । तत्र द्वारपाले नन्दिनं वक्ष्यित्वा रममाणयोः शिवाशिवयोः सान्निध्यमुप-
 स्थिते संसृष्टधारिणि जातवेदसि नन्दिनं प्रति विरूपाक्षस्य श्रापदानवृत्तान्त-
 कथनञ्च । कुङ्कुटेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । अत्र रात्रौ कुङ्कुटरूपं धारयतः कौमिक-
 नामकस्य राज्ञ उपाख्यानकीर्तनञ्च । कर्कटेश्वरमाहात्म्यकथनं । तत्र धर्ममूर्ति-
 नामकस्य स्वपतेः पुरतः वसिष्ठेन पूर्वजन्मनि राज्ञः शुद्रजः तिलकथनादिकं ।
 मेघनादेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । मदान्धनामकेन अक्षुरेण उपद्रुतानां दुष्टिणानां
 भगवद्दर्शनार्थे श्वेतद्वीपममनादिकथनं । महालयेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्तनं । मुक्ती-
 श्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्तनं । तत्र मुक्तिनामकेन शङ्करेण सार्धं तं हनुकामस्य व्याधस्य
 संवादकथनञ्च । सोमेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्तनं । तत्र इतराः दक्षकन्याः विहाय
 रोहिण्यामेव अनुरक्तं सोमं प्रति समुचितकोपेन दक्षेण श्रापदानविवरणकथनं ।
 नरकेश्वरमाहात्म्यकीर्तनं । तत्र पूर्वकल्पीयकलियुगे जीवानां नरकयातनावर्णन-
 प्रसङ्गात् निमिनामकेन स्वपतिना समं यमकिङ्करस्य संवादकथनं । जटेश्वरलिङ्ग-
 माहात्म्यकीर्तनं । तत्र रथनारकल्पीयस्य वीरधन्वाभिधानस्य नरपतेरुपाख्यान-
 कीर्तनञ्च । (परशु-)रामेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र अनुष्ठिताश्चमधयज्ञेन परशु-
 रामेण सह नारदस्य संवादकथनादिकञ्च । अत्रेश्वरमाहात्म्यकथनं । तत्र
 वितस्तायाः तीरे तपश्चरन्तं प्राग्वत्कीकभावं अयनं निरूपयन्तीनां सूर्यातिकाभि-
 नीनां वृत्तान्तकथनञ्च । चण्डेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र भद्राद्याभिधेयेन राज्ञा
 सार्धमग्नस्य संवादकथनञ्च । पतनेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्तनं । तत्र देवदेवेन सह
 देवर्षेः संवादकथनञ्च । आनन्देश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्तनं । तत्र रथनारकल्पीयस्य अन्-
 मिततनयस्य आनन्दाभिधानस्य नरपतेरुपाख्यानकथनञ्च । कङ्कुटेश्वरलिङ्गमाहात्म्य-
 कथनं । तत्र प्रतराजं जेतुकामस्य दरिद्रद्विजशिशोः तपस्यादिवर्णनञ्च । रन्ध्रे-
 श्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र शतक्रतुना स्वतनयं निहतं शुभा कोपज्वलितस्य
 तटुः जटामाच्छिद्य अग्नौ क्षिपतः प्रभावेण दहस्य उद्भवादिकथनञ्च । मार्कण्डे-
 श्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र पुत्रलभार्थं शुकण्डेलपस्यादिवर्णनञ्च । शिवेश्वर-
 लिङ्गमाहात्म्यकीर्तनं । तत्र शङ्खकल्पीयरिपुञ्जयाभिधानस्य स्वपतेरुपाख्यानकथनञ्च ।
 कुसुमेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्तनं । तत्र मणेशस्य कुसुमक्रीडादिवर्णनञ्च । अक्रूरेश्वर-
 लिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्रैकदा भृङ्गिरिः सकाशात् सपर्यामनधिगम्य अधिगत-
 रोषायाः पार्ष्वत्याः पुरतस्तेन लकायात् मातृभागरूपमांशशोषितादिपरित्याग-
 वृत्तान्तकीर्तनञ्च । कुण्डेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । स्वतनयं वीरकं महाकालवने

विषयः । तपस्यन्तं निरग्न्य दिदृक्षया छतप्रयाणयोः पार्वतीपरमेश्वरयोः गणध्वजेन कुण्डेन सप्त
 संवादकथनञ्च । लुम्बेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्तनं । तत्र खेच्छराजस्य लुम्बस्य युयुक्षया
 सामगनामकस्य मुनेरात्रमप्रविष्टस्य बलात्कारेण होमधेनुपक्ष्मादिदत्तान्तकथनञ्च ।
 गङ्गेश्वरमाहात्म्यकथनं तत्र गङ्गां प्रति समुद्रस्य शपदानदत्तान्तकीर्तनञ्च । अङ्गार-
 केश्वरमाहात्म्यकथनं । तत्र शिवशरीरादङ्गारकस्य उत्पत्तिः, तस्य मङ्गलादिनाम-
 प्राप्तिदत्तान्तकथनञ्च । उत्तरेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्तनं । तत्र इन्द्राज्ञया मेघनामकाल-
 वर्षणादिदत्तान्तकथनञ्च । नूपुरेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्तनं । तत्र नूपुरस्य तप-
 स्यादिवर्णनञ्च । अम्बेश्वरमाहात्म्यकीर्तनं । तत्र भिक्षुक्षया चिन्ताकुलस्य कमलजस्य
 अश्रुविन्दुतो हरिम्बकालकाभिधानयोः दानवयोः उत्पत्त्यादिकथनञ्च । दृष्टके-
 श्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्तनं । तत्र वेणुशरीरात् प्रथोदत्तौ तत्कृतधरादोहनविव-
 रणकीर्तनञ्च । स्थावरेश्वरमाहात्म्यकथनं । तत्र श्यायाः गर्भे शनैश्चरस्य उत्पत्ति-
 कथनं । तद्व्यात् देवानां महादेवसमीपगमनादिविवरणञ्च । शूलेश्वरलिङ्गमा-
 हात्म्यकीर्तनं । तत्र जम्भासुरसमीपात् वासवादीनां पराजये गौरीप्रार्थनया
 गिरिगस्य समीपे अश्वकस्य दूतप्रेरणादिदत्तान्तकथनञ्च । कुंकारेश्वरलिङ्गमाहात्म्य-
 कथनं । तत्र कुंकाराभिधानस्य कपिलाकान्तेशपाषाणकीर्तनञ्च । सिद्धेश्वरलिङ्ग-
 माहात्म्यकथनं । कण्ठकेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र सूर्यवंशीयस्य सत्य-
 विक्रमनामकस्य रूपतेः महाकालवनं प्रस्थितस्य तत्र मित्रचरं कथनं तापसं
 छङ्कारेणैव अलौकिकबलसृष्टिसमर्थं पश्यतः उपाख्यानकीर्तनञ्च । सिद्धेश्वरलिङ्ग-
 माहात्म्यकथनं । तत्र पतित्वेन पशुपतिसिद्धिर्भूत् तपस्यन्तीं पार्वतीमुपेत्य प्रजापतौ
 शिवनिम्बदोष्यते तस्याः कोपेन सिद्धस्य उत्पत्त्यादिकथनञ्च । रेवणेश्वरलिङ्गमा-
 हात्म्यकीर्तनं । तत्र वडुवाकपायाः सञ्ज्ञायाः गर्भे अश्वमुखकुमारयोः रेवणस्य च
 अश्वधृक्कटतान्तकथनञ्च । घण्टेश्वरमाहात्म्यकीर्तनं । तत्र घण्टाभिधेयस्य कस्यचित्
 गणस्य विधातुः द्वारदेशे संवत्सरं यावदवस्थानादिदत्तान्तकथनञ्च । प्रयोगेश्वर-
 माहात्म्यकथनं । तत्र प्रियव्रतस्य पुरतो नारदेन 'भया खलु चेतदीपे कापि
 कामिनी सरोवरोदरे दृष्टेति' विवरणकथनञ्च । सिद्धेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र
 अश्वशिरोनामकस्य रूपतेः जैगीपञ्चकपिलाभ्यां सप्त संवादकीर्तनञ्च । मातङ्गेश्वर-
 लिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र गर्दभा मातङ्गाभिधानस्य कस्यचित् द्विजकुमारस्य
 पूर्वजन्मदत्तान्तकीर्तनञ्च । सौभाग्येश्वरलिङ्गमाहात्म्यवर्णनं । तत्र प्राग्ज्योतिषपुरा-
 धिपतेः कामिन्याः सनत्कुमार्याः दुर्भगाया अपि पतिसौभाग्यप्राप्तिविवरणकीर्त-
 नञ्च । रूपेश्वरलिङ्गमाहात्म्यवर्णनं । तत्र एकदा पद्मकन्ते पद्माभिधानस्य रूपतेः
 स्वगयाधे गहनमर्थं प्रविष्टस्य कलदुर्चिवा सप्त परिण्यादिदत्तान्तकीर्तनञ्च । धनुः-

विषयः । सहस्रेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र तनमध्ये कुजगामिधेयस्य दानवस्य शूद्रविवरं
 दृष्ट्वा गङ्गाकुलेन विदूरथनामकेन राज्ञा मार्धे कस्यचित् ब्राह्मणस्य संवादकथनम् ।
 पद्मपालेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र पद्मपालनामकस्य भूषालस्य दसुभि-
 राक्रमणहतान्तकीर्तनम् । ब्रह्मेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र पुलोमोऽभिधानेन
 दैत्येन क्षीरसागरं गत्वा पद्मनाभगामिपद्मस्थितोऽपि पद्मोद्भवः समाक्रान्तः तपस्याथै-
 महाकालवनं प्रथयामिति विवरणकथनम् । जलेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र
 जन्माभिधानराजकुमाराणां सुबाहु-शत्रुमर्द-जय-विजयविक्रान्तानां हतान्तकीर्त-
 नम् । केदारेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र भीतजर्जरितानां निर्जराणां ब्रह्मणं
 पुरातन्य पुरारिसानीयमनगहृतान्तकीर्तनम् । पिशाचेश्वरमाहात्म्यकीर्तनं । तत्र
 लोमशनामकस्य कस्यचित् शूद्रस्य नाशिकतया जन्मान्तरे पिशाचत्वमापन्नस्य
 शाकटाधनेन सह संवादकथनादिकम् । सहस्रेश्वरमाहात्म्यकथनं । तत्र कलिङ्ग-
 विषये सुबाहुनामकेन राज्ञा महिष्याः पुरतः निजपूर्वजगहृतान्तकीर्तनम् ।
 दुर्धर्षेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र नेपालदेशवास्यस्य दुर्धर्षसन्तुकस्य राज्ञः
 सनयार्थं वनमध्यप्रविष्टस्य पुरतस्तं भर्तृत्वेन अधिगन्तुं कस्याचित् द्विजकन्यायाः
 उपस्थानादिविवरणकथनम् । प्रयागेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्तनं । तत्र हलिनापुर-
 पुरन्दरस्य शत्रुजयाभिधानस्य भूपतेः वनमध्ये मानुषरूपया गङ्गया मार्धे पाणि-
 यद्वणादिविवरणकथनम् । चन्द्रादित्येश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र शम्बरपुरेण
 विप्रलतानां क्रतुभुजां रणभूमेः निर्याणे राजभयेन अर्दितयोः सूर्याचन्द्रयोः
 विष्णुमाग्निश्वग्मनादिविवरणकथनम् । करभेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र सन-
 यार्थं गहनमध्यगतस्य अयोध्याधिपतेः वीरकेतुनामकस्य स्वपतेः शरवर्षेण करम-
 रूपकृत्यमभदेववेधनहतान्तकीर्तनम् । राजश्वरेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र ब्रह्मा-
 ज्ञया रिपुह्वयस्य श्वन्तीदेशनायकत्वं प्राप्तस्य शशिनीपालनावधरे कदाचित् शशि-
 न्यां वञ्छभावादित्तान्तकथनम् । वट्टेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र मणिभद्र-
 तनयस्य वट्टलस्य नरवाहनोद्याने विहरमाणस्य विवरणकथनम् । अक्षेश्वरलिङ्ग-
 माहात्म्यकथनं । तत्र अक्षं प्रति विनतायाः शापदानहतान्तकीर्तनम् । पुष्प-
 दन्तेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र पुषलाभार्थं मिथिनाभकस्य ब्राह्मणस्य तपस्या-
 कथनं, शिवपापेदस्य पुष्पदन्तस्य अधोगतिकीर्तनम् । अग्निमूर्तेश्वरलिङ्गमाहात्म्य-
 कथनं । तत्र शाकलनगराधिपस्य चित्रभेनस्य उपस्थानकीर्तनम् । हनूमन्तेश्वर-
 लिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र रावणबन्धान्तरे राजपदप्रतिष्ठितं रामचन्द्रं समाजयितुं
 समागतानामगम्यादीनां लक्षणमुत्सृज्य केवलं अन्नानन्दनमेव प्रशंसतां मासे
 हनूमतो रविधारणार्थं लतोद्यमस्य रेन्द्रकुलिशपातेन चित्रमाणस्य वरलभादि-

विषयः । दत्तान्तकीर्तनम् । स्रग्धरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र इत्याकुवन्शीयं कल्पापवादं प्रति
बन्धितेन 'राक्षसे भवेति' श्रापदानविवरणकथनम् । पिङ्गलेखरलिङ्गमाहात्म्य-
कथनं । तत्र पिङ्गलाया उपाख्यानकथनम् । विस्वेश्वरमाहात्म्यकथनं । तत्र
कपिलेन सप्त विस्ववृक्षस्य संवादकथनं । कायावरोहणेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं ।
तत्र दत्तं प्रति चन्द्रस्य 'कायचीनो भविष्यति' इति श्रापदानदत्तान्तकथनम् ।
उत्तरेखरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र पुरा किल परीचिदित्यभिधानः इत्याकुवन्-
तिलकः कश्चित् राज्ञा अयोध्यायां प्रतिवसति स्म । स एकदा स्वगाननुसरन्
अश्वमावसथायः सन्ध्याकाननं प्रविवेश । तत्र च कुसुमानि विचिन्वन्तीं कामपि कम-
नीयदर्शनां कामिनीं पश्यतः तस्य स्मरमार्गणानां अवध्यप्रभावतया तस्यां हृदये
सरसमासीत् । सा च स्वपतिप्रार्थनया आद्यानं बद्धमन्यमाना 'तथा नौदकं
दर्शयितव्यमिति' ब्रुवाणा तेन सप्त सुचिरं रमयाश्चकार, चकार च अन्तर्धानं
कदाचित् राजप्रेरणायाः सलिलमन्दर्शनेनेत्यादिदत्तान्तकीर्तनम् ॥
अथ अध्यायसङ्ख्या नास्तीति श्रेयम् । इति अश्वनीखण्डस्य विवरणम् ॥

No. 1754. ज्योतिषकल्पतरुः ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia, 45. Lines, 10
on a page. Extent, 1,350 ślokaś. Character, Nāgara. Date, SM. 1896.
Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, Fresh. Prose
and verse. Incorrect.

Jyotiṣha-kalpataru. The influences of particular conjunctions of
planets, stars, months and days of the week on the day of the birth, on
human destiny. By Kavi Chūdāmaṇi.

Beginning. इन्द्राविपिनविनोदी दीनदयालुः सप्तमङ्गजनवशः ।

शिवविधिवन्दितचरणः श्रीगोपीरमणः पातु ॥

प्रणम्य सच्चिदानन्दं यशोदानन्दमन्दनं ।

प्रवक्ष्ये लौकिककृत्यं यच्च लोकशुभाशुभं ॥ अथ लौकिककृत्ये निरूप्यते ।

End. इति विविधोत्पातशान्तिनिर्मितकृत्ये लिखिता अतस्त्रिविधाः ।

Colophon. इति श्रीविष्णुदासणिविरचिते ज्योतिषकल्पतरौ लौकिककृत्ये उत्पातकथनं
नामैकादशोऽध्यायः ॥ ११ ॥

विषयः । अथ एकादशाध्यायाः सन्ति । तत्र १-मे, प्रभवादिषष्टिसंवत्सरफलकयनं । २-ये, वर्षपञ्चाङ्गकयनं । ३-ये, सूर्यादिषु सप्तसु वारेषु रविचन्द्रमण्डलकयनं । ४-ये, भौमबुधगुरुचारकयनं । ५-मे, अनिराडचारकयनं । ६-७, नचव-
पक्षविभागकयनं । ८-मे, प्रकीर्णयोगकयनं । ९-मे, मासफलकयनं । १०-मे,
वत्सरगर्भाधानादिकयनं । १०-मे, कूर्मचक्रादिकयनं । ११ मे, उत्थात-
प्रकरणं ॥

No. 1755. तन्त्रालोकटीका ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 35. Lines, 12 on a page. Extent, 1,400 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, Fresh. Prose and verse. Incorrect.

Tantrāloka-tīkā. A commentary on the *Tantrāloka*, which is a work by Abhinava Gupta, on transcendental knowledge and emancipation. By Jayaratha. The codex is incomplete, containing only the 1st āhnika.

Beginning. इह यद्यपि सर्ववादिनां मोक्ष एवोपादेयः तत्प्रतिपक्षभूतस्य संसारो ज्ञेयः
तस्य च मित्याजनं निमित्तं तत्प्रतिकूलस्य तत्त्वज्ञानमिति तत्साक्षात्कारेणैवा-
ज्ञानापगमाभ्यावाधिरित्यवाविवादः । तथापि तैस्तत्त्वैकविषयं ज्ञानाज्ञानयोः
स्वरूपं न ज्ञानमिति भ्रमयत्येव तान् माया ह्यमोक्षे मोक्षलिप्तयेत्यादि
उक्तयुक्ता तदभ्युपगमे मोक्षो मोक्ष एव न भवति इति दर्शयितुं शास्त्रान्तर-
वैलक्षण्येन तत्परीक्षणस्य वक्ष्यमाणत्वात् प्राधान्यमपि कटाक्षयितुमुपक्रम एव
बन्धमोक्षपरीक्षामुद्कृत्यति ग्रन्थकारः ॥

इह तावत् समस्तेषु शास्त्रेषु परिगीयते ।

अज्ञानं संसृतेर्हेतुर्ज्ञानं मोक्षैककारणं ॥

न चैतदस्माभिः शेषज्ञ(?)मेवोक्तमित्याह,—

सल्लभज्ञानमिच्छन्ति संसारान्तरकारणं इति ।

तथा च श्रीमालिनीविक्रयोत्तरे । अज्ञानं निमित्तं पारमेस्वरस्यातन्त्राभाव-
समुद्भूतस्वरूपमोचरासतत्त्वज्ञ(?)ज्ञानात्मनोरन्यथाभिमानलभावसमूर्णं ज्ञानं
तदेव चाणवं मलं न तु नवमाह्निकादौ निषेत्त्यज्ञानं द्वयरूपं । उक्तञ्च

स्नातन्त्राहानिर्वाधस्य स्नातन्त्रास्यायबोधता । द्विधाणव मलमिदं सखरूपाय ।
ज्ञानित इति । तच्च कीददित्याह ॥ संसारेति ।

End.

इहाहिकादाहिकान्तरस्य संशयन्यायेन परस्परमनुवृत्ततां दर्शयितुमेकेनैव
श्लोकेन तत्पर्यन्तप्रारम्भयोरुपसंहारोपक्रमा करोतीत्यस्य पन्थकारस्य भौलीति-
श्लोकस्य प्रथमार्धेनाहिकार्थमुपसंहरति,—

तन्त्रालोकेऽभिनवरचिते सूत्रविज्ञानसम्भा-

भेदोद्धारप्रकटनपटावाहिकेऽस्मिन् समाप्तिः ।

पटाविति पाचिकात् पुंवद्भावात् इति श्रितं ।

श्रीशृङ्गादरथादबाप्य हतिनो जन्मानवद्यत्तमं

श्रीमन्ब्रह्मधरात् परं परिचयं विद्यात्तु सर्व्वास्यपि ।

श्रीकल्याणतनोः शिवाद्धिगमं सर्व्वागमानामपि

व्याख्यातं प्रथमाहिकं जयरथेनावधेयं बुधैः ॥

Colophon. इति श्रीमद्भिनवगुप्तविरचिते तन्त्रालोके विज्ञानभेदप्रकाशनं नाम प्रथम-
माहिकं ॥

विषयः । अभिनवगुप्तविरचिततन्त्रालोकस्य व्याख्यानं । तन्त्रालोके तु संसारहेतुज्ञान-
निरूपणं । मोक्षहेतुज्ञाननिरूपणञ्च । “इति श्रीमद्भिनवगुप्तविरचिते
तन्त्रालोके विज्ञानभेदप्रकाशनं नाम प्रथमाहिकं” इति यत् समाप्तिच्छब्दकं
वाक्यं तत् तन्त्रालोकस्य न तु तन्त्रालोकटीकायाः ॥

No. 1756. यतिधर्मसमुच्चयः ।

Substance, country-made paper, 13 × 6 inches. Folia, 39. Lines, 14
on a page. Extent, 2,340 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place
of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and
verse. Correct.

Yati-dharma-samuechaya. A compendium of the duties of Yatis
and Paramahañsas, compiled from the leading Smṛitis. By Viś'vas'-
vara Sarasvatī.

Beginning. प्रथम्य विष्णुमात्मानं सच्चिदानन्दमृत्तिदं ।

गुरुं सर्व्वज्ञविशेषं मायया धृतविग्रहं ॥ १ ॥

विशेषरसरस्यत्या क्रियते वेदमानतः ।

यतः परतर्हसस्य धर्मोऽणामेष सङ्ग्रहः ॥ २ ॥

- End. न रत्नमुत्पन्नं वामो न नीलश्च द्रव्यस्यते ।
मल्लान्त्रश्च दशाक्षीनं वर्जयेदम्बरं यतिः ॥
- Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकविश्वेश्वरसरस्वतीसङ्कृतिने यतिधर्मसमुच्चये निवृत्ति-
धर्मानुष्ठानाचाराः सम्पूर्णाः (समाप्ताः) । श्रमं भवतु ॥
- विषयः । बुद्धिभूतिपुराणप्रमाणानि संयुज्य यतेः परमहंसस्य धर्मसमुच्चयनिरूपणं ।

No. 1757. तत्त्वयाथार्थदीपनं ।

Substance, country-made paper, 10 $\frac{3}{4}$ × 5 inches. Folia, 14. Lines, 12 on a page. Extent, 434 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Tattee-yāthārthya-dīpana. A commentary on the Tattvasamāsa. It comprises a summary of the leading doctrines of the S'āṅkhya system of Philosophy. By Bhāvā Gaṇeś'a Dikshita, son of Bhāvā Viś'va-nātha, and pupil of Vijñāna Bhikshu. Hall's *Contributions*, p. 4.

Beginning. पुरुषः स जयत्याद्यः प्रकृतिः सा जयत्यजा ।

याभ्यां मंचत्य स्रव्यनोऽनन्तराष्टाण्डकोटयः ॥ १ ॥

कपिलासुरिपक्षशिखान् गुरुन् विज्ञानाचार्यवर्ध्यां च ।

प्रहमामि बुद्धिदृष्टौ सिद्धौ वा सर्वकार्याणां ॥ २ ॥

समाप्तसूत्राण्यालम्ब्या ज्ञाप्यां पक्षशिखस्य च ।

भावागणेशः कुरुते तत्त्वयाथार्थदीपनं ॥ ३ ॥

End. पुरुषार्थबुभूक्षुनां बोधायैव मयेरितं ।

तेभ्यः समर्पितश्चेतन् तेनापि प्रीयतां हरिः ॥

Colophon. इति श्रीभावागणेशकृतं तत्त्वयाथार्थदीपनं समाप्तं ॥

विषयः । अथ प्रथमं साङ्ख्यमतविषयमूलप्रकृतनिरूपणं । ततो बुद्धितत्त्वनिरूपणं । ततः अहङ्कारनिरूपणं । ततः पञ्चतन्त्रानिरूपणं । तत एकादशेन्द्रिय-पञ्चमहा-भूताद्वक्त्रोद्भवविकारनिरूपणं । ततः पुरुषनिरूपणं । ततस्त्रैगुणनिरूपणं । ततः सृष्टिनिरूपणं । ततः प्राक्तनिक-वैकारिक-दाक्षिण्यरूपवत्त्वयनिरूपणं । ततो मोक्षवयनिरूपणं । ततः प्रत्यक्षानुमानशब्दाद्वक्त्रप्रमाणवयनिरूपणं । तत आध्यात्मिक-आधिभौतिक-आधिदैविकदुःखवयनिरूपणं ॥

No. 1758. पाखण्डचपेटिका ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 8. Lines, 12. on a page. Extent, 576 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Pākhaṇḍa-chapeṭikā. "A slap for the unbeliever." A polemical disquisition on the Vaiṣṇavite doctrine, refuting objections to the authenticity of the Bhāgavata Purāṇa, and establishing the superiority of the Vaiṣṇava faith as opposed to Śaiva and Śākta doctrines. By Vijayarāma A'chārya.

Beginning. विश्वरीकर्त्ति विभः खलीलया तथा वरीमर्माखिलं सनातनः ।

यः सत्परीर्क्षति कलान्कविप्रचक्षं सर्वभूताद्यमानतोऽप्ययं ॥ १ ॥

दीनद्विजयरामाणः पाखण्डस्य चपेटिकां ।

आचार्यकुलसम्भूतलनोति विदुषां मुदे ॥ २ ॥

End. सर्वे ते सुखिनः सन्तु प्रसादात् कमलापते ।

ये भजन्ति महाविष्णुं सम्प्रदायानुसारतः ॥ इति ।

इदं मदीयं साहसिकत्वं गुणमृष्टैः स्फुरिभिरङ्गीकर्त्तव्यं ॥

Colophon. इति दीनद्विजयरामाण्यविरचिता पाखण्डचपेटिका समाप्ता ॥

विषयः । श्रुतिविद्वद्भ्यो परित्यक्तनिजवर्णाश्रमधर्मान् स्वर्गादिप्रतिषेधकान् नरकोत्यादिकान् पाखण्डान् शिष्ययितुं पुराणादिवाक्यैः तन्मुखचपेटिकामिरूपणं ।

No. 1759. वासिष्ठोपपुराणं ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 13. Lines, 12 on a page. Extent, 880 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Vās'ishṭha Upapurāṇa. Apparently a fragment of the work whose name it bears. The codex comprises 12 chapters as follows: 1, Conversation with Śiva and Vās'ishṭha. 2, Māyā, the origin of creation. 3, Śiva, the original first cause. 4, The advantages of worshipping Śiva on the 15 lunar days. 5, Do. of smearing the body with ashes.

6, Do. of wearing garlands of Rudrāksha seeds. 7, Rules for repeating the Pranava. 8, Religious duties of the four castes. 9, Characteristics of the Yogas. 10, A story of Ś'anka. 11, Praise of saints. 12, A story illustrating the merits of offerings to Śiva.

Beginning. श्रीमत्कैलासमागम्य वसिष्ठो वेदविष्णुनिः ।

तपश्चार सत्कर्मानिरतो नियतेन्द्रियः ॥ १ ॥

दित्यं वर्षसहस्रन्तु वायुमधोऽग्निमध्यगः ।

श्रीमन्महाचरं साक्षाच्छतवद्रियमध्यगं ॥ २ ॥

सर्वपापहरं पुण्यं प्रणवेन पङ्कजरं ।

जजाप शङ्करं द्रष्टुं वाञ्छया मुनिसत्तमः ॥ ३ ॥

ततः प्रसन्नो भगवानन्वया सङ्ग शङ्करः ।

लिङ्गव्योतिःस्वरूपेण पुरतोऽस्य प्रकाशितः ॥ ४ ॥

End.

यत्प्रसादेन विज्ञानं यथावकाशयेत शृणुं ।

तं वन्द्ये षष्ठमुखं देवं ज्ञानशक्तिधरं परं ॥ ५५ ॥

यस्य प्रसादलोभस्य स्वस्तेभ्यस्तेन तु ।

सर्वसिद्धिरयत्नेन तं नमामि विनायकं ॥ ५६ ॥

Colophon.

इति श्रीउपपराणे वसिष्ठलैङ्गे द्वादशोऽध्यायः ॥ ११ ॥ सङ्ख्या १०० ।

विषयः ।

श्रव १-मे, वसिष्ठशिवसंवादः । २-ये, मायाया जगत्कारणत्वकथनं । ३-ये, शिवस्त्वैव परमतत्त्वकथनाकथनं । ४-थे, पङ्कदशसु त्रिषु शिवपूजायाः फल-कथनं । ५-मे, भस्मधारणफलं । ६-ठे, वद्राक्षधारणफलं । ७-मे, प्रणवजप-नियमादिकथनं । ८-मे, ब्राह्मण-क्षत्रिय-वैश्य-शूद्रादीनां धर्मकथनं । ९-मे, युगधर्मकथनं । १०-मे, भिक्षार्थ्यदनयाजेन शङ्ककलकमुनिसम्पादनदत्तानां । ११-ठे, स्तोत्रैर्मुनिभिर्ब्रह्मप्रबोधनादिकथनं । १२-ठे, समार्य्यद्वयस्य शिव-प्रसादेन पुनरैश्वर्य्यप्राप्तिदत्तानां ।

No. 1760. आगमतत्त्वसङ्ग्रहः, द्वितीयपरिच्छेदमात्रं ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 16. Lines, 12 on a page. Extent, 900 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Āgamatattva-saṅgraha. A compilation of the three leading doctrines of the Tantra system, including rites, adoration and knowledge. By Kes'ava Viś'varupa,—an inhabitant of the bank of the Tuṅga-bhadra River.

Beginning. प्रथम्य सर्वोत्तमयो महेश्वरीं गुरुं सर्वान् विदुषः कृताञ्जलिः ।

द्वितीयभागं प्रकरोमि मेयप्रकाशकं ह्यागमतत्त्वसङ्ग्रहे ॥ १ ॥

प्रथमपरिच्छेदे आगमानां प्रामाण्यं निर्व्याहितं । सम्प्रत्यागमप्रमेयतत्त्वं सङ्ग्रहेण विविच्यते ॥

End. एतेन विपरां वा प्रीयतां सर्वेश्वरी परा संवित् ।

शुक्तिरागमस्य यस्या निश्चितश्चापि चाङ्कसितं ॥ १० ॥

Colophon. इति श्रीतुङ्गभद्रापङ्कजवसतिविश्वरूपोपाख्यकेशवल्लभावागमतत्त्वसङ्ग्रहे द्वितीयः परिच्छेदः । समाप्ते पन्थः ॥

विषयः । अत्र तन्त्रेषु काण्डवयेण निरूपितकर्मापासनाज्ञानानां प्रत्येकस्वरूपनिरूपणं ।

No. 1761. अद्वैतब्रह्मविद्यापद्धतिः ।

Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 23. Lines, 15 on a page. Extent 736 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Advaita-brahma-vidyā-paddhati. An attempt to interpret the adualistic theory in connexion with the supreme divinity of Mahādeva, and to support the Śaiva system of faith. By Gopālās'rama-rūpa Nandis'vara A'chārya.

Beginning. सकलसुरगुरुयै शम्भुराद्यो महेशो गणपतिजनको यः पञ्चमुखोद्भवो यः ।

निखिलजननकर्त्री यस्य शक्तिर्द्युमा तं विनतकरणसङ्घचिन्तये विश्ववन्द्यं ॥ १ ॥

निखिलसुरगणाध्यो यस्तु मन्दोच्चराष्ट्रो विविधसुतपसा यः श्रीशिलादेन लब्धः ।

सुमुनिगणनमस्यो दुर्जयो देवगङ्गैः स्रजनचितकरं तं वन्दितं वन्दे गणाध्यैः ॥ २ ॥

End. षडध्यायीमितां यस्तु शिवप्रीतिकरीं शुभां ।

पठेच्च शुश्रूषाद्वापि यद्येष्टं फलमाप्नुयात् ॥ ७७ ॥

अनेन कृपया शिष्यं प्रशिष्यं ततमारयत् ।

यः शम्भोः परमो भक्तस्तदात्मा तं प्रणाम्यर्चं ॥ ७८ ॥

Colophon. इति श्रीमद्गोपालाक्षकपनन्दीश्वराचार्योपदिष्टाद्वैतब्रह्मविद्यापद्धतौ पष्ठोऽध्यायः,
समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । अत्र शिवस्यैव परमतस्वरूपनाकथनं । शैवीविद्यानिरूपणं, शिव एवोपास्य इति
कथनञ्च ।

No. 1762. ज्योतिःशास्त्रसमुच्चयः ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 126. Lines, 10 on a page. Extent, 2,814 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Jyotih-s'āstra-samuchchaya. A compilation on civil astronomy and astrology. By Nanda Paṇḍita. The author was a great Smṛiti scholar, and compiled several works on the subject. The work under notice is one of several treatises bearing the generic name of *Samuchchaya*, and is designed to afford full information on the selection of proper days for the performance of civil rites.

Beginning. ॐ श्रीमान् महसकिरणः प्रियमातनोतु युष्मभ्यमभ्यधिकमानतिमावलम्ब्यः ।

मुक्तिं मुमुक्षुरधिगच्छति यं प्रसाद्य भक्त्या विभूतिमतुलामपि भुक्तिकामः ॥

ॐ अथ ज्योतिःशास्त्रसमुच्चयः तत्र प्रथमं प्रमवादिवर्षविचारः ।

End.

श्रीनारायणपादपङ्कजनतिप्राप्तप्रबोधादयो

वेदानङ्गयुतान् सभारतखिलान् साहित्यकाव्यान्वितान् ।

मीमांसैश्वरसाङ्गवैषमखिलं चार्वाकजैनाभिधं

ग्रन्थं यो ब्रूषोत् स पण्डितकविः श्रीदेवशर्माऽभवत् ॥

तस्य श्रीशक्तिकण्ठभक्तिनिरतो नन्दाभिषेधोऽभूत् सुतो

विन्दा देवपदारविन्दशरणा यस्य प्रसिद्धा प्रसूः ।

सोऽयं नातिलघुं न विस्तृततरं ज्योतिर्विदां सेवको

ज्योतिःशास्त्रसमुच्चयं अरचयच्छिष्योऽघसम्प्रार्थितं ॥

विजयजयदमिचं मिचराजीवनेचं भवजलधिवहिचं दानवानामभिचं ।

विषधरदिपुपचं देवकीशैरिपुचं गहनतरुचरिचं नौमि मायाविचिचं ॥

Colophon. इति श्रीपण्डितनन्दविरचितो ज्योतिःशास्त्रसमुच्चयः समाप्तः ।

विषयः । अत्र प्रथमं प्रभवादिषष्टिसंस्मरविचारः । ततः स्वप्नविचारः । अविमास-
विचारः । तिथिविचारः । वारविचारः । नक्षत्रविचारः । उपयोगविचारः ।
विष्णुभाहियोगविचारः । करणविचारः । भद्राविचारः । चन्द्रविचारः ।
करणप्रसारः । ताराविचारः । ताराप्रसारः । मुहूर्तविचारः । लग्नविचारः ।
गोचरविचारः । राजाभिषेकविचारः । वस्त्रादिपरिधानविचारः । व्रतारम्भः ।
विद्यारम्भः । धनुर्विद्यारम्भः । नृत्यगीतप्रारम्भः । अन्नध्यायः । होमादि-
नक्षत्राणि । वेतालादिसाधनं । अभिचारतत्त्वं । शर्माारम्भः । सेवानक्षत्राणि ।
मवारम्भः । सौरविचारः । चूडाकर्मा । अन्नप्राशनं । कर्णवेधनं । पुंसवनं ।
नामकरणं । सूर्येन्दुदर्शनिक्रमाणि । अग्न्याधानं । श्रावणीविचारः । जला-
रक्षनक्षत्राणि । दृष्टरोपणं । मज्जकार्थनक्षत्राणि । मोनक्षत्राणि । ऋषयिज-
यादिनक्षत्राणि । सन्धिनक्षत्राणि । चलनक्षत्राणि । पक्षकविचारः । सर्प-
दर्शनक्षत्राणि । रोगनिवृत्तिनक्षत्राणि । रोगमुक्तस्नाननक्षत्राणि । यात्राविधानं ।
दिक्साधनं । उपनयनं । विवाहनिर्णयः । द्विरागमनं । वास्तुविचारः । गृह-
प्रवेशादिविधिः । देवादिप्रतिष्ठा । सङ्क्रान्तिनिर्णयः । मूलविचारः । मूलार्द्ध-
गण्डान्तग्रन्थानि । गण्डान्तविचारः । ज्येष्ठाजातनिर्णयः । ज्येष्ठाविचारः । अम-
स्त्येदयविचारः । संवत्सरपुरुषलक्षणं । सप्तजातकाध्यायः । सद्योवर्षणाध्यायः ।
रविवर्षफलं । चन्द्रवर्षफलं । भौमवर्षफलं । बुधवर्षफलं । जीववर्षफलं ।
शुक्रवर्षफलं । शनिवर्षफलं । मासफलं । पक्षविचारः । केतुलक्षणं । पितृक-
विचारः । अश्वसुरविचारः । शनिचक्रं । प्रकीर्णकं । रोहिणीयोगः । पक्षी-
विचारः । पक्षीघटग्रन्थान्तिविधानं । संवत्सरमाहात्म्यं । खड्गदर्शनफलं ।
अश्वभदर्शनप्रतीकारः ॥

No. 1763. मानसोल्लासः, मानसोल्लासटत्तान्ताख्यटीकासहितः ।

Substance, country-made paper, 13 × 6 inches. Folia, 41. Lines, 14 on a page. Extent, 2,700 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Mānasollāsa and *Mānasollāsa-vṛttānta*. The first is a metrical commentary on a poem of ten stanzas by Śaṅkara Āchārya, in praise of Dakṣiṇāmūrti, a form of Durgā; the second is a prose gloss

on the commentary. The first is by Vis'ves'vara *alias* Vis'varūpa, Āchārya, a pupil of S'aṅkara Āchārya; the second is by Rāma Tirtha, a hermit of his school.

Beginning. (टी०) । प्रोक्ष्यन्नासमन्त्रावटद्रुमतटे योगासनस्य प्रभुं

प्रत्यक् तत्त्वबुभुक्षुभिः प्रतिदिग्मं प्रोक्षीष्यमाशाननं ।

मुद्रां तर्कमयीं दधानममलं कर्पूरगौरं शिवं

हृदयःकलये स्फुरन्तमनिघ्नं श्रीदक्षिणामूर्तिकं ॥ १ ॥

नत्वाय शङ्कराचार्य्यसुखान् सर्वान् गरीयसः ।

मानसोक्तासट्टानां वर्णयामि यथामति ॥ २ ॥

इह हि भाष्यकारः श्रीमच्छङ्कराचार्य्यनामा मन्दमतीकृच्छजिज्ञासून्नुग्रहीतुं

दक्षिणामूर्तिस्तोत्रावभाजेन समस्तवेदान्तार्थरहस्यमाविष्कार, दशभिः पद्यवन्धिः

तन्निष्ठेण विश्वरूपाचार्य्येण शुरेश्वरापरमात्मा तत्पदप्रदन्त्यायैतत्त्वं तात्पर्य्यंते

मानसोक्तासनात्मा वार्तिककामना पन्थमन्दर्भेणाविष्कृतमिमं धन्यं यथाशक्ति

विवक्षेमि । तत्र शिष्याचारसंरक्षाय कृतं मङ्गलाचरणं द्योतयत्ययमाद्यः

श्लोकः मङ्गलमिति । १ ।

(मू०) । मङ्गलं दिशतु मे विनायको मङ्गलं दिशतु मे सरस्वती ।

मङ्गलं दिशतु मे महेश्वरो मङ्गलं दिशतु मे महेश्वरी ॥ १ ॥

आत्मलाभात् परो लाभो नास्तीति मुनयो विदुः ।

तज्ज्ञामार्थं कविः सौमि स्वात्मानं परमेश्वरं ॥ २ ॥

स्नेह्या हृष्टमाविश विचं यो मनसि स्थितः ।

सोचैव मूयते तेन स एव परमेश्वरः ॥ ३ ॥

असि प्रकाशत इति व्यवहारः प्रवर्तते ।

तच्चामित्वं प्रकाशित्वं कस्मिन्नर्थे व्यवस्थितं ॥ ४ ॥

किन्नेषु तेषु भावेषु किंवा सर्वोक्तनीश्वरे ।

ईश्वरत्वञ्च जीवत्वं सर्वोक्तत्वञ्च कीदृशं ॥ ५ ॥

जानीयात्तत् कथं जीवः किं तज्ज्ञानस्य साधनं ।

ज्ञानाप्तस्य फलं किं स्यादेकत्वञ्च कथं भवेत् ॥ ६ ॥

सर्वज्ञः सर्वकर्ता च कथं जीवो भविष्यति ।

शिष्यं प्रतीत्यं शृण्वन् वक्तुं प्रारभते गुरुः ॥ ७ ॥

विचं दर्पणदृष्टमाननगरीतुल्यं निजान्तर्गतं

पद्मशालिनी मायया बहिरिवोद्भूतं यथा निद्रया ।

यः साक्षात् कुरुते प्रबोधसमये स्वात्मानमेवाद्रयं

नम्रै श्रीगुरुमूर्तये नम इदं श्रीदक्षिणामूर्तये ॥ ८ ॥

End.

(सू०) । प्रकाशादिकया शक्त्या प्रकाशप्रभवकारः ।

प्रकाशयति यो विश्वं प्रकाशोऽसौ प्रकाशतां ॥ १४ ॥

Colophon.

इति श्रीदक्षिणामूर्तिस्तोत्रार्चप्रतिपादके ।

प्रबन्धे मानसोक्तासे दशमोक्तासप्तकृचः ॥ १० ॥

(टी०) । इति श्रीमानसोक्तासप्तकृचस्य मया मति ।

आख्यातो रामतीर्थेन गुरुदेवप्रसादतः ॥

अनेन भगवान् श्रीमद्विष्णुमूर्तिरीश्वरः ।

गुर्व्याख्या प्रीयतां नित्यं तच्छ्रान्नप्रदः सतां ॥

इति श्रीदक्षिणामूर्तिस्तोत्रार्चप्रबन्धमानसोक्तासप्तकृचान्तविलासः सम्पूर्णः ॥

विषयः ।

श्रीमच्छङ्कराचार्येण समस्तवेदान्तार्थरसस्वभावविष्कर्तुं श्रीमद्विष्णुमूर्तिस्तोत्र-
आजनेन यानि दशपद्यानि आविष्कृतानि तेषां दशपद्यानां श्रीमच्छङ्कराचार्य-
शिक्षेण विस्वरूपाचार्येण सुरेश्वरापरनाम्ना अनेन मानसोक्तासप्तकृच-
नाविष्करणं ।

No. 1764. कण्टकोद्धारः ।

Substance, palm-leaf, 11 × 1 inches Folia, 120. Lines, 5 on a page.
Extent, 3,036 slokas. Character, Maithili. Date, L.S. 431=A. D. 1537.
Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh.
Prose. Correct.

Kaṇṭakoddhāra. A gloss on the *Pratyaksha Chintāmanyāloka* of Jayadeva Miśra. By Madhusūdana Thakkura. (*Vide ante*, I, p. 298.)

Beginning. मधुसूदनसद्व्युक्तिमत्त्वारितकण्टकाः ।

आलोकयन्तमार्गेण मणिं गृह्णन् धीधनाः ॥

विशेषविभागोपयोगिसामान्यलक्षणं प्रमाणस्य सूचयति । स्वमिति मूलं । यद्यपि
करणत्वं व्यापारवत् कारणत्वमिति शरीरात्मप्राणालोकविषयादि, अतिव्याप्तिः ।
इत्यादि ।

End.

तदवच्छेदकविद्यमानसम्बन्धप्रतिधोगिलमित्यवधानतः सुगममिति वत् ।

Colophon. महामहोपाध्यायडकुरवीमधुसूदनछतकण्ठकोडारे प्रत्यक्षः परिपूः ।

* * * * *

चक्रे रामकनीयसोऽवनिपतेः शीतांशुनन्दानुधा-

वह्ने फाल्गुनसप्तमीरविदिने गङ्गागणेशार्चकः ॥

विषयः । अयदवमिवलतप्रत्यक्षचिन्तामणालोकस्य व्याख्यानं ।

No. 1765. न्यायकौस्तुभः ।

Substance, country-made paper, 9 x 4 inches. Folia, 136. Lines, 12 on a page. Extent, 4,185 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Nyāya-kaustubha. A gloss on the Pratyaksha Khaṇḍa of the Tattvachintamāpi of Gaṅgeśa. By Mahādeva Paṇḍita, son of Mukunda Paṇḍita.

Beginning. दाद्यायणीरमणसचरणरविन्दं ब्रह्मादिभिः सुरवरैरपि सेवमानं ।

श्रीगैतमं मुनिवरं मणिकारमुखान् चान्नीविकीरं बुधाश्च नमामि भगवा

मुकुन्दं पितरं नौमि षट्शततत्त्वदर्शिनं ।

यत् पुण्यपरिपाकेण शस्त्रे गतिरभून्मम ॥

पुबङ्गतपुरोहितं समायां कवितायां किल कालिदामसमं ।

निखिलाखिलब्राह्मणविकुरीणं श्रितिकण्ठाभिर्घं सद्गुरुं नमामि ॥

मेघचेतुप्रमाणादितत्त्वज्ञानाय सद्वियां ।

महादेवेन सुधिया ज्ञियते न्यायकौस्तुभः ॥

End.

मिश्रादीनामप्येवैव पक्षे स्मारस्याचेति वदन्तीत्यधिकमूल्यां सूधीभिरित्यस्य
विस्तरेण ।

प्रत्यक्षचिन्तामणिमिवदीधित्यादिप्रबन्धानवलोक्य भूयः ।

सङ्क्षेपतो वर्णितमत्र सम्यक् प्रत्यक्षतत्त्वं सङ्गुत्तियुक्तं ॥

Colophon. रति श्रीमत्सद्वाक्यप्रमाणश्रीमदमुकुन्दपण्डिताख्यपुण्यतामकरे (?)पनामकमहा-
देवपण्डितविरचिते श्रीन्यायकौस्तुभे प्रत्यक्षकौस्तुभः समाप्तः ।

विषयः । तत्त्वचिन्तामण्यन्यतप्रत्यक्षखण्डस्य व्याख्यानं ।

No. 1766. वेदान्तकल्पतरुपरिमलः ।

Substance, country-made paper, 11 × 3½ inches. Folia, 508. Lines, 11 on a page. Extent, 16,382 ślokas. Character, Nāgara. Date, SM., 1851. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Vedānta-kalpataru-parimala. Explanatory notes on Amalananda's gloss on the Bhāmati, which is a commentary on the Vedānta Sūtras of Vyāsa. By Apyayi Dīkshita, son of Rangarāja Adhvaravara, of the race of Bharadvāja. The work has been already noticed under No. 1413, (Vol. IV, p. 33), but the codex there noticed is incomplete.

Beginning. गुरुभिरुपदिष्टमर्थं विष्णुतमपि तत्र बोधितं प्राज्ञैः ।

अवलम्ब्य शिवमधीय ययामति व्याकरोमि कल्पतरुं ॥

कल्पतरुमुपकुर्व्यां कमधिकमाकाङ्क्षितमुपहृत्य ।

तद्वैतैरवार्थममं मतिमीदृ परिष्कर्तुं ॥

द्यावन्नो निविशन्नो विदुषां व्याख्यानचातुरीभेदाः ।

सर्वेषामपि तेषामयमवकाशं ददाति पुण्यकवत् ॥

इत्यभिज्ञातिगभीरे कियदाश्रयवर्णेन मया क्रियते ।

तुष्यन्ति ततोऽपि कतिपयरत्नप्रदादिरन्मुनिभिः ॥

यदिति । अत्र प्रत्यगिति ब्रह्मविशेषणेन ब्राह्मण्य विषयं प्रदर्श्य तत्र सर्वेषां

वेदान्तानां समन्वयः प्रथमाध्यायार्थः । इत्यादि ।

End.

अयमर्थो भाष्यकाराणामिमां श्रुतिं भोगसाध्यार्थत्वेन उदाहृतवतानाश्रयस्यो
भवतीति स्वयमन्यथा आचष्टे तं ब्रह्मलोकगतमित्यादिना ॥

Colophon.

इति श्रीमद्भरद्वाजकुलजलधिर्कौकुभभीमदत्तैतवियाचार्यविश्वजिद्व्याजि-
श्रीरङ्गराजाध्वरिषरत्ननोरयय्यदीक्षितस्य कृतौ वेदान्तकल्पतरुपरिमले
चतुर्थाध्यायस्य चतुर्थः पादः । सम्पूर्णः ग्रन्थमस्तु । संवत् १८५१ । अयश्चायण ।

विषयः ।

वेदान्तकल्पतरुनामिकायाः भासतीटीकायाः व्याख्यानं ।

No. 1767. सिद्धान्तमुन्दरः, गोलाध्यायः ।

Substance, country-made paper, 9½ × 4 inches. Folia, 8. Lines, 14 on a page. Extent, 424 ślokas. Character, Maithili. Date, SN., 1269. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Correct.

Sidhāntasundara alias *Golādhyāya*. An elementary treatise on astronomical geography. By Jñānarāja, son of Nāga. Contents : Order of creation ; terrestrial sphere shaped like a Kadamba flower floating on vacuity ; celestial sphere ; situation of the Meru mountain ; explanation of the Purāṇic theory about the earth ; refutation of the theory of Bhās-kara about attraction ; the meridian of Lāṅkā ; location of mountains ; duration of the year ; distance of the stars from the earth ; orbits ; circumference of the earth and other spheres ; motions of planets ; solstitial motions and crossings ; ecliptics ; circles ; astronomical instruments ; causes of seasons.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । भाले यस्य कलानिधिमधुमिलदूढजावली गण्डयोः

कण्ठेऽर्चिर्विलसत्यम् पदयुगे गीर्वाण+भोजनाः ।

ब्रह्मापि विजगत् सिद्धचुरभजद्विभ्विभ्रसंसिद्धये

वीमन्मङ्गलमूर्त्तिमनघं तत्रैमि भक्तप्रिय ॥

यद्गामाचररश्मिभिलगुगतैश्चक्षुक्ला+न् भवेत्

भक्तलान्ननिशकरो जततमास्त्रोच्चरद्भिः क्रमात् ।

नत्वा तां भुवनेश्वरीमपि गुरुन् सिद्धान्तमासुन्दरं

सुज्ञानन्दकरं करोति चतुरं ज्ञानाधिराजः स्फुटं ॥

यद्वाग्दय गदितं चतुराननेन ज्ञानं यद्वर्त्तगतिमंस्तिरूपमयं ।

भाकल्यमञ्जुमुनिना निखिलं निबद्धं पदैस्तदेव विदधेमि सवासनं स्त्रैः ॥

इत्यादि ।

End. इत्थं श्रीमद्भागवतामात्मजेन प्रोक्ते तन्त्रे ज्ञानराजेन रम्ये ।

ग्रन्थागाराधारभूते प्रभूते गोलार्थाय वर्णनं षड्वतुर्णां ॥

Colophon. समाप्तार्थं गोलार्थायः सिद्धान्तसुन्दरः । सन् १९६८ । आषाढ ।

विषयः । अष्टिकमकीर्तनं । कदम्बकुलुमाकारस्य भूगोलस्य इत्येव अवस्थितिकथनं । भक्तप्रसंस्थानकथनं । मेवस्थितिनिरूपणं । भूरादर्शतत्त्वाकारेत्यादिपौराणिक-वाक्यतामर्थकथनं । आल्लष्टगतिश्च महीत्यादिभास्करमतसङ्गनं । लङ्कायम-कोटिमिदपुररोमकाणां संस्थितिकथनं । पर्वतानां स्थानादिकथनं । वर्ष-निरूपणं । नक्षत्रमण्डलादीनां दूरत्वादिकथनं । कलादिनिरूपणं । ग्रहियादीनां परिधिनिरूपणं । यक्षाणां गत्यादिनिरूपणं । ज्येष्ठादिनिरूपणमुखेन कोट्याद्यान-यनप्रकारकीर्तनं । मण्डलवर्णनं । हस्तकथनं । विविधयन्त्रकथनं । अतुर्णां कारणकथनादिकश्च । इति ग्रन्थः ।

No. 1768. पारस्करगृह्यसूत्रं ।

Substance, country-made paper, $16\frac{1}{2} \times 6$ inches. Folia, 38. Lines, 10 on a page. Extent, 740 ślokas. Character, Nāgarā. Date, SM., 1923. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Pāraskara Gṛhya Sūtra. Domestic rites enjoined to the followers of the Mādhyandinī School. By Pāraskara. The work is divided into three kāṇḍas, and treats of the domestic fire, the sacraments, and sthālipāka.

Beginning. अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म परिसृज्योपलियोपलिख्योद्धृत्याभ्युद्याग्रिमुप-
समाधाय दक्षिणतो ब्रह्मासनमासीर्यं प्रणीय परिकीर्यार्घवदासाय पवित्रे
हत्वा प्रोक्षणीः संस्तुत्यार्घवत् प्रोक्ष्य निरूप्याश्चमद्विहित्य पर्यग्नं कुर्यात् पुनं
प्रतप्य समुज्ज्याभ्युक्ष्य पुनः प्रतप्य निदध्यादाश्चमुद्रास्योत्प्रावेक्ष्य प्रोक्षणीश्च
पूर्ववदुपयसनकुशानादाय समिधोभ्यादाय पर्युक्ष्य जुहुयादंश्च एव विधिर्यत्र
क्षचिबोमः ॥

End. आध्यायन्तु सेहानि वाक् प्राणश्चक्षुः श्रोत्रं यशो बलं यन्मे द्युतमधीतं तन्मे मनसि
तिष्ठतु तिष्ठतु ॥ १६ ॥

Colophon. इति श्रीगृह्यसूत्रे द्वितीयं काण्डं समाप्तं । इति पारस्कराचार्यवृद्धतं माध्वन्दिनी-
शाखासम्बन्धितं गृह्यसूत्रं समाप्तं । संवत् १८९३ ।

विषयः । माध्वन्दिनीशाखासम्बन्धिगृह्यस्थालीपाककर्मानिरूपणं ।

No. 1769. कुसुमाञ्जलिवाक्या ।

Substance, country-made paper, $13\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 37. Lines, 15 on a page. Extent, 2,600 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Kusumanjali-vyākhyā. A commentary on the Kusumāñjali of Udayana A'chārya. The name of the commentator is not given in the codex, and as there are several exegeses extant under the name of Vyākhyā, I cannot ascertain which it is. From the initial words it is evident that it is distinct from the work noticed under No. 1055. (III, p. 30). The text of Udayanā with an English translation has been published by Dr. E. B. Cowell.

Beginning. सत्यचप्रसरः सतां परिमलप्रोद्गोषबद्धोत्सवे।

दिशानो न विमर्देनेऽस्तरसप्रसन्दमाधीकभूः ।

ईशस्यैष निवेष्टितः पदयुगे भद्रायमानं मन-

चेतो मे रमयत्वविभ्रमनयः न्यायप्रसूनाञ्जलिः ॥

सुगोपवर्गं योर्मांमामनन्ति मनीषिणः ।

यदुपास्तिमसावच परमात्मा निरूप्यते ॥

End. इत्येष नीतिकुसुमाञ्जलिश्चलनीयैर्द्वापदेदपि च दक्षिणामकौ द्वौ ।

नो वा ततः किमनरेग्रगुरोर्गुरुस्तु प्रीतोऽस्त्वनेन पदपीठमर्पितेन ॥

Colophon. इत्याचार्य्यश्रीमदुदयनविरचितन्यायकुसुमाञ्जलिप्रकरणं समाप्तं ।

विषयः । उदयनाचार्य्यकृतन्यायकुसुमाञ्जलिव्याख्यानं ॥

No. 1770. हारीतसंहिता, उत्तरार्द्धं ।

Substance, country-made paper, 16 $\frac{1}{2}$ × 5 $\frac{1}{2}$ inches. Folia, 187. Lines, 12 on a page. Extent, 4,563 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Hārīta Saṁhitā. A supplement to the system of medicine of A'treya. By Hārīta. A'treya was the oldest medical writer among the Hindus, older than Dhanvantari and Charaka. The latter amplified the text of A'treya. The text of Hārīta is exceedingly scarce. The codex under notice contains only the chapter on anatomy.

Beginning. नन्वा शिवं सकलतत्त्वलाभिरुद्धं ज्ञानाद्यतैकवज्रं परमात्मरूपं ।

रोगाधिरोगशमनं दमनं स्मरस्य शान्तं चपाकरधरे विगणात्मरूपं ॥

श्चिमबहुधरे कूले सिद्धगन्धर्व्येवेविते । शालस्रगमणाकार्ये नगरादपि शोभने ॥

तत्रस्थं तपसा युक्तं तद्व्यादित्यतेजसं । शुद्धस्रष्टिकवच्चुषं भूतिभूषितविषयं ॥

जटाजुटाटवीमौलिं वाधितं शुद्धकुण्डलं ।

आवेद्यं बद्धशिष्येण राजितं तपसा वने ॥

पप्रच्छ शिष्यो हारीतः सर्वज्ञानमिदं मयत् ।

भगवंस्त्वं गुणाधार आयुर्वेदविदावर ॥

विनयाविविनीतो हि शृण्वामि मुनिपुङ्गव ।

कथं रोगसमुत्पत्तिद्वयज्ञो ज्ञायते कथं ॥

- End. तस्माद् यत्नेन सदैवैः सादरार्द्रसमानमैः ।
 अर्चयित्वा तु सन्दध्यात् तदा स्यात् सुखसम्पदः ॥
- Colophon. इति श्रीमच्छर्माचार्यभाषितशारीरतन्त्रे शरीराध्यायः समाप्तः ।
- विषयः । रोगाणां लक्षणं चिकित्सा च ।

No. 1771. सिद्धान्तकौमुदीगूढफक्किकाप्रकाशः ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 6$ inches. Folia, 314. Lines, 8 on a page. Extent, 7,250 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Siddhánta-kaumudí-gūḍha-phakkiká-prakāś'a, alias *Gūḍha-phakkiká-prakāś'a*. A commentary on the *Siddhánta-kaumudí* of Bhaṭṭojí Dikshita. By Indradatta Upādhyáya. The work refers to the portion extending from Sandhi to Kridanta.

Beginning. संवाच्य मास्यकञ्जालिं हरिं हृदयपद्भजे ।
 सिद्धान्तकौमुदीगूढफक्किकार्थः प्रकाशयते ॥
 मर्मवशावतंशे यो वैयाकरणकेशरी ।
 उपाध्यायोपनामेन्द्रदत्तस्यैषा छतिः ॥

End. इन्द्रदत्तेन विदुषा छतोऽयं सङ्ग्रहो मुदा ।
 श्रीछण्डः प्रियतानेन भगवान् भक्तवत्सलः ॥

Colophon. इति श्रीमदुपाध्यायेन्द्रदत्तछते सिद्धान्तकौमुदीगूढफक्किकाप्रकाशे छदन्तं समाप्तं ।

विषयः । सिद्धान्तकौमुद्याः सन्धिप्रकरणाविच्छदन्तप्रकरणपर्यन्तस्य व्याख्यानं ।

No. 1772. यङ्लुगन्तश्चिरोमणिः ।

Substance, country-made paper, 11×5 inches. Folia, 50. Lines, 7 on a page. Extent, 525 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Yāñjugānta Śiromanī. A gloss on a portion of Śiromanī's commentary on the Śabda-khaṇḍa of Gaṅgeś'a. By Śeṣhakṛishṇa Paṇḍit. The portion refers to the effect of certain grammatical affixes.

Beginning. नतदेवशिरःस्थन्दिमकरन्दाङ्किताङ्गये । वागीशदत्तमतये विष्णुनामाय ते नमः ॥

यङोऽचि च । क्षजितिप्रत्ययो गृह्यते न प्रत्याहारः तथा सत्यनीत्येवावस्थान्
यङन्तादन्यस्याचोऽसम्भवादिति हरदत्तः ।

End. श्रीभाष्यप्रमुखमार्णवावगाहाङ्गव्योऽयं मणिरमलो हृदा निवेद्यः ।

चन्नयं यदकरव(?) पुरस्तात् प्रागुक्तार्थं पिढचरणप्रसादलेभान् ॥

Colophon. इति श्रीशेषकृष्णपण्डितविरचितो यङ्लुगन्तशिरोमणिः समाप्तः ॥

विषयः । यङ्लुगन्तधातुप्रकरणं ।

No. 1773. पिढभक्तिरङ्गिणी ।

Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 84. Lines, 11 on a page. Extent, 1,890 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1650. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Pitribhakti-taraṅginī, alias *S'rāddha-kalpa*. On the religious duties due by a son to a father, or directions for the performance of the funeral and the various offerings of water and cake to the close of the first year after the death of a parent. By Vāchaspati Śarmā. The work was compiled under the orders, and by a court paṇḍit, of Maharājādhirāja Rāmabhadra, son of Rūpanārāyaṇa, and grandson of Harinārāyaṇa, of Mithilā.

Beginning. प्रणम्य वासुदेवाय नम्यते सगैरङ्गिणी । श्रीवाचस्पतिधीरेण पिढभक्तिरङ्गिणी ॥

End. ततो ब्राह्मणो यजमान एकादशप्राश्नान् पात्रवद् भोजयेत् ॥

इति ऋग्वेदप्रयोगः समाप्तः ॥

Colophon. इति श्रीमहाराजाधिराजधीरिनारायणाख्यश्रीरूपनारायणपदवीमलङ्कृत-
मिथिलासखलश्रीरामभद्रचरणदिष्टेन परिवदा श्रीवाचस्पतिशर्मणा विर-
चितोऽयं शास्त्रकल्पः परिपूर्णः ॥

विषयः । पुत्रकर्तव्यपित्रैर्हृदंश्चक्रियादिसपिण्डीकरणक्रियानिरूपणं ।

No. 1774. व्यवहारचमत्कारः ।

Substance, country-made paper $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 40. Lines, 12 on a page. Extent, 1,116 ślokaś. Character, Nāgara. Date, Sm. 1637. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Vyavahāra-chamatkāra. A Smṛiti compilation, containing succinct rules regarding certain domestic rites and sacraments. By Rūpanārāyaṇa Miśra, son of Bhavānidāsa. Contents: I. The sacrament of conception. II. do. of Puṇsavana. III. do. after birth. IV. to VI. do. of naming, and first eating of rice. VII. do. of cropping of the crown-lock. VIII. do. of puncturing the ears. IX. do. of putting on the sacred cord. X. returning home from pupilage. XI. do. of marriage. XII. do. of bringing a bride to her husband's abode for permanent stay there. XIII. Auspicious days for starting on journeys. XIV. Intercalary months.

Beginning. मङ्गलतरङ्गाङ्कितशेखराय ब्रह्मादिनारायणवन्दिताय ।

संसारदुःखस्य निवर्तकाय सुखस्वरूपाय नमः शिवाय ॥ १ ॥

भारद्वाजकुलावतंसविमलप्रख्यातिकीर्त्तयायै

यो नारायणपादपद्मयुगलध्यानैकतानः सदा ।

श्रीमद्गवराक्षमुख्यगणकाचार्यप्रबन्धाञ्जित-

ज्ञानोद्भूतवद्वयजलधिः श्रीनाथमङ्गः सुधीः ॥ २ ॥

भवानीदासनामाभूततनुजो द्विजावलीः ।

प्रदीपशक्तिमुक्तानां पटली सेवते बुधैः ॥ ३ ॥

रूपनारायणस्य तनुजो विदुषां मूढे ।

व्यवहारचमत्कारं तनुते गुर्वनुग्रहात् ॥ ४ ॥

End.

१६२० मिते शके श्रीविक्रमार्कदेवस्य कार्तिकश्वेदशुक्लपञ्चम्यां ग्रन्थसमाप्तिं रवौ कृतवान् ॥

Colophon.

इति श्रीभवानीदासात्मजमित्यरूपनारायणविरचिते व्यवहारचमत्कारे मूलमास-
निर्णयप्रकरणं चतुर्दशं ॥

विषयः ।

अथ चतुर्दशप्रकरणानि सन्ति । तत्र १ प्रथमे प्रकरणे,—गर्भाधानं । २ ये,—
पुंसवनं । ३ ये,—जातकर्म । ४ ये,—नामकरणं । ५ ये,—निष्क्रमणं
६ ये,—अश्वशयनं । ७ ये,—चूडाकरणं । ८ ये,—कर्णवेधः । ९ ये,—उप-
नयनं । १० ये,—समावर्तनं । ११ ये,—विवाहः । १२ ये,—द्विरागमनं
१३ ये,—दावानिरूपणं । १४ ये,—मूलमासनिर्णयः ॥

No. 1775. प्रयोगदर्पणं ।

Substance, country-made paper, 13 × 4½ inches. Folia, 102. Lines, 11 on a page. Extent, 3,700 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1884. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Prayoga-darpana. Directions for the performance of domestic duties and sacraments. By Padmanābha Dīkshita, son of Gopāla by Pārvatī, grandson of Nārāyaṇa, and pupil of Sītikanṭha. Contents : Śrāddha performed before a marriage for the gratification of the manes. The tying of the crown-lock. Necessity of worshipping Gaṇeśa before commencing a domestic rite. The adoration of the *Mātrikās*, or the eight primary mothers. The sacraments from conception to birth. Special rites to be performed in the event of a child being born under inauspicious conjunctions. Do. for accidents during accouchement. Do. for the birth of twins. Do. for birth with face presentation. Sacrament of naming. Rules for placing a child on a bedstead. Do. for nursing. Sacraments from the first eating of rice to marriage.

Beginning. यो बन्धुस्त्रिदशैः सदैव यमिनां ध्येयः सदा योमिनां

यो विघ्नैश्चविनाशनेऽप्यतिदृष्टो भाग्यप्रदः सेविनां ।

यो विश्वार्तिहरस्तथैव सुखदः साहित्यविद्यानिधि-

स्तं वन्दे गिरिजाकृजं गणपतिं वाक्सिद्धये सर्वदा ॥ १ ॥

वन्दे श्रीवैष्णवीमूर्तिमोक्षिनीं कुलदेवतां ।

प्रचयायास्तटे रम्भे निवासपुरवासिनीं ॥ २ ॥

श्रीमद्गोपालपितरं नारायणपितामहं ।

श्रीगुरुं शक्तिकण्ठाक्षं पार्वतीशैव मातरं ॥ ३ ॥

नाम्ना च पद्मनाभसु दीक्षितः श्रीदयान्वितः ।

नानापन्थान् समालोक्य विदुषां प्रीतिहेतवे ॥ ४ ॥

रम्यां नवीनां सुगमां नानावाक्यमुधामयीं ।

प्रयोगदर्पणाख्यां वै चक्रे पदन्तिमुत्तमां ॥ ५ ॥

End. विद्वन्मन्त्रोक्तं विघ्नानां मानुषीं पुरीं ।

उद्धृष्टेदम्यथा नैव पुनर्यौच्यमस्तिमान् ॥ इत्यर्कविवाहः ॥

Colophon. इति श्रीमदीक्षितनारायणाकृजगोपालसूत्रपद्मनाभचिरचितं प्रयोगदर्पणाख्यां
अर्कविवाहप्रकरणं समाप्तं ॥

विषयः । अथ प्रथमं संहिताचरणप्रकरणं । तत आभ्युदधिकप्रकरणं । तत आभ्युदधिक-
 आहदेवतानिर्णयः । ततः शिक्षावन्धनविचारः । ततः सर्वकर्मसाधारणाङ्गानां
 मणेशूपजादीनां प्रयोगः । ततो म्नाष्टकापूजनं । ततो ग्रन्थानादिजातकर्म-
 प्रयोगः । ततो जातस्य बालकस्य अशुभतिथिनक्षत्रयोगजनितदोषशान्ति-
 प्रयोगः । ततो वैद्वतप्रसवशान्तिप्रयोगः । ततो यमलजननशान्तिप्रयोगः ।
 अधोमसुप्रसवशान्तिप्रयोगः । नानकरणप्रयोगः । पर्यङ्गरौहणविधिः । दुग्ध-
 पानविधिः । अन्नप्राशनचूडाकरणादिविवाहान्तर्गच्छारप्रयोगः ॥

No. 1776. सूतसंहिता स्कन्दपुराणीया । सूतसंहितातात्पर्य-
 दीपिकाखटीकासंहिता ।

Substance, country-made paper, 12½ × 6½ inches. Folia, 401. Lines,
 14—15—16—17—18 on a page. Extent, 32,812 ślokas. Character, Nāgara.
 Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance,
 old. Prose and verse. Incorrect.

Sūta Saṁhitā, with a commentary entitled *Tātparyā-dīpikā*. The
 work professes to be a part of the 5th book or the Nāgara Khaṇḍa of
 the Skanda Purāṇa, and comprises, in the codex before me, six khaṇḍas,
 each subdivided into several adhyāyas or chapters. The *first*, con-
 taining 8 chapters, describes the origin of all things, sentient or other-
 wise, from Śiva. The *second*, containing 13 chapters, dwells on the
 greatness of Śiva. This is the work noticed under No. 1747 (*ante*
 p. 50) but there described as the 'first book.' The *third*, containing
 20 chapters, discusses the means of liberation and the acquisition of
 true knowledge. The *fourth*, comprising 12 chapters, treats of the
 relation of the human to the divine soul, and of the purport of the Upa-
 niṣhads. The *fifth*, comprising 9 chapters, discusses the character of
Mukti or salvation. The *sixth*, comprising 47 chapters, gives an
 exposition of the fruits of religious rites and sacrifices performed
 with a view to reward (*kāmya*), as daily duties (*nitya*)—and as
 occasional rites (*naimittika*). The commentary is by Mādhava Achārya.

Beginning. (टी०) । अथ विद्याधैना गुरुनमस्कारकुती प्रथमतः कर्त्तव्ये इति ब्रुवादिषु
 सूतगीतां श्रोतुकामैर्नैमिषीधैः कृते नमस्कारकुती उपनिबध्नाति ।

(मू०) । ऐश्वर्यं परमानन्दमनन्तं सत्यचिदनं ।

आत्मत्वेनैव पश्यन् निलरङ्गसमुद्रवत् ॥ १ ॥

निर्विकल्पं सुषुम्णं सुप्रसन्नं शुविश्रितं ।

भासयन्तं जन- सा भानुमन्निवापरं ॥ २ ॥

प्रणम्य मुनयः सूतं दण्डवत् शशिबीतले ।

कृताञ्जलिपटा भूत्वा तुष्टुवः परया मुदा ॥ ३ ॥

End. (मू०) । इति जनहितमेतत् प्रोच्य देव्याः प्रसादात् गृहगृहमखिलेशं भक्तिपूर्वं प्रणम्य ।

मुनिगणसवलोक्य स्नानुभूत्यैव सूतः सकृपरश्विरूपे स्नानबुद्धिर्बभूव ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे सूतसंहितायां यज्ञवैभवखण्डे सप्तचत्वारिंशोऽध्यायः ॥

(टी०) । तत्र विशेषतोऽभिव्यक्तावित्यर्थः द्यूते हि यो वेद निश्चितं गुहायां परमे
लोममिति ।

इति श्रीमत्काशीविन्दासप्रतिष्ठापकपरमभक्तश्रीमच्छास्त्रकपादाजसेवापरायणेने-
पनिषद्मार्गप्रवर्तकेन माधवाचार्येण विरचितायां सूतसंहितातात्पर्यदीपिकायां
यज्ञवैभवखण्डे चतुर्थे खण्डे सप्तचत्वारिंशोऽध्यायः ।

विषयः । अस्रवत्तैतदुपन्यस्य षट्खण्डाः सन्ति । एकखण्डे,—अष्टभिरध्यायैः, शिवान्
चेतनाचेतनात्मकजगतः आविर्भावकथनं ।

अपरैकखण्डे,—त्रयोदशभिरध्यायैः, शिवमाहात्म्यवर्णनं ।

अपरैकखण्डे,—विंशत्यध्यायैः, मोक्षसाधनज्ञानोपायनिरूपणं ।

अपरैकखण्डे,—द्वादशभिरध्यायैः, जीवब्रह्मणोरेकलक्षणस्य मुक्तिसाधनत्वं
सर्वशास्त्रासम्मतमिति दर्शयितुं ऐतरेयक-तैत्तिरीयकादिस्मृत्योपनिषदर्थस्य
साकल्येन प्रतिपादिकाया ब्रह्मगीतायाः कथनं ।

अपरैकखण्डे,—नवभिरध्यायैः, मुक्तिनिरूपणं ।

अपरैकखण्डे,—सप्तचत्वारिंशदध्यायैः, काव्यनित्यनैमित्तिकभेदेन विधा विभक्तस्य
यज्ञकर्मणः फलवैभवादिनिरूपणं ॥

No. 1777. शिवगीता, पद्मपुराणोत्तरखण्डाया, सुबोधिन्वाख्य-
टीकासहिता ।

Substance, country-made paper, 14 × 7½ inches. Folia, 72. Lines, 17
on a page. Extent, 4,200 ślokaś. Character, Nāgara. Date, Sm. 1873.
Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose
and verse. Incorrect.

S'iva Gīta, with a commentary entitled *Subodhinī*. On the divinity of Śiva. The commentary is by Apyajī Bhaṭṭa, of Vīrapura, pupil of Jñānānanda. Contents : I. The importance of faith in Śiva. II. Dispassion. III. Initiation in the mantra of Virajā. IV. The manifestations of Śiva. V. The gift of the Mahāpāsupat weapon by Śiva to Rāma. VI. The embellishments of Śiva. VII. Śiva imparts to Rāma a knowledge of his (Śiva's) pervading the universe. VIII. Origin of the human body. IX. The philosophy of corporation. X. Ditto of the soul. XI. The rise and fall of the soul. XII. Adoration. XIII. Varieties of Mukti. XIV. The origin of the five ceremonies of the soul. XV. Bhakti Yoga. XVI. Persons for whom the work is designed. The colophon describes the work to be a part of the Uttara Khaṇḍa of the Padma Purāṇa, but a different codex with a similar beginning has a colophon in which the work is described to be a part of the Matsya Purāṇa, ante IV, p. 84.

Beginning. (टी०) । यस्मिन् जातानि भूतानि प्रोक्तानि च जगत्पते ।

यस्य सर्वान्नरो गीतासुबोधिन्या मुदेऽस्तु नः ॥ १ ॥

अप्याजीभट्टो मेधावी वसन् वीरपुरामिधे ।

ज्ञानानन्देन गृहणा प्रेरितस्तस्य वै मुदे ॥ २ ॥

विदितं शिवगीतायास्तनोति सुबोधिनीं ।

मुदे विदग्धकोराणां चन्द्रिकां सुबोधिनीं ॥ ३ ॥

(मू०) । स्तुत उवाच । अद्यातः सन्प्रवक्ष्यामि शुद्धं कैवल्यमुक्तिदं ।

अनुग्रहान्महेशस्य भवदुःखस्य भेषजं ॥ १ ॥

न कर्मणामनुष्ठानैर्न दानैस्तपसापि वा ।

कैवल्यं लभते मर्त्याः किन्तु ज्ञानेन केवलं ॥ २ ॥

रामाय दण्डकारण्ये पार्ष्वतीपतिना पुरा ।

या प्रोक्ता शिवगीताख्या गुह्याद् गुह्यतमा हि सा ॥ ३ ॥

यस्याः अवलम्बेण यदा मुक्तिर्भूवं भवेत् ।

पुरा सनत्कुमाराय स्कन्देनाभिहिता हि सा ॥ ४ ॥

सनत्कुमारः प्रोवाच आसाय मुनिसत्तमाः ।

सद्यं कृपातिरेकेण प्रददौ वादरायणः ॥ ५ ॥

End.

(मू०) । इत्युक्त्वा प्रययुः सर्वे सार्धं सन्ध्यामुपासितुं ।

सुवन्तः स्तुतपुत्रं ते सन्नुष्टा गोमतीतटं ॥ ६ ॥

Colophon. इति श्रीपद्मपुराणे उपरिभागे शिवगीताख्यपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीशिवराघवसंवादे शिवगीताधिकारिनिरूपणं नाम षोडशोऽध्यायः ॥ १६ ॥

(टी०) । अतनोच्छिवगीतापनिषद्दोषसुचन्द्रिका ।

अध्याजीभट्टः प्रियतां ज्ञानानन्दोऽनया गुरुः ॥

इति श्रीशिवगीताटीकायां अध्याजीभट्टविरचितायां सुबोधिन्यां षोडशोऽध्यायः ।

विषयः । अत्र षोडश अध्यायाः सन्ति । तत्र १ मे,—शिवभक्त्युत्कर्षकथनं । २ ये,—वैराग्योपदेशः । ३ ये,—विरजादीयानिरूपणं । ४ ये,—शिवप्रादुर्भावः । ५ मे,—रामाय शिवेन महापाशपतनामकाक्षदानदृष्टान्तं । ६ छे,—शिवविभूतियोगनिरूपणं । ७ मे,—रामे शिवेनात्मनो विश्वरूपतादर्शनं । ८ मे,—शरीरोत्पत्तिकथनं । ९ मे,—देवस्वरूपनिर्णयः । १० मे,—जीवस्वरूपकथनं । ११ मे,—जीवगत्यगतिनिरूपणं । १२ मे,—उपासनाविधिः । १३ मे,—मुक्तिभेदनिरूपणं । १४ मे,—पञ्चकोशोपपादनं । १५ मे,—मत्तियोगनिरूपणं । १६ मे, शिवगीताधिकारिनिरूपणं ॥

No. 1778. आर्द्धेन्दुः ।

Substance, country-made paper, 13 x 5 inches. Folia, 44. Lines, 10 on a page. Extent, 1,300 śloka. Character, Nāgara. Date, SM. 1845. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

S'rāddhendu. A dissertation on the nature of *S'rāddha*, and the mode of performing it during the new-moon. Anonymous.

Beginning. अथ आर्द्धं निरूप्यते ऋद्धया ब्राह्मणेभ्यो यत् पिबेद्गृहिष्ठ दीयते अथयः वाङ्मनित्याहुः ।

End. विष्णुं श्रुत्वा कर्त्तव्यं चरार्पणं कुर्यादिति सङ्क्षेपः । इति दर्शनादप्रयोगः ।

Colophon. इति आर्द्धेन्दुः समाप्तः ।

विषयः । आर्द्धपदार्थनिरूपणं । दर्शनादप्रयोगकथनञ्च ॥

No. 1779. आचारचन्द्रोदयः ।

Substance, country-made paper, $13\frac{1}{2} \times 7\frac{1}{2}$ inches. Folia, 283. Lines, 16 on a page. Extent, 4,500 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1869. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

A'chāra-chandrodaya. A digest of the diurnal duties of the faithful. By Mahes'a Kavi, pupil of Purushottama of Mithilā, and disciple of Viṭṭhala. The work is divided into eight books, of which the *first* treats of the duties at dawn, immediately after rising from bed. The *second*, the study of the Vedas and the collection of materials for religious rites. The *third*, earning of livelihood for the maintenance of the family, and the duties of faithful women. The *fourth*, of midday duties. The *fifth*, of the five daily sacrifices, including the midday meal. The *sixth*, of duties after the midday meal, and of the nature of food. The *seventh*, of hearing of the Purāṇas. The *eighth*, of nocturnal duties.

Beginning. गोपीवल्गुभवलक्षं गुह्यतमं दीक्षागुरुं विदुलं
 वन्देऽहं पुरुषोत्तमं कविवरं विद्यागुरुं मैथिलं ।
 यथादाम्बुजमेवया क्षतितरां कील्लण्णमेवारति-
 र्मेचीसन्तु सदा सभासु विदुषां विद्याविलासोदयः ॥ १ ॥
 विश्वं यत् कुर्वते विभक्तिं हरते शैलूषवत् प्रत्यहं
 यच्छासप्रभवाम्बुवन्ति निगमाः साङ्गाः सशालागमाः ।
 संसाराण्यवतारणाय जगतां यन्नाम नौका दडा
 तद्वन्दे सद्यजप्रकाशसमलं चैतन्यरूपं सद्यः ॥ २ ॥
 ज्ञात्वा गोकुलमर्दितं मयवता विद्याशयन् भूधरं
 धृत्वा वामकरे करीव कमलं योऽपादपायाद् व्रजं ।
 गुञ्जाहारमयूरमौलिमुरलीपीताम्बरालङ्कृतं
 गोपीलोचनचुम्बितं विजयते गोपालचूडामणिः ॥ ३ ॥
 अस्त्यैरावति रोधधीह नगरं विद्वज्जनालङ्कृतं
 धर्मशीसदनं विद्वज्जनालङ्कृतं प्रासादमालम्बितं ।
 क्षुत्याश्यायविधाननित्यनिधतैर्वर्णादमैः सेवितं
 नान्मालादपरं पुरन्दरपुरीगर्भोपपन्नं पश्चिमे ॥ ४ ॥

सेवा यव गुरौ हरौ च निरता धर्मैष कार्येषधी-
 लकै वादमतिर्गजेषु च मदः मारीषु मारोक्तयः ।
 बन्धे वेष्टिषु मानतापनपथे स्नेहचये दीपके
 द्वारे देवगृहस्य दण्डघटना मंडल्यते नान्यतः ॥ ५ ॥
 तस्मिन् राजसभासु लब्धविभवः कालूः कवीनां प्रिये
 छासीदुत्पलवर्णपङ्कजरवीराजन्मचूडामणिः ।

येनादायि हिरण्यमग्नमचला गावः सधत्ता हरेः
 प्रीत्यै विप्रवरेषु बन्धजनतावर्गेषु मानर्हयः ॥ ६ ॥
 तत्पुत्रोऽजनि बन्धुवर्गनिरतो धर्मैकचितोऽनिशं
 ब्रह्मणो गुरुदेवपूजनमतो नानूनरेन्द्रायणीः ।
 येनेदं कुलकैरवं विधिरचा नित्यं विकाशीकृतं
 धर्माचारयशःप्रतापविभवैर्वर्वात्तं सर्वोपरि ॥ ७ ॥

जातास्तनयास्तयः सुविनया गोपीशपादायघाः
 व्येष्टस्तत्र परोपकारकुशलः श्रुतः स घारीति यः ।

वापीकूपतडागदेवभवनारामादिनिर्माफलदु-
 दाता बन्धुजनानयो दपसभालब्धैकपूजोदयः ॥ ८ ॥

तस्थानुप्रभयो बलैकविभवो दाता मदा धर्मधी-
 लोके यो भगवान्(?) इत्यभिहितो यस्थानुजो माधवः ।

रूपेणानुजगाम यो रतिपतिं भोगैः सुराणां पतिं
 भक्त्या दैत्यपतिं मये भृगुपतिं श्रीले कुरूणां पतिं ॥ ९ ॥

तद्वर्त्मनी समस्तत वंसा(?) नारायणानेत(?) जनाहंनानीन् ।

सुतान् सुराभान् गुरुदेवभक्तान यथेशमक्तिर्विदिताशिलायां न् ॥ १० ॥

तेनाचारमभीष्टता सविनयं विज्ञापितो धीमता

श्रीशारस्ततदुर्गशर्मतनयो नाम्ना मधेशः कृती ।

ग्रन्थे यव हि माधवादिरभवत् सार्धः प्रकाशान्तिकः

शब्दस्तं कुरुते चिताय जगतामाचारचन्द्रोदयं ॥ ११ ॥

End.

यावत् खे रविचन्द्रतारकगणा दीप्यन्ति दिक्प्रभाः

यावत् सप्रधराधरा भुवि गजाः सन्धयष्ट सप्ताशवाः ।

पाताले किल कोककूर्मभुजगा यावद् भुवं विधत्ति

तावन्माधवकीर्तिरस्तु भवने मोहान्धकारापहा ॥

Colophon.

इति श्रीमदुत्पलवंशावतंसविद्वज्जनमानसराजवंसनानूनरेन्द्रप्रतापकीर्तिकौमुदी-

विशदीकृतदिग्बलयत्रीमाधवप्रकाशे मन्त्रेशकविदर्शिते सदाचारचन्द्रोदयेऽहम्
भागवत्यपरिच्छेदः ।

प्रदर्शितो धीरमन्त्रेशशर्माणां सुपूजितो वाजसनेयिकर्माणां ।

प्रकाशितो माधवदासवर्माणां प्रमुञ्चतां सर्वमनेन शर्माणां ॥

इति श्रीआचारचन्द्रोदयः सम्पूर्णः ॥

विषयः । अष्टाष्टभागाः सन्ति । तत्र प्रथमे भागे,—आदौ धर्माचारप्रशंसा । ततः सदाचार-
लक्षणं । ततः सदाचारप्रमाणपरामर्शः । ब्राह्ममुक्त्युक्त्यं । प्रातर्मङ्गलालोकनं,
मूत्रोत्सर्गादिविधिश्च । श्रौतआचारविधानं । कर्मण्यनुमार्जनं । देहमलशुद्धिः ।
आचमननिर्णयः । दन्तकाष्ठविधिः । शिखास्त्रविधिः । प्रातर्मङ्गलस्नानक्रिया,
होमकालनिर्णयश्च । नित्यदानविधिः ।

द्वितीये भागे,—वेदाभ्यासविधिः । अभिवादनक्रिया । कार्याकार्यनिर्णयः । कुश-
सङ्ग्रहणविधिः ।

तृतीये भागे,—पोष्यवर्गार्थमाधनं । धनार्जनविधिः । स्त्रीणां धर्मप्रशंसा । सहा-
नुगमनविधिः ।

चतुर्थभागे,—मध्याह्नस्नानकथनं । स्नानप्रसङ्गक्रियोक्तिः । रात्र्यादिस्नाननिर्णयः ।
महानिशालक्षणं । समुद्रस्नानकथनं । नद्यादिस्नानकथनं । तट्टागस्नाननिर्णयः ।
उष्णोदकस्नानविधिः । मलस्नानविधानं । तैलाभ्यङ्गनिर्णयः । गौणस्नानकथनं ।
नदीलक्षणं । नदीरजोनिर्णयः । नित्यकर्मपरित्यागनिमित्तानि । घैतवस्नानपरीधानं ।
सोमरीयविधानं । तिलकविधानं । शङ्खचक्रादिधारणं । तुलसीमणिमालादि-
धारणं । सन्ध्याप्रशंसायां गौणकालनिर्णयः । पवित्रलक्षणोक्तिः । पवित्रधारणविधिः ।
सन्ध्याविधानं । रात्र्यधीश्वरनिर्णयः । जपमालाविधानं । वद्राक्षस्य फलोद-
जपभेदकथनं । काम्यजाप्यक्रियादिकं । सन्ध्याप्रयोगः । शङ्खयज्ञविधिः । तर्पण-
विधानं । भीष्मकतर्पणं । पञ्चविष्णुपुराणीयतर्पणं । तर्पणप्रयोगः । जलाशये विष्णु-
पूजाविधानं । तान्त्रिकसन्ध्याविधानं । नित्यकाम्यभेदेन देवपूजाप्रशंसा । अश्रौच-
पूजनविधिः । निर्मास्तोत्रासनविधिः । पूजाधिकारिनिरूपणं । दीपोक्तिः । प्रतिमा-
लक्षणं । भूतशुद्धिः । अर्घ्यादिविधिः । पुण्यदानविधिः । पूजोपचारमणनं । पञ्चदेव-
प्रशंसनं । विष्णुपूजाधारविधिः । शालग्रामप्रशंसनं । शालग्रामभेदकथनं । शाल-
ग्रामपूजाधिकारिणः । द्वारिकाचक्रपूजोक्तिः । देवानां वैगुण्ये प्रतिष्ठात्यागः ।
विष्णुपूजोपचाराणां फलोक्तिः । घण्टावादनमादात्म्यं । शङ्खपूजाफलं । गीतादि-
स्तोत्रमहिमा । अष्टाक्षरजपमहिमा । पुरुषसूक्तादिमन्त्रपूजादि । आसनविधानं ।
महापुराणीयपूजा । अष्टाक्षरपूजनं । विष्णुवैष्णवरणं । पञ्चायतनपूजनं । पूजा-
पराधकथनं । वैष्णवकुतिलक्षणं ।

पञ्चमभागे,—पञ्चवज्रविधिः । गोप्राप्तविधिः । गृहस्थाश्रमकथनं । भोजनविधिः ।
षष्ठभागे,—भोजनोत्तरकर्मविधानं । भोज्याभोज्यनिर्णयः । स्वाभाविकप्रत्ययकथनं ।
निमित्ताभ्युक्तकथनं । मांसाशनविधानं । दूषितान्नशुचिः ।

सप्तमभागे,—पुराणश्रवणविधिः ।

अष्टमभागे,—होमादिविधिः । नक्तं शयनविधिः । दारोपगमनिर्णयः । राजसूता-
गर्भवतीधर्मेति । शास्त्राधिकारिकथनं ॥

No. 1780. स्फोटचटकम् ।

Substance, country-made paper, 14 × 6 inches. Folia, 17. Lines, 10 on a page. Extent, 400 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Sphoṭa-chaṭaka. On the power of sound in expressing the meaning of words—a philosophical dogma founded on the theory of eternity of sound. By Kṛishṇa Bhaṭṭa, son of Raghunātha, and grandson of Govardhana, of the clan of Mauli. The dogma is held in great repute by grammarians of the Nyāya school.

Beginning. पिबेः पादयुग्मं नत्वा जानकीरघुनाथयोः ।

मौली+कृष्णभट्टेन तन्यते स्फोटचटका ॥

शब्दिकानां वाच्यलक्ष्यवद्वाच्यप्रतिपादकानां वाचिकलाक्षणिकशब्दकानां शब्दान्ताः, तन्निष्ठा जातिर्वा स्फोट इति व्यवहारः ।

End. समादेकवर्णाक्षकोऽखण्डवाक्यस्फोटो वाचक इति सिद्धं ।

Colophon. इति श्रीमत्कौलिकुलतिलकायमानगोचरद्वन्द्वभट्टाक्षजानकीजानिरघुनाथभट्टा-
क्षजश्रीकृष्णकृतस्फोटचटका सम्पूर्णम् ॥

विषयः । अष्टौ स्फोटशब्दाः । तत्र वर्षपदवाक्याखण्डपदाखण्डवाक्यभेदेन शक्तिस्फोटाः
पञ्च । वर्षपदवाक्यभेदेन जातिस्फोटाः त्रयः ।

No. 1781. वेदान्तार्थ्या, आर्य्याव्याख्याऽभिधृतीकासहिता ।

Substance, country-made paper, 10½ × 5½ inches. Folia, 33. Lines, 12 on a page. Extent, 300 ślokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1895. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Svātmānirūpaṇa-prakarana, or *Svātmānanda-prakarana* alias *Vedāntāryā*. A compendium of the Vedānta doctrine, in a set of verses in the Aryā metre. By Śaṅkara Āchārya. Attached to the text is a commentary entitled *Aryāvyākhyā*, by Sachchidānanda Sarasvatī. Hall's Contributions, p. 104.

Beginning. (टी०) । प्रचण्डपापविविधैर्दण्डनाशयते वशीशिरोऽर्थप्रतिपादने रतं ।

बुधैर्नृतं योगकलाभिराहतं नमामि तं शङ्करं दैशिकं ततं ॥ १ ॥

इह सकलशिष्टापक्षीर्भगवान् शङ्कराचार्यः जिज्ञासुजनानुकम्पया सकलवेदान्त-
सिद्धान्तरहस्यप्रदर्शनपरं वेदान्तप्रकरणमारभमानस्तवाद्गौ श्रीगुरुभक्त्यारण्यचण-
मङ्गलाचरणमाय्याहतदयेनाकरोत् श्रीगुर्विति ॥

(मू०) । श्रीगुरुचरणद्वन्द्वं वन्देऽहं मथितदुःसहद्वन्द्वं ।

शान्तिप्रदोपशान्तिं पांशुमयं यस्तु भवितुमातनुते ॥ १ ॥

दैशिकवरं दद्यालुं वन्देऽहं निहतसकलसन्देहं ।

यच्चरणद्वयमनुभवमपदिशति तत्पदस्यार्थं ॥ १ ॥

संसारदावपावकमनामः सकलसाधनोपेतः ।

स्वात्मनिरूपणनिपुणैर्वाक्यैः शिष्यः प्रबोधने गुरुणा ॥ १ ॥

End.

(मू०) । अज्ञानात्प्रविहन्ता विरचितविज्ञानपङ्कजोऽजासः ।

मानसगगनतलं मे भासयति श्रीनिवासगुरुभानुः ॥

Colophon.

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीशङ्कराचार्य्यकृतस्वात्मनिरूपणप्रकरणं
समाप्तं ।

(टी०) । चैतन्ययुतिरुचिराद्गो दूरनिरस्तस्यामलासङ्गः ।

हृदयमरोजे वरजे भवति समरो विलक्षणः कश्चित् ॥

इति श्रीसच्चिदानन्दसरस्वतीविरचिता आर्याव्याख्या समाप्ता ।

विषयः ।

आत्मतत्त्वनिरूपणं ।

No. 1782. परिभाषेन्दुशेखरकाशिका ।

Substance, country-made paper, 10½ × 6½ inches. Folia, 164. Lines, 11 on a page. Extent, 4,715 ślokaś. Character, Nāgara. Date, Sm. 1916. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Paribhāshendu-s'ekhara-kāś'ikā or simply *Kāś'ikā*. A commentary on the *Paribhashendu s'ekhara*, of Nages'a Bhaṭṭa. By Vaidyanātha Bhaṭṭa, surnamed *Paigyaṇḍa*, son of Mahādeva by Venī. The

Paribhāṣendu-s'ekhara itself is a commentary on the grammatical aphorisms of Pāṇini. See my Catalogue of Sanskrit MSS. in the Library of the Asiatic Society, pp. 57, 58.

Beginning. वैद्यनाथः पायगुणो नत्वा नागेश्वरं गुहं ।

विहतिं परिभाषेन्दुशेखरे तनूतिः । गदाम् ॥

प्राचीकृतस्य पन्थस्य निर्दिष्टपरिभाषाप्रार्थमिष्टदेवतानतिकर्षं मङ्गलमाचरन्
शिष्यशिक्षायै व्याख्याद्वयोदृष्टानुवृत्तौ मङ्गलाय च निश्चाति नलेति ।

End. ममकं बोध्यमित्यन्वयं विलस्य इति सर्वमनवद्यमिति शिवं ।

Colophon. इति श्रीमन्पायगुणोपाख्यानस्य देवसुतवेषीमर्भजवैद्यनाथभट्टकृतपरिभाषेन्दुशेखर-
काशिका समाप्ता ।

विषयः । परिभाषेन्दुशेखरव्याख्यानं ।

No. 1783. मानसोल्लासदृत्तान्तविलासः, मूलसहितः ।

Substance, country-made paper, 12½ × 6 inches. Folia, 41. Lines, 7—11—12—14—15 on a page. Extent, 2,007 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Mānasollāsa-vṛttānta-vilāsa alias *Dakṣiṇā-mūrti-stotra-vārtika*. A gloss on a commentary, called *Mānasollāsa*, on a hymn by S'aṅkara Achārya, in praise of Dakṣiṇā Mūrti. By Viśvarūpa A'chārya. The commentary is by Rāma Tirtha. The hymn is a short one of ten stanzas, but in it S'aṅkara has condensed the essence of the Vedānta. Hall's Contributions, p. 110.

Beginning. (टी०) । प्रोक्ष्यकाशमश्वायटद्रुमतटे योगासनस्थं प्रभुं

प्रत्यक् तत्त्वबभूवुमुभिः प्रतिदिशं प्रोक्ष्यमानवाननं ।

मुद्रां तर्कमयीं दधानममलं कर्पूरगौरं शिवं

चूयन्तं कलये स्फुरन्ममनिभं श्रीदक्षिणामूर्तिकं ॥

नत्वाय मङ्गराचार्यमुत्थान् सर्वान् मरीचसः ।

मानसोल्लासदृत्तान्तं वर्णयामि यथाशक्ति ॥

इह हि भाष्यकारः श्रीमच्छङ्कराचार्यनामा मन्दमतीं कृत्स्नजिज्ञासुजनपथीतुं
दक्षिणामूर्तिस्तोत्राभासेन समस्तवेदान्तार्थरहस्यमाविष्टकार इहभिः पद्यबन्धैः
तन्निष्ठेषु विषयपाचार्येण सुरेश्वरापरनाम्ना तत्पद्यप्रबन्धार्थतत्त्वं तात्पर्यतो

मानसोज्ञासनाम्ना वार्त्तिकालङ्कारा पन्थसन्दर्भेनाविष्कृतं तमिमं पन्थं यथाशक्ति
विदूषोमि तत्र शिष्टाचारसंरक्षणाय मङ्गलाचरणं द्योतयत्ययमायः श्लोकः
मङ्गलमिति ।

(मू०) । मङ्गलं दिशतु मे विनायको मङ्गलं दिशतु मे सरस्वती ।

मङ्गलं दिशतु मे महेश्वरो मङ्गलं दिशतु मे महेश्वरी ॥ १ ॥

आत्मलाभात् परो लाभो नास्तीति मुनयो विदुः ।

तन्नामार्थं कविः स्तौति स्वात्मानं परमेश्वरं ॥

End.

(मू०) । प्रकाशाधिकया शक्त्या प्रकाशप्रभयाकरः ।

प्रकाशयति यो विश्वं प्रकाशोऽसौ प्रकाशतां ॥ १४ ॥

Colophon.

इति श्रीदक्षिणामूर्तिसौचार्यप्रतिपादके प्रबन्धे मानसोज्ञासे दशसोज्ञासमुद्बुधः ।

(टी०) । दशमश्लोकव्याख्योपसंहारश्लोकः इति श्रीदक्षिणामूर्तिसौचार्यप्रतिपादक
इति ।

इति श्रीमानसोज्ञासप्रबन्धोऽयं यथामति ।

व्याख्यातो रामतीर्थेन गुरुदेवप्रसादतः ॥

अनेन भगवान् श्रीमदक्षिणामूर्तिरीश्वरः ।

गुण्यात्मा प्रियतां नित्यं तत्त्वज्ञानप्रदः सतां ॥

इति श्रीदक्षिणामूर्तिसौचार्यव्याख्याप्रबन्धमानसोज्ञासमुद्बुधान्तविलासः सम्पूर्णः ॥

विषयः ।

शङ्कराचार्य्येण दक्षिणामूर्तिसौचार्य्यव्याजेन समस्तवेदान्तार्थरहस्यं यैर्दशभिः पद्यै-
राविष्कृतं तेषां दशपदानां तत्त्वं शङ्कराचार्य्यशिक्षेण विश्वरूपाचार्य्येण वार्त्ति-
कालङ्कारा मानसोज्ञासप्रबन्धेनाविष्कृतं ॥

No. 1784. चन्द्रालोकः, चन्द्रालोकप्रकाशाख्यटीकासहितः ।

Substance, country-made paper, 15 × 6½ inches. Folia, 40. Lines, 2—4—5—6 on a page. Extent, 800 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Chandráloka. A treatise on rhetoric. By Jayadeva, the author of the *Gītāgovinda*. Attached to the text is a commentary by Pradyotana Bhaṭṭācārya, son of Balabhadra. The commentary was compiled by order of Prince Virabhadra, son of king Rāmachandra, and grandson of Virasīṅha, a Bundella chieftain. The text is divided into ten "rays"

or *Mayukhas*. Contents : I. Faulty definitions of poetry. II. Faults of poems. III. Characteristics of poetry. IV. Merits of poetry. V. Rhetorical ornaments. VI. Taste in poetry. VII. Rhetorical use of words. VIII. Irony. IX. Application of words. X. Context or relation of words. A part of the 5th Chapter has been noticed under No. 605. *Ante* II, p. 52.

Beginning. (टी०) । श्रुत्वा पद्मां न च वदति नमस्तु कृतानुत्तमाज्ञात्

पाणिप्रक्षेपयोग्यं दधति दग्धदिग्धः किञ्च नैवावकाशः ।

कुर्व्यां किं वानुकुर्व्यां चिपरविजयिमस्त्राणवे चिन्तयेत्वं

अग्निः स्वर्गादिहेतुस्त्रिदशगणानुतः शेषे भैरवोऽस्तु ॥ १ ॥

मम मद्यजविरोधी निर्जितोऽनेन भिक्षा

धनुरिति बल्ला यत् प्रीतिमत्त्वा स्मरेण ।

अग्निव कुवलयानामादरेणोपनीता

जयति अनकजाया राघवेणाङ्गदृष्टिः ॥ २ ॥

अस्य स्थितौ तु नगरी मद्यत्ययोधा भवत्यखिला ।

इति रघुवंशादधिको जयति वन्द्येलाभिधो वंशः ॥ ३ ॥

देवपतेरिव शक्तिर्यस्य अये भूभृतां प्रथिता ।

श्रीवीरसिंहदेवश्च धरासमले जातः ॥ ४ ॥

दशरथतो रघुपतिरिव तस्मादिह वीरभानुभूषणः ।

आवदधर्ममेतुर्जगति समुद्रे समुद्भूतः ॥ ५ ॥

तत्तनयो नयनिर्मलकीर्तिः स्तनिस्त्राकमले ।

श्रीरामचन्द्रदेवो दूषणक्षन्ता समुज्जसति ॥ ६ ॥

श्रीवीरभद्रदेवो वैरिवधूगीतमन्कीर्तिः ।

जयति तदीयस्तनयः कविनेष्टी दैवतारामः ॥ ७ ॥

क्रियते तस्य निर्देशाबन्धालोकप्रकाशोऽर्थः ।

भरद्वाजस्य इति विदितो भट्टाचार्येण यत्नेन ॥ ८ ॥

विद्वद्विध्वंसकासनया छतं मङ्गलं शिष्यशिक्षायै निबध्नाति उच्चैरिति ।

(मू०) । उच्चैरस्त्विति भन्दतासरसतां जाग्रत्कलं कैरव-

ध्वंसं हस्तयते च या सुमनसामुज्जसिनी मानसे ।

हृष्टोद्यम्यदनाशनाभिर्भरमला लोकवशीदर्शिका

सा नेचचित्तयीव खण्डपरशोर्वाग्देवता दीयतु ॥ ९ ॥

ईशा चिन्मयचित्तचन्द्रमण्डपः संवर्द्धयध्वं रसान्
रे रे स्मैरिणि निर्विचारकविते मास्मत्प्रकाशीभव ।
उक्तासाय विचारवीचिनिचयास्तुक्कारवारानिधे-
चन्द्रालोकमयं स्वयं वितनुते पीयूषवर्षः कृता ॥ १ ॥

End.

(मू०) । महादेवः सप्तप्रमुखमखविधेकचतुरः
सुमित्रा तद्भक्तिप्रसिद्धितमतिथं पितरौ ।
प्रणीतस्तेनासौ सुकविजयदेवेन रचित-(?)
धिरं चन्द्रालोकः सुखयतु मयूखैर्दशदिशः ॥

Colophon.

इति श्रीपीयूषवर्षपण्डितश्रीजयदेवविरचिते चन्द्रालोकेऽभिधासकूपो नाम
मयूखः समाप्तश्चार्य धन्यः ॥

(टी०) । श्रीवीरभद्रभूपतिलब्धनिदेशेन यत्नेन ।

चन्द्रालोकमयूखो दशमः स्पष्टार्थतां नीतः ॥

इति श्रीमहाराजाधिराजश्रीरामचन्द्रदेवात्मजयुवराजश्रीवीरभद्रदेवादिष्टमित्र-
वल्लभद्राक्षजसकलशास्त्रारविन्दप्रद्योतनभट्टाचार्यविरचितचन्द्रालोकप्रकाशे शर-
दागमे दशमा मयूखः । समाप्तश्चार्य धन्यः ।

विषयः ।

अथ दश मयूखाः सन्ति । तत्र १ मे,—अन्यल्लतकाव्यलक्षणदूषणं । २ ये,—
काव्यदोषनिर्णयः । ३ ये,—काव्यलक्षणादिकथनं । ४ ये,—काव्यगुणनिर्णयः ।
५ मे,—काव्यालङ्कारनिरूपणं । ६ ठे,—काव्यरसनिरूपणं । ७ मे,—शब्दार्थानां
व्यञ्जनात्मकवापारनिरूपणं । ध्वन्यात्मकोत्तमकाव्यलक्षणम् । ८ मे,—गुणीभूत-
व्यञ्जनात्मकमध्यमकाव्यस्य लक्षणं, विभजनम् । ९ मे,—शब्दानां लक्षणावृत्ति-
निरूपणं । १० मे,—शब्दानां अभिधावृत्तिनिरूपणं ।

No. 1785. अनुबन्धदर्शनं ।

Substance, country-made paper, 14 × 6 inches. Folia, 84 Lines, 9—10 on a page. Extent, 1,800 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Anubandha-dars'ana. The relation of effect and cause or motive—a Vedānta disquisition. By Thākuraśāsa. Four kinds of relations are noticed : 1st, subject ; 2nd, motive ; 3rd, agent ; 4th, object.

Beginning. महेश्वरं तातं नत्वा ठाकुरदामसञ्जकं ।

सुखवाधाय बालानां कुर्वेत्सुखम्वदर्शनं ॥ १ ॥

गुरुं नत्वा विभं विविधमतभारप्रकुशलाः

सुधा निश्चित्यैवोपरतिकरवैराग्यमननाः ।

ततोऽर्थं कुर्वे वै निश्चिन्नजनमोक्षैकफलदं

चिदानन्दे शुद्धे कनवरत्नचेतोमननकं(?) ॥ १ ॥

End.

पूर्णानन्दः श्रवणविषयो ज्ञातताया अखण्डः

ज्ञातस्तस्यैव ननु फलमाप्नोति ताभ्यां विचारः ।

प्लानो योमः कथितविषयोऽस्याधिकारी स्वकामः

न्यस्या कथे नु हरियशसेयं कतिः प्राश(?) विन्धोः ॥

Colophon. समाप्तिस्तु च कवाकं नास्ति ।

विषयः ।

अथ विषयप्रयोजनाधिकारिधम्मन्वकपानुबन्धचतुष्टयवद्वेदान्तशास्त्रस्य प्रथमं

विषयकपानुबन्धनिरूपणं । ततः प्रयोजनकपानुबन्धनिरूपणं । ततः अधिकारि-

कपानुबन्धनिरूपणं । ततः सम्बन्धकपानुबन्धनिरूपणं ॥

No. 1786. मीमांसार्थसङ्ग्रहकौमुदी ।

Substance, country-made paper, 12½ × 6½ inches. Folia, 24. Lines, 4—19—20 on a page. Extent, 1,332 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Mīmāṃsārtha-saṅgraha-kaumudī. A commentary on Laugākṣhī's analysis of the Mīmāṃsā doctrine of Jaimini. By Rāmes'vara, a Śivite mendicant, pupil of Sadās'ivendra Sarasvatī, who was a pupil of Gopā-lendra Sarasvatī.

Beginning. आद्यो यो हेतुर्विषयसमं महेशो यज्ञादीनां को हवनिःक्षेपदेवः ।

भूतानां भर्ता धर्मभूतान्तरात्मा ह्यर्थं मे कार्यं तत्प्रधानः करातु ॥ १ ॥

श्रीजैमिनिनये ग्रन्थः प्रवेशाय निरूपितः ।

विदुषा तत्र बालानां प्रवेशाय चित्तम्यते ॥ २ ॥

इह खलु परमकारणिकेन मुनिना धर्माधर्मविवेकाय द्वादशलक्षणी मीमांसा

प्रणीता तत्र हि प्रवेशाय त्रिगुणानर्थसङ्ग्रहाख्यं प्रकरणं प्रारम्भाणो लोकाधि-

भास्करः शिष्टाचारपरिप्राप्तं प्रचयगमनादिफलकमिष्टदेवतानमस्कारलक्षणं महा-
लमाचरयति वासुदेवमित्यादिना ।

End.

तस्मादेव मुक्ततरादभीष्टमात्रं गोपालाश्रमपदगीयमानदैवान् ।
येनोमाधवचरणाल्लसेविना + तं वन्दे सधिमगुहं विशालबुद्धिं ॥ १ ॥
या काशी निखिलगुरोर्महेश्वरस्य प्राणान्ते सकलशिवप्रदा प्रसिद्धा ।
यवाहं सकलसुरेश्वरलब्धतत्त्वलवेयं मुजनहितप्रदा निबद्धा ॥ २ ॥

Colophon.

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यगोपालेन्द्रसरस्वतीश्रीपूज्यपादशिवश्रीमदा-
शिवेन्द्रसरस्वतीशिष्येण श्रीरामेश्वरेण शिवयोगिभिर्बुधा विरचिताः श्रीमांसाद्यै-
श्वर्यकौमुदी चरमत्वं समाप्तम् ॥

विषयः ।

जैमिनिप्रणीतपूर्ववेदविचारात्मकद्वादशाध्यायकमीमांसाशास्त्रस्य अर्थसङ्ग्रहप्रक-
रणं यत् लोकादिभास्करेण कृतं तस्य व्याख्यानं ।

No. 1787. प्रमाणमाला ।

Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 9. Lines, 13—
15—17—18 on a page. Extent, 420 s'lokas. Character, Nāgara. Date,
? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old.
Prose. Correct.

Pramāṇa-mālā. A string of Vedāntic evidences on the nature of
the Deity, and the relation of the emancipated to Him in refutation
of the Nyāya and other doctrines on the subject. By A'nandabodha
Achārya. Hall's "Contributions," p. 159.

Beginning. आनन्दमात्मानमव्यभिचेदं प्रणम्य विज्ञानतनुं मुकुन्दम् ।

प्रधाने(?) तस्य सद्गोपयुक्तां प्रमाणमालां रचयामि रम्यां ॥
आनन्दो दुःखाभावो भवति तदनिरूप्यत्वान् यदित्यं तन्नया यथा षष्ठः ।

End.

आत्मस्वभावमधिष्ठत्य मुकुन्दनेषामानाभिधानवरत्ने(?) मनोज्ञमाला ।
आनन्दबोधयतिना निधिना गुणानामानन्दहेतुरकलङ्कधिया अध्यायि ॥

Colophon.

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमदानन्दबोधाचार्यकृतं प्रमाणमालाख्यं
प्रकरणं समाप्तम् ।

विषयः ।

मोक्षकारणमात्राकारविषयानन्दस्य प्रमाणद्वारा भावरूपत्वसाधनम् ।

No. 1788. स्मृतिभास्करः ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 136. Lines, 11 on a page. Extent, 2,000 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Smṛiti-bhāṣhkaṛa. On propitiatory and protective rites and ceremonies, a Smṛiti treatise. By Nīlakaṇṭha.

Beginning. यो लीलया सन्ननुते च विश्वं तन्मालयत्यात्मनि विश्वरूपे ।

लयं नयत्याशु च पूर्णरूपः शिवं तनोन्माशु रविर्ममासौ ॥

मद्यो महत्समाराध समारण्यं गुरोर्गिरं ।

समुद्यतो नीलकण्ठो वक्तुं शान्तिकपौष्टिकं ॥

End.

धर्म्यं कामं प्रसाधयति तस्य पिनष्टि पापं ।

यः कारयेत् सकलदोषहरां मद्यार्थं

शान्तिं प्रशान्तद्वयः पुत्रयः सदैव ॥

Colophon. इति श्रीनीलकण्ठरचितः स्मृतिभास्कराख्यो ग्रन्थः ।

विषयः । शान्तिकपौष्टिककर्म्मनिरूपणं ।

No. 1789. वैयाकरणमतोन्मज्जनटीका दृत्त्युल्लासः ।

Substance, country-made paper, $13\frac{1}{2} \times 6$ inches. Folia, 19. Lines, 6—10—11 on a page. Extent, 523 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Vaiyākaraṇa-matōnmajjana-ṭīkā alias *Vṛittyullāsa*. A commentary on the *Vaiyākaraṇa-matōnmajjana*, a disquisition on the philosophy of grammar. The name of the author not ascertained.

Beginning. जगत्तः पितरौ नत्वा पार्वतीपरमेश्वरौ ।

गुरुभिर्ये छताः श्लोकाष्टीका तेषां वितन्यते ॥

End.

सा च ब्रह्मादिकेति तु परमार्थ इत्यवधेयं ।

Colophon. इति वैयाकरणमतोन्मज्जनटीकायां दृत्त्युल्लासे शक्तिसाधुननिरूपणोद्भासः सप्तमः ।

विषयः । वैयाकरणमतोन्मज्जनस्य व्याख्यानं ।

No. 1790. जगन्नाथप्रकाशः ।

Substance, country-made paper, 14 × 6 inches. Folia, 215. Lines, 8—10—11—12 on a page. Extent, 5,136 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1838. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Jagannātha-prakāś'a. A Smṛiti treatise, treating of—1st, virtue, vice and duty. II. Caste. III. Sacraments. IV. Diurnal religious duties. V. Times meet for fasts. VI. Loyalty and expiations. VII. Impurity of the person from birth or death in one's family. VIII. S'rād-dhas and gifts. IX. Religious calendar. X. Emancipation. By Sūra Miśra; compiled by order of Jagannātha of the Kamboja clan.

Beginning. मतञ्जजसुखं नमः सकलसिद्धिसम्पादकं,

क्रियासु सकलैः सुरैर्मदितपादपद्मं सदा ।

सुरदमनरोचिषा धवलितस्यमीमांसावद्

विभूतिपरिभूषितं बज्रलविघ्नविध्वंसनं ॥ १ ॥

यस्य विश्वासतो ज्ञाताः पुरुषार्थप्रवर्तकाः ।

चत्वारो निग्रमाः सिद्धाः सिद्धिदाः सर्वदेहिनां ॥ २ ॥

End. अज्ञानध्वान्तनाशं विकर्मितसकलखानकज्जारजातं

धर्मानुष्ठानकामी जनकतन्निष्ठं प्रीणितः प्राणिकोक्तं (?) ।

प्रत्यादिष्टारिवर्गप्रमुदितमनसा श्रीजगन्नाथनाम्ना

निर्दिष्टोऽसौ अधस्त प्रकठितयशसा सुरभिः प्रकाशं ॥ १ ॥

अशेषकाम्बोजकुलावतंसः श्रीमज्जगन्नाथ इति प्रसिद्धः ।

अकारयज्जर्मनिबन्धमेतं धराधिपेऽयकं बले नरेभ्यः ॥

Colophon. इति श्रीकाम्बोजवशावतंसमहाप्रतापपरमधार्मिकश्रीजगन्नाथप्रकाशे दशमी प्रभा पूर्णा ।

शैलाग्रिवसुचन्द्रेषुविभक्तमादित्यवत्सुरे ।

आत्मारामेण लिखितो जगन्नाथप्रकाशकः ॥

कार्तिकस्थामिते पक्षे सुधांशुप्रवदासरे ।

षष्ठी च अपराह्णे तु अम्बूदेशे शुभे परे ॥

विषयः । अथ दशप्रभाः सन्ति । तत्र प्रथमप्रभायां,—आदौ संसारस्य असारतानिरूपणं,

ततः ऋषयान्दिन्द्या प्राणिजन्मनिरूपणं, ततः धर्मप्रशंसया प्राणिजन्मनिरूपणं,
कर्मप्राधान्यकथनञ्च ।

द्वितीयप्रभायां,—वर्णजन्मनिरूपणं, वर्णानां सम्बन्धे ब्राह्मणस्य स्तुतियोग्यत्व-
कथनञ्च ।

तृतीयप्रभायां,—द्विजशरीरसंस्कारार्थं गर्भाधानादिमुष्कारविधिः ।

चतुर्थप्रभायां,—सर्वाचारपुरःसरमाजिकाचारनिरूपणं ।

पञ्चमप्रभायां,—व्रताचरणकालभूतसमयनिरूपणं ।

षष्ठप्रभायां,—राजदर्शनीयव्यवहारनिरूपणं, प्रायश्चित्तनिरूपणञ्च ।

सप्तमप्रभायां,—जननमरणशौचशुद्धिनिरूपणं ।

अष्टमप्रभायां,—श्राद्धकल्प-दानादिविधानं ।

नवमप्रभायां,—चैत्र्यादिद्वादशमासकृत्यनिरूपणं, पूर्णारामविधानञ्च ।

दशमप्रभायां,—ईश्वरविचारेण कैवल्यनिरूपणं । काम्बोजकुलावतंसश्रीजगन्ना-
थस्य आदेशेन स्वरमित्रः यन्ममिममकरोत् अतोऽस्य यन्मस्य जगन्नाथप्रकाशेति
नाम सिद्धं ॥

No. 1791. सुबिभक्त्यर्थविवेकः ।

Substance, country-made paper, 14 × 6½ inches. Folia, 34. Lines, 4—12 on a page. Extent, 1,054 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Subvibhaktiyartha-viveka. A dissertation on the philosophy of the inflectional affixes collectively called sup. Anonymous.

Beginning. अथ सुबिभक्त्यर्थो विविच्यते । तत्र सुप् सौजसमौडित्याद्यनुशासनानुशा-
सितप्रत्ययत्वं । तादिकालु प्रकृत्यर्थधर्मिकसार्थसङ्गान्वयबोधकविभक्तिर्त्वं सुप् ।

End. प्रायेण शास्त्रिक इत्यादौ प्रायशब्दस्यावच्छेदकावच्छिन्नसञ्ज्ञविद्यावानिति बोधः ।
नाम्ना सुतीक्ष्ण इत्यादौ नामज्ञायतीक्ष्णत्वानिति बोधः स्— ।

Colophon. (इतः परं खण्डितं ।)

विषयः । सुबिभक्तीनामर्थविवेचनं ।

No. 1792. गजसूत्रव्याख्या ।

Substance, country-made paper, 14 × 6½ inches. Folia, 22. Lines, 6—12 on a page. Extent, 692 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1772, Sm. 1916. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Gajasūtra-tyākhya. A commentary on a Sūtra of Pāṇini which is commonly called Gajasūtra from the circumstance of its referring to elephants for illustration. It is the 67th sūtra of the 3rd section of the First Book. By Śivaramendra Yati.

Beginning. शिवं शिवपदं नित्यं रामं रमयतां वरं ।

रन्दप्रमुखदेवेयं सरस्वत्याश्रयं भजे ॥ १ ॥

सूत्रवार्तिकभाष्याणामाश्रयं वेदसूत्रम् ।

हृत्पितृप्रमुखाः सर्वे वक्षसर्गजसूत्रके ॥ २ ॥

अतो भाष्यमवदम्य सूत्रव्याख्यापुरःसरं ।

हृत्पितृप्रमुखग्रन्थान् दूषये युक्तिपूर्वकं ॥ ३ ॥

End. इत्थं भाष्यादिग्रन्थान् हत्त्यादिग्रन्थांशलोच को वा भाष्यकारानुमतोऽयं इति
भाष्यार्थमुत्तार्य सुधियो विदाङ्कुर्वन्तु ।

Colophon. शाके नेवाचलाद्रीन्दौ जयनामकवत्सरे ।
मासि भाद्रपदे कृष्णद्वादश्यां शुक्लवासरे ॥
शेरशावितिसूत्रस्य व्याख्यानं फलिपुष्पतं ।
शिवरामेन्द्रयतिना कृतं संस्थितिमावितं ॥

विषयः । गजसूत्रव्याख्यानं ।

No. 1793. पराशरस्मृतिः, विद्वन्मनोहराख्यटीकासहिता ।

Substance, country-made paper, 14 × 6 inches. Folia, 218. Lines, 10—11—12—13 on a page. Extent, 7,000 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Parāśara Smṛiti. The Institutes of Parāśara, with a commentary by Nanda Paṇḍita *alias* Vināyaka Paṇḍita. The specific name of the commentary is *Videan-manoharā*. The text is divided into 12 chapters, and treats of—I, characteristics of the present Kali age. II, Duties of

householders in that age. III, Impurity of person resulting from birth or death in a family. IV, Expiations for minor offences. V, Obsequies for persons who have cherished the sacred household fire. VI, Expiations for manslaughter &c. VII, Purity and impurity. VIII—IX, Expiations for killing cows &c. X, Expiations for incest. XI, Expiations for eating rice prepared by a Chāṇḍāla, and for other offences of the same class. XII, Expiations for heinous offences.

Beginning. (टी०) । श्रीवत्साहितवत्सलः प्रकथितो नित्यार्चने संविधा-

माधातुं निश्चितं गिरीन्द्रयुतयोत्सवे स्तयं धूर्जटे ।

चूडाचुम्बिकलहपङ्क्तिरुक्तं चन्द्रं खण्डधमा-

दादातुं करमुत्तुपिपन्नमसकृद्दृष्टिं चिरं भावये ॥ १ ॥

यं साक्षात्कर्तुमाद्यं पुरुषमविहतिं योगिनः शूद्रचित्ता

मैत्र्यायैः क्लेशकर्मोद्भवविधिविपाकाग्रयैरप्रसृष्टं ।

भेदव्यातिं प्रपद्य प्रकृतिपुरुषयोरान्वयन् सर्वज्ञं

योगं तं श्रीसहायं हरिमनिगम्यं सविदानन्दमीडे ॥ २ ॥

धर्मोधिकारिकुलकौरवकाननेन्दुश्रीरामपण्डितमुतेन विनायकेन ।

व्याख्यायते कलियुगोचितवर्षधर्मशास्त्रं पराशरमुद्योद्धतमन्तर्यैः ॥ ३ ॥

(मू०) । अथातो हिमशैलाये देवदाखनालये ।

आसमेकायमाधीनमष्टवृषयः पूरा ॥ १ ॥

मानुषाणां हितं धर्मं वर्तमाने कलियुगे ।

गौपाचारं यथावच्च वद सत्यवतीतुत ॥ २ ॥

End.

(मू०) । यथाध्ययनकर्माणि धर्मशास्त्रमिदं तथा ।

अधेतयं प्रयत्नेन नियतं स्वर्गकामिना ॥ ८२ ॥

(टी०) । पराशरस्मृतैर्वाङ्मा ज्ञानाभिख्या प्रकाशिता ।

येनान्तरात्मना भोऽयमनया प्रियतां हरि ॥ ५ ॥

Colophon.

इति श्रीधर्मोधिकारिरामपण्डितात्मजनन्दपण्डितापरनामधेयविनायकपण्डित-

कृतौ पराशरस्मृतिविहृतौ विद्वन्मोहरायां द्वादशोऽध्यायः ॥

विषयः ।

अत्र द्वादशाध्यायाः सन्ति । तत्र १ मे,—कलिधर्मनिरूपणं । १ ये,—कलियुगे

मृद्वष्टधर्मनिरूपणं । २ ये,—ब्राह्मणचरित्रविद्वद्ब्राह्मणं जननमरणाद्युद्योच-

निरूपणं । ३ ये,—प्रकीर्णकादिप्रायश्चित्तकथनं । ५ मे,—आहिताग्निप्रसङ्कार-

निरूपणं । ६ ठे,—प्राणिहत्याप्रायश्चित्तकथनं । ७ मे,—द्रव्यशुद्धादिकथनं ।

८ मे,—शेषप्रत्ययसिद्धादिकथनं । ९ मे,—संरक्षणार्थं रोधवन्नादौ शवां मरणे
 प्रायश्चित्ताभावइत्यादिकथनं । १० मे,—अगम्यागमनादिप्रायश्चित्तकथनं । ११ मे,
 —चाण्डालादिभोजनप्रायश्चित्तकथनं । १२ मे,—महापातकप्रायश्चित्तकथनं ।

No. 1794. उक्थपद्धतिः ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folium, 1. Lines, 12. Extent, 14 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Uktha Paddhati. Guide to the performance of the Uktha rite. Anonymous.

Beginning. अथ ब्रह्मचारिणामप++++त्यां (?) प्रस्थानविधिं याच्यास्यामः उदगयनकाले
 वैष्णवं नवकपालं निर्वपेदौपासने वा ।

End. ब्राह्मणायावनेत्य दद्यादन्नत इति चन्तत इति ।

Colophon. इत्युक्तग्रन्थं द्वादशमं परिशिष्टं ।

विषयः । उक्तग्रन्थनिरूपणं ।

No. 1795. प्रवराध्यायपरिशिष्टं ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 3—7 on a page. Extent, 65 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Pravarādhyāya Paris'ishṭa. A supplement to Kātyāyana's chapter on Pravaras, or genealogy of the Vedic Rishis. Anonymous. Some attribute it to Kātyāyana himself.

Beginning. अगस्त्यः करञ्जयः कनाडाः सुरोधसेा योगाभपनाः पुलस्त्यः पुलहः क्रतुमाचेन्द्रा
 मयोभवा इमे ।

End. कात्यायनेन वरचि विप्राणां दितकाम्यया ।

अध्यायः प्रवराह्योऽयं पुरा ब्रह्मविनिर्णीतः ॥

Colophon. इति प्रवराध्यायसङ्क्षेपं परिशिष्टं समाप्तं ।

विषयः । विप्राणां प्रवरनिरूपणं ।

No. 1799. प्रतिज्ञासूत्रपरिशिष्टं ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folium, 1. Lines, 12. Extent, 14 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Pratijñāsūtra Parisīṣṭa. A supplement to the Pratijñā-sūtra of Kātyāyana—on the accents of the White Yajur Veda. Anonymous.

Beginning. अथ प्रतिज्ञामन्त्रब्राह्मणयोर्वेदनामधेयन्तस्मिन् शब्दे यजुष्याम्नाये माध्यन्दिनी-
यके मन्त्रे स्वरप्रक्रिया ह्यनुदात्तो मूर्द्धि उदात्तः अनुमूले स्वरितः ।

End. पदायस्य संयुक्ताकारस्वेपदीर्घता च भवतीपदीर्घता च भवति ॥ १ ॥

Colophon. इति प्रतिज्ञासूत्रं परिशिष्टसञ्ज्ञकं ।

विषयः । उदात्तादिस्वरप्रक्रियाकथनं ।

No. 1800. निगमपरिशिष्टं ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 14. Lines, 6—7—9 on a page. Extent, 250 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Nigama Parisīṣṭa. A supplement to the Nigama-sūtra of Kātyāyana. Anonymous.

Beginning. स्थानाकृतितानिगुणक्रियारूपविशेषेभ्योऽन्यत् । चीराग्निदीपुग्राहीजसस्यक्-
चिद्वलात्तेजस्त्रिषु तिष्ठते ।

End. यज्ञेषु तेषां गन्धानि तद्विः ॥ २२ ॥

Colophon. इति कात्यायनकृतौ चतुर्दशपरिशिष्टं समाप्तं ॥

विषयः । निगमकाण्डस्य परिशिष्टं ॥

No. 1801. ऐतरेयब्राह्मणभाष्यं ।

Substance, country-made paper, $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 485. Lines, 8—10 on a page. Extent, 13,395 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1932. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Aitareya Brāhmaṇa Bhāṣhya. A commentary on the Aitareya Brāhmaṇa of the Rig Veda. By Sāyaṇa Achārya. The codex comprises the 1st, 2nd, 3rd, 4th, and 6th Pañchikās.

Beginning. वामीशाखाः सुमनसः सर्वार्थानामुपक्रमे ।

यं नत्वा कृतकृत्याः स्मृतं नमामि गजाननं ॥ १ ॥

यस्य निश्चितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ।

निर्मां मे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरं ॥ २ ॥

यत्कटाक्षेण तद्रूपं दधद्भक्तमहीपतिः ।

आदिग्रन्थाधवाचार्यं वेदार्थस्य प्रकाशने ॥ ३ ॥

ये पूर्वोत्तरमीमांसे ते आख्यायानिसङ्ग्रहात् ।

कपालुर्माधवाचार्यो वेदार्थं वक्तुमुद्यतः ॥ ४ ॥

End. तस्मात् कारणात् प्राकृतमव सम्भूय न संशयेत् । अथाध्यायोऽवाध्यायसमाप्त्यर्थः ॥

इति विंशेऽध्यायो दशमः खण्डः ॥

Colophon. इति श्रीसायणाचार्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे ऐतरेयब्राह्मणे विंशेऽध्यायः । समाप्त्यर्थं षष्ठपक्षिका ॥

विषयः । ऐतरेयब्राह्मणप्रथम-द्वितीय-तृतीय-चतुर्थ-षष्ठपक्षिकायाख्यानं । (षष्ठमपक्षिका तु नाव लब्धा ।)

No. 1802. साङ्ख्यप्रवचनसूत्रवृत्तिः, सूत्रमहिता ।

Substance, country-made yellow paper, 16½ × 8 inches. Folia, 44. Lines, 10 on a page. Extent, 1,720 ślokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1869. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

• *Sāṅkhya-pravachana-sūtra-vṛtti.* An exposition of the Sāṅkhya aphorisms of Kapila. The name of its author is not apparent in the codex, but I have been informed that it is Aniruddha. In Mr. Hall's Contributions, p. 1, Aniruddha's work is entered under the name of *Aniruddha-vṛtti*.

Beginning. विनायकं नमस्कृत्य विष्णुं सूर्यं सरस्वतीं ।

लक्ष्मीं गङ्गां महेश्वरानं हतिं कर्तुं समारभे ॥

पदपः खलु वैराग्याभ्याससाधनमात्रे प्रवर्तते । वैराग्यश्च द्विधा स्यात् । शोका-

दिना वा जन्मान्तरीयदुरितक्षयाद्वा । तथा च श्रुतिः यदहरेव विरज्येतदहरेव प्रज्जोदिति । आख्ये प्रथमस्य परमवैराग्यानुच्यते । तथाह पतञ्जलिः । दृष्टानु-
चकिकविषयविद्वत्स्य वशीकारसम्पन्ना वैराग्ये । तत्परं पुनरुपपत्तिर्गुणवैद्वत्तया ।
तदेव परं वैराग्यं वक्तुमतिपरमकारणिको भविर्जगदुद्दिधीर्षुः कपिलो मोक्ष-
शास्त्रमारभमाणः प्रथमसूत्रवचकार । अथ विविधेति ।

End. यदेति यदा तदेति कर्माक्षयाद्वा ज्ञानाद्वा अन्यतो वेति स्वास्वामिभावसम्बन्धो-
च्छिन्ना संसारोच्छिन्तिः पुनरुपपत्तिः तदुच्छिन्तिः पुनरुपपत्तिरिति वीष्वाध्यायपरिसमाप्ते ।
एष सङ्गार्थसिद्धान्तः पूर्वमेव निरूपितः ।
तन्मतः पतिपादित्वाच्च हि स्यात् पुनरुक्तता ॥

Colophon. इति साङ्ख्यप्रवचनसूत्रवृत्तौ षष्ठोऽध्यायः ।

विषयः । अथ विविधदुःखात्यन्तनिवृत्तिरित्यन्तपुनरुपपत्तिरित्यादिषाङ्ख्यसूत्रव्याख्यानं ।

No. 1803. क्रमसंहिता, पूर्वाद्धे ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 410. Lines, 7 on a page. Extent, 1,224 a'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. In-
correct.

Krama-saṁhitā, Pūrvārdha. The first part of the text of the Mādhyandini Saṁhitā written in the Kramapāṭha form. Vide ante, III, p. 200. The work is extremely rare.

Beginning. इमे ता । त्वेर्जे । त्वेर्जे ता । ता वायवः । वायवः स्य । स्य देवः । देवो नः ।
नः सविता । सविता प्र । प्रार्पयतु । अर्पयतु श्रेष्ठतमाय । श्रेष्ठतमाय कर्माक्षे ।
श्रेष्ठतमायेति श्रेष्ठतमाय ।

End. इवहा जुषतां । इवहेति इव । हा । जुषतां सोम्यम् । सोम्यस्यधु । मध्विति
मधु ॥ २१ ॥

Colophon. इति वाजपनेयसंहितायां क्रमपूर्वविंशतितमोऽध्यायः ॥ २० ॥ समाप्तः ॥

विषयः । यजुर्वेदक्रमपाठनिरूपणं ।

No. 1804. क्रमसंहिता, उत्तरार्द्धे ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 239. Lines, 7 on a page. Extent, 1,235 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Krama-saṁhitā, Uttarārdha. The second part of the work described under the last preceding No.

Beginning. इमं मे वदन् । वदन्ः शुधि । शुधी हवं । हवमवा । अवा च । च स्रुय । स्रुयेति । स्रुय । तामवस्युः । अवस्युराचके । आचके । चक इति चके ॥ १ ॥

End. योऽमौ । असावादित्यः । आदित्यः पुरषः । पुरषः सः । सोऽमौ । असावह । अहमित्यहं ॥ १४ ॥ ॐ खं । खं ब्रह्म । ब्रह्मति ब्रह्म ॥

Colophon. इति क्रमसंहितायां चत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४० ॥

विषयः । यजुर्वेदक्रमपाठनिकपणं ।

No. 1805. पातञ्जलभाष्यवार्तिकं ।

Substance, country-made paper, $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 177. Lines, 9 on a page. Extent, 6,596 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India, also another copy at Murshidābad, Gopāladāsa Mahanta. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Pātanjala-bhāṣhya-vārttika alias *Yaga-vārttika*. A gloss on a commentary commonly attributed to Vyāsa on the Yoga aphorisms of Patañjali. By Vijnāna Bhikṣu. Hall's Contributions, p. 10.

Beginning. यस्मिन्नावरोऽपि नित्यविमलोपाधैर्गुणैरीश्वरो
ह्येवैः क्लेशमुखैर्गुणैर्विरहितो मुक्तः सदा निर्गुणः ।
सोऽस्मात्तुल्यैः(?) स्वपरि गदितान् (?) स्वांशान् कृपासागरो
दीनान् सोऽद्यतु प्रभुर्गुणमयं पार्श्वं ददन् लीलया ॥ १ ॥
श्रीपातञ्जलभाष्यदुग्धजलधिर्विज्ञानरत्नाकरो
वेदव्यासमुनीन्द्रबुद्धिखनिनो योभीन्द्रपेयावृतः ।
सूदेवैरन्ततं तदन्(?) मयितुं विज्ञानविज्ञैरिह
श्रीमद्वार्तिकमन्दरो गूढतरो मन्यानदक्षोऽर्थते ॥ २ ॥

No. 1796. मूल्याध्यायविवरण ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 7. Lines, 4—8 on a page. Extent, 100 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sar. 1933. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Mulyádhyāya-vivarāṇa. A commentary on Kātyāyana's rules relating to the valuation of cattle &c., when substitutes for these have to be given in a rite. By Gopálajī.

Beginning. श्रीगोपालं गोपीगेपैः परीतं नत्वा सम्यक् श्रीगुबन् जीवदेवान् ।

मूल्याध्याये भाष्यसेतुद्विधत्ते गोपालः श्रीयाज्ञिकानां हितार्थे ॥ १ ॥

नवादावाचार्या अभ्यर्चितत्वात् सर्व्यागप्रदेयत्वाच्च गोमूत्रसेव वदन्ति ।

End. कर्ममाणेन तावपणो बोध्य इत्यर्थः द्विरभ्यासे ग्रन्थसमाप्तिस्तच्चकः ।

Colophon. इति श्रीकात्यायनकृतौ मूल्याध्याये गोपालजीकृतं विवरणं समाप्तं ।

विषयः । कात्यायनकृतमूल्याध्यायस्य व्याख्यानं । मूल्याध्याये तु गोमूत्रादिनिरूपणं ।

No. 1797. उपदेशरत्नमाला ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 35. Lines, 11 on a page. Extent, 1,156 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Upades'a-ratnamālā. Lessons on the relation of the human to the divine spirit and on emancipation,—or a summary of the Vedānta doctrine. By Vījñāna Bhikshu.

Beginning. विज्ञाप्यात्मनि यो विश्वं तद्व्याख्ये कोऽवशिष्यते ।

अद्वितीयः स एकात्मो भूयाद्गः पतिरीश्वरः ॥

ज्ञानोभ्याद्यनुसारेण नुब्रश्मिष्यविधानतः ।

प्रज्ञात्मतत्त्वविद्येयं विज्ञानेनोपदिश्यते ॥

श्रीमदहंहरिपर्यन्तपूर्वाचार्यकृत्तमागतं ।

वेदान्ततत्त्वं सङ्क्षिप्तमिदमाकर्ण्यतां व धैः ॥

- End. इति सङ्क्षेपतः प्रोक्तं तुभ्यं वेदान्तशासनं ।
 आदेशरत्नमालेयं विदां स्यात् कष्टभूषणं ॥
 साक्षात्भूतसहामायाशक्तिवैभवसाक्षिणे ।
 ब्रह्मविष्णुमहेशादिमूर्तये ब्रह्मणे नमः ॥ दशमखण्डस्य शेषार्धः ॥
- Colophon. इत्युपदेशरत्नमालायां विद्याफलोपदेशो दशमः खण्डः ॥ इति विज्ञानभिचु-
 विरचितमुपदेशरत्नमालाख्यं वेदान्तप्रकरणं समाप्तं ॥
- विषयः । अत्र प्रथमे खण्डे ब्रह्मात्मतापदेशः । १ ये खण्डे,—आवहारिक-पारमार्थिकाख्या-
 द्वयोपदेशः । ३ ये खण्डे,—आवहारिक-पारमार्थिकाख्यायोः स्वरूपोपदेशः । ४ ये
 खण्डे,—जीवात्मपरमात्मनोरन्योन्यविवेकोपदेशः । ५ मे खण्डे,—ब्रह्मादौताप-
 देशः । ६ ते खण्डे,—ब्रह्मचिन्मात्रमत्यन्तापदेशः । ७ मे खण्डे,—छायादिप्रति-
 योपदेशः । ८ मे खण्डे,—ब्रह्मविद्यास्वरूपोपदेशः । ९ मे खण्डे,—विद्याहोप-
 देशः । १० मे खण्डे,—विद्याफलोपदेशः ॥

No. 1798. तैत्तिरीयकोपनिषदालोकः ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 21. Lines, 10 on a page. Extent, 651 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Taittirīyakopaniṣadāloka. A gloss on the Taittirīya Upanishad. By Vijnāna Bhikṣhu. It forms a part of a comprehensive essay on the philosophy of the Upanishads, which bears the title of *Vedāntāloka*.

Beginning. श्रोत्रो मित्रः शं वरुण इत्यादिलैत्तिरीयकोपनिषद्भाष्यायते नित्यकाम्यानि कर्मा-
 नि पूर्वमुपदिशेदानीं ब्रह्मविद्यादौ विद्यारम्भे गुरुशिष्याभ्यामनुष्ठेयं सङ्गलं
 निबध्नाति श्रोत्रो मित्र इति ।

End. अतो न पौनरुक्त्यं इत्युपनिषत् इयं रक्षस्यविद्येत्यर्थः । इति द्वितीयः प्रपाठकः ।

Colophon. इति विज्ञानभिचुठते वेदान्तालोके तैत्तिरीयकोपनिषदालोकः समाप्तः ॥

विषयः । तैत्तिरीयकोपनिषद्भाष्यम् ।

End. योगप्रत्ययवृत्त्याणां सर्वोपनिषदां तथा ।
 सताञ्च यत्र तात्पर्यं सौख्यं व्यासेन भाषितः ॥
 व्याख्यातश्च यथाशक्ति निर्मातरधिष्ठा मया ।
 एतेन प्रियतामीशो यथाग्रा सर्वदेहिनां ॥

Colophon. इति श्रीविज्ञानभिक्षुविरचिते पातञ्जलभाष्यवार्तिके कैवल्यपादश्चतुर्थः ।
 समाप्तचेदं दर्शनं ।

पराशरीयपुराणे । अल्पाक्षरमसन्दिग्धं सारवद्दिश्यते । मुक्तं ।
 अलोभमनवयं तत् सूत्रं सूत्रविदो विदुः ॥ १ ॥
 सूत्रार्थो वर्ण्यते यत्र पदैः सूत्रानुसारिभिः ।
 स्वपदानि च वर्ण्यन्ते भाष्यं भाष्यविदो विदुः ॥ २ ॥
 उक्तान्तदुक्तानां चिन्ता यत्र प्रवर्तते ।
 तं ग्रन्थं वार्तिकं प्राङ्मूर्तिरुक्तज्ञा मनीषिणः ॥ ३ ॥
 विषयः । आसक्ततस्य पतञ्जलियोगसूत्रभाष्यस्य व्याख्यानं ।

No. 1806. अनुवाकाध्यायः ।

Substance, country-made paper, 10½ × 4½ inches. Folia, 6. Lines, 3—6—7 on a page. Extent, 40 ślokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1933. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Anuvākādhyāya. An index to the Anuvākas of the Rīg Veda.

Beginning. ब्रह्माणं सस्त्रमम्यादौ देवानामेकपारमं ।

अनुवाकान् प्रवक्ष्यामि ब्रह्मणा विहितान् पुरा ॥ १ ॥
 शिष्याणामुपकाराय यज्ञमौकार्यं सिद्धये ।
 उपयुक्तान् यज्ञकाले उपसोमार्चनादिषु ॥ २ ॥

End. एकीकृत्य समाख्यानं विभक्तं व्यधिकं मतम् विभक्तं व्यधिकं मतम् ॥

Colophon. इति श्रीअनुवाकाध्यायः समाप्तः ॥

विषयः । अनुवाककथनं ।

No. 1807. आपस्तम्बसूत्रवृत्तिः, वा आपस्तम्बसूत्रदीपिका ।

Substance, country-made paper, $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 37. Lines, 9 on a page. Extent, 1,000 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Āpastamba-sūtra-vṛtti alias *Āpastamba-sūtra-dīpikā*. A commentary on the Kalpa Sūtra of Āpastamba. By Rudradatta. The codex contains only the first Prasna.

Beginning. श्रद्धाम्बरधरं देवं शशिवर्णं चतुर्भुजं ।

प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥ १ ॥

आज्ञा वृत्तिः स्मृतिर्यस्य यस्य यज्ञाः समाजनाः ।

नमः परस्मै विश्वस्य तस्मै शीवस्तुल्यकणे ॥ २ ॥

आदिमं ब्रह्मणः कोपं मध्यः क्षितिपरावरं(?) ।

अपास्तरोपपाशानमापस्तम्बवर्णिं मुनिं ॥ ३ ॥

आपस्तम्बीयसूत्रार्थेभ्यन्यथाज्ञानसंशयात् ।

सूत्रदीपिकया हत्वा ब्रह्मदत्तः परास्मति ॥ ४ ॥

End. आश्वनीये प्रक्षालितायामष्टौ ॥

Colophon. इति भट्टब्रह्मदत्तप्रणीतायामापस्तम्बसूत्रवृत्तौ सूत्रदीपिकायागष्टमं पटलं समाप्तं ।

प्रथमः प्रश्नः समाप्तः ।

विषयः । आपस्तम्बसूत्रीयप्रथमप्रश्नस्य व्याख्यानं ।

No. 1808. माण्डूक्योपनिषदालोकः ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 10 on a page. Extent, 167 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Māṇḍukyopanishadāloka. A gloss on the Māṇḍukya Upanishad of the Atharva Veda. By Vijñāna Bhikshu. This is a part of the comprehensive work referred to under No. 1798.

Beginning. ओमित्येतदक्षरमिदं सर्वमित्यादिर्मण्डूक्योपनिषद्वाक्यायते ओमिति ब्रह्मणो नाम ।

ब्रह्मविषयो देवो भावपादो मनोमयः ।

End. अतएव च ब्राह्मीयेकैवामेदारोपेक्षानाद्यविवेकाच्चन्द्रार्थेयोरविभागलक्षणभेदः
ब्राह्मोक्त उपपद्यत इति दिक् ।

Colophon. इति विज्ञानभिचूकते वेदान्तालोके भाष्योपनिषदालोकः समाप्तः ॥
विषयः । भाष्योपनिषद्भाष्यानं ।

No. 1809. श्वेताश्वतरोपनिषदालोकः ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 33. Lines, 11 on a page. Extent, 1,023 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

S'vetás'vataropaniṣadāloka. A gloss on the S'vetás'vatara Upanishad. By Vijnāna Bhikshu. Another part of No. 1798.

Beginning. प्रथमपत्रं नास्ति ।

End. सन्तोषारवदस्यष्टा(?) वेदान्ता देशकोपमाः ।
अथ निर्वर्तितसिद्धान्तमणैर्नेया मुमुक्षुभिः ॥

Colophon. इति विज्ञानभिचूकते वेदान्तालोके श्वेताश्वतरोपनिषदालोकः समाप्तः ॥
विषयः । श्वेताश्वतरोपनिषद्भाष्यानं ॥

No. 1810. कैवल्योपनिषदालोकः ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 8. Lines, 10 on a page. Extent, 164 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Kaivalyopaniṣadāloka. A gloss on the Kaivalya Upanishad of the Atharva Veda. By Vijnāna Bhikshu. Another part of No. 1798.

Beginning. ॐ अथाश्वलायन इत्याद्या कैवल्योपनिषद्भाष्यायते । इयञ्चोपनिषत् मतबन्नीय-
नान्ता वडल्लसृतिपूषते स्मन्दपुराणादिभिः सङ्क्षेपतो व्याख्याता च । अथापि
चान्ते वक्ष्यति यः मतबन्नीयमधीत इति । दीर्घञ् मतबन्नीयशब्दः युत्यन्तर-
वाचीनि भेदः ।

End. अतः कैवल्यप्रदत्तादियं कैवल्योपनिषद्गीयते ।

Colophon. इति विज्ञानभिवृद्धते वेदान्तालोके कैवल्योपनिषदालोकः समाप्तः ॥ इति कै-
वल्योपनिषत् ॥

विषयः । कैवल्योपनिषद्भाष्यानं ॥

No. 1811. मैत्रेयोपनिषदालोकः ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 26. Lines, 10 on a page. Extent, 850 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Maitreyopanishadlōka. A gloss on the Maitri Upanishad of the Black Yajur Veda. By Vijnāna Bhikshu. Another part of No. 1798.

Beginning. अथ मैत्रेयोपनिषद्भाष्यायते अनयैव च मैत्रेयोपनिषद्भाष्या मैत्रेयोपनि-
षत्सारभागोऽपि व्याख्यातग्राथो भविष्यति काण्ड-माध्यन्दिनयोरिवात्म्यमेव वेदा-
दिति ।

End. अन्नर्वह्येति द्विराहतिरुपनिषत्साम्प्रार्था ॥ इति चतुर्थप्रपाठकालोकः ॥

Colophon. इति विज्ञानभिवृद्धते वेदान्तालोके मैत्रेयोपनिषदालोकः समाप्तः ॥

विषयः । मैत्रेयोपनिषद्भाष्यानं ।

No. 1812. कठवज्रुपनिषदालोकः ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 24. Lines, 10 on a page. Extent, 626 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Kāṭhavaljyopanishadlōka. A gloss on the Kāṭha Upanishad of the White Yajur Veda. By Vijnāna Bhikshu. Another part of No. 1798.

Beginning. उग्रं च वै वाजसवस इत्याद्या कठवज्रुपनिषत् यथाश्रुता व्याख्यायते ।

End. तथा गुह्यिष्यावाचामन्योन्यं सा विदिषावहे नौ शान्तिरस्तु विर्वचनमादरान् ॥
इति द्वितीयाध्याये द्वितीया वल्ली ॥

Colophon. इति विज्ञानभिवृद्धते वेदान्तालोके कठवज्रालोकः समाप्तः ।

विषयः । कठवज्रुपनिषद्भाष्यानं ।

No. 1813. मुण्डकोपनिषदालोकः ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 17. Lines, 10 on a page. Extent, 279 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Muṇḍakopaniṣadāloka. A gloss on the Muṇḍaka Upanishad of the Atharva Veda. By Vijiñāna Bhikṣhu. Another part of No. 1798.

Beginning. ब्रह्मा देवानां प्रथमः सम्भूवेत्यादिर्मुण्डकोपनिषत् यथायुता व्याख्यायते ब्रह्मा चतुर्मुखो देवानां स्खलविग्रहधारिणं प्रथमः प्रथमजो बभूव तत्र ब्रह्मगुणयोगेन गौणब्रह्मत्वं नृतिदर्शयति ।

End. नमः परमर्थाय इति परमं ब्रह्म साक्षादुष्टवन्तो ये तदुपदेष्टारो ब्रह्मादयस्तेभ्यो नमः द्विवचनमुपनिषत्समाप्त्यर्थं ॥ अतीतमुण्डकालोकः ॥

Colophon. इति विज्ञानभिचुलने वेदान्तालोके मुण्डकालोकः समाप्तः ॥

विषयः । मुण्डकोपनिषद्वाक्यान् ॥

No. 1814. पाकयज्ञनिर्णयः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 115. Lines, 7 on a page. Extent, 1,500 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1933. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Pākayajña-nirṇaya. Directions for the performance of those Vedic rites which are reckoned under the generic name of Pākayajña, i. e., those in which rice has to be cooked for offerings. Seven separate rites are included under this head. By Chandrachūḍa Bhaṭṭa, son of Umāpati Bhaṭṭa Sūri.

Beginning. यस्मानुपहृतावेष्ट सज्जनैः पुण्यकर्मभिः ।

ब्रह्मात्मज्ञानसम्प्राप्त्या सर्वज्ञत्वमवाप्नोते ॥ १ ॥

तस्मादिगुह्यमावेष्टं भक्तानुपहृकारणं ।

नमामि परमानन्दं ज्ञानविज्ञानसिद्धये ॥ २ ॥

उमानदेवरं देवमापलम्ब्य मुनींस्तथा ।

तत्सूत्रभाष्यकारादीन् पितरौ च पितामहं ॥ ३ ॥

उमापतितनूजम् चन्द्रशेखरशर्मणा ।

विलोक्य सूत्रभाष्यस्य विविधाः पद्धतीकृताः ॥ ४ ॥

क्रियते पाकयज्ञानां पद्धतेषु विनिर्णयः ।

यदत्र स्वरहितं किञ्चिच्छोधं तद्गुरुवेदिभिः ॥ ५ ॥

End. धर्मेश्वरात्मजश्रीमदुमाशङ्करस्त्रुना ।

कृतोऽयं चन्द्रचूडेन पाकयज्ञादिनिर्णयः ॥

विक्रमाब्दे तथा ह्येव मार्गशीर्षे च सोमजे ।

एकादश्यामयं ग्रन्थो वाराणस्यां समापितः ॥

Colophon. इति पौराणिकधर्मभट्टस्त्रुश्रीमद्विद्वन्मुकुटमाणिक्यउमापतिभट्टस्त्रुचन्द्र-
चूडभट्टकृतः पाकयज्ञनिर्णयः समाप्तः ।

विषयः । पाकयज्ञपद्धतिनिरूपणं ।

No. 1815. साङ्ख्यकारिका, साङ्ख्यचन्द्रिकाख्यटीकासहिता ।

Substance, country-made paper, 12½ × 5½ inches. Folia, 12. Lines, 14 on a page. Extent, 1,008 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Sāṅkhya-kārikā. Memorial verses on the principles of the Sāṅkhya doctrine of Kapila. By Īś'varakṛishṇa. Attached to the text is a commentary entitled *Sāṅkhya-chandrikā*, by Nārāyaṇa Tīrtha, pupil of Rāmagovinda Tīrtha. The text has been published by Dr. H. H. Wilson, along with a commentary by a Gauḍapāda, an English translation of the text by H. T. Colebrooke, and of the commentary by the editor. German and French versions of the text have also been published.

Beginning. (टी०) । श्रीरामगोविन्दसुतीर्थपादलुपाविशेषादुपलभ्य वेद्यं ।

श्रीवासुदेवादधिगत्य सर्वग्रन्थाणि बभूवुः किमपि सृष्टाणः ॥ १ ॥

प्रकृतिं पुरुषश्चैव नलाचार्यान् गुरुलथा ।

नारायणः साङ्ख्यमूले तनुते साङ्ख्यचन्द्रिकां ॥ २ ॥

(मू०) । दुःखत्रयाभिघाताज्जिज्ञासा तदपघातके हेतौ ।

इदं सापार्थं चैत्रैकान्तात्यन्ततोऽभावान् ॥ १ ॥

End. (मू०) । सप्रत्यां किल योऽर्थोऽर्थोऽर्थः कृत्स्नस्य पठितन्त्रस्य ।

आख्याधिकाविरहिताः परवादविवर्जिताद्यापि ॥ १२ ॥

Colophon. इति साङ्गुकारिकायन्त्रः समाप्तः ।

(टी०) । तथा चात्रैतत् पठिपदार्थविशेषचनाशब्दं प्रकरणं किन्तु तन्त्रमेवेति सिद्धं ॥ १९ ॥

इति रामगोविन्दतीर्थशिष्यनारायणतीर्थकृता साङ्गुचन्द्रिका समाप्ता ॥

विषयः । साङ्गुदर्शनस्य मतनिर्यसः ॥

No. 1816. स्वरोदयटीका ।

Substance, country-made paper, $11 \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 123. Lines, 13 on a page. Extent, 5,000 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India, also another copy at Murshidābād, with Gopāladāsa Mahanta. Appearance, old. Prose. Correct.

Svarodaya-ṭikā. A commentary on the Svarodaya which is a treatise on austromancy, charms and philters. By Narahari.

Beginning. नतिं छत्वा गणेशाय विघ्नविघ्नघकारिणे ।

निर्विघ्नलतिसाधाय कमलापतये नमः ॥ १ ॥

हरिवंशकविः स्वार्थं परार्थश्च स्वरोदये ।

व्याख्यानं भावकादीनां स्वराणां नामजन्मनां ॥ २ ॥

गुरुभ्यो वक्ष्या युवा यथाज्ञानं यथाधिया ।

नरहरी भिषा(?) टीका इति राज्ञा वितन्यते ॥ ३ ॥

अथ कविरानन्दरूपं ब्रह्म नमस्करोति अथस्तमिति ।

End. नदीतीरे शुभे देशे भूभागे शुभे दिने रिक्तादर्शान्वतिथौ शनिकुजान्यवारे
शान्त्युत्तरे काले लो + मं भुवि लिपेत् ॥

Colophon. इति श्रीनरहरिकृतौ स्वरोदयटीकायां सत्युत्पयमन्त्रः । औपधयन्त्रमन्त्रबलानि
समाप्तानि, समाप्ताऽयं ग्रन्थः ॥

विषयः । ज्योतिःशास्त्रानुसारतः भविष्यद्गणनाविषयकस्वरोदयाष्टमन्त्रव्याख्यानं ।

No. 1817. सूर्यसिद्धान्तविवरणं ।

Substance, country-made paper, $13\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 222. Lines, 9 on a page. Extent, 5,550 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. In-
correct.

Sūrya-siddhānta-vicāraṇa. A commentary on the *Sūrya-siddhānta* of Bhāskara Acharya. By Bhūdhara, son of Devadatta, and grandson of Soma S'armā of the Bharadvāja clan, an inhabitant of Kāmpilya on the banks of the river Sindhu.

Beginning. यस्योदये निखिलविश्वसदृशपवमुज्जुधते भवति सङ्कुचितं तदस्ते ।

तं विश्ववन्द्यसुरवन्दितपादपद्मं सत्वेतराश्रुतदृशं प्रणमामि सूर्य्ये ॥ १ ॥

काम्येच्छे दुरसिन्धुवन्दुरतटे ज्योतिर्विदामपणी-

भारद्वाजकुलोत्तमे समभवत् श्रीशोमशर्माऽहयः ।

तत्पुत्रो ऋषट्ठवन्दितपदः श्रीदेवदत्ताभिधः

कीर्त्तया निर्मलशोभज्जलाः समतरोऽयः पङ्क्तिमञ्जरा दिशः ॥ २ ॥

भूधरस्तसुतः सूर्य्यसिद्धान्तं विदधोऽयम् ।

गुरुणा पादयुगल-कमल-समरायितः ॥ ३ ॥

End.

तत्कथमित्युक्ते कदा कान्तिकवर्षे वैशाखे मासि सूर्य्यः प्रायेण छत्तिकानचवस्रो

भवति तदैव गुरुः छत्तिकानचने रोहिणीनचवस्रो वा ॥

Colophon. खण्डितत्वान् समाप्तिस्त्रचकवाक्यं नास्ति ।

विषयः । सूर्य्यसिद्धान्तस्य व्याख्यानं ।

No. 1818. वैयाकरणभूषणसारः, भूषणसारदर्पणाख्य-

टीकासहितः ।

Substance, country-made paper, 14 × 6 inches. Folia, 283. Lines, 10 on a page. Extent, 8,500 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Vaiyākaraṇa-bhūṣaṇasāra. An abridgement of a large work by the author on the syntax and philosophy of grammatical structure. By Koṇḍa Bhaṭṭa, son of Rangojī, and nephew of Bhaṭṭojī. The grammatical text selected for comment is that of Pāṇini, and the philosophical idea worked out is called *spota-vāda*, or the eternity of sound. Vide my 'Catalogue of Sanskrit Grammars in the Library of the Asiatic Society of Bengal,' p. 117. Annexed to the text is a commentary entitled *Darpaṇa* by Harivallabha, son of Vallabha Prabhātiya, of Kūrmāchala.

Beginning. (टी०) । रमाप्रेक्षासतं जगदवनदं मधुघृतं

श्रुतीनामादानादधिजनितवेदानममुदं ।

अखण्डानन्दार्थं निखिलजनहृत्कञ्जनिलयं

चयधीवं वन्दे प्रकृतकृतिविभ्रञ्जितकृते ॥ १ ॥

सत्येकस्मिन्नापि बाधके समवहितसाधकसहसादपि कार्योत्पत्तेरदर्शनादपेक्षित-
प्रारिप्सुतप्रत्युच्चापोद्यानुष्ठितं भगवत्कृतिरूपमङ्गलं शिष्यशिष्यार्थमादौ नि-
वध्नाति श्रीलक्ष्मीरमणमित्यादिना ॥

(मू०) । श्रीलक्ष्मीरमणं नैमि गौरीरमणरूपिणं ।

स्फोटरूपं यतः सर्वं जगदेतद्विवर्तते ॥ १ ॥

अशेषफलदातारं भवाम्बितरणे त्वरिं ।

शेषाशेषार्थलाभार्थं प्रार्थये शेषभूषणं ॥ २ ॥

पाणिन्यादिमुनीन् प्रणम्य पितरं रत्नोजिभट्टाभिधं

द्वैतध्वान्निवारणादिफलिकां पुंभाववामदेवतां ।

दुष्टिं गौतमजैमिनीयवचनव्याख्यादभिदूषितान्

विद्वान्नुपपत्तिभिः प्रकटये तेषां वचो हूषये ॥ २ ॥

प्रारिप्सुतप्रतिबन्धकोपशमनाय कृतं श्रीफलधरणरूपं मङ्गलं शिष्यशिष्यार्थं
निबध्नंस्विकीर्षितं प्रतिजानीते ॥

End.

(मू०) । अशेषभूषणदातारमपि सर्वेश्वरं गुरुं ।

श्रीभूषणसारेऽस्मिन् प्रार्थये शेषभूषणं ॥

Colophon.

इति श्रीमत्पद्माक्षप्रमाणपारावारीश्वरीश्वररत्नोजिभट्टाक्षजकौण्डभट्टकृते वैया-
करणभूषणसारे स्फोटवाद्ः समाप्तः ॥

(टी०) । पूर्णात्मने इतीति पूर्णत्वप्रतिष्ठतेच्छब्दं तेन रूपेणात्मनो नतिस निज-
ग्रन्थप्रचारेच्छाया अपि विषयसिद्ध्यर्थे इति बोध्यं ।

इति कूर्माचल्लभजिनात्प्रभातीयोपनामकपण्डितश्रीवत्सभाष्यजहरिवत्सभवि-
चित्ते भूषणसारदर्पणे स्फोटनिरूपणं ॥

विषयः ।

अथ वैयाकरणतात्पर्यविषयीभूतार्थप्रकाशनं । तच्चादौ लङ्काद्यर्थनिरूपणं । ततो
नामार्थनिरूपणं । ततः समासशक्तिनिरूपणं । ततः शक्तिलक्षणनिरूपणं । ततो
नञर्थनिर्णयः । तत उपसर्गनिपतार्थनिरूपणं । ततस्तद्धितकृतार्थनिरूपणं ।
ततः अभेदैकत्वमङ्गुनिर्णयः । ततः सङ्गाविवचानिर्णयः । ततः क्ताद्यर्थनिर्णयः ।
ततो वर्णस्फोटनिरूपणं । ततः पदवाक्यस्फोटनिरूपणं । ततो यत्किंस्फोटनिरू-
पणं । ततो जानिस्फोटनिरूपणं ॥

No. 1819. प्रयोगोत्तमरत्नमाला ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 3½ inches. Folia, 295. Lines, 7 on a page. Extent, 6,762 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1723. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Prayogottama-ratnamālā. A discourse on Sanskrit grammar. By Purushottama Vidyāvāgīś'a Bhaṭṭācārya. Written by order of king Nandadeva. The codex contains six chapters, and extends to conjugations. Something more is wanted to complete the work.

Beginning. श्रीनन्दसुनोर्वदनारविन्दमुपास्यते यत्र नितान्तमेव ।

सुरच्छ्रुतीनां परमं रक्ष्यं क्षिताग्रयानन्दमये विभाति ॥

असत्ताधिकमाधुरीधुरीणाधरनिर्यासगुणाजितेन ।

वेशोरणितेन अग्निरक्षयन्तं भगवन्तं घनकान्तमनसीडे ॥

श्रीनन्ददेवस्य गुणैकसिन्धोसंचारहेन्द्रस्य यथानिर्देशं ।

यज्ज्ञात् प्रयोगोत्तमरत्नमाला वितन्यते श्रीपुष्पेनमेव ॥

End. सम्यग्भावः पौनःपुन्यं विभक्तीनाञ्च लोपनं ।

आख्येयव्याख्येयैरेवं सुखबोधकृते कृतं ॥

Colophon. द्विजकुलकमलप्रकाशकैकभास्करमहामहोपाध्यायश्रीविद्यावागीशमहाचार्यनिष्क्रितप्रयोगोत्तमरत्नमालायां कृत्यु पठो विन्यासः सम्पूर्णः ।

विषयः । अथ सन्धिप्रकरणावधिलुत्प्रकरणपर्याप्तं पदानां प्रयोगकथनं ॥

No. 1820. आनन्दलहरी, सटीका ।

Substance, country-made paper, 13 × 4½ inches. Folia, 60. Lines, 11 on a page. Extent, 2,000 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1810. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Anandalaharī, Saṭīka. A hymn to Ś'iva with a commentary. The text is attributed to Sañkara Acārya, the commentary is anonymous. The object of the hymn is to identify Ś'iva with all the other leading gods and goddesses.

Beginning. शिवः शक्त्वा युक्तो यदि भवति शक्तः प्रभवितुं

न चेदेवं देशो न कल कुशलः सन्धितुमपि ।

कतस्वामाराधां हरिहरविरिञ्चादिभिरपि
 प्रणक्तुं श्रोतुं वा कथमहृतपुण्यः प्रभवति ॥
 End. प्रदीपत्वास्त्राभिर्दिवसकरनीराजनविधिः
 सुधासूतेयन्द्रोपलजललवैरर्घ्यघटना ।
 स्वकीयैरशोभिः सलिलनिधिमौहित्यकरणं
 स्वकीयाभिर्वाग्भिस्त्व जननि वाचां स्तुतिरियं ॥
 विषयः । श्रोत्रव्याजेन पार्वत्यारूपादिवर्णनम् ।

No. 1821. न्यायसिद्धान्तमुक्तावलीदीपिका ।

Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 52. Lines, 11 on a page. Extent, 2,050 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Nyāyasiddhānta-muktāvalī-dīpikā. A gloss on Viśvanātha Pañchānana's commentary on the Bhāṣā-paricheheda. By Dīna Bhaṭṭa. The commentary is entitled *Nyāyasiddhānta-muktāvalī*, and is extensively used as a text-book of the *Nyāya* doctrine. Both the text and the commentary have been translated into English by Dr. E. Röer.

Beginning. अक्षरसङ्गतिमभिप्रेत्याह उपमितिमिति । अक्षरस्याच प्रतिबन्धकीभूतशिक्षा-
 जिज्ञासानिष्ठतौ सत्यामवश्यवक्तव्यत्वं । तत्र गवये सादृश्यज्ञानं सादृश्यप्रत्यक्षं
 तदुपमितिकरणमिति ।

End. भानुं प्रणम्य परिभाष्य च शास्त्रचारं
 मुक्तावलीकिरणं यद्यपिदृष्टिः ।
 सद्युक्तिभिर्दिनकरेण करेण मेऽयं
 नीतः प्रकाशपदवीं सुधियां मुदेऽस्तु ॥ १ ॥
 मुक्तावलीप्रकाशेऽयं स्वाज्ञानतिमिरापहः ।
 तेन सन्तोषमायातु नीलकण्ठः सतीप्रियः ॥ २ ॥

Colophon. इति श्रीमद्भिनूरभट्टविरचिता न्यायसिद्धान्तमुक्तावलीदीपिका समाप्ता ॥

विषयः । विद्यनाथन्यायप्रधाननल्लताया भाषापरिच्छेदटीकान्यायसिद्धान्तमुक्तावल्या उप-
 मितिभागादिश्लेषपर्यन्तस्य व्याख्यानं ।

No. 1822. अलङ्काररत्नाकरोदाहरणमन्त्रिवद्धदेवीस्तोत्रं ।

Substance, country-made paper, 14 × 7½ inches. Folia, 10. Lines, 15 on a page. Extent, 480 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Alaṅkāra-ratnākarodāharṇa-sannibaddha-devī-stotra. A hymn to Pārvatī, in course of which illustrations are given of all the rhetorical ornaments noticed in the 'Alaṅkāra-ratnākara.' By Śīṅhas'aṅkara, of Kāśmir.

Beginning. रत्नाकराभ्यन्तरतो मृदोत्तालङ्कारसूत्राणि यथाक्रमेण ।

वन्दीत देव्या गिरिराजपुत्र्याः करोमि शंसन् श्रुतिशोचराणि ॥

आमुषैकार्थपदं पुनरुक्तवदामासम् ।

समावनीलोकजनानिहानी शुभस्तुपर्वद्विणार्थदात्री ।

अनक्तु मिश्रपदाङ्गिरश्चैरमाम्बिकास्मासु मञ्जोत्सवानि ॥

अथ चमा अवनीति लोकजन इति आनिहानीति शुभस्तुपर्वेति द्विणार्थेति

पदाङ्गिरिति उमाम्बिकेति मञ्जोत्सव इति आमुषे एकार्थत्वं ।

End. श्रीशोभाकरसूत्रार्थमल्लोहाचाट(?)मावणं ।

निर्दिष्टं रक्तक्षेत्रे देवीस्तोत्रेतिचारणि ॥

Colophon. इति श्रीकाश्मीरदेशवास्यश्रीधर्मङ्करविरचितालङ्काररत्नाकरोदाहरणमन्त्रिवद्ध
देव्यास्तोत्रं समाप्तं ॥

विषयः । देवीस्तोत्रव्याज्जेन श्रीशोभाकरमिश्रविरचितालङ्काररत्नाकराभ्यन्तरस्थालङ्कारसू-
त्राणां यथाक्रमेणोदाहरणप्रदर्शनं ॥

No. 1823. पञ्चपादिका ।

Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 66. Lines, 11 on a page. Extent, 2,000 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1878. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Pañchapādikā. A gloss on Śaṅkara Āchārya's commentary on the Vedānta aphorisms of Vyāsa. By Khaṇḍānanda.

Beginning. अनाद्यानन्दकूटस्थज्ञानानन्ददायने ।

अमृतदैतजास्त्राय सावित्रे ब्रह्मण नमः ॥ १ ॥

नमः श्रुतिशिरःपद्मखण्डमार्तण्डमूर्तये ।

वादरायणसञ्ज्ञाय मुनये श्रमवेक्षणने ॥ २ ॥

नमाम्यभोगिपरिवारसम्पदं निरस्तभूतिमनुमार्दविग्रहं ।

अनुपमुन्दितकाललाञ्छनं विना विनायकसपूर्वशङ्करं ॥ ३ ॥

यद्वक्त्रमानससरःप्रतिलब्धजन्मभाष्यारविन्दमकरन्दरसं पियन्ति ।

प्रत्याशमनुष्यविनीतविनेयभृङ्गास्त्रान् भाष्यवित्तकगुरुन् प्रणमामि मूर्धा ॥ ४ ॥

पदादिदन्तभारेण गरिमाणं विभर्ति यत् ।

भाष्यं प्रसन्नं गम्भीरं तद्वाण्यां यद्वयारभे ॥ ५ ॥

End.

यथा देहे विशिष्टजातीये तद्वतिरिक्तस्यार्चकर्तुः अर्चं मानससम्बन्धः कल्पितोऽपि स्तुतिबन्धने लोकशालयवन्दारे यथावगतिवहेतुः तथायं कल्पितोऽप्यलौकिकारूपप्रतिपत्तेः प्राक् प्रमाणं निश्चितप्रत्ययोत्पादनात् बाधानुपलब्धेति ॥

Colophon.

इति श्रीपञ्चपादिकायां नवमो वर्णकः समाप्तः ॥ इति चतुःस्रची समाप्ता ॥

विषयः ।

शङ्कररक्तवेदान्तसूत्रभाष्यस्य चतुःस्रचरणं व्याख्यानं ॥

No. 1824. व्रतोद्यापनकौमुदी ।

Substance, country-made paper, 11½ × 5½ inches. Folia, 77. Lines, 13 on a page. Extent, 2,037 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Vratodyāpana-kaumudī. A handbook for the concluding ceremonies of certain Vratas. By Śaṅkara, son of Vallāla. Contents: Vratas defined; Concluding ceremonies of Vratas; Concluding rites of Vratas which involve a hundred thousand worships, a hundred thousand salutations, a hundred thousand circumambulations, and the dedication of a hundred thousand lamps; concluding rite of worshipping an earthen lingam or an image of Gaṇeśa; the rite of marrying a tulasi plant to an image of Viṣṇu; directions for rites to be celebrated

in the month of Kártika; ditto for planting a flagstaff in honour of a divinity; ditto for dedicating lamps to Tripura; ditto for worshipping Vyása; ditto for consecrating Asvattha and Vata trees.

Beginning. नत्वा श्वेशं सन्नुष्टा शङ्करेण वितन्वते ।

मुदा पुराणविख्याता व्रतोद्यापनकौमुदी ॥

तत्र तावत् सर्व्वव्रतोपयोगितात् किञ्चित् किञ्चित् निर्णयदिकं लिख्यते ॥

End. पीठादि आचार्याय दत्त्वा मण्डपं सदस्याय दत्त्वा शताधिकान् ब्राह्मणान्
भोजयिष्ये इति सङ्कल्प्य सद्ग्रेन सभोज्य आशिषो गृहीत्वा वटोद्यापनपूर्णां
वाचयित्वा इष्टजनैः सह भुङ्क्ते ॥

Colophon. इति श्रीमत्पद्मार्थ्या वटोद्यापनं समाप्तं ॥ इति श्रीवज्रालम्बनशङ्करविरचिता
व्रतोद्यापनकौमुदी समाप्ता ॥

विषयः । अत्र प्रथमं व्रतसाधारणपरिभाषा । ततः व्रतोद्यापनानि । ततो लक्षपूजा-
लक्षणमन्त्रार-लक्षप्रदक्षिणोद्यापनं । ततो लक्षदीपदानविधानादिकं । ततः
पार्य्यवलिहोद्यापनं, श्वेशोद्यापनञ्च । ततो विष्णुना सह तुलसीविवाहविधिः ।
ततः कार्तिकोद्यापन-ध्वजारोपण-विपुरदीपन-व्यासपूजनविधानानि । ततः
अश्वत्थोद्यापनविधानं, वटोद्यापनविधानञ्च ॥

No. 1825. काव्यप्रकाशनिर्द्गर्णः ।

Substance, country-made paper, 11½ × 6½ inches. Folia, 234. Lines, 14 on a page. Extent, 8,100 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Kāvya-prakāśa-nidars'ana. A commentary on the Kāvya-prakāś'a; a treatise on Rhetoric. The name of the author I have not been able to find out, but he seems to have been a scholar of some note. In the course of his comments he has given elaborate dissertations on thirty-six philosophic dogmas of his time.

Beginning. प्रथम्य शारदां काव्यप्रकाशो बोधविदये ।

पदार्थविहतिद्वारा श्रितिकण्ठस्य दर्शने ॥

End. एवमलङ्कारदोषाणां सत्यपि पूर्वोक्तदोषेभ्यः कश्चिन्निदिशेयेतावता प्रवृत्त-
वृत्तशीयाः किन्तु तत्रदोषसामान्यलक्षणसङ्ग्रहेणैवैवमपि सिद्धिरिति श्रुतं ॥

Colophon. इति श्रीकाव्यप्रकाशनिर्देशनेऽर्थालङ्कारनिर्णये दशम उद्योतः ॥ समाप्तमिति
भद्रम् ।

विषयः । काव्यप्रकाशवाङ्मयानं ।

No. 1826. ज्योतिःसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made paper, 12 × 5½ inches. Folia, 20. Lines, 11 on a page. Extent, 440 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India; a second copy at Virābhuma, Paṇḍit Pratāpachandra Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Jyotihsangraha. A manual of astrology. Contents: I. astrological calculations for marriage; II. ditto for bringing a bride for permanent residence with her husband; III. omens and portents; IV. omens at the time of starting on a journey; V. astrological indications in connection with a new house; VI. rites to be observed in consecrating a house, a garden, a tank &c.; VII. relation of Naksatras to human destiny; VIII. ditto of the passing of the sun from one sign of the zodiac to another; IX. auspicious times.

Beginning. वर्षो वयं तथा तारा धोनिच पद्ममैवकं ।

मङ्गकूटं मङ्गकूटं नाडी चैते गणाधिकाः ॥ १ ॥

End. बारप्रतिघटिकादयं यत् पुनः पुनः सार्द्धमितस्तवादात् ।

चौरा भवेत् सूर्य्यभृगुज्योतिर्मशनीज्योतिर्मेषु दिनोक्तकर्म ॥

Colophon. इति शुभाशुभप्रकरणं नवमं ॥ इति ज्योतिःसङ्ग्रहः समाप्तः ।

विषयः । अत्र प्रथमं विवाहप्रकरणं । ततः द्विरागमनादिप्रकरणं । ततः शकुनप्रकरणं । ततो यावाप्रकरणं । ततो वालुप्रकरणं । ततो गृहप्रतिष्ठा-वाप्याराम-तद्वाग-कूप-सुरप्रतिष्ठाप्रकरणं । ततो नक्षत्रप्रकरणं । ततः सङ्क्रान्तिप्रकरणं । ततः शुभाशुभ-प्रकरणं ॥

No. 1827. प्रयोगपद्धतिः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 52. Lines, 11 on a page. Extent, 722 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1897. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Prayoga-paddhati. Directions for the performance of domestic rites in accordance with the rules of Pāraskara. Anonymous. The work serves as a commentary on the Gṛihya Sūtra of Pāraskara.

Beginning. अनादिताग्नेर्नवप्राशनं अनादिताग्निरावस्यिकः तस्य नवप्राशननिमित्तं नव-
प्राशनाख्यं व्याख्यानं इति सूत्रशेषः ।

End. अथ तस्मिन्मन्त्रे अक्षतहोमपक्षमहायज्ञपिण्डपिडयज्ञपक्षाद्यापयणादि कुर्यान्
पूर्ववद्ब्रह्मोक्तमिति द्रष्टे दिवि विधानं ॥

Colophon. इत्यग्निहोत्रिहरिहरविरचितायां पारस्करमृद्वसूत्रव्याख्यानपूर्विकायां प्रयोग-
पद्धतौ द्वतीयः काण्डः समाप्तः ॥

विषयः । पारस्करमृद्वसूत्रव्याख्यानपूर्विकनवप्राशनाख्यकर्मप्रयोगनि-

No. 1828. नीतिसारः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 190. Lines, 17 on a page. Extent, 3,850 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India; a second copy at Berhampur with Bābu Rāmadāsa Sena. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Nītisāra. The elements of Polity. By Śukra Achārya. The work contains four chapters of which the first treats of the duties of kings; second those of queens and princes; third of ministers and other officers; and fourth, of the requirements of kings. In the last, is given a detailed account of firearms and gunpowder. The work is said to be an old one, and quotations from it, or references to it, occur in ancient books; but the last chapter is apparently spurious, as it describes guns as they existed a hundred years ago.

Beginning. यद्य शकनीतिप्रारम्भः ।

प्रथम्य जगदाधारं सर्वस्त्रित्यन्तकारिणं ।

सम्पूज्य भार्गवः शृष्टो वन्दितः पूजितः स्तुतः ॥

End. दुष्टतां दुष्टसंयोगाद्दुष्टोऽपि हि गच्छति ।

सुराविन्दुसमायोगाद् गङ्गापूर्णपयो यथा ॥

Colophon. समाग्निस्रष्टवकवाक्यं नास्ति ।

विषयः । राजनीतिसमुदायनिरूपणं ।

No. 1829. कामन्दकीयनीतिसारः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 123. Lines, 17 on a page. Extent, 1,300 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Nitisāra. The elements of Polity. By Kāmandaki. The work has been published in the Bibliotheca Indica of the Asiatic Society of Bengal.

Beginning. यस्य प्रभावाद् भुवनं शासते पथि तिष्ठति ।

देवः स जयति श्रीमान् दण्डधारो महीपतिः ॥ १ ॥

End. एकोऽपि वारणपतिर्द्विपतामनीकं

यत्कश्चिन्नस्ति सद(?)सत्त्वगुणोपपन्नः ।

नामेषु हि चित्तिभुजां विजयो निबद्ध-

सस्त्राद् गजाधिकबलौ श्यतिः सदा स्यात् ॥ ६९ ॥

Colophon. इति कामन्दकीये नीतिसारे गजाद्यपतिकर्मणि पदाति-रथ-हस्ति-भूमयो यान-
कल्पना कूचकल्पना प्रकाशयुद्धश्च अन्यविंशतितमः सर्गः ॥ १८ ॥

समाप्तसायं कामन्दकीयनीतिसारः ॥

विषयः । नीतिशास्त्रव्याख्यानं ।

No. 1830. दानवाक्यावली ।

Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 76. Lines, 11—12 on a page. Extent, 2,567 ślokaś. Character, Maithilī. Date, Sk. 1779. Place of deposit, Mujanā, Post Tājapura, Darbhāṅgā, Paṇḍit Bābulāla Pāthaka. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Dānavākyaśvalī. An elaborate treatise on religious gifts. By Dhīramatī Devī, daughter of Rāmes'vara Rājapaṇḍita, and wife of Rājā Narasiṁha Deva of Mithilā.

Beginning. वन्दे मुकुन्दस्य पदारविन्दं वन्दारुष्टन्दारकष्टन्दवन्द्यं ।

मन्दाकिनी यन्मकरन्दविन्दुसन्देहसन्देहधियं ददाति ॥

चैल्लोकाधिपतेः पदचयभुवं दैत्याधिपं याचते

दर्शां सत्त्वमयेन तेन वसुधामेशाप्रतो यत्कृतः ।

देवार्थे बलिनं बलिं बलयतोऽप्यसौ श्वरेण्युतः

स्वाराज्यप्रतिभूमविष्णु सपदि स्वस्यचरं पातु यः ॥

श्रीकामेश्वरराजपण्डितकुलालङ्कारधारः प्रिया-

मारामो नरसिंहदेवमिथिलाभूमण्डलाखण्डलः ।

द्वयदुर्जरैरिदं दल्लनो भूदपं नारायणो

विष्णुतः शरदिन्दुकुन्दधवलधाम्यद्वयशैमण्डलः ॥

तस्योदारगुणाश्रयस्य मिथिलाक्षापालचूडामणोः

श्रीमहीरमतिः प्रिया विजयते भूमण्डलालङ्कृतिः ।

दाने कल्पलतेव चावचरिते यावन्मतीव स्मिरा

या लक्ष्मीरिव वैभवे गुणगणे गौरीव या गण्यते ॥

वापी पुण्ड्रजलाधिका सुविमला विज्ञानवापीसमा

रम्यं तीर्थनिवासिवासमवनं चन्द्राभमधंलिङ्गं ।

उद्यानं फलपुष्पनक्षत्रिदपञ्चायाभिरानन्दनं

मितुभ्यः सरसाद्रदानमनघं यस्या भवान्मा इव ॥

लक्ष्मीभाजः कृतार्थानकृतसुमनसो या महादानहेम-

यामैराजीवराजीवचलतरपरामात्ररागैलङ्कितैः ।

विज्ञानुज्ञायविद्यापतिमतिकृतिनं सम्प्रसादानुदारां

राज्ञी पुण्यावल्लोका विरचयति नवां दानवाक्यावलीं सा ॥

तवादौ दानप्रशंसा । तत्र महाभारते । इत्यादि ।

End.

यावत् स्मृतेरङ्गिणी चरजटाजूटान्मालम्बते
 यावद्विचविकाशविसृतकरः सूर्योऽयमुज्जुधते ।
 यावत्कण्डलसैन्दवं वितनुते शम्भोः शिरोमण्डनं
 तावत् कीर्तिलतेयमस्तु सफलं देव्याः सतां वंदसे ॥
 निबन्धान् सम्यगालोच्य श्रीविद्यापतिस्वरिका ।
 दानवाक्यावली देव्याः प्रमाणैर्विमलीकृता ॥

Colophon.

समस्तप्रक्रियाविराजमानदानदलितकण्डलताभिमानभवभक्तिभावितवडमानम-
 चामसादेवीवीधीरमतिदेवीविरचिता दानवाक्यावली परिपूर्णा ।
 शुभमस्तु श्रीरक्तु । शकाब्दाः १७७८ ।

विषयः ।

दानप्रशंसा । दानकालनिरूपणं । धर्मलक्षणं । दानादौ चेच्छेदशस्य मर्त्या-
 चेयलनिरूपणं । दानविधिः । द्रव्यदेवतनिरूपणं । प्रतिग्रहविधिः । प्रयोग-
 कथनं । सम्पूर्णोक्तहिरण्यदानविधिः । एवं विष्णुधर्मोत्तराद्युक्तहिरण्यदानविधिः ।
 हिरण्य-कृष्णतिलदानविधिः । अलङ्कारदानविधिः । हैमरौप्यमाजनादि-
 दानविधिः । सलवणतैजसपाषाणदानविधिः । पानीयदानादिविधिः । रत्नदान-
 विधिः । कपिलादिदानविधिः । उभयतोमुखीदानविधिः । गजाद्यादिदान-
 विधिः । गुडधेन्यादिदानविधिः । नानादैवतपशुदानविधिः । गुडभारादि-
 दानविधिः । सिन्दूरभारादिदानविधिः । कृष्णजिनादिदानविधिः । शस्यादि-
 दानविधिः । गन्धादिदानविधिः । पादुकाण्डादिदानविधिः । दीपादिदान-
 विधिः । फलदानविधिः । शय्यादानविधिः । शिविकादिदानविधिः । दासा-
 दिदानविधिः । ताल-हस्तचामरादिदानविधिः । वस्त्रादिदानविधिः । आवक-
 वस्त्रादिदानविधिः । उष्णीषदानविधिः । मासनिधनवास्तुदानविधिः । सङ्क्रान्ति-
 निमित्तकदानविधिः । नाचनिकादिदानविधिकीर्तनञ्च ॥

No. 1831. पूर्तकमलाकरः ।

Substance, country-made paper, 11 × 3½ inches. Folia, 172. Lines, 9 on a page. Extent, 3,270 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India; another copy in the Library of the Mahārāja of Darbhāngā. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Pūrta-kamalākara. On acts of pious liberality for public good. By Kamalākara Bhaṭṭa, son of Rāmakrishṇa Bhaṭṭa. Contents: Times meet for the dedication of tanks; rules of dedication; differences in

the ritual of consecration according to the four Vedas ; rituals common to all. Dedication of wells and Bāulis. Do. of trees and gardens. Do. of as'vattha trees. Do. of five sacred trees. Do. of buildings in connection with trees. Gifts of trees. Times meet for commencing a public building. Laying the foundation and other details. Consecration of sacred images. Auspicious and inauspicious marks on images. Sex of images. Peculiarities of the ammonite stone, S'álagráma, and the rituals for worshipping those stones. Rituals for the consecration of temples, images, flags &c. Consecration of images after they have been defiled by the touch of Chaṇḍálas. Repairing of images. Expiations for accidental breaking of temples &c. Consecration of Durgá. Consecration of kings. Divination before commencing a tank or well. Consecration of Vináyaka. Yajñas for the pacification of planets &c. The Gaṇas, their character and worship. Imperial consecration.

Beginning. नारायणात्मजश्रीमद्रामचन्द्रस्य स्तुतुना ।

कमलाकरसन्नेन पूर्णे सम्यग्निर्द्योयते ॥

अथ मातृशोक्तजलाशयोत्सर्गः । स च उदमयने माषादिषट्शु कार्तिके च श्रावणवर्जं सर्वमासेषु वा ————— इत्यादि ।

End. विद्युच्च सकारान् पुरोहितस्य दत्त्वा सद्यस्त्वं विग्रहं सन्ध्याय कर्षेय्यरार्पणं कुर्यादिति ।

Colophon. इति श्रीमीमांसकरामल्लभहृदयजमहासहोपाध्यायकमलाकरभट्टकृतः पूर्णकमलाकरः समाप्तः । शुभं भूयात् ।

विषयः । जलाशयोत्सर्गकरणयोग्यमासनस्रवादिनिरूपणं । प्रतिष्ठाविधिकीर्तनं । तत्र चतुर्वेदीयानां विशेषकथनं । आपकजप्यकथनं । नागघट्टिविधिः । चतुर्थी-कर्मकथनं । वारणस्यानविधिः । अथ सर्वत्र प्रयोगकथनस्य । वापीकूपोत्सर्ग-विधिकथनं । ह्यचारामोत्सर्गविधानं । अश्वतोषनयनविधिः । तदुपवकविधिः । तदुपयोगिप्रासादप्रतिष्ठाविधिः । फलविशेषार्थे हस्तदानविधिः । प्रामादारम्भ-कालनिरूपणं । तत्र सूत्रसूत्रन्यासविधिः । शिलान्यासविधिः । सन्ध्याच्छायादि-निरूपणं । प्रासादप्रतिष्ठाविधिः । कलशारोपणविधिः । देवप्रतिष्ठाविधिः । प्रतिमायाः शुभाशुभलक्षणादिनिरूपणं । लिङ्गभेदलक्षणादिकथनं । पद्मसूत्र-निरूपणं । शालग्रामलक्षणादिकथनं । तत्र तत्र माहात्म्यादिकीर्तनस्य । शाल-ग्रामपूजाधिकारिणः । द्वारवतीचक्रनिरूपणं । प्रतिमानिरूपणं । केशवादि-मूर्तिस्वरूपकथनादिकं । तत्प्रतिष्ठायमधिकारिणः । प्रासाददेवतादिवर्ति

ठानां विस्तरेण प्रयोगकीर्तनं । महापूजाविधिकथनं । अथ चतुर्थीकर्माविधिः ।
 इष्टप्रतिष्ठाविधिः । ध्वजारोपणविधिः । लिङ्गाद्याप्रतिष्ठाविधिः । अष्टालादि-
 संस्कारैः पुनः प्रतिष्ठाविधिकथनं । जीर्णोद्धारविधिकीर्तनं । अथ प्रयोगकथनं ।
 प्रासादकलशलिङ्गाद्यादिभक्ते शान्तिकथनं । दुर्गप्रतिष्ठाविधिः । राध्याभिषेक-
 विधिः । तडागवापीकूपखननादौ जलज्ञानोपायकथनं । विनायकस्नपनादि-
 विधिः । ईशानयामविधिः । ग्रहयामविधिः । नक्षत्रयामविधिः । दिग्यामविधिः ।
 निर्वर्तियामविधिः । ऐन्द्रीशान्तिविधिः । तत्र तत्र प्रयोगकथनं । शान्तिमण-
 कीर्तनं । आयुष्मणनिरूपणं । शर्मावर्धनकथनं । चित्रादिमणकथनञ्च ।
 राध्याभिषेकप्रयोगकथनं । महाभिषेकविधिकीर्तनञ्च ॥

No. 1832. देवदामप्रकाशः ।

Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 316. Lines, 8 on a page. Extent, 8,518 ślokaś. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, the Library of the Rājā of Darbhāṅgā; another copy, Calcutta, Government of India. Appearance, old, decayed. Prose and verse. Correct.

Devadāsa-prakāśa. An elaborate digest of the leading rites of the Smṛitis, with particular reference to the lunations when they should be performed. By Devadāsa Miśra.

Beginning. यद्वाचितं ज्येष्ठकथं भुङ्क्ते आचियसत्कृतम् ।

यो देवः पितृरूपेण तं वन्दे यज्ञपूजयम् ॥

कल्पद्रु-कृत्यार्णव-कृत्यदीप-सिताचरादीन् सुवहन् प्रवन्तान् ।

आलोच्य + + + वेदिताचं तिथ्यादिभन्देहमपाकरिष्ये ॥

मिश्रदीदेवदासेन निबन्धोऽयं प्रकाशितः ।

देवदामप्रकाशाख्यः कामतां हृदये सताम् ॥ इत्यादि ।

End.

सल्लमासे न कुर्वीति व्यासस्य वचनं यथा ॥

Colophon. इति देवदामप्रकाशे सल्लमासनिर्णयः । समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । तिथिलक्षणनिरूपणादिकं । सप्ततिथिष्ववस्थाननिरूपणं । नक्तादिपारिभाषिक-
 लक्षणविवेचनं । दैवपैत्र्यादिकालनिरूपणं । वेधवाक्यविवेचनं । प्रतिपद्भिर्णयः ।
 अथ गौरप्रतिपदादिनिरूपणं । द्वितीयानिर्णयः । अथ भाद्रद्वितीया-अश्विन्य-
 ग्रहणद्वितीयादिनिरूपणं । तृतीयानिर्णयः । तत्र रश्मिः तृतीयादिनिरूपणं । एवं

विषयः । चतुर्थ्यादिनिर्णयः । तत्र तत्र गौरीचतुर्थीकथनं । नागपक्ष्यादिकथनं । चन्द्र-
 षष्ठादिनिरूपणं । अचलासप्तम्यादिनिरूपणं । जम्बाष्टम्यादिनिरूपणं । अमरुयोदय-
 कालादिनिरूपणं । महालक्ष्मीव्रतादिनिरूपणं । शारदीयापूजाविधिकीर्तनं ।
 अशोककलिकापानादिविधिः । बलिदानकालकथनं । अपराजितापूजाविधिः ।
 दशहरा । मोक्षैकादश्यादिनिरूपणं । पारणव्यवस्थादिकथनं । भोजनविधिः ।
 अत्यन्तपीडायामेकादश्यां जलपाने नोपवासनानिरिति निरूपणं । हविषद्वय-
 निरूपणं । एकादशीद्वैधनिर्णयः । विद्याव्यवस्थाकथनं । अया-विजयाष्टविधरुचा-
 द्वादशीनिरूपणं । अवशद्वादशीनिरूपणं । सूर्यद्वादशी । इन्द्रद्वादशी । मदन-
 चयोदशी । यमचतुर्दश्यादिनिरूपणं । शिवचतुर्दशी । आवणीपूर्णिमा । नदीरजो-
 योगादिनिरूपणं । कोजागरविधिः । होलिकाविधिः । अमावस्यायां आङविधि-
 कीर्तनं । दीपान्विताविधिः । सामान्यतः आङप्रक्रियानिरूपणं । आङलक्षणादि-
 निरूपणं । पञ्चविधआङनिरूपणं । आङकालादिदोषनिरूपणं । आङकालादिनि-
 रूपणं । दर्शननिर्णयः । प्रतिपद्योगनिर्णयः । आङोपयोगिकृतपाठकनिरूपणं । अष्ट-
 कानिर्णयः । एष्टिआङनिरूपणं । कन्यादिविवाहकालनिरूपणं । अपरपञ्चआङ-
 विधिः । सङ्क्रान्तिनिरूपणं । राविसङ्क्रमणविचारः । युगाद्याविवेचनं । मन्वन्तरा-
 दिनिरूपणं । यज्ञनिरूपणं । तिथिवारनक्षत्रादिनिमित्तकर्मानिरूपणं । शारनक्षत्र-
 आङनिरूपणं । एकोद्दिष्टकालादिनिरूपणं । आङाधिकारिनिरूपणं । मघाशाङादि-
 निरूपणं । शखादिहत्तानां आङकालादिकथनं । आङदेशनिरूपणं । आङनियो-
 गार्चत्राङ्गणपरीचाकथनं । पङ्क्तिपावनादिलक्षणं । वर्जनीयव्रातलक्षणं । मान-
 परिभाषानिरूपणं । कूपसाधोदके ग्रामे संवत्सरं निवसतो ब्राह्मणस्य दोषकथनं ।
 आङयोग्यद्रव्यनिरूपणं । मासविशेषे द्रव्यविशेषदानमाहात्म्यकथनं । आङार्च-
 कुशादिनिरूपणं । अर्घ्यपावननिरूपणादिकं । गन्धपुष्पादिनिरूपणं । विधिपरिभा-
 षादिविचारः । पितृणामुत्तिकथनं । आङदिनान् पूर्वदिनछत्यकथनं । भूमिशो-
 धनविधिः । निमन्त्रणप्रयोगादिकथनं । आङदिनछत्यनिरूपणं । आङप्रयोगः ।
 विशेषेण पिण्डदानविधिकीर्तनं । आङदिनक्रियमाणवैश्वदेवनिर्णयः । पिण्डपिष्ट-
 यज्ञादिप्रयोगः । मातृपार्ष्णआङविधिः । नित्यआङविधिः । आमआङविधिः ।
 तीर्थआङविधिः । सौरविधिविवेचनं । जीवत्यष्टक-द्विपिष्टकक्रियमाणआङविधिः ।
 व्रतआङविधिः । सप्तपिष्टकादिछत्यनिरूपणं । सप्तममनविधिः । स्नानादिविधिः ।
 आङाधिकारिविवेचनं । दशपिण्डदानादिविधिः । अग्निमन्त्रव्यवधिः । हयोत्सर्गो-
 दिविधिः । कपिलादिदानविधिः । मासिक-सपिण्डीकरणादिविधिः । तत्प्रयोगः ।
 कात्यां सप्तसौर्ज्यदेविकादिकरणावश्यकतानिरूपणं । आभ्युदयिकआङविधिः ।

यशौचनिरूपणं । पतितादीनां दाहादिनिषेधः । महापातकिर्निर्णयः । नारायण-
बलिविधिः । पर्णश्रवविधानं । यतिशंस्कारादिविधिः । मलमासवाहविधिकीर्त-
नञ्च ।

No. 1833. व्यवहारकल्पतरुः ।

Substance, country-made yellow paper, $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 280. Lines, 6 on a page. Extent, 5,031 ślokas. Character, Maithili. Date, B. S. 1231. Place of deposit, Magrāni, Post Madhubāpi, Darbhāngā, Paṇḍit Kānāilāla Jhā. Appearance, fresh. Generally correct.

Vyāvahāra-kalpataru. An elaborate treatise on Judicature, including constitution of courts, administration of justice, and the pains and penalties for civil and criminal offences. By Lakshmidhara, son of Hṛidayadhara Bhaṭṭa, minister of war and foreign affairs of Mahārājādhirāja Govindachandra Deva of Kanauj. The digest was completed by order of the king, and dates from the 12th century. The work is rare, but appears to be a very complete digest.

Beginning. नानाशास्त्रसंक्षेपविचारचतुरप्रज्ञावलम्ब्यपित-

शास्त्रादिव्यवहारमार्गविशदास्त्रास्तः प्रगल्भा गिरः ।

यस्याकर्णं विपश्चिन्तां प्रतिममं रोमाञ्चमातन्वते

काण्डे स व्यवहारमव तनुते लक्ष्मीधरो द्वादशे ॥

प्रथमं तव भूपत्य व्यवहारविलोकनम् ।

प्रादुर्विवाकः सभासंक्षेपदेशस्तदनन्तरम् ॥ इत्यादि ।

End.

संख्यत्यपोषणं स्वकर्म्मपरिवर्जनमित्याशायालं धर्मः ॥

Colophon.

इति व्यवहारकाण्डादौ वर्णानुलोमलक्षणवर्णितवर्माः प्रदर्शिताः ।

इति श्रीमन्महाराजाधिराजश्रीमद्रोविन्दचन्द्रदेवादिष्टेन महाशान्तिविषयद्विकेण
महेश्वरदयधरायश्रीमन्मन्त्रीधरेण विरचितो व्यवहारकल्पतरुः समाप्तः ।

सन १९२१ ।

विषयः । व्यवहारनिरूपणं । देशाचारादिकथनं । प्रादुर्विवाकलक्षणादिकथनं । सभानि-
रूपणं । सभ्योपदेशकीर्तनं । व्यवहारलक्षणं । विचारविधिः । भाषाविधानं ।
उत्तरविधिः । प्रतिनिधिनिरूपणं । प्रत्याकलितविधिः । तत्र दुरुलक्षणं । स्वीनलक्षणं ।
सन्धिलक्षणं । क्रियादानविधिः । क्रियावादविधिः । साक्षिनिरूपणं । अपाक्षि-
लक्षणं । साक्षिप्रत्युद्धारविधिः । साक्षिदूषकविधिः । शपथविधानं । साक्षिवाद-
विधिः । साक्षिपरीक्षाविधिः । साक्षिदण्डविधानं । सत्यापवादनिरूपणं । साक्षि-

विषयः । बलाबलनिरूपणं । साक्षिनिर्दकयनं । साक्ष्यनिर्दकयनम् । लिखितविधिकयनं ।
 शासनपथविधिः । मन्त्रेष्टनिरूपणं । दुष्टलेष्टनिरूपणम् । दूषितलेष्टपरीक्षाविधिः ।
 लेष्टवलकयनं । लेष्टदौर्बल्यनिरूपणं । भुक्तिनिरूपणं । अनुपभोगेन क्षसिद्धि-
 कयनं । अन्योपभोगदान्यवाद्कयनं । विच्छिन्नभोगनिर्णयः । युक्तिनिरूपणं । दिव्य-
 निरूपणं । वर्णविशेषे दिव्यविशेषकीर्तनं । द्रव्यविशेषे दिव्यविशेषकयनम् । अन्व-
 यमादिनिरूपणं । देशकालनिरूपणं । दिव्यविधानकयनं । तत्र धटविधिः । अग्नि-
 विधिः । नैयविधिः । विषविधिः । कोशविधिः । तण्डुलविधिः । तन्त्रमापविधिः ।
 घर्म्मजलविधिः । शपथविधिः । निर्णयप्रकारकीर्तनं । निर्णयवन्तावल्लनिरूपणं ।
 निर्णयैतल्लत्यनिरूपणं । जयिप्रतिपत्तिकयनं । छतनिष्ठनिकयनं । छतन्त्रास्तन्त्र-
 लक्षणं । अष्टादानविधिः । दृष्टिनिरूपणं । अल्लतदृष्टिकयनं । परमदृष्टिकयनं ।
 दृष्टिनिषेधः । आधिर्विधिकयनं । आधिसिद्धिनिरूपणं । प्रतिभूविधिः । उद्गाहण-
 विधिः । निक्षिप्तविधिः । अस्त्रामिविक्तयविधिः । सभूयसमुत्थानविधिः । दाना-
 प्रदानिकविधिः । भृतकाभ्युपेतशून्याविधिः । दासविधिः । दास्याधिकारिणः ।
 वेतनस्य अनपक्रिया । पण्यज्जीविधिः । स्त्रामिपालविवादनिरूपणं । सम्बिदुयति-
 क्रमविधिः । विक्रीयासम्प्रदानविधिः । क्रीतानुशयविधिः । सीमाविवादनिरू-
 पणं । सेतुविधिः । छटाछलविधिः । शस्त्ररक्षाविधिः । शस्त्रघातकदण्डविधिः ।
 अदण्डगिरूपणं । सेयनिरूपणं । सेनकयनं । प्रकाशतस्करदण्डविधिः । अप्रकाश-
 दण्डविधिः । साक्ष्यविधिः । घातकान्येषणविधिः । स्त्रीसङ्गृहणविधिः । तत्राभि-
 गमदण्डकयनं । कन्यादूषणविधिः । वन्धव्यादिगमने दण्डादिनिरूपणं । स्त्रीरक्षण-
 विधिः । स्त्रीधर्म्मविधिः । प्रोषितभर्म्मकाविधिः । विधवाविधिः । नियोगविधिः ।
 देवर-सपिण्डाधिकारकयनं । परपूर्णाविधिः । दायविभागनिरूपणं । तत्र जीवन्-
 पितृकविभागकयनं । प्रसीतपितृकविभागः । विभागानर्हन्निरूपणं । असंस्कृतसंस्कार-
 विधिः । विभाष्याविभाष्यनिरूपणं । स्त्रीधनविभागादिकयनं । अवलुप्तविभागविधिः ।
 विभक्तजविभागविधिः । चिरागतविभागविधिः । सौरस-चेवजादिपुत्रकलंकविभाग-
 विधिः । पुत्रान्तिदेशनिरूपणं । पुत्रशब्दनिर्वचनमुखेन निन्दितपुत्रलक्षणकयनं ।
 अपुत्रधनविभागः । संसृष्टधनविभागः । विभक्तल्लत्यनिरूपणं । दूतसमाह्वयविधिः ।
 क्रियाभेदविधिः । प्रकीर्णकनिरूपणं । आतरशुल्कादिविधिः । निहितादिविधिः ।
 दण्डोक्त्यपकर्षादिविधिः । तत्र नगरादिपरिहारविधिः । दण्डसञ्ज्ञाकीर्तनं । मान-
 सञ्ज्ञाकयनं । वर्णानुलोमकयनं । तेषां कर्म्मोदिकयनम् ॥

No. 1834. दानधर्मप्रक्रिया ।

Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 42. Lines, 10 on a page. Extent, 1,575 s'lokas. Character, Maithili. Date, Sk. 1558. Place of deposit, Magrápi, Post Madhubani, Darbhāngá. Paṇḍit Kánáilála Jhá. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Dánadharmā-prakriyá. On religious gifts, their merits, time, nature, &c. By Bhavadeva Bhaṭṭa, son of Kṛishṇadeva Miśra.

Beginning. दानं देयञ्च दाता च सम्प्रदानं फलं तथा ।

फलदाता विधाता च य एकस्मिन्नाम्युचं ॥

भवदेवो हरिं नत्वा कृष्णदेवतनूद्भवः ।

कुरुते दानधर्मस्य प्रक्रियां सत्क्रियावतां ॥

तत्रादौ दानप्रश्ना । नन्दिपुराणे । दानं परं प्रशंसन्ति इत्यादि ।

End. दशधा इति भूपालः । इति महाभूतघटदानविधिः । षेड्दशमहादानप्रकरणञ्च सम्पूर्णं ॥

Colophon. इति सैथिलमन्त्रियवी कृष्णदेवतनयमहामहोपाध्यायसन्निवशीभवदेवविरचिते दानधर्मप्रक्रियानामके चतुर्थः काण्डः सम्पूर्णः । शकाब्दः १५५८ ।

विषयः । दानप्रश्ना । दानलक्षणं । प्रतिगृहीतलक्षणं । श्रोत्रियलक्षणं । सत्यादिलक्षणं । ब्रह्मनिरूपणं । द्रव्यनिरूपणं । देशनिरूपणं । कालनिरूपणं । इतिकर्मव्यतानिरूपणं । प्रतिगृहीतकृत्यं । वारतिथिनक्षत्रादिप्रधानदानकथनं । सङ्क्रान्तिविहितदानं । मासदानं । ऋतुदानं । अयनदानं । आरोग्यदानप्रकारः । क्षम्यदानं । पुस्तकदानं । नानाविधदानफलं । रत्नादिदानं । गृहदानं । भूमिदानं । शय्यादानं । दीपान्नादिदानं । वस्त्रादिदानं । पशुदानं । तिलधेनुदानं । जलधेनु-गृध्रधेनुदानादिकं । वाहनादिदानं । पावदानं । कृष्णजिनदानं । पर्वतदानानि । तुलादानादिमहादानविधिकीर्तनञ्च ॥

No. 1835. शास्त्रसिद्धान्तलेश्याख्या ।

Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 227. Lines, 8 on a page. Extent, 8,136 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, the Library of Rájá of Darbhāngá. Appearance, destroyed by worms. Prose. Correct.

S'āstra-siddhānta-les'a-vyākhyā. A commentary on the *S'āstra-siddhānta-les'a* of Apyaya Dikshita. By A'charya Kṛishṇānanda, pupil of Svayamprakāśānanda Sarasvatī. The text treats of the Vedānta doctrine. Hall's 'Contributions,' p. 153. The codex contains only the first chapter of the work. *Vide ante*, Nos. 60, 1496 and 1573.

Beginning. यो मे विश्वेश्वरश्चैव विश्वेश्वरस्यो गुरुः ।

समध्याले स्वयंज्योतिर्वाणीसङ्क्षेपे म + + + ॥

स्यम्प्रकाशसरस्वतीसङ्क्षेप इत्यर्थः ।

आचार्यचरणद्वन्द्वकृतिर्लोककल्पिणी ।

यां कृत्वा कुर्वते व्याख्यां नाहमत्र प्रमुर्यतः ॥

अत्र व्याख्याने प्रमुः समर्थ इत्यर्थः । प्रथमपरिच्छेदे ब्रह्मलक्षणविचारोपसरे लक्षणस्य मतभेदेन—इत्यादि ।

End. नैदानानामयमेव परमताम्यविषयीभनोऽर्थः न तु उपासादिरिति प्रपञ्चित-
मित्यर्थः । अत्रापि कुतो न प्रपञ्चते तत्राह विसरेति । यन्वविसारभया-
दित्यर्थः ।

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमत्स्यम्प्रकाशानन्दसरस्वतीचरणारवि-
न्दसंलग्नप्रजोभूतस्य अच्युतकृष्णानन्दस्य कृतौ शास्त्रसिद्धान्तलेश्याख्यायां प्रथमः
परिच्छेदः समाप्तः ।

विषयः । अथ यदीक्षितकृतशास्त्रसिद्धान्तलेशाभिधानवेदान्तप्रकरणस्य व्याख्यानं ॥

No. 1836. प्रमाणपल्लवः ।

Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 26. Lines, 6 on a page. Extent, 612 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magrāṇī, Post Madhubanī, Darbhāṅgā, Pandit Kānailāl Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Pramāṇa-pallava. A summary of the leading rules regarding Āchāra or religious duty. By Nṛisīṅha Thakkura. The codex contains only the first chapter of the work.

Beginning. प्राक्ते मुद्रितलोचनस्य निश्चयं सुप्रस्य वंशीवटे
हस्तान्ते मुरलीकथा तरलया नीतान्यतस्तद्वद ।
निद्राणस्य अनार्दनस्य जलधावित्थं निशस्योदितं
नाभीपङ्कजवर्तिनो विजयते ह्यस्य विधेः सनातं ॥

नरसिंहं नमस्कृत्य नरसिंहेन धीमता ।

पञ्चवः क्रियते सम्यक् प्रमाणानां प्रियङ्करः ॥

तत्र प्रथममाचारः । मनुः । इत्यादि ।

End. संवत्सरं द्विमासेन पुनस्तीर्थे व्रजेद् यदि ।

मुण्डनश्चोपवासश्च ततो यजेन कारयेत् ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायठक्कुरनरसिंहविरचिते प्रमाणपञ्चये प्रथमः परिच्छेदः ॥

विषयः । आचारनिरूपणं । तत्र प्रातःकृत्यादिनिरूपणं । शौचविधिः । सोपानत्वेन
आचमनादिकं न कर्तव्यमिति निरूपणं । स्नानतर्पणादिविधिकथनं । सन्ध्या-
करणादिविधिकीर्तनं । दर्भप्रक्षालकालादिनिरूपणं । शिखाधस्ननादिविधिः ।
भौमवयोदृष्टादौ तिलतर्पणनिषेधकथनं । पञ्चयज्ञविधिकथनं । नित्यया-
विधिः । भोजनविधिः । मांसभक्षणादिविधिः । एकहस्तादिप्रणामनिषेधः ।
उद्वाहयोग्यकन्यादिनिरूपणं । क्रीतायाः कन्यायाः दामीलकथनं । अन्धया-
निरूपणं । उद्वाहकालनिरूपणं । अकालादिनिरूपणं । प्रतिपदादितिथीनां
प्रशस्तकालनिरूपणं । जम्बाष्टमीनिरूपणं । एकादशीव्रतनिरूपणं । शिवरात्रि-
निरूपणं । अर्द्धोदयादिद्योगनिरूपणश्च ॥

No. 1837. जलाशयोत्सर्गविधिः ।

Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 94. Lines, 7 on a page. Extent, 1,840 ślokaś. Character, Nāgāra. Date, ? Place of deposit, Magráñi, Post Madhubanī, Darbhāñgá, Paṇḍit Kánáilál Jhá. Appearance, fresh. Prose and verse. Slightly correct.

Jalásayotsarga-vidhi. On the consecration of reservoirs of water for public use. By Nárāyaṇa Bhaṭṭa, son of Rāmes'vara Bhaṭṭa. Contents : Merit of consecrating reservoirs of water. Ditto of making bridges and embankments. Selection of places for such works. Proportions of wells, tanks, &c. Times meet for commencing excavation and for consecrating tanks, &c. Necessity for consecration. Purification of tanks, &c. Expiation for drinking water from a tank defiled by a corpse or other causes. Extent of impurity of tanks excavated by Mlechhas. Worshipping of Varuṇa in connection with the consecration of tanks, wells and baolis. Rules for excavating tanks, &c. Directions and rituals for consecration, and the differences in the rituals current in Bengal and the North Western Provinces.

Beginning. सरस्वती नमस्यामः प्रत्यक्षकृद्भक्तानये ।

यदेकज्ञानचित्तानां चित्तेः सञ्चितिरतमा ॥

विघ्नाधिप नमस्तुभ्यं विघ्नसङ्कुविघ्नानये ।

प्रबन्धं रचयाम्युच्चैर्बुद्धिशुद्धिं विधेहि मे ॥

उन्निद्रपचशतपचसमोचनेवं सुपीवमिवमतिचिवचरित्रपात्रम् ।

उन्नीलानीलमणिवर्णमवर्णमाचं रामं मजे कुलपतिं कमलाकलवम् ॥

विद्यामिवकुलोदधौ विधुरिवाशुषः कलानां निधि-

र्धाम्यामे निखिलेऽपि यस्तु वस्तुधा शिष्यैः प्रशिक्ष्येक्षिता ।

विद्यापद्मविकासनैकतरणिः श्रीभट्टमोविन्दजः

सङ्ग्राहद्वज्जनायणीर्विजयते श्रीभट्टरासेश्वरः ॥

शस्त्रेष्वधीती पितुरेव च भुतीः स्मृतीः समालोक्य च वेशरीतीः ।

नारायणस्तत् तनयोऽविमुक्ते जलाशयोत्सर्गविधिं विधत्ते ॥ इत्यादि ।

End. भोजनं तेभ्योऽन्येभ्यश्चान्यतडागोत्सर्गवत् । इति वापीकूपोत्सर्गं विशेषविधिः ।

Colophon. श्रीभट्टरासेश्वरस्तु श्रीनारायणभट्टविरचितो जलाशयोत्सर्गविधिः समाप्तः ।

विषयः । जलाशयोत्सर्गमाद्यात्म्यकथनं । सेतुबन्धनादिफलनिरूपणं । जलाशयकरण-
योग्यदेशनिरूपणं । कूपादिपरिमाणकथनं । जलाशयारक्षोत्सर्गयोः कालनि-
रूपणं । छतजलाशयस्य उत्सर्गकरणावश्यकता । अथ लक्ष्मीधर-शूलपाणि-
हरिनाथोपाध्यायादीनां मतासेपः । उपघाते जलाशयशुद्धिनिरूपणं । शवादि-
मंससृष्टकूपादिजलपाने प्रायश्चित्तादिकथनं । स्नेहादिछतपुष्करिण्याः जानु-
द्वज्जलस्य पवित्रता, तदधस्तात् क्षपूतत्वमिति निरूपणं । वापीकूपतडागादौ
वारणविधिकीर्तनं । तत्र स्नानादिविधिकीर्तनं । उत्सर्गविधिकथनं । प्रयोग-
कथनञ्च । प्रयोगस्तत्र गौडदेशप्रचलितप्रयोगाद् भिन्नः अतिविस्तृतमय इति
ज्ञेयम् ।

No. 1838. सौरभाष्यम् ।

Substance, country-made paper, 7 × 4 inches. Folia, 121. Lines, 11 on a page. Extent, 3,655 ślokaś. Character, Maithilī. Date, H. S. 1197. Place of deposit, the Library of the Rājā of Darbhāṅgā. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Saura-bhāṣhya. A commentary on the *Sūrya-siddhānta*. By Nṛsiṁha Daivajña.

Beginning. प्रत्युद्बन्धविध्वंसकारणाय महात्मने ।

मणेशाय नमस्तस्मै जगतामेकसाक्षिणे ॥

हरिहरकमलासन + + चन्द्रचिन्तिजबुधामरवन्द्यदानवे + + न् ।

उडुगणमभिवन्द्य वक्ष्मि सम्यग् शुभनिष्ठतपश्चसाधनोपपत्तिम् ॥

मथैरर्थावबोधार्थमुपाद्या बहवः कृताः ।

वासनावगमार्थाय हृदिंश्चेन वितन्वते ॥

शुभनिवागमस्तं मयकर्णयोर्निश्चितमन्त्रकरांशनरेण यत् ।

मुनिवरैरधिगत्य ततो भुवि प्रकटितं श्रुतिकर्म्म फलाप्तये ॥

पीत्वा वागमस्तं यदीयममलं + + गताल्लर्पय-

न्यानन्दैरपि पूरयन्ति विदुधान् + + वितन्वन्ति च ।

लोके भास्करराशि + + रमलो जागर्त्ति साक्षेश्वरो

दैवज्ञान्मुधराः परोपलतिनां मध्ये प्रसिद्धिं गताः ॥

+ + ब्रह्मगुप्तगणकार्यवराहलक्षसत् केशवाचार्यगुरुवर्यगणेश्वराणाम् ।

वीभास्करस्य विविधान् गणितप्रबन्धान् चम्यस्य मे मति + ताविततैव जाता ॥

श्रीविष्णुसञ्चकपिष्टयमन्त्रारविन्दान्नकारिसञ्चवदनादधिगत्य विद्याम् ।

सौरागमाव्यतिरणाय वृणां करोमि भाष्यं + + + + विचारविशेषरम्यम् ॥

अथ किल विदित्वारम्येण इयं कथा श्रूयते । इत्यादि ।

End.

अथ सर्वे श्लोकाः स्पष्टार्थाः ॥

श्रीमद्भृमिंश्चेन विदांस्त्रेण सिद्धान्तभाष्यं यदकारि सौरम् ।

सवासनं तत्र समाग्निमागन्मानाधिकारः सकलोपयुक्तः ॥

इति सूर्यसिद्धान्तभाष्ये मानाधिकारस्तुर्दशः ॥

भारद्वाजमहर्षिर्वंशज + + क्षीरे स्त + दोनरे

गोलधामसमाकृते सुनगरे देशे च पर्यानिधौ ।

आसीन्नच गणेशसञ्चकगुरोर्लब्ध्वाशुबोधशंको

महाचार्यस्ततो दिवाकर इति स्थानः चितीशार्चितः ॥

तस्यात्मजाः पञ्च बभूवुरेषां ज्येष्ठसु कन्यो गणकायवन्द्यः ।

सूत्रात्मकं बीजमकारि येन स विष्णुनामा गणको द्वितीयः ॥

यं ब्रह्मगुप्तगणकार्यवराहलक्षवीकेशवाचार्यगुरुवर्यगणेशस्तुल्यम् ।

श्रीभास्करेण च समं गणका वदन्ति मन्त्रारिसञ्चकस्ततोऽखिलशास्त्रकर्त्ता ॥

पुनौ तथान्ये तु दिवाकरस्य मन्त्रारिसञ्चानुसमुद्भवौ च ।

वीकेशवो दैवविदां वरिष्ठः श्रीविद्यनाथलक्ष्मणप्रदिष्टः ॥

दैवज्ञार्यदिवाकराक्षजवरः श्रीलक्ष्मणनामा द्विजो
 योऽभूत्तनयोऽदमिच्छगणकः सद्युक्तिभाष्यं यथात् ।
 ब्रह्मेष्टमानजनाद्भनप्रभृतिभिः सेव्येन तिम्यांशना
 सिद्धान्तस्य मयासुराय कथितस्याज्ञानदाषापहम् ॥
 दुर्वाधं यदतीव तद्विजहति स्पष्टार्थमित्युक्तिभिः
 स्पष्टार्थं ततिविक्षृतिं विदधते अर्थैः समामादिभिः ।
 अस्यानेऽनुपयोगिभिश्च वक्तुमिर्जल्यैर्मम तन्वते
 श्रोतुमिति वस्तुविश्ववत् सर्व्व टीकाहृतः ॥
 इदं कीदृशिति प्रौढैर्विलोक्यम् ।

Colophon. इति श्रीसूर्य्यसिद्धान्ते दमिच्छदैवज्ञाविरचितं सौरभाष्यं पूर्णम् ।
 तुरगनवद्विमांश्यक्रान्तिं यावनेऽब्दे चरमशुविचतुर्य्यां लक्ष्यपक्षेऽङ्गि जैवे ।
 जनकविषयराज्ञोऽस्यास्तज्ञानियोगात् सुकरणकुलजन्मा बुद्धिनाशो लिलेख ॥
 विषयः । सूर्य्यसिद्धान्तस्य व्याख्यानम् ।

No. 1839. तिथिनिर्णयः ।

Substance, country-made paper, 7 × 3 inches. Folia, 30. Lines, 6 on a page. Extent, 522 śloka. Character, Maithili. Date, SK. 1705. Place of deposit, Magrāpi, Post Madhubanī, Darbhāngā, Paṇḍit Kānāilāla Jhā. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Tithi-nirṇaya. On the Lunar days fit for the performance of sacrificial rites and fasts. By Vāchaspati Miśra Mahāmahopādhyāya. Two other works of this name have already been noticed. *Vide* Nos. 964 and 1689.

Beginning. ऋद्धेतोद्बोधगम्याय निर्गुणस्थितिहेतवे ।

जगन्नामादिभूताय नमस्ते परमात्मने ॥

विलोक्य मुनिवाक्यानि सम्प्रदायानुसारतः ।

तिथिदैतविधौ यज्ञात् क्रियते तिथिनिर्णयः ॥

विप्रतिपदवचनानां परस्परविरोधपरीक्षारो निर्णयः ।

तिथिस्त्वायत् द्वेषा श्रद्धा विहा च । इत्यादि ।

End.

काम्यत्वं नाम फलापेक्षत्वं । न ह्येकस्यैव व्रतस्य फलापेक्षजमिति ।

Colophon. इति श्रीमन्नरामहोपाध्यायवाचस्पतिमिश्ररचितस्त्रिनिर्णयः समाप्तः ।
शके १७०५ ।

विषयः । सामान्यतन्त्रिधिसूत्रनिरूपणादिकं । उपवासोद्दिष्टाधारणयुग्मनिरूपणं । प्रति-
पदादिपौर्णमास्यनतिधिविधानं । अमावस्यानिरूपणं । अष्टादशतिथिहृत्यवि-
धानं । शिवरात्रिगतविधिः । नक्षत्रतविधिः । उपवासनियमकीर्तनं । प्रति-
निधिविवेचनं । नारीणां व्रतविधिः । अनध्यायनिरूपणं । सुखरात्रियवस्था ।
उपवासानुकल्पकथनं । जयन्तीव्रतनिरूपणं । आकाशदीपदानविधिः । हो-
लिकानिरूपणादिकञ्च ।

No. 1840. दानपञ्जी ।

Substance, country-made paper, 7 × 3 inches. Folia, 45. Lines, 7 on a page. Extent, 974 śloka. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magrāni, Post Madhbāni, Darbhāngā, Paṇḍit Kānāilāl Jhā. Also another copy, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Dānapañjī. An epitome of the rules regarding religious gifts. By Navarāja, of the family of Droṇa.

Beginning. द्रोणवंशसमुत्पन्ने देवसिंहतनूद्वयः ।

धर्मकर्मरतः श्रीमान् नवराजो विराजते ॥

श्रीमता नवराजेन सर्वपापप्रणाशनी ।

क्रियते दानपञ्जीयं कलौ गजेव निर्मला ॥

तत्रादौ दानप्रशंसा । विष्णुधर्मोत्तरे ।

End. गृह्णन्तु सर्वदेवतं यदनुक्तं द्विजोत्तमाः ।

जेयं तद्विष्णुदेवतं सर्वं न विष्णुदेवतम् ॥

Colophon. इति द्रोणवंशसमुद्भवश्रीनवराजविरचिता दानपञ्जी समाप्ता ।

विषयः । दानप्रशंसाकीर्तनं । देवगुणकीर्तनं । दानविधिः । दानकालनिरूपणं । सुग-
न्धादिनिरूपणं । दानप्रयोगकथनं । अथ सर्वेषां दानानां प्रत्येकं प्रयोगकीर्तनं ।
धान्यादिदानं । सृष्टतमोऽथ दानादिकथनं । कपिलादिमोदानं । अन्नादि-
दानं । वरदोलादिदानं । दास्यादिदानं । ज्वामनदानादिकं । तैलसूतवणा-
दिदानं । गुडशर्करादिदानं । जलपावादिदानं । धर्मघटादिदानं । धिन्नु-

रादिदानं । आसलच—कदलीमहखादिदानं । आसट्वादिदानं । रजतादि-
दानं । पुस्तकदानं । भूषादिदानं । गृहादिदानं । शिलाचक्रादिदानं ।
सूर्यप्रतिमादिदानं । आपाकादिदानं । तिलपुष्पादिदानं । एवं कालपुष्प-
तुलापुष्पादिदानं । सेतुस्वर्गविधिः । कूपोत्सर्गादिकथनं । महसभोप्यदानं ।
संभगखादिदानं । आकाशदीपदानं । शीरकादिदानं । सामान्यतः अन्नदाना-
दिकीर्तनञ्च ।

No. 1841. प्रतिष्ठापद्धतिः ।

Substance, country-made paper, 9 × 3½ inches. Folia, 94. Lines, 12
on a page. Extent, 2,244 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1785.
Place of deposit, the Library of Rājā of Darbhāṅgā. Appearance, old.
Prose and verse. Correct.

Pratishṭhā-paddhati. Rituals for the consecration of houses,
temples, divine images, tanks, wells, and gardens. By Trivikrama
Śūri, son of Raghu Śūri.

Beginning. प्रणम्य गुरुपादाब्जं समासचासवर्जिता ।

क्रियते सर्वदेवानां प्रतिष्ठापद्धतिर्भया ॥

प्रासादस्य तदहानामादौ कर्मा क्रियागतम् ।

संस्क्रियापरिहार्यत्वात् ध्वजादीनां तथातः ॥

समाहृत्यान्वतन्त्राणि तत्प्रसिद्धपदैस्तथा । इत्यादि ।

End. नवमूर्तिप्रतिष्ठायां प्रवराः षोडशोदिताः ।

अनेन विधिना कुर्वन् सर्वं भवति चाचयमिति ॥

Colophon. इति श्रीगुरुस्मृतिरिद्धनृविबिक्तमस्त्रिर्विरचिता प्रतिष्ठापद्धतिः समाप्ता ।

संवत् १७८५ ।

विषयः । आचार्याल्लक्षणादिकथनं । भूमिपरीक्षाविधिः । जातिलक्षणादिनिरूपणं । भू-
जालानिश्चये प्रक्रियाविशेषकथनं । भूमिशुद्धिनिरूपणं । वास्तुपूजाविधिः ।
प्रासादे करिष्यमाणे भूमिपरिषद्दण्डविधिकीर्तनं । तत्र कालादिनिरूपणं । प्रा-
सादादीनां सूत्रपातविधिकथनं । भूमिस्नानविधिः । शिलान्यासविधिः । प्रा-
सादारम्भविधिः । स्तम्भोच्छ्रयविधिः । प्रासादप्रतिष्ठाविधिः । तत्र अधिवास-
विधिः । प्रयोगकथनं । कलसरोपणविधिः । मानस्तम्भप्रतिष्ठाविधिः । सर्व-
देवप्रतिष्ठाकालनिरूपणं । देवप्रतिष्ठायां योगोपकरणादिकथनं । वाद्यादि-

प्रतिष्ठाकालनिरूपणं । सभारोहणविधिः । मण्डपकरणविधिः । कुण्डलचणं ।
वेदिकालचणं । प्रासादगर्भे देवतास्थापनादिविधिकयनं । प्रतिमापिण्डिकोद्दे-
साननिरूपणं । प्रतिमादृष्टिपदनिरूपणं । मण्डपानुमन्त्रणं । द्वारतोरणपूजा-
विधिः । परिमण्डलरचनाविधिः । चक्रारविन्दविधिः । शिङ्गाभूषणविधिः ।
पद्मश्लिषिकविधिः । लतालिङ्गाभूषणविधिः । देवस्तूपनविधिः । सर्वदेवप्रासादाधि-
वासनविधिः । सर्वदेवप्रतिष्ठाविधिः । चतुर्थैकैर्ध्वजविधिः । चण्डप्रतिष्ठाविधिः ।
ध्वजारोपणविधिः । चलाचाराप्रतिष्ठाविधिः । जीर्णोद्धारविधिः । वापी-कूप-दी-
र्घिका-पुष्करिणीनामुदुयापनविधिकीर्तनं । दृष्टोद्दुयापनविधिकयनञ्च ।

No. 1842. विवादरत्नाकरः ।

Substance, country-made paper, 11 × 3½ inches. Folia, 155. Lines, 11 on a page. Extent, 9,445 ślokaś. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, the Library of the Rājā of Darbhāṅgā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Vivāda-ratnākara. An epitome of penal and civil laws. By Chan-
deśvara Ṭhakkura, son of Vires'vara Ṭhakkura. Both the father and
son describe themselves to have been ministers of war and peace of one
of the kings of Nipāla. The author states that he has compiled, un-
der the name of 'Ratnākara,' seven different treatises on the following
subjects: namely, duties to deities, gifts, judicature, purification, worship,
disputes, and duties of householders.—The work under notice was
completed in the Ś'aka year 1236, on the banks of the Vāgvatī river.

Beginning. कुमुदशरविलासे मङ्गुराद्रिपुत्री करतलवल्लयस्य आगतस्याहमेकम् ।

निजमिव शशिशृङ्गे मन्मथमानस्य शम्भोर्भवतु सद्यः विवादः कान्तया कैतुकाय ॥

जटायां बद्धायां मदनजयिना विजयपतिना

विवादं जातं तदनविभजनं तत्तनययोः ।

परिच्छिन्दन् ब्रह्मा गणपतिविशाखो नियमयन्

मुदे दायादाय व्यवहृतिविपश्चिद् भवतु वः ॥

सर्वार्थान्ने नमस्तुभ्यौ सर्वोपायपरिपन्थिने ।

सर्वार्थसिद्धये सद्यः सर्वोपायाय शश्वते ॥

सर्वोपाकारे सुरवाचिनीक सर्वार्थसिद्धौ कमलालयेव ।

सर्वोदया पातु पवित्रयन्त्री श्रीमत्सुचितीर्णं मुदिता भवानी ॥

श्रीचण्डेश्वरमन्त्रिणा मतिमत्तानेन प्रसन्नात्मना
नेपालाखिलभूमिपालजयिना पुण्यात्मना कर्मणा ।
वाग्मत्याः सरितस्तटे सुरधुनीपार्श्वे दधत्याः शुचौ
मार्गे मासि यथोक्तपण्यमस्ये दत्तकुलापूरुषः ॥

श्रीमद्विवादपददुर्गतिपातकानामुद्धारहेतुकृतनिर्णयलब्धपुण्यः ।

चण्डेश्वरः सचिवरत्नमिमं विवादरत्नाकरं रचयति कुतिशालविज्ञः ॥

अज्ञादानं ततो दृढिरक्तता दृढिरप्यथ । इत्यादि ।

End.

कल्पद्रुमे चाप्यथ पारिजाते हलायुधे वाप्यथ वा प्रकाशे ।

यत् सारमस्मादधिकश्च यत् तत् दधाति रत्नाकरं एक एव ॥

यं कामधेनुरनुयाति सकलवृत्ता यं सेवते निजफलाय स पारिजातः ।

तं वैरिगोचमिदमुच्चमद्वयदृष्टिं चण्डेश्वरं तुल्यितुं कतमा भवन्ति ॥

श्रीकृत्यदानव्यवहारशुद्धिपूजाविवादेऽप्युक्तथा गृहस्थे ।

रत्नाकरा धर्माभुवो निबन्धाः कृतकुलापूरुषदेन सप्त ॥

रसगुणभुजचन्द्रैः समिते शाकवर्षे सच्चरि धवलपक्षे वाग्मतीभिन्नुतीरे ।

अदित तुलितमुच्चैरात्मना स्पर्शराशिं निधिरखिलगुणानामुत्तरः सोमनाथः ॥

Colophon.

इति सप्रक्रियमहासाम्बिविपक्षिकठक्कुरश्रीवीरेश्वरात्मजसप्रक्रियमहासाम्बिविप-
क्षिकठक्कुरश्रीचण्डेश्वरविरचितो विवादरत्नाकरः पूर्णमगात् ॥

विषयः ।

अज्ञादानविवादपदनिरूपणं । अकृतदृष्टिकथनं । परमदृष्टिः । दृष्टिनिषेधः ।
आधिनिरूपणं । आधिमिद्विः । प्रतिभूविधिः । अज्ञादानविधिः । उद्गृहण-
विधिः । निक्षेपविधिः । अस्वामिविक्रयः । समुद्यममुत्थानं । दत्ताप्रदानिकनिरू-
पणं । अभ्युपेत्यशुश्रूषाविधिः । दास्यसोचनविधिः । दास्याधिकारिनिरूपणं ।
वेतनस्थानपक्रिया । पण्यस्त्रीविधिः । स्वामिपालविवादः । संविद्युतिक्रमः । विक्री-
यासम्प्रदानं । क्रीडानुशयः । सीमाविवादः । सेतुविधिः । कृष्णकृष्टविधिः ।
शस्त्ररक्षाविधिः । शस्त्रघातविधिः । अदृष्टकथनं । वाक्पारुष्यविधिः । दण्ड-
पारुष्यविधिः । क्षेयविधिः । स्नेहनिरूपणं । प्रकाशतस्करविधिः । चौरान्वेषणवि-
धिः । स्नेहातिदेशः । वर्षस्नेयविशेषः । साक्ष्यदण्डनिरूपणं । घातकान्वेषणविधिः ।
सङ्गृहणविधिः । आभिगमदण्डविधिः । कन्धाङ्गुषणविधिः । स्त्रीपुंभर्मानिरूपणं ।
स्त्रीरक्षाविधिः । स्त्रीधर्मकीर्तनं । परपूर्वाविधिः । दास्यभागकथनं । तत्र जीवन्-
पिष्टक—प्रमीतपिष्टकस्त्रीधनादिविभागनिरूपणं । अवलुप्तविभागकथनं । नाना-
वर्णविभागः । पुत्राकारैर्विभागनिरूपणं । पुत्रव्यवहारकथनं । संसृष्टधनविभा-

मः । दूतसमाश्रयनिरूपणं । क्रियाभेदनिरूपणं । आतरशुल्कादनिरूपण ।
दण्डप्रणयनविधिः । दण्डोन्मेषापकर्षादनिरूपणं । श्राद्धकपरिहारकथनं । नगर-
परिहारकथनं । दण्डसञ्ज्ञानिरूपणं । मानसञ्ज्ञाकथनं । नैमसादिसञ्ज्ञा-
कथनं ।

No. 1843. दायभागविवेकः ।

Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 82. Lines, 7 on a page. Extent, 2,296 ślokaś. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, in the Library of the Rājā of Darbhāṅgā. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Dāyabhāga-viveka. A commentary on the *Dāyabhāga* of Jimūta-rāhana. By Rāmanātha Vidyāvāchaspati Bhaṭṭāchārya.

Beginning. ब्रजशिशुद्वन्द्वयस्य सततमुपास्यं विरिद्धादेः ।

वेदाविदितरहस्यं गिरिशजनस्यं नमस्त्रासः ॥

मन्वादिशास्त्रमवलोक्य मिथो विवदं यत् सर्वदेशिविदुषां मतमाकलय ।

दायस्य भागमधिकृत्य समाद्य किञ्चित् श्रीरामनाथ इह तव रमन्तु सन्तः ॥

प्राचीनगौरवनिवारितधर्मशास्त्रतत्त्वावबोधजनरञ्जनमत्युत्तमम् ।

किन्तु प्रमाणपरतन्त्रविधयां बुधानां सन्तोषमाचकृतये हत एव यत्नः ॥

तव दायभागपदार्थमाद्य नारदः । इत्यादि ।

End. निरवद्या सदा सर्वं विद्या यस्य परमरी ।

श्रीवाचस्पतिना तेने तेनेदं तन्त्रमुत्तमम् ॥

Colophon. इति श्रीरामनाथविद्यावाचस्पतिभट्टाचार्यविरचितो दायभागविवेकः समाप्तः ।

विषयः । जीमूतवाहनकृतदायभागस्य व्याख्यानम् ।

No. 1844. वेदान्तसञ्ज्ञादीपिका ।

Substance, country-made yellow paper, 7 × 4 inches. Folia, 10. Lines, 11 on a page. Extent, 275 ślokaś. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magrāpi, Post Madhubani, Darbhāṅgā. Paṇḍit Kānāilāla Jhā. Appearance, new. Prose. Correct.

Vedāntasañjñā-dīpikā. A commentary on the Vedānta-sañjñā, a treatise on the terminology of the Vedānta. By Aditya Puri, disciple of Haricharana Puri.

Beginning. नत्वा श्रीकृष्णदत्ताष्टसेवतीर्थमुनीवरैः ।

सञ्ज्ञाप्रत्यस्य चासौव क्रियते पददीपिका ॥

मङ्गलं दिशतु मे विनायको मङ्गलं दिशतु मे सरस्वती ।

मङ्गलं दिशतु मे महेश्वरो मङ्गलं दिशतु मे महेश्वरी ॥

चिकीर्षितप्रत्यपरिसमाप्तार्थमिष्टदेवतानमस्कारलक्षणं मङ्गलं निबध्नुं चिकीर्षितं प्रतिजानीते गणेशमिति । इत्यादि ।

End. पदार्थानामध्यारोपमाश्रित्य सञ्ज्ञाः प्रतिपादिता इत्यर्थः ।

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीहरिचरणपुरीशिष्यादित्यपुरीविरचिता वेदान्तसञ्ज्ञादीपिका समाप्ता ।

विषयः । वेदान्तसञ्ज्ञाभिधानप्रकरणस्य व्याख्यानम् ।

No. 1845. तत्त्वनिर्णयः ।

Substance, palm-leaf, 8 × 2 inches. Folia, 157. Lines, 5 on a page. Extent, 2,925 śloka. Character, Maithili. Date, Sk. 1661. Place of deposit, the Library of the Rājā of Darbhāṅgā; also another copy with Paṇḍit Nānā Dīkshita of Darbhāṅgā. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Tattva-nirṇaya. Disquisitions regarding various topics of Smṛiti ritual. By Pakshadhara Miśra, son of Vaṭeśvara Mahāmahopādhyāya.

Beginning. श्रवतु मतं शिवाङ्कशास्त्री शिशुरफलीकृतदानवारिचक्रः ।

तदनु कमलभूकृतप्रणामो गिरितन्यार्पितपादपद्ममालः ॥

अथे संसारपाशोक्षितापवयहरं हरं ।

भरणं केशवस्यापि परार्थैकप्रयोजनम् ॥

न्यायार्थवपरिवान्तसूरितारणसेतवे ।

गुरवे श्रीवटेशाय स्वरार्कमतये नमः ॥

श्रीमत्पञ्चधरैरेव प्रणम्य पितरं गुरुम् ।

वटेश्वरचिमुद्गानां क्रियते तत्त्वनिर्णयः ॥

तत्रादौ नामस्वरूपनिरूपणं । तत्र ब्राह्मणस्य शर्धेति नाम कर्तव्यमिति स्पष्ट-
दर्शनात् । इत्यादि ।

End.

कृतः पचधरेणैष भोजविज्ञवतो मुदम ।

तमेतु मुदमनमो मनसस्तत्त्वनिर्णयः ॥

Colophon. इति श्रीमहामहोपाध्यायश्रीवटेश्वरात्मजमहामहोपाध्यायश्रीपचधरकृतः तत्त्व-
निर्णयः समाप्तः । शके १६११ ।

विषयः । ब्राह्मणादीनां नामस्वरूपकथनादिकं । मल्लिस्तुचादिभाषनिरूपणं । प्रमादकृत-
धर्मोपासनपठेयत्वकीर्तनादिकं । सन्ध्यागर्जनादिनिरूपणं । आभ्युदयिकनिरूपणं ।
आभ्युदयिकक्रमकीर्तनं । न्युज्जीकृतार्घ्यपाचय अनृतानीकरणकथनं । धर्मलव-
णस्वरूपादिविवेचनं । शुद्रकर्तव्यधर्मनिरूपणं । होमपरिभाषाकथनं । होमम-
न्त्राणामन्तरे प्रवृत्तिनिषेधकथनं । प्रतिग्रहविधिकीर्तनं । भूपालात् प्रतिग्रहप्रति-
षेधकीर्तनं । भोजनविधिः । दद्यामुक्तननिषेधः । सङ्कल्पं विनापि एकादशादि-
व्रतसिद्धिर्भवतीति निरूपणं । प्रायश्चित्तोपदेशः । सपिण्डनशाब्दादिनिरूपणं । त-
त्कालादिनिरूपणं । मासिकादिव्यवस्थानिरूपणं । एकादशाद्यवस्था । पतिपुत्र-
हीनायाः सपिण्डननिषेधः । स्त्रीकटकटयोत्सर्गविधिः । शौर्द्धदेशिकाधिकारिनिरूप-
णं । नवाग्रयवस्था । अमावास्यादिश्राद्धनिरूपणं । अपरपचशादकथनं । तीर्थ-
श्राद्धविधिः । पुण्यत्वे अन्यस्त्रामिकत्वनिषेधः । सपिण्डननियतकालनिरूपणं । त-
र्पणविधिः । अशौचनिरूपणं । शिष्टावस्थनादिविधिः । पवित्रधारणविधिः । पाद-
शौचं विना आचमनादिनिषेधः । आचमनविधिकथनं । परनिपाने स्नानादि-
विधिः । नदीरजोयोगनिरूपणं । नद्यादीनां लक्षणकथनं । मासस्वरूपादिविवेचनं ।
कुशलक्षणानि निरूपणं । श्राद्धाधिकारिनिरूपणं । श्राद्धकर्तुर्नियमादिकथनं
सङ्कान्तिनिर्णयः । कन्यादानाधिकारिनिरूपणं । ब्राह्मणेतरस्य द्विजस्य मद्यपान-
प्रायश्चित्तकथनादिकं । ग्रहणे भोजनादिव्यवस्थानिरूपणं । भूकम्पाद्यशङ्किनिरूप-
णं । एकादशादिव्यवस्थानिर्णयः । विश्रवाकृत्यनिरूपणं । पौनर्भवादिनिरूपणं ।
नार्द्रवाससा अपादिकं कर्तव्यमिति कथनादिकं । प्रातःस्नानविधिः । दद्याधिकारि-
निरूपणादिकं । पत्नीसङ्क्रान्तपतिधनाधिकारिनिरूपणं । विभागानन्तरे जातस्य
व्यवस्थाकथनं । दत्ताप्रदानिकनिरूपणं । दिव्याधिकारिनिरूपणं । दिव्यकालनि-
रूपणादिकं । निवृत्तव्यवहारस्य प्रामाण्यनिवर्तनकथनं । ग्रपणादिनिरूपणं । भुक्ति-
निरूपणादिकं । जयविजयादिकथनं । विभक्ताविभक्तव्यवस्थानिरूपणं । मन्त्राष्ट-
म्यादिव्यवस्थाकीर्तनं । पूजायां पूषादिनिरूपणं । सामान्यतो निविधानि । जन्मा-
ष्टम्यादिव्यवस्थानिर्णयः । परिभाषाकथनं । तत्र अष्टादशध्यानि । चित्रौदन-

निरूपणं । सर्वज्ञाननिरूपणं । सर्वधातुनिरूपणं । त्रिविध्यद्रव्यनिरूपणं । त्रिभौच-
सङ्करादिनिरूपणं । विविधक्रियानिरूपणं । आदे विवाहित-स्वयङ्मुहितासुतयोः
मन्त्रे व्यवस्थाकथनं स्मृतौचादिनिरूपणं । सत्यविशेषाशौचनिरूपणं । अनशौचि-
नः । देशाचारधर्मस्य प्रामाण्यकीर्तनञ्च ॥

No. 1846. स्मृतिदीपिका ।

Substance, country-made paper, 10 × 4 inches Folia, 212. Lines, 7
on a page. Extent, 5,722 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place
of deposit, Magrāpi, Post Madhubani, Darbhāngā, Paṇḍit Kānāilāla Jhā.
Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Smṛiti-dīpikā. A Smṛiti compilation treating of times meet for
domestic rites, rituals for worshipping various divinities, daily religious
duties, S'rāddhas, &c. By Vāmadeva Upādhyāya.

Beginning. गोविन्दचरणद्वन्द्वमाधाय ऋदयाम्बुजे ।

वामदेवेन सुविद्या कृता गूढार्थदीपिका ॥

हरिप्रसादादन्येषामवेष्टार्था निरूपिताः ।

इह सात्त्विक्यं सुखाय विदाङ्गुल्यं पण्डिताः ॥

तत्र वर्षकृत्ये चिन्मतिचघटितैर्द्वादशभिर्मासैर्मलमासपाते चयोद्गमिर्वर्षसमा-
प्तिः । इत्यादि ।

End.

सोमानन्तरं भूलाभ्युदयानं न चतिकरं । क्षालाभ्य उर्द्धाधोमुखाभ्यां कराभ्यां
वस्त्राभ्यां सृष्ट्वा श्वगाद्या इदमन्नमिमा आप इदं चविरित्यन्नजलघृतादिषु
ज्येयमिति शम् ।

Colophon. इति उपपाध्यायश्रीवामदेवकृता स्मृतिदीपिका समाप्ता । समाप्तस्यार्थं ग्रन्थः ।

विषयः । कृत्यविशेषे वर्षशकनाविशेषनिरूपणं । धर्मकार्थेषु पञ्चविधमासनिरूपणादिकं ।
अथ सर्वत्र नैयायिकसमयानुसारितर्केण दूषणभूषणादिकरणं ज्येयं । मलमास-
विधानं । तिथिखलपकथनप्रसङ्गेन युग्मादितिथिविवेचनं । एकादशीनिर्णयः ।
धारणनिरूपणं । चैवादिमासकृत्यनिरूपणं । जन्माष्टमीनिर्णयः । महाष्टमीविधाना-
दिकं । शिवरात्रिविधिः । यजमानस्य कर्तव्यनिरूपणं । जननमरणवशाशौच
विशेष शिवादिपूजने नित्याधिकारकथनं । स्यरे विना मालग्रामशिलाग्रामदि
क्षीरद्राभ्यां पूजा कार्येति निरूपणं । व्रतपरिभाषाकीर्तनं । व्रतपदार्थनिरूपणं ।

सम्बन्धरादिनिरूपणं । अर्द्धाद्ययोगनिरूपणप्रसङ्गेन गौडदेशीयमतदूषणं । पुण्य-
कालविवेचनं । विशिष्य कार्त्तवीर्य्यदीपदानविधिकथनं । अक्षरावकृत्याचारनिरू-
पणं । तत्र सूत्रपुरीषोत्सर्गादिविधिकथनं । श्रौचनिरूपणं । आचमनविधि-
कीर्तनं । दन्तधावनविधिकीर्तनं । स्नानादिविधिकीर्तनं । तर्पणविधिः । मन्त्रो-
पासनविधिः । पवित्रनिरूपणं । वासःपरिधानविधिः । शिष्टावस्थनादिविधिः ।
पञ्चयज्ञविधिः । देवपूजाविधिः । इष्टदेवतापूजाविधिः । पार्थिवशिवलिङ्गपूजा-
विधिः । अक्षतदानविचारः । पुण्यविवेचनं । नैवेद्यविधिः । विष्णुपूजाविधिः ।
वैद्यदेवविधिः । आतिथ्यविधिः । नित्ययादविधिः । भोजनविधिः । मांसवर्जन-
निरूपणं । अस्य प्रतिप्रसवकथनं । मत्स्यभोजनविधिः । पक्षिभोजनविधिः । घास्य-
भिन्नकपोतादिभोजनविधिः । माद्विषदुग्धस्य आमिषत्वकथनं । सामान्यतो मध्या-
मव्यनिरूपणं । शयनादिविधिः । अश्रौचनिरूपणं । असुष्यनिरूपणं । स्नानाश-
क्तस्य आर्त्तस्य श्रौचविधिकीर्तनं । आचमनश्रौचकीर्तनं । उच्छिष्टनिरूपणं । जनन-
मरणाश्रौचनिरूपणं । सापिण्यनिरूपणं । बालाद्यश्रौचनिरूपणं । विदेशस्था-
श्रौचं । अग्निभस्वादभिर्भरणे अश्रौचकथनं । अश्रौचापवादकथनं । प्रेतकृत्य-
निरूपणं । अस्थिमध्यविधिः । फलश्रुतिसहितं दक्षपिण्डदानविधिकीर्तनं । व्यचा-
श्रौचादौ दिनविशेषे पिण्डदानसङ्ख्याकथनं । देशभेदे श्रौचाद्याचारस्य वैधल्य-
कथनं । मूलजल-तेजसां गृहिनिरूपणादिकं । सामान्यतो द्रव्यादिनिरूपणं । स्याज्-
दोषापवादकथनं । मुसूर्णकृत्यकथनं । दादशविधयादलक्षणकथनं । आहदेश-
निरूपणं । आहकालनिरूपणं । काम्ययादविधानं । आहमुहूर्त्तकथनं । आह्ये देशा-
दीनि । निमन्त्रणविधिः । सङ्कल्पविचारः । सपिण्डीकरणदिविधिः । आद्ययाद-
विधानकीर्तनश्च ।

No. 1847. सर्वदर्शनशिरोमणिः ।

Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 16. Lines, 6 on a page. Extent, 384 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magrāni, Post Madhubani, Darbhāngā. Paṇḍit Kānailāla Jhā. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Sarvadarśana-siromani. An epitome of the various philosophical doctrines current in India, and of the same character as the *Sarvadarśana-saṅgraha* of Mādhava Āchārya. By *Siromani*. The personal name of the author does not appear in the codex.

Beginning. अथानः प्रनाशानि । अर्द्धाद्यनितिकरणानि प्रमाणानि तानि चक्षुरादीनि ।

तत्र फलप्रेराप्तवचनाद्वा अर्थप्रमितिः । तत्र प्रत्यक्षं बलवद् विशेषेण स्वरूप-
मतिकरणत्वात् । इत्यादि ।

End.

नापच्छेदन्यायेन श्रुतिबाधः, तद्वानियतपौष्पापर्यन्तविषयसङ्कारात्, न स्नेहाद्यै-
र्मिदये,—श्रुतिप्रसङ्गात् द्वयोर्विषयव्यवस्थया विरोधोपशमने अन्यतरबाधस्य
अन्याय्यत्वात्—इति श्रमः ।

Colophon. इति शिरोमणिस्तुतसर्वदर्शनशिरोमणिः सम्पूर्णः ।

विषयः । सङ्क्षेपेण केषाञ्चित् दर्शनानां तात्पर्यकथनं । तत्र प्रथमतः प्रमाणप्रमेययोः स्वरूप-
निरूपणं । चार्वाकदर्शनमतकीर्तनं । साध्यनिरूपणकथनं । योगाचारमतकथनं ।
सौवान्तिकमतकथनं । वैभाषिकमतकथनं । आर्हतदर्शनमतं । लौकदर्शनमत-
कथनं, तत्,—सतन्त्रासतन्त्रभेदेन द्विविधप्रमेयः, सतन्त्रो भगवान् सचेत्सरः,
तद्धीनचेष्टावदर्थैः असतन्त्रः । स च विविधः,—विद्या, कला, पशुचेति । तत्र-
पशुगृह्यरूपा विद्या द्विविधा,—बोधरूपा अबोधरूपा चेति । मोक्षं बोधः
चेतननिष्ठः, अबोधस्तु अचेतनवृत्तिरिति । चेतनपरतन्त्रा कला द्विविधा,—का-
र्याख्या कारणाख्या चेति । तत्र भूततन्त्रावरूपा कार्याख्या, कारणाख्या तु वयो-
दर्शविधकरणरूपा । अथ पशुत्वसम्बन्धी पशुः,—स च द्विविधः, साहज्यो निर-
ञ्जनचेति,—तत्र शरीरादिसम्बन्धी प्रथमः, तद्रहितो द्वितीयः । तत्र सचेत्सर-
जीवात्मसम्बन्धरूपः क्रियालक्षणः, क्रियोपरमलक्षणश्चेति द्विविधो योगः । तद-
भ्यासेन हि आत्मवृत्तिदुष्टभावलक्षणस्य मलस्य अपगमे मनोजविल-कामरूपविल-
विकरणधर्मिलरूपेयं मुक्तिः सिद्ध्यतीति ज्ञेयं । शैवदर्शनमतं । शाक्तदर्शनमत-
कथनं,—तत् शक्तिरेका प्रमेया, सा च अजडा प्रकृतिरित्यभिधीयते । तत्र प्रक-
तिरेकापि स्नेह्या द्विविधा भवति—पराची प्रतीचीभेदात् । पराची खलु
परिणामरूपा; तथा असतन्त्राः शिवादयः अजडपरिणामाः । अयेच्छ्या चि-
त्तादयो अजडपरिणामाश्च । अतः शक्तिरेकापि वडुषा अभिधीयते । तन्त्राक्तयोगा-
नुष्ठानेन अङ्गलनिष्ठौ सत्यां पराक्षां परिणामस्त्वैर्यं च सति प्रतीचीस्वरूपेऽप्यनौ
या सम्पत्तिः सा मुक्तिरित्यवधेयं । कापिलदर्शनमतं । कौमारिलदर्शनमतं । तथा
हि,—असु यथाप्रसिद्धिं प्रमाणप्रमेयजातं धर्मानुष्ठानादेव निश्चयसाधनमः,
काम्यप्रतिषिद्धयोरनारम्भात् आरब्धस्य च उपभोगक्षयात् नित्यानुष्ठानेन प्रत्यवाय-
पदवेदनीयप्राप्सुमानपापस्य पुण्यस्य च अनारब्धकर्मणः निःशेषेण विध्वंसात्
स्वात्मन्यवस्थानं मोक्ष इति । काणाददर्शनमतं । अक्षपाददर्शनमतं । पातञ्जल-
दर्शनमतं । पाणिनीयदर्शनमतकीर्तनञ्च । (येषां दर्शनानां मतं प्रसिद्धं, नात्र तेषां
तात्पर्यं विवृतमिति ज्ञेयम् ।)

No. 1848. स्मृतिपरिभाषा ।

Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 56. Lines, 6 on a page. Extent, 1,237 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magráni, Post Madhubani, Darbhāngá, Paṇḍit Kānailála Jhā. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Smṛiti-paribhāṣā. Dissertations on the principal technical terms used in Smṛiti works and general rules regarding Smṛiti rituals. By Vardhamāna Mahāmahopādhyāya.

Beginning. साधये यच्च सर्वेषां वैधर्म्यापि सर्वतः ।

पारेवाञ्जनसं विष्णुं तं कथयिदुपास्यते ॥

अथ सार्वत्रिकी परिभाषा । तत्र विष्णुः—

स्नातोऽधिकारी भवति दैवे पथ्ये च कर्मणि ।

पवित्राणां तथा ऋषे दाने च विधिदेशिते ॥

पवित्राणां मन्त्राणां मन्त्रः पवित्रमुच्यते । इति सूत्रकारवचनात् ।

End.

विधिना तु यदा दत्ता पात्रे धेनुः सद्विष्णुः ।

दाता तारयते जन्तून् फलानामयुतैः शतैः ॥

अयुतैः शतैरिति सत्तार्ये द्वतीया ।

पात्राणां ध्यात्विकी मुख्या विशुद्धाद्याग्निहोत्रिणः ।

देवताश्च तथा मुख्या मोदानं ह्येतदुत्तमं ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायवर्द्धमानकृता स्मृतिपरिभाषा समाप्ता ।

विषयः । स्नानदानअपादो सार्वत्रिकीपरिभाषाकथनं । कर्तुरङ्गादिनियमकथनं । विविध-
क्रियानिरूपणं । एतद्विमर्षणश्च । कार्यविशेषसौमनाविधानं । ब्रह्मप्राजापत्या-
दितीर्थनिरूपणं । व्रतस्थस्य कदाचित् प्राणरचायं अलपानादिविधिकीर्तनं ।
उपवासनियमकथनं । कुशनिरूपणादिकं । पवित्रादिलक्षणं । परिमाणनिरू-
पणादिकं । सप्तर्षीचिकथनं । श्वाभाकादिचतुर्दशविधमाभ्याख्यौषधिकथनं ।
अष्टादशधान्यकथनं । गन्धादिनिरूपणं । सर्व्यश्वपारिभाषिकलक्षणं । घातु-
निरूपणं । मुख्यास्नाते प्रतिनिधिविधानं । अविष्यद्रथनिरूपणं । स्थालीपाक-
विधिकीर्तनं । होमद्रव्यनिरूपणं । होमविधानं । चतुर्विधमासनिरूपणानन्तरं
कर्मविशेषे तन्निश्चयः । तत्र सलमासविचारादिकं । सङ्क्रान्तिनिरूपणं । तत्र
विहितकर्मविवेचनञ्च । पक्ष्यनिरूपणं । पक्ष्यस्नानविधानं । तिथिद्वये व्यव-
स्थाननिरूपणं । एकादश्युपवासनिरूपणं । भौषमापीनिरूपणं । दुग्धाद्यनिरूपणं ।

पर्वानिरूपणं । अमावस्यानिरूपणं । सर्व्वेव व्रतेषु इतिकर्त्तव्यतानिरूपणं ।
 अव्रतघ्नानि । भावाभावविषयभेदाद् व्रतस्य द्वैविध्यनिरूपणं । सामान्यव्रतकी-
 र्त्तनं । मत्स्यमांसादिभोजनादिनियन्तकथनं । माघस्थानादिविधिः । दानविधिः ।
 तत्र दानलक्षणादिविवेचनं । विङ्गलव्रत-वकव्रतादिलक्षणं । गोदानविधाना-
 दिकीर्त्तनञ्च ।

No. 1849. सङ्ख्यापरिमाणनिबन्धः ।

Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 53. Lines, 7 on a page. Extent, 1,608 s'lokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Magráni, Post Madhubani, Darbhāngá. Paṇḍit Kánáilála Jhá. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Saṅkhyā-parimāṇa-nibandha. An essay on 'number and weight' with reference to Smṛiti rites and domestic rules and observances. Every injunction in the Smṛitis involving a question of weight, or number, or dimension, or time is taken up and discussed with a view to a settlement of the purport of the injunction. The size of the tooth-brush, the number of days a cow should not be milked, how many days she should be milked partially and when fully, the length and the number of threads meet for a Brahmanical cord, the quantity in which particular offerings are to be made, the number of days for mourning for particular castes, weights, their standard and calculation, periods of time, and how to calculate them, &c., &c., are taken up seriatim and specific rules laid down to prevent misunderstanding and mistakes. By Kes'ava Kavindra. The work was compiled in the city of Benares.

Beginning. राधापीनपयोधरभूधरधाराधरः कृष्णः ।

शेषफणावलीकोमलकमलवनीषट्पदः पायात् ॥

देवतामणकिरीटानिष्यतत्पारिजातमकरन्दतुन्दिलौ ।

दूरवारितममलककण्ठौ दुण्डिराजचरणौ सुवीमहि ॥

काशीविद्येश्वरो दण्डपाणिः श्रीकालभैरवः ।

महा भयानी विघ्नेशः प्रयच्छन् समीहितम् ॥

तीरभुक्तिमहीपालपरिपशुखसुरिणा ।

श्रीकेशवकवीन्द्रेण निबन्धोऽयं विधीयते ॥

सङ्ग्राहानुबन्धादेर्विधायकनिषेधकौ ।

श्रुतिस्मृतिपुराणादिकाः स्पष्टीकरोम्यहम् ॥

तत्रादौ मूलपरिभाषा । तत्र सङ्ग्राहायां तावद् यजुर्वेदे । रत्यादि ।

End.

उशनाः । द्वौ मासौ पाययेद्भस्म तृतीये दिग्गुणं दुहेत् ।

चतुर्थे विस्रनं दुह्याद् यथान्यायं यथावलम्बम् ॥

Colophon. इति सन्निधौ श्रीकेशवविरचितः सङ्ग्राहपरिमाणनिबन्धः समाप्तः ॥

विषयः । तत्रादौ मूलपरिभाषायां सङ्ग्रहानामकीर्तनं । इत्यादिपरिमाणनिरूपणं । काल-
परिमाणकथनं । अन्नादिपरिमाणकथनं । तत्र द्रोणादिकादीनां लक्षणं । गुण-
निरूपणं । तत्र चमरेणादिलक्षणं । अथ शास्त्रे सङ्ग्राहपरिमाणयोः विषयप्रदर्शन-
प्रसङ्गेन 'एका लिङ्गे गुदे तिष्ठः' तथा दन्तकाष्ठमधिष्ठत्य 'द्वादशाङ्गुलान् विप्राणाम्'
इत्यादिभिः सूत्रपुरीषात्म्यशैचदन्तकाष्ठविचारादिकं । पृथग्विष्णोहारपूर्वकं स्नान-
विधानं । तर्पणविचारः । सन्ध्यावन्दनकालविचारः । सन्ध्यावन्दनयोग्यदेशनिरू-
पणं । प्राणायामविवेचनं । गायत्रीजपव्यवस्थाकथनं । जपमालानिरूपणं । यज्ञो-
पवीतविवेचनं । शिखावन्धनविधिकथनं । कुशनिरूपणं । कुशप्रतिनिधिकथनं ।
गृहे स्थापनयोग्यप्रतिमालक्षणं । तन्निष्कालप्रक्रियादिकथनञ्च । देवतास्थाने घृता-
दिपरिमाणकथनं । गन्धादिनिरूपणं । पुण्यादिविधानञ्च । पञ्चगव्यनिरूपणं । आ-
तिथ्यविध्यादिकथनं । पञ्चाङ्गलक्षणं । पक्षिजातिषु तिक्तिरिमयूरादिषट्कस्य
भोज्यत्वकथनं । मत्स्येषु रोहितपाठीनादीनां यथा भक्ष्यत्वकथनं । शृङ्गादिपक्षकस्य
भक्ष्यत्वकथनं । पक्ष्याण्डलसुनादीनामभोज्यत्वनिरूपणं । पक्ष्याणां भोजने दोष-
कथनं । अजग्रायां कन्यायां जामादयश्च भोजननिषेधः । दानविधिकीर्तनं ।
प्रतिपदविधिः । अतिपातगजन्धायादिषु दानमाहात्म्यकीर्तनं । मन्त्रनिरूपणं ।
काष्ठादिमहानीयषट्ककथनं । धान्यादिद्वादशकस्य सर्वतो माध्यत्वकथनं ।
ब्रह्माण्डदानादिषोडशमहादानविधानं । अष्टकाशदकालादिनिरूपणं । सर्व्व-
दक्षिणाविधिकीर्तनं । अष्टविधनिधुवनकथनं । श्रवदादिविधिः । मृदमरणविधिः ।
होमार्गफलश्रुतिः । प्रेतश्रादानि । तीर्थनिरूपणं । गङ्गादिमाहात्म्यकीर्तनं । गङ्गायाः
गर्भनिरूपणदिकं । गङ्गायां श्राद्धदेशादिनिरूपणं । काशीप्रयागादौ कर्म्मविधानि ।
जगन्नाथसेवादिनिरूपणं । ज्योत्स्नादिमोक्षपुरीषपञ्चककथनं । व्रतकालनिरूपण-
मुक्तेन मासादिलक्षणकीर्तनं । षड्रसादिकथनं । षट्तिलयुक्तकथनं । षोडश-
षंस्कारकथनं । विवाहे वरकन्ययोः वयथादिनिरूपणं । ब्राह्मणानां षट्कर्मादि-
निरूपणं । चतुर्दशविधनरककीर्तनं । ऋषयिष्ठयविधिकीर्तनं । प्रायश्चित्तविधिः ।
समर्पदोषभावविषयनिरूपणं । आततायिनिरूपणं । अलतप्रणामं शूद्रमुदिश्य आ-

श्रीश्रीादकरणे दोषकथनं । कन्यादिविजये दोषाधिककथनं । भस्मस्नानादिदम-
विधस्नानकथनं । पद्मगव्यपञ्चरादिकथनं । केषांसिद्धिद्रव्याणां मूल्यनिरूपणं ।
पुष्करिण्यादिस्नाने पुण्याधिककथनं । निधिलाभे विधानकथनं । श्रीश्रीादिगण-
कथनं । व्यवहारनिरूपणं । शोभद्रव्यभ्रमाणादिकथनं । पूर्णपावननिरूपणं । अष्टौ
वसवः । चतुर्दशविद्याकथनं । सप्तर्षि-सप्तार्णवादिकथनं । देवानां वयस्त्रिंशत्कोटि-
सङ्ख्याकलकथनं । दशविधधर्मकथनं । नवविधविषकथनं । राज्याङ्गानि । मन्त्रास-
क्त्यनिरूपणं । प्रतिनिधिविवेचनं । अग्नादीनामसृग्मसृग्ने दुष्टत्वकथनं । मोदोद-
नकालनिरूपणम् ।

No. 1850. दत्तात्रेयतन्त्रं ।

Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 37. Lines, 7
on a page. Extent, 644 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of
deposit, Magráni, Post Madhubani, Darbhāngá. Paṇḍit Kānāilāla Jhā.
Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Dattātreya Tantra. A Tantra related by Śiva to a sage named
Dattātreya, to instruct him in mystic, magic and demoniac rites. Con-
tents : incantations and necromantic rites for bringing on the death of
an enemy. Ditto for bringing on dementation. Ditto for bringing on
inertness in intelligence, arms, affection, men, clouds, winds, &c. Ditto
for bringing on enmity between particular individuals. Ditto for bring-
ing on the ruin of a person. Ditto for securing the good-will and
favour of a king, a husband or a woman. Ditto for attracting atten-
tion. Ditto for effecting magical exhibitions. Ditto for bringing
demons under one's controul. Ditto for alchemical preparations.
Ditto for ascertaining the past and the future. Ditto for eating and
digesting enormous quantities of food. Ditto for overcoming hunger
and thirst. Ditto for producing aphrodisiac effects. Ditto for chang-
ing the colour of grey hair. Ditto for bringing on grey hair or bald-
ness. Ditto for finding out hidden treasures. Ditto for bringing on
pregnancy. Ditto for preventing abortion, miscarriage and childless-
ness. Ditto for bringing on success in warfare. Ditto for aphrodisiac
medicines. Ditto for alchemical solutions of metals. Ditto for the
destruction of manliness. Ditto for overcoming malevolent imps.
Ditto for overcoming evils likely to result from ferocious animals.
Ditto for preventing mischief from evil dreams and portents.

Beginning. श्रीदत्तात्रेय उवाच । कदाचित् पर्यटन् योगी दत्तात्रेयो महासुनिः ।

कैलासगिरिर्मूर्धन्यां गतवान् योगराट् प्रभुः ॥

कैलासशिखरासीनं देवदेवं भवेत्परम् ।

दत्तात्रेयो महायोगी पर्यटन्त गङ्गरम् ॥

छताञ्जलिपुटे भूत्वा शृङ्खति भक्तवत्सलम् ।

भक्तानाञ्च हितार्थाय कल्पतन्त्रं मुनिश्चितम् ॥

कलौ सिद्धिमहाकल्पतन्त्रविद्याविधानकम् । इत्यादि ।

End.

रविवारे गृहीत्वा तु श्वेतकरवीरमूलकम् ।

धारयेदक्षिणे हस्ते अग्निबाधभयं न हि ॥

Colophon. इति श्रीदत्तात्रेयतन्त्रे ईश्वरदत्तात्रेयसंवादे सिंहादिभयनिवारणं नाम द्वाविंशः
पटलः समाप्तः ।

विषयः । भारणोपायकथनं । तत्र द्रव्यादिनिरूपणं । एवं परत्र ज्ञेयं । मोहनोपायकथनं ।
सुप्तोपायकथनं । तत्र आसनसंभनं । बुद्धिसंभनं । शक्तिसंभनं । सेनासंभनं ।
नरसंभनं । मेघसंभनं । गर्भसंभनं । विद्वेषणोपायकथनं । उखाटनोपायकीर्तनं ।
वशीकरणोपायकीर्तनं । तत्र स्त्रीवशीकरणं । पतिवशीकरणं । राजवशीकरणं ।
आकर्षणोपायकीर्तनं । इन्द्रजालकौतुकप्रदर्शनोपायकथनं । यथादिमन्त्रसाधन-
कथनं । रसायनविधिकथनं । कालज्ञानोपायकथनं । प्रभूताहारकरणोपायकथनं ।
सुधापिपासाजयोपायकथनं । बाजीकरणादिकथनं । केशरञ्जनोपायकथनं । केश-
पातनविधिकथनं । निधिदर्शनोपायकीर्तनं । गर्भाधानविधिकथनं । स्तनवत्सा-
काकवत्यादिदोषशान्त्युपायकथनं । जयवादकथनं । बाजीकरणोपायकथनं ।
द्रावणविधिकथनं । वीर्यसंभनं । भूतग्रहनिवारणोपायकथनं । सिंहाद्यादिभय-
नाशनं । सर्पाग्निभयनिवारणोपायकीर्तनञ्च ।

No. 1851. हरिहरसुभाषितम् ।

Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 40. Lines, 6 on a page. Extent, 629 ślokaś. Character, Maithilī. Date, Sk. 1641. Place of deposit, Chaturī Grāma, Darbhāṅgā, Paṇḍit Maṅgalādatta Miśra. Appearance, old. Verse. Correct.

Harikara-subhāṣita. Short poems on various subjects. By Harihara. The poems are of high merit.

Beginning. पायाज्जाया पयोजातजन्मनो भक्तनोमुदम् ।

सारदा पारदासारतुल्यभावव्यभारिणी ॥

शेविन्दाख्यानपीयूषवैरिच सितीकृताम् ।

वामादिवदनामोजधमरीं भारतीं भजे ॥

गौरीगिरिशयोरेकमङ्गलङ्कारकारिणम् ।

मदवारि + रोद्गारमयं वस्तु वयं स्तुमः ॥ इत्यादि ।

End. तत्तत्प्रवीनगुणगुम्फनिषत्तुक्ति-मुक्तावली हरिहरेश चिरेण चीर्णा ॥

Colophon. इति श्रीहरिहरस्तुभाषिते परमार्थप्रकरणम् ।

विषयः । मङ्गलाचरणप्रकरणं । वाल्मिनयप्रकरणं । सुहृदुपदेशप्रकरणं । प्रवासप्रकरणं । राजप्रशस्तिप्रकरणं । राजोपसेवनप्रकरणं । राजनीतिप्रकरणं । समयवर्णन-प्रकरणं । शृङ्गाररसप्रकरणं । नायकनायिकाप्रभेदवर्णनप्रकरणं । प्रकीर्णक-प्रकरणं । परमार्थप्रकरणं । प्रश्नेऽस्मिन् सर्वत्र श्लोकाः अतीव रमणीयाः ।

No. 1852. श्राद्धचिन्तामणिभावदीपिका ।

Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 82. Lines, 10 on a page. Extent, 3,158 ślokaś. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Chaturī Grāma, Darbhāṅgā, Paṇḍit Maṅgalādatta Miśra. Appearance, old. Prose. Correct.

S'rāddha-chintāmaṇi-bhāva-dīpikā. A commentary on Vāchaspati Miśra's treatise on the *S'rāddhas*, called *S'rāddha-chintāmaṇi*.

Beginning. वामदेवतां प्रणम्यादौ वामदेवेन धीमता ।

श्राद्धचिन्तामणेर्भोवा वाल्मिनीधाय तन्यते ॥

पितृदेवताकः पितृदेवताकः, द्रव्यपदं स्वरूपकीर्तनम् । इत्यादि ।

End. धीरा मदीयां हतिमाकलय्य विभूतसन्देश + + + कारम् ।

निष्कण्डकेनात्र विभावितेन पथा पिङ्गुणां प्रियमाचरन् ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीवामदेवविरचिता श्राद्धचिन्तामणिभावदीपिका समाप्ता ।

विषयः । वाचस्पतिमिश्रकृतश्राद्धचिन्तामणेर्भाष्यम् ।

No. 1853. द्वैतनिर्णयजीर्णोद्धारः ।

Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 121. Lines, 7 on a page. Extent, 3,176 ślokaś. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Magrānī, Post Madhubanī, Darbhāṅgā, Paṇḍit, Kānailāla Jhā. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Deaita-nirṇaya-jīrṇoddhāra. A commentary on Vāchaspati Miśra's Dvaitanirṇaya, on the dualistic theory of the Supreme and the human souls. By Madhusūdana Ṭhakkura.

Beginning. चलानप्यचलीकुर्वन्नचलानपि चालयन् ।

द्वन्द्वावनविहारी स्नातृनापहारी हरिर्मेम ॥

इतिपदस्वरसेनेति । शब्दानामौत्सर्गिकार्थपरत्वमित्यादिपदसमभिव्याहारेण—
इदि ।

End. लिखनान् न दृष्टिदिनं निषिद्धमिति गम्यते ।

Colophon. इति सप्तमस्रोपाध्यायश्रीमधुसूदनठकुराकृतो द्वैतनिर्णयजीर्णोद्धारः समाप्तः ।

विषयः । वाचस्पतिमिश्रकृतद्वैतनिर्णयस्य व्याख्यानम् ।

No. 1854. चिलचणीभावप्रकाशः ।

Substance, country-made paper, 8 × 4 inches. Folia, 37. Lines, 10 on a page. Extent, 1,017 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Magrānī, Post Madhubanī, Darbhāṅgā, Paṇḍit Kānāilāla Jhā. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Trilakṣhaṇī-bhāṣhya-prakāś'a. A commentary on the aphorisms of Sāṇḍilya. The commentator adopts the dualistic theory for his stand-ground.

Beginning. नित्यानुपूर्वीचेष्टाय शुद्धसत्त्वैकमूर्तये ।

समास्तु हरये नित्यमचिन्त्यशतये नमः ॥

नित्यं सन्निहितं यत्र ब्रह्म सच्चित्तुखात्तकम् ।

तदभेदनिदानाय तस्मै रामाय ते नमः ॥

शाण्डिल्यपरिपाकेन शाण्डिल्येन विनिर्दिता ।

विविच्यते भक्तिपरा शतसूची विलचणा ॥

श्रोतृनवधापयितुं प्रतिजानीते अथातो भक्तिविज्ञाना । इत्यादि ।

End. अथापनैर्विजानीत्येव तर्कोपासनादेरिव न ज्ञानात्तदवहित्वमित्याशयः ।

Colophon. इति तृतीयस्य द्वितीयमाह्निकम् । इति तृतीयं सूचनं समाप्तम् । समाप्ता

विलचणीमीमांसा । इति विलचणीभावप्रकाशः समाप्तः ।

विषयः । परात्तमीवात्तनोरभेदमङ्गीकृत्य शाण्डिल्यशतसूचीयस्य व्याख्यानम् ।

No. 1855. चण्डीसपर्याक्रमकल्पवल्ली ।

Substance, country-made paper, 11 × 3 inches. Folia, 75. Lines, 10 on a page. Extent, 1,546 ślokaś. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, the Library of the Rājā of Darbhāṅgā. Appearance, decayed. Prose and verse. Correct.

Chandī-saparyā-krama-kalpavallī. A digest of the rituals of the Tantras on the adoration of the Devī in her different forms. By Śrī-nivāsa Desīkendra.

Beginning. वन्दे सिन्धुराजबन्धुरमुखं बन्धूपुष्पप्रभं

सिन्दूरावणकुम्भयुग्मविलसच्चन्द्रार्दयुक्शेखरम् ।

गण्डद्वन्द्वगलन्मदद्रवमिलन्मौलीन्दुहन्दं शनैः

कर्णाभ्यां विनिवारयन्तमनिशं प्रत्यूहविच्छिन्ने ॥

श्रीदेशिकेन्द्रं शिरसा प्रणम्य श्रीश्रीनिवासे द्रविष्टोद्भवोऽहम् ।

श्रीमत्सपर्याक्रमकल्पवल्याः श्रीचण्डिकाया यजनं प्रवक्ष्ये ॥

सर्व्यगमाम्नायरक्षभूतं सर्वोप्पितार्थप्रदमायु लोके ।

स्त्रन्दाय यजुामरतन्त्रसारे श्रोतुं पुरा दृष्टवन्ते शिवेन ॥

— — — — — ।

तत्र श्रीमार्कण्डेयपुराणे खिले मेघसं प्रति सुरथवाक्यम् । इत्यादि ।

End. श्रीश्रीनिवासेन विनिर्मितायां श्रीमत्सपर्याक्रमकल्पवल्याम् ॥

गतः किलायं स्रवकलु पक्षमः सुव + + + + दशैरभाद्यः ॥

Colophon. इति श्रीश्रीनिवासभट्टविरचितायां चण्डीसपर्याक्रमकल्पवल्यां पञ्चमस्तवकः ।

समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

विवयः । नवाचरमन्त्रनिरूपणसूत्रेण देव्या माहात्म्यादिकथनं । देवीमाहात्म्यस्य मार्कण्डेयपुराणान्तर्गतत्वेऽपि खिलत्वमिति निरूपणं । एवमध्यायसप्तकमपि देवीमाहात्म्या महाभारतमात्मन्तोपासनायां विनियुक्तमिति निरूपणं । कार्यविशेषे षडङ्कारादियुक्तस्य रतन्त्रस्य पुरादि साधकत्वनिरूपणं । चण्डीसपर्यायां स्नान-तर्पणादिविधिकीर्तनं । अर्चनाविधिकथनं । तत्र आसनादिनिरूपणं । विविधन्यासकथनादिकं । पीठपूजाविधिः । देवीमाहात्म्यप्रथमादिवर्तितस्य अष्टविन्द्यादिनिरूपणं । चण्डीसपर्याप्रयोगकीर्तनं । मानसपूजाविधिकथनं । नत्प्रक्रियाकीर्तनञ्च । नैमित्तिकाचनविधिः । दसनकपूजाविधिः । सदनवस-

नयोः पूजाविधिकयनं । पविचारोपणविधिः । काम्यपूजाविधिकयनं । ध्यान-
भेदे फलभेदकयनं । नित्यचण्डिकाध्यानकयनादिकं । नवदुर्गाविधिकयनं ।
आश्विने नवदुर्गामहोत्सवादिविधानं । शतचण्डीविधिकयनं । अनाष्टशाय-
खिलदुरितशान्त्युपायकयनं । मण्डपरचनायै प्राचीसाधनविधिकयनं । कुण्ड-
निर्माणविधिकयनं । अग्निस्थापनादिविधिकयनं । अथ सर्व्वे प्रयोगकयनं ।
कुमारीपूजाविधिः । पूज्यापूज्यकुमारीलक्षणकयनं । सुक्खुवादिनिर्माणप्रक्रि-
यादिकीर्तनञ्च ।

No. 1856. आह्वप्रदीपः ।

Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 74. Lines, 9 on a page. Extent, 2,646 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magráni, Post Madhubani, Darbhángá, Panḍit Kánáílála Jhá. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

S'raddha-pradīpa. A digest of the rules for performing S'raddhas. By Vardhamána Miś'ra.

Beginning. अग्निवरसवेणिः पादपद्मे सुरारे-

मंदनमयनमौलेर्मालतीपुष्पमाला ।

जयति जयपाताका कायसौ मोचल्लला ।

कलिकलुपनिहन्त्री आह्वी नः पुनातु ॥

चरिं प्रणम्य सर्व्वज्ञं नीलोत्पलदलत्विषम् ।

आलोच्य मुनिवाक्यानि आह्वस्य विधिरुच्यते ॥

ननु किं आहं तावत्, पिण्डदेवताको द्रव्यत्यागः । पिण्डपिण्डयज्ञे तर्पणे अति-
त्यागे, न च ब्राह्मणभोजनपर्य्यन्तत्वेन स एव विशेषः, शुद्रकर्मकथाह्व्याग्रे ।
इत्यादि ।

End. तत्पुत्रायभावे मतीति मन्त्रवम् ।

सूतीः पुराणानि च शास्त्रज्ञानं ज्ञात्वा विचार्य्यापि च शास्त्रमुक्त्वा ।

श्रीवर्द्धमानेन कृतः प्रदीपः स्वाम्ने सतां शर्म समाननोतु ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीवर्द्धमानविरचितः आह्वप्रदीपः समाप्तः । शुभमस्तु ।

विषयः । अथानभिमतआह्वलक्षणलोपपूर्व्वकं 'नेदवोधितपात्रालभनपूर्व्वको द्रव्यत्यागः आह-
मिति आह्वलक्षणविवेचनं । द्वादशविधआहभेदनिरूपणं । आहकालनिरूपणं ।

साग्निरग्निभेदात् अयस्यादिनिरूपणं । काम्यवादकालनिरूपणं । राक्षो आह-
 करणादिनिषेधः । मलमासविवेचनं । आहदेशनिरूपणं । आहधिकारिनिरूपणं ।
 आह प्रशस्तवाक्यनिरूपणं । निषिद्धकथनञ्च । आहविहितद्रव्याणि । निषिद्ध-
 द्रव्याणि च । कुशविवेचनं । निमन्त्रणविधिः । अर्घ्यदाने पाचविशेषनिरूपणं ।
 गन्धादिपञ्चकनिरूपणं । गौडीयप्रयोगाद् विशेषकथनं । परिवेषणविधिकथनं ।
 तत्र काम्यद्रव्यदानविधिकीर्तनञ्च । अपविधिः । आहपरिभाषाकथनं । पाय्वण-
 आहप्रयोगकथनं । आसनाहविधिः । एकोद्दिष्टविधानं । सपिण्डीकरणकालादि-
 निरूपणं । आहभोजननिषेधविवेचनं । पुत्रमात्रस्य धनहरत्वात् आहोऽधिकारः
 कर्तव्य इति निरूपणं । एकोद्दिष्टआहप्रयोगकथनं । आभ्युदयिकआहप्रयोग-
 कथनं । विशेषतः आहधिकारिनिरूपणञ्च ।

No. 1857. आचारचिन्तामणिः ।

Substance, country-made paper, 10 × 3½ inches. Folia, 121. Lines, 10 on a page. Extent, 4,128 śloka. Character, Maithili. Date, A. D. 1437. Place of deposit, Mujná Grāma, Post Tājapura, Darbhāngá, Paṇḍit Bābulāla Pāthaka; two other copies, Post Madhubanī, Magrānī Grāma, Zilā Darbhāngá, Paṇḍits Kānailāla Jhā and Chhotīlāla Jhā. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Achāra-chintāmānī. A digest of the rules regarding Āchāra. By Vāchaspati Miśra Mahāmahopādhyāya. The author compiled a series of digests, under the generic name of Chintāmānī, on the different topics treated in the Smṛitis, and also wrote commentaries on several philosophical works. The codex is dated in 433 of Lakshmana Sena's era.

Beginning. आभीरदारकमुद्विक्तकिङ्किणीकमाताघपाणिचरणं पुरुषं पुराणम् ।

मञ्जीरमञ्जुमण्डपाधरमन्मुजाचमदैतचिन्त्यमनादिमननानीदृ ॥

अष्टोरावाश्रितो धर्म इह राजसनेयिनाम् ।

निबध्यते हरिं नला श्रीवाचस्यतिशर्कणा ॥

उद्बोधमैवशैवानि तथाचमनकारणम् । इत्यादि ।

End.

यदाह आपस्तम्बः । यावत् सन्निपातश्च सङ्गच्छ्या । ततो नानासन्निपातः अभि-
 गमः । नाना भिन्नभिन्नेत्यर्थः ।

Colophon. इति श्रीमन्महामहोपाध्यायसन्निवशीवाचस्यतिविरचित आचारचिन्तामणिः

समूहः । लक्षणभूषणम्बिवयस्त्रिंशदधिकशतवतुष्टयाब्दे कार्तिकलक्ष्मणप्रभ्यां
शुक्ले मित्ययीदेवनाथमहाशयानामाज्ञया मिश्रयीहरिर्मर्षणा लिखितमाचार-
चिन्तामणिपुस्तकमिति ।

विषयः । राजसनेचिन्तामाचारादिनिरूपणं । तत्र सदाचारशब्दनिर्वचनं । सदाचारलक्षणा-
दिकथनञ्च । उद्बोधानन्तरविधिकथनं । मूलपुरीषादित्यागविधिः । पापकर्माफल-
निवृत्तपापयकीर्तनं । अशुभकर्माणां देहवित्तयप्राप्तिकथनं । तत्र आतिथ्याहिकभोग-
वायुनुसारिदेवानां लक्षकथनं । किञ्च नरकानुभूतदुःखानां तिर्यग्गोनिमित्तमनुभूय
उत्तीर्णानां मनुष्यत्वेऽपि केषाञ्चित् पापानां लक्षणानि जायन्त इति तद्विरूपणं । मार्गा-
दैः भूयोचारादिनिषेधकथनं । विशेषेण भौचविधिकथनं । सत्तिकापचणस्थानादि-
निरूपणं । कर्मण्डलुनिर्माणतन्त्रार्ज्जनादिविधिकथनं । विस्तरेण आचमनविधि-
कथनं । स्त्रीशूद्रयोराचमनविधिः । इन्द्रियमार्ज्जनविधिः । आचमननिमित्तानिरू-
पणं । द्विराचमननिमित्तनिरूपणञ्च । दन्तधावनविधिः । दन्तकाष्ठनिरूपणं । तद्-
भावे मुखशुद्धिकथनं । प्रातःस्नानादिविधिकीर्तनं । स्नानानन्तरं केशप्रसाधना-
दर्भाञ्जनादिविधिनकथनं । मङ्गलाचारलक्षणतद्विधानादिकथनं । वैधनैमित्तिका-
दिस्नानविधिः । स्नानयोग्यस्थाननिरूपणं । भस्मादिस्नानविधिः । सामान्यतः स्नान-
प्रक्रियाकथनं । सूर्येशाधिकसर्ववर्णसाधारणस्नानविधिः । स्नानोत्तरकर्माविधानं ।
तिलककरणविधिः । सन्ध्यापावनविधिकीर्तनं । तत्प्रयोगकथनादिकं । गायत्री-
जपादिविधिः । अपमालानिरूपणं । ब्रह्मयज्ञविधिः । विशेषेण तर्पणविधिकथनं ।
कान्तीधनतर्पणप्रयोगकथनं । एवं वसिष्ठगोभिलाद्युक्ततर्पणविधिकथनं । तर्पणोत्तर-
कर्माकथनं । तत्र सामान्यतः पूजाप्रकारकथनं । देवपूजाविधिः । पूजाधारनिरू-
पणं । अर्घदाने विशेषविधिकथनं । पञ्चोपचारविधिकथनं । एवं दश-पेडश-
कृष्टादश-षट्त्रिंशोपचारविधानकथनं । सूर्यपूजाविधिः । अथ पुष्पविवेचनं ।
धूपनैवेद्यादिनिरूपणञ्च । दुर्गापूजाविधिः । अथ पुष्पविवेचनं । शिवपूजाविधिः ।
अथ पुष्पाणि । शूपादिविधानञ्च । विष्णुपूजाविधिः । शालयामादिपूजायां पुष्पादि-
विधानं । विष्णुनैवेद्यार्थं मांसादिकमपि दातुमर्हतीति निरूपणं । अष्टावरपूजा-
विधिः । विष्णोरपराधनिरूपणं । पद्ममहायज्ञविधिः । एतत्प्रयोगकथनञ्च । तत्र
मनुष्ययज्ञविधिः । नित्यश्राद्धविधिः । अतिथिपूजाविधिः । सामान्यतः भोजन-
विधिः । विशेषेण भोज्याभोज्यनिरूपणं । तत्र शस्त्रेषु भोज्यानि । दुग्धानि । पक्वानि ।
पशवः । मत्स्याश्च । मांसभक्षणवर्ज्जनयोः विधिविवेचनं । भोजनोत्तरकर्माविधानं ।
अयनविधिः । दारोपममविधिः । रजल्लानिरूपणं । तस्या निधमादिकथनञ्च ।

No. 1858. सिद्धान्तसार्वभौमः ।

Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 48. Lines, 12—13 on a page. Extent, 1,966 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Rāghavapura, Post Madhubanī, Darbhāngā. Papdāt S'rinātha Jhā. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Siddhānta-sārvabhauma. A digest of the several Siddhāntas on Indian astronomy. By Munis'vara Sārvabhauma, son of Rāṅganātha. Contents: Measurement of true solar year &c.; duration of Yugas; motions of planets; measures of months and years and the mode of reckoning them; nodes of planetary orbits; measures of bulk; diameter and motions of the earth; equatorial regions; calculation of latitudes and longitudes; calculation of the apparent motion of planets; zenith and nadir; curved motions of planets; nodes; position of the earth; the orbits of the planets; arcs between the vernal equinoctial point and the equator, &c., &c.

Beginning. विश्वं व्याप्य स्थितो यः सकलसुरनरैर्वन्दितः श्रीनिवास-

खोजो मूर्तिः कृपालुर्मुनिवरनिकरैर्ज्ञानदृष्टैर्व गम्यः ।

ध्यानं हत्वा स बोधं सुखकरममितं सविदानन्दरूपः

स्नाने तद्गङ्गायुक्ते व्यपगतदुर्गते सर्वदा मे यत्नतु ॥

ब्रह्माद्या विबुधगणाः स्वकार्यसिद्धौ ये विप्रद्रुमदलनोदुरं प्रणम्य ।

श्रीयन्ते सपदि कृतास्तिलार्थं + तं दत्त्वा बलिवदनं नमामि नित्यम् ॥

यस्याः प्रसादमासाद्य कार्त्तं लक्षणलक्षितम् ।

कुर्वन्त्यपि जडाः सा मे मुखाख्येऽनु सरस्वती ॥

मन्दोऽप्यहं यत्परणाजमेवा—संप्राप्तबोधांश्च ज्ञात् सुधीभिः ।

सिद्धान्ततत्त्वाधिगमैः स्वपक्ष—कुर्वौ ततस्ते गुरवो जयन्ति ॥

गूढं सूक्ष्मं सविदानं मत्वा यस्तन्विरोमहिम् ।

ततवान् मनुजव्याजादसौ जयति भःस्करः ॥

देवज्ञवर्यगणसन्तसेवपार्थः श्रीरङ्गनाथतनयोऽद्य मुनीश्वरोऽहम् ।

यन्वान् विभाज्य सकलानपि सार्वभौमसिद्धान्तपूर्वमपरं स्वधिया करोमि ॥ इत्यादि ।

End.

इति सिद्धान्ततत्त्वार्थे मुनीश्वरकृतेऽभवत् ।

सिद्धान्तसार्वभौमोऽयं क्रान्तिसाम्याधिकारकः ॥

अयं जगत्यां प्रवृत्तत्परीक्षाऽऽवृत्ति + मगयोगमेदात् ।

कलातिरेकात् परपातकर्त्ता श्रीसार्वभौमः सुतरां विभाति ॥

Colophon. इति पूर्वाह्नम् ।

विषयः । कालमानकथनं । सौरवर्षादिनिरूपणं । युगपादादिनिरूपणं । यद्वाणां चलोन्नत-
निरूपणं । मासादिनिरूपणं । अत्र सूर्येव उपपत्तिकथनं । वर्षकालनिरूपणा-
दिकं । वर्षगणनप्रकारादिकथनं । यद्वाणां पानानयनप्रकारकथनं । परमास्त्रादि-
परिमाणकथनं । भूगोलस्य व्यासाद्यानयनप्रकारकथनं । निरवदेशादिनिरू-
पणं । ज्ञानयनप्रकारादिकथनमुखेन भुजशिखिनीकोटिशिखिनीप्रभतीनां लक्षण-
कथनं । यद्वाणां सुदृक्त्रियोपपत्तिकथनं । प्रतिहतभङ्गीनिरूपणं । नीचोच्चतम-
ङ्गीकथनं । यद्वाणां वक्रगत्यादिनिरूपणं । खेटाद्यानयनप्रक्रियाकथनं । भूगोल-
संस्थानादिकथनं । विषुवन्मण्डलक्रान्तिवृत्तादिनिरूपणं । अयनांशनिरूपणं । अत्र
यवनादीनां मतकथनञ्च । उदयांशनिरूपणं । अत्र सूर्ययोपपत्तिकथनञ्च ।
निप्रश्नाधिकारः । तत्र यद्वाणां कलाविस्वाद्यानयनप्रक्रियाकथनं । शशिपूर्वकाणां-
यणां यद्वाणां भानिमित्तकथनादिकं । तेषां भानयनप्रक्रियादिकथनञ्च । खेटभा-
गमप्रकारकथनञ्च । १२ ज्ञेयतिनिरूपणं । तत्र सूर्येवमीपे यद्वाणामवस्थानादिनि-
रूपणमुखेन उच्चनीचदूरत्वादिज्ञानसाधनकीर्तनं । यद्वाणामस्रोदयज्ञानप्रकार-
कथनं । चन्द्रग्रहणगणनाप्रक्रियादिकथनं । पानाद्यानयनप्रकारः । सूर्यादिज्ञा-
नोपायकथनं । एवं सूर्यग्रहणगणनाप्रक्रियाकथनं । क्रान्तिसाम्यनिरूपणं । ज्योति-
यनांशादिनिरूपणञ्च ॥

No. 1859. विवादचन्द्रः ।

Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 60. Lines, 8 on a page. Extent, 2,202 ślokaś. Character, Maithilī. Date, Śr. 1119. Place of deposit, Magrāñi Grāma, Post Madhubanī, Darbhāṅgā, Paṇḍit Chhotī-lāla Jhā. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Vivādachandra. A summary of the laws of inheritance, judica-
ture, sale, barter, &c. By Mahādevī, wife of king Chandra Siṅha,
under the advice of Misaru Miś'ra.—Contents: Laws regarding
loans; possession, mortgage, interest, bail, repayment of debts, legal
position of the born-blind, loans for trade, ditto contracted under press-
ing wants, pledges, sale without proprietary right, coparcenary in trade,
gift, servants, manumission of slaves, hire, disputes regarding ownership,
delivery after sale, purchase, boundary disputes, laws regarding bridges,
treasure trove, protection of crops. Law of inheritance, division of

a deceased father's estate, disqualification to inherit, indivisible property, woman's property, lapsed inheritance, estate of childless persons, joint property. Judicature, defence, rejoinder, evidence, documentary evidence, evidence of possession, witnesses, interrogatories, ordeals, judgment, decision, execution. Twelve kinds of sons.

Beginning. वन्दे श्रीकण्ठवैकुण्ठावकुण्ठौ नतनन्दने ।

विघ्नविघ्नेदकुण्ठौ गिरिजाजलजान्तिनौ ॥

श्रीचन्द्रमिचन्द्रपतेर्दयिता स्तुतिमा सदादेवी ।

रचयति विवादचन्द्रं मिस्रमिश्रोपदेशेन ॥

विवादे व्यवहारे च व्यवस्था यस्या यादृशी ।

निवृत्तिभिः कृता सा च लिख्यते स्वरिणां मुदे ॥

तवादा ऋणादानव्यवस्था । यथा व्यवस्था अथमूलमधमर्णौ गृह्णाति तच्चिरकालं
विना तथैव दद्यात् । इत्यादि ।

End.

ब्राह्मणस्य अविद्यादिषु नौरमुत्पापनौ परिगणनं मुख्यावकल्पनालाववाच सर्वेषां
सवर्णायां व्यवहारयोर्विरोधापत्तेरिति ।

Colophon. इति सदासहोपाध्याय श्रीमिस्रमिश्रकृता विवादचन्द्रः समाप्तः । सन् १११६ ।

विषयः ।

ऋणादानव्यवस्थाकरणं । भोग्याधिनिरूपणं । बन्धकनिरूपणं । दृढनिषेधः ।
प्रतिभूतिरूपणं । ऋणादानविधिः । आताम्बुखानव्यवस्थाकरणनादिकं । वाणि-
ज्यार्थं ऋणपद्धते व्यवस्था । कन्याविवादाद्यापत्कालकृतणव्यवस्था । न्यास-
निरूपणं । अस्त्रमिविक्रयः । सम्भूयसमुत्थानविधिः । दत्ताप्रदानिकविधिः ।
भूतकविधिः । द्राक्षमोक्षविधिः । भाटकविधिः । स्त्रिमपालविवादनिरूपणं ।
विक्रीयासम्प्रदानविधिः । क्रीत्वानुग्रहविधिः । सीमाविवादनिरूपणं । सेतु-
विधिः । नष्टालुविधिः । शस्त्ररक्षाविधिः । दायभागनिरूपणं । प्रसीतपिष्टक-
विभागः । भागानर्हविधिः । अविभज्यविधिः । स्त्रीधनविधिः । अवलुप्तविभाग-
विधिः । अपुत्रधनविभागः । संकटधनविभागः । व्यवहारविधिः । तत्र उत्तर-
विधिः । प्रत्याकलितविधिः । सन्निविधिः । क्रियादानविधिः । मुक्तिवि-
विधिः । मारिाविधिः । प्रश्नविधिः । दिव्यविधिः । जयपराजयवधारणविधिः ।
निर्णयविधिः । निर्णयकृत्यविधिः । द्वादशविधपुत्रनिरूपणादिकञ्च ।

No. 1860. तर्कतत्त्वनिरूपणम् ।

Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 42. Lines, 9 on a page. Extent, 1,476 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magráni Gráma, Post Madhubani, Darbhāṅgá, Paṇḍit, Chhotilála Jhá. Appearance, old. Prose. Correct.

Tarkatattva-nirūpaṇa. An enquiry into the principles of dialectics. By Gokulanátha Mahámahopádhya.

Beginning. कथं तर्कमनिरूप्य तार्किकास्वामुपासना ।

अतो नाथेन चे नाथ तर्कतत्त्वं निरूप्यते ॥

अथ योऽसावन्नदामल्लापहरणद्वारा पुनराचार्यनामसाधारणं साधनं । इत्यादि ।

End.

तस्मात् ।

अनाचार्यादु व्यापकतानिर्णयादो ह्यवाधिनः ।

तर्कं उच्यते किन्तु पर्यवस्य विपर्ययम् ॥

Colophon. इति महात्मनोपाध्यायगोकुलनाथनिरचितं तर्कतत्त्वनिरूपणं ।

विषयः । तर्कसंरूपविवेचनं ।

No. 1861. न्यायकौस्तुभे शब्दपरिच्छेदः ।

Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 268. Lines, 9 on a page. Extent, 3,851 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1841. Place of deposit, Magráni Gráma, Post Madhubani, Darbhāṅga, Paṇḍit Chhotilála Jhá. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Nyāya-kaustubha. A commentary on the Tattvachintāmaṇi of Gaṅgeśa. By Mahádeva Paṇḍita, surnamed Ponattákara, and son of Mukunda Paṇḍita. The codex contains the chapter treating of Śabda.

Beginning. नत्वा साम्प्रति मुकुन्दपितरं श्रीकण्ठसंज्ञं गुरुं

भूयः सूत्राधिया विभाव्य च तदुक्ताथे समस्तं हृदि ।

शब्दे मानवरे विशिष्टविविधव्युत्पत्तिरम्यादके

मूढार्थप्रतिपत्तये वरधिया कुम्भे प्रबन्धं वरम् ॥

अथ शब्दे निरूप्यते । अत्र उपजीवोपजीवकभावसङ्ख्या उपमाननिरूपणान-

न्तरं शब्दनिरूपणमिति वद्वो वदन्ति । इत्यादि ।

End. यथाश्रुतानां मणिमोचराणां निष्कर्षबोधाय यज्जतिर्युक्तः ।
अथ मन्त्रादेवमुधेन यत्राच्छब्दोद्देशतो रचितो निबन्धः ॥

Colophon. इति श्रीमत्पद्माक्षप्रमाणपारायारीणश्रीमन्मुकुन्दपण्डिताय्यजपणताकिरोपनामक-
मन्त्रादेवपण्डितविरचिते न्यायकौकुम्भे शब्दपरिच्छेदः समाप्तः । संवत् १८४१ ।
विषयः । शब्दचिन्तामणिबिद्याख्यानं ।

No. 1862. न्यायसिद्धान्तमञ्जरी ।

Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 53. Lines, 9—10 on a page. Extent, 1,992 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Magráni Gráma, Post Madhubáni, Darbháṅgá, Paṇḍit Chhoti-lála Jhá. Appearance, old. Prose. Correct.

Nyāyasiddhānta-mañjarī. An elementary treatise on the Nyāya philosophy. By Jánakinátha Bhaṭṭāchárya Chūdámāṇi. A work of this name by Śríkrishṇa has been noticed under No. 1408, Vol. IV, p. 31, and a commentary on it under No. 1452 Vol. IV, p. 56.

Beginning. प्रणम्य परमात्मानं जानकीनाथशर्मणा ।

जियते युक्तिमुक्ताभिन्यायसिद्धान्तमञ्जरी ॥

इह किल निखिललोकविमोक्षमुद्योपायमात्मनस्तत्त्वज्ञानमामनन्ति । तच्च प्रमा-
णाधीनं । प्रमाणं निरूप्यते । इत्यादि ।

End. तथैव किं मानमिति चेत् । तत् प्रकाशिकाप्रक + + + इति संक्षेपः ।

Colophon. इति श्रीजानकीनाथभट्टाचार्यचूडामणिकृता न्यायसिद्धान्तमञ्जरी समाप्ता ।

विषयः । प्रमाणस्वरूपनिरूपणं । करणत्वनिरूपणं । प्रत्यक्षलक्षणं । वैशिष्ट्यान्वयमाहिज्ञानं
(मात्वात्कारः) इतिकथयतो नास्तिकस्य मतखण्डनं । नित्यानित्यभेदाद्विविधमा-
त्वात्कारनिरूपणं । निर्विकल्पकसविकल्पकभेदेन अनित्यस्य द्वैविध्यकथनपूर्वकं
तयोः स्वरूपविवेचनं । वैशिष्ट्याज्ञाननिरूपणं । प्रकारताविशेष्यतादिलक्षणनि-
रूपणं । ज्ञातो घट इति प्रतीतेः ज्ञानअन्यो विषयनिष्ठः प्राकट्यापरनामा पदार्थो-
ज्ञातता सैव विषयता—इत्यादिभाट्टमतखण्डनं । भासमानवैशिष्ट्यप्रतियोगित्वं
प्रकारत्वमितिवादखण्डनं । द्रव्यपञ्चप्रक्रियानिरूपणं । उद्भूतत्वलक्षणं । द्रव्यगुण-
कर्मादीनां सामान्यलक्षणं । समवायो न प्रत्यक्ष इति वैशेषिकमतखण्डनं । सन्नि-
कर्षनिरूपणं । द्विविधविशेष्यतालक्षणविवेचनं । अभावोऽधिकरणस्वरूप इति
कथयतां प्राभाकराणां मतखण्डनम् । अभावविभागतत्त्वलक्षणं । अभावो नेन्द्रियपञ्च-

इति भाट्टमतखण्डनं । योग्यानुपलब्धिरूपचिन्तनं । इन्द्रियाणां लक्षणं ।
 आत्ममनःसंयोगविवेचनं । अनुमानलक्षणं । यात्रिलक्षणादिचिन्तनं । अथ
 सीमांशकादिमतखण्डनं । चार्वाकमतनिरूपणं । पञ्चधर्मतानिरूपणं । परामर्श-
 निरूपणं । केवलान्वयि-केवलव्यतिरेकि-अन्वयव्यतिरेकिभेदानुमानस्य वैविध्यनि-
 रूपणं । ज्ञेयामासविवेचनं । उपाधिरूपचिन्तनं । अवयवस्वरूपविवेचनं । उप-
 मानलक्षणं । उपमितिरूपकथनं । शब्दप्रमाणलक्षणं । शब्दस्य अनुमानेऽन्तर्भा-
 व इति कथयतां वैशेषिकाणां मतखण्डनं । शक्तिवादः । शक्तिपक्षोपायकथनं ।
 ईश्वरनिरूपणं । गवादिपदानां गोत्वे एव शक्तिः आक्षेपात् व्यक्तिलाभ इति कथ-
 यतां भाट्टानां मतखण्डनं । आक्षेपस्वरूपकथनञ्च । कार्यान्वितशक्तिवादखण्डनं । लक्ष-
 णाविचारः । समामवादः । व्यञ्जनादृत्तिखण्डनं । कारकवादः । आध्यातवादः ।
 अथ न्यायभास्करादिमतखण्डनं । आकाङ्क्षायोग्यतादिनिरूपणं । विधिरूपविवे-
 चनं । अपूर्ववादः । अर्थवादादिनिरूपणं । शब्दस्य नित्यत्वमभ्युपगच्छतां गुरुणां
 मतखण्डनं । प्रवर्तकज्ञानविचारः । स्फोटवादनिरसनं । अर्थोपगमादीनामनुमाना-
 दावन्तर्भावकथनं । प्रामाण्यवादः ।

No. 1863. तर्कप्रकाशिका ।

Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 125. Lines, 18
 on a page. Extent, 4,551 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place
 of deposit, Maṅṛāṇī Grāma, Post Madhubāni, Darbhāṅgā, Paṇḍit Chhotilāla
 Jhā. Appearance, old. Prose. Correct.

Tarka-prakāśikā. A commentary on the chapter on Śabda in the
 work noticed under the next preceding No. By Śrīkanṭha Dikshita,
 son of Viśvaṇātha Dikshita, of Kāśī.

Beginning. जटाजुटलमद्गाङ्गजलभूषितमलकम् ।

पुनातु गिरिजाप्रेमपाचमेकमनेकधा ॥

उपजीवोपजीवकभावसङ्ख्या उपमाननिरूपणानन्तरं शब्दं निरूपयन् शिष्याव-
 धानाय प्रतिजानीते अथेति । इत्यादि ।

End.

इदं रजततया जानामीत्यनुव्यवसायेऽपि श्रुतिगोचररजतत्वप्रकारको + यस्येय
 इति ।

अनिकर्कशतके यद् यद्व सूरितं मम ।

सिद्धेश्वरीपदद्वन्द्ववरसौतद्विजयनम् ॥

योऽसौ काष्ठां समुत्पादि विश्वनाथेन भीमता ।

तस्य श्रीकण्ठकृतिनः कृतिः कल्यतां मुदं ॥

Colophon. इति श्रीकाशीमहोदयदीक्षितविश्वनाथात्मजदीक्षितश्रीकण्ठशर्माविरचिता तर्क-
प्रकाशिकाभिधा सिद्धान्तसङ्गरीयाख्या समाप्ता ।

विषयः । जानकीनाथकृतन्यायसिद्धान्तसङ्गरीनामकन्यायप्रकरणान्तर्गतशब्दपरिच्छेदस्य
व्याख्यानं ।

No. 1864. शब्दालोकरहस्यं ।

Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 312. Lines, 14 on a page. Extent, 16,327 s'lokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Magráni Gráma, Post Madhubáni, Darbhāngá, Paṇḍit Chhoti-lála Jhá. Another copy at Mujaná Gráma, Post Tárapurá, Dvarbhāngá, Paṇḍit Bábulála Jhá. Appearance, old. Prose. Correct.

S'abdálóka-rahasya. A commentary on the *S'abdálóka* of Paksha-dhara Mís'ra. By Gadádharma Bhaṭṭa. The *S'abdálóka* is itself a commentary on the *S'abda Khaṇḍa* of Gaṅges'a's *Tattvachintámāni*.

Beginning. प्रणम्य गीर्वाणमणैकवन्द्यं पादारविन्दं पुरुषोत्तमस्य ।

निगूढमाविष्कुरुते प्रयत्नाद्गदाधरः पञ्चधरस्य भावं ॥

सङ्ख्यप्रदर्शने मूलस्य न्यूनता स्यादित्यथशब्दो निरूप्यत इतिप्रतिज्ञावाक्यादेव
सङ्ख्यतिरपि लभ्यते इत्याह ज्ञेयम् । इत्यादि ।

End. इत्यादिना ज्ञातेष्टादेस्तत्फलकलखण्डनमयुक्तमित्याशङ्कां निराकुरुते ननित्या-
दिना ।

Colophon. समाप्ता चेयमपूर्ववादालोकरहस्यगदाधरी ।

विषयः । पञ्चधरमिश्रकृतशब्दमण्डालोकाख्यानं ।

No. 1865. सिद्धान्ततत्त्वविवेकः ।

Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 135. Lines, 12 —13 on a page. Extent, 3,950 s'lokas. Character, Maithilī, very bad. Date, ? Place of deposit, Rághavapura, Post Madhubani, Darbhāngá, Paṇḍit S'rínátha Jhá. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Siddhānta-tatva-vivēka. A summary of the different Siddhāntas, or original texts on astronomy. By Kamalākara, son of Nṛsiṅha, of Devagiri on the banks of the Godāvarī river. Contents: Time defined, cycles of Brahmā, Devas &c., measure of time of day and night, effect of longitude on the duration of day, durations of the Yugas, of various eras, current down to the time of the Śaka era, refutation of the opinion of the author of the Siddhānta-śiromaṇi, science of astronomy, excellence of the Sūrya-siddhānta, motion of the stars in space, creation, destruction, refutation of the opinion of Bhāskara Āchārya on the subject, the poles, mythical character of the signs of the Zodiac, the positions of the Nakshatras, refutation of the opinion of Arya Bhaṭṭa regarding the motion of the earth, the blueness of the sky accounted for, (due to the quality of darkness *Tamaḥ*), the shape of the earth (like a Kuthbela fruit,) supported in space by divine power, the opinions of the Yavanas on the subject, equatorial regions, position of the terrestrial sphere, longitudes of different places, eternity of the Meru mountain, diameter and circumference of the earth, calculation of the motions &c., of the earth, solstitial movements, drikkāpas, coldness of the air in high places, conversion of vapours into clouds, causes of rainbows, meteorites &c., cause of earthquakes, (action of subterranean vapours on stones), cause of plagues (foul vapours), orbits of planets, calculation of the discs of heavenly spheres, zenith and nadir, instruments for ascertaining *sankrāntis*, centripetal force, cause of circular motion, of spheres, apparent motion of the celestial spheres, chords of arcs, diagrams, &c., &c.

Beginning. ब्रह्माणोदरमध्यमावनिजलोद्गर्ध्वेन्दुपूर्वपक्ष-

र्षोर्दक्षप्रवृत्तान्मोलरचना दृष्टिर्यथावस्थिता ।

कालोऽस्मिन् गहनैः यथेष्टि सततं यस्मादियं + + +

यत्तन्निर्गम्योऽशमव्यपारं ब्रह्मैकतत्त्वं शुभं ॥

यदुत्पत्तिलुपौ सान्ना दृष्टिर्यस्माच्च देहिनां ।

ब्रह्मादीनां विभः सोऽयं यज्ञीभूतः सनातनः ॥

ब्रह्माण्डाकसमोऽहन्ता भगवांस्तेजसां निधिः ।

नाम्नाऽनिरुद्धः कालात्मा सूर्योऽयं सवितेति च ॥

मण्डलान्तरमोऽशक्षं भुवनानि परिभ्रमन् ।

जलमोलपक्षार्णां भास्करः सूर्यमोऽव्ययः ॥

ब्राह्मप्रवर्तको ध्येयः तत्त्वज्ञैः कालबोधकत्वं ॥

वयमस्य सर्व्ववन्द्यो जयत्येकोऽम्बरस्थितः ।
 केचित् प्रत्यक्षसूत्र्याश्च भिन्नाऽयमिति यदुबलात् ॥
 वदन्ति मूढवाद्स्याप्राप्ताप्याप्तदसदुभ्रवं ॥
 यन्वास्तवदानयनानुसारं ब्रह्मेन्दुपूर्णा ज्ञपयोऽपि चक्रुः ।
 सं सस्य सिद्धान्तमनल्पकार्यं गूढं सतां गोलविदां सुबोधैः ॥
 अतिचाधमपरम्यरावज्ञैः नाशितं तदपि सौरमतं तत् ।
 तत्क्षतेरनवबोधन एवेत्यं किं लेख्यमधुनातनवय्यः ॥
 सङ्कोलवासनावाङ्मैः करणग्रन्थयुक्तितः ।
 सुसूत्रव्यवहारार्थं स्वाचार्य्यलप्रसिद्धये ॥
 वस्तुतत्त्वमनुज्ज्ञैव स्वार्थैः साकं विरोधतः ।
 ब्रह्मभिर्ब्रह्मधा पूर्णं सिद्धान्ताः स्वधिया कृताः ॥
 अतः सांवल्लराचार्य्यं गुणं श्रीमद्विवाकरं ।
 नत्वा खसिंहजोऽर्कस्य सतान् श्रीकमलाकरः ।
 कृत्वा तत्त्वविवेकाख्यं पूर्ण्यस्युष्टं सवासनं ॥
 सिद्धान्तं गोलवित्तुष्टैः करोति स्वधियोजनम् ॥
 प्राञ्चं देवं तथा पिबं प्राजापत्यं गुरोस्तथा । इत्यादि ।

End.

अष्टाध्यायीसंयोजितं प्रोक्तम् । कृतं नवीननिबन्धनानुसन्धानाद्गोलयुक्ता ।
 मनुतेनैवीनलसर्व्वप्रतीत्यै चिरं प्राक्तनोक्तं सदैवास्तु लोके ॥
 यः करोति स्नानाब्जः परस्त्रोक्तकल्पना ।
 स श्रीधरं चयमाप्नोति अनिष्टान्धजयोनियु ॥

Colophon.

इति श्रीकमलाकरविरचिते सिद्धान्ततत्त्वविवेके सौरप्रज्ञाधिकारः ।
 कथाम् सार्धंस्मरदक्षसंज्ञपलांशकैरलि च दक्षिणस्था ।
 गोदावरीसौम्यविभागसंज्ञं दुर्गेश्वरं यद्देवगिरीतिनाम्ना ॥
 प्रसिद्धमस्माद्वृष १६ योजनैः प्राग्-याम्यान्तराशास्त्रितपाथरी च ।
 विदर्भदेशान्तरगास्ति रम्या राज्ञां पुरी तद्गुप्तदेशमध्ये ॥
 तस्यास्तु किञ्चित् परभाग एव सार्धं द्वितुल्यैः किल योजनैश्च ।
 गोदा वरीवर्त्ति सदैव गङ्गा या गौतमप्रार्थनया प्रसिद्धा ॥
 अस्याः सतां सौम्यतरोपकण्ठे घामोऽस्ति गोलान्निधया प्रसिद्धः ।
 तथैव याम्ये पुद्गलमाख्या पुरी तथोरन्तरगा स्वयं सा ॥
 यस्यां सदानन्दकुले रमन्ते गृह्यग्निः ॥ ११ ॥ सुगुणास्तथाः ।
 परस्परं श्रीकरसेचनाद्यैर्नकोनको भाषणतत्पराः ॥

विषयः । काललक्षणादिकथनं । प्राग्भादैवादिमानकथनं । अक्षरावसानादिनिरूपणं । भक्त-
 भ्रमणेन लङ्कादौ दिनरात्रिविभागदिकथनं । लतादिद्युग्मादनिरूपणं । वर्षनिरूपणं ।
 आद्यपुरुषात् सायम्भुवननोरारम्भं शालिवाहनशाकेन्द्रं यावत् यावन्तो वत्सरा
 अतीताः तन्निरूपणं । अथ विद्वान्शिरोमणिमतोद्योपः । ज्योतिषमहासामकथनं ।
 सूर्यविद्वान्प्रशंसा । प्रवहानिलेन भवक्रमणकथनं । इति भगणसानाध्यायः ।
 छट्टिप्रलयचिन्तनं । अथ भास्कराचार्याहोदयान्तरवासमानिराकरणं । भ्रुवस्नाना-
 दिनिरूपणं । मेधादिराश्रीनां कल्पितत्वकथनं । नलचचक्रसंस्थानादनिरूपणं ।
 प्रवाहनस्वीकुर्वतो भूधमण्डलाभ्युपगच्छत आर्यभट्टस्य मतकण्ठनं । नीलं नभ इति
 प्रतीतेर्भ्रमत्वकथनं । अन्तरस्थितं तम एव नीलतया संदृश्यते इति निरूपणञ्च ।
 कपित्थफलवद्वृतः स्थिरोऽयं भूगोलः परेशशक्तैव योस्ति तिष्ठतीतिनिरूपणं । अथ
 यावनमतकथनं । निरुद्धदेशनिरूपणं । भूगोलसंस्थानं । यमकोटिरोमकविद-
 पुराणामवस्थित्यादिकथनं । मेघस्नानादनिरूपणं । भूगोलपरिधिमासादनिरूपणं ।
 गणितप्रक्रियाकथनं । दिनाद्यानयनप्रक्रियाकथनं । दक्षफलनिरूपणं । भूगोलात्
 कर्तुंस्थितस्य वायोः शीतत्वकथनं । तत्र वाय्वादीनां मेधादिरूपेणोत्पत्तिकथनञ्च ।
 इन्द्रचायोक्तापातादीनां कारणकथनं । पाषाणादिभिः कठिनाया भूमेः वाष्पनि-
 सरणकाले कस्यः शब्दश्च जायते इत्यनेन भूमिकम्पकारणनिरूपणं, भूस्वविषमत्वात्
 द्रुपिता वाय्वाः द्यदेहलग्नः महामारी जनयन्तीति सारीभयकारणनिरूपणञ्च ।
 घट्टाणां कचामानकथनं । विम्बज्ञानार्थं गणितप्रक्रियाकथनं । घट्टाणां नीचोच्च-
 कर्षणनिरूपणं । विषुवसंक्रान्त्यादिज्ञानार्थं यन्त्रादिकथनं । भुवाकर्षणतो गोलधमण-
 कथनं । प्रवहवायवशात् भवक्रं गच्छतीति वादाद्येपः, अक्षानयनादिप्रक्रिया-
 निरूपणं । आनयनादिप्रक्रियाकथनं । सेवदर्शनविधिः । सेवाणामुत्पत्तिकथनं ।
 उत्क्रमशिक्षिन्यादिप्रक्रियादिकथनं । आसाद्यानयनप्रकारकथनं । गणितसाधन-
 प्रकारकथनं । कुण्डविचारः । सवासनघट्टस्फुटनिरूपणं । केन्द्रानयनप्रकारकीर्तनं ।
 गोलानां संस्थानादिकथनं । प्रतिमण्डलाख्यगोलनिरूपणं । प्रतिवृत्तगोलादिज्ञान-
 साधनादिप्रक्रियाकथनं । सूर्यस्य विम्बसञ्चारज्ञानोपपत्तिकथनं । स्फुटार्कनिर्धार्य-
 माकाशगोलस्वरूपसन्दर्शनप्रक्रियाकथनं । एवं चन्द्रमलादीनां फलेपपत्तिप्रदर्शनं ।
 घट्टाणामुच्चनीचत्वादिज्ञानसाधनकीर्तनं । तेषां वक्रगत्यादिज्ञानप्रक्रियाकथनं ।
 घट्टाणां पातज्ञानप्रक्रियाकथनं । छट्टाद्यकाले भगणलक्ष्य स्थानादिकथनं ।
 अयनांशनिरूपणं । संक्रान्तिनिरूपणं । शिरोमणिविद्वान्साय्वभौमाद्युक्तकर्षसाध-
 नप्रक्रियाकथनं । घट्टस्यछाधिकारप्रक्रियाकथनं । विप्रज्ञाधिकारकथनं । निरव-
 देभादनिरूपणं । विषुवरेखाद्यानयनप्रक्रियादिकथनं । अक्षादीनां भुजांशाया

नयनप्रज्ञियाकथनं । दिग्देशकालानां ज्ञानोपायकथनं । अङ्गित्यन्तादिस्वरूप-
कथनं । यन्त्रोद्घातांशानां वैचित्र्याकथनं । सवासनपद्धानां विस्मयरूपकथनं । सूर्य-
विम्बादभ्युगोत्सुकानां घटाणां प्रभाप्रतिप्रकाशकथनं । सूर्यादीनां वासादिनिरूपणं ।
विम्बचोवसंस्थानादिप्रज्ञियाकथनं । पद्मविम्बयन्त्रेण नक्षत्रविम्बज्ञानोपायनिरूपणं ।
सूर्यकक्षादिज्ञानोपायकथनं । चन्द्रार्कविम्बान्तरसूत्रयुक्तिप्रकाशकथनं । वायाच्चेवदर्श-
नप्रज्ञियाकथनं । चन्द्रग्रहोद्घातप्रकारः । घटाणामुदयास्तज्ञानसाधनप्रज्ञियाक-
थनं । चन्द्रार्कयोः दृष्ट्यन्तरकथनं । दृष्ट्यन्तरादिप्रकारादिकथनं । सूर्यवि-
मुक्तिकालाद्यानयनप्रज्ञियाकथनं । तत्र लम्बनसाधनाद्युदयास्तचितितले चोवसं-
स्थानादिकथनं । परिच्छेदाधिकारः । घटनचक्रयुतिप्रकारः । विविधचन्द्रादिना-
विम्बादिज्ञानसाधनप्रज्ञियादिकथनं । प्रज्ञादिनिरूपणम् ।

No. 1866. मुद्राप्रकाशः ।

Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 20. Lines, 9
on a page. Extent, 405 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place
of deposit, Mujauá Gráma, Post Tájapurá, Darbháingá, Pandit Bábulála
Páthaka. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Mudrá-prakáśa. Descriptions of the various kinds of gesticulation
required when worshipping particular divinities. By Rámakis'ora
S'armá.

Beginning. इन्द्रिहरिहरायैर्देवद्वन्द्वैर्नमस्तं दददभिसतमर्थं भक्तिभाजां जनानां ।

परिहृतसकलार्थैर्योगिभिर्ध्यायमानं हरचरणपरोक्षं चेमकामा भजन्ध्वं ॥

नत्वा गुरुपदं रामकिशोरेणैष्टमिदं ।

साधकानां मुद्रे मुद्राप्रकाशोऽयं विरच्यते ॥

देवानां मुद्रं हर्षं राति ददातीति मुद्रा । तथा च मन्त्रदर्पणे ।

रचनं सम्यग् ज्ञात्वा पूजार्थां दर्शयेन्मुद्रां ।

तदियं मुद्रा कथिता देवेभ्यो यन्मुद्रं राति ॥ इत्यादि ।

End.

यो जज्ञे मुक्तो धरासुरवरादुधौरोधमादुराधवात्

तस्माद्रामकिशोर ईश्वरसमादुधो वद्वनारायणात् ।

जातो दुष्पशरस्थिताधरधरामाने शकाब्दे गते

तेनासौ चिपुरारिराजमन्त्रे मुद्राप्रकाशः कृतः ॥

Colophon, इति श्रीरासकिशोरशर्मनिरचितसुद्राप्रकाशः समाप्तः ।

विषयः । तवादौ सुद्राशब्दनिर्वचनपुरःसरं सुद्राणां प्रमाणकथनमुखेन सुद्रालक्षणव्याख्यानं । तत्र ऋगुगुसुद्राकथनं । कुलसुद्रा । कुम्भसुद्रा । तत्त्वसुद्रा । कालकर्णिसुद्रा । वासुदेवाख्या सुद्रा । सौभाग्यदण्डिनी सुद्रा । रिपुजिहायमा सुद्रा । कूर्मसुद्रा । विश्वना सुद्रा । गालिनी सुद्रा । भस्त्रसुद्रा । आवाचनीसुद्रा । स्थापनीसुद्रा । सन्नि-
धापनीसुद्रा । सन्निरोधनीसुद्रा । सम्मुखीकरणीसुद्रा । सकलीकरणीसुद्रा । अव-
गुणनीसुद्रा । अष्टतीकरणीसुद्रा । धेनुसुद्रा । परमीकरणीसुद्रा । लेलिहानसुद्रा ।
गन्धसुद्रा । पुष्पसुद्रा । घूपसुद्रा । तत्त्वसुद्रा । प्राणसुद्रा । अपानसुद्रा । व्यानसुद्रा ।
उदानसुद्रा । समानसुद्रा । घाससुद्रा । लिङ्गसुद्रा । योगिसुद्रा । विश्वसुद्रा ।
मालासुद्रा । वरसुद्रा । अभयसुद्रा । स्त्रीसुद्रा । खडाङ्गसुद्रा । कपालसुद्रा ।
उमरसुद्रा । शङ्खसुद्रा । चक्रसुद्रा । गदासुद्रा । पद्मसुद्रा । वेणुसुद्रा । श्रीवत्सुद्रा ।
कौस्तुभसुद्रा । वनमालासुद्रा । ज्ञानसुद्रा । विष्णुसुद्रा । गरुडसुद्रा । श्विंसुद्रा ।
वाराहसुद्रा । जयपीवसुद्रा । धनुर्मुद्रा । वाणसुद्रा । शरसुद्रा । परशुसुद्रा । मोचनी-
सुद्रा । कामसुद्रा । गणेशसुद्रा । दण्डसुद्रा । पाशसुद्रा । अङ्गुशसुद्रा । विघ्नसुद्रा ।
लङ्कसुद्रा । बीजपूरसुद्रा । खड्गसुद्रा । चर्मसुद्रा । सुश्लसुद्रा । दैमीसुद्रा ।
संचोभसुद्रा । द्रावणसुद्रा । आकर्षणसुद्रा । बलीकरणसुद्रा । उन्मादनसुद्रा ।
महाकुशसुद्रा । खेचरीसुद्रा । बीजसुद्रा । योगिसुद्रा । अक्षसुद्रा । मालासुद्रा ।
वीणासुद्रा । भूतिनीसुद्रा । महायोगिसुद्रा । दैत्यधूमनीसुद्रा । लेलिहानासुद्रा ।
लक्ष्मीसुद्रा । सप्तजिह्वासुद्रा । शूकरीसुद्रा । जंभीसुद्रा । खमीसुद्रा । प्रार्थनासुद्रा ।
संचारसुद्रा । अशनिमुद्रा । नादसुद्रा । विजयसुद्रा । विन्दुसुद्रानिरूपणम् ।

No. 1867. गङ्गाभक्तिरङ्गिणी ।

Substance, country-made paper, 12 × 3 inches. Folia, 26. Lines, 11 on a page. Extent, 1,322 ślokaś. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Mujanā Grāma, Post Tājapurā, Darbhāṅgā, Paṇḍit Bābulāla Pāṭhaka. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Gaṅgābhakti-taraṅgiṇī. A dissertation on the sanctity of the River Ganges, and the various forms in which it should be adored. By Gaṇapati, a resident of Mithilā, and a scion of the family of the king of Dhārā.

Beginning. रूपं साक्षात् प्राप्तमैशं द्रवत्वं पृथ्वीभूतं सर्वमूर्तिव्यापकम् ।

व्यक्तीभूतं त्रल्लविष्टं निहन्त्यादारभ्योक्तिन् गङ्गामभो मदीयं ॥

सद्विद्याकुलयेर्विशेषमखिलं विज्ञाय नान्यो ददौ

वृत्तिं यस्य पितामहाय निधिलाभूमण्डलाखण्डतः ।

श्रीधारेस्वरसूनुस्त्वहमसावभ्यस्य भाट्टं मतं

गङ्गामक्तिरद्विष्टो गणपतिर्भूते सतां प्रीतये ॥

प्रमाणमात्रं प्रथमं व्यवस्था तदनन्तरं ।

ततः प्रयोगः संचेपात् तरङ्गेयूपवर्णने ॥

तत्रादौ प्रभवप्रकरणं । विष्णुपुराणे । इत्यादि ।

End.

व्रते तु यदेव यच्च फलं व्रतं तदेव तच्च सङ्कल्पवाक्ये योज्यं । सुप्रसमस्यदिति ।

नानर्पितवाक्यरचना+परिचयेण ग्रन्थस्य गौरवमयात्र कृतः प्रयत्नः ।

दिङ्मात्रमेतदुपदर्शितमित्यमेव विज्ञैर्विचिन्त्य वचनान्तरसूचनीयं ॥

एतन्नित्यमुपासनाभिरसकत्किञ्चित् प्रशस्त्राभि चे-

न्मद्यं देवि तदा कृताञ्जलिरहं त्वास्य याचे वरं ।

श्रीयोगीश्वरसम्भवस्य कृतिनः कीर्त्तिप्रसूज्यायतां

विद्वद्भिः परिशीलिता कृतिरियं कल्पान्तरस्यायिनी ।

श्रीगङ्गा विजयतेतराम् ॥

विषयः ।

गङ्गामाहात्म्यकीर्त्तनं । तच्च गङ्गातीरनिवासफलं । गङ्गामक्तिफलं । जलपानफलं ।

गङ्गादर्शन-स्नान-स्नानादिफलकथनं । अथनविषयसंक्रान्तिमास-तिथिनक्षत्रादि-

स्नानफलकथनं । चन्द्रसूर्योपरागादौ स्नानविधिकथनं । दशहराविधिकथनं ।

देशविशेषे गङ्गास्नानविधिकथनं । उत्तरपश्चिमवादिन्यादिस्नानफलकथनं ।

गङ्गासरासङ्गमस्नानविधिः । एवं गङ्गाकौशिकीसङ्गम-गङ्गागण्डकीसङ्गम-हरिद्वार-

प्रयाग-गङ्गाभागरस्नानादिविधिकथनं । गङ्गायां मरण-प्राप्तादिफलकथनं । तच्च

अर्द्धोदकलक्षणकथनं । अस्त्रिप्रचेपादिविधिः । मुष्टनादिविधिकथनं । अर्द्धो-

दयादिद्योगविशेषे गङ्गास्नानसङ्कल्पवाक्यादिकथनं । एवं सर्वेष्वप्यसङ्कल्पवाक्य-

कथनस्य ।

No. 1868. स्यतितत्त्वविवेकः ।

Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 98. Lines, 7 on a page. Extent, 2,758 ślokaś. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Magrági, Post Madhubani, Darbhāṅgá, Paṇḍit Chhoṭí Jhá. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Smṛiti-tattva-cirka. A summary of the Smṛiti rules regarding domestic rites and ceremonies. By Vardhamāna Mahāmahopādhyāya Mahādharmādhikārī. He was chief judge in the court of some king whose name is not given.

Beginning. पाणिभ्यामुपजातवेषयुतया यत्नेन यः कम्पितो

येन खेदजलौघपूरिततया नापेक्षितोऽभ्युग्रहः ।

सन्धार्यैलमवेक्ष्य यो मुकुलितः सर्वे करे कम्बुना

सादृश्यं गतवान् स पातु + + + सायन्मनोर्धाञ्जलिः ॥

अनेकार्थो वेदः प्रतिष्ठविधिभिन्नाः स्मृतिगिरो

निबन्धारः खं खं मतमनुसरन्तो विमदशाः ।

यथा देशे देशे नरि नरि तथा सम्प्रति शृण्व

सदाचारस्तस्मादनवष्टतदुःखो विधिपथः ॥

तथाभूते चास्मिन् परिमितगिरो यद्यपि वयं

बहिर्द्वारसिद्धान्तस्थितिसमुपपन्न्यारुहयितुं ।

तथापि स्तेयानामुभयमतयुक्तिप्रणयना-

दपि स्यादज्ञाया इति कुमतिरुत्तमयति नः ॥

श्रुता वज्रभ्यो वज्रधा गुरुभ्यो विचार्य्यं बुद्ध्या विविधान् निदध्यान् ।

स्मृतिस्थितिद्वैतनिवृत्तिहेतुः श्रीवर्द्धमानेन कृतो विवेकः ॥

— — — — — इह यद्यपि श्रुत्यादीनां सपरविरोध उप-
चित्रः तथापि धर्मविचारे स एव उपायः तस्य तदेकमानकलान् । इत्यादि ।

End.

एकः प्रायेण स+ग्नि विपर्य्येति विमुह्यति ।

अतो वज्रभिरालोक्य कृतिरेषा मया कृता ॥

Colophon.

इति महाधर्माधिकारिमहामहोपाध्यायश्रीवर्द्धमानकृतौ स्मृतितत्त्वविवेकः समाप्तः ।

विषयः ।

श्रुत्यादीनां विरोधे बलाबलनिरूपणं । आचारादीनां विरोधे बलीयस्त्वादिकथनं । मूलयुत्यनुमानप्रक्रियादिविवेचनं । तुल्यबलविरोधे विकल्पादिकथनं । श्रुतिलिङ्गप्रकरणादीनां विरोधे बलाबलनिरूपणमुखेन तेषां स्वरूपादिकथनं । अवाप्तरमेदप्रदर्शनं प्रत्येकं स्पष्टीकरणञ्च । धर्मस्वरूपविवेचनं । तदनुष्ठान-
फलादिनिरूपणञ्च । नित्यनैमित्तिककाम्यकर्मस्वरूपकथनादिकं । अथ सर्वत्र तार्किकसमयानुसारेण अतीव सूक्ष्मानुसन्धानेन विषया निरूपिता इति श्रेयं । विधिविचारः । धर्मो श्रुतिस्मृतिसदाचाराणां प्रामाण्यप्रदर्शनं । धर्मशास्त्रनिरूपणा-
दिकं । तेषां संख्यादिनिरूपणञ्च । शिष्टाचारनिरूपणं । द्वैतविषयकप्रकीर्णकथ-

नमुखेन शब्दादिविधानं । नवाग्रशब्दादौ ब्रीह्यादिविधिचिन्तनं । मलमासनिरूपणं । तत्कृत्यविधानञ्च । अपरपञ्चशब्दविधिः । सपिण्डनादिवान्निरूपणादिकं । मासपञ्चादीनामुल्लेखकरणावश्यकतानिरूपणं । चान्द्रमासादिलक्षणं । अपरपञ्चशब्दविधिः । सामान्यतः शब्दवेत्तानिरूपणं । प्रतिमानिर्माणविधानकीर्तनं । संक्षेपतो मन्त्रोपदेशप्रकारकथनञ्च ।

No. 1869. प्रत्यक्षमणिरग्निचक्रं ।

Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 156. Lines, 10 on a page. Extent, 6,265 ślokaś. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Magrānī, Post Madhubanī, Darbhāṅgā, Paṇḍit Chhoṭilāla Jhā. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Pratyakṣa-maniraś'mi-chakra. A commentary on the 'Pratyakṣa-khaṇḍa' of the 'Tattva-chintāmaṇi' of Gāṅgeś'a. By Gokulanātha Upādhyāya.

Beginning. दिवि वक्षःस्थले विष्णोर्मङ्गेश्वरदत्ते + वि ।

चिन्तामणीशब्दोऽस्य रग्निचक्रं प्रकाशयते ॥

गुणातीत इति । गुणपदस्य प्रकृतितत्त्वपरिणामेषु—इत्यादि ।

End.

पुरोवर्तिरजतमिति व्यवसायादिवत् ततो न प्रवृत्तिरित्यर्थः । बाधेनेति सचेति-शेषः । भान्तिनामादिति शब्दः ।

Colophon. इति महापाश्चायवीमोक्तनाथोपाध्यायविरचितं प्रत्यक्षमणिरग्निचक्रं समाप्तं ।

विषयः । मङ्गेशोपाध्यायकृततत्त्वचिन्तामण्युत्तरतत्त्वचक्रवृत्तस्य व्याख्यानं ।

No. 1870. प्रामाण्यालोकाटिप्पणी ।

Substance, country-made paper, 11 × 3 inches. Folia, 24. Lines, 9—10 on a page. Extent, 892 ślokaś. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Magrānī, Post Madhubanī, Darbhāṅgā, Paṇḍit Chhoṭilāla Jhā. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Prāmāṇyāloka-tippaṇī. A gloss on the 'Prāmāṇyāloka' of Pakṣadhara Miś'ra. By Gokulanātha Mahāmahopādhyāya.

Beginning. परीक्षितचिपभाषस्य प्रमाणमणिशब्दः ।

नाथस्य महामहोपाध्याय नामैव तत्र महामहो ॥

सल्लसल्लमादिनां भते ससम्बेद्यमेव सद्धियल्लल्लवणे प्रामाण्यमिति श्रुत्या-
वादिशिरसि भारं निक्षिपति माध्यमिक इति । इत्यादि ।

End.

Colophon.

तदा भवतु सकलभावसाधारणमभावत्वज्ञानं स्वरूपेण प्रकारादिति दिक् ।
इति महामहोपाध्यायश्रीमोकुलनाथविरचिता प्रत्यक्षप्रामाण्यालोकटिप्पणी
समाप्ता । श्रीरक्त ।

विषयः ।

पञ्चधरमिश्रकृतप्रामाण्यालोकनामकटीकाया व्याख्यानं ।

No. 1871. दैतपरिशिष्टं ।

Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 232. Lines, 8
on a page. Extent, 3,535 ślokas. Character, Maithilī. Date, ?
Place of deposit, Magráni, Post Madhubanī, Darbhāngá, Paṇḍit Chhoṭilála
Jhá. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Deaita-paris'ishṭa. A digest of Hindu Law. By Kes'ava Mahá-
mahopádhyaýa, of the clan of Sanmis'ra. The work treats of all the
leading topics of the Smṛiti, dwelling at great length on the Ś'rád-
dhas.

Beginning. चलानप्यचलीकुर्वन्नचलानपि चालयन् ।

दृन्दावनविहारी स्यात् तापहारी हरिर्मेम ॥

तवादौ व्यवहारो निरुप्यते । इत्यादि ।

End.

धनूराग्रिस्थितसूर्ययोगात् पौषादिप्रष्टव्यै सकलानुशासनविरोधात् । अत एव
प्रकृते सौरपौषादिभ्रमे हेय इति दिक् ।

Colophon.

इति महामहोपाध्यायसन्निभकेशवविरचिते दैतपरिशिष्टे द्वितीयः परिच्छेदः ।
समाप्तसाधं ग्रन्थः ।

विषयः ।

चतुष्पादव्यवहारनिरूपणं । तत्र पक्षाः । उत्तराणि । साक्षिणः । क्रियाद्वै-
धादौ अनेकाऽर्थाभियोगविधिः । सपणविवादविधिः । जयपचलचलादि-
निरूपणं । सन्ध्यागर्जनादिव्यवस्था । विवाहानधिकारिणः । कन्याविवाहकाला-
दिनिरूपणं । नामकरणादिव्यवस्थाकीर्तनं । दानलक्षणादिकं । यज्ञादौ दक्षिणा-
दिनिरूपणं । तडागविधिः । एकादशीव्रतविधिः । पुत्रस्य प्रथमविवाहे कर्तव्यता-
निरूपणं । स्त्रवर्णलज्जानिरूपणं । कन्यादानविधिः । स्त्रीणां व्रतभिक्षास्नानविधिः ।
शूद्रस्य शूचिकृत्यनिरूपणं । दिनरात्रिशूचिनिरूपणं । गृहस्थस्य शौचानुष्ठानविधिः ।
दन्धापनस्नानादिविधिः । पञ्चयज्ञादिविधिः । उदकपाचादौ तर्पणविधेयः । गाय-

विषयः । चीजपादिविधिः । तर्पणेतिकर्तव्यता । पञ्चदेवतापूजा । पूजायां सर्व्ववर्णाधिकार-
 कथनं । पुण्यप्रवृत्तादिनियमः । मित्राग्नेन विश्वदेवकर्मविधानं । नित्यश्राद्धादिविधिः ।
 पशुचरनविधिः । अङ्गुष्ठा दन्तधापनादौ दोषविधिः । शूद्रैः कपिलाङ्गुलं न
 पेयमितिकथनं । कलूरीभलणादिविधिः । प्रेताधिकारे पिण्डदानादिविधिः । पूर्णि-
 मायां सत्यमासादिभोजननिषेधकथनं । अग्नौचनिरूपणं । शूद्रेणापि पायसेन
 पिण्डा देशा इति निरूपणं । रात्रौ पिण्डदाननिषेधः । सपिण्डने प्रेतपदोक्ते-
 कर्तव्यता । अग्नौचविधिः । देशान्तरलक्षणादिकथनं । परिवापनादिविधि-
 कथनं । सपिण्डतालक्षणादिनिरूपणं । शरदि श्राद्धपत्रपार्ष्णविधिः । सैन्य-
 कपार्ष्णविधिः । श्राद्धविधिः । पाकादिविधिः । निषिद्धनचचे सपिण्डनाकर्तव्यता-
 विधिः । श्राद्धोत्तरं विश्वदेवस्त्रिविधिः । पाकस्य श्राद्धादितानिरूपणं । शेषाद्रभा-
 जनविवेचनं । श्राद्धदिने जाताग्नौचविधिकथनं । श्राद्धपुत्रमर्त्ते नान्यः कृत्रिमः पुत्रः
 कार्य्य इति निरूपणं । स्त्रीणां वैधस्नानविधिः । तामां वैधकर्मणि द्विवासस्त्रवि-
 धिकथनं । उपनयनादौ पित्रादिना आभ्युदयिकं कर्तव्यमितिनिरूपणं । साग्न्यार-
 मत्त्वेवजाभ्यां स्मृताच्चे पार्ष्णमेव कार्य्यमितिकथनं । चत्वारशोचे चतुर्थदिने आश्व-
 श्राद्धं विपचादौ सपिण्डनमितियवस्थापनं । तीर्थश्राद्धविधिः । एकाच्चे स्मृत्योरपि-
 पित्रोः श्रद्धादानादौ विशेषकथनं । नीलटपलक्षणं । कात्यायनोक्तद्वयोत्सर्गविधिः ।
 अन्यजन्मपदविवरणं । शूद्रस्य चमन्त्रवत्कर्मविधानं । अपरपत्रश्राद्धविधिः ।
 श्रद्धाहतादिश्राद्धविधिः । पार्ष्णानन्तरं नित्यश्राद्धकर्तव्यता । श्राद्धे पशुघाते न
 दोषायेतितनिरूपणं । दत्तकस्य सपिण्डनविधिः । कार्तिक्यादौ दृषोत्सर्गविधानं ।
 आभ्युदयिके पिण्डदाने विशेषकथनं । प्रजापतिहोमो मनसैव कर्तव्य इति कथनं ।
 सायमग्नौ होमविधिः । अनुपनीतेन वैश्वदेवहोमो न कार्य्य इति निरूपणं ।
 पित्राश्चर्चने ओष्ठाधिकारकथनं । कुसीदलक्षणादिकथनं श्राद्धदानादिविधिः । आ-
 त्मविक्रयादिनिरूपणं । दायप्रवृत्तविवेचनं । अकालदृष्ट्यादिविधिकथनं । मल-
 मासवयमासादिनिवारः । व्रते मङ्गलस्य अङ्गत्वकथनं । तत्र दन्तधापनादिविधि-
 कथनं । उपवासादौ अन्नादिविधिः । स्त्रीणां रजोयोगे पुत्रादिना पूजादिकं ।
 कारयितव्यमितिकथनं । यवश्राद्धविधिः । हरिशयनविधिः । अशूद्र्यशयनव्रत-
 कथनं । भागवतनिरूपणं । मन्त्राष्टमीकृत्यं । पूर्णिमाकृत्यं । पतिव्रताधर्मनिरूपणं ।
 मन्वन्तराद्युगाद्यादिनिरूपणं । संक्रान्तितत्त्वनिरूपणं । प्रवृत्ते पुण्यकालादिविवेचनं ।
 कल्पपादपकामधेन्यादिमहादानविधिकथनं । कुण्डलक्षणकथनं । प्रयामे मुण्डननि-
 षेधः । प्रोचककुत्रात्याटनादिविधिः । सावनमासस्य द्वैविध्यकथनं । संक्रान्त्यादिषु
 श्राद्धनिरूपणं । स्नानसंख्यातर्पणादिक्रमकीर्णं । मन्त्राचविवेचनं । उभयदिने-

विषयः । अथाह्लाभे व्यवसायकथनं । मूलमासवाहविचारः । आहकालदेशनिरूपणादिकं । गयावाहाधिकारे पुत्रपदशक्तिविचारः । जलपानानन्तरं नित्यकर्मोपधिकारकथनं । प्रपादिजलपानविचारः । अशौचसङ्करविधिः । एकभक्तादिभक्तकथनं । पुत्रिकापुत्रेण मातुः सपिण्डनविधिकथनं । छविमपुत्रकर्तृकसपिण्डनविधिकथनं । दत्तकस्य सपिण्डनादिविवेचनं । चतुर्थीहोमात् प्राक् स्त्रीमरणे तत् पिण्डभावेणैव पत्या सपिण्डनान्न कार्य्यं एकोद्दिष्टान् स्वभावेनेतिनिरूपणं । पर्जन्यरदाहविधिः । सौवर्णादिपात्रेण तर्पणविधिः । आभ्युदयिककालनिरूपणादिकं । तर्पणतिकर्तव्यता । पञ्चमहायज्ञविधिकथनं । भगवद्गैवेयविधिः । अपुत्रस्त्रीपुंसयोरपरपञ्चसूतयोरेकोद्दिष्टं न तु पार्ष्वकर्मितिनिरूपणं । अनुपमीतकर्तृकवाहविधिः । समयाग्रदिविवेचनं । पार्ष्वणाधिकारिणः । नित्यवाहादिनक्षत्रं । प्रातःस्नानादिकालनिरूपणं । केशवपनपापनयोर्भेदकथनं । स्त्रीणां प्रयागे मुण्डनविधिकथनं । अर्द्धोदययोगविधिः । द्विराषादशब्दार्थनिरूपणं । अशौचान्तशब्दार्थकथनं । ज्येष्ठशक्तिविचारः । सपिण्डनापक्षमाधिकपक्षपर्यविधिः । सद्भासिकर्तृकं नास्तीत्यवाह कर्तव्यमितिनिर्णयः । सपिण्डनालक्षणदिकथनं । गजव्यावाहाहविधिः । पाकयज्ञे गृहदस्याप्यधिकार इति कथनं । पाकयज्ञसंख्यादिनिरूपणं । सप्तवितागमा धर्मो इत्यादिविवेचनञ्च । इति ।

No. 1872. सिद्धान्ततत्त्वं ।

Substance, country-made paper, 12 × 3 inches. Folia, 32. Lines, 9 on a page. Extent 997 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magráni, Post Madhubani, Darbhāngá, Paṇḍit Chhoṭilála Jhá. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Siddhānta-tatva. The philosophy of Grammar. By Jagannátha Mahámahopádhya.

Beginning. सुखिभक्तिः प्रथमादिभेदेन सप्तविधा । प्रथमार्थस्य संख्याद्वेयकयोर्द्विवचनैकवचन इत्यनुशासनात् प्रातिपदिकार्थे प्रथमाविधानेन अर्थान्तराभावाच्च । इत्यादि ।

End. चनधानैर्गतौ भक्तिनोक्त्यपि न सर्वत्र सारमिकः प्रयोगः ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीजगन्नाथविरचिते सिद्धान्ततत्त्वे स्तोत्रादिनिर्णयः सम्पूर्णः ।

विषयः । प्रथमादिविभक्त्यर्थनिरूपणं । आख्यातार्थनिरूपणं । समासशक्तिनिरूपणं । उपसर्गार्थनिरूपणं । पदार्थनिरूपणं । नञर्थनिरूपणं । स्तोत्रनिरूपणञ्च ।

No. 1873. कुसुमाञ्जलिविवरणं ।

Substance, country-made paper, 13 × 3½ inches. Folia, 68. Lines, 10 on a page. Extent, 1,340 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Magrāni, Post Madhubanī, Darbhāngā, Paṇḍit Chhoṭilāla Jhā. Appearance, old. Prose. Correct.

Kusumāñjali-vicaraṇa. A commentary on the 'Kusumāñjali' of Udayana Āchārya. By Jayarāma Nyāya-pañchānana.

Beginning. नलोभं जयरामोऽसौ न्यायपञ्चाननः कृतौ ।

विदधेति बुधप्रीत्यै कुसुमाञ्जलिकारिकाः ॥

विद्वद्भूतये विहितं मङ्गलं व्याख्यादयोऽष्टकामनुपङ्गतोऽपि मङ्गलाय च निबन्धन-
प्रयोजनानभिधेयसम्बन्धप्रत्ययानामन्याद् । मत्पत्रप्रसर इत्यादि ।

End. स एवानेन प्रीतो भविष्यतीति ध्वनितं ।

कुसुमाञ्जलिकारिकाः समाप्ता विदताः श्रीजयरामेण

कुसुमाञ्जलिमङ्गलाधिगच्छेद्यदि पश्येदिह रेलयापि चित्ते ।

Colophon. रति कुसुमाञ्जलिविवरणं सम्पूर्णं ।

विषयः । उदयनाचार्यकृतकुसुमाञ्जलिकारिकाभागस्य व्याख्यानं ।

No. 1874. हरिभक्तिदीपिका ।

Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 84. Lines, 10 on a page. Extent, 3,133 ślokas. Character, Maithilī. Date, Sk. 1700. Place of deposit, Magrāni, Post Madhubanī, Darbhāngā, Paṇḍit Chhoṭilāla Jhā. Appearance, very old. Prose and verse. Correct.

Haribhakti-dīpikā. On the philosophy of the Bhakti doctrine, and the duties enjoined to the followers of that doctrine. By Ganes'a Mahāmahopādhyāya. This is a text book for Vaishnavas.

Beginning. सकलपुमर्थोसारं श्रुतिकलकण्ठीविहरसचकारं ।

अद्वैतराजधंभीकमलाकरमेकमश्रुतं वन्दे ॥

वेकौव + + रन्ध्रं घनघटितलघुन्यासलोलाङ्गुलीकं ।

मायाभयासदेष्टे(?)श्रितरति + टयन्तिर्यगावर्जितास्यं ॥

एकाग्रै + स्य चैकं पदमितरपदे भक्तिभयचिकत्रीः ।

कचिद्दर्शभिरामो विहरतु हृदये नीलिमा कौस्तुभो वः ॥

किमिच्छ पदार्थविचारैर्ममयथ समर्थं मुधा त्रिविधाः ।

कुरुत पुमर्थैश्चतुष्टयमाधनमाराधनं विष्णोः ॥

तथाच प्रह्लादवचनं । इत्यादि

End.

तस्मात् कर्मकाण्डत्रयकाण्डयोस्पाठनाक + + पथिकत्वमिति सिद्धं मुक्तेः परम-
पुरुषार्थत्वमिति ।

Colophon.

इति मङ्गलमङ्गलपाध्याययोगेश्वरकृतताडरिभक्तिदीपिका समाप्ता । शके १७०० ।

वषट् ।

भगवद्भक्तिनिरूपणं । भक्त्यङ्गानि । विष्णुपूजायां सर्ववर्णानामधिकारकथनं ।

स्त्रीशूद्रयोः भगवद्भक्त्यास्पर्शननिषेधः । विष्णुपूजारतानां शूद्राणां मद्यपानादिनि-

षेधकथनं । स्त्रीशूद्रयोः षोडशोपचारेण विष्णुपूजानिषेधकथनं । विष्णुपूजनेनैव

तत्तदेवतापूजानिर्व्याहान् न प्रथक् करणभावश्चकमिति निरूपणं । विष्णुपूजा-

फलं । अर्घ्यादिपरिमाणकथनं । दक्षिणावर्तशङ्खमाहात्म्यं । गङ्गापरिपूजाफलं

घण्टामाहात्म्यं । प्रतिमास्नाने घृतादिपरिमाणनिरूपणं । पूजाकर्मणि तिलका-

वश्यकता । गङ्गास्नानिका-तुलसीस्नानिकादिफलकीर्तनं । शालपाठमाहात्म्यं ।

शिलाचक्रपरीक्षा । तत्र वर्णपरीक्षा । पूजायां अन्नलोपन-पुष्प-धूप-दीप-नैवेद्या-

दिनिरूपणं । दत्तनैवेद्यभक्षणविचारः । पादोदकमाहात्म्यं । कीर्तनध्यानादिमा-

हात्म्यकीर्तनं । मालायां मणिसंख्या । जपमालासंस्कारः । अर्चिमाहात्म्यं ।

वैष्णवलक्षणं । विष्णारपराधाः । तुलसीमाहात्म्यं । तुलसीसौचं । रामनवमी-

व्रतं । अर्चिश्चतुर्दशीव्रतं । एकादशीव्रतनिरूपणं । उपवासानुक्त्यनिरूपणं ।

विष्णुत्वानुक्त्यनिरूपणं । अन्नान्नचतुर्दशीव्रतं । द्वादशीव्रतं । अष्टम्यशयनव्रतं ।

धरणीव्रतं । सप्तस्रद्वादशीव्रतं । कूर्मद्वादशीव्रतं । वराहद्वादशीव्रतं । नरभि-

हद्वादशीव्रतं । वामनद्वादशीव्रतं । परशुरामद्वादशीव्रतं । कृष्णद्वादशीव्रतं ।

बुधद्वादशीव्रतं । कल्किद्वादशीव्रतं । पद्मनाभद्वादशीव्रतं । योगीश्वरद्वादशीव्रतं ।

तीर्थयात्रादिविधिः । तत्र यात्राप्रयोगविधिः । अयोध्यादिमत्तपुत्रीयात्रादिविधिः ।

चक्रतीर्थयात्रादिविधिः । अग्नितीर्थविधिः । दृढस्थितिकुण्डविधिः । ब्रह्मकुण्डवि-

धिः । मत्तपितीर्थविधिः । बालखिल्यतीर्थविधिः । विष्णुमुद्राधारणविधिः । जगन्ना-

थलेवमाहात्म्यं गङ्गादग्निमादिफलं । गोदावरीमाहात्म्यं । मिच्छस्थदृढस्थतौ गौत-

मीमाहात्म्यं । सरस्वतीमाहात्म्यं । कुरुक्षेत्रमाहात्म्यं । काकामुलमाहात्म्यं ।

कौशिकीमाहात्म्यं । तद्गङ्गारामादिविधिः । कूपविधिः । चारामप्रतिष्ठाविधिः ।

विष्णुप्रतिष्ठाविधिः । सूर्य्यप्रासादफलं । प्रासादनिष्क्रान्तविधिः । प्रतिमाविधानं

प्रतिष्ठाप्रयोगकीर्तनञ्च ।

No. 1875. व्यवहाररत्न ।

Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 46. Lines, 6 on a page. Extent, 844 ślokaś. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Pilkhayād, Post Madhubanī, Darbhāṅgā, Paṇḍit Bābū Jhānjhā. Appearance, new. Verse. Correct.

Vyāvahāra-ratna. Civil astrology, domestic rites, omens, portents, divinations. By Bhānunātha Daivajña, son of Upadhyaia.

Beginning. नत्वा मुकुन्दस्य पदारविन्दं खगौपवर्गद्रुमराजकन्दं ।

श्रीमानुनाथः कृतचातयत्नं कराम्यत्तं सद्भावहाररत्नं ॥

सकृतपरकृताभ्यां सङ्पद्योऽयं सदीयः

सुललितपदरम्यः सर्वलोकाभिगम्यः ।

निखिलवरकुलानां मैथिलानामिदानीं

जनयति परितोषं त्यक्तनिःशेषदोषं ॥

काव्यं श्रीमानुनाथस्य प्राचीनगणकस्य च ।

माधुर्यमनयोर्ज्ञेयं शर्कराक्षीरयोरिव ॥

दुर्जनैरपि क्षणव्यसपराधद्वयं मम ।

सज्जनानां विनोदाय यतो घन्यं करोम्यहं ॥

विनोददेशं खलु बालकानां चेतोविशुद्धिर्न विधानपूर्वका ।

यत्कृतः प्रागुपदेशमेव क्रमेण वक्ष्यामि हितञ्च तेषां ॥

एकस्मिन् वक्षरे मासाच्चैवाद्या द्वादशैव हि ।

तेपि नाम्नः प्रभेदेन चत्वारः स्युः प्रकारकाः ॥ इत्यादि ।

End.

नाधीतं शब्दशास्त्रं नवरसरचिरं कायरत्नादिकं वा

कोपे बालकृतिर्वा स्मृतिरपि सकला तन्मतिरपि नैव ।

वाणीभावप्रसादादविकलमनसा शास्त्रसारं निरुक्तं

प्रध्वस्तं तव यद् यत्खलजनकुधिया सज्जनैः चम्यतां तत् ॥

Colophon. इति मैथिलकुलानन्दचन्दनानन्देपाध्यायसुतश्रीमानुनाथदेवज्ञविरचिते व्यवहाररत्ने गृहममनादिप्रकरणं सम्पूर्णं । शुभमस्तु श्रीरघु ॥

विषयः । मासनिरूपणं । तिथियोगादिनिरूपणं । भद्रादिविचारः । नवविचारादिकं । ताराविचारः । दुष्टताराशान्तिः । चन्द्रावस्थितिविवेचनं । चन्द्रायनचन्द्रदर्शनानादिकथनं । वारविचारः । प्रहरार्धविवेचनं । समयशुद्धिनिरूपणं । मन्वादिशुद्धादिविचारः । बालभूमिज्ञानकथनं । राशीनां वासस्थानकथनं । नामरा-

विषयः । श्रिता ग्रामराशिज्ञाननिरूपणं । गृह्यारम्भे मासपक्षतिथिनक्षत्रादिविवेचनं । गृहे शिल्पादिक्रियाविचारः । गृहप्रवेशविधिः । गृह देवीस्वापनविधिः । गृह-समीपे शुभाशुभग्रहचरोपणादिविधानं । जलप्रवाहे तिथ्यादिनिरूपणं । नवाग्र-भक्षणादिविचारः । गृहादौ धान्यादिस्वापनविधिः । मंत्रान्तिव्यवस्थानिरूपणं । ऋषयिष्ठयविचारः । अद्यादियानारोहणदिनकथनं । गजदन्तच्छेदनदिननि-रूपणं । दीक्षापद्धते नक्षत्रादिनिरूपणं । वस्तुलकरणदिनकथनं । पाणिपद्धते तिथ्यादिनिरूपणं । हिराममनादिविचारः । नवीनशय्याद्यारोहणदिनकथनं । नैलाभ्यङ्गादिविधिः । वस्त्रादिपरिधानदिनकथनं । स्त्रीणां केशवस्त्रनादिवि-चारः । प्रथमरजोदर्शने परिधानवस्त्रफलं । शोणितवर्णफलं । स्नानादिफल-कथनञ्च । गर्भाधानादिकथनं । पुंसवनसीमन्ताग्रयनादिदिनकथनं । सूतिका गृहनिर्माणदिनकथनं । जातस्य स्नानपाननामकरणदोलाद्यारोहणदिन-कथनं । अन्नप्राशनं । आद्यचौरं । विद्यारम्भकर्णवेधोपनयनादिकालविचारः । याविकतिथ्यादिनिरूपणं । शकुननिरूपणं । नैकायानराजदर्शनादिदिनक-थनं । परदेशगः कदा समागमिष्यति इति प्रश्नोत्तरकथनं । पुष्करिणीखनन-देवतामठनतन्प्रतिष्ठादिदिनविचारः । रोगोत्पत्तौ क्लेशादिदिवसविचारः । निधनकारकयोगनिरूपणं । उत्पत्तिनिरूपणं । भेषज्यारम्भादिकालकथनं । निधि-द्विदिनाद्युत्पन्नरोगप्रतीकारकथनञ्च ।

No. 1876. दूर्गाभक्तिरत्ननि ।

Substance, country-made paper, 12 × 3½ inches. Folia, 61. Lines, 10 on a page. Extent, 2,250 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magráni, Post Madhubani, Darbhāngá, Paṇḍit Chhotilála Jhá. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Durgábhakti-ratnāṅgī. A guide-book for the Durgá Pújá. By Narasīṅha Deva, a Rājá of Mithilá.

Beginning. अभिवाञ्छितसिद्धार्थं वन्दितो यः सुरासुरैः ।

सर्वविघ्नञ्छिदे तस्मै शलाधिपतये नमः ॥

भक्त्या नमसुरेन्द्रैः तस्मिन्कुटुम्बेभारतारसुर-

आणिक्यद्युतिपञ्चरङ्गितपदद्वन्द्वारविन्दावया ।

देवास्तत्क्षणदैत्यदर्पदलना + प्रहृष्टाभर

स्वाराध्यप्रतिभूभविष्णुकवकागभीरदकपातु वः ॥
 स्वस्ति श्रीनरसिंहदेवमिथिलाभूभण्डलाखण्डलो
 भूभण्डालिकिरीटरलनिकरप्रत्यर्चिताङ्गिदयः ।
 आपूर्वापरदक्षिणोत्तरगिरिप्राप्तार्थिवाङ्मधिक-
 स्वर्णचौणिमणिप्रदानविजितश्रीकर्णकल्पद्रुमः ॥

— — — — —
 देवीभक्तिपरायणः श्रुतिस्मृतिप्रारम्भपारायणः
 सङ्ग्रामे रिपुराजकंधदलनप्रत्यक्षनारायणः ।
 विश्वेषां हितकाम्यया यपवरोऽनुज्ञाप्य विश्वापतिं
 श्रीदुर्गास्तवपदतिं वितनुते दृष्ट्वा निबन्धस्थितिं ॥
 तवाद्देवी देवीपूजामृतनिर्झारं । रत्नाकरादिनिबन्धेषु देवीपुराणं ।
 सरितः सागराः शैलालीर्यणि अलदा गदाः ।
 एते त्वामभिषिद्यन्तु सर्वकामार्थमिदमे ॥

End.

Colophon.

विषयः । इति दुर्गाभक्तितरङ्गिणी समाप्ता ।
 देवीपूजामृतनिर्झारविधिः । प्रतिमानिवेगनविधिः । प्रतिमालक्षणं । चण्डि-
 कारूपकथनं । चामुण्डारूपकथनं । सर्वसङ्ख्यारूपकथनं । प्रतिमाभ्यङ्ग्यवस्था ।
 पूजापचारकथनं । अनुज्ञेय-पुण्यभूषदीपादिकथनं । देवीमहोत्सवपूजाविधानं ।
 आश्विनहृष्यनवम्यादिपूजाकल्पकथनं । आश्विनशुक्लप्रतिपदादिकल्पकथनं ।
 प्रतिपदादिप्रतिदिनकृत्यं । तत्र तिथिनक्षत्रचक्राचलनिकरूपं । स्तवयनविधिः ।
 पूजाप्रयोगकीर्तनं ।

No. 1877. न्यायतत्त्वपरीक्षा ।

Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 72. Lines, 7 on a page. Extent, 922 ślokaś. Character, Maithilī. Date, SS. 1187. Place of deposit, Magrāṇī, Post Madhubanī, Darbhāṅgā. Paṇḍit Chhoṭī Jhā. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Nyāyatattvaparikṣhā. A commentary on Gotama's aphorisms of the Nyāya doctrine. By Vaṇś'adhara, nephew of Jagaunnātha, under whom he had studied the subject.

Beginning. सूर्येर्गोक्षुलनायनसदनुजादये + जगन्नायनः

+ + प्रापि मयाद्यपादवचनव्याख्याविधिर्मातुल्यः ।

तत्त्वं गूढमपि स्रभावग्रहणे न्याये परीक्षितयोः

श्रीमदंशधरस्य मेऽत्र शरणं सर्वार्थचिन्तामणिः ॥

मातुलश्रीजगन्नाथादधीत्य न्यायदर्शनं ।

श्रीमदंशधरस्य तत्त्वं सम्यक् परीक्ष्यते ॥

शास्त्रादौ तावत्प्रयोजनेऽपायतावगमादेव प्रवर्तन्ते प्रेक्षावन्त इति । शिष्याणां प्रष्टव्यं भगवान् सच्चरिः शोतमः प्रयोजनानिधेयसम्बन्धानाह-प्रमाणप्रमेयेति । इत्यादि ।

End. कन्वीक्षाः प्रथमाध्याये द्वितीयाह्निकगोचराः ।

तत्त्वैः परीक्षिताः सम्यक् श्रीवंशधरशर्मणा ॥

Colophon. इति न्यायतत्त्वपरीक्षायां प्रथमोऽध्यायः । सन् १९८० ।

विषयः । न्यायसूत्रस्य प्रथमाध्यायान्तं व्याख्यानं ।

No. 1878. दुर्गाभक्तिरत्निकी ।

Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 22. Lines, 9 on a page. Extent, 594 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magráni, Post Madhubani, Darbhāngá, Paṇḍit Chhotí Jhá. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Durgábhaktitarāṅginī. A manual for the performance of the Durgá Pújá. By Mádhava Mahámahopádhya.

Beginning. दुर्गादेवीं नमस्कृत्य सुखमौभाग्यदायिनीं ।

क्रियते साधवेनेयं दुर्गाभक्तिरत्निकी ॥

तवाश्विनशुक्लप्रतिपदि कलशस्थापनं । तत्र दृष्टव्यमिति । इत्यादि ।

End. ततः शान्तिकलशजलेन चात्मानमभिषिष्य दक्षिणां दद्यादिति नवरात्रविधिः ।

Colophon. इति रुद्रामशेषाध्यायश्रीसाधवल्लता दुर्गाभक्तिरत्निकी समाप्ता ।

विषयः । सप्रमाणं नवरात्रपूजाविधिकीर्तनं ।

No. 1879. भेददीपिका ।

Substance, Palm-leaf, 11 × 2 inches. Folia, 60. Lines, 5 on a page. Extent, 1,143 ślokas. Character, Maithili. Date, L. S. 502. Place of deposit, Magráni, Post Madhubani, Darbhāngá, Paṇḍit Chhotí Jhá. Appearance, old. Prose. Correct.

Bheda-dāpikā. A refutation of the non-dual theory of the Vedānta in course of which most of the leading systems of philosophy are discussed. By Mādhava Mīśra, Mahāmahopādhyāya.

Beginning. अन्वैतान्तिकमिदं श्रवणविश्वभेदि

जीवातिरेकनिधिरीशपदाभिधेयः ।

सत्याभिरामगुणधाम स रामचन्द्रः

सत्यप्रपञ्चसविता जयतां सदा नः ॥

यं श्रीमती श्रीरपरा गंधाधरादस्तुत मास्त्राम्बुधिपारद्वयनः ।

श्रीमाधवो न्यायमहाटवीतटे प्रविश्य सिद्धान्तपथे स खेनुति ॥

माधवेन हरिभक्तिभङ्गिताशेषकिल्बिषभारेण तन्यते ।

भेदवर्त्मनि विवेकदीपिका मायिमोहतिमिरापनुतये ॥

अथ केचिद्गुरुचरनिर्व्यचनीयं मिय्यैवेदमाविशकं त्रय्यविवर्तो जगत् इत्यादि ।

End.

सर्वशून्यता च खशून्यताशून्यतायां व्याहृतिमादधती पूर्णतामेव विश्वस्य
व्यादधती—इत्यलमनिविसृरेण ।

Colophon.

इति महामहोपाध्यायश्रीमाधवमिश्रकृता भेददीपिका समाप्ता । सं. सं. ५०९ ।
भाद्रपद १४ ।

विषयः ।

मायावादविज्ञानवादादीनामुपन्यासपूर्वकं प्रत्येकं खण्डनं । मिथ्यात्वसाधन-
मिथ्याशब्दव्युत्पत्त्यादिविरोधविवेचनं । अन्वयाख्याति—असत्ख्याति—कल्या-
ति—अपरोक्षख्याति—परोक्षख्यातिवाददूषणं । सद्विलक्षणत्वमेव असत्त्वमि-
तिनिरूपणं । यस्य हि यद्वरूपं परैरभ्युपगतं तद्विषयेनैव तस्य मिथ्यात्वमिहिः
रूपान्तरस्य मानाभावादेवानिर्वेरित्यादिना मिथ्यात्वस्वरूपकथनं । अत्य-
न्ताभावस्वरूपविवेचनं । सप्रकारकप्रमित्यविषयत्वमनिर्व्यचनीयत्वमितिवाददू-
षणं । चिद्विषयत्वं दृश्यत्वमिति पञ्चाशेषकीर्तनं । फलव्याप्यत्वं वेद्यत्वं, फलस्य
विषयावच्छिन्नान्तःकरणवृत्तिप्रतिफलितचैतन्यमिति मतनिरसनं । एवं जड-
त्वादीनां स्वरूपविवेचनं । भिन्नत्वलक्षणादिविचनं । प्रपञ्चसत्यत्वे प्रमाण-
निरूपणं । प्रमादत्वादीनां स्वरूपविवेचनं । प्रमादिनिरूपणं । प्रपञ्चस्य सत्यत्व-
संस्थापनं । अथ वाचस्पतिमिश्रकृतभासत्या दूषणादिकं । न च प्रत्यक्षमपि-
व्यावहारिकसत्त्वविषयत्वात् सावकारं व्यावहारिकसत्त्वं हि सत्त्वावान्तरभेदो वा
सत्त्वानधिकरणत्वे सति प्रतीयमानत्वं वा इत्यादिना व्यावहारिकसत्त्ववादखण्डनं ।
तत्त्वमस्यादित्युक्तिवाक्यानां द्वैतपरत्वेन तात्पर्यनिरूपणं । प्रत्यक्षानुमानोपमान
शब्दप्रपञ्चसत्यत्वे प्रमाणानां बाधापेक्षया मिथ्यात्वप्रमाणत्वाभिमतकतिपय
वेदान्तवाक्यमोमेव अन्वपरत्वकथनं आशयः 'तद्यादि' एकमेवाद्वितीयं ब्रह्मेति

विषयः । द्रुतौ एकमेव इत्यनेन ब्रह्मवानात्मनिषेधः, एक एव राजा इत्यनेन राजनानात्मनिषेधवदित्यादिना अद्वैतवादखण्डनं । निर्विशेषवादखण्डनं । विश्वस्य मिथ्यात्वमपि सत्यं मिथ्या वा आद्ये अप्रसिद्धान्तः । अन्ये मिथ्यात्वाभावे सत्यत्वमवर्जनीयमित्यादिना विश्वस्य सत्यत्वनिरूपणं । जीवादीनां लक्षणादिविवेचनं । एकजीववादखण्डनं । त्रिदशरीरस्य अजन्यत्वे अनादिभावत्वेन नित्यत्वापत्तौ मुक्तावपि भक्तप्रसङ्गः, तद्वदशरीरे मानाभावश्चेत्यनेन त्रिदशरीराभ्युपगमाद्येपकीर्तनं । निर्गुणवादखण्डनं । अतिरिक्ताज्ञानवादखण्डनं । ईश्वरोपादानकमित्यत्र किमुपादानत्वं न तावत् समवायिकारणत्वं सतोऽप्रसिद्धेः समवायस्यैवानभ्युपगमाच्च । नापि परिणामित्वं निर्विकारत्ववर्णवाधादित्यादिना ब्रह्मोपादानत्ववादखण्डनं । लक्षणाविचारः । खण्डनखण्डसाधकारमताद्येपः । ज्ञानस्वरूपविवेचनं अवेद्यत्वं सति अपरोक्षव्यवहारयोग्यत्वं सप्रकाशत्वमित्यभ्युपगमदूषणमुखेन सप्रकाशवादखण्डनं । किञ्च नित्यज्ञानानन्दरूपस्य सप्रकाशत्वे ज्ञानत्वे इव नित्यानन्दादिरूपत्वे संशयादिकमावरणञ्च न स्यात्—इत्यनेन तत्कताद्येपकीर्तनञ्च । आत्मा वारे योतस्य इत्यादीनां तात्पर्यकथनमुखेन विधिसूत्रपादिसिर्गर्जनं । मिथ्याज्ञानस्वरूपचिन्तनं आत्मव्यात्यादीनां स्वरूपनिरूपणं । शून्यतावादनिरसनञ्च ।

No. 1880. स्फोटवादः ।

Substance, country-made paper, 11 × 3 inches. Folia, 19. Lines, 9 on a page. Extent. 512 ślokaś. Character, Maithilī. Date, Sk. 1720. Place of deposit, Magrāñi, Post Madhubanī, Darbhāngā, Pañḍit Chhotī Jhā. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Sphoṭavāda. On the philosophy of grammar. By Nágésa Bhaṭṭa, son of Ś'iva Bhaṭṭa. 'Descriptive Catalogue of Sāñskṛit Grammars in the Library of the Asiatic Society of Bengal,' p. 123.

Beginning. ननु कः स्फोटनामेति चेत्—ऽऽण । वर्षस्फोटः ५८ स्फोटः वाक्स्फोटः इत्यादि ।

End. इत्थं सूत्रादिप्रत्याहारादिकान्मादिस्तभाष्यकैयटादिषु तत्र तत्र आकरपस्यादिषु सूत्रादृमां स्फुटा एव ।

Colophon. इति श्रीमदुपाध्यायेषन, मकशिवभट्टतुतनागेशमहविरचितः स्फोटवादः समूर्णः ।
शकाब्दा १०९० ।

विषयः । स्फोटशब्दनिर्वचनं । वर्षस्फोटनिरूपणं । पदादिस्फोटनिरूपणं । व्यक्तिशब्दनिरूपणमुखेन व्याघ्रसीमांसादिमतखण्डनं । आतिस्फोटनिरूपणञ्च ।

No. 1881. मासमीमांसा ।

Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 18. Lines, 9 on a page. Extent, 452 s'lokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Magrāni, Post Madhubanī, Darbhāngā, Paṇḍit Chhoṭī Jhā. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Māsamīmāṃsā. A dissertation on months, and their relation to religious rites. By Gokulanātha Upādhyāya.

Beginning. सोमं सप्तमन्तं नत्वा सामिसोमावर्तमिदं(?) ।

समासान्मासमीमांसामग्निं वक्तुं व्यवस्थितः ॥

मासस्त्वावस्तुर्हो भवति । चान्द्रः सौरः सावनो नाक्षत्रचेति । इत्यादि ।

End. तथा मलमासवति वर्षे ज्ञास्येदानीं कल्पनीये इति सिद्धं ।

Colophon. इति महानचोपाध्यायश्रीमोकुलनाथोपाध्यायप्रणीता मासमीमांसा परिपूर्णा ।
समाप्तप्रार्थयन्त्यः ।

विषयः । चान्द्रादिमासानां स्वरूपाद्विचिन्तनपुरःसरं कर्माविशेषे तद्विशोधनं । तत्तन्मास-
स्त्यनिरूपणञ्च ।

No. 1882. परिभाषाविवेकः ।

Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 102. Lines, 7 on a page. Extent, 2,828 s'lokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Magrāni, Post Madhubanī, Darbhāngā, Paṇḍit Chhoṭī Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Paribhāṣā-viveka. A dissertation on the different observances and rites which form parts of sacrificial ceremonies. By Varddhamāna Mahāmahopādhyāya.

Beginning. एकस्यं प्रणमन्ति नाकपतयस्तानेति चाभ्येति च

प्रस्थातुं पदमादधाति युगपदुभये च भिन्ने च यः ।

रूपं ताच्छ्रवणस्ययोरभिनयत्येकेन यत्नेन यो-

बालुप्रवृत्तिभेदमुपशिवयोस्तं देववन्द्यं नृमः ॥

परितो व्याप्यताभाषा परिभाषाप्रदीपवत् ।

प्रकाशयत्येकदेशस्थितापि सकलं हि सा ॥

तस्मान्नृसाधारणीमेतां विवे + + ऋजूक्तिभिः ।

यावा साधारणी या स्यात् प्रविवे + फि तच्च तां ॥

End.

इह चिविधं कर्म काम्यं नित्यं नैमित्तिकमिति । इत्यादि ।

वज्रश्च मौक्तिकश्चैव साणिक्यं नीलमेव च ।

तथा मरकतं ज्ञेयं मन्दारमणि पद्मधा ॥

श्रीविष्णुपञ्चकमहाकुलसम्भवेन विदन्महाकविभवेशतनूद्भवेन ।

श्रीवर्द्धमानविदुषाऽविदुषां परेषामिष्टैषिणा विविधेषु परिभाषितोऽर्थः ॥

Colophon.

इति महासहोपाध्यायमहाकविश्रीभवेन्द्रात्मजश्रीवर्द्धमानकृतौ परिभाषाविवेकः समाप्तः ।

विषयः ।

नित्यनैमित्तिककाम्यानां लक्षणादिकथनपूर्वकं तत्तत्कर्मनिरूपणं । कर्कोपाध्याय-
मतेन द्विविधकर्मस्वरूपविवेचनं । कर्माधिकारिनिरूपणं । प्रवृत्तकर्मकथनं ।
निवृत्तकर्मनिरूपणं । कर्मकालनियमादिनिरूपणं । शिखासूत्रविधिचिन्तनं ।
शिखावन्धनवत् केसवन्धनमपि कर्माङ्गमिति तन्निरूपणं । आचमनविधिः । सङ्क-
ल्पवाक्यविवेचनादिकं । स्नानादिविधिविवेचनं । दैते कर्मणि मातृपूजनादि-
करणावश्यकताकथनं । सामान्यतः पूजास्थाननिरूपणं । पूजाविधानश्च । वस्तु-
धारादानविधिः । श्राद्धविधिविवेचनं । निमन्त्रणादिविधिः । पाकादिविधिः ।
अनुपनीतद्विजातीनां स्त्रीणाञ्च शूद्रकल्पविधानं । मधुपर्कविधिनिरूपणं । मन्त्र-
पाठादौ ऋष्यादिज्ञानावश्यकताकथनं । इन्द्र ऋादिकथनं । तदेवतादिकथ-
नश्च । होमपरिभाषानिरूपणं । होमद्रव्यपरिमाणकथनं । प्रदक्षिणविधिकथनं ।
अग्निनामानि । जपेति कर्तव्यता । मालासंस्कारविधिः । दानपरिभाषाकथनं ।
तत्र दानस्वरूपादिविवेचनं । ब्राह्मणादीनां धनादिनिरूपणं । द्रव्यदोषादप्रा-
प्तताकीर्तनं । द्रव्यदेवतानिरूपणं । देशकालादिकथनश्च । दानविधिः । प्रति-
ग्रहविधिः । कन्यादानादिविधानकथनश्च । युगादियुगान्तरसम्बन्धरादिव्यवस्था-
निरूपणं । व्रतपरिभाषाकथनं । तत्र व्रतस्वरूपादिनिरूपणं । व्रतारम्भकर्मादि-
कथनं । एकादश्यादिव्रतव्यवस्थानिरूपणं । शिवादिपूजनविधिः । प्रायश्चित्तव्रतेषु
विशेषकथनं । अक्रियादिषु व्यवस्थानिरूपणं । हस्तमध्ये तीर्थादिनिरूपणं । दम्भा-
दिनिरूपणं । प्रतिनिधिलक्षणादिविवेचनं । पूर्णपात्रनिरूपणसूत्रेण मानपरि-
भाषाकथनं । दक्षिणस्वरूपकथनादिकं । भूमिमानादिनिरूपणं । समद्रव्यविध-
व्रीहिकथनं । चतुःसप्त-सर्वगन्धयज्ञकर्तृमादिगन्धगणकथनं । सर्वधातुगणनिरू-
पणं । कलशादिनिरूपणं । पञ्चमङ्गनिरूपणं । पञ्चाश्वतपञ्चमवादिनिरूपणं ।
पञ्चरत्नादिकथनश्च ।

No. 1883. अधिकरणकौमुदी ।

Substance, country-made paper, 15 × 4 inches Folia, 52. Lines, 7 on a page. Extent, 1,562 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magráni, Post, Madhubani, Darbhāngá, Paṇḍit Chhoti Jhá. Appearance, new. Prose. Correct.

Adhikaraṇa-kaumudī. A dissertation on the philosophy of sacrifices. By Devanātha Thakkura, pupil of Soma Bhaṭṭa.

Beginning. पुराणमजरं देवं कामदं कामरूपिणं ।

अनिदानं निदानं योगिनं भोगिनं नृमः ॥

आसे देवः स्मरपरवशः स्मरतादृष्टतः ।

प्रीडोत्पुङ्गुलनभरलसत्कामिणीकामकंलिः ।

अस्मत्तेवापरवशमनाः किं जगन्नाथ तावदु-

भावी भावस्मरणकमले तावके मानकीनः ॥

धर्मशक्तोऽधिकरणं विचारैरूपकारकं ।

विदुषा देवनाथेन निर्वन्धेन निबध्यते ॥

परिच्छानियमयोस्तथा विध्यनुवादयोः ।

भेदकं कथ्यते सम्यक् पर्युदासनिषेधयोः ॥ इत्यादि ।

End.

रत्नाकरे कल्पतरौ श्रीदत्तहरिनाथयोः ।

वाचस्पतौ निगूढं यत् तद्वाचस्पि गुरुकृताम् ॥

सोमभट्टोपदिष्टेन पथा रुचरतो मम ।

मीमांसाविषयारण्ये शरणं यत् भारती ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीदेवनाथठकुरनिर्मिता अधिकरणकौमुदी समाप्ता ।

विषयः । अधिकरणसूत्रविवेचनं । आत्मानयान्योन्यान्वयचक्रकानवस्था-आधात-प्रतिवन्धि-विनिगमनाविरह-उत्तम-अनौचित्य-कल्पनादीनां प्रत्येकं लक्षणनिरूपणं । तर्क-प्रशंसा । धर्मलक्षणनिरूपणादिकं । वेदलक्षणादिनिरूपणं । आचारादीनां-लक्षणं । विधिसूत्रविवेचनं । एवं परिच्छानियमानुवादानां सूत्रपादिचिन्तनं । अर्थवादसूत्रचिन्तनं । पर्युदासनिषेधनिरूपणं । प्रकृततन्त्रयोः सूत्र-पादिकथनं । साहित्यमहल्लयोः लक्षणादिकीर्तनं । व्युत्पत्तिज्ञादिनिरूपणं । एषां बलावल्लनिरूपणश्च । विकल्पादिसूत्रपकथनं । दृष्टाविकल्पे अष्टविधदोष-निरूपणादिकं । यागसिद्धिनिरूपणं । परिषदधिकरणसूत्रपादिविवेचनं । नञ्ता-धिकरणं । चमसाधिकरणं । अर्थवादविशेषयोः वैषम्यादिनिरूपणं । पाश्चादि-

करणं । सर्वशक्त्याधिकरणं । कपालाधिकरणं । गवामयने गेषाधिकरणं ।
निषादस्त्रपतौ बीजविवेचनं । अविश्रमयत्वाधिकरणं । विश्वजिज्ञास्यनिरूपणं ।
अर्थवादाद्बुद्धिकल्पनाधिकरणं । तदाद्यन्तापकर्षन्यायकथनं । सर्वशाखाप्रत्य-
याधिकरणं । प्रायणीयोदयनीयाधिकरणं । युतिस्त्रयोः विरोधे युतेर्गरीयस्ताधि-
करणं । रात्रिष्वधिकरणं । कपिल्ललाधिकरणं । स्रज्जवाकादिवद्वाक्यभेदाधि-
करणं । आरम्भसिद्धान्ताधिकरणं । पद्मावनीयाधिकरणं । खलेवालीगुपाधिकरणं ।
आर्थक्रमेण शब्दक्रमवाधाधिकरणं । आशयान्यायः । पदपांशुन्यायविवेचनं ।
सामान्यविशेषन्यायः । आशयिन्यायः । शब्दधिकरणं । प्रतिनिध्याधिकरणं । अभ्यु-
दितेश्चाधिकरणं । क्रमशाधिकरणं । देवताधिकरणं । सामान्यविधिकल्पनाधि-
करणं । सवाधिकरणं । अधिकारबलाबलाधिकरणं । संयोगप्रत्यक्षन्यायः । मौल्यमु-
ल्लाधिकरणं । गुणलोपे मुल्लोपाधिकरणं । आश्विनप्रदाधिकरणं । म्याश्वि-
ष्ट्याधिकरणं । तच्चाधिकरणं । अधिकरणादीनां प्रत्येकं स्वरूपकथनपूर्वकमुदा-
हरणप्रदर्शनञ्च ।

No. 1884. पातञ्जलसूत्रभाष्यं ।

Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 44. Lines, 10 on a page. Extent, 1,211 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1852. Place of deposit, Magrápi, Post Madhubani, Darbhāngá, Paṇḍit Chhoti Jhá. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Pātañjala-sūtra-bhāṣya. A commentary on Pātañjala's aphorisms of the Yoga system. By Bhavadēva Mīśra, Mahāmahopādhyāya, son of Kṛishṇadeva Mīśra. The work is very scarce, but not much quoted.

Beginning. पतञ्जलिं नमस्कृत्य योगिनोऽन्याच्च भोगिनः ।

भवदेवेन तत्सूत्रव्याख्यानं क्रियतेऽधुना ।

सङ्कलं कुर्वन्नेव शिष्यावधानाय प्रतिजानीते अथेति ।

End.

इदमभिनवभाष्यं पूर्वभाष्यात् प्रकृतं

दिशि दिशि खलु दीपादीपञ्चकमीति ।

सुगममिति सुधीर्भिर्दृष्टमीशप्रसादाद्

भवतु च भवभीतिध्वान्छारि चित्तोक्ताः ॥

गङ्गातटे पङ्कजपत्रनेऽग्निन् विद्यं सपुर्विचखजः समीप्य ।

निरीक्ष्य भाषादिकृतं प्रवीणे- रन्यैर्मया भाष्यमिदं अथापि ॥

Colophon. इति मैथिलसन्निधयश्रीलक्ष्मणदेवतनयमहामहोपाध्यायसन्निधयश्रीभवदेवकृतपात-
ञ्जलसूत्रभाष्ये कैवल्यनिरूपणे चतुर्थवर्णवाख्या सम्पूर्णा । शुभमस्तु । संवत्
१०५२ ।

विषयः । योगसूत्रस्य व्याख्यानं ।

No. 1885. सिद्धान्ततत्त्वविवेकः ।

Substance, country-made paper, 16 × 4 inches. Folia, 172. Lines, 9 on a page. Extent, 5,776 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. A second copy at Magrápi, Post Madhubani, Darbhāngá, Paṇḍit Chhoṭi Jhá. Appearance, old. Prose. Correct.

Siddhānta-tattva-viveka. A disquisition on the eternity of matter. By Gokulanātha Mahāmahopādhyāya.

Beginning. प्रवक्ष्यपवनवेगघट्टितोऽपि स्खलति नयज्जगदण्डपिण्डभारः ।

लघुगुणतुलनातुलाप्रकाण्डद्विमगुणः स भवद्गुणवयस्य ॥

हिरण्यमर्भस्य गुरुः शरीर- संख्यालघुर्ये पुरुषः पुराणः ।

अक्षोरणीयान् मद्धतो महीयान् पञ्चत्यक्षसुः स शृणोत्यकर्णः ॥

सकलाङ्कुरकारिवीजानुगतं तदकारिबाह्यं कुर्वद्रूपत्वं नाम सामान्यं न कल्पयि-
तुमुचितं गौरवान् । इत्यादि ।

End. अनन्यसूचिता मार्मास्त्रकौशलमुपदर्शिताः ।

अनेन सद्य रेखेत्रे दूरे तत्त्वविनिर्णयः ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायगोकुलनाथविरचितः सिद्धान्ततत्त्वविवेको नाम न्यायनि-
बन्धविशेषः समाप्तः ।

विषयः । सामान्यादिनिरूपणमुखेन साधवगौरवस्वरूपविवेचनं । दिक्कालयोः स्वरूप-
विवेचनं । अथ दिक्कालौ नेचरादतिरिक्ताविति तथा क्लृप्तकारणभावस्य-
ईश्वरस्यैव शब्दसमावायित्वमिति शिरोमणिसतखण्डनं । द्रव्यपदार्थविवेचनं ।
द्रव्यसाक्षात्कारप्रकारकथनमुखेन इन्द्रियादिलक्षणविवेचनं । अन्तरिन्द्रियसा-
धनञ्च । प्रत्यासत्तिस्वरूपविवेचनं । परिमाणनिरूपणं । प्रत्यक्षप्रक्रियासाधनं ।
यदेव मूर्तत्वं तदेव भूतत्वमिति भट्टाचार्यमतखण्डनं । द्रव्यज्ञस्य गुणत्वमनङ्गी-
कुर्वतां मतखण्डनं । परत्वापरत्त्वस्वरूपविवेचनं । विशेषपदार्थविवेचनं । नीला-
दीनां सर्वेषां गुणानां अवच्छिन्नवृत्तिकत्वनिरूपणं द्रव्यनाशे कारणकथनं ।

धातुविवेचनं । शाब्दबोधप्रक्रियाविवेचनं । संस्कारानुभवादिस्वरूपविवेचनं ।
 अभावप्रत्यक्षतामनङ्गीकुर्वतां मतखण्डनं । कारणतास्वरूपनिरूपणं । चागादिध्व-
 सेनैव स्वर्गादिकमुपपादयतां धर्माधर्मभावविदेषिणां मतखण्डनं । संग्रहकारण-
 कथनमुखेन चित्तसुखादिमतखण्डनं । अनुमतवक्ष्यवहारकारणनिरूपणं सत्त्व-
 सामित्वादिलक्षणविवेचनं । संख्या-स्त्व-वृत्तिप्रवृत्तीनां पदार्थान्तरत्त्ववादख-
 ण्डनं ।

No. 1886. कृत्यमहार्णवः ।

Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 122. Lines, 7 on a page. Extent, 3,811 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magráni, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Chhoti Jhá. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Kṛtya-mahārṇava. A philosophical disquisition on sacrificial rites. By Váchaspatí Mísra,—compiled under the patronage of Mahárájá Harináráyana, of Tirhut.

Beginning. आभीरदारकमुद्वितकिङ्किणीकमतामपाणिचरणं पुरथं पुराणं ।

मङ्गीरमञ्जुमन्त्राधरमञ्जुजाजमदैतचिन्त्यमनादिमनन्तमीदृ ।

आसीन्मैथिलमेदिनीशातमखः प्रत्यर्थिमीमन्तिनी-

नित्ये।ङ्गीतभुजप्रतापतपनप्रान्नप्रसन्नार्णवः ।

राजत्कीर्तिकुसुमद्वतीपरिमलप्राग्भाविभूमण्डलो

राजा श्रोत्रियवंशभूषणमणिः श्रीमान् भवेशः कृती ॥

अस्यान्ववायममलं विमलीकरिष्यन् कीर्त्त्या दिशे दश मुञ्चध्वलीकरिष्यन् ।

संग्रामसीमनि भटान्निदशीकरिष्यन् आविर्वभूव तनयो हरमिन्देवः ॥

एतस्माद्द्विजवंशभूषणमणिः सन्ध्याधैचिन्तामणिः ।

षट्कर्त्तासरणिः प्रतापतपनप्रारम्भशृङ्गारणिः ॥

प्रत्यर्थिचिन्तिपात्रकारतरणिः श्रीदर्पनारायणे ।

राजासीदवनीविभूषणमणिर्भूपालचूडामणिः ॥

आनन्दयन् द्विजकुलं पिङ्गकुलमुनीलयप्रखिले ।

एतस्मादञ्जलि कृती श्रीहरिनारायणे नमः ॥

— — — — —
 श्रीवासुदेवभक्तः श्रीसारदायां प्रसादमासाद्य ।

- श्रीमानयं नरेन्द्रः श्रीकृत्यमहार्णवं तनुते ॥ इत्यादि ।
- End. मिथिलालयविधाजः श्रीहरिनारायणस्य कीर्तिरेषा ।
तावदुक्किसुतु भवने यावदुक्किसुतुविरोचनो गगने ॥
- Colophon. इति सप्रज्ञियमहाराजाधिराजश्रीहरिनारायणनिदेशान्महामहोपाध्यायसन्निव
श्रीवाचस्पतिविरचितः कृत्यमहार्णवः समाप्तिमाप्नुतु ।
- विषयः । धर्मसंस्काररूपविवेचनं । धर्मशास्त्रनिरूपणं । सामान्यतः परिभाषाकथनं । मन्त्रमा-
सादिस्वरूपकीर्तनं । वैशाखकृत्यनिरूपणं । तत्र विशेषेण अक्षयतृतीयाकृत्य-
कथनं । ज्यैष्ठ्यकृत्यं । आषाढकृत्यनिरूपणं । चातुर्मास्यव्रतक्रमनिरूपणं । द्वा-
वणकृत्यनिरूपणं । तत्र विशेषेण अशुभग्रहयमव्रतनिरूपणं । भाद्रकृत्यनिरूपणं ।
तत्र कृष्णपक्षे पुष्यनक्षत्रे इन्दुमानासुत्तुर्मास्यकर्मविधानकीर्तनं । महालक्ष्मी-
व्रतनिरूपणं । आश्विनकृत्यनिरूपणं । ज्येष्ठादित्ये खल्वनदर्शनविधिकथनं । देवी-
पूजकृत्यनिरूपणं । पूर्णिमाकृत्यनिरूपणं । कार्तिककृत्यं । मार्गशीर्षकृत्यनिरूपणं ।
पौषकृत्यनिरूपणं । माघकृत्यनिरूपणं । फाल्गुणकृत्यं । विशेषेण शिवरात्रिवि-
धानकीर्तनं । चैत्रकृत्यं । तत्र महावावण्यादिविधानं । भोजनचतुर्दशीविधिः ।
सामान्यतः वारकृत्यनिरूपणं । विजयादियोगकृत्यनिरूपणं । गणेशव्रतविधानं ।
अविघ्नव्रतनिरूपणं । देवीव्रतानि । सौरव्रतानि । सामान्यव्रतानि । शिवव्रतानि ।
विष्णुव्रतानि । काम्यैकादशीव्रतानि । द्वादशीव्रतानि । तत्र कूर्मद्वादशीव्रतं । वरा-
हद्वादशीव्रतं । वामनद्वादशीव्रतं । परशुरामद्वादशीव्रतं । राघवद्वादशीव्रतं ।
शुबद्वादशीव्रतं । कल्किद्वादशीव्रतं । पद्मनाभद्वादशीव्रतं । धरणीव्रतं । जन्मदिन-
कृत्यं । षष्ठीपूजाविधानं । सूर्यग्रहणकथनं । सूर्यरत्नगणकथनं । सूर्यधातुग-
णकथनं । सूर्योपधिगणकथनं । अष्टादशग्रहणकथनं । कार्तिके दीपदानविधिक-
थनं । तिथिद्वैधव्यवस्थाकथनं । संक्रान्तिनिर्णयः । ग्रहणादिकृत्पञ्च ।

No. 1887. न्यायरत्नमाला ।

Substance, country-made paper, 12 × 3½ inches. Folia, 95. Lines, 7 on a page. Extent, 1,985 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Ujāna, Post Madhubani, Darbhāṅgā, Paṇḍit Yogadatta Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Nyāyaratna-mālā. A metrical epitome of the *Mimāṃsā* doctrine inculcated in the *Tantra-vārtika* alias *Nyāyaratna* of Bhaṭṭa Kumārila

Svāmī. By Pārthasārathī Mīśra. A corrupt codex of this work has been noticed under No. 1557. (IV, p. 134). The description there given is incorrect. Hall's 'Contributions,' pp. 170-172.

Beginning. आनन्दमयतं ज्ञानमजं सावित्रीसीशरं ।

ब्रह्म सध्वंमसध्वंश्च बन्दे दवं हरिं विभं ॥

मीमांसाणवसभूतैः कुमारस्वामिनोदृतैः ।

न्यायरत्नैरहं मालां संपन्नाभि मनोरमां ॥

तत्र स्वाध्यायविधयः प्रथमं तावदुच्यते ।

आचार्यदृष्टिमात्रित्य प्रतिपन्निरासतः ॥

तत्र तावदिदं केचित् पूर्वपक्षं प्रचक्षते ।

आचार्यकनियोगार्थः स्वाध्यायस्तत्प्रयुक्तितः ॥

प्रथमावगतत्वेन तदि युक्तं प्रयोजनं ।

तत्र वाक्यार्थविज्ञानं तदि पश्चात् प्रतीयते ॥

तेन विवक्षितार्थलाभेदस्यार्थविचारणं ।

न कर्तव्यमतः शास्त्रं मीमांसार्थमनर्थकं ॥

आचार्यकरणकविप्रयुक्तस्य हि स्वाध्यायाध्ययनस्य प्रयोजनापेक्षायां पुरुषा-
न्तरगामित्वेन इत्यादि ।

End. तस्मात् सिद्धः काम्यनित्ययोर्विशेष इति ।

पार्थसारथिना सम्यग् विशेषे नित्यकाम्ययोः ।

आचार्यमतमाश्रित्य न्यायलेशः प्रदर्शितः ॥

Colophon. इति पार्थसारथिमिश्रविरचितायां न्यायरत्नमालायां नित्यकाम्यादिविवेकः ।

विषयः । प्रथमतः स्वाध्यायोऽध्येतव्य इत्यध्ययनविधिचर्चा । मीमांसामास्त्रारम्भस्य प्रयोज-
नादिनिरूपणं । अध्ययनविधौ फलानुत्पत्तेस्तत्र विश्वजिज्ञासेन न स्वर्गार्थेति-
निर्णयः । तत्र अर्थज्ञानार्थलाभदध्ययनस्य तस्य च विचारमन्तरेणानुभवात् तदन-
न्तरं श्रमजिज्ञासा कर्तव्येतिनिरूपणञ्च । विज्ञानस्य स्तवःप्रामाण्यं न तु परत
इति निरूपणं । तत्र प्रामाण्यादिलक्षणाविमर्शनं । वेदस्य उभयवादिस्मिदप्रामा-
ण्याभावेन विचाराविषयाज्ञास्य स्तवःप्रामाण्ये सिद्धतीति केषांश्चिन्नतकथनं ।
वेदप्रामाण्यनिरूपणं । परत एव अर्थतत्त्वालरूपं प्रामाण्यं निश्चीयते इति परमत-
खण्डनञ्च । विधिसंरूपविवेचनं । तत्र प्रवर्तकज्ञानादिनिरूपणं । भावनादि-
संरूपकथनं । अत्यान्वमतखण्डनपुरःसरं तदिदं कर्तव्यतारूपं प्रवर्तनारूपं, वा
समीहितसाधनत्वमेव लिङ्गादिभिरभिधीयते इति लिङ्गाद्यर्थनिरूपणञ्च । आ-

प्रतिवादकथनं । अथ कार्यकारणभावादविनाभावनिश्चयकथा स्वभावात् कार्य-
कारणभावादविनाभावनिश्चय इत्यादिकाणां-शास्त्रादिभिद्वान्दुषणपूर्वकं वा-
स्तिपक्षोपायकथनम् । वाक्यार्थनिरूपणं । तत्र शक्तिवादकथनं । आकाङ्क्षायो-
ग्यतादीनां स्वरूपादिनिरूपणं । अन्यान्यसतखण्डनपुरःसरमभिहितान्वयवाद-
संस्थापनं । अपि च न वाक्यं पदानि वा साक्षाद्वाक्यार्थवृद्धिं जनयन्ति किन्तु
पदस्वरूपाभिहितैः पदार्थैः वाक्यार्थः संलक्ष्यते इति सीमासंकमते वाक्यार्था-
लक्षणीक इति संस्थापनम् । नित्यकाम्ययोः वैषम्यं नास्तीति केषांदिनसतखण्डन-
पूर्वकं तथोक्तयोः वैषम्यनिरूपणम् ।

No. 1888. पारिजातहरणं । (नाटकं) ।

Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 20. Lines, 5
on a page. Extent, 237 śloka. Character, Maithilī. Date ? Place of
deposit, Dharmmapura, Post Madhubanī, Darbhanga, Paṇḍit Gopāla Thākura.
Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Pārijāta-haraṇa. A drama of the class called Rūpaka, founded on
an incident in the life of Kṛishṇa. By Umāpatidhara Upādhyāya. The
story runs that on one occasion Kṛishṇa was engaged in a picnic with his
family when Nārada paid him a visit, and presented him a celestial flower
called *Pārijāta*, which he had brought from the Nandana garden of
Indra. Kṛishṇa gave the flower to his chief queen Rukmiṇi. Satya-
bhāma, another queen, who was present at the place, took this as a slight
upon her, and was offended. To pacify her, Kṛishṇa sent for another
flower, but Indra declined to give it. Thereupon Kṛishṇa, with the aid
of Arjuna, assailed Indra, overcame him in battle, and brought away a
number of the rare flower from his garden. The author was a poet of
high rank in the court of Lakshmana Sena of Bengal, and Jayadeva, in
his Gitagovinda, eulogizes him highly. An inscription composed by the
author is still extant.

Beginning. चौथी यम रदे खगलशकलं मूलार्णवः पल्लवं

सूर्याङ्गा वसनं विभाति मगनं कलूरिका संपनं ।

चन्द्रशङ्खललाटचन्दनमुद्गुण्ठी गता माख्यतां

तेन श्रीधरशीघ्रेण हरिणा हिन्दूपतिः पाख्यतां ॥

अपि च ।

यस्यास्यं पूर्णचन्द्रं सुवचनमस्तु दिग्जयश्रीय लक्ष्मी-
हौस्तम्भः पारिजातो भुक्तुडिकुटिलिका मङ्गरे कालकुटः ॥
तीव्रं तेजोऽग्निरौर्वः पद्मजनपरा राजराज्यस्तुतिन्यः ।
पारावारो गुणानामयमतुल्लरसः पातु हिन्दूपतिर्वः ॥

नान्यन्ते सूत्रधारः ।

अलमतिविस्तरेण । आर्यै इहामस्यतां । प्रविश्य नदी । अज्य आणवेदु । सूत्र ।
आदिष्टोऽस्मि यवनवनच्छेदनकरालकरवालेन विच्छेदगतचतुर्वेदपथप्रकाशक-
प्रतापेन भगवतः श्रीविष्णोर्हर्षमावतारेण हिन्दूपतिहरिहरदेवेन । यथा उमा-
पत्युपाध्यायविरचितं नवपारिजातमङ्गलमभिनीय वीररसावेशं श्रमयन्तु भगवन्तो
भूपालमण्डलस्य । इत्यादि ।

End.

उर्वीं शस्त्रेण गुर्वीं विलसतु सुखिनः सन्तु सर्वे च लोकाः ।
चौणीपालः समन्तात् प्रवितरतु गुणं भावयित्वा वस्तुनि ॥
साधूनां सन्निवासः सद्यपिशुनजनैरे + + केपि माभू-
दाशूद्रानां कवीनां धमति भगवती भारती मङ्गिभेदैः ॥

Colophon.

इति महामहोपाध्यायकविपण्डितमुख्यश्रीमदुमापत्युपाध्यायविरचितं पारिजात-
हरणाख्यनाटकं समाप्तं ।

विषयः ।

एकदा सधुमासे रुक्मिण्या सद्य वसन्तोत्सवमाधुर्यमनुभवन् श्रीलङ्काः प्रमदोद्याने
समुपस्थित आसीत् । अथ तत्र सुमुखीमहाया सत्यभामापि समुपस्थाय तमुत्सवं
संवर्धयामास । अत्रान्तरे पारिजातमङ्गरीमनाथकरेण नारदेन भगवन्तसमुपेत्य
सङ्गीतालापेन भगवतः प्रीतिं जनयता पारिजातमङ्गरीयं रुक्मिण्याः करे सम-
र्पिता । अथ सत्यभामा तद्दर्शनेन नितरां सन्तोषसापन्नापि, सुसुखालिरुक्ता-
रेण सन्तुष्टिताभिमानानला अलङ्करणादिकं विहाय रोषागारं प्रविवेश । अथ
विदितवृत्तान्तो भगवानपि चरणसंवाहनादिना तस्याः प्रीतिं संजनयन्नेव पारि-
जातमङ्गरीलाभार्थं नारदमेव पुरन्दरपूरं प्रेरयामास । अथ नारदमुक्तात् अम-
रेशदुष्टेष्टितमाकर्ण्य अर्जुनसहायेन उपेन्द्रेण इन्द्रं पराभूय पारिजातमङ्गरी
समानिन्ये । वृत्तान्तमिममवलम्ब्य विरचितमिदं रूपकं ।

No. 1889. न्यायनिबन्धप्रकाशः । (चतुर्थोऽध्यायः) ।

Substance, palm-leaf, 12 × 1½ inches. Folia, 71. Lines, 5 on a page. Extent, 1,312 ślokas. Character, Maithili. Date, L. Sen's, E. 355. Place of deposit, Ujāna, Post Madhubani, Darbhāṅgā, Paṇḍit Yogadatta Jhā. Appearance, old. Prose. Correct.

Nyāya-nibandha-prakāśa. A commentary on the *Nyāyanibandha*, alias *Nyāyavārtika-tātparyā*, of Uddyotakara. By Vardhamāna Upādhyāya, son of Ganges'vara Upādhyāya. The work is exceedingly rare, and of high repute. The codex contains only the fourth chapter.

Beginning. अनादिभवसम्भूततापन्नयविनाशकत् ।

तत्त्वज्ञप्रतिर्मेदीया तं कार्यमेवं शिवं नमः ॥

नमस्कारस्तुतेरपि मङ्गलत्वान्मोक्षहेतुतत्त्वज्ञानविषयमीश्वरं स्तौति ।

यानासनेति । दृष्टां पतिमीश्वरस्य राजानं नमः नमः, ईश्वरपक्षे यानं गमनं चेष्टा । इत्यादि ।

End. न तु स एवेतदाकार इत्यत आह इत्येवमिति ।

यस्यैतत्त्वज्ञतपसश्चक्षुरग्निर्मेक्षुरः सुखविकैरव + + + + ॥

+ + + + पितुरधीत्य निबन्धमित्यं प्राकाशयत् कृतिमुदे बुधवर्द्धमानः ।

Colophon. इति मन्मथोपाध्यायवीमङ्गेश्वरात्मजमहोपाध्यायवीरवर्द्धमानविरचिते न्यायनिबन्धप्रकाशे चतुर्थोऽध्यायः समाप्तः । शुभमस्तु । ल-सं । १५५ । आश्विन शुद्धि । विषयः । न्यायनिबन्धस्य व्याख्यानं ।

No. 1890. गृह्यपद्धतिः ।

Substance, country-made paper, 10 × 5 inches. Folia, 60. Lines, 8 on a page. Extent, 1,534 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Ujāna, Post Madhubani, Darbhāṅgā, Paṇḍit Gosāiñ Jhā. Appearance, new. Prose. Correct.

Grihya-paddhati. Detailed descriptions of the domestic rites enjoined in the Grihya Sūtra of Pāraskara. By Vāsudeva Dikshita.

Beginning. अथाने गृह्यसूत्रविवक्षितानामाधानादिसर्वकर्मणां साधारणो विधिरुच्यते । तत्रावसंस्थाधानादिषु वक्ष्यमाणेषु सर्वकर्मसु यजमानस्यैव कर्तृत्वं । इत्यादि ।

End.	चक्षुः श्रोत्रं यशो बलं । यन्मे युतमधीतं यन्ममनसि तिष्ठतु तिष्ठन्निति ॥
Colophon.	इति श्रीदीक्षितबाहुदेवविरचितायां गृह्यपद्धतौ द्वितीयं काण्डं समाप्तं ।
विषयः ।	अथ पारस्करगृह्योक्तानां सर्वेषां कर्मणां पद्धतिकथनं । तत्र पञ्चभूषस्कारविधिकथनं । आचमनविधिकथनं । मधुपर्कविधिकथनं । विवाहविधानं । राशौ रथाचमोदककर्मविधिकथनं । चतुर्थीकर्मकथनं । ऋतुकालाभिगमनविधिकथनं । पुंसवनविधिकथनं । सीमन्तोद्गमनविधिकथनं । जातकर्मविधिः । निष्क्रमणविधिः । अन्नप्राशनविधिः । चूडाकरणविधिः । व्रतबन्धविधिः । वेदारम्भविधिः । व्रतविमर्गविधिः । स्नातकस्य यमनियमादिविधिः । पञ्चमहायज्ञविधिः । उपोषणविधिः । उत्सर्गविधिः । स्नातृलयाजनिविधिः । यवणाकर्मविधिः । इन्द्रयज्ञविधिः । वृषातकाकर्मविधिः । मीतायज्ञविधिः । आयुहायणीकर्मविधिः । सप्तारोहणविधिः । चतुर्विधाष्टकाविधिः । ग्रासाकर्मविधिः । मणिकावधानविधिः । शीर्षरोमभैषज्यविधिः । गूढगवविधिः । शौचयज्ञविधिः । ह्योत्सर्गविधिः । उदककर्मविधिः । अर्घ्यपद्मविधिः । सभाप्रवेशनविधिः । रथा- रोहणविधिः । हस्त्यारोहणविधिकथनञ्च ।

No. 1891. गृह्यसूत्रविवरणं ।

Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 64. Lines, 8 on a page. Extent, 1,270 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Ujāna, Post Madhubanī, Darbhāṅgā, Paṇḍit Gosāin Jhā. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Gṛihya-sūtra-vivaraṇa. A commentary on Pāraskara's aphorisms on domestic rites. By Karka Upādhyāya.

Beginning. पारस्करकृतस्मार्तसूत्रव्याख्या गुरुकृतितः ।

कर्कोपाध्यायकेनेयं तेने नत्वा जगद्गुरुं ॥

शैताधानादीनि कर्माणि उक्तानि ।

तदनन्तरं स्मार्तानि अनुविधीयन्ते ॥

तच्चैतदादिर्म सूत्रं ।

अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म । व्याख्यास्यते—इति सूत्रशेषः । इत्यादि ।

End. अथातः सभाप्रवेशनमित्यादि यन् तत्सर्वं निगदव्याख्यातमञ्च ।

Colophon. इति कर्कोपाध्यायकृतं गृह्यसूत्रविवरणं समाप्तं ।

विषयः । गुरुकृतमुर्ध्वदीपपारस्करगृह्यसूत्रस्य व्याख्यानं ।

No. 1892. नान्दीमुखनिरूपणं ।

Substance, country-made paper, 10 × 2 inches. Folia, 15. Lines, 5 on a page. Extent, 148 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Ujána, Post Madhubani, Darbhánga, Paṇḍit, Bhola Jhá. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Nāndīmukha-nirūpaṇa. On the propriety of performing a S'rāddha on joyous occasions, such as marriages, initiations &c., to invoke the blessings of the manes, and the details thereof. By Hṛdayanātha S'armā, of Mithilā.

Beginning. गिरिजाङ्घ्रिरजोत्प्लेगपूता सुरतरङ्गिणी ।

तनोतु मे भवानीशकपर्दोत्तापहारिणी ॥

आभ्युदयिकश्राद्धं निष्कर्ष्यते ।

मातृकापूजार्पूर्वकमाभ्युदयिकं सर्व्वेव ।

कर्मादिषु च सर्व्वेषु मातरः समवाधिषाः ।

पूजनीयाः प्रयत्नेन पूजिताः पूजयन्ति ताः ॥

अभीष्टसम्पादनेन अनुगृह्णन्ति—इत्यर्थः ॥

अथ पूजयन्तीति फलवशात् प्रधानमेव मातृपूजनमिति । इत्यादि ।

End. स्तन एव दयाशीलाः सन्तः सर्व्वोपकारकाः ।

इत्येव हृदये नूनमवलम्बनमस्ति मे ॥

Colophon. इति मोदहपुरकुलसमुद्भूतमैथिलवीहृदयनाथशर्माकृतनान्दीमुखनिरूपणं समाप्तं ।

विषयः । आभ्युदयिकश्राद्धस्य सप्रसङ्गेतिकर्मवृत्तानिरूपणं ।

No. 1893. द्वैतनिर्णयः ।

Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 52. Lines, 8 on a page. Extent, 1,596 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Sarvasīmā, Post Madhubani, Darbhánga, Paṇḍit S'rīnandan Thākura. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Dvaita-nirṇaya. Dissertations on Smṛiti rites. By Narahari Mahāmahopādhyāya. Contents : names of Bráhmans. Occasions when the nominative and when the genitive affix should be put after proper names in forming mantras. Philosophy of Dakṣiṇā at religious rites. Do. of

gifts. S'rāddha before marriage. Weights. Lunar months. Intercalary months. Rites during such months. Mourning. Rites on the day after mourning. Persons entitled to perform S'rāddhas. Rules regarding S'rāddhas. Adoption. The rite of Vṛishotsarga. Bathing and offering of water to the manes. Use of Darbha grass. Time meet for S'rāddha. S'rāddhas during the wane. S'rāddhas on the day of Navānna. Do. during eclipses. The fast of Janmāshṭamī. The fast of Ekādasī. Purifications. Rules regarding Sapinḍas. Inheritance.

Beginning. अनादावाचारे वज्रतरविचारेऽम्बुलतरे ।

परेषां केषाञ्चित् प्रसरति दृष्ट्वा दूषणशः ॥

मुकुर्त्वा तत्त्वावगतिशरणं तातचरणं ।

चरेर्भक्त्या युक्त्या परिहरति तं श्रीनरहरिः ॥

तथादौ नामनिर्णयः । शुभकुरेत्याद्येव शर्मादिविनिर्मुक्तं नाम द्वाचरं चतुर-
चरमित्यादि गृह्यदर्शनात् ।

End.

सा चावश्यं निरस्यैव इति प्रकाशव्याख्येयं नेयमीति राजाकरः । पतिपुत्रद्वारापि-
माहर्षक्रान्ते नौदायिकतया आकाङ्क्षान्तौत्सादाकामिदं जागर्ति ॥

Colophon. इति महाभक्त्योपाध्यायश्रीनरहरिरुक्तो द्वैतनिर्णयः समाप्तिमगात् ।

विषयः । ब्राह्मणादीनां नामनिरूपणं । कर्माविशेषे नाम्नि प्रथमावष्टादिविभक्तिप्रयोग-
नियमनं । दक्षिणादिसंस्कारादिविवेचनं । दानादिसंस्कारनिरूपणं । आभ्युद-
यिकनिर्णयः । अवहारोपयोगिमामनिरूपणं । चान्द्रादिमासनिरूपणं । मन्त्रिषु च
शुक्लादिमासरीत्येव व्यवस्थाकथनं । अधिमासादिनिरूपणं । तत्र ज्ञाननिरूपणं ।
अशौचनिरूपणं । अशौचान्दिने चतुर्दिना दूषिते श्रेष्ठे कनिष्ठेनापि त्रेतना-
दानि कार्याणीति व्यवस्थाकथनं । आद्याधिकारिपरम्पराकथनं । शास्त्रविधिकथनं ।
दत्तकपुत्रपक्षविधिकथनं । दृष्टोत्सर्गाधिकारिकथनं । एतद्विधानकथनं । स्नान-
तर्पणादिविधिकथनं । दर्शननिरूपणं । देवपूजाविधिकथनं । शास्त्रेच्छानिरूपणं ।
अपरपक्षशास्त्रादिविधानकथनं । वैभक्तिकनवाग्रशास्त्रविधिकथनं । ग्रहणनि-
मित्तकथादिनिरूपणं । जन्माष्टमीव्रतविधानादिकथनं । एकादशीव्रतविधानादि-
कथनं । शुद्धिनिरूपणं । तत्र सापिण्ड्यादिविवेचनं । दायविभाजकथनञ्च । यन्त्रे-
ऽस्मिन् सर्व्वं द्वैधविषये एव समीचीनव्यवस्थाकथनमिति श्रेयं ।

No. 1894. कृष्णार्चनचन्द्रिका ।

Substance, country-made paper, 12 × 3 inches. Folia, 48. Lines, 5 on a page. Extent, 646 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Ujāna, Post Magarāṇi, Darbhāṅgā, Paṇḍit Bholī Jhā. Appearance, Fresh. Prose and verse. Incorrect.

Kṛishṇārchana-chandrikā. Directions for the worship of Kṛishṇa. By Rātnapāni. Compiled by order of a king of Mithilā.

Beginning. विष्णारण्यद्वयं नवं युगयुगे भक्तानुकम्पाकरं ।

अन्यादिवितनुष तारकमनु ध्यानाशये भक्तितः ॥

शीलव्याचनचन्द्रिकां हि कलये श्रीमैषलेशाज्ञया ।

प्रेमदत्तपण्डितमण्डलीयु शिमतः श्रीरत्नपाणिः सुधीः ॥

अथ प्रसादाये सत्तोरणं चतुर्द्वारं षोडशरुद्रं मण्डपं । इत्यादि ।

End. अग्रधानप्रतिमायाः सदस्त्रानं प्राणप्रतिष्ठाञ्च कृत्वा पूजनं कुर्यादिति वार्धं ॥

Colophon. इति कृष्णार्चनचन्द्रिका समाप्ता ।

विषयः । विष्णुप्रासादविषयादिप्रतिष्ठाविधानकथनं । न च प्रयोगकथनञ्च ।

No. 1895. तिथिनिर्णयः ।

Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 20. Lines, 7 on a page. Extent, 515 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Dharmmapura, Post Madhubani, Darbhāṅgā, Paṇḍit Gopāla Thākura. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Tithi-nirṇaya. A dissertation on the lunar days and the religious duties appertaining thereto. By Subbaṅkara. This is different from the work described under No. 1837, p. 149.

Beginning. अद्वैताद्बोधगम्याय निर्गुणस्थितिहेतवे ।

जगतामादिभूताय नमस्ते परमात्मने ॥

विश्लोक्य मुनिवाक्यानि सन्द + + नुसारतः ।

तिथिद्वैधविधौ यत्नान् क्रियते तिथिनिर्णयः ॥

विप्रतिपन्नानां परस्परविरोधपरिहारो निर्णयः । इत्यादि ।

- End. एतदेव तुजनस्य लक्षणं दूषणेऽपि गुणमेव पश्यति ।
 एतदेव पिशुनस्य लक्षणं दूषणं किल गुणेऽपि पश्यति ॥
- Colophon. इति श्रीशुभद्वन्द्वकृततिथिनिर्णयः समाप्तः शुभमस्तु ।
- विषयः । निर्णयलक्षणं । तिथिद्वैधे व्यवस्थाकथनं । तत्र पक्षदशतिथिषु पक्षादिभेदेन
 युग्याद्यादरादिविशेषनिरूपणं । चयावृत्तिविवक्षा । नक्षत्रततिथिविवक्षा ।
 उपवासे नियमादिकथनं । अनध्यायतिथ्यादिगणकीर्तनञ्च ।

No. 1896. जातकतिलकं ।

Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 124. Lines, 10 on a page. Extent, 3,078 s'lokas. Character, Nāgarī. Date, ? Place of deposit, Ujāna, Post Madhubanī, Darbhāngā, Paṇḍit, Yogadatta Jhā. Appearance, old. Verse. Correct.

Jātaka-tilaka. A comprehensive treatise on the casting of horoscopes. By Kamalākra Achāryā.

Beginning. महादेवहृषीकेशलोकाशखण्डलादयः ।

स्मरन्ति यं विजयते स देवो वारणाननः ॥
 प्रबोधदत्तिशयनैर्गन्धर्वीनमिदं जगत् ।
 स एक एव विशाला विभाति रविरीश्वरः ॥
 वराहमिहिराचार्यः श्रीमानार्यभटः क्षत्री ।
 ब्रह्मगुप्तेऽतिमतिमान् जयन्ति गणकेश्वराः ॥
 विश्वेश्वरं गुरुं वन्दे सन्धेतरमहामतिं ।
 गम्भीरगणनाम्नोधिमुष्टिभयमहाशयं ॥
 प्रणम्य वनचामुखां विट्कुलकुलदेवतां ।
 चोराशास्त्रमतिस्मर्यं कुर्वते कमलाकरः ॥
 पुराणमतशास्त्राणां रक्षस्य यदनाकुलं ।
 भूयोऽनुभवमंशुदं तत्पूर्वमिह कथ्यते ॥
 हयमो मियुनः कर्कः सिंहः कन्या तुलाधरः । इत्यादि ।

End. मेघान्त्यः कपिलः क्रूरचण्ड उद्यतदण्डोः ।

Colophon. लघुदत्तकलाभिज्ञः क्रियार्थो लेखितांशुकः ॥
 इति कमलाकराचार्यविरचिते जातकतिलके द्रव्याणां ध्यायः । श्रीरक्त शुभं
 भवतु ॥

विषयः ।

राशिकथनं । तत्र दृष्टशिकसंक्रमे विषयकाले दिनयामिन्योः समानमानता-
कथनं । सिंहराशिप्रवेशे सर्वेषां घट्टाणां दक्षिणायनकथनं । तथा कुम्भराशनाच्च
तेषामुत्तरायणकथनं । पुल्लिङ्गादीनामाचार्याणां मते घट्टाणां गतिकथनं । अग्नि-
न्यादीनाम् गतेरन्त्यात्मान् सा नास्तीति पूर्व्याचार्योक्ताभिप्रायकथनं । अत आधुनि-
कानां मतखण्डनं । वादरायणगर्गादीनां समये विषयसंक्रमस्य कालवैषम्यप्रद-
र्शनं । राशीनां मूर्त्तगादिनिरूपणं । इदानीन्तनविषयादिकालविवेचनं । होरा-
गादिनिरूपणं । घट्टाणामुच्चनीचतादिकथनं । भावकल्पनाविधिकथनं । द्वाद-
शभावसाधनविधिकथनं । क्रूरमैत्र्यादिविवेचनं । सूर्यादीनां रूपकथनपूर्वकं
तेषां प्रत्येकं प्रकृतिवर्णनं । द्रव्यविशेषे सूर्यादीनां अधिपत्वकथनं । बन्धा-
बलनिरूपणं । खेटादिनिरूपणं । शुभाशुभनिरूपणञ्च । स्त्रीणां प्रथमरजोद-
र्शने शुभाशुभनिरूपणं । गर्भग्रहणकालनिरूपणादिकं । निषेकादिनिरूपणं ।
कन्यापुत्रज्ञानकथनं । यमजमूकपङ्कमादिज्ञानोपायकथनं । तत्र तत्र कारणकथ-
नञ्च । जन्मादिलग्ननिरूपणं । अरिष्टादिनिरूपणं । परमायुर्निरूपणं । अरिष्टभ-
ङ्गनिरूपणं । नाभसंयोगादिनिरूपणं । आयुर्द्वैपायनिरूपणं । दशानिरूपणं । दशा-
फलकथनं । अन्तर्दशानिरूपणं । क्रमेण सूर्यादीनामन्तर्दशानिरूपणं । तनुभाव-
फलनिरूपणं । धनभावफलनिरूपणं । सद्गजभावफलनिरूपणं । सुखभावफल-
निरूपणं । सुतभावनिरूपणं । शत्रुभावफलनिरूपणं । आयाभावफलनिरूपणं ।
मृत्युभावफलनिरूपणं । धर्मभावफलनिरूपणं । कर्मभावफलनिरूपणं । लाभ-
भावफलनिरूपणं । श्वभावफलनिरूपणं । सूर्यादीनां भावफलनिरूपणं ।
तनुभावः । सद्गजभावः । सुहृच्चिन्तनं । सुतचिन्ता । शत्रुचिन्ता । आयाचिन्तनं ।
आयव्ययचिन्तनं । लग्नकेन्द्रभावफलनिरूपणं । यूनकेन्द्रभावफलनिरूपणं ।
भाम्यविचारः । कनकादियोगचतुष्टयबलकथनं । चन्द्रयोगः । सूर्ययोगः । द्विप-
दयोगकथनं । एवं विषयचतुर्घट्टादियोगकथनञ्च । प्रव्याचिन्तनं । लग्नफलनिरू-
पणं । होरागुणकथनं । द्रेक्काणगुणकथनं । नवांशद्वादशांशदिकथनं । चांशफ-
लकथनं । रव्यादिराशिफलकथनं । लये पक्षदृष्टिफलकथनं । रव्यादिदृष्टिचारः ।
उच्चाद्यावधफलकथनं । कर्माजीवादिनिरूपणं । राजयोगादिनिरूपणं । राज-
भङ्गादिनिरूपणं । अशुभयोगादिनिरूपणं । स्त्रीजातके विशेषकथनं । निर्याणा-
दिनिरूपणं । मृष्टजातकविवेचनं । सूर्याष्टवर्गफलनिरूपणं । विशेषनिजम्भ-
निरूपणं । द्रेक्काणफलकीर्तनञ्च ।

No. 1897. *केशवपद्धत्युदाहरणं ।*

Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 44. Lines, 9 on a page. Extent, 1,790 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Ujāna, Post Madhubanī, Darbhāṅgā, Paṇḍit Yogadatta Jhā. Appearance, old. Prose. Correct.

Kes'avapaddhatyudāharaṇa. Exercises for the illustration of the rules laid down in Kes'ava's treatise on the casting of horoscopes. By Vis'vanātha Daivajña, son of Divākara Daivajña.

Beginning. श्रीगणेशं नमस्कृत्य केशवीनामपद्धतेः ।

गणितं विद्यनाथेन कियते बालपुत्रये ॥

नत्वा विद्वेति । अहं केशवः जातकपद्धतिं कुर्वे । जातस्येदं जातकं जातस्य बालकस्य जन्मान्तराजितसदसत्कर्माजनितशुभाशुभफलनिरूपकं भाषं जातकमित्युच्यते ॥ इत्यादि ।

End.

अस्या वक्तृणां शोढपात्र शुभं भवतु । ये सुवोधानितिस्मर्याः । इति ग्रन्थपाठकस्य फलपुतिद्वारा ग्रन्थप्रशंसा ।

Colophon.

इति श्रीदिवाकरदैवज्ञानजविश्वनाथदैवज्ञविरचिते केशवपद्धत्युदाहरणेऽन्तर्भाष्यायः । समाप्तेऽयं ग्रन्थः ।

विषयः ।

केशवकृतजातकपद्धतेर्भाष्यानं ।

No. 1898. *शिशुबोधिनी ।*

Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 108. Lines, 12—14 on a page. Extent, 5,919 ślokas. Character, Maithilī. Date, Sm. 1788. Place of deposit, Ujāna, Post Madhubanī, Darbhāṅgā, Paṇḍit Yogadatta Jhā. Appearance, old. Prose. Correct.

Śiṣubodhinī. A commentary on Nīlakanṭha's 'Tājikābhidhāna,'—a work on horoscopy. By Mādhava Jyotirvit, son of Govinda Jyotirvit. Nīlakanṭha was the son of Ananta of the Gārgya clan. An astrological work of this name occurs under No. 420, (I, p. 239) but it is totally different, and by a different author.

Beginning. हेरम्भं भवनस्वामीधैर्मधुलिङ्गसंज्ञपादाम्बुजं ।

गौरीहस्तमलप्रसारतरुणिं विद्वाद्बोधावकं ॥

दध्यदैरिकुलान्तकं सुमनसां सिद्धि × + द्विपदं ।

धिन्द्रावणगण्डदुग्धसनिर्गं भालौषधीर्गं भजे ॥

— — — — —

तत्र तावत् सकलमनिष्टेष्टमाग्यं वंशतिष्ठको निखिलदैवशुमुकुटचौरः अनन्त
ज्योतिर्व्योतनूजः श्रीनीलकण्ठज्योतिर्व्योतनूजान्वयतन्वप्रज्ञतन्व रूपप्रकरण-
चयात्मकस्य जीर्णताजिकशस्त्रस्य प्रथमं प्रकरणं संज्ञाविवेकनामक — —
ताजिकपन्थमुपजातिकथा प्रतिजानीते प्रणम्येति ॥

End.

शुक्लपत्रमग्राद्यौ भिन्नपूर्व्यां ग्रन्थपूर्तिसमात् । तस्मान्महामिष्टफलदो गणनायक
इति ।

Colophon.

इति विद्वदैवशुमुकुटभूषणमेविन्द्रज्योतिर्व्योतनूजान्वयतन्वप्रज्ञतन्व रूपप्रकरण-
चयात्मकस्य जीर्णताजिकशस्त्रस्य प्रथमं प्रकरणं संज्ञाविवेकनामक — —
ताजिकपन्थमुपजातिकथा प्रतिजानीते प्रणम्येति ॥

विषयः ।

नीलकण्ठतताजिकाभिधानज्योतिर्व्योतनूजान्वयतन्वप्रज्ञतन्व रूपप्रकरण-
चयात्मकस्य जीर्णताजिकशस्त्रस्य प्रथमं प्रकरणं संज्ञाविवेकनामक — —
ताजिकपन्थमुपजातिकथा प्रतिजानीते प्रणम्येति ॥

No. 1899. हरिश्चन्द्रचरितं ।

Substance, country-made paper, 11 × 3½ inches. Folia, 40. Lines, 6 on a page. Extent, 570 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Ujāna, Post Madhubanī, Darbhāṅgā, Paṇḍit Yogadatta Jhā. Appearance, old. Verse. Correct.

Haris'chandra-charita. An epic poem on the life of Haris'chandra, a pious king of remote antiquity, who was, for his virtues, translated along with all his subjects to heaven, and there recounting his munificence and liberality in a vaunting style, was hurled to mid-air, where he exists with his subjects. The story is given in the Vishnu Purāṇa. The codex breaks off at the end of the 5th canto, and the author's name has not been made out.

Beginning. अयं अमृतचरचादत्तकालः स दत्तयज्ञाधिः ।

चर्द्धाङ्गे शिरिकन्या गनेशिता यस्य तनयस्य ॥

शारदनीरदशमधरचन्दनघनसारकाशनीकाशा ।

दिश्याज्जनताजहतादलिनी नः शारदा धिपणाः ॥

आसीदशेषविषय एकमेव रत्नाकरः श्रीललिताशरत्नस्य ।

अनन्यसाधारण् राजचिह्नधारी हरिचन्द्र इति विनीतः ॥ इत्यादि ।

End. इदानीं विजातानां कार्यं किञ्चन दृश्यते ।
 धनेन तदिदं राजद्रव्यं सवञ्च तिष्ठतात् ॥
 तथेति नामद्राजा शिरस्तततद्विष्णुः ।
 — — — — —

Colophon. इति हरिश्चन्द्रचरित्रे धीरचिक्रे पञ्चमः सर्गः । इतः परं खण्डितं ।
 विषयः । प्रथमे सर्गे हरिश्चन्द्रस्य शैव्यां गार्गीयादिगुणवर्णनं । तस्य रूपवर्णनं । प्रजार-
 क्षणवर्णनं । वैभववर्णनं । दैनिककृत्यवर्णनञ्च । द्वितीये सर्गे,—चक्रतपरिणयस्य
 तस्य परतः शराणां शशिलेखाभिधानाया राजपुत्राः रूपवर्णनं । तथा सह तस्य
 परिणयसम्बन्धवर्णनं । विवाहोत्सववर्णनं । पुरकामिनीनां विधमवर्णनं । तृतीये
 सर्गे,—विलासस्थाननिर्माणदिवर्णनं । शशिलेखाया मोग्यादिवर्णनं । केलिव-
 नादौ विलासवर्णनं । षड्भृत्यविहारवर्णनं । अलक्रीडावर्णनञ्च ।
 चतुर्थे सर्गे,—हरिश्चन्द्रस्य शंभुनाय समागतानां राजन्यानामाप्यायनादिवर्णनं ।
 हरिश्चन्द्रस्य पुत्रजन्मोत्सववर्णनं । विश्वामित्रसमागमवर्णनञ्च ।
 पञ्चमे सर्गे,—हरिश्चन्द्रस्य सभाजनार्थं नारदस्यागमनवर्णनं । तथैरन्योन्यं
 सभाषणादिवर्णनं । नारदोपदेशेन हरिश्चन्द्रस्य यज्ञानुष्ठानविधिवर्णनञ्च । इतः
 परं नास्ति ।

No. 1900. कारकवादः ।

Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 20. Lines, 7 on a page. Extent, 349 ślokaś. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Dharmmapura, Post Madhubanī, Darbhāṅgā, Paṇḍit Gopāla Thākura; a second copy at Guptipādā, Paṇḍit Khudirāma Nyāyabhūṣaṇa. Appearance, old. Prose. Correct.

Kāraṅkarāda. A philosophical dissertation on the use of the case-affixes. By Kṛiṣṇa Bhaṭṭa.

Beginning. कारणवर्धजलदं फलदं तपसां सतां ।

नीलोत्पलदलश्यामं निर्मोयं घाम कामये ॥

तर्कबालुतिमसीमापारिशीलनशालिना ।

मौलिशीलव्यभङ्गेन विभक्त्यर्थो विरच्यते ॥

तत्र सुब्धिभक्तीनामर्थो विरच्यते ।

End. प्रकृतिविलस्युभयकर्मास्थले तु स्वाद्युत्पत्तेर्यथोक्तिप्रवृत्तवारणाय दर्शितदिशा बोध्यं

Colophon. इति कारकवादः समाप्तः ।

विषयः । कारकविभक्त्यर्थकथनं ।

No. 1901. कर्कानुगपदार्थदीपिका, पूर्णमासेष्टिः ।

Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 44. Lines, 6—7 on a page. Extent, 577 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Ujāna, Post Madhubani, Darbhāṅgā, Paṇḍit Yogadatta Jhā. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Karkānuga-padārtha-dīpikā. A manual for the performance of Vedic rites according to the rules of Karka Upādhyāya, who explains the Sūtras of Āpastambha on the rituals of the Black Yajur Veda. By Nārāyaṇa, son of Rāmachandra Yājñika Pāṭhaka, and younger brother of Gangādhara. The codex is incomplete, and contains only the section on the Full-moon rites, Pūrnamāśeṣṭi.

Beginning. ग्रन्थस्य विघ्नहर्तारं गुरुं च पितरं तथा ।

कर्कानुगपदार्थानां दीपिका तन्वते मया ॥

छतायाधेय उदयने मलमासगुरुकर्मैश्च-वार्यैश्च-शैशव-सूतकादिरचितायां
ग्रन्थस्य पूर्णमास्यां इत्यादि ।

End. आह वल्लीयोपस्थाने वा कर्तव्यमनेनैव मन्त्रेण स्वाहाकारस्त्ववापि ॥

Colophon. इति श्रीमन्महायाज्ञिकपाठकरामचन्द्रसुतश्रीमत्कल्पजज्ञशक्तिविशारदपाठक-
गङ्गाधरानुजनारायणछतौ कर्कानुगपदार्थदीपिकायां पूर्णमासेष्टिः समाप्ता ।

विषयः । पूर्णमासेष्टिप्रयोगकथनं ।

No. 1902. तिथितत्त्वचिन्तामणिः ।

Substance, country-made yellow paper, 10 × 4 inches. Folia, 95. Lines, 6 on a page. Extent, 1,701 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Vohat, Post Mādhāpura, Darbhāṅgā, Paṇḍit Phanīdhara Miśra. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Tithi-tatva-chintāmaṇi. A calendar of fasts and festivals on the different days of the moon from month to month. By Mahes'a Thakura, Mahāmahopādhyāya.

Beginning. कल्पे तु शुभद्वन्द्वं कालिका कामदात्री

विशदयतु यशो मे सर्वदशे मुकुन्द ।

रमयतु कमला-मे सद्यनि प्रीतिजालै-
हैरिचरजरजोभिश्चलितं मे मनोऽलु ॥

— — — — —
भाषीप्रसादमासाद्य शास्त्रयुक्तिं विस्तार्य च ।
मासि मासि तिथेस्तत्त्वं महेष्टेन विविच्यते ॥
स्मार्ताः पश्यन् मातृव्यमुत्तम्यं विधिसम्मतं ।
असाधवो विधीदन् सन्तुष्टितकुतुहलैः ॥
गृहा विहा तिथिः प्रोक्ता द्विविधा धर्माश्रमनैः ।
संशयस्यापनोदाय विशेषोऽस्मिन् प्रदर्शयते ॥
तत्र तिथिर्हि इत्यादि ।

End. भोक्ष्यामि नक्तं भूय्यां करिष्ये प्राणिनां दयां इति नक्तव्रतत्वात् सायाह्न्यापिनी
प्राप्नोति ।

Colophon. इति महामहापाध्यायश्रीमहेष्टकुलतै तिथितत्त्वचिन्तामणिः समाप्तः ।

विषयः । तिथिरूपकथनं । चान्द्रादिमासनिरूपणं । पक्षभेदेन तिथिव्यवस्थाकथनं ।
याद्याप्राज्ञतिथिज्ञापनविभागनिर्णयः । प्रातःसह्यवादीनां लक्षणदिनिरूपणं ।
शरणोदयकालविवेचनं । सामान्यतः कर्मयोग्यकालनिरूपणं । तत्र गृहावि-
हाभेदेन द्विविधितिथिकथनं । श्रावणमासादारभ्य प्रतिपदादिषु सूर्यास्तु तिथिषु
विहितानां कर्माणां क्रमेण व्यवस्थानिरूपणं । अत्र सूर्येव गौडदाविण्यत्यन्तसमा-
लोचनपूर्वकं व्यवस्थाकथनमिति ज्ञेयं । तत्र श्रावणे गणेशचतुर्थी । नागपक्षमी ।
हयग्रीवपूर्णिमा । संक्रान्तिव्यवस्था । भाद्रे कज्वली तृतीया । वज्रला चतुर्थी ।
शीतलाव्रतं । जन्माष्टमी कुशोत्पाटनविधिः हरितालिकाव्रतं । रक्षाव्रतं ।
मङ्गलचतुर्थीव्रतं । गौरीचतुर्थीव्रतं । नष्टचन्द्रदर्शनविधिः । अष्टमिपक्षमी ।
सूर्यपक्षी । दूर्वाष्टमीव्रतं । नवमीप्रसङ्गेन रामनवमीव्यवस्थानिरूपणं । तथा
दशमीप्रसङ्गेन दशहराव्यवस्थाकीर्तनञ्च । विस्तरेण एकादशीव्यवस्थानिरूपणं ।
नक्तव्रतव्यवस्था । एकादशीव्रताशक्तस्य कर्तव्यताकथनं । एकादशीव्रतविधिः । अम-
नव्रतं । अमस्त्योदयविधिः । आश्विने अश्वयुक्लष्टपक्षव्यवस्था । चन्द्रपक्षी । महा-
लक्ष्मीव्रतं । अम्बिकावाह । महावधोदशी । विषयज्ञादिद्वयानां आहविधिः ।
गृहप्रतिपदि मातामहाशयकनक्यता । नवरात्रविधिः । चण्डीपाठविधिः । विज-
यादशमीकृत्यं । कोजागरविधिः । प्रातःस्नानविधिः । कार्तिके तीर्थविशेषदर्शने
फलविशेषकथनं । मालाधारणविधिः । पुष्पविशेषमाहात्म्यकथनं । आकाश-
दीपदानं । उल्कादानविधिः । अमावास्याकृत्यं । प्रतिपदि गोक्रीडनविधिः ।

यूतप्रतिपत् । धातृद्वितीया । युगाद्याकृत्यं । भीष्मपञ्चकत्रतविधिः । हरेरुत्थान-
कृत्यं । वैकुण्ठचतुर्दशी । मार्गशीर्ष, —कालाष्टमीकृत्यं । मार्गपञ्चमी । दत्तात्रेयपू-
जाविधिः । अष्टकायाद । पौष, —सन्वादिहृत्यं । अर्धौदयकृत्यं । माघे, —स्नान-
विधिः । गणेशचतुर्थी । यमतर्पणं । तिज्जचतुर्थी । कुम्भचतुर्थी माघी मघमी ।
भीष्माष्टमी । महाभाषीकृत्यं । फाल्गुने, —अम्बष्टकाविधिः । शिवरात्रिः । होलि-
कोत्सवः । ज्येष्ठे, —वसन्तोत्सवकृत्यं । वार्दणीविधिः । गौरीश्वरव्रतीया । गौरी-
व्रतं । दशवतारकालादिनिरूपणं । अशोकाष्टमी । लौहित्यस्नानविधिः ।
श्रीरामनवमी । कामदैकादशी । अनङ्गव्रतं । वैशाखे, —घटोत्सगविधिः । अक्ष-
यष्टतीयाकृत्यं । ज्येष्ठे, —दशहराकृत्यं । निर्जलैकादशीकृत्यं । सावित्रीव्रतं ।
आषाढे, —योगिनीव्रतं । रथयात्राविधिः । हरिश्चयनविधिः । चातुर्मास्यव्रतं ।
तत्र वर्ज्यावर्ज्यानिरूपणञ्च ।

No. 1903. वसिष्ठसिद्धान्तः, वा विश्वप्रकाशः ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 4 inches. Folia, 205.
Lines, 10 on a page. Extent, 705 ślokas. Character, Nāgara. Date, ?
Place of deposit, Vohat, Post Mādhāpura, Darbhāngā, Paṇḍit Phanīdhara
Miśra. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Vasishṭha-siddhānta alias *Viśvaparakāśa*. An original treatise on
astronomy and astrology. By Vasishṭha. A work of great repute and
antiquity, but very rare. Vasishṭha was one of the patriarchs, but the
work must be of a much later date. The work has a Paurāṇic style,
and treats of the subject in the form of a dialogue between Vāmadeva
and Vasishṭha.

Beginning. नमस्ते चित्तस्वरूपाय पराय परमात्मने ।

योगिज्येष्ठाय शान्ताय कालरूपाय विश्वे ॥

नैमित्तिकं निमित्तस्त्वेव वामदेवो दिजात्मनः ।

अभिवाद्य सुखाभीनं वसिष्ठं परिश्रुति ॥

गुरो धर्मज्ञ शान्तात्मन विकालज्ञ दयानिधे ।

सञ्चयमाख्यायधीतानि त्वत्पसादात्महासने ॥

तानि सर्वानि शास्त्राणि दृष्टारूपाणि भान्ति मे ।

वेदनेन विना तस्माज्ज्ञानिःशस्त्रं प्रयच्छ मे ॥

वसिष्ठ उवाच । माधु माधु महाभाग यक्षां त्वं परिपृच्छसि ।

विसृजेण प्रवक्ष्यामि यथाज्ञातं पितामहात् ॥ इत्यादि ।

End.

सायनं तदहोरात्रं सूर्यादेरंशुमक्षयं ।

ज्ञेयं मध्यममानेन वामदेव द्विजोत्तम ॥

Colophon.

विषयः ।

इति श्रीब्रह्मविष्टवसिष्ठप्रणीते विषयप्रकाशे पञ्चकक्षाध्यायस्योद्देशः । श्रीरत्न ।
वामदेवेन सप्त वसिष्ठस्य संवादेन व्यातिथ्यकसंस्थापनकालकथनं । यक्षाणां
धमणकथनं । प्राण-पल-नाडीप्रभृतीनां लक्षणकथनं । चतुर्युगमानकथनं ।
मनुस्मृतिनिरूपणं । अक्षयानकालनिरूपणं । एतत् सत्ययुगस्य १०२६०००
वर्षमिते—इति ज्ञेयं । यक्षाणां पातादिनिरूपणं । तेषामहोरात्रादिनिरूपणं ।
राशिनिरूपणं । चान्द्रमासादिनिरूपणं । शशियाः परिधिनिरूपणं । लङ्का-यमकोटि-
सिद्धपुर-रोमकाणां मन्निवेशनिरूपणं । सूर्योदयकालनिरूपणं । अधिमासनिरू-
पणं । अयमासनिरूपणं । यक्षाणां परिधिनिरूपणं । यक्षाणां स्रष्टुचलपातनिरू-
पणं । छेदनिरूपणं । तदानयनप्रक्रियाकथनञ्च । आकर्षणेन यक्षाणां वक्रा गति-
र्भवतीतिनिरूपणं । क्रान्त्यानयनप्रकारकथनं । अयनांशानयनप्रकारकथनं ।
दिक्साधनप्रक्रियाकथनं । उदयास्तमयनिरूपणं । कालज्ञानोपायकथनं । शङ्ख-
चन्द्रविधिकथनं । कालज्ञानार्थं सयूर-नर-वानर-कीरयन्त्रादिविधिकथनं । यक्ष-
ज्ञानोपायकथनं । अथ सर्वत्र उपपत्तिकथनञ्च । सूर्यादीनां विमानयनप्रकार-
कथनं । परिलेखानिरूपणं । मीलनोन्मीलनकथनं । ग्रामविशेषे वर्षविशेषोत्प-
त्तिकथनं । तारायक्षाणां युद्धकथनं । तत्र अंशुमर्हनादीनां लक्षणकथनञ्च ।
मन्त्राणां स्रष्टुराशिवलये स्थितिनिरूपणं । तारायक्षाणामुदयास्तमयज्ञानकथनं ।
शृङ्गाप्रतिकथनं । अतिपातस्य उत्पत्तिः । तन्माहात्म्यकथनञ्च । ब्रह्माण्डसंस्था-
नादिकथनं । बोधि निश्चलायाः शशिया अवस्थानादिकथनं । यमकोटि-सिद्ध-
पुरादीनां दूरत्वादिनिरूपणं । निरुद्धदेशादिनिरूपणं । भूगोलविवरणं । दिन-
रात्रिज्ञानसर्वाङ्कारणकथनं । यक्षाणां कक्षादिनिरूपणञ्च ।

No. 1904. सोमसिद्धान्तः ।

Substance, country-made paper, 11 × 3½ inches. Folia, 14. Lines, 9 on a page. Extent, 329 ślokaś. Character, Nāgara. Date, SM. 1857. Place of deposit, Vohat, Post Mādhāpura, Darbhāṅgā, Paṇḍit Phanidhara Miśra. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Soma-siddhānta. An original treatise on astrology. Attributed to Soma, the moon. The codex is defective.

प्रथमपत्रं नास्ति ।

Beginning. — — — तं विज्ञेयं तच्चतुर्थ्युगं ।

हनादीनां स्वस्थेयं धर्मोपादयवस्थया ।

चतुर्थ्युगानां सैका स्यात् सप्ततिर्धनुसम्बन्धः ॥ इत्यादि ।

End. तदेव देयं तद्ब्रह्म वेदचक्षुः परं शुभं ।

अर्धोत्तरं सदा विप्रैरुत्तमैर्वेदवादिभिः ॥

Colophon. इति श्रीसोमसिद्धन्ते चतुर्थे गोलाध्यायोद्गमः । समाप्तिगमदयं ग्रन्थः ।

संवत् १८५७—

विषयः । युगधर्मादिरूपणं । मन्वादिरूपणं । जलप्रावनकालकथनं । कालादिपरिभाषा । ग्रहाणां पातकथनं । लङ्कादिग्रहकोशादिषु सूत्र्योक्तोदयकालनिरूपणं । सूर्यादीनां परिधिकथनं । ग्रहभुक्तिकथनं । क्रान्त्यानयनप्रकारादिकथनं । आनयनादिप्रकारकथनं । करणनिरूपणं । अयनादिनिरूपणं । दिक्साधनादिविधिकथनं । विम्बादिकथनं । ग्रहणनिरूपणं । परिलेखादिनिरूपणं । ग्रहाणामुदयास्तमयादिनिरूपणं । शुक्रोन्नतिकथनं । अतिपातादिनिरूपणं । ग्रहच्छांसंस्थानादिकथनं । आकाशे भूगोलस्यावस्थानादिकथनं । निरक्षदेहादिनिरूपणं । भ्रुवसंस्थानादिकथनं । ग्रहाणां गतिनिरूपणादिकं । ग्रहाणां चक्रगमनादिकारणकथनं । दिक्साधनयन्त्रादिकथनञ्च ।

No. 1905. *भृगुसंहिता*, वा योगसागरः ।

Substance, country-made yellow paper, 11 × 4 inches. Folia, 35. Lines, 8 on a page. Extent, 850 ślokaś. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Vehaṭ, Post Mādhāpura, Darbhāṅgā, Paṇḍit Phanidhara Miśra. Appearance, new. Verse. Correct.

Bṛigu-saṅhitā alias *Yogasāra*. A treatise on astrology, like the last. It professes to give the substance of a conversation between Śukra and Bṛigu. In its present form it must be much later than the sages named.

Beginning. प्रथम्यं केशवं शक्तिं ब्रह्माणं गणनायकं ।

पूर्वोक्तमनसास्त्राय क्रियते योगसागरः ॥

विंशद्वर्षसहस्राणि सप्तलक्षशतवर्षं ।

चेतायुगमते वर्षे योगसागरसम्भवः ॥

भृगुहवाच । युगवेदालतिः संख्या जन्मतः प्रकृतोऽपिवा । इत्यादि ।

End. पञ्चलण्डलको माषो षाट्कं सप्तमाषकं ।

षष्टलण्डलको माषो रजतं दशमाषिकं ॥

Colophon. इति भृगुसंहितायां भृगुशुक्रसंवादे ज्ञानायोगफलं सम्पूर्णं ।

विषयः । शुक्रोऽसौ भृगोः संवादेन लोकानां शुभाशुभज्ञानसाधनयोगनिरूपणं । तत्र योगफलकथनं । तत्प्रतिकारकीर्तनञ्च । अथ योगाः,—मनोज्ञयोगः । विभवयोगः । सौम्ययोगः । यातुधान्ययोगः । भीष्मयोगः । श्रीसूतयोगः । विजययोगः । ज्ञानन्दयोगः । विश्वलयोगः । विकलयोगः । समयोगः । सद्योदधियोगः । पिशाचयोगः । दामिनीयोगः । वाग्भवयोगः । श्रीमृगयोगः । झूरयोगः । गजयोगः । उद्धवयोगः । शर्द्धाद्भुतयोगः । निपातयोगः । विश्वासयोगः । महिषयोगः । देवेन्द्रयोगः । राजयोगः । शुलयोगः । भास्करयोगः । चन्द्रान्तयोगः । दारुणयोगः । चन्द्रयोगः । चतुःसागरयोगः । सागरयोगः । षाट्छा योगः । विश्वहा योगः । श्वयोगः । वज्रयोगः । जगत्तियोगः । कलापयोगः । मानसयोगः । अनुत्तरयोगः । शुक्रयोगः । शुभयोगः । वैजातिकयोगः । अद्भुतयोगः । शुन्ययोगः । नन्दयोगः । जीवयोगः । श्रीपृष्ठयोगः । कार्मुकयोगः । उन्नतयोगः । ऊर्ध्वयोगः । आहत्ययोगः । कार्ययोगः । विगतयोगः । कर्णूरयोगः । चन्द्रयोगः । मुद्रितयोगः । श्वयोगः । साधारणयोगः । श्रीवत्सयोगः । राक्षसयोगः । सौरयोगः । भीषणयोगः । नङ्गयोगः । केन्द्रयोगः । कुलयोगः । मातङ्गयोगः । पूजकयोगः । पावकयोगः । सर्वयोगः । धूसयोगः । चतुरयोगः । वर्जमानयोगः । वीरयोगः । प्रभायोगः । वर्धरयोगः । गोलयोगः । ध्वजयोगः । कुवेरयोगः । केदारयोगः । कारकयोगः । अङ्गिरीशयोगः । वज्रयोगः । समरयोगः । वज्रयोगः । श्वयोगः । लोहितयोगः । अनलयोगः । पाशयोगः । प्रजापतियोगः । विश्वासदानियोगः । खेटाचयोगः । सालायोगः । प्रमोदयोगकथनञ्च ।

No. 1906. प्राच्यसिन्धुपारिजातः ।

Substance, palm-leaf, 12 × 4 inches. Folia, 84. Lines, 6 on a page. Extent, 1,680 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit. Dharmmapura, Post Madhubani, Darbhāṅgā, Paṇḍit, Gopāla Thakkura. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Prāyaścitta-pārijāta. A dissertation on expiations or *Prāyaś-*
chitta for accidental or voluntary transgressions of the rules of the
Smṛiti. By Gaṇeśa Miśra, Mahāmahopādhyāya.

Beginning. नत्वा रामपदद्वन्द्वं संसारार्णवतारणं ।

प्रायश्चित्तपारिजातेः शृङ्गेण वितन्वते ॥

तत्र चारीतः । प्रयत्नत्वाद्दोषचित्तमशुभं नाशयतीति प्रायश्चित्तं । अस्यार्थः ।
इत्यादि ।

End. अथ रहःकृतेषु सङ्कीर्णोपपातकानुपातक-महापातकेषु शतसु + + सतं
लक्षगायत्रीजपः । इति सर्वमवदातं ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीमणेऽभिनवकृतः प्रायश्चित्तपारिजातः समाप्तः ।

विषयः । प्रायश्चित्तलक्षणं । उपपातकानुपातक-महापातकरूपणं । संसर्गविधिकथनं ।
धेनुसूत्रव्यवस्थाकथनं । प्रायश्चित्तपूर्वार्हकृत्यनिरूपणं । व्रतनिरूपणं । गोवधप्राय-
श्चित्तकथनं । पञ्चविधवधनिरूपणं । अस्त्रिमन्त्रादिप्रायश्चित्तं । चान्द्रायणशिष्टुचा-
न्द्रायणादिनिरूपणं । प्रायश्चित्तपरीक्षणविधिः । क्षत्रियादिवधप्रायश्चित्तं । स्त्रीवध-
प्रायश्चित्तं । चाण्डालाद्यद्विभोजनादिप्रायश्चित्तं । अगम्यागमनादिप्रायश्चित्तं ।
भार्यायां सालसम्बन्धनादिप्रायश्चित्तं । गोमांसादिभक्षणप्रायश्चित्तं । रेतोसूत्रादि-
पानप्रायश्चित्तं । गवादिषु गमनप्रायश्चित्तं । भार्याभिमग्नप्रायश्चित्तं । राजलला-
गमनप्रायश्चित्तं । पिष्टललादिगमनप्रायश्चित्तं । सुवर्णमणिमुक्तादिस्तेयप्रायश्चित्तं ।
ब्रह्मवधप्रायश्चित्तं । सुरापानप्रायश्चित्तं । असत्यभाषणप्रायश्चित्तं । गपयपूर्वकसाक्ष्य-
दानादिप्रायश्चित्तकथनञ्च ।

No. 1907. शब्दपरिच्छेदालोकः ।

Substance, palm-leaf, 11 × 1½ inches. Folia, 151. Lines, 6 on a page.
Extent, 3,825 śloka. Character, Maithilī. Date, L. Sen's E. 435. A. D.
1542. Place of deposit, Sarvasīmā, Post Madhubanī, Darbhāṅgā, Paṇḍit
Śrīnandana Thākura. Appearance, old, decayed. Prose. Correct.

Āloka. A commentary on the *Chintāmaṇi* of Gaṅgeśa. By Jaya-
deva. The codex contains only the chapter on Śabda. It is three
hundred and thirty-nine years old.

Beginning. न जाने बीजाने विचरितुमिह यन्मगहनं

सम + नैवाद्यानधिगमयितुं निर्मितिरेपि ।

तथाप्येतावत्यामपि किलविग्रत्यामहमिह

— — — — —

अथेति । इहाद्यशब्दस्थानकव्यवचनत्वेन तवचावधिलेन उपस्थितस्य उपमान-
निरूपणस्यैव इत्यादि ।

End. तदेव विभाजकोपाधिलेन उच्यतामतो न विभागव्याघात इत्यपि निरस्तं सति
प्रमाणभेदे अनुगमकगवेषणादिति ॥

Colophon. इति महासहोपाधायसन्निवशीअथदेवछतः शब्दपरिच्छेदालोकः समाप्त इति ।
छतं ४९५ । आरण्यवदि ।

विषयः । तत्त्वचिन्तामण्यन्तर्गतशब्दछन्दस्य व्याख्यानं ।

No. 1908. लीलावतीटीका ।

Substance, palm-leaf, 11 × 1½ inches. Folia, 190. Lines, 6 on a page.
Extent, 5,244 śloka. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit,
Sarvvasimā, Post Madhubanī, Darbhānga, Paṇḍit Śrīnandana Thākura. Ap-
pearance, old, decayed. Prose. Correct.

Līlāvatī-ṭīkā. A commentary on the *Nyāya-līlāvatī* of Vallabha
Achārya. By Bhagiratha Mīśra. The codex is defective.

Beginning. सरोदल्लितदैत्येन्द्रदलद्वयदिदृक्षया ।

विस्फारितं चतुर्दिक्षु नरभिर्हं नमाम्यहं ॥

आसेविता गुणवतापि निगूढभावा

लीलावती गुणवती न मुदं तनोति ।

एतत्प्र + + + + गुणतस्तदस्या-

भावं भगीरथसुधीः सरलीकरोति ॥

यन्मारम्भे विभ्रविघाताय छतं सङ्कलं तव शिक्षाणां शिष्टाचारविषयत्वरूपलिङ्ग-
ज्ञानाय निबध्नाति—एकचेति ।

End. अनुवचसायतिरिक्तस्थले सामान्ययोगजभिन्नस्य संस्कारस्यैव प्रत्यासत्तितमित्य-
भिमान—

Colophon. इत्यतः खण्डितत्वात् परिसमाप्तिस्त्वचकं वाक्यं नास्ति ।

विषयः । न्यायलीलावत्या व्याख्यानं ।

No. 1909. कण्टकोद्धारः ।

Substance, palm-leaf, 12 × 1½ inches. Folia, 174. Lines, 6 on a page. Extent, 5,579 s'lokas. Character, Maithilī. Date, L. S. 459. Place of deposit, Sarvasimā, Post Madhubanī, Darbhāngā, Paṇḍit Śrīnandana Thākura. Appearance, old. Prose. Correct.

Kaṇṭakoddhāra. A gloss on Jayadeva's commentary on the 'Anumāna-khaṇḍa' portion of the 'Tattva-chintāmaṇi' of Gaṅgeś'a. By Madhusūdana Thākura. The codex is over three hundred years old.

Beginning. मधुसूदनसद्वृत्तिसमुत्थारितकण्टकाः ।

आलोकावच्छादार्गेण मणिं यद्वक्तुं पण्डिताः ॥

अथ मन्दसूचनीयां मङ्गलितमात्रं प्रत्यक्षेति । यद्यप्युद्देशेन प्रसङ्गादिष्वपाठस्तथापि यथोद्देशं जिज्ञासौचित्यात् । इत्यादि ।

End. तत् स्वाद्ये नुमानश्रवणपरार्थं नुमाने तव साध्यविशेषणत्वस्यापि — —

Colophon. इति महामहोपाध्यायसङ्कलितमधुसूदनकृतो अतिरेककण्टकोद्धारः सम्पूर्णः ।
सम ४५९ चैत्रशुद्धि ।

विषयः । तत्त्वविनाशखलुर्गतानुमानखलुश्च जगदेवमित्युक्ता आलोकनाम्नी या टीका तस्या आख्यानं ।

No. 1910. दण्डविवेकः ।

Substance, Palm-leaf, 14 × 2 inches. Folia, 187. Lines, 5 on a page. Extent, 3,963 s'lokas. Character, Maithilī. Date, L. S. 555. Place of deposit, Sāño, Darbhāngā, Paṇḍit Mādhava Jhā. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Danḍa-viveka. Penal offences, the propriety of inflicting punishment, and the different forms of punishment to be inflicted. By Vardhamāna Mahāmahopādhyāya, son of Bhavēśa. The author was a native of the village of Vilvapañcha, and the Chief Justice in the court of one of the chiefs of Tirhut. He says his work is founded principally on the Kalpataru, Kāmadhenu, Hālayudhī, Dharmakosha, Smṛtisāra, Kīrtiyasāgara, Ratnākara, Pārijāta, Vyavahāra, Tilaka, Pradipikā, Pradipa and the original texts of Manu and Yājñavalkya with their commentaries. The codex is 223 years old.

Beginning. पाणिभ्यामुपजातवेपथुतया यत्नेन यः कल्पितो-

येन खेदजलौघपूरिततया नापेक्षितोऽन्वयः ।

सम्यार्थत्वमवैत्य यो मुकुलिते सन्ने करे कम्बुना

सादृश्यं गतवान् स पातु शिवयोः सायन्तनोऽर्घ्याङ्गलिः ।

साधे राधिकया वनेषु विहरद्गत्याः कपोलस्रले

घर्माभोविसरं प्रसारिणमपाकर्तुं करेण स्पृशन् ।

तत्र प्रत्युत सात्त्विकामुमिलनादौ जायमाने जवा-

दव्यादौ विफलप्रयासविक्रान्तौ गोपालरूपो हरिः ॥

दण्डस्यादौ परिकरस्ततः पटतस्य हेतवः ।

उक्ता दण्डविवेकोऽस्मिन् परिच्छेदेषु सप्तसु ॥

तत्र दण्डप्रशंसायां सप्तः । इत्यादि ।

End.

न शक्यमन्योन्यविरुद्धधर्मिणो भवे + तैर्बहुममीप्रकीर्णकाः ।

उदाहृतास्तत्तदुपाधिकल्पनात्तथाप्यमीदृशै + चित्वाप्तये ॥

Colophon.

इति महामहोपाध्यायधर्माधिकरणिकश्रीवर्द्धमानछतौ दण्डविवेके प्रकीर्णकद-
ण्डपरिच्छेदः सप्तमः ।

श्रीविल्वपञ्चान्वयसम्भवेन श्रीमद्भवे शस्य तनूद्भवेन ।

श्रीवर्द्धमानेन निर्दिष्टभर्तुः कृते कृतो दण्डविधौ विवेकः ॥

परकृतिमपि दृष्ट्वा निर्मितोऽस्मिन् निबन्धे

समुचितवचनोक्त्या लक्ष्यते कापि लक्ष्मीः ।

स्फुरति हि कुसुमानां श्रेखरे योजितानां

नव इव समुदायद्योतमानो विनोदः ॥

कल्पतरु-कासधेनू चलायुधश्च धर्मकोषश्च ।

स्मृतिसारकृत्यसामरस्यकरपरिजातांश्च ॥

टीकासहिते द्वे संहिते च मनुयाज्ञवल्केभ्यो ।

अवचारे तिलकश्च प्रदीपिकाश्च प्रदीपश्च ॥

दृष्ट्वा कृतो निबन्धो निबन्धानिर्बन्धादेश वर्धेन ।

तदिमानिमज्ज दृष्ट्वा गुणदोषौ कल्पयन्तु मे सुतः ॥

इति विल्वपञ्चामीयकविश्रीमद्भवे शास्त्रजसहामहोपाध्यायधर्माधिकरणिकश्री-
वर्द्धमानछतौ दण्डविवेकः समाप्तः । संसं ३५५ ॥

विषयः ।

१ प्रथमपरिच्छेदे,—दण्डप्रशंसाकीर्तनं । अदण्डदोषकथनं । अथथादण्डनिन्दा-
कथनं । सम्यग्दण्डग्रहणीर्तनं । दण्डप्रणयनोपकरणकथनं । सम्भादिनिरूपणं ।

शपथादिविधिकथनं । सभ्योपदेशकीर्तनं । सभ्यानां गुणदोषकथनं । दण्डभेद-
निरूपणं । तत्र वाग्दण्डनिरूपणं । धिग्दण्डनिरूपणं । घनदण्डनिरूपणं । विविध-
बन्धदण्डनिरूपणं । मानपरिभाषाकीर्तनं । व्यावहारिकीनैगमादिभञ्जानिरूपणं ।
दण्डनिमित्तनिरूपणं । तत्र अनुषंगमारणक्षेप-परदारामिर्षण-वाक्पादव्य-दण्डपा-
दव्य-प्रकीर्णकानि दण्डस्थानानीति निरूपणं । तत्र अविघाताभिद्रोहरूपदण्डपादव्य-
द्वैविध्यनिरूपणं । दण्डनिमित्तेषु दण्डभेदव्यवस्थाकीर्तनं । तत्र साधारणसाधारण-
भेदाद् द्विविधवाधकीर्तनं । अदण्डकथनं । दण्डापकर्षकथनं । दण्डमास्यनिरूपणं ।
दण्डोत्कर्षनिरूपणं । शरीरदण्डविधिकथनं । दण्डपरिनिष्ठाकथनं । तत्र दण्ड-
नियमकथनं । दण्डप्रकारनियमकथनं । दण्डसमुच्चयकथनं । एकदण्डोत्तरसङ्कलन-
विधिकथनञ्च ।

२ये परिच्छेदे,—अनुषंगमारणदण्डनिरूपणं । तत्र अविज्ञाने हन्तरि तद्विज्ञानोपाय-
कथनं । तत्र प्रश्नप्रकारादिकीर्तनञ्च । ज्ञातस्य चक्षुर्दण्डकथनं । भर्मापातदण्डकथनं ।
प्रेरकस्य दण्डकथनं । साक्षसदण्डकथनञ्च ।

३ये परिच्छेदे,—क्षेपदण्डनिरूपणं । तल्लक्षणादिनिरूपणञ्च । राजकृत्यकथनं ।
प्रकाशतस्करदण्डनिरूपणं । तत्र क्रयविक्रयादौ कूटव्यवहारिणां दण्डकथनं । राज-
व्यवस्थापितनदीनगरपर्वतसमुद्राद्यधिकरणकग्रन्थादानदण्डकथनं । ग्रन्थापवाद-
कथनं । कूटकारिणो वणिजो दण्डकथनं । पणनिर्माणोपजीविनो वणिजो दण्ड-
कथनं । अनभिज्ञस्य चित्त्विकस्य दण्डकथनं । विषयवस्तुनां दण्डकथनं । सभ्या-
नामन्यायवादिनां तथा उक्तोच्चार्यिनां दण्डकथनं । उक्तोच्चार्यादिनाञ्च दण्ड-
कथनं । कूटसध्यमाचिणां दण्डकथनं । सूतकारदण्डकथनं । कूटव्यवहारिणां दण्ड-
कथनं । अनभिज्ञस्य ज्योतिर्विद्दो दण्डकथनं । रजकस्य दण्डकथनं । कलेन परान्
वचयतो दण्डकथनं । मूल्यमादायापि शिखामप्रयच्छतो दण्डकथनं । अविचार-
शीलनान्तिकयोर्दण्डकथनं । लोकवृत्तार्थे दृष्टातर्पस्त्रवेष्टाधारिणां दण्डकथनं ।
कुशीलवादिनां दण्डकथनं । अप्रकाशतस्कराणां दण्डकथनं । सर्वाण्यदस्करस्य
विशेषकथनं । मार्गतस्कराणां दण्डकथनं । द्रव्यविशेषहरणे दण्डविशेषकथनं ।
अनुक्तद्रव्यहरणे दण्डविधानञ्च ।

४थे परिच्छेदे,—परदारामिर्षणदण्डकथनं । तत्र सङ्कटवर्णाभिगमभेदेन तस्य
द्वैविध्यनिरूपणं । स्त्रीदण्डे विशेषकथनं । सङ्कटवर्णादीनामवयवभेदकथनपूर्वकं
प्रत्येकं दण्डविशेषकीर्तनञ्च । बलुच्छलादिना अभिगमे दण्डकथनं । तत्र अभिग-
म्याया गुप्तत्वागुप्तत्वहन्-तयाप्रातिलोभ्यानुलोभ्यहन्तदण्डविशेषकथनं । अन्याभि-
गमनदण्डकथनं । रुजनाभिगमे राजपत्न्यादिगमने च दण्डकथनं । कन्यादूषणदण्ड-

कथनं । कन्याहरणदण्डकथनं । विवाहयितुर्विरोधस्य कूटकारिणो दण्डकथनं । स्त्रिया अपि कन्यादूषणदण्डकथनं । बन्धव्याशुभिर्ममदण्डकथनं । पशुयोनिरु गमनादिदण्डकथनम् ।

३मे परिच्छेदे,—वाक्पातघटदण्डकथनं । तत्र लक्षणादिविवेचनं । देशजाति-कुलाक्रोशे दण्डकथनं । ब्राह्मणादीनां परस्परारोपदण्डकथनं । पारण्यविशेषेषु दण्ड-विशेषकथनं । मिथ्याक्रोशदण्डकथनं । राजाक्रोशे दण्डकथनं । विशिष्य अनुपदि-ष्टानां वाक्पातघटाणां दण्डनिरूपनम् ।

६ष्ठे परिच्छेदे,—दण्डपारण्यदण्डनिरूपणं । तत्र हस-लगुड-पाषाणभस्म-कर्म-पाश-शस्त्रादिभिः प्रहरणे प्रत्येकं दण्डकथनं । पुत्रादीन् पातय्याथ प्रेरयत एव पित्रादेरपराधे न लभ्ययेतिनिरूपणं । अदण्डनिमित्तनिरूपणं । लगुडादिना बुद्धि-पूर्वकमारणे दण्डकथनं । भार्यापुत्रदामादीनां निरतिप्रचारे दण्डकथनं । दूणेः प्रहर्तृत्वे दण्डकथनं । आततायिनिरूपणानन्तरं तत्र तत्र दण्डकथनं । बह्वनाभिकं प्रहरतां प्रत्येकं दण्डकथनं । प्रहारार्थमुद्यतस्य दण्डकथनं । भस्मादिप्रलेपदण्डकथनं । शस्त्रादिकरणकप्रचारदण्डनिरूपनम् ।

७मे परिच्छेदे,—प्रकीर्णकदण्डकथनं । प्रकीर्णकभेदननिरूपणं । तत्र विहिताकरण-निषिद्धाद्याचरणदण्डकथनं । मर्यादाभेदनदण्डकथनं । कूटभासनप्रयोगदण्डकथनं । राजाज्ञाप्रतीघातदण्डकथनं । पुरवासिजन-प्रकृतिप्रभृतीनां सम्भेदने दण्डकथनं । पित्रा पुत्रस्य विवादे दण्डकथनं । प्रतिप्रहविरोधादिदण्डकथनं । पाषाडादिधर्मवि-पर्यये दण्डकथनं । प्रायश्चित्तयतिशये दण्डकथनं । वर्षमङ्कुरदोषे दण्डकथनं । अशुक्लस्नाने तदुपश्रवणदण्डकथनं । शस्त्रघातनदण्डकथनं । निधिग्रहणादौ दण्ड-कथनादिकं । सारुषदण्डकथनं । गृहादौ कण्टकादिनिलेपे दण्डकथनं । भार्याशु-पघातदण्डकथनं । गृहकुचादिभेदनदण्डकथनं । पूज्यातिक्रमदण्डकथनं । अभि-घ्नादिना ब्राह्मणादिदूषणे दण्डकथनं । अहेतुकप्रतिघटत्यागदण्डकथनं । अभि-चारादिदण्डकथनं । अदुष्टदूषणदण्डकथनं । जारं चौरत्वेन कथयतो दण्डकथनं । अतिक्रोशयितृये दण्डकथनं । संक्रमादिभेदने दण्डकथनं । तङ्गमादिभेदादौ दण्ड-कथनं । विषाग्रिप्रयोगशीलायाः स्त्रिया दण्डकथनं । राजकोषापचारादौ दण्डकथ-नं । अदासीदामीकरणदण्डकथनं । राजानिष्टप्रकाशनदण्डकथनं । शूद्ररथादिवाहनं दण्डकथनं । आत्मघाते ततो रक्षिते च दण्डकथनं । पुत्रादिहीनाया धनं गृह्यतः परस्य दण्डकथनं । विशेषेण शूद्रस्य नियमातिक्रमे दण्डकथनं । अवध्यवन्ध-वध्यमे-चनशेदण्डकथनं । वादिनः प्रतिनिधिविषये कथनचारे परायेवादिनो दण्डकथनं । कूटसाक्षिनिर्देशदण्डकथनं । कूटसाक्षिदण्डकथनं । जानतः साक्षिणः कौटिल्या

द्विगदयो दण्डकयनं । लोखकूटकरणे दण्डकयनं । निर्णयोत्तरकृते दण्डकयनं ।
विद्याभियोगादेः दण्डकयनं । पुनन्यायविषये दण्डकयनं । सोत्तरपणविवादविषये
दण्डकयनञ्च ।

No. 1911. अधिकरणचन्द्रिका ।

Substance, country-made paper, 14 × 3½ inches. Folia, 112. Lines, 6
on a page. Extent, 2,164 ślokaś. Character, Maithili. Date, ? Place
of deposit, Sāñō, Darbhāngā, Paṇḍit Mādhava Jhā. Appearance, old. Prose.
Correct.

Adhikaraṇa-chandrikā. On syllogisms with explanations and bear-
ings of the various illustrations usually cited by authors. By Āpadeva
Mahāmahopādhyāya.

Beginning. इन्द्रिाद्दयानन्दं फलेन्द्रीवरलोचनं ।

सानन्दं परमानन्दं वन्देऽहं नन्दनन्दनं ॥

अथ अधिकरणनिरुक्तिः, यथा.—

विषयो विषयश्चेव पूर्वपक्षलोचनम् ।

निर्णययेति पश्चाद् शास्त्रेऽधिकरणं स्मृतं ॥

इत्युक्तमभियुक्तेः । अस्यार्थः । यस्मिन् शास्त्रे विषयादिकं विचारस्य पश्चाद्दमधि-
क्रियते तच्छालसधिकरणं भूतमित्यर्थः । इत्यादि ।

End.

प्राक्तनं धर्मे क्वचिदन्वययति क्वचिज्जगति च । यथा इदमग्रे श्रूयते शरमय-
वर्द्धिर्भवतीति ॥

तत्र सामान्यतः दर्भमाचक्ष्यातिदेशप्राप्तौ शरस्य विशेषत एव उपदेशः । तथा
मृहमेधिनामिष्टिविषये अतिदेशपश्चादेव दर्भकर्माज्यभागादेः सर्वस्य प्राप्तये
विशेषोपदेश इति विवेचनीयं ।

Colophon. इति महासहोपाध्यायमीमांसकवीशापदेवकृता अधिकरणचन्द्रिका सम्पूर्णा ।

विषयः । अधिकरणनिरुक्तिः । तन्त्रप्रसङ्गान्यायनिरूपणं । रथकाराधिकरणं । निषादस्य-
पत्यधिकरणं । यक्षैकलाधिकरणं । अविद्यमयलाधिकरणं । सर्वपिष्टाधिकरणं ।
फलचमसाधिकरणं । होलाकाधिकरणं । सर्वस्यद्विषाधिकरणं । राविमवाधि-
करणं । परिषदधिकरणं । फलभूमाधिकरणं । प्रतिनिध्याधिकरणं । विरोधाधि-
करणं । अर्थवादाधिकरणं । कपालाधिकरणं । कृष्णलन्यायनिरूपणं । स्मृतिस्त्रि-
आधिकरणं । पदिन्यायनिरूपणं । पदादवशीथन्यायनिरूपणं । देवताधिकरणं ।

शेमसिद्धाधिकरणं । कर्मण्यारम्भाधिकरणं । शंखधिकरणं । कौण्डपायिनाम-
यनं । कपिल्ललाधिकरणं । द्यूतपणन्यायनिरूपणं । दण्डापूपन्यायनिरूपणं । पण-
पूरणन्यायनिरूपणं । शक्तिवचनान्यायनिरूपणं । संयोगप्रयत्नन्यायनिरूपणं ।
तदाद्युत्कर्षन्यायनिरूपणं । तदन्तापकर्षन्यायनिरूपणं । कामस्य नित्यापेक्षया-
विलम्बिताधिकारकथनं । आनेष्टाधिकरणं । यावज्जीवाधिकरणं । अनुषङ्गाधि-
कारकथनं । आष्टमिकविहृत्यधिकरणं । प्रतिपन्नधिकरणं । खल्लेवालीन्यायनिरू-
पणं । देवतासाहित्यकथनं । पञ्चधिकरणं । तिर्यग्धिकरणं । सर्वशक्त्यधिकरणं ।
प्रक्रमाधिकरणं । तत्त्वस्वाधिकरणं । आरम्भाणीयन्यायनिरूपणं । ज्योतिरधिकरणं ।
स्मृत्यधिकरणं । विविदिषदधिकरणं । प्राणाधिकरणं । हविषपल्लवणाधिकरणं ।
अभ्युदितेष्टिन्यायनिरूपणं । आभिचाधिकरणं । अन्ताधिकरणं । शेमयाजिन्याय-
कथनं । अक्षान्यायनिरूपणं । हेतुमन्निगदाधिकरणं । पाशाधिकरणं । कक्षा-
धिकरणं । धान्यमधिकरणं । शेषद्वन्द्वन्यायनिरूपणं । नित्यानित्यवैषम्यकथनं ।
विधनुवादवैषम्यकथनं । सापेक्षत्वनिरपेक्षत्ववैषम्यकथनं । द्वयोः प्रणयन्यधिक-
रणं । परिभाषाधिकरणं । निषेधपर्युदासनिरूपणं । सर्वमानाधिकरणं । विधि-
नियमादिकीर्तनं । श्रुतिलिङ्गाधिकरणं । वैश्वानराधिकरणं । गुणविहृत्यधिकरणं ।
लिङ्गममवायन्यायकथनं । गिरागिराधिकरणं । शक्त्यधिकरणं । अनुधाजाधिक-
रणं । प्रवृत्तिविहृतिविभागकथनञ्च ।

No. 1912. स्मृतिसारसमुद्भवः, प्रथमखण्डः ।

Substance, country-made paper, 15 × 4 inches Folia, 128. Lines, 6 on a page. Extent, 2,380 śloka. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Sāñ, Darbhāṅgā, Paṇḍit Mādhava Jhā. Appearance, Fresh. Prose and verse. Correct.

Smṛtisāra-samuchchaya. A compendium of the ordinances of the Smṛiti, including various fasts, festivals, ceremonials, expiations and penances. By Harinātha Mahāmahopādhyāya. The codex comprises the first book (Khaṇḍa) which treats of the domestic religious duties of householders.

Beginning. नमामि यामिनीकान्तकान्तमालम्ब्यन्ते शिवं ।।

शिवोद्भवसर्व्वं सर्व्वं सर्व्वार्थसिद्धये ॥

अथासंस्कृतस्य कर्मण्यनधिकारात् संस्कारा एव प्रथमतो निरूप्यन्ते । अथाष्ट-
संस्काराः । तत्र मनुः ।

वैदिकैः कर्मभिः पुण्यैर्निषेकादिर्दिजन्मनां ।

कार्यः शरीरसंस्कारः पावनः प्रेत्य चेह च । इत्यादि ।

End.

शैपादानिकसूत्रे न दोषः, तत् पर्यन्तं दोहनवाहननिषेधस्य तत्पर्यन्तविषया-
भावात्, यावद्वचनं हि वाचनिकमिति न्यायात् ॥

Colophon.

इति महासंहोषाध्यायश्रीहरिनाथविरचिते स्मृतिसारसमुच्चये प्रथमखण्डः समाप्तः ।

विषयः ।

ब्राह्मणादीनां संस्कारावश्यकताकथनं । शूद्रस्यापि अमन्त्रकसंस्कारावश्यकता-
कीर्तनं । स्त्रीणामुदाह एव शैपनायनिकः संस्कार इति निरूपणं । तत्र तासां सप-
नयनस्थाने निवासः, गुरुशुश्रूषणस्थाने पतिमेवा, अग्निपरिचर्यास्थाने च गृह-
कार्यमिति निर्णयः । तत्र गर्भाधानसंस्कारविधिः । सीसन्तोदयनविधिः । सुखपस-
वविधिकथनं । मातृच्छेदविधिः । आयुष्करणविधिः । नामकरणं । निष्क्रा-
मणविधिः । सूर्य्यप्रदशनविधिः । अन्नप्राशनविधिः । चूडाकरणविधिः । उपन-
यनविधिः । तत्र यज्ञोपवीतादिनिरूपणञ्च । भिक्षाविधिः । भृत्योपासनविधिः ।
तत्र प्राणायामविधिकीर्तनञ्च । अनध्यायनिरूपणं । तत्र शालविशेषे कालविशे-
षनिषेधकथनञ्च । कन्यादानाधिकारिनिरूपणं । सापिण्ड्यादिनिरूपणं । शौच-
विधिकथनं । आचमननियमितकथनं । आचमनानुक्तकथनं । दन्तधावनदि-
विधिः । स्नानादिविधिः । तर्पणविधिः गायत्रीजपेतिकर्तव्यता । देवपूजाविधिः ।
पुण्यादिचयनविधिः । विशेषेण शिवलिङ्गादिपूजाविधिकीर्तनं । मनुष्ययज्ञवि-
धिः । वैश्वदेवविधिः । तैजसादिद्रव्यशुद्धिकथनं । नित्यशुद्धिविधिः । भूमिशुद्धि-
विधिः । उदक-पक्वाग्र-सन्मयादिपावशुद्धिकथनं । अतिथिपूजाविधिः । भोजन-
विधिः । इतिहास-पुराणश्रवणविधिः । श्रयणविधिः । सामान्यव्रतधर्मेनिरूपणं ।
साध्वीधर्मकथनं । उपवासविधिः । तिथिद्वैधे व्यवस्थाकथनं । व्रतव्रतविधिः ।
सर्ध्व साधादिमामोलेखिततादौ शूक्तप्रतिपदादिदर्शान्तयान्द्रमासे प्राङ् इति-
निरूपणं । मासलक्षणदिकथनं । मलमासलक्षणनिरूपणं । विष्वक्व्रतप्रयोगकथनं ।
महाराजव्रतप्रयोगकथनं । शैवव्रतविधानं । वैष्णवव्रतविधानं । नागव्रतविधानं ।
सामान्यव्रतविधानञ्च । मत्स्यादिभोजनविधिः । अशुभश्रयणव्रतविधिः । नाना-
तिथिलक्षणनिरूपणं । मेधामेधनिरूपणं । सर्वपापव्यहंतुनिरूपणं । प्रायश्चित्त-
धर्मनिरूपणं । ब्रह्मवधादिनिरूपणं । अथ प्रायश्चित्तकथनञ्च । गोवधादिप्रायश्चि-
तं । सुरापानादिप्रायश्चित्तं । सुरादिलक्षणं । अपेयचौरपानादिप्रायश्चि-
तं । अभक्ष्यभक्षणप्रायश्चित्तं । भक्ष्य भक्ष्यनिरूपणं । राजसल्लादिभजनप्रायश्चित्तं । अ

सृष्ट्यसृष्ट्यप्रत्यक्षितं । अस्मागमनप्रत्यक्षितं । निन्दितविवाहप्रत्यक्षितं । संसर्ग-
प्रत्यक्षितं । अस्मागमनप्रत्यक्षितं । अस्मागमनप्रत्यक्षितं । अस्मागमनप्रत्यक्षितं ।
कीर्तनम् ।

No. 1913. स्मृतिसारसमुच्चयः, विवादप्रकरणं ।

Substance, Palm-leaf, 13 × 2 inches. Folia, 174. Lines, 5 on a page.
Extent, 2,918 s'lokas. Character, Maithilī. Date, L. S. 363. Place of
deposit, Darbhāṅgā, Bābu Guṇes'vara Sīṃha. Appearance, very old. Prose
and verse. Correct.

Smṛitisāra-samuchchaya. Part second of the work noticed under
the last preceding No. It treats of Judicature.

Beginning. प्रथमतस्तस्मिन् पचाणि न सन्ति ।

— — — सर्वेषु युक्तियुक्तस्य पञ्चात् ।

न हि कचिदर्थेविशेषादेवं कुर्वन्ति । इत्यादि ।

End.

अपि द्रव्यविभागो भवत्येव न स्वेच्छया पारतन्त्र्यात् । तदुक्तं ।

यदि कुर्व्यात् समानं सा पञ्चाः कार्याः समांशिकाः । इति ।

Colophon.

इति मन्वानस्योपाध्यायश्रीहरिनाथोपाध्यायविरचिते स्मृतिसारे विवादप्रकरणं
परिपूर्णं । लसं २६३ फाल्गुन श्राद्ध ।

विषयः ।

विवादपदनिरूपणं । अणदानविधिः । आधिविधिः । अणदानाधिकारिणः ।
निक्षेपविधिः । अस्त्राभिविज्ञयविधिः । सम्भूयसम्भूतानविधिः । दत्ताप्रदानिक-
विधिः । दत्तविधिः । अदत्तविधिः । अतकविधिः । वेतनस्थानपाकशक्यकथनं ।
पण्यस्त्रीविधिः । स्त्राभिपालविवादकथनं । सम्बिद्धातिक्रमविधिः । विक्रीयामस्य-
दानविधिः । सीमाविवादकथनं । विहृष्टालविविधिः । शस्त्ररक्षाविधिः । वाक्-
पाठविधिः । दण्डपाठविधिः । शेषविधिः । साक्ष्यविधिः । दायभागनिरु-
पणं । भागानर्हकथनं । असंस्कृतरक्षाविधिः । अविभाज्यनिरूपणं । स्त्रीधनवि-
भागकथनं । वर्णसमर्थविभागकथनं । विभक्तजविभागविधिः । पुत्रान्तरविधिः ।
औरसस्त्वजादिपुत्रधनविभागकथनं । अपुत्रधनविभागकथनं । संवत्स्रधनविभा-
गकथनं । विभक्तजत्यनिरूपणं । दूतसमाकथयविधिः । विभागनिर्णयः । विभक्ता-
गतविभागकथनं । वस्त्रावलीनिरूपणं । दण्डसंज्ञाकथनं । मानसंज्ञाकथनं । यव-
हारनिरूपणं । भाषाविधिः । उत्तरविधिः । संप्रतिपत्तिविधिः । प्रत्यवस्तुनविधिः
प्राज्ञ्यायविधिः । साक्षिदूषणविधिः । भुक्तिविधिः । अनुपभोगेन अस्मिन्निक-

यन । भुक्त्यपवादकथन । युक्तिनिरूपण । शपथविधिः । द्रव्यसंख्यातो दिव्यवि-
शेषविधिः । वर्णादिनो दिव्यविशेषकथन । जयपराजयावधारणविधिः । शपथ-
जयभङ्गप्रकारकथन । साक्षिभावणविधिः । स्त्रीनसाक्षिनिर्णयः । घनादिविधि-
कथन । कृतनिष्ठनिविधिः । स्वतन्त्राकृतनलचर्चनिर्णयः । उदकपरीक्षाविधिः ।
शूद्रधनविभागे विशेषकथनश्च ।

No. 1914. आचारदीपिका ।

Substance, country-made paper, 15 × 5 inches. Folia, 52. Lines, 10 on
a page. Extent, 1,593 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of
deposit, Darbhāṅgā, Bābu Guneśvara Sīṅha. Appearance, new. Prose.
Incorrect.

Āchāra-dīpikā. A commentary on the *Āchārādarsa* of Śrīdatta.
By Harilāla.

Beginning. शब्दाश्लेषमिमांसायाः सततं संविद्य कुर्वन्ति ये
सन्तो सदसत्सूटं धिक्कया धर्माधिनेषी + ताः ।
धन्या एव ततः प्रपञ्चकलैलैरेव मन्ये + +
देवा देवमस्तुताः + मुदिता यास्यन्ति मोक्षं परं ।
— — — — — ॥

नमस्तु मङ्गलान् श्रीगुरुं जलतापहं ।

हरिलालः सुवोधाय करोत्याचारदीपिकां ॥

प्रारिम्भितप्रतिबन्धकीभूतोपशमाय आशीर्वादात्मकमङ्गलमादौ शिष्यशिष्याये
तिब्रूयति — दीक्षितोत्तरणयज्ञे । इत्यादि ।

End. तथा मनुक्तं मन्वादिवचनाश्रितं मुक्तमालिख्यं ।

तथा हि यथा चर्मासम्बन्धद्वयं गङ्गादितीर्थस्य सलिलं — — — तीर्थस्य ।
लिलान्तर्गतं + आश्रमित्यर्थः । — — — ।

Colophon. इति हरिलालकृता आचारदीपिका समाप्ता ।

विषयः । आचारादर्शस्य व्याख्यानं ।

No. 1915. पूर्णचन्द्रः, प्रायश्चित्तप्रकरणं ।

Substance, country-made paper, 16 × 4 inches. Folia, 142. Lines, 6 on a page. Extent, 3,384 ślokas. Character, Maithilī. Date, Sk. 1641. Place of deposit, Darbhāṅgā, Bābu Guneśvara Sīṅha. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Pūrṇachandra. An elaborate treatise on Smṛiti rites. The codex comprises only that portion of work which treats of expiations, *Prāyaścitta*, giving details of all the various offences, faults and omissions for which expiations have been ordained, and directions for performing such rites. By Ripuñjaya.

Beginning. वाणी विराजते यस्य वदनेऽखलिता सदा ।

श्रीः स्थिरा हृदये यस्य तं श्रीकान्तमर्चं भजे ॥

सरस्वतीञ्च पितरं नत्वा तीर्थं + + + + ।

+ + + + + हासञ्च सङ्गृह्णानवलोक्य च ।

सारमुद्धृत्य क्रियते प्रायश्चित्तनिरूपणं

तत्र प्रथमं परिपत्रिकस्यते । इत्यादि ।

End.

शारीतः । चार्चं प्रातः चार्चं सायमद्यादिप्रो व्रतं चरेत् ।

चार्चं पिवेत् पञ्चमयं चार्चसोपवसेत् क्रमात् ।

प्राजापत्यव्रतञ्चेतत् कच्छश्च व्रतमंशुकं ।

Colophon. इति श्रीरिपुञ्जयकृते पूर्णचन्द्रनामधन्ये प्रायश्चित्तप्रकरणे कच्छपरिच्छेदः समाप्तः ।

शकाब्दाः १६४१ ।

विषयः । परिषद्ध्यर्चननिरूपणं । पारिभाषिकव्रजघातकलच्छनं । निमित्तिनोऽपि बधभाषितनिरूपणं । प्रयोजकानुयायकादीनां लक्षणादिकथनं । ज्ञानतः साचाटुब्रह्म-बधे कृते सर्वेषां वर्णानां प्राणान्तिकं प्रायश्चित्तमिति निरूपणं । मरणविधिकथनं । अज्ञानतोऽद्वादशवर्षिकव्रतविधानं । प्राजापत्यव्रतविधानं । तदशक्तौ धेनुदानविधिः । अथ प्रयोजकादीनां प्रायश्चित्तविधानं । निमित्तान्तरेण ब्रह्मबधे प्रायश्चित्तकथनं । पिष्टमाष्टमोदरधाढ्य-आचार्य्यश्रेणियाहिताग्नीनामज्ञानतः प्रत्येकं बधे प्रायश्चित्तविशेषनिरूपणं । स्त्रीबधप्रायश्चित्तं । गर्भबधप्रायश्चित्तकथनं । कृमि-चारिणादिवधप्रायश्चित्तं । अविषवैश्यादिवधप्रायश्चित्तं । एषां स्त्रीबधे प्रायश्चित्तं । आत्महननार्थमुद्यतस्य प्रायश्चित्तं । प्रायश्चित्ताभावकथनं । यदि पलायनादिप्रकारान्तरेण आत्मरक्षणं कर्तुं न शक्यते तदैव आत्मतायिवधे दोषाभाव

विषयः । इति निरूपणं । वयोवस्त्रावशेन प्रायश्चित्तश्लापादिकथनं । तन्त्रतान्त्रिकपणं । ब्राह्म-
णादिवधार्थमुद्यतस्य तवाह्नतार्थस्य च प्रायश्चित्तं । मोक्षान् ब्राह्मणमांसभोजनप्रा-
यश्चित्तं । महापातकमुद्दिश्य भयथादिकरणप्रायश्चित्तं । कृत्रिन्निव्याशपथे दोषाभा-
वकीर्तनं । मैत्रीभद्रनादिप्रायश्चित्तं । जातिधंशकरकर्मोद्धानप्रायश्चित्तं । अन्य-
जादीनामन्नभोजनप्रायश्चित्तं । जौधादिना भार्या भावादिभक्ष्येन सम्बोधयतः प्राय-
श्चित्तं । अपुण्यिताया नार्या गर्भधारणे प्रायश्चित्तं । देवोद्यानादौ मुचादिपरित्याग-
प्रायश्चित्तं । गोवधप्रायश्चित्तं । तत्र मुख्यत्वेन गोसेवनप्रकारकीर्तनं । तत्र ह्यभक्ष्य-
नादिप्रायश्चित्तं । कपिलादिगोह्वनेन विशेषकथनं । गोमर्भघातप्रायश्चित्तं । हडारो-
गिष्ठादिगोवधे विशेषकथनं । गोताडुनादिप्रायश्चित्तं । गोदोहननियमादिक-
थनं । घेनूनामशौचकथनपूर्वकं तत्र दुग्धपानप्रायश्चित्तकथनं । हलवाचनादिना-
गोमर्भरणे प्रायश्चित्तकीर्तनं । काष्ठलोष्टाद्याघातेन गोमर्भरणे विशेषप्रायश्चित्तकथनं ।
गोः कर्णलाङ्गुलादिपाटने प्रायश्चित्तकथनं । गोवधापवादकथनं । अपालनकृत-
गोवधप्रायश्चित्तं । मुष्कमोक्षणप्रायश्चित्तं । घेनुवाचनादिप्रायश्चित्तं । अजमेपादी-
तरप्राणिवधप्रायश्चित्तकथनं । सुरापानादिप्रायश्चित्तं । गौडो-पैशौ-माध्वीभेदान्
सुरायास्त्रैविध्यकथनपूर्वकं पुनः पानस-खाज्जूरैरादिभेदेन द्वादशविधलकथनं । तत्र
वर्णविशेषे तत्तत्यानादिप्रायश्चित्तकीर्तनञ्च । अथ पुनरपनयनविधिकथनं । मद्यभा-
ण्डस्थितजलपानादिप्रायश्चित्तं । चाण्डालभाण्डस्थितजलपानप्रायश्चित्तं । चाण्डालक-
तकूपादिजलपानप्रायश्चित्तं । रजकादिभाण्डस्थजलपानादिप्रायश्चित्तं । शुद्धजल-
पानप्रायश्चित्तं । वामरक्षणेन जलपानप्रायश्चित्तं । विन्मूत्रशवादिदूषितजलपानप्राय-
श्चित्तं । मित्रे प्रसूतानां घेनूनां पयःपाने प्रायश्चित्तकथनं । शुद्रादीनां कपिलापयः-
पानादौ प्रायश्चित्तकथनं । चाण्डालाद्यन्नभोजनादिप्रायश्चित्तं । रेतोमूचादिपानप्राय-
श्चित्तं । विडालकाकाद्यन्विष्टभोजनप्रायश्चित्तं । अशोचिनामन्नभोजनप्रायश्चित्तं ।
अस्त्रिमद्यनादिश्राद्धभोजनप्रायश्चित्तं । लग्ननाद्यभक्ष्यभक्षणे प्रायश्चित्तं । अभक्ष्यमां-
सभक्षणप्रायश्चित्तं । अप्रजायां कन्यायां जामाहृष्टहे भोजनप्रायश्चित्तं । ब्रह्मचारिणां-
प्रेथानां पानादिप्रायश्चित्तं । विधवायाः भक्ष्यादिभोजनप्रायश्चित्तं । निषिद्धपत्नादौ
भोजनप्रायश्चित्तं । सामान्यतः स्त्रियप्रायश्चित्तकथनं । द्रव्यविशेषापचरणे प्रायश्चित्तविशे-
षकथनं । महापातकादिनिरूपणं । गुर्वङ्गनागमनप्रायश्चित्तं । अतिपातकप्रायश्चित्त-
कथनं । गुरुतत्पातिदेशप्रायश्चित्तं । क्षत्रियादिगमनप्रायश्चित्तं । अन्यजक्षीगमनप्रा-
यश्चित्तं । गवादिगमनप्रायश्चित्तं । रजस्सलागमनप्रायश्चित्तं । सामान्यतः संसर्गप्राय-
श्चित्तं । असूयश्रावणप्रायश्चित्तं । कुकुरादिसर्पे विशेषकथनं । दुःखप्रादिप्रायश्चित्त-
कथनं । शीनवर्षाभिवादनप्रायश्चित्तं । परिवर्तिप्रायश्चित्तं । समोनादिपरिचयनप्रा-

यश्चित् । पुनर्भूँ प्रायश्चित् । नर्णविशेषेण न्नात्यप्रायश्चित्तकथनं । निषिद्धदिवसे हस्त-
वाचनप्रायश्चित् । अविश्रुतद्रव्यविक्रयप्रायश्चित् । कन्यादिविक्रयप्रायश्चित् । एतद्विवा-
चकर्तुश्च प्रायश्चित्तकथनं । देवगृह-पुष्करिण्यादिविक्रयप्रायश्चित् । गृहादिगृहि-
निरूपणं । द्रव्यगृहिनिरूपणं । क्रियाहीनस्य प्रायश्चित्तकथनं । कांक्षपात्रे नारिके-
लजलादिपानप्रायश्चित् । केशाकर्षणप्रायश्चित् । पादाघातादिप्रायश्चित् । शवादि-
स्पर्शप्रायश्चित् । यज्ञोपवीतच्छेदनप्रायश्चित् । श्लेष्मकथनप्रसङ्गेन श्वरगोष्ठकादीनां
श्लेष्मककथनं । द्विग्नयज्ञोपवीतिनः असूयश्लेष्मप्रायश्चित् । त्यक्तयज्ञोपवीतिनः
प्रायश्चित् । प्रायश्चित्तहोमविधिकथनं । प्रायश्चित्तकुशण्डिकाविधिकथनं । छच्छाणां
लक्षणादिकथनञ्च ।

No. 1916. गर्गपद्धतिः वा गृह्यपद्धतिः ।

Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 72. Lines, 10 on a page. Extent, 1,597 ślokaś. Character, Nāgara. Date, SM. 1713. Place of deposit, Darbhāṅgā, Bābu Guneś'vara Sīṅha. Appearance, old. Prose. Correct.

Garga-paddhati alias *Grihya-paddhati*. An epitome of the domestic rites of the Yajur Veda. By Sthapati Garga. The author professes to follow the rules of one Yajñamata, who however, was, apparently, a compiler, and not an author of an original and distinct school. The school to which the work belongs is not named.

Beginning. स्वपतिर्गर्ग उपाध्यायपादौ प्रणम्य भर्तृयज्ञमतानुसारेणानुष्ठानेन गृह्यपद्धतिं करोति । तत्र सर्वकार्यपरिभाषा क्रियते । तत्र विहितकालानां कर्माणामुद्-
गमनं आपूर्यमाणे पक्षे पुण्याहोऽनुष्ठानं । इत्यादि ।

End. अथातोऽधीत्याधीत्यनिराकरणं । प्रतीकं मे विचक्षणं जिज्ञा मे मधु यद्वचः ।
इत्यादिनिगदव्याख्यातं ।

Colophon. समाप्तं गर्गपद्धतिः । खलि संवत् आषाढादि १०१६ । आषाढमासे शुक्ले पक्षे
प्रतिपञ्चम्यामरे लिखितेयं पद्धतिः ॥

विषयः । भर्तृयज्ञमतानुसारेण यजुर्वेदीयगृह्यपद्धतिकथनं । तत्र परिभाषाकथनं ।
विभाजनिरूपणं । अथ यदि उद्वाहितायाः क्रियाः प्रथमं भर्तृगृह्यनयने रथाच-
मेदादिरूपं किञ्चिदशुभं भवेत्, तदा पूषाप्रायश्चित्तविधानं । चतुर्थीकर्मनिरू-
पणं । आवसथ्ये मणिकावधानविधिः । आवसथ्ये मणिकावधानविधिः । वैश्वदेवविधिः ।

विषयः । भूतयज्ञविधिः । पिष्टयज्ञविधिः । ब्रह्मयज्ञविधिः । औपासनपरिचरणविधिः ।
 पञ्चादिकर्म्मविधिः । पिष्टपिष्टयज्ञविधिः । उपकर्मविधिः । अवशाकर्मविधानं ।
 इन्द्रयज्ञपायसविधिः । धृषातककर्मविधिः । आययणविधिः । तत्र यवाययणवि-
 धिः । श्वासाकापयणविधानञ्च । ह्येत्युगमविधिः । श्वस्रायणीकर्मविधिः । सस्तरा-
 रोहणविधिः । प्रथमाष्टकाविधिः । द्वितीयाष्टकाविधिः । तृतीयाष्टकाविधिः । चतुर्थी
 षष्ठका । शुल्लगवविधिः । श्वदानहोमविधिः । गोयज्ञविधिः । उदककर्मविधिः ।
 अर्घपशुविधानं । श्वकीर्णपशौ विशेषकथनं । शार्ङ्गस्यापकर्मविधिः । गर्भाधानवि-
 धिः । पुंसवनविधिः । सीमन्तोन्नयनविधिः । सोम्यन्तीकर्मविधिः । मेधाजननविधिः ।
 आयुष्यकरणविधिः । सम्यदानविधिः । कुशण्डिकाविधिः । यमजननविधिः । नाम-
 करणविधिः । अन्नप्राशनविधिः । काश्यप्राशनविधिः । चूडाकरणविधिः । उपनयन-
 विधिः । साविव्रततोत्सर्गविधिः । आग्नेयव्रतविधिः । ब्रह्मचर्यव्रतविधिः । वर्णक्रमेण
 परिधानवस्त्रविधानं । एवं क्रमेण रश्मादृष्टादिविधानं । ब्रह्मचारिकर्मकथनं ।
 ब्राह्मविधिकथनं । आग्नेयव्रतविसर्गविधिः । गोदानव्रतोत्सर्गविधिः । वेदाध्ययनानन्तरं
 स्नानविधिः । सन्ध्यापासनादिविधिः । स्नातकस्य नियमादिकथनं । अन्नध्यायनि-
 रूपणं । सीनायज्ञविधिः । शालाकर्मकथनं । शीर्षरोमभेदकथनं । दुर्ध्वनीताशीःक-
 रणविधिः । सभाप्रवेशविधिः । रथारोहणविधिः । जलप्रावारोहणविधिः । मेघट्टा-
 यमिमन्त्रविधिकीर्तनञ्च ।

No. 1917. स्मृतिकौमुदी ।

Substance, country-made paper, 12 x 5 inches. Folia, 122. Lines, 6 on a page. Extent, 1,815 ślokaś. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Darbhāṅgā, Bābu Guṇeś'vara Sīṅha. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Smṛiti-kaumudī. A summary of Smṛiti rites. By Devanātha Thakkura, Tarkapañchānana Mahāmahopādhyāya.

प्रथमपर्व नास्ति ।

Beginning. तत्र मनुः, वेदोऽखिलो धर्ममूलं स्मृतिशीले च तद्विदां ।

आचारश्चैव साधूनामात्मनस्तुष्टरेव च ।

वशिष्ठः । अनुस्मृतिविहितो धर्मः, तदभावे शिष्टाचारः प्रमाणम् । इत्यादि ।

End. तेन प्रतिपत्तियोगत्वेऽपि त्यक्तद्रव्यापचारेऽपि द्रव्यान्तरेऽपि चतुरस्रव्यापिहोम-
समापनं ।

कन्यया दिनानीति द्वितीयानुपपत्तेरिति ॥

Colophon. इति तर्कपञ्चाननमहामहोपाध्यायदेवनाथठकुरकतायां स्मृतिकामुखां द्वैतवि-
वेके दानपरिच्छेदः समाप्तः ।

विषयः । धर्मस्य आचारमूलककथनं । आचारस्वरूपादिकथनं । प्रधानकर्मावदज्ञादिनि-
रूपणं । चातुर्वर्ण्यनिरूपणं । तत्र शूद्रसङ्कीर्णभेदेन तस्य द्वैविध्यनिरूपणं । यज्ञोपवी-
तविधिः । नराणां नारीणाञ्च अंशकद्वयधारणावश्यकता । अनाश्रमवासनिषेधः ।
दारपरिपक्षात् प्रागपि गार्हस्थ्याश्रमसिद्धिर्भवतीतिनिरूपणं । रक्तपातादौ अशौच-
निरूपणं । स्नानविधिः । तर्पणविधिः । वस्त्रपादप्रक्षालनविधिः । पवित्रवस्त्रनिरूप-
णादिकं । कुशनिरूपणं । तदाचरणकालादिकथनञ्च । पौराणिकमन्त्रपाठादा-
शूद्रादीनामधिकारोऽस्ति न वेत्यत्र समाधानं । सौरादिमासविवेचनं । मलमासादि-
निरूपणं । तत्र विहितविहितकर्मनिरूपणं । अकालदृष्ट्यादौ कालाशुद्धिविवेचनं ।
यज्ञीयदेशनिरूपणं । स्वेच्छदेशादौ याज्ञादिकरणप्रतिषेधकीर्तनं । ब्राह्मणादीनां
पुनः संस्कारकाले वपनमेखलादण्डभैक्ष्यचर्याणां निषेधकथनं । स्त्रीणामुपनयनस्थाने
विवाहातिशेककथनं । गौरी-रोहिणी-कन्यारजस्रलादीनां लक्षणादिकीर्तनं ।
विवाहयोग्याया लक्षणादिकथनं । संस्कारपदार्थनिरूपणं । दृढिवादविधानं । शि-
खाप्रमाणादिकथनं । शिखावन्धनादिविधिकथनं । उपनयनकालादिनिरूपणं । अय-
नादिकं चान्द्रमासघटितं सौरमासघटितं वेत्यत्र समाधानं । अनध्यायकालनिरूपणं ।
सन्ध्यापदार्थनिरूपणं । मलसूचोत्सर्गादौ दिङ्निरूपणं । शौचविधिकथनं । आचम-
नविधिकथनं । प्रातःस्नानकालादिनिरूपणं । गायत्रीजपादिविधिकथनं । तर्पणवि-
धिकीर्तनं । देवपूजायां सर्वेषामधिकारकथनं । स्वधर्मत्यागिनोऽपि शिवपूजायाम-
धिकारकथनं । देवपूजायां पौर्व्यापर्यायनिरूपणं । पुण्यादिचयनविधिकीर्तनं । वैश्व-
देवविधिकथनं । नित्यश्राद्धं कृत्वा देवपूजादिकं न कार्यमितिनिरूपणं । शूद्रस्यापि-
पञ्चाधिकार इति निरूपणं । ब्राह्मणादीनां पञ्चयज्ञाश्रितौ तर्पणब्रह्मयज्ञमावक्ष्य कर्त-
व्यमितिकथनं । गोघ्रासदानविधिः । पेशदुग्धनिरूपणादिकं । विकारलक्षणादिकी-
र्तनं । शूद्रेण कापिलं दुग्धं न सर्वथा पातव्यमितिनिरूपणं । मत्स्यमांसादिभोज-
नविधिकथनं । आह्नपदार्थनिरूपणं । नित्यश्राद्धादिकालनिरूपणं । नवाग्रश्राद्धादि-
विधानं । पार्वणादिविधानं । तत्र अन्नादिपरिवेषणविधिः । विघ्नपवितश्राद्धादि-
विधिः । अनुपनोतकनृकश्राद्धविधिकीर्तनं । सपिण्डीकरणविधानं । आश्वश्राद्धवि-
धानं । तत्र अधिकायादिनिरूपणं । शूद्रिपदार्थनिरूपणं । अशौचनिरूपणं । सापि-

एतन्निरूपणं । देशान्तरस्यताम्रौचनिरूपणमुखेन देशान्तरलक्षणादिनिरूपणं । विद-
 ष्टिसन्धाभिनां सरणोत्तरं एकादशाद्ये पार्व्येणविधानकथनं । एकदण्डस्य तु सर्वथैव
 न शब्दं किन्तु नारायणवतिरेवेतिनिरूपणं । वपनादिविधिकीर्तनं । शूद्रग्रह-
 जातानां पथेविकारादीनां भोज्यलकथनं । ब्रह्महत्यासुरापाणादिमहापातक-
 निरूपणञ्च । तत्र तत्र प्रायश्चित्तकथनञ्च । व्यवहारनिरूपणं । दायभागनिरूपणं ।
 दण्डकविधिकथनं । विधवाकृत्यनिरूपणं । व्रतानुष्ठानविधिः । उपवासविधिकीर्तनं
 तिथिद्वैधव्यवस्थानिरूपणं । एकादशीविधानकथनं । जन्माष्टमीविधानादिकथनं ।
 यज्ञादौ कर्तव्यादिनिरूपणं । पतिव्रताधर्मकीर्तनं । तीर्थयात्राविधिकथनं । तत्र
 आहोदिविधानकीर्तनं । स्त्रीणां मुष्टनादिविधिकथनं । शयाश्रावविधिः । दानवि-
 धिकथनं । दानयोग्यदेशकालपात्रादिविवेचनं । उत्सर्गविधिकथनञ्च ।

No. 1918. कुण्डतत्त्वप्रकाशिका ।

Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 26. Lines, 8 on
 a page. Extent, 571 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of
 deposit, Darbhāṅgā, Bābu Guṇes'vara Sīṅha. Appearance, new. Prose and
 verse. Correct.

Kuṇḍa-tattva-prakāśikā. On the formation of various kinds of
 fire altars. By Rāmānanda Tīrtha.

Beginning. सन्दिग्धानेकविदुषामन्तर्धानोपशान्तये ।

रामानन्दयतिः कुर्वे कुण्डतत्त्वप्रकाशिकां ॥

तत्र कुण्डपदव्युत्पत्तिमाह विचक्षारे कौ श्रियिषां विलं यस्मादुभये सुमनोहर-
 मित्यादि ।

End. अथ वा पद्मपत्राभ्यां संक्षिप्ते होमकर्माणि ।

सुकुसुवधारणप्रकारहोमसुद्रादिकं तन्त्रधारे ज्ञेयं ।

Colophon. इति श्रीरामानन्दतीर्थलतायां कुण्डतत्त्वप्रकाशिकायां पञ्चमोद्देशः समाप्तः ।

विषयः । कुण्डपदनिर्व्यञ्जनकीर्तनं । कुण्डयोग्यभूमिलक्षणादिकथनं । तत्र ब्राह्मणचविया-
 दिभूलक्षणं । कुण्डपरिमाणकथनं । होमविशेषे मानभेदकथनं । मण्डपनिर्माण-
 विधिकथनं । तत्र तोरणध्वजादिनिर्माणादिविधिकथनं । मानपरिभाषाक-
 थनं । मण्डपादिकरणे नामशिर आदिनिरूपणं । चतुरस्रार्धचन्द्रादिकुण्डनिर्माण-

प्रकारकथनं । कष्ठादिलक्षणकथनं । मेखलानिरूपणं । घेन्यादिलक्षणं । खुरुखुर-
लक्षणकीर्तनञ्च ।

No. 1919. धर्मविवेकः ।

Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 65. Lines, 6 on a page. Extent, 1,255 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Darbhāṅgā, Bābu Guṇes'varaa Sīūha. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Dharma-viveka. Explanations, application and bearings of stock illustrations of the Mīmāṃsā doctrine. By Chandras'ekhara, Mahā-mahopādhyāya. The author is the same whose work on Smṛiti has been noticed under No. 650. (*Ante* II, p. 77.)

Beginning. अथ धर्ममभिधातुमुपक्रमते जैमिनिः । अथातो धर्मजिज्ञासेति प्रथमसूत्रेण
अथ शब्देऽसङ्गत् । अतो मङ्गलानन्तरं धर्मप्रश्न इति । अत्रोत्तरं यथा चोदना-
लक्षणोऽर्थो धर्म इति । अथ मङ्गलमते चोदना प्रेरणा फलभावेनेति यावत्
इत्यादि ।

End. किन्तु रेखेपरि दर्भाखरणेन प्रकृतिवज्रायावमतादृष्टार्थरेखाङ्गस्यावाधे सति
वाधानौचित्यात् रेखाप्रतिर्भावनेजनाधारयोः समुच्चय इति ध्येयं ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीचन्द्रमेषखरकता धर्मदीपिका समाप्ता ।

विषयः । धर्मलक्षणानिरूपणं । अर्थवादप्रामाण्यनिरूपणं । अदृढनिरूपणं । कर्मभेद-
प्रतिपादनं । फलनिरूपणं । मन्त्रादीनां लक्षणादिनिरूपणं । प्रधानाङ्गादिलक्षणं
विधिसूत्रपनिरूपणानन्तरं तद्भेदनिरूपणं । परिसंख्यानियमादिसूत्रपकथनं ।
क्रमप्रमाणबलावलिनिरूपणं । अधिकरणनिरूपणं । श्रुतिलिङ्गाधिकरणनि-
रूपणं । यद्वाधिकरणनिरूपणं । खादिरन्यायकथनं । दर्वीर्चोमाधिकरणं । विक-
ल्पविवेचनं । कपालाधिकरणं । वेदो वेतिन्यायनिरूपणं । पाशाधिकरणं । आश-
यिन्यायनिरूपणं । सर्व्वदृष्टाधिकरणं । हविरभयत्वाधिकरणं । प्रतिनिध्याधिक-
रणं । फलवमसन्त्यायनिरूपणं । आरण्यान्यायनिरूपणं । प्राजापत्यन्यायनिरूपणं ।
तदादितदङ्गन्यायनिरूपणं । मुख्यार्थन्यायनिरूपणं । सन्निपातन्यायनिरूपणं ।
सर्व्वशस्त्राधिकरणं । योगसिद्धाधिकरणं । तन्त्रप्रसङ्गन्यायनिरूपणं । तत्र कर्मणा-
रम्भन्यायनिरूपणं । पशुपुरोडाशन्यायनिरूपणं । कौत्सपादिनामयनन्यायनिरू-
पणं । शस्त्राधिकरणं । अज्ञाधिकरणं । मन्त्राधिकरणं । पर्व्वतयान्यायनिरूपणं ।

हिरणाधिकरणं । रोदनार्थवादन्यायनिरूपणं । पूषाधिकरणं । शूपाहवनीयन्या-
यनिरूपणं । खलेवालीन्यायनिरूपणं । पदपाशून्यायनिरूपणं । पदाहवनीयन्या-
यनिरूपणं । उपाशून्यायनिरूपणं । विश्वजिज्ञास्यनिरूपणं । तिथ्यधिकरणं ।
व्यक्तिविचारः । आरम्भकालनियमेभ्यर्द्यष्टाधिकरणं । गुर्वनुगमावरणन्याय-
निरूपणं । संयोगश्चक्रन्यायनिरूपणं । योयद्वृत्तन्यायनिरूपणं । आरम्भनीयेष्टि-
न्यायनिरूपणं । स्मृतिस्त्रियेष्ट्याधिकरणं । नास्तौकिकं लौकिकेऽस्मिन्नि मवस्तुच-
न्यायनिरूपणं । रात्रिसवनन्यायनिरूपणं । विरोधाधिकरणं । आचारप्रसङ्गन्याय-
निरूपणं । विध्यनुवादकथनं । वैततविशेषोपदेशफलनिरूपणम् ।

No. 1920. श्राद्धादर्शः ।

Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia, 152. Lines, 6 on a page. Extent, 3,000 śloka. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Darbhāṅgā, Paṇḍit Kānailāla Jhā. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Śrāddhādarśa. A summary of the various rites included under the name of Śrāddha. By Mahes'vara Miśra, Mahāmahopādhyāya.

Beginning. महेश्वरं नमस्कृत्य महेश्वरेण धीमता ।

आदर्शेन च शास्त्राणां श्राद्धादर्शो विरच्यते ॥

तत्र कस्मात्तु श्राद्धपदशब्दतावच्छेदक इति निरूप्यते । तत्र केचित् सम्बन्ध-
दोषनीतान् पितृनुदिश्व दविस्त्याजः श्राद्धमिति । तत्र । इत्यादि ।

End.

Colophon.

विषयः । अत एव देहाश्राद्धावपि गथाश्राद्धपिण्डदानादिकं कर्तव्यमिति सर्वं समञ्जसं ।
इति महामहोपाध्यायीमहेश्वरमिश्रकृतः श्राद्धादर्शः सम्पूर्णः ।
श्राद्धस्वरूपविवेचनं । तत्र सर्व्वेव मुष्टनविधिकथनं । कुशोत्पादनविधिः । व्रणस्य
स्त्रोताद्रूपकताकथनं । रौचिककालनिर्णयः । संवत्सराभ्यन्तरे मलमासपाने श्राद्ध-
विधिः । संक्रान्तिश्राद्धविधानं । छविनस्य सपिण्डने कृते दातव्यकर्त्ता प्रेतपदे-
नैव पिण्डा देया इति कथनं । रात्रिश्राद्धनिषेधः । नवमदिने पिण्डभरणे ज्ञाते
दशमेऽह्नि सर्व्वपिण्डदानविधिः । मुक्तर्त्तानामितिकर्त्तव्यता । दक्षिणायनविषय-
विचारः । मन्त्रोद्भवविचारः । उभयदिने चयाहलाभे विधानकथनं । दिनपदस्य
तिथौ श्रुतिरिति विवेचनं । श्राद्धकालनिरूपणं । श्राद्धदेशमुणविचारः । आग्नि-

समाधानादिविधिः । धेनुप्रशसा । अग्नेजनविधिः । आद्यादिपरिवेषणव-
त्त्वा । सौवर्णादिपात्रविधिः । दक्षिणादानविचारः । पत्न्यनरदाहविधिः । आ-
भ्युदयिकश्राद्धकालाः । परभूमौ श्राद्धकरणे भूस्वाम्यदानविधानं । तर्पणविधिः ।
श्राद्धाधिकारिनिरूपणं । श्राद्धदिने पुनर्भोजनादिविवेचनं । अमावास्याश्राद्धादि-
श्राद्धविधिः । श्राद्धे आताम्रौचे विधिनिरूपणं । चण्डाशौचे चतुर्थदिने श्राद्धं ।
विपचादौ सपिण्डीकरणमितिकथनं । द्रव्योत्सर्गविधिः । शूद्रस्य अमन्त्रवत् कर्मक-
थनं । अपरपक्षश्राद्धविधिः । शस्त्रादिहस्तश्राद्धविधिः । एकोद्दिष्टविधिः । श्राद्धे-
पशुघाते दोषाभावकथनं । तीर्थश्राद्धविविधकथनञ्च ।

No 1921. गृहस्यरत्नाकरः ।

Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 131. Lines, 12.
on a page. Extent, 5,070 ślokaś. Character, Maithilī. Date, ? Place
of deposit, Darbhāṅgā, Bābu Guṇeś'vara Sīṁha. Appearance, old. Prose and
verse. Correct.

Gṛihastha-ratnākara. A digest of the duties of householders. By
Chandres'vara Thakkura, son of Vires'vara Thakkura. Both the father
and the son have the title of Mahāsāndhi-vigrahika, or "minister of
peace and war," but to what king they rendered their services as foreign
ministers does not appear in the text. Contents: the characteristics
of household (*gārhasthya*) duties. Marriage, selection of brides, bride-
grooms, ages of bridegrooms and brides, donor of brides, *Svayam-*
vara or selection of the bridegroom by a bride, prohibited degrees
of relationship, different kinds of marriage, good and evil of marriages,
polygamy, marriage by a junior before an elder brother or sister.
domestic penalties, performance of and officiating at sacrifices, Brāhman
for whom sacrifices should not be performed. Daily duties (*Ahnikā*),
discharge of excretions, purification, washing of the mouth. Morning
duties of Śūdras, necessity for washing of the mouth, a second washing,
when required, when it is not required, brushing of the teeth, morning
bath, ceremonial bathing, prayers at the three diurnal conjunctions,
unguents. The object indicated by Om, repetition of particular mantras
a number of times, offering of water to the manes, rites which should
follow it, the five daily *yajanas*, hospitality to beggars, meals, articles
fit for food, birds, beasts, fish, propriety of abstaining from flesh-meat,

discussion on the propriety of abstaining from injury to animals, wine, duties after meals. Duties of women while in their courses, duties on festive days. Duties of Bráhmaṇas, religious duties, earning of livelihood, livelihood in times of distress, agriculture, commerce, rearing of animals for sale, interest, duties during famines, &c., acceptance of gifts. Duties of Kshatriyas and Vaisyas, religious duties, earning of livelihood, proprietorship. Duties of S'udras, religious duties, earning of livelihood. Theft, penance, purification. Duties of pupillage (*Brahmacharya*), restraint of the passions, abjuring of family ties, dwelling with a tutor, regulation of speech, travelling, abstinence from assaults and worldly objects, abstinence from looking at particular objects, and from gifts to S'udras, suppression of anger, &c., abstinence from human society, what to be forsaken and what not.

Beginning. नमो गिरीन्द्रनन्दिनीपदारविन्दरेणवे ।

उज्ज्वला दिग्गम्भरं वरतरं वासोवसानखिरं
द्विला भैक्षमनातुरो रतिकरं स्थानं समालम्बितः ।
त्यक्ता भक्षकताङ्गरामसुरभिः श्रीखण्डसारद्रवैः ।
ईवः पातु हिमाद्रिजापरिणयं कृत्वा गृहस्थः शिवः ॥
अध्याय युतिमङ्गपट्कमहितां यो ब्रह्मचर्याश्रये-
गार्हस्थ्ये समयोजयद्द्विजगणान् विभैः कृतार्थीकृतान् ।
स श्रीमान् संहितः समस्तसचिवश्रेणीषु चण्डेश्वरो-
मीमांसाशरणं गृहस्थविषयं प्रलौति रत्नाकरं ॥
गार्हस्थ्यस्यस्यस्यस्य प्रथमं परिकीर्तयते । इत्यादि ।

End.

न पितृस्त्रागः । पूर्वज्ञाश्रयैः । विष्णुः ।
भार्यापुत्रश्च सख्यश्च मंडटाः पापकर्माभिः ।
परिभाष्य परित्याज्याः पतितोऽपि तथैव च ॥

Colophon. इति सप्रक्रियमहासाम्निविषद्विकटकुरवीवीरेश्वराक्षसप्रक्रियमहासाम्निविष-
द्विकटकुरवीचण्डेश्वरविरचिते गृहस्थरत्नाकरे त्याज्यात्याज्यतरङ्गः समाप्तोऽयं ।
विषयः । गार्हस्थ्यधर्मनिरूपणं । दारपरिषद्विधिकथनं । विवाद्याविवाद्यकन्यानिरूपणं ।
वरनिरूपणं । कन्यावरवयःक्रमनिरूपणं । दाढनियमकथनं । कन्यासूयवर-
विधिः । सम्बन्धननिरूपणं । विवाहभेदकथनं । ब्राह्मादिविवाहलक्षणं । विवा-
हमण्यनिरूपणं । अधिवेदनविधिकीर्तनं । परिवेदननिषेधः । आचमन्या-

धानविधिकथनं । यजनयाजनविधिकथनं । अयाज्यवाधूणकथनं । आश्रित-
 कृत्यनिरूपणं । मूत्रपुरीषोत्सर्गविधिकथनं । शौचविधिकथनं । आचमनविधि-
 कथनं । शूद्राधिकारे प्रातःकृत्यादिनिरूपणं । आचमननिसितनिरूपणं । द्विरा-
 चमनविधिकथनं । आचमनापवादकथनं । दन्तधावनविधिकथनं । प्रातःस्ना-
 नादिविधिकथनं । क्रियास्नानविधिः । मन्थोपासनविधिः । मार्जनविधिः ।
 शौद्धाररूपकथनादिकं । जपविधिः । तर्पणविधिः । तर्पणोत्तरकर्मनिरूपणं ।
 पञ्चमहायज्ञविधिः । तत्र अतिथिपूजाविधिः । भोजनविधिः । भोज्याभोज्यनिरू-
 पणं । भोज्येषु पक्षिनिरूपणं । पशुनिरूपणं । मत्स्यनिरूपणञ्च । मांसभक्षणवर्ज-
 नकथनं । पशुहिंसाविधिनिषेधविवेचनं । मद्यादिहिंसाकीर्तनं । भोजनोत्तर-
 कर्मनिरूपणं । रजसस्त्राकर्मनिरूपणं । पर्यङ्कनिरूपणं । ब्राह्मणानां कर्मनि-
 रूपणं । धर्मकथनं । हतिविधानञ्च । आपहृत्तिनिरूपणं । कृषिकार्यविधिः ।
 वारिष्यविधिः । पाशुपाल्यविधिः । कुशीदविधिः । अन्यविधा आपहृतिः ।
 प्रतिपक्षविधिः । अचियवैश्रयोः कर्मनिरूपणं । धर्मकथनं । हतिविधानञ्च ।
 द्रव्याणां धर्मास्त्रयनिरूपणं । शूद्राणां कर्मनिरूपणं । धर्मकीर्तनं । हतिविधा-
 नञ्च । शेषापवादकथनं । यमनिरूपणं । शौचविधिः । श्रद्धाचर्यविधिः । निर-
 मादिकथनं । कुलनाशनकथनं । निवासविधिकथनं । वाचावाचननिरूपणं ।
 गमनप्रवेशनविधिः । अनाक्रमणीयनिरूपणं । अनधिष्ठेयनिरूपणं । अनवलोक-
 नीयनिरूपणं । शूद्राय अप्रदेयानि । ज्ञोघादीनां परिवर्ज्यनविधिः । सङ्करपरि-
 वर्जनविधिः । त्याज्यात्याज्यनिरूपणञ्च ।

No. 1922. पुरुषपरीक्षा ।

Substance, palm-leaf, 12 × 2 inches. Folia, 150. Lines, 5 on a page. Extent, 2,420 slokas. Character, Maithilī. Date, L. S. 504. Place of deposit, Darbhāṅgā, Paṇḍit Kānailāla Jhā. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Purusha-parikshā. A tale illustrating good conduct. By Vidyā-pati, a paṇḍit of Śiva Sīṅha of Mithilā. Printed and translated into English by the late Rājā Kālikrishṇa, Bahādur.

Beginning. ब्रह्मापि यं नैति नुतः सुराणां यमर्षितोऽप्यर्षयनीन्दुमोक्षिः ।

यं ध्यायति ध्यानमनोऽपि विष्णुसामादिशक्तिं गिरसा प्रपद्ये ॥

शीरेषु मान्यः सुधियां वरेण्यो विद्यावतामादिविलेखनीयः ।
 श्रीदेवमिहचितिपालस्तु-ज्जीयाचिरं श्रीशिवमिहदेवः ॥
 शिशूनां सिद्धार्थं नयपरिचितेनूतनधियां
 मुदे पौरसीणां मनमिजकलाकौतुकजुषां ।
 निदेशाग्निःशङ्खं सदनं शिवमिहचितिपतेः
 कथानां प्रस्तावं विरचयति विद्यापतिकविः ।
 नयानुरोधेन गृणेन वाचि कथारसस्यापि कुतूहलेन ।
 बुधोऽपि वैदःखाविशुद्धचेताः प्रबन्धमाकर्णयिता न किं न ॥
 पुरुषाः परिचीयन्ते युक्तेरस्याः परीक्षया ।
 तत् पुरुषपरीक्षायां कथा सर्व्यमनःप्रिया ॥
 आसीदासमुद्रचितिपतिमहत्सुशिशिरोमालारजोरञ्जितपादपद्मसन्नातपायां ॥ १८
 इत्यादि ।

End.

भुक्ता राज्यसुखं विजित्य परितो हत्वा रिपून् सङ्गरे
 ऊत्वा चैव ऊताशनं मखविधौ भूत्वा धनैरर्थिनः ।
 वाग्वत्यां भवमिहदेवव्यपतिस्त्वङ्गा शिवाये वपुः
 पूतो यस्य पितामहः स्मरगमदा रदयालङ्कृतः ॥
 सङ्कुरीपुरसरोवरकर्ता हेमहस्तिरयदानविदग्धः ।
 भाति यस्य जनको रणजेता देवमिहदेवपतिर्गुणराशिः ॥
 यो गौदेश्वरमज्जनेश्वररक्षणौषु लब्ध्वा यशो-
 दिङ्मान्नाचयकुन्तलेषु नयते कुन्दखजामास्यदं ।
 तस्य श्रीशिवमिहदेवव्यपतेर्विज्ञप्रियस्याश्रया
 ग्रन्थं ग्रन्थिलदण्डनीतिविषये विद्यापतिर्यातनोत् ॥

Colophon.

इति समस्तप्रक्रियाविराजमानरूपनारायणमहाराजाधिराजश्रीमच्छिवमिहदे-
 वपादानामाश्रया श्रीविद्यापतिविरचितायां पुरुषपरीक्षायां पुरुषार्थपरिचयो
 नाम चतुर्थः,—परिच्छेदः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।
 वेदपञ्चशते गौडे माघे च प्रथमे तिथौ
 नारायणेन लिखिता पुत्री विद्यापतेः कवेः । लघं ५०४ ।

विषयः ।

चन्द्रानतपायां पुरि पारावारोनाम राजा आसीत् । तस्य सर्व्यावयवसुन्दरी
 पद्मावती नाम कन्यका बभूव । अथ राजा तस्याः शैशवापममवलोक्य तदनु-
 रूपं वरमनुसन्धानः किं करवाणीति चिन्तयमानः सुबुद्धिनामानस्यपिमश-
 षत् । भगवन् ! कमेतस्या वरं करवाणीति । मुनिराह । राजन् ! पुरुषं वरं

कुरु । तेनेवमभिहितो राजा प्राह । अये कथमपुत्रयोऽपि वरः सम्भवति । मुनि-
 रत्वाच । महाराज ! शयिष्यां बहवः पुत्रपाः पुत्रपाकाराश्च सन्ति । तत् पुत्रपा-
 कारान् परित्यज्य पुत्रं वरय इति ब्रवीमि । अथ राजप्रायेणया मुनेः पुत्रप-
 लक्षणादिकथनं । तत्र शौर्यविवेकोत्साहादिस्मय एव पुत्रप इति निरूपणं ।
 शौर्यादीनां लक्षणकीर्तनं । क्रमेण दानवीरकथाकीर्तनं । दयावीरकथा ।
 युद्धवीरकथा । सत्यवीरकथा । चैरकथा । भीरकथा । लपणकथा । अलसकथा ।
 अप्रतिभकथा । मेधाविकथा । सुबुद्धिकथा । बद्धकथा । पिशुनकथा । अवुद्धि-
 कथा । संसर्गवर्जरकथा । शस्त्रविद्यकथा । शास्त्रविद्यकथा । वेदविद्यकथा ।
 लोकविद्यकथा । उभयविद्यकथा । उपविद्यकथा । गीतविद्यकथा । नृत्यविद्य-
 कथा । इन्द्रजालविद्यकथा । पूजितविद्यकथा । अवसन्नविद्यकथा । अविद्य-
 कथा । खण्डितविद्यकथा । हास्यविद्यकथा । तान्त्रिकविद्यकथा । ताम्रकथा ।
 अनुग्रहिकथा । महेन्द्रकथा । मूढकथा । वक्त्राश्रकथा । सावधानकथा । अनु-
 कुलनायककथा । दक्षिणकथा । विदम्बकथा । धूर्तकथा । घण्टरकथा । निर्व्य-
 न्निकथा । निःस्पृहकथा । लब्धसिद्धिकथाकीर्तनञ्च ।

No. 1923. चतुर्वर्गचिन्तामणिः, प्रायश्चित्ताध्यायः ।

Substance, country-made paper, 10 × 5 inches. Folia, 287. Lines, 11 on a page. Extent, 3, 436 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Darbhāṅgā, Bābu Guṇeśvara Siṅha. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Chaturvarga-chintāmaṇi. A complete digest of all Smṛiti rules. By Hemādri. The codex contains the part which relates to expiations.

Beginning. कमलादयितं + + कमलासनसंस्तुतं ।

कमलाक्षमणं वन्दे कमलाकरशायिनं ॥

अथेदानीं हेमाद्रिकारिणः लोकोपकारार्थं सर्वपुराणस्मृतिचिन्तावेदज्योतिष-
 वैद्यागमश्रौतस्मार्तसूत्रेषु ग्रन्थानालोच्य ब्रह्मचर्यविधयः शूद्रादीनाञ्च ब्रह्म-
 त्यासमानि ब्राह्मणःकायस्मृत्यानि हिंसादीनि सम्भवन्ति तेषां पापानामपनोदनं
 प्रायश्चित्ताध्याये लिख्यते । इत्यादि ।

End.

वर्गशास्त्रमार्गेण उक्तप्रत्याख्यायरूपेण अक्षःसन्ध्यं अक्षण्डं प्राच्योदीत्यादिभिरुक्तं
आचरिष्ये-इति संकल्प्य उक्तमार्गेण कुर्यादिति । ह्यन्वयमसौ ।

Colophon. पौषमासे शुक्लपक्षे एकादश्यां सोमवासरे लिखितं ।

विषयः । वर्षाश्रमभेदेन प्रायश्चित्ताकरणे दोषकीर्तनं । अनेकप्रकारप्रायश्चित्तकथनं ।
ब्रह्महत्यादिमहापातकादिनिरूपणं । ब्रह्महत्याप्रायश्चित्तं । गुरुहत्याप्रायश्चित्तं ।
अनेकविधगुरुनिरूपणं । अविष्य विप्रहत्या-प्रायश्चित्तं । वैश्वस्य विप्रहत्याप्रा-
यश्चित्तं । शूद्रस्य विप्रहत्याप्रायश्चित्तं । ब्राह्मणस्य अविष्यहत्याप्रायश्चित्तं । तस्य
वैश्वशूद्रहत्याप्रायश्चित्तं । अविष्यस्य वैश्वहत्याप्रायश्चित्तं । वैश्वस्य अविष्यवध-
प्रायश्चित्तं । शूद्रस्य वैश्वहत्याप्रायश्चित्तं । वैश्वस्य शूद्रहत्याप्रायश्चित्तं । चाण्डाला-
दिवधप्रायश्चित्तं । ब्रह्मचाण्डालग्रामचाण्डालवधप्रायश्चित्तं । चाण्डालजननकारण-
कथनं । ग्रामचाण्डालादिकथनं । सुरापानप्रायश्चित्तं । एकादशप्रकारसुराकथनं ।
श्लेयप्रायश्चित्तं । सुवर्ण-रजतताम्र-कांस्य-धान्यवस्त्रादिस्लेयप्रायश्चित्तं । गुरुतत्पश्मन-
प्रायश्चित्तं । संसर्गप्रायश्चित्तं । उपपातकप्रायश्चित्तं । तव गोवधप्रायश्चित्तं । गोवत्स-
वधम-बलीवद्वादिहननप्रायश्चित्तं । गजाश्वोष्ट्रखरमहिषी-महिषाज-मेघादिवधप्राय-
श्चित्तं । हत्वच्छेदप्रायश्चित्तं । आश्रमराहित्यप्रायश्चित्तं । भूतकाव्ययनाध्यापनप्राय-
श्चित्तं । गुरुधिक्षेपप्रायश्चित्तं । अनज्ञातप्रायश्चित्तं । अनज्ञातलक्षणं । पण्यविक्रय-
प्रायश्चित्तं । निन्दिताथैषजीवनप्रायश्चित्तं । हविषलप्रायश्चित्तं । हिंसायन्त्रविधान-
प्रायश्चित्तं । वार्षज्यजीवनप्रायश्चित्तं । मनुष्यविक्रयप्रायश्चित्तं । आत्म-सुत-पत्नी-मातु-
पुत्र-विक्रयप्रायश्चित्तं । धेनु-गज-अनडुह-महिषी-महिष-अज-खर-उष्ट्र-हरिण-वस्-
अश्व-आरण्यागमादिविक्रयप्रायश्चित्तं । गोधूम-सुद्र-तण्डुल-धान्य-गुड-लवण-का-
प्य-पांस-नीली-पलाण्डु-लघुन-गृध्रग- चिहु-रघ-हरिद्रादिमूलवृक्षकादिफल-धर्म-
दासी-दत्त-मल-उपकेश-अन्न-गो-मधु-मांस-शालग्रामादि-पुष्प-तुलसी- रत्नादि-
वद्राज-सुवर्ण- रजत-ताम्र-कांस्यादि-शस्त्र-गृहोपकरण-कलूर्यादि-वस्त्र-धर्म-स्रुति-
नामप्रभृतिमानाबलुविक्रयप्रायश्चित्तं । सकलीकरणप्रायश्चित्तं । मलिनीकरणप्रा-
यश्चित्तं । निक्षेपहरण-धेनुहरण-गोवत्सहरण-अनडुह-महिषी-महिष-गज-अश्व
उष्ट्र-खर-अज-खग-भूमि-सदत-रत्न-कन्या-नारी-वैशा-पुरुष-दासी-शय्या-यान-पा-
दुका-बन्ध-चामर-पुष्प-फल-कन्दादि-कोषशाक-पत्र-दन्धन-जल-भक्ष्य-भोग्य-व्या-
म्यकवद्राज-गुड-चीर-चिकटु-रसोपधि-गृहोपकरण-शस्त्रादिहरणप्रायश्चित्तकथनं ।
मार्गनिरोधप्रायश्चित्तं । तद्गमादिहरणप्रायश्चित्तं । परिधानप्रतिषेधप्रायश्चित्तं । कूट-
साध्यप्रायश्चित्तं । पुलकादिहरणप्रायश्चित्तं । शालग्रामहरणप्रायश्चित्तं । अपात्रीक-
रणप्रायश्चित्तं । चाण्डालस्त्री-रजकी-चर्मकारस्त्री-नटस्त्री-वस्त्रदस्त्री-कैवर्तस्त्री-मेद-

स्त्री-मिश्रस्त्री-स्वर्णकारस्त्री-भौतिकस्त्री-तच्चकस्त्री--सांख्यिकस्त्री-कुलालस्त्री-शैष्टिक-
 स्त्री-काचस्त्री-नापितस्त्री-रजस्रला-विधवा-वेष्टा-दासी-पाषण्डपतितादिस्त्रीगमनप्राय-
 चित्तं । कन्यागमनप्रायचित्तं । कन्यादूषणप्रायचित्तं । पुंमैद्युनप्रायचित्तं । खरोद्ग-
 वद्धा-वत्स-सहिवाजादिमैद्युनप्रायचित्तं । श्वकीर्णप्रायचित्तं । मिथ्यारोपप्रायचित्तं ।
 अभिशप्तप्रायचित्तं । कुपामवासप्रायचित्तं । कुत्सितसेवाप्रायचित्तं । खरोद्धानुन्म-
 दितवत्सारोक्ष्यप्रायचित्तं । जडायाः पुनरुद्वाहप्रायचित्तं । मातृसख्यभुपरिणये-
 प्रायचित्तं । सदारपरित्यागप्रायचित्तं । पित्रमेवै श्वसंस्तुतकन्यारजस्रलाप्रायचित्तं ।
 कारागृहनिवासप्रायचित्तं । वन्दितस्त्रीतानां नारीणां प्रायचित्तं । रोगनिवृत्त्यर्थं
 मद्यादिपानप्रायचित्तं । जातिभंशकरणप्रायचित्तं । पराश्रमभोजनप्रायचित्तं । दीर्घ-
 सप्तभोजनादिप्रायचित्तं । शुद्रसप्तभोजने प्रायचित्तं । शुद्रग्रहे वेष्टाग्रहे च स्वयं
 पाकादिभोजने प्रायचित्तं । एकादशां भोजने प्रायचित्तं । नद्राश्रयनवशादयोः
 प्रतिप्रहादिप्रायचित्तं । त्रीताग्रादिभोजनप्रायचित्तं । पर्याषिताश्रमभोजनप्रायचित्तं ।
 दुर्भक्ष्यभक्षणप्रायचित्तं । दुष्टशकभक्षणप्रायचित्तं । कारणं विना हसरान्नपर-
 माश्रमभोजनप्रायचित्तं । प्रात्यकुष्ठि-कुष्ठ-शैलक-यति-दम्पति-शिशुग्रादिभोजनप्रा-
 यचित्तं । पलाय्यसह भोजनप्रायचित्तं । शुद्रभाण्डभोजनादिप्रायचित्तं । पतितदु-
 ष्टाक्रान्तपङ्क्तिभोजनप्रायचित्तं । पलाय्यलुशुनादिभक्षणप्रायचित्तं । श्वेतदन्तक-
 वक्त्र-शिशुदन्ताकादिभक्षणप्रायचित्तं । ताक्षपात्रे भयादिभोजनप्रायचित्तं । पीतशेष-
 जलपानप्रायचित्तं । खरी-उट्टी-हरिणीप्रभृतीनां खीरपानप्रायचित्तं । मनुष्यपशुप-
 त्यादिमलमूत्रादिभक्षणप्रायचित्तं । भोजनकाले दीपनिर्व्यापणप्रायचित्तं । एक-
 दशयामहस्तादिना भोजनप्रायचित्तं । ग्रहणकाले भोजनादिप्रायचित्तं । सन्ध्यादि-
 कर्मकाले भोजनकाले च चाण्डालध्वनिश्रवणप्रायचित्तं । सक्तभ्रातृचरणे शुकरा-
 दिदर्शनप्रायचित्तं । रजस्रलासृष्टाश्रमभोजनप्रायचित्तं । द्विभोजनप्रायचित्तं । देव-
 पूजायां वैश्वदेवपरित्यागप्रायचित्तं । उल्लादक-कूपोदकस्नानप्रायचित्तं । स्तुतिका-
 चीनशैचप्रायचित्तं । भोजने वृत्तापानवायुत्सर्गादौ प्रायचित्तकथनं । अन्योन्यसृष्टा-
 श्रमभोजनप्रायचित्तं । शिवनिर्भ्रातृभोजनप्रायचित्तं । मीलवस्त्रधारणप्रायचित्तं । दुर्ग-
 तप्राणवृत्तचित्रविश्रां प्रायचित्तं । दुर्मृतवाहकानां प्रायचित्तं । मूर्खं गृहीता-
 श्ववचनप्रायचित्तं । धनिष्ठापक्षकमरणप्रायचित्तं । नन्दादितिथिमरणप्रायचित्तं ।
 श्वपतनादिप्रायचित्तं । दहनयोग्यस्य निश्चितकरणप्रायचित्तं । एवं खनन-
 योग्यस्य दहनप्रायचित्तं । दहनाभावप्रायचित्तं । पिण्डोपपत्तिप्रायचित्तं । अस्थि-
 सञ्चयनान् प्राक् प्रेमाग्निनाशे प्रायचित्तं । अस्त्युपपन्नप्रायचित्तं । परिणेषप्रायचित्तं ।
 विधायकप्रायचित्तं । अनुवादकप्रायचित्तं । देशान्तरमरणप्रायचित्तं । देशान्-

विषयः । रस्तानामस्मिन्मरीरामावे प्रायश्चित्तं । व्रणे क्रम्युत्पाने प्रायश्चित्तं । स्तनस्य पुनर्जीवन
 प्रायश्चित्तं । देहान्तरवासिनो द्वादशवर्षादूर्ध्वं परलोकक्रियानन्तरं पुनरागमन-
 प्रायश्चित्तं । स्तनकदितये स्तनस्य प्रायश्चित्तं । सङ्गमनभीतायाः प्रायश्चित्तं ।
 स्तनस्यक्षिताग्नेर्लौकिकाग्निना दहने प्रायश्चित्तं । गर्भिण्या मरणे प्रायश्चित्तं । स्तनिका-
 रजस्त्रयोर्मरणे प्रायश्चित्तं । आहिताग्नेर्दुर्गमप्रायश्चित्तं । श्रमात्सादिदृष्टप्राय-
 श्चित्तं । विप्राणां गर्भाधानादिषोडशकर्मपरित्यागप्रायश्चित्तं । वेदाभ्यासपरित्याग-
 प्रायश्चित्तं । अनध्याये वेदपाठप्रायश्चित्तं । राक्षसादिविवाहप्रायश्चित्तं । परिव्रिति-
 प्रायश्चित्तं । विवाहमध्ये रजोदर्शनप्रायश्चित्तं । स्नालीपाककाले अग्निशान्तिप्राय-
 श्चित्तं । आग्नेयस्नालीपाकादूर्ध्वं शौपासनलोपप्रायश्चित्तं । अन्वारक्षणीयलोपप्राय-
 श्चित्तं । प्रतिपदोमलोपप्रायश्चित्तं । आपयणलोपप्रायश्चित्तं । गृहस्थानां तृक्षयज्ञ-
 लापप्रायश्चित्तं । देवतार्चनपरित्यागप्रायश्चित्तं । वैश्वदेवपरित्यागप्रायश्चित्तं । एको-
 दिष्टशङ्काकरणप्रायश्चित्तं । पार्वणादौ अर्घ्यपात्रादिविस्मरणप्रायश्चित्तं । पार्वणवि-
 क्रुतिप्रायश्चित्तं । अग्निहोत्रत्यागप्रायश्चित्तं । उपरागप्रायश्चित्तं । गृहस्थस्य धर्मा-
 तिक्रमे प्रायश्चित्तं । मानसिकस्नानविधिकीर्तनं । निषिद्धदिवसे ताम्बूलभक्षणप्रा-
 यश्चित्तं । तुलादिषोडशमहादानानामितरेषाञ्च दानानां प्रतिगृहीतृणामाचार्या-
 दीनां प्रायश्चित्तं । अपस्त्यूनरणमार्जनविधिः । केषुचित्पापेषु नदीस्नानरूपं
 प्रायश्चित्तं । तत्र पुण्यनद्यादिनिरूपणं । गजाश्वादिप्रतिपदप्रायश्चित्तं । तुलादिषु
 प्रतिगृहीतृणां प्रायश्चित्तप्रयोगकथनं । धर्माविक्रयिणः प्रतिपदप्रायश्चित्तं । नाम-
 विक्रयिणः प्रतिपदप्रायश्चित्तं । स्मृति-सोमादिविक्रयिणः प्रतिपदप्रायश्चित्तं । पुरो-
 डाशमक्षत्रप्रायश्चित्तं । अथाश्वयाजनप्रतिपदप्रायश्चित्तं । तत्रमुद्राधारिभ्यः प्रतिपद-
 प्रायश्चित्तं । लिङ्गधारिणां प्रायश्चित्तं । गायत्रीप्रदातुः प्रायश्चित्तं । परार्धे गाय-
 त्रीजपकर्तृणां प्रायश्चित्तं । ग्रामप्रतिपदप्रायश्चित्तं । कुष्माण्डप्रतिपदप्रायश्चित्तं
 गो-भूमि-तिल-सर्प-घृत-वस्त्र-धान्य-गृह-रजत-लवणादिप्रतिपदप्रायश्चित्तं । कोश-
 वादिक्षतुर्विंशतिमूर्ति-प्रतिपदप्रायश्चित्तं । दशावतारप्रतिपदप्रायश्चित्तं । राम-
 लक्ष्मण-सीमूर्ति-चक्रपाणि-शिवलिङ्ग-शङ्ख-घण्टादि-ताम्र-कांस्य-तिलपात्रादिप्रतिप-
 दप्रायश्चित्तं । हरिहर-अर्धनारीश्वरप्रतिपदप्रायश्चित्तं । दुर्जनात् प्रतिपदप्राय-
 श्चित्तं । दुर्जनलक्षणं । आततायिनः प्रतिपदप्रायश्चित्तं । पापघ्नात् प्रतिपदप्रा-
 यश्चित्तं । पापघ्नलक्षणं । कुण्ड-गोलकयोः प्रतिपदप्रायश्चित्तं । वेश्मा-अभिचारि-
 णी-भर्तृघ्नीभ्यः प्रतिपदप्रायश्चित्तं । आमां लक्षणञ्च । चाण्डालदर्शनदिप्रायश्चित्तं ।
 परिव्रित्प्रतिपदप्रायश्चित्तं । पुस्तकादिप्रतिपदप्रायश्चित्तं । ब्राह्मणरादिभ्यः प्रति-
 पदप्रायश्चित्तं । आभीरात् प्रतिपदप्रायश्चित्तं । चातुर्मास्यव्रतादिषु प्रतिपदप्राय

विषयः । चित्तं । कार्तिक-माघ-वैशाखव्रतादियु प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं । नानाविधफलप्रतिग्रह-
प्रायश्चित्तं । मकरसंक्रान्तौ प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं । कारणं विना खसतीपत्नीत्याग-
प्रायश्चित्तं । अश्व-महिष-धेनुप्रति-ग्रहप्रायश्चित्तं । सन्यासिनः प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं ।
पतितात् प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं । मठपतेः सन्यासिनः प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं । महापात-
किसंघर्षप्रायश्चित्तं । रक्षस्युक्त-ब्रह्मचर्याप्रायश्चित्तं । रक्षस्युक्तसुरापानप्राय-
श्चित्तं । रक्षस्युक्तसुवर्णस्नेयप्रायश्चित्तं । रक्षस्युक्तगुणतन्पगमनप्रायश्चित्तं । चान्द्रा-
यणादिछललक्षणादिकीर्तनं । यवमध-पिपीलिकादिचान्द्रायणलक्षणं । महा-
चान्द्रायणादिविधिकथनं । प्राजापत्यछादिलक्षणं । तपछादिलक्षणं । पराक-
यावक-सान्पन-महासान्पनानिछादीनां लक्षणं । माहेस्वर-ब्रह्म-धान्य-सुवर्ण-
छादीनां लक्षणं । चान्द्रायणादीनां सर्वेषां प्रत्याख्यायकीर्तनञ्च । कदली-
विवाहरूपप्रायश्चित्तकथनं । नारायणवलिविधिकीर्तनं । वैष्णवशाकविधिः ।
प्रायश्चित्तादौ एतच्छाडावश्यकताकीर्तनं । नान्दीवादविधिः । प्रायश्चित्तलक्षणादि-
कीर्तनं । अघमर्षणस्नानविधिः । महासंकल्पस्वरूपकथनादिकं । अधिकारिभेदेन
प्रायश्चित्तसंख्यादिकथनं । मुण्डनादिविधिकथनं । सुनाभिनीप्रायश्चित्तकथनं ।
विधवायाः पापविशेषकथनपूर्वकं प्रायश्चित्तकीर्तनञ्च ।

No. 1924. पितृभक्तिः ।

Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 56. Lines, 6 on a page. Extent, 1,155 s'lokas Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Mujoná, Post Tájpura, Darbhāngá, Paṇḍit Bābulāla Pāthaka; another at Magrānigrām, Post Madhubanī, Darbhāngá, Paṇḍit Chhoṭī Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Pitṛibhakti. The duty of a son to the manes of his father,—a treatise on various kinds of Ś'rāddhas. By Ś'rīdatta.

Beginning. कातीयकृतं सद्यककर्मभाष्यं भूपाल-भोगालम्बतादि दृष्ट्वा ।

सताश्च वाक्यानि निश्चयं सम्यक् यजुर्विदां श्राद्धविधिं विधास्ये ॥

तत्र पूर्वदिने वस्त्रश्राद्धिर्दण्डश्राद्धिः शरीरश्राद्धिश्च कर्तव्या । निरामिषमेकभुक्तञ्च
निमन्त्रनन्तु पूर्वदिनप्रदोषान्तरे वा श्राद्धदिने वा । इत्यादि ।

End. विज्ञाननिर्भलमलङ्कारणं गुणानामादभंविम्वदपि प्रतिबोद्धितानां ।

चेतश्च सत्कृतिसुदुःसततं बुधानामलः प्रविश्य पितृभक्तिरियं तनोतु ॥

ननु गौरवभावेण कार्योपेक्षा च पण्डितैः ।

यत आह मनुष्याणां बालादपि सुभाषितं ॥

Colophon. इति मन्त्रमन्त्रोपाध्यायसत्यव्युत्पत्तिश्रीदत्तविरचिता पिण्डभक्तिः समाप्ता ।

विषयः । यजुर्वेदिनां श्राद्धविधानकथनं । तत्र निमन्त्रणादिविधिकथनं । श्राद्धप्राक्का-
लीनश्राद्धदिनकृत्यनिरूपणं । श्राद्धपरिभाषाकथनं । पार्वण्यश्राद्धप्रयोगकथनं ।
श्राद्धलक्षणविवेचनं । श्राद्धाह्निकनिरूपणं । पार्वण्यैकोद्दिष्टादिषु इतिकर्तव्यता-
भेदनिरूपणं । सपिण्डीकरणश्राद्धविधिकथनं । स्त्रीशुश्रूककर्तृकश्राद्धविधिकथनं ।
अपुत्रस्य पार्वण्यश्राद्धं न कर्तव्यमितिकथनं । अशौचातिरिक्तमृताश्वाश्राद्धप्रति-
बन्धके विशेषकथनं । श्रुतौकादश्यामपि पतितश्राद्धकर्तव्यतानिरूपणं । दाहमा-
सिकश्राद्धविधिकथनं । पिण्डपिण्डयज्ञप्रकारकथनं । पतिपुत्ररचितायाः स्त्रियाः
सपिण्डननिषेधकथनं । प्रेतश्राद्धधर्मकथनादिकं । आसश्राद्धविधिकथनं । ना-
न्दीमुखश्राद्धविधिः । तत्र सपिण्डीकरणानधिकारिणा कनिष्ठेन असपिण्डितेऽपि-
पितरि नान्दीश्राद्धं कर्तव्यमितिनिरूपणं । एकोद्दिष्टश्राद्धप्रयोगकथनं । आश्वश्राद्ध-
विधिकथनं । सपिण्डनश्राद्धप्रयोगकथनं । आभ्युदधिकश्राद्धप्रयोगकथनञ्च ।

No. 1925. काल्युपनिषत् ।

Substance, country-made paper, 9 × 3 inches. Folia, 3. Lines, 7 on a page. Extent, 45 ślokaś. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Muzonā, Post Tājapura, Darbhāṅgā, Paṇḍit Yāges'vara Pāṭhaka. Appearance, new. Prose. Correct.

Kālyupanishad. On the divinity of Dakṣiṇa-kālikā : alleged to be a part of the Atharva Veda, but not included in the collections of the Atharva Veda Upanishads ordinarily met with—most probably a forgery.

Beginning. अथ चैनां ब्रह्मरूपिणीमाप्नोति काम रोषो दीर्घनेत्रविन्दुरपिर्णो नां ।

विजृम्भामादौ कूर्चद्वयं कूर्चवीजं योममष्टस्तरमेतन्नरूपं तद्द्वयं भुवनादुयोमज्ज-

लनः देवशून्यमेतन्नरूपं तद्द्वयेति दक्षिणकालिकेति च इत्यादि ।

End.

स संवत्सरेण त्रीर्क्षा सव्यमन्त्रमिदं लब्ध्वा केवलभैरवो भवति ।

Colophon. इत्यथर्ववेदे काल्युपनिषत् समाप्ता ।

विषयः । श्रीदक्षिणकालिकायाः ब्रह्मरूपलक्षणपूर्वकं तदुपासनप्रकार-माद्यात्म्यादि-
कीर्तनं ।

No. 1926. गङ्गोपनिषत् ।

Substance, country-made paper, 9 × 3 inches. Folia, 3. Lines, 7 on a page. Extent, 43 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Mufoná, Post Tárapura, Darbhāngá, Paṇḍit Yáges'vara Páthaka. Appearance, new. Prose. Correct.

Gaṅgopanishad. An eulogium on the river Ganges : called an Upanishad, but not affiliated to any of the Vedas.

Beginning. यां देवा देवसरितं पितरश्च पर्युपासते । यास्त्वयः सा नो देवसरिदेवानां पाथं
हन्तु घर्मासाविर्षो । यां भूधिं घत्ते ईशानोऽस्यतन्नाथ श्रितिकण्ठः परात्मनः ।
तामर्चं देवीमुपासये । मातेव सा मामवतु । इत्यादि ।

End. य इमां विद्यामधीते नरति ब्रह्महत्यां नरति स्त्रेयं नरति पारदारिकत्वं लभते-
ऽभिमनं सर्वमधीयानो मासमेकमिति ॥

Colophon. इति गङ्गोपनिषत् समाप्ता ।

विषयः । गङ्गाया उल्लासदिकथनपूर्वकं माहात्म्यकीर्तनं ।

No. 1927. सूर्योपनिषत् ।

Substance, country-made paper, 11 × 3 inches. Folia, 3. Lines, 6 on a page. Extent, 36 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Mufoná, Post Tárapura, Darbhāngá, Paṇḍit Yáges'vara Páthaka. Appearance, new. Prose. Correct.

Sūryopanishad. On the adoration of the Sun as the supreme divinity : called an Upanishad, but not affiliated to any of the Vedas.

Beginning. अथ सूर्यायर्जुनीं व्याख्यास्यामः । ब्रह्महविर्मायवीचन्द्र आदित्यो देवता
हंसाद्यग्निनारायणयुक्तं वीजं हृत्सेवाशक्तिर्विद्यदादिपदसंयुक्तं कौलिकं घर्मा-
र्थकाममोक्षसिद्धये अपे विनियोगः । षडक्षराहृद्वीजेन षडङ्गरत्नाम्बुजसं-
स्थितं सप्ताक्षरचिन् इत्यादि ।

End. हस्तादित्ये जपति स महासत्यं नरति य एवं वेद । इत्युपनिषत् ।
ॐ सच्चिदावतु सच्च नौ भून्तु सच्च वीर्यं करवावहे । तेजस्विनावधीतमस्तु
मा विदिषावहे । ॐ शान्तिः २ ।

Colophon. इति सूर्योपनिषत् ।

विषयः । सूर्यस्य परब्रह्मलक्षणं । तन्मात्रादिकथनपूर्वकं माहात्म्यकीर्तनम् ।

No. 1928. गणेशोपनिषत् ।

Substance, country-made paper, 11 × 3 inches. Folia, 3. Lines 6 on a page. Extent, 34 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Mujoná, Post Tájapura, Darbhāngá, Paṇḍit Yáges'vara Páthaka. Appearance, new. Prose. Correct.

Gaṇeśopaniṣad. On the adoration of Gaṇeśa as the Supreme Divinity—an apocryphal work.

Beginning. अथ गणेशायर्वशीर्षं व्याख्यास्यामः । ॐ नमस्ते गणपतये । तमेव प्रत्यक्षं तत्त्वमसि तमेव केवलं कर्तासि तमेव केवलं कर्तासि । अथ त्वत्प्राप्तं तमेव केवलं कर्तासि तमेव केवलं सर्वं खल्विदं ब्रह्मासि तच्च साक्षादात्मासि नित्यसूतं वच्मि सत्यं वच्मि । इत्यादि ।

End. महात्मनां प्रतिमाप्रतिष्ठाया जज्ञा सिद्धमन्त्रो भवति महाविद्वान् प्रमुच्यते महादोषान् प्रमुच्यते स सर्वविद्भवति य एवं वेद । इत्युपनिषत् । ॐ सह नाववन्ति । इत्यादि । ॐ शान्तिः २ ।

Colophon. इति गणेशोपनिषत् ।

विषयः । गणेशस्य परब्रह्मसूक्तपलकथनं । साक्षात्मादिकीर्तनम् ।

No. 1929. दुर्गापनिषत् ।

Substance, country-made paper, 11 × 3 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 20 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Mujoná, Post Tájapura, Darbhāngá, Paṇḍit Yáges'vara Páthaka. Appearance, new. Prose. Correct.

Durgopaniṣad. On the adoration of Durgá as the Supreme Divinity : alleged to be a part of the Atharva s'iras Upaniṣad of the Atharva Veda.

Beginning. अथातो दुर्गां व्याख्यास्यामः । अथाश्वलायनो भगवन्तं परमेष्ठिनं परिचक्षेत्योवाच । किं जगत्कारणं किं बन्धनोच्चयोः किं त्रयाणां देवानां ब्रह्मविष्णुशिवद्राणां किं दशवताराणां इत्यादि ।

End. अन्ते दुर्गातत्त्वं परब्रह्म भवतीत्याह परमेष्ठी भगवानाश्वलायनं भगवन्तं । ॐ सह नावित्यादि । ॐ शान्तिः २ ।

Colophon. इत्यथर्वशिरसि दुर्गापनिषत् ।

विषयः । दुर्गायाः परब्रह्मकीर्तनादिकं ।

No. 1930. अद्भुतसागरसारः ।

Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 96. Lines, 6 on a page. Extent, 1,816 śloka. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Muzóná, Post Tárapura, Darbhāngá, Paṇḍit Yáges'vara Páthaka. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Adbhuta-ságara-sára. Portents, their consequences, and the means of obviating the same. By Mahápaṇḍit Chaturbhujá. Contents: Fall of vultures and hawks. Portents in connection with celestial luminaries, meteors, rainbows, &c. Appearance of cities near those objects. Portents in connection with the rising and the setting of the sun. Ditto with the moon. Ditto with Ráhu, the ascending node, and other planets. Wars of planets. Portents in connection with rains, with Nakshatras, with winds, with fires, with dawn and vesper, with shadows. Recondite peculiarities in earthquakes, reservoirs of water, conflagrations, sacred images, Indra's flag,* vegetables, houses, music, dress, arms, men, boils, tremors, dreams, the human body, parturition, elephants, horses, cattle, dogs, jackals, crows, and herons; their effects on human destiny, and the mode of obviating those effects.

Beginning. मृधश्चेन + चित्रश्च कपोतोलूकचातकाः ।

वाटुलीवककङ्काय पतन्ति यस्य वैश्वानि ॥

ध्वजे रथे सङ्घात्यातं वाङ्मीके जायते मधु ।

शूनां प्ररोदनश्चैव द्वारश्च कटकटायते ॥

हसनञ्जातमाचक्ष्य तत्क्षणे दन्तदर्शनं ।

जननं जातदन्तश्च दुतेत्यन्तिः शिरो विना ॥ इत्यादि ।

End. विष्णुधर्मोत्तरे । अद्भुते तु समुत्पन्ने यदि दृष्टिः शिवा भवेत् ।

सप्ताष्टाभ्यन्तरे ज्ञेयमद्भुतं निष्फलं हि तत् ॥

वटकलिकायां, यदि विकारसम्भः पर्जन्यस्यजति सप्तरात्रात् प्रशममुपगच्छतीति ॥

Colophon. इति सप्तपण्डितचतुर्भुजविरचिताद्भुतसागरसारः समाप्तः ।

विषयः । मृधश्चनादिपतनादिरूपाद्भुतकथनपूर्वकं प्रत्येकतत्प्रतीकारोपायकीर्तनं । तत्र आदित्यादीनामद्भुतकथनपूर्वकं तथ्यात्मिककथनं । उल्कापात-शकवधः-परिवेष-मन्थनमर-विकृतदृष्टिरूपनाभमाद्भुतकथनपूर्वकं तथ्यात्मिककथनं । विशेषेण

* Something like a May-pole set up on the 12th of the waxing moon in the month of Bhádra, on the occasion of a festa in honor of Indra.

सूर्याहुतादिकीर्तनं । तत्र उदयादिफलवर्णनञ्च । एवं चन्द्रस्य अहुतादि-
 कथनं । राशेरहुतादिकथनं । तत्र अयन-मास-दिक्-याम-वर्ष-ग्रहणममा-
 स्यहुतकथनादिकं । पञ्चमङ्गकथनं । एवं मङ्गलबुधादीनां ज्ञेयं । पञ्चशुद्धाहु-
 तवर्णनं । रव्यादिवर्षाहुतकीर्तनं । नक्षत्राहुतवर्णनं । निर्घाताहुतकथनं ।
 दिक्दाहाहुतवर्णनं । सन्ध्याहुतवर्णनं । ज्ञायाहुतकथनं । भूकम्पाहुतकथनं ।
 जलाशयाहुतकथनं । अग्राहुतकथनं । देवप्रतिष्ठाहुतवर्णनं । शक्रध्वजाहुत-
 कथनं । हवलताफलपुष्प-ग्रस्याद्याहुतकथनं । गृह्याहुतकथनं । वाय्याहु-
 तकथनं । वस्त्राहुतकथनं । शस्त्राहुतवर्णनं । मानुषाहुतवर्णनं । पिटका-
 हुतकथनं । स्यन्दनाहुतकथनं । स्रग्नाहुतवर्णनं । कायारिष्टाहुतवर्णनं ।
 प्रसवाहुतवर्णनं । गजाहुतवर्णनं । अश्वहाहुतवर्णनं । हय-महिषाद्यहुतवर्णनं ।
 कुङ्कुराहुतवर्णनं । शृगालाहुतकथनं । काकाहुतकथनं । कङ्काद्यहुतकथनं ।
 एतेषां शान्त्युपायकथनञ्च । अहुतानां फलपाकसमयकथनादिकं ।

No. 1931. अष्टविक्रितिः ।

Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 12. Lines, 6 on a page. Extent, 147 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Muzoná, Post Tájapura, Darbhánga, Pandit Yágesvara Páthaka. Appearance, new. Verse. Correct.

Ashṭa-vikṛiti. On the eight different artificial forms in which the texts of the Vedas are written, and the merit of getting them by-heart and reciting them under particular restrictions. Anonymous. (*Vide ante*, Vol. III, p. 199).

Beginning. अथ जटायुष्टविक्रितीनां लक्षणानि लिख्यन्ते । तत्र विक्रितीनां पाठे फलं पङ्क्ति-
 पावनम् ।

जटादिविक्रितीनां ये पारायणपरायणाः

महात्माना द्विजाः श्रेष्ठास्ते ज्ञेयाः पङ्क्तिपावनाः । इत्यादित्यपुराणात् ।

अन्यान्यपि विष्णुलोकादीनि फलानि इत्यादि ।

End.

शिक्षां पूर्वोक्तामुच्चार्य विपर्यासेन तानि पदानि उच्चार्य पुनः क्रमेण तानि
 पदान्युच्चारयेत् । अथ विक्रितिशिखेदे घन इति प्रोक्तः अष्टविभिः ।

Colophon. इत्यष्टविक्रितिः समाप्ता ।

विषयः । अटायुष्टनिकुलीनां पारायणे फलवृत्तिकीर्तनं । अटालचलादिकथनं । विहृतिषु क्रमभेदव्यवस्थापनं । भालालचलादिकथनं । एवं शिक्षा-रेखा-ध्वज-दण्ड-रथ-वनानां लचलादिकथनं । सर्वत्र उदाहरणप्रदर्शनम् ।

No. 1932. वर्णरत्नदीपिका, शिक्षा ।

Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 24. Lines 6 on a page. Extent, 276 ślokaś. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Mujoná, Post Tájapura, Darbhāṅgá, Paṇḍit Yáge'svara Páthaka. Appearance, new. Verse. Correct.

Vaṇṇaratna-dīpiká, Śikshá. On the pronunciation of letters and syllables, their accents, quantities, and powers—an abstract of one of the *Prátisákhyas*, but the school to which it belongs is not mentioned. By Amareś'a, of the Bharadvāja Gotra.

Beginning. येयो दिशतु नः कृष्णः कंसमातङ्गकोररी ।
 राधाकेलिकलाभिज्ञो गोपीवादकुतूहली ॥
 उत्पन्ना यः सुते वंशे बुद्धिमान् कृतनियमः ।
 अमरेश इतिख्यातो भरद्वाजकुलोद्भवः ॥
 सोऽहं शिक्षां प्रवक्ष्यामि प्रातिशाख्यानुसारिणो ।
 भालानां पाठशुद्ध्यर्थं वर्णज्ञानादिचेतवे ॥
 जपादिश्रुतकार्येषु पुमान्नाधिकृतो भवेत् ।
 सम्यक् पाठं विना यस्मात् तन्निमित्तं यदात्म्यहं ॥ इत्यादि ।

End. अमरेशकृतानेतां शिक्षां यो धारयेत् सुधीः ।
 विद्वज्जनसमामध्ये अयं स लभते भुवं ॥
 वादे यस्य चतुर्मुखोऽपि जडतां धत्ते चर्षं विक्रितो
 वर्षोच्चारणकौतुके पुनरयं वाचस्पतिर्मूकतां ।
 सोऽयं वादिघनानिलः प्रमुदितो वाचालदर्पहरन्
 भूमीन्दैरभिपूजितो विजयते नाम्नामरेशः सुधीः ॥

Colophon. इत्यमरेशकृता वर्णरत्नदीपिका शिक्षा समाप्ता ।

विषयः । वर्णसंज्ञा-विक्रिया-स्वरादिनिरूपणं ।

No. 1933. कृत्यतत्त्वार्णवः ।

Substance, country-made paper, 12 × 3 inches. Folia, 112. Lines 11 on a page. Extent, 4,426 ślokaś. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Darbhāṅgā, Paṇḍit Mādhava Jhā. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Kṛitṭya-tattvārṇava. On fasts, penances, pilgrimages and other religious duties enjoined on householders. By Śrīnātha Āchārya, son of Śrīkara.

Beginning. श्रीगोविन्दपदाभोजद्वन्द्वसद्वन्द्वसाधनं । वन्दे हृन्दारकधुनीमकरन्दमनोहरं ॥

श्रीकराचार्यपुत्रेण श्रीमच्छ्रीनाथशर्माणा । श्रीनथे विदुषाक्षजे कृत्यकालविनिर्णयः ॥

श्रौते विधौ कालकृते विरोधः प्रायः सदैव प्रथितो बुधानां ।

अतस्तदुच्छेदकते मनीनां विचार्य वाचो विदधामि तत्तं ॥

नानाविदेशिविदुषां मतमाकलय्य चोदत्तमं यदभिलिख्य समर्पयामि ।

अदां बुधा विषयशुल्लिकाप्रवाहे दुरादिहाय कुवताद्रमव गाढं ॥

इह खलु नित्यनैमित्तिकादियावद्वैदिककर्माणि इत्यादि ।

End. आगमोक्तमन्त्रोऽपि विधिवन्ताज्जय एव पठनीयः । अधिकं चित्करणे चैयमिति ।

विचार्य वाचो मुनिपुङ्गवानां निबन्धजातञ्च महार्णवाद्यं ।

मया कृतः कालविनिर्णयोऽयं सदा बुधानां + + मातनेतु ॥

कृत्यतत्त्वार्णवो नाम निबन्धो रचितो मया ।

श्रीयन्तामव विबुधा अवस्थारजराग्निभिः ॥

Colophon. इति श्रीनाथाचार्यकृतकृत्यतत्त्वार्णवः समाप्तः ।

विषयः । कर्माणां प्राधान्यकथनपूर्वकं तिथिभक्षववारादीनामङ्गलनिरूपणं । सर्वस्वरनिरूपणं । तत्र मासपदशक्यतावच्छेदकनिर्णयः । अयनादिनिरूपणं । रुद्रयोगिकादिविवेचनं । षाष्मासिकश्राद्धकालविवेचनं । सौम्येदिमासलक्षणं । अथ विविधमतोपन्यासपूर्वकं तत्खण्डनं । अधिमासनिर्णयः । अथ कर्माकार्क्यनिर्णयः । भूतान्तिनिरूपणं । मन्दा-मन्दाकिन्यादिमन्त्रविधिसंक्रान्तिसंख्यकथनं । यज्ञनिरूपणादिकं । सामान्यतिथिषु कर्माङ्गलनिरूपणं । प्रतिपदादिषु तिथिषु विहितानां कर्माणां व्यवस्थादिकथनं । एकादशीव्रतविधिकथनं । तत्र दशमी-द्वादशीनियमकीर्तनञ्च । वैशाखमासकृत्यनिरूपणं । तत्र गङ्गास्नानविधिकथनं । युगादिश्राद्धविधानं । युगादिनिरूपणञ्च । औष्ठकृत्यनिरूपणं । तत्र कृष्णाष्टम्यां शिवपूजनविधानं । सावित्रीव्रतव्यवस्थादिकथनं । शुक्लवतुर्थ्यामुमापूजनविधिः ।

वयसः । अरण्यपट्टीविधानं । दशहराकृत्यनिरूपणं । पुरुषोत्तमदर्शनविधानञ्च । आषाढ-
कृत्यनिरूपणं तत्र हरिश्चयनविधानं । चातुर्मास्यव्रतविधिः । तत्र द्रव्यविशे-
षवर्जने फलविशेषनिरूपणं । श्रावणकृत्यनिरूपणं । मनसापञ्चमीविधिकथनं ।
अश्विनशयनव्रतविधानं । भाद्रकृत्यनिरूपणं । तत्र जम्बाष्टमीविधानं । अश्वि-
र-चतुर्दशीविधानं । चन्द्रादर्शनविधानं । हरितालिकानिरूपणं । दुर्गाष्टमीव्रत-
विधिः । अनन्तव्रतविधानं । अगस्त्योदयविधिकथनञ्च । आश्विनकृत्यनिरूपणं ।
तत्र गजच्छायादिनिरूपणं । दुर्गाष्टमादिविधिकथनं । महाष्टमुपवासविधिः ।
खड्गदर्शनविधिः । त्रीशिकाश्रावविधिः । कोजामरकृत्यनिरूपणञ्च । कार्ति-
ककृत्यनिरूपणं । तत्र सुखरात्रिपूजादिविधानं । उत्कादानादिविधिः । द्यूत-
प्रतिपद्धिः । भाद्रद्वितीया । उत्थानविधानं । वक्रपञ्चकविधिकथनादिकञ्च ।
मार्गशीर्षकृत्यकथनं । तत्र नवाम्रवाहविधानं । पौषकृत्यनिरूपणं । तत्र अष्टका-
श्राव्यादिविधानं । महाभद्राविधिकथनं । अश्वष्टकाश्रावविधानञ्च । माघकृत्यनि-
रूपणं । तत्र दधिसंक्रान्तिव्रतविधानं । प्रातःस्नानविधिः । पक्षमां शीपूजनवि-
धिः । माघीसप्तमीविधिः । भीष्माष्टमीविधिः । भैमीविधिः । शिवरात्रिकृत्यकथ-
नञ्च । फाल्गुनकृत्यनिरूपणं । चैत्रकृत्यनिरूपणं । वारुणादिविधिकथनं । भूति-
व्रतविधिः । अशोककलिकापानविधिः । अनङ्गार्चनविधानञ्च । प्रकीर्णकविधिः ।
तत्र तिथ्यादिषु भक्ष्याभक्ष्यनिरूपणं । गङ्गास्नानफलकथनप्रसङ्गेन तद्वर्मादिनिरू-
पणं । तिथिषु पुण्यतरादिनिरूपणं । भोजनादिविधिकथनं । महानिशादिका-
लनिरूपणं । महागुरुनिपाते कर्त्तव्याकर्त्तव्यनिरूपणं । स्नानतर्पणजपादिविधि-
कथनं । दानादिविधिकथनं । पतिव्रताकृत्यनिरूपणं । शुद्धकृत्यनिरूपणञ्च ।

No. 1934. शुद्धिविवेकः ।

Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 64. Lines, 8 on a page. Extent, 1856 ślokaś. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Mujoná, Post Tájapura, Darbhāngá, Paṇḍit, Bābulála Pāthaka; another copy at Magráṇi, Post Madhubanī, Darbhāngá, Paṇḍit Choṭī Jhā, and another at Murshidábád, Rájá Rámachānd Siṅha. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Suddhi-civaka. An essay on impurity of the person resulting from birth and death in one's family, or from other causes. By Rudradhara,

son of Lakshmīdhara, and younger brother of Haladhara. Both the father and the brother had the title of Mahāmahopādhyāya. The author says that "though there are current the Ratnākara, Párijāta, Mitāksharā, Hāralatā and others, his work would be gratifying to those that did not delight in them." This affords a clue to his date.

Beginning. हरतु दुरितजातं केशवस्यैकवाङ्मविपुलग्लविलान्तः केशिनः सम्प्रविष्टः ।

मुखपवनमिवास्त्रं प्राशितुं संप्रवृत्तः कुवलयदलनीलः पद्मशीर्षा भुजङ्गः ॥

चिरन्तनानेकनिबन्धमिदं ससम्प्रदायानुगतस्फुटार्थः ।

नन्वा हरिं वदधरेण सम्यक् वितन्यते शुद्धिविवेक एव ॥

सन्ध्येव रत्नाकरपारिजातमिताक्षराक्षररत्नादयोऽन्ये ।

तथापि तत्त्वानुसमानानां भवेत् प्रसादाय मम प्रयासः ॥

शुद्धिस्वावदखिलविहितकर्माधिकारापादको धर्मविशेषः । इत्यादि ।

End. ततो रजस्रलाशुद्धितच्छिष्टस्मरने च सा ।

समावशुद्धिश्च तथा क्रमेणाव प्रकीर्तिताः ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायलक्ष्मीधरात्मजमहामहोपाध्यायश्रीदलधरानुजतमश्रीवद-
धरकृतः शुद्धिविवेकः समाप्तः ॥ शुभम् ।

विषयः । शुद्धिपदार्थविवेचनं । सामान्यतः सर्ववर्णानां जननमरणयोः शुद्धिनिरूपणं ।
तत्र चण्डौचनियमकथनं । चण्डौचमहुरव्यवस्थाकथनं । स्नाणौचादिकथनं ।
मृत्युविशेषाण्यौचनिरूपणं । निर्धारादिनिरूपणं । तदधिकारिनिरूपणं । शौर-
सपुत्रादिलक्षणं । सापिण्डान्निरूपणं । देहाशुद्धिनिरूपणं । स्नानशुद्धिकथनं ।
नेत्रसादिद्रव्यशुद्धिकथनं । पद्मान्नद्रव्यशुद्धिकथनं । भूमिशुद्धिकथनं । जल-
शुद्धिकथनं । रजस्रलाशुद्धिकथनं । तच्छिष्टादिस्मरनेशुद्धिकथनं । समा-
वशुद्धिनिरूपणञ्च ।

No. 1935. समयप्रदीपः ।

Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 60. Lines, 6 on a page. Extent, 1,327 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Mujoná, Post Tárapura, Darbhāngá, Pandit, Bābulāla Jhā. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Samaya-pradīpa. Descriptions of some of the leading fasts, penances, and periodical optional rites, Vratas. By Śrīdatta Mahāmahopā-

dhāya. Contents : Commencement of Vratas ; duties on the day of a Vrata ; effect of mourning on the day of a Vrata ; meaning of the word Vrata ; rules regarding fasting ; the fast on the 11th of the moon ; rules regarding Vratas to be performed at night. Effect of intercallary months on Vratas ; Vratas in honor of Gapeśa ; ditto of Sūrya ; ditto of Śiva ; ditto of Viṣṇu ; Vrata on the 12th lunation of Śrāvana ; Vrata of sleeping on the ground for a fixed period ; Vratas in honor of Brahmā ; ditto of Nāgas ; Vrata on the 5th lunation of Māgha, "the nonwriting fifth," *Ālekhyā-panchamī* ; Vratas in honor of the Devi (Durgā) ; minor fasts and penances ; the adoration of Lakṣmī on the 5th of the waxing moon in Chaitra ; the Vrata of Damanabhañjikā, or thyme festival, on the 14th of the same month ; calendar of fasts for the 12 months of the year ; rites for the day when the sun passes from one to another sign of the Zodiac ; ditto for the commencement of a Yuga, a cycle of Manu, and other cycles.

Beginning. श्रेयः समादिशतु सालसपक्षपाते निद्रायिते अपि दृशौ भग्नममस्य ।

संवाञ्छमानचरणाम्बुजजातद्वेषोलक्ष्मीमुखेक्षणपरः परमेश्वरे वः॥

निबन्धेषु निवृत्तानि वचनानि विचिन्वतः ।

श्रीदत्तेन व्रतादीनां सारमाहृत्य लिख्यते ॥

तत्र पूर्वदिने स्नानादिना शरीरशुद्धिं कृत्वा निरामिषमेकवारं भुक्त्वा दत्तान् संशोध्य—इत्यादि ।

End. अपहन्तु ततः सकलं सम्यक् कर्मप्रचारमुपनयतु ।

समयप्रदीप एव स्थितिमेतु सतां गृहे नूनं ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीदत्तकृते समयप्रदीपे प्रकीर्णकः परिच्छेदः सम्पूर्णः । शुभं ।

विषयः । व्रतारम्भविधानकथनं । व्रतदिनकर्तव्यताकथनं । जननमरणशोच पूर्वगृही-
तव्रतानुष्ठानं तत्र आरम्भनिषेधश्च । व्रतशब्दार्थविवेचनं । उपवासविधिकथनं ।
एकादश्यादिव्रतनैतिककर्तव्यताकथनं । जलव्रतविधिकथनं । अधिमासविवेचनं ।
ज्येष्ठव्रतकथनं । सूर्यव्रतकथनं । शिवव्रतकथनं । विष्णुव्रतकथनं । अवणदा-
दशीव्रतकथनं । अशुभग्रहणव्रतकथनं । ब्रह्मव्रतकथनं । नागव्रतकथनं ।
आलेख्यपञ्चमीव्रतकथनं । देवीव्रतकथनं । सामान्यव्रतादिकथनं । चैत्रशुक्ल-
पक्षस्यां लक्ष्मीपूजनविधिकथनं । तत्र चतुर्दश्यां दमनभङ्गीविधिकथनं । एवं
द्वादशमासेषु प्रत्येकं छत्यविधिकीर्णं तत्तत्कालनिरूपणश्च । संक्रान्तिछत्य-
कथनं । युगायामन्वन्तरादिनिरूपणश्च ।

No. 1936. मन्त्रार्थदीपिका ।

Substance, country-made paper, 11 x 3½ inches. Folia, 92. Lines, 10 on a page. Extent, 3,202 śloka. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Muzóná, Post Tárapura, Darbhāngá, Paṇḍit Yágesvara Páthaka. Appearance, old. Prose. Correct.

Mantrārtha-dīpikā. Explanations and uses of the mantras used during daily worship. By Śatrughna Mahámahopádhya, by order of Mahárájádhirāja Dharmachandra.

Beginning. तनावालोत्तार्या भवचक्रितगोपालतन्त्री-

हमनैवमीलतकुवलयदलशेषिस्तुभगैः ।

हटादापूर्णायां तपनतनयानीरनिवह-

समेण प्रसेतुं छतकरपुटो रचतु हरिः ।

श्रुत्वा नातपणं सुदारणतरं कामाभिरामाकृति-

ज्ञानक्या निश्चतान्तिकातरदशा साकूतमालोकितः ।

श्रीरामः स पुनातु भूर्जटिथनुर्भङ्गे यदङ्गेऽभवद्

रोमाञ्चस्य निषेणं गृह्णद्दयानन्दादमन्दाङ्कुरः ॥

आदेमादय राज्ञस्तस्य श्रीधर्मचन्द्रस्य ।

मन्त्रार्थदीपिकेयं क्रियते श्रवणमन्त्राणां सम्यक् ।

उच्यते मन्त्रवाण्या गृणविष्णौ ब्राह्मणसर्वश्रे ।

वेदविज्ञानिन्यामपि कौशलमीच्छं तथापि मे सद्भिः ॥

— — — — — प्रथमं वेदार्थज्ञानप्रर्शना । तत्र कूर्म-
पुराणे । इत्यादि ।

End.

हस्तायुधेऽउच्यतेऽपि चार्थलतो विधेयो मयि नावल्लेपः ।

रत्नाकरे किं मणयो न सन्ति ततः समाकर्षति यः स चन्द्रः ॥

Colophon.

इति महाराजाधिराजश्रीमदधर्मचन्द्रकारितमहामहोपाध्यायश्रीश्रवणविरचि-
तायां मन्त्रार्थदीपिकायां ज्ञानकाण्डविवरणं समाप्तं ।

विषयः ।

ज्ञान-मन्त्रा-देवार्चन-आह-मन्त्रब्रह्मीय-वैवाचिकादीनां मन्त्राणां विनियोगादि-
कथनपूर्वकं व्याख्यानं ।

No. 1937. चित्ररूपविचारः ।

Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 24. Lines, 10 on a page. Extent, 645 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mujoná, Post Tájapura, Darbhāngá, Paṇḍit Yáges'vara Páthaka. Appearance, old. Prose. Correct.

Chitrarūpa-vichāra. A Nyāya disquisition on colors as a characteristic of species. By Harirāma.

Beginning. रूपत्वं नीलादिषट्कान्यदति न वा । च च प्राचः । नानाजातीयरूपवद्वयवार-
ज्याऽवयवी नीलपीताद्याषट्तिरूपवान् सविषयादनीत्यादि ।

End. नीलादिभेदेन विभिन्नसन्निकर्षचतुताया यादृक्याद्याषट्तिमतमेव साधीयः ।

Colophon. इति हरिरामकृतचित्ररूपविचारः ।

विषयः । रूपलजातिनिरूपणप्रसङ्गेन नवीनमतखड्गनपुरःसरं प्राचीनमताभ्यर्हितत्वकीर्तनं ।

No. 1938. ज्योत्स्ना ।

Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 92. Lines, 7 on a page. Extent, 901 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mujoná, Post Tájapura, Darbhāngá, Paṇḍit Yáges'vara Páthaka. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Jyotsná. A commentary on Kātyāyana's Vājasaneyi Prátiśákhya. By Rámachandra Paṇḍita, son of Siddheśvara Yogivara. The work was completed on the 10th of the waxing moon in the month of Āśvina, in the Ś'aka year 1786.

Beginning. यस्य श्रुतावलिः कण्ठे स्मृतदानाम्बुपूरिते ।

भाति वद्राक्षमालेव स वः पायादुगणाधिपः ॥

श्रीरामं सद्गुरुं नत्वा याज्ञवल्क्यमुनिं तथा ।

कात्यायनकृते प्रातिशाख्ये वाजसनीयके ॥

माध्यन्दिनानुसारेण ज्योत्स्नाख्या विदितिर्लघुः ।

जिह्वते सुखबोधार्थं सन्दानां रामशर्मा ॥

जपादौ नाधिकारोऽस्ति सम्यक्पाठमजानतः ।

प्रातिशाख्यमते ज्ञेयं सम्यक्पाठस्य सिद्धये ॥

स्वरसंस्कारयोश्चन्दसि नियमः । १ । प्रतिसूचमेतत् । स्वराणामुदात्तादीनां
संस्काराणां लोपागमवर्णविकाराणाञ्च नियमो वक्ष्यमाणसूत्रैर्विहितानां नियत
पठनं चन्दसि माध्यन्दिनीये स्यात् । इत्यादि ।

End.

कानिचित् शाखान्तरविषयाणि नाशे च इत्यादीनि कानिचित् व्याकरणसि-
द्धान्यपि स्थितोपस्थितादौ विशेषप्रदर्शनार्थं लिखितानि । अक्षःपतेः रेकमित्या-
दीनि । अष्टाग्रेस्रकुमिने १७३६ शकेस्वरवक्षरे इष्युक्तदमस्यां श्रीसिद्धेश्वर-
तनूभवा रामेण रचिता प्रतिशास्त्रव्योतखा समर्पिता श्रीरामसिद्धेश्वरगुरुचरण-
म्बुरुचदये ।

Colophon.

इति श्रीमद्विद्वन्मुकुटरत्नश्रीसिद्धेश्वरयागिवरखनूरामचन्द्रपण्डितविरचिता ज्यो-
त्स्नाख्या प्रतिशास्त्रविहितः समाप्ता ।

विषयः ।

कात्यायनछतवाजसनेयिप्रतिशास्त्रस्य व्याख्यानं ।

No. 1939. वसन्तराजटीका ।

Substance, country-made paper, 13 x 3 inches. Folia, 220. Lines, 7
on a page. Extent, 2,082 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place
of deposit, Mujonā, Post Tājapura, Darbhāngā, Paṇḍit Bābulāla Pāṭhaka. Ap-
pearance, fresh. Prose. Correct.

Vasantarāja-tīkā. A commentary on the Vasantarāja, a work on
omens and portents. By Bhānuchandra Gaṇi.

Beginning. स्वस्ति श्रीमदनं यदीयवदनं वेधा विधायाद्भुतं
वीक्ष्याचर्यमवाप ससृष्टतया सम्प्राज्यन् वामसा ।
चेष्टुं तच्च तथाविधैरनुगुणैर्वेषममापादितं
मन्ये सम्प्रति लक्ष्यते + + पथे शीतसुतेर्मण्डले ॥
खानसचिदशेन्द्रमौलिमुकुट इमिरत्नांशुभि-
र्यन्त्रपादद्वितयं विचित्रचक्रनाभश्चीभिरङ्गीकृतं
दिङ्नागैश्च यदीयकीर्तिरितुला कर्णवतंकीकृता
स श्रीवीरविभुर्दधातु भवतां शश्वत्प्रभावाब्जिनं ।
यस्मैलोचनमाभिरसृष्टतया सानन्दमालोकित-
स्त्रीस्तैः खर्गवधूकटाचविशिखैर्यो लक्ष्यतां नागमत् ।

स्त्रावैशाखसुखितैश्च निखिलान् मा + न् समावेदयन्

स श्रीमान् भुवनावतंसकमणिः पायादपायान् प्रभुः ।

तद्गुणैर्वैभवकृतेऽथ वसन्तराजशङ्काकुनस्य विवृतिं प्रणयत्यभिप्रायः ।

श्रीशूरचन्द्रचरणाम्बुजचक्षरीकः श्रीशार्ङ्गराजकृतसत्कृतिभानुचन्द्रः ॥

इह हि ध्वजशशिभिर्भ्रममाप्रिकामो मङ्गलमाचरेदित्यादि ।

End.

वसन्तराजेति । पूर्वव्याख्यातविशेषणविशिष्टे वसन्तराजशङ्काकुने पश्यस्य प्रभाव-
कीर्तनं कृतं ।

Colophon. इति श्रीशङ्खचक्रपरिचयनादिसुलतकारिमहोपाध्यायश्रीभानुचन्द्रमणिविरचितायां
वसन्तराजटीकायां प्रभावकथनं नाम विंशतितमो वर्गः । श्रीरघु । शुभमस्तु ॥

विषयः । वसन्तराजीयशङ्काकुनशास्त्रस्य व्याख्यानं ।

No. 1940. वाक्यवादः ।

Substance, foolscap paper, 12 × 2½ inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 140 śloka. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Mujoná, Post Tárapura, Darbhāngá, Paṇḍit Bābulāla Pāṭhaka. Appearance, new. Prose. Correct.

Vākyaavāda. On the Philosophy of grammar, or the relation of words and their contexts. By Achala Upādhyāya.

Beginning. अथ किमिदं वाक्यं । एकतिङ्वाक्यमिति भाष्यात् । एकतिङ्गन्तार्थस्यैव विशेष्यक-
बोधजनकपदसमुच्चये वाक्यमिति वैयाकरणाः । इत्यादि ।

End. परन्तु पदार्थतावच्छेदकव्यपिशेषणस्य क्वचिदपि न परामर्शः ॥

Colophon. इति वाक्यवादेऽचलोपाध्यायकृतः समाप्तः ।

विषयः । वाक्यस्वरूपनिरूपणमुखेन पदानां कुत्र प्राप्तिरिति समासेन तद्विर्णयकथनं ।

No. 1941. पदार्थखण्डनव्याख्या ।

Substance, country-made paper, 11 × 2 inches. Folia, 57. Lines, 6 on a page. Extent, 1,779 śloka. Character, Nāgara. Date, Sk. 1641. Place of deposit, Mujoná, Post Tárapura, Darbhāngá, Paṇḍit Bābulāla Pāṭhaka; another at Māgrani, Post Madhubani, Darbhāngá, Paṇḍit Chhoti Jhā. Appearance, old. Prose. Correct.

Padārtha-khaṇḍana-ryāḥyā. A commentary on Raghunātha Śiromaṇi's *Padārtha-khaṇḍana*—a Nyāya treatise. By Raghudeva Nyāyālaṅkāra Bhaṭṭācārya.

Beginning. मन्दस्त्रपदद्वयं निधाय हृदि चिन्तया ।

तनोति कुतुकं किञ्चिद् रघुदेवः समागतः ॥

कामदलधृतमलयुग्धनुः पौष्पमद्भुतमुदीक्ष्य कुप्यतः ।

घूर्जटेर्नयनशो + + + + हन्तुं सर्वजगतामुपद्रवं ॥

पदार्थतत्त्वं यदिदं शिरोमणिर्निर्णीतवान् जीर्णमतस्य दूषणे ।

तदेव तर्केण विचारयामः सदर्थकेनेतरखण्डनेन ॥

अथसरसकृत्या पदार्थतत्त्वं निर्वर्तुं शिष्यावधानाय प्रतिजानीते अथेत्यादि ।

End. पदार्थखण्डनाकृतपुस्तकतपरोक्षितं ।

शिरोमणिमर्चं वन्दे शिरोमणिमिवाद्भुतं ॥

श्रीमद्दीधितिकारकल्पितघटाकोलाहलव्याकूलौ

मार्गे सञ्चरणाथ यन्निगदितं सिद्धान्तसिद्धेतरत् ।

दैवात्तेन भवेद्यदीह सद्यसा प्रौढापराधे मम

चक्षुष्यः क्षतिभिः + + यदि भवेद्यज्ञानानुरूपो बलिः ।

Colophon. इति श्रीरघुदेवस्यालङ्कारभट्टाचार्यविरचिता पदार्थखण्डनशास्त्रा समाप्ता ।
शाके १६४१ ।

विषयः । रघुनाथशिरोमणिलतपदार्थखण्डनस्य व्याख्यानं ।

No. 1942. नैषधप्रकाशः ।

Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 225. Lines, 10 on a page. Extent, 6,890 ślokaś. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Mujoná-grām, Post Tājapura, Darbhāngá, Paṇḍit, Bābulāla Pāṭhaka. Appearance, old. Prose. Correct.

Naishadha-prakāś'a. A commentary on the epic poem called *Naishadha*. By Śrinātha Achārya, Mahāmahopādhyāya.

Beginning. श्रीमद्भारायणं नत्वा कावे श्रीहर्षनिर्मिते ।

प्रकाशनं यथापन्नं श्रीनाथेन विधीयते ॥

प्रणम्य मौलिना वन्द्यान् सम्प्रदायविदः सतः ।

त्याज्यं त्याज्यमपद्राज्यं सदल्पमपि लिख्यते ॥

ये सदर्थमज्ञानतो दद्यावचनविहारैः ।

दूषयन्ति कवेः कार्यं धिक्कृतान् पण्डितमानिनः ॥

यदित्यं करडो गत्वा सिन्धोरपरि कायति ।

तत् किं स वेति गाक्षीर्यं रत्नानि च तदाशये ॥

अथ काव्यस्य वस्तुनिर्देशमखलं सूचयन्नलवर्णनमाह निपीयेति । इत्यादि ।

End. श्रीरूपमिति पूर्ववत् ।

Colophon. इति महात्मनोपाध्यायश्रीनाथाचार्यविरचिते नैषधप्रकाशे सप्तमः सर्गः ।

विषयः । श्रीरूपेणनैषधचरितमहाकाव्यस्य सप्तमसर्गान्तं व्याख्यानं ।

No. 1943. रसमञ्जरीप्रकाशः ।

Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 25. Lines, 10 on a page. Extent, 1,092 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Naḍnyār-grām, Post Madhubanī, Darbhāṅgā, Paṇḍit Maṇilāla Jhā. Appearance, old. Prose. Correct.

Rasamanjarī-prakāśa. A commentary on the *Rasamanjarī* of Bhānudatta. By Nāges'a Bhaṭṭa, son of Śiva Bhaṭṭa, surnamed Kāla. A work on erotics.

Beginning. सामिनील्लोत्पलश्यामं वपुष्यंश्च विभाति सः ।

सामिनीदधितद्योतमानः सोऽसु शिवाय नः ॥

नागेऽश्वमेधनामा शिवमहसुधीकुतो मुदे विदुषाम् ।

रसमञ्जरीप्रकाशं रचयामि मितैर्वचोभिरर्थैः + नैः ॥

अमाशङ्कयेति । सर्व्वं करणत्वेनान्वेति । आद्यपदे ह्यदुत्तरप्रियापदकमलस्य तथाविधप्रदेशे प्रथमपातेन + + वनतकनां पुष्पमेव न तु फलं पुष्पाणि वा एकपुष्पावचयत्यनेऽपि श्रमो नास्त्विति भावेन—इत्यादि ।

End.

एवञ्च सुन्दरीयदर्शनत्वं दामोदरत्वेन व्यसनशालिता, तेन दुर्लभत्वं, लोचनविषयो भवतु । स्यन्दसन्दोहः प्रसवसारसङ्कटः । तेन सुन्दरी तद्वती चामौ सुन्दरीति वा । ११७ । पद्येनैकत्वमभिधक्षितम् ॥ ११८ ॥

Colophon. इति श्रीकालोपनामकशिवभट्टसुतनागेशभट्टकृतो रसमञ्जरीप्रकाशः समाप्तः ॥

विषयः । भानुदत्तकृतसमञ्जस्यो व्याख्यानम् ॥

No. 1944. लिङ्गार्चनचन्द्रिका ।

Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 120. Lines, 8 on a page. Extent, 3,832 ślokaś. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Naḍuyār-grām, Post Madhubanī, Darbhāngā, Paṇḍit Nandīlāla Jhā. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Liṅgārchana-chandrikā. A digest of the rules for the adoration of Śiva, giving all the rituals in detail. By Sadāśiva, son of Gadādhara, and grandson of Viṣṇu, of the race of Daśaputra. Compiled under the auspices of king Jayasīṅha.

Beginning. उमाकटितटस्फुरत् करिवराननालोकन-

प्रसन्नहृदयं धिया सदयमिन्दुचूडं भजे ।

प्रणम्य गिरिजाधवं भजनमाचदत्तेप्सुनं

स्मितामनमनामयं प्रियसुमासहायं मुदा ॥

वंशेश्विन् दशपुत्रनामनि सत्तान् विष्णुर्द्विजापास्त्रभूत्

स्त्रुणुश्चक्षुः सुधीर्गदाधर इति स्मृतो जगत्याख्यया ।

नतपुत्रेण सदाशिवेन विदुषा दृष्ट्वा निवन्तान् पुरा

श्रीलिङ्गार्चनचन्द्रिका विरचिता विद्वत्कारेण्डदा ॥

विविच्य गुणशौरवं गुणविवेक-सम्भरं

विहाय कथयन् तदुपदिष्ट दूषणं सज्जनाः ।

न कल्मजजन्तूषणैः किमपि क्षीयते नामकं

दिनान्यगगर्हणाः किमु दिनेशखेदावहाः ॥

तत्र पूज्यस्वरूपापरिज्ञाने पूजाया अफलत्वादादौ साम्प्रदाशिवस्य नृतिस्त्रुत्यादौ

सर्वोत्कृष्टत्वं सर्वोभीष्टप्रदत्वं प्रदर्शयते । तथा च नृतिः । इत्यादि ।

End.

मीमांसानयनांभलातिविमला प्रज्ञा तथा भूयसी

दृष्टिः शैतनिवन्धवारचतुरा येषां सदाचारिणाम् ।

तेषां दृष्टिपथं प्रयातु सुहृदां सन्दर्भे एव स्थितः

किं वाम्यैर्निजदोषदुष्टमतिभिः प्राज्ञैरतैः प्रार्थितैः ॥

राज्ञः श्रीजयभित्तनामखपतेस्तोषाय या निर्वृता
 श्रीलिङ्गाचनचन्द्रिकातिविमला विद्वच्चकोरेष्टदा ।
 तां पश्चात् परीक्षकाः सङ्ख्या निष्पन्नपाता बुधा-
 सेनेयं गुणवन्तरा हि भविता गौरीपतेस्तुष्टये ॥

Colophon. इति पदप्रमाणेन श्रीमद्भगवत्कृत्वावतंसेन सदाशिवेन विरचिता लिङ्गाचन-
 चन्द्रिका समाप्ता ।

विषयः । श्रुतिस्मृतिपुराणप्रमाणेन सर्वैर्भ्यो देवेभ्यः शिवस्य श्रेष्ठत्वनिरूपणं । एकलेष्टि
 देवस्य मूर्तिभेदेन मन्त्रव्यवस्थाकथनं । शिवं विहाय अन्यदेवभजने दोषकथनं ।
 शिवाचनमाहात्म्यकीर्तनं । लिङ्गमाहात्म्यकथनं । पद्मराग-काष्मीर-पुष्कराम-
 विद्रुमादिमयलिङ्गभेदेन फलभेदकथनं । पारद-वाण-हैम-शिलामयलिङ्गानां
 क्रमेण ब्राह्मणादीनां शुभदायककथनं । अधिकारिभेदात् अन्यविधलिङ्गपूज-
 नावश्यकतानिरूपणं । कलौ पार्थिवलिङ्गस्य प्रधान्यकथनं । कामनाविशेषे
 लिङ्गपूजायां विशेषकथनं । नित्यं शिवपूजायां अकरणे प्रत्यवायकथनमुखेना-
 ख्यायिकाकथनं । शिवपूजाधिकारिनिरूपणं । स्त्रीशूद्राभ्यां प्रतिष्ठितलिङ्गस्य-
 र्त्वे दोषकथनं । वद्राक्षयतिरंकेण शिवपूजने दोषकथनं । विपुलविधिः । भस्म-
 धारणविधिः । भस्मभेदानां वर्णभेदेन फलविशेषकथनं । शरीरे लिङ्गायत्नमा-
 हात्म्यकीर्तनं । तत्राङ्गधारणे दोषकथनं । नैमित्तिकादिभस्मस्नानविधिः ।
 वद्राक्षलक्षणादिकथनं । एकमुखादिवद्राक्षमाहात्म्यकीर्तनं । शिवस्य षोडशो-
 पचारेण पूजाविधिः । विष्णुपञ्चनिरूपणं । पुष्पादिदानविधिः । लक्षविष्णुपञ्चैः
 पूजनविधिः । शिवपूजनयोग्यपुष्पादिनिरूपणं । पुष्पविशेषदाने फलविशेष-
 कथनं । लक्षपुष्पपूजाविधिः । गन्धनिरूपणं । जलनिरूपणं । नैवेद्यनिरूपणं ।
 मद्यनैवेद्यलक्षणकथनं । अग्निषेकविधिः । दक्षिणाविधिः । नमस्कारविधिः ।
 शिवपूजायामुद्धृष्टमुखलमावश्यकमितिनिरूपणं । निर्माख्यपद्मविधिः । प्रसाद-
 पद्मणाधिकारिनिरूपणं । लिङ्गनिर्माणादिविधिः । लिङ्गस्थापनविधिः । तत्र
 शूद्रस्य नाधिकार इति निरूपणं । प्रतिष्ठाकालादिनिरूपणं । लिङ्गप्रतिष्ठा-
 प्रयोगकीर्तनं । जीर्णोद्धारविधिः । अथ प्रयोगकथनञ्च । लक्षपार्थिवलिङ्गप्र-
 क्रियाकथनं । काम्यपूजाविधिः । शैवव्रतविधिः । उद्यापनविधानकथनञ्च ।
 बोधायनोक्तमित्यपूजाविधानकीर्तनं । श्रीशूद्रयोर्नाममन्त्रेण पूजाविधानं ।
 पूजावर्तिनक्रमे प्रायश्चित्तकीर्तनञ्च ।

No. 1945. पलपीयषलता ।

Substance, country-made paper, 11, x 4 inches. Folia, 6. Lines, 5 on a page. Extent, 95 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Naḍayār-grām, Post Madhubani, Darbhāṅgā, Paṇḍit Maṇilāla Jhā. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Pala-pyūṣha-latā. A treatise on the canonical use of flesh-meat. By Maḍanamanoḥara, Mahāmahopādhyāya, son of Madhusūdana, Mahāmahopādhyāya, Paṇḍitarāja. The work is divided into seven chapters fancifully named stavakas or "clusters of flowers." Contents : I, Propriety of offering flesh-meat to gods and the manes,—it ensures the fourfold blessing,—impropriety of guests not accepting flesh-meat. II, Patina, rohita, and other kinds of fish fit for use. III, Turtles, sheep, &c., fit for food ; opinion that sheep is fit for offering to Pārvatī. IV, pigeons, peacocks, wild fowl, larks, dadhigrīva, partridges and other land birds fit for food. Birds unfit for food, characteristics of kids fit for use. V, Spotted deer, black antelope, solid-hoofed boar, fit for food according to some ; wild boars, though not solid-hoofed, fit for use ; buffaloes fit for food in Nepal. VI, Characteristics of Vār-dhrīnasa, castrated, white, old goat, and the kinds fit for food, meat of this animal especially fit for the gratification of Viṣṇu. VII, Opinion that flesh-meat was fit for food only in former ages, refuted. Days when flesh-meat should not be used, philosophy of sacrifices.

Beginning. संसारनापहतये हृदये निधाय श्रीरामचन्द्रचरणद्वयमादरेण ।

वाक्यानि सम्यग्बोधार्थं मुनीश्वराणां मांसादिनिर्णयवृत्तांश्चि विचारयामि ॥

येनाचारः सतामुक्तः सर्ववर्णायमागतः ।

आद्योऽधिपः स लोकानामाज्ञा तस्याशितुं पलम् ॥

तच्च यावन्मांसस्य दैवविचारकर्मणि प्रतिपाद्यमानस्य पुरुषार्थचतुष्टये साधनत्वं वेदसिद्धिं, पशून्त्यजे वायशानारण्या ग्राम्याश्च ये इत्यादि । तेन देवाश्च यजन्त इत्यन्त्युतेः । अग्नीथेमीयं पशुमाहमेत । वायवं पशुमाहमेत । इत्यादि ।

End.

प्रवर्तको वापि निवर्तको वा जनस्य कस्याप्यहमस्मि यद्यपि ।

तथापि विद्यारसिकाः प्रयत्नमेनं समाश्लोकयितुं यतन्ताम् ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायपण्डितराजमधुसूदनात्मजमहामहोपाध्यायश्रीमदनमनो-हररचितायाः पलपीयषलतायाः सप्तमः श्लोकः । गौरीपतिना लिखितमिदम् ॥

- विषयः । प्रथमस्तवके,—दैवपित्राकर्माणि दीयमानस्य मांसादेः पुत्रपार्थिवतुष्टपसाधनल-
कथनं । आदादौ निमग्नितस्य मांसाद्यभोजने निन्दार्थवादकथनञ्च ।
द्वितीयस्तवके,—पाटीनरोद्धितादिविहितमतस्मनिरूपणं ।
तृतीयस्तवके,—कूर्मसंघादीनां भक्ष्यलकथनं । सेवतु पार्वत्य इति केपाक्षिन्नत-
कीर्तनञ्च ।
चतुर्थस्तवके,—चित्रप्रीवमयूरवनकुङ्कुटादीनां स्त्रलचराणां पक्षिणां भक्ष्यल-
कथनं । भारद्वाज-दक्षिणीय-चकोरादीनां स्त्रलचराणां भक्ष्यलकथनं । निषिद्ध-
पक्षिनिरूपणं । विहितव्यागनिरूपणञ्च ।
पञ्चमस्तवके,—चित्रस्य-कृष्णसार-एकमफवराहाणां भोक्ष्यलनिरूपणं । शारण्य-
वराहोऽपि भक्ष्य इति केपाक्षिन्नतकथनञ्च । नेपालदेश एव सहियो भक्ष्यः
नान्यवेतिनिरूपणं ।
षष्ठस्तवके,—वाग्नीश्वरस्तवककथनपूर्वकं तस्य भक्ष्यलकीर्तनं । तस्य विष्णुप्री-
तिजनकलकथनञ्च ।
सप्तमस्तवके,—मांसादिभक्ष्यविधिर्युगान्तरीय इति मतखण्डनं । मांसभक्षणादौ
निषिद्धदिनकथनं । वैधर्म्मसाधिवेचनं ।

No. 1946. शान्तिरत्नम् ।

Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 22, Lines, 6 on a page. Extent, 354 ślokaś. Character, Nāgara. Date, Sm. 1915. Place of deposit, Navāni-grām, Post Mādhepurā, Darbhāṅgā, Paṇḍit Lāla Jhā. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Sāntiratna. Rules for the reading of the Chaṇḍī section of the Mārkaṇḍeya Purāṇa. By Kamalākara Bhaṭṭa, son of Rāmakṛishṇa, grandson of Rāyapa Bhaṭṭa, great-grandson of Rāmeśvara Bhaṭṭa.

Beginning. नत्वा क्षीतापतिं रामं भवाब्धितरणे तरिस् ।

ऋक्षस्थानां चितार्थाय शान्तिरत्नं वितन्वते ॥

अथ वाराहीतन्त्रे,—चण्डीपाठे फलं देवि शृणुष्व गदतो मम ।

मंकल्पपूर्थं संपूज्य न्यस्याक्षेपं मनून् क्रमात् ॥

पठनादुचक्षिदानादि सिद्धिमाप्नोति साधकः । इत्यादि ।

End.

विशेषतः मन्त्रतन्त्रनिर्णयसिद्धौ नवरात्रनिर्णये श्रेयः ।

श्रीमन्नारायणाख्यानं समजनि विबुधो रामलक्ष्म्याभिधान-

स्तत्सूनुः सर्वविद्याजलनिधिनिचुलीकारतः कुचजम्बा ।

दृष्ट्वा नानाविबन्धान् वरचयदतुलं यन्ममैवाकराण्यः (?)

पिबेः पादाब्जभङ्गे रघुपतिपदयोः संनयं प्राप्य यन्नात् ॥

यो भाट्टतन्त्रमहानाथैवकर्णधारः शास्त्रान्तरेषु निखिलेषु च मर्मवेत्ता ।

यो ऽव श्रमोऽस्मि विहितः कमलाकरेण प्रीतोऽमुनाक्षु सुहृती बुधरामलक्ष्म्यः ॥

Colophon. इति श्रीमत्पद्मावतप्रमाणपारीणरामेश्वरभट्टसूनुनारायणभट्टसुतमीमांसकरामल-
क्ष्यभट्टाख्यजमलाकरभट्टकृतं शान्तिरत्नं समाप्तम् । शुभमस्तु । संवत् १८१५ ।

विषयः । चण्डीपाठविक्रयनं । तत्र पूजाविक्रयनं । पूजापद्धतिकथनञ्च ।

No. 1947. जयलक्ष्मीः ।

Substance, country-made paper, 15 × 5 inches. Folia, 130. Lines, 11 on a page. Extent, 5,137 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Navāni-grām, Post Mādhepurā, Darbhāṅgā, Pauḍit Lāla Jhā. Appearance, new. Prose. Slightly correct.

Jayalakshmi. A commentary on the Svarodaya—a work on divination by the voice. By Harivaṁsa Kavi.

Beginning. नतिं कृत्वा श्लोकाय दिव्यविधंश्चेतवे ।

निर्विघ्नकृतिशार्दय कमलापतये नमः ॥

हरिवंशकविः स्वार्थे न परार्थे खरोदये ।

व्याख्यानं माहकादीनां खराणां नामजम्बनां ॥

गुरुभ्यो वक्ष्यामि यथाज्ञानं यथाधिया ।

जयलक्ष्मीर्मया टीका राज्ञीतुल्या विरच्यते ॥

अथ कविर्वाकस्वरूपं ब्रूय नमस्करोति । अथकृतमिति । अथकृतं करचरणादि-

सितलक्षणादिरचितं । इत्यादि ।

End. फुलपद्मजवाजातिपुष्पाणि सितमर्षपाः ।

मध्वाच्चमित्रितं स्थानं जीवस्य मुनिभाषितम् ॥

Colophon. इति श्रीहरिवंशकविविरचिता खरोदयटीका जयलक्ष्मीः समाप्ता ।

विषयः । खरोदयाभिधानव्योतिर्निबन्धस्य व्याख्यानम् ।

No. 1948. आङ्गिकसंचेपः ।

Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 10. Lines, 6 on a page. Extent, 175 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Naváni-grām, Post Mádhepura, Darbhāngá, Paṇḍit, Lálá Jhá. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

A'hnika-saṅkshēpa. A summary of the rituals for daily worship according to the rules of the Yajur Veda. By Vámadeva Upádhyāya, compiled for the use of Lálá Thakkura.

Beginning. आराध्य हरिपादाब्जं वामदेवेन धीमता ।

आङ्गिकं लिख्यते लालाठकुरस्य प्रमोदकं ।

श्राद्धे मुहूर्ते उत्थाय नेत्रे मुखस्य प्रक्षाल्य मधुसूदनं विनयेत् । तद्यथा —

प्रातः स्मरामि भवभीतिमहार्तिशान्त्यै नारायणं गङ्गवाहनमञ्जनाभम् ।

प्राद्याभिभूतवरवारणमुक्तिहेतुं चक्रायुधं तद्वत्वारिजपवनेवम् ॥ इत्यादि ।

End. अतुल्यमनेन च प्रीतः स्वानेन पत्नीं त्वाचमनमाचरेण श्रुति ।

Colophon. इति श्रुतमर्दनहरिपरायणश्रीवामदेवोपाध्यायविरचितः श्रीलालाठकुरप्रमोदक-
आङ्गिकसंचेपः समाप्तः ॥

विषयः । यजुर्वेदिनां संचेपेण आङ्गिककृत्यनिरूपणम् ।

No. 1949. यवनजातकम् ।

Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 24. Lines, 8 on a page. Extent, 461 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Naváni-grām, Post Mádhepura, Darbhāngá, Paṇḍit, Lálá Jhá. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Yavana-játaka. On horoscopy for women. Anonymous.

Beginning. श्रीमारुतीं गणपतिं रविचन्द्रभौमसौम्येन्द्रपूज्यधृमभास्करिराजकेतून् ।

नत्वा जनार्दनपितामहशङ्करांश्च रम्यं पुरन्ध्रजननस्य फलं करोति ॥

तथायनफलम् । ऐश्वर्यसद्रा + + कान्तिखनुः सन्तोषयुक्ता मितधीः सुवेशा ।

नारी सदाचाररता प्रसद्रा सैम्यायने चन्द्रमुखी सुशीला ॥ इत्यादि ।

End. सौभाग्ययोगे + विद्याङ्गना चेत् सदा भवेत् सज्जनधर्मपत्नी ।

य + + योगैरथ वानुभूतैः सा राजपत्नी जनिता पुरन्ध्री ॥

Colophon. इति यवनजातके स्त्रीजातकयोगाध्यायः । शुभमस्तु ।

विषयः । स्त्रीणां जातकनिरूपणम् ।

No. 1950. साधकसर्वस्वम् ।

Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 16. Lines, 7 on a page. Extent, 249 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Navānī-grām, Post Mādhepurā, Darbhāngā, Paṇḍit Lāla Jhā. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Sādhakā-sarasea. Rituals for the worship of Vāṭukabhairava. By Prānanātha, of Mālava.

Beginning. श्रीदेव्यावाच । भगवन् देवदेवेश रक्षस्व वटुकस्य मे ।

ब्रूहि येन वशीकुर्युः साधका भैरवं शिवम् ॥

श्रीशिव उवाच । शृणु देवि परं मे (यं) कथयामि सुप्रोभने ।

रक्षस्व सिद्धिं साक्षाद् वटुकस्य महात्मनः ॥ इत्यादि ।

End. चिवारं प्राज्ञयेदुर्विद्वान् देवशुद्धिरितीरिता ।

पञ्चशुद्धिं विधायैवं पञ्चादुत्थजनमाचरेत् ॥

Colophon. इति श्रीमालवीयप्राणनाथरचिते साधकसर्वस्वे द्वितीयः परिच्छेदः समाप्तः ।

शुभमस्तु ।

विषयः । १ मे परिच्छेदे वटुकस्य वीरसाधनविधिकथनं । तत्र प्रयोगकथनञ्च । वटुकभैरवस्य दीपविधिकथनं । मृद्राविधिकीर्तनं । २ ये परिच्छेदे,—साधनादिनिरूपणं । पञ्चशुद्धिविधिकीर्तनञ्च ।

No. 1951. कुसुमाञ्जलिप्रकाशप्रकाशिका ।

Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 50. Lines, 21 on a page. Extent, 5,250 ślokaś. Character, Maithili. Date, Sk. 1715. Place of deposit, Naḍuyāra-grām, Post Madhubanī, Darbhāngā, Paṇḍit Kaṇṭu Jhā. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Kusumāñjali-prakāśa-kāś'ikā. A gloss on the commentary of Vardhamāna, on the Kusumāñjali of Udayana. By Bhagiratha Thakura. The work of Udayana has been edited and translated into English by Dr. E. B. Cowell.

Beginning. भावयद्भक्तजनताचेतःकमलकोरकान् ।

वन्दे सन्देहतिमिरविच्छेदमिदिरं सद्यः ॥

यः कैशरे विश्वविज्ञानकर्मा वर्याचार्यः श्रीमन्नादेवशर्मा ।

तन्मोदय्यो वर्द्धमानस्य सूक्तो भावं मेघः सम्यगाविष्करोति ॥

कामद इति । कामः काम्यं काम्यत इति कर्मवृत्त्यग्रा । अथ च कामं कन्दप
दृष्टप्रति कामद इति विरोधस्योतनायापि । ज्ञानमय इत्यभिवाप्तौ मयट यथा
जलमयो देश इत्यत्र यात्रिषु देशकालाभ्यां । इदमेवमस्य ईश्वराभिज्ञत्वपक्षे ।
अन्यथा शिवस्य संसारिलेनानुपपत्तेः । स्वातुः स्मरः । स्वातुर्दायविशेषो ज्ञानमय
इति विरोधस्योतनायापि—इत्यादि ।

End.

किञ्चित् प्रवृत्तकेति । सातस्य प्रशब्दार्थं इति नाध्यापकेनार्थान्तरमिति ध्येयम् ॥

धीरा धरणिभवानी यमजनि चन्द्राद् भगीरथं तनयम् ।

तस्य कृतावेतस्यां सनः सन्तोषमाचरत ॥

आसीदनुपमः प्रथ्यां महादेवः कुलापणीः ।

अनुजस्यस्य कृतवान् इमां व्याख्यां भगीरथः ॥

Colophon.

इति महाभारतपाठ्यायसङ्ग्रहोत्तरीमगीरथविरचिता कुसुमाञ्जलिप्रकाशप्रकाशि-
का समाप्ता ।

शाके वाणधराधराधराधरासम्भासिते कान्तिके

मासेःशीर्षपयोज + + विलसत्यच्चे हरेः सन्निधौ ।

गीर्वाणेष्वदिने बलीलिखदिदं श्रीरूपनाथः सुधीः

स्वार्थं श्रीमति सर्व्वगीर्वाणि सुधियां मोदाय नला हरिम् ॥

निधयः ।

वर्द्धमानेन उदयनाचार्य्यकृतकुसुमाञ्जलिप्रकरणस्य प्रकाशाभिधेया या कृता
व्याख्या तस्या व्याख्यानम् ।

No. 1952. ज्ञानप्रदीपः ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 3½ inches. Folia, 38.
Lines, 6 on a page. Extent, 555 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm.
1916. Place of deposit, Navānī-grām, Post Mādhepurā, Darbhāngā, Paṇḍit
Lāla Jhā. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Jñāna-pradīpa. A set of questions and answers on the elements
of astronomy and astrology. Author's name not known.

Beginning. श्रीमद्भगवद्गीतम् चन्द्ररेखावर्तं सितम् ।

सिद्धिदं सर्व्वविद्यानां वन्दे दत्तात्रेयाननम् ।

ज्ञानप्रदीपकं नाम शास्त्रं लोकोपकारकम् ॥
 प्रश्नादर्शं प्रवक्ष्यामि सर्वज्ञानसारतः ॥
 भूतभयवर्तमाने शुभाशुभनिरीक्षया ।
 पञ्चप्रकारमार्गश्च चतुष्केन्द्रबलाबलम् ॥
 आरुद्धश्चवर्गश्च उदयादिवलाबलम् । इत्यादि ।

End. द्वितीये वा तृतीये वा शुभशुभेन्दौ समागतः ।
 क्षणेनैव क्रमेणैव सर्वं वीक्ष्य वदेत् स्फुटम् ॥

Colophon. इति ज्ञानप्रदीपपथः समाप्तः ।

वधयः । (प्रश्नप्रश्नोऽयम्) तत्र यद्वाणां भिन्ननिर्णयकथनं । रिपुनिरूपणम् । तेषां वला-
 बलनिरूपणं । आरुद्धवक्त्रनिरूपणं । राक्षसीनां वक्त्रनिरूपणं । स्त्रीपुरुषादिभेद-
 कथनम् । प्रश्नप्रश्नादिनिरूपणं । चतुष्केन्द्रादिज्ञानोपायकीर्तनं । जीवकाण्ड-
 कथनं । तत्र मनुष्यादिभेदज्ञानोपायकीर्तनं । विन्नविधिकथनम् । नष्टद्रव्या-
 गमादिनिर्णयः । लाभालाभप्रश्नादिविन्नविधिः । रोमशान्यादिचिन्तनविधिः ।
 खप्रकाशम् । कलहादिचिन्ता । पुत्रादिचिन्ता । शस्त्रादिचिन्तनं । वृष्टादि-
 चिन्तनं । सामान्यप्रश्नचिन्तनं । बाणिज्यादिचिन्तनं ।

No. 1953. शान्तिकल्पप्रदीपः, वा कृत्यपल्लवदीपिका ।

Substance, country-made paper, 9 × 3½ inches. Folia, 50. Lines, 10 on a page. Extent, 9,228 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1851. Place of deposit, Navāni-grām, Post Mādhepura, Darbhāṅgā, Pandit Lāla Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Sāntikalpa-pradīpa alias *Kṛitya-pallava-dīpikā*. A miscellany on expiations, magical incantations and witchcraft. By Śrīkṛiṣṇa Vidyā-vagīśa Bhaṭṭāchārya. Contents, Characteristics of rites for expiations, and magical incantations. Appropriate seats for different castes when engaged in such rites; imprecations; how to overcome their malific influences; expiatory rites for curing fevers; incantations for bringing the dead to life; expiatory rites for curing colic and other diseases; incantations for attracting persons towards oneself; ditto for causing stolidity; ditto, for causing other injuries to enemies.

Beginning. कृत्यादेर्वी नमस्कृत्य तथा विप्रसुन्दरीम् ।

भद्रकालीञ्च देवेशीं तथा षट्कर्मादेवताम् ॥

श्रीकृष्णविद्यावागीशमहाचार्येण धीमता ।
 क्रियते विदुषां प्रीत्यै कृत्यपञ्चदीपिका ॥
 ज्योधाज्ज्वलन्तीं ज्वलनं वसन्तीं दृष्टिं दृष्टन्तीं दितिर्जं प्रसन्नीम् ।
 भीमं नदन्तीं प्रणमामि कृत्यां रोक्यमाणां सुप्रयोधकालीम् ॥
 उक्ततमेरवीतन्त्रम् फेन्कारी डामरी तथा ।
 तथा च मालिनीतन्त्रं तेभ्यः कालोत्तरादपि ॥
 सिद्धयोगेश्वरीतन्त्राद् योगिनीजालमावरात् ।
 सर्वतन्त्रात् समाकृत्य षट्कर्म्मविधिरुच्यते ॥ इत्यादि ।
 यथां सुवर्णनिष्काणां भूमिं वा शश्यामालिनीम् ।
 सर्वशान्तिमवाप्नोति सर्वैरचाकृतं भवेत् ॥

End.

Colophon. इति श्रीकृष्णविद्यावागीशमहाचार्यैकतः शान्तिकल्पप्रदीपः समाप्तः । स० वत् ।
 १८५१ । आषाढ शुद्धि ।

विषयः । शान्ति-वज्र-सुम्भन-विद्देवेषाद्यष्टन-मारणानां लक्षणकथनं । तत्र वर्णादिभेदेन
 आसनादिनिरूपणं । अमिचारविधिकीर्तनं । तदुपशमनादिविधिकथनञ्च ।
 ऋतशान्तिविधिः । ऋतसङ्गीतविधानं । शूलरोमादिशान्तिविधानं । आकर्ष-
 णविधिकथनं । सुम्भनकर्म्मविधिः । एवं विद्देवणादीनां विधानकीर्तनञ्च ।

No. 1954. योगरत्नमाला वृत्तिसहिता ।

Substance, country-made paper, 11 x 4 inches. Folia, 24. Lines, 12 on a page. Extent, 705 śloka. Character, Nāgara. Date, Sm. 1895. Place of deposit, Naḍnyār-grām, Post Madhubanī, Darbhāngā, Paṇḍit Maṇḍilāla Jhā. Appearance, fresh. Generally correct.

Yoga-ratnamālā alias *Aścharya-ratnamālā*. Magical rites, incantations and sorcery. By Nagārjuna Achārya, with a commentary composed in the Samvat year 1295 = A. D. 1238, by Guṇākara, a Śvetāmbara Yati. Contents : Rites and incantations for bringing persons under one's control ; injuring enemies ; making them absent-minded ; producing images of absent persons ; making pictures cry ; making oneself invisible ; producing amusements ; stopping the burning effect of fire ; making water immoveable ; producing hobgoblins ; causing the falling of hairs ; making arms innocuous ; causing vagabondism ; producing eclipses ; bringing on frenzy ; poisoning and its antidotes ; jugglery

with balls; cure of quarternary fevers; exorcising devils; overooming malific influences of demons; planets producing extraordinary lights; magic collyrium; moonlight; curing barrenness; producing sights of tigers; causing barrenness; multiplying objects; causing stoppage of several secretions; causing colic; causing leprosy; preventing longevity in cattle; causing abortion; blowing out lamps; cure for scorpion bites; preventing clouds from raining; producing magic pictures; jugglery with conch-shells; destroying the firmness of busts; causing shrinking of particular parts of the body; causing hemorrhage; producing magic pustules; causing blindness; causing disputes; disappearing from the sight of people; causing exudations to flow from the temples of fictile elephants; bringing on flowers and fruits on trees; converting milk into butter; converting whey into curds; bringing the dead to life; producing magic lights in darkness.

Beginning. एते,— गुह्यचरणकमलममलं प्रणम्य नागार्जुनप्रणीतायाः ।

विदति सुखावबुद्धौ बल्योर्ध्वं योगरत्नमालायाः ॥

इह शास्त्रारम्भे आचार्येनागार्जुनपादाः शिष्टसमयपालनार्थं शास्त्रसोपादेयताञ्च दर्शयितुं गुह्यपादनतिं कुर्वन्तः प्रथममाह्वानाहुः । विमलेति ।

मूलस्य,—विमलमतिकिरणनिकरप्रभिन्नसिद्ध्यकमलसंघातः ।

सकलभुवनैकदीपा जयन्ति गुह्यभास्करा भुवने ॥

स्रष्टाचरपदस्त्वैर्गुह्यमतरत्नाकरात् समुद्भूत्य ।

प्रथिता परिसफुरन्ती निगद्यते योगरत्नमालेयं ॥ इत्यादि ।

End. मूलस्य,— आचार्ययोगरत्नमाला नागार्जुनविरचितानुभवविदा ।

सकलजनहृदयदयिता समर्पिता सूत्रतो जयति ॥ १४० ॥

Colophon. इति श्रीनागार्जुनाचार्यविरचिता योगरत्नमाला समाप्ता ।

एते,— आत्मश्रवणाय मया विदता नागार्जुनप्रणीतेयं ।

आचार्यरत्नमाला अग्नेतनद्वितीकान्तः ॥

श्रीशृङ्गपत्रिकमसमये द्वादशनवषट्कृते वर्षे ।

रचिता गुणाकरेण शैतान्तरभिक्षुणा विदतिः ॥

इति शिष्टघटीयशैतान्तरपण्डितश्रीगुणाकरविरचिता नागार्जुनप्रणीतयोगरत्नमालावृत्तिः समाप्ता । संवत् १८२५ । आश्विन सुदि ।

विषयः । वशीकरणविधिकथनं । विदेषणविधिः । उच्चाटनविधिः । रूपदर्शनविधिः । चित्ररोदनविधिः । अन्तर्धानविधिः । कुतूहलजननविधिः । अग्निस्पर्शनविधिः ।

जलसम्पन्नविधिः । पिशाचीकरणविधिः । लोमशाननविधिः । शस्त्रसम्पन्नविधिः ।
 देशान्तरधर्मविधिः । अकालपक्षदग्धनविधिः । आवेशविधिः । विषप्रयोग-
 विधिः । विषापहारविधिः । गुटिकासिद्धिकथनं । चातुर्थिकनरापहारविधिः ।
 भूतनाशनविधिः । पक्षमोचनविधिः । व्योतिर्दग्धनविधिः । अङ्गनविधिः । व्यो-
 त्त्राविधिः । बन्धापवजननविधिः । आग्निदग्धनविधिः । बन्धाकरणविधिः ।
 दक्षिणकरणविधिः । शुक्रसम्पन्नविधिः । शुक्रकरणविधिः । कुटीकरणविधिः ।
 काकघाताद्देगकरणविधिः । मोघनजीवनविधिः । गर्भमोक्षणविधिः । दीपनिर्वा-
 णविधिः । दक्षिणविषापहारविधिः । मेघादिजलसम्पन्नविधिः । पटगतचिबद्ग्न-
 विधिः । शङ्खशुक्लाकर्षणविधिः । कुचनाशनविधिः । अङ्गविशेषसङ्कोचनविधिः ।
 रक्तप्रवाहनविधिः । राविमोचनधूपविधिः । अम्बीकरणविधिः । कलहकरणवि-
 धिः । अन्नार्जनविधिः । सन्ध्यागजमदविधिः । द्रुमफलपुष्पाकर्षणविधिः ।
 दुग्धस्य घृतापादनविधिः । तक्रस्य दधिकरणविधिः । सतसङ्गीतनविधिः ।
 नारीपुत्रपुद्गलबन्धोक्षणविधिः । आसनबन्धविधिः । अम्बकारे व्योतिर्दग्धन-
 विधिः ।

No. 1955. बालविवेकिनी ।

Substance, country-made paper, 12 × 8 inches. Folia, 16. Lines, 6 on a page. Extent, 360 ślokaś. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Naḍayāra-grām, Post Madhubanī, Darbhāṅgā, Paṇḍit, Maṇilāla Jhā. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Bālavivekīnī. A commentary on Kālidāsa's Śrutabodha—a manual of versification. By Tārāchandra, a Kāyastha.

Beginning. यत्कृत्यैव समस्तदुःखमममं सम्यग्ने देहिनां

यथादास्त्रजोजुषो न पुनरावर्ति लभन्ते जनाः ।

यत्कीर्तिर्विमलीकरोति विमला गङ्गेव लोकवयं

तं श्रीवत्सलममममममममं वन्देऽनवयं गुहम् ॥

नाराचन्द्राभिषेयेन बालविवेकिनीहेतवे ।

क्रियते श्रुतबोधस्य टीका बालविवेकिनी ॥

इन्द्रोऽज्ञानं कथं मे स्त्रादिति कथयतिप्रियतमया परिश्रष्टस्य कालिदासस्य श्रुत-
 वन्देऽनवयान्नौ प्रदत्तिलामेवाच इन्द्रमिति । त्वां प्रत्यये वक्ष्यमाणानां काव्यादिषु
 लोकप्रसिद्धानामार्यादीनां इन्द्रसां लक्षणमहं संवक्ष्यामीत्यन्वयः । इत्यादि ।

- End. वाङ्मने द्रुतबोधस्य गणवर्णविवेचनम् ।
महर्त तेन मे कृष्णः परमात्मा प्रसीदतु ।
- Colophon. इति कायस्थकुलालङ्कारताराचन्द्रकता द्रुतबोधटीका बालविवेकिनी समाप्ता ।
- विषयः । कालिदासकृतद्रुतबोधाभिधानवन्द्योपन्यस्य व्याख्यानम् ।

No. 1956. आचारादर्शः ।

Substance, palm-leaf, 13 × 2½ inches. Folia, 100. Lines, 5 on a page. Extent, 2,430 ślokaś. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Pilkhoiyād-grām, Post Madhubanī, Darbhāṅgā, Paṇḍit Bābu Jhā; another copy at Magrānī-grām, Post Madhubanī, Zillah Darbhāṅgā, Paṇḍit Chhoṭī Jhā; another copy at Benares, Bābu Haris'chandra. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

A'chārādarśa. A digest of daily religious and *quasi* religious duties. *A'chāra*. By Ś'ridatta, Mahāmahopādhyāya. It includes all the leading topics of *A'chāra*. A commentary on this work had been noticed under No. 1914 (*ante*, p. 233).

Beginning. दीक्षितो रणयज्ञेषु विबुधानन्ददायिषु ।
हरिरन्विषुतावक्त्रा सोमपीती पुनातु वः ॥
अक्षराचात्रितोषर्म् दृष्ट वाजसनेयिनां ।
निबधते निबन्धो यो धर्मशास्त्रनिबन्धुभिः ॥
तत्र मनुः । ब्राह्मे मूर्ध्नि बुध्येत धर्माश्चैवानुचिन्तयेत् । इत्यादि ।

End. समूलवचनाभागे समामान्यायनिर्द्दलः ।
श्रीदत्तेन सतामेव आचारे दर्पणः कृतः ॥
दुःखमपि स्वर्गं मे मन्वादिवचनाश्रितं ।
अपि चर्मोदकं तीर्थमलिलान्मर्गतं शुचि ॥

Colophon. इति श्रीमहामहोपाध्यायश्रीदत्तकृत आचारादर्शः समाप्तः ।

विषयः । प्रातःकृत्यनिरूपणं । तत्र भूषपुरीषात्मर्गविधिकथनं । शौचविधिकथनं । आचमनविधिकथनं । आचमननिमित्तकथनं । द्विराचमननिमित्तकथनं । आचमनानु-
कल्पविधिकथनं । आचमनापवादकथनं । दन्तधावनविधिकथनं । प्रातःस्नाना-
दिविधिकथनं । अचिरौदितसूर्योदयेनमाहात्म्यादिकथनं । केशप्रसाधनादि-
विधिकथनं । शुभाशुभदर्शनफलकीर्तनं । वामनब्राह्मणादिदर्शनेनमस्कारकर्त-

अनाकथनं । वेदपाटादिविधिकथनं । विशेषेण स्नानविधिकथनं । सरोवरादौ
स्नाने फलविशेषकथनं । नदीलक्षणादिकथनं । नैमित्तिकस्नानविधिकथनं ।
अस्यस्यस्नाने स्नानविधानं । काम्यस्नानविधिः । कात्यायनोक्तस्नानप्रयोगक-
थनं । सन्ध्यापासनविधिकथनं । जपादिविधिकथनं । कुशनिरूपणं । तदाहरण-
कालादिनिर्णयश्च । उपवीतादिविधिकथनं । तर्पणविधिकथनं । जीवत्पिण्ड-
केनापि पुण्यमनर्पणपर्यन्तं कर्तव्यमिति निरूपणं । देवतर्पणादिविधिकथनं । का-
त्यायनोक्ततर्पणप्रयोगकथनं । तर्पणेऽन्तरकर्मनिरूपणं । पूजादिप्रकारकथनं ।
देवपूजायां पूजाधारादिनिरूपणं । पुण्यधूपादिनिरूपणं । वैश्वदेवबलिकर्मवि-
धिकथनं । पञ्चयज्ञविधिकथनं । नित्ययाजविधिकथनं । तत्प्रयोगकथनञ्च ।
भिचादानादिविधिकथनं । अतिथिपूजादिविधिकथनं । भोजनविधिकथनं ।
पक्वभोजनविधिकथनं । भोजनोत्तरकर्मनिरूपणं । शयनविधिकथनं । दारोप-
गमनविधिकथनञ्च ।

No. 1957. शारीरकमीमांसान्यायसंग्रहः ।

Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 5. Lines, 6 on a page. Extent, 1,139 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Pilkhoryād-grām, Post Madhubanī, Darbhāṅgā, Paṇḍit, Bābu Jhān-jhā. Appearance, old. Prose. Correct.

Sāriraka-mīmāṃsā-nyāya-saṅgraha. An epitome of the Vedānta doctrine, explaining briefly the leading topics of the different Adhikaraṇas, and supplying all the *pros* and *cons*. By Prakāśātma Yati.

Beginning. अथातो ब्रह्मजिज्ञासा । प्रथम्यं प्रकृतार्थोनां हन्तारं विष्णुमयम् ।

शारीरकस्य संक्षेपात् क्रियते न्यायसङ्ग्रहः ॥

अत्र विधिः खलु सर्वत्र विमिश्रितकार्यन्यतोऽप्राप्तविषयतत्त्वाध्यक्षानुबन्धवचनपेक्ष
प्रतिपर्यन्तो भवति । इत्यादि ।

End. तस्मान् कार्यब्रह्मप्राप्तिः समुक्तविद्याविषयिकेयमिति सिद्धं ॥

Colophon. इति श्रीभगवत्प्रकाशाद्विरचिते शारीरकमीमांसान्यायसङ्ग्रहे चतुर्थाध्यायस्य ।
चतुर्थः पादः । समाप्ताऽयं ग्रन्थः ॥

विषयः । ब्रह्मखलु शङ्करभाष्यीशपूर्वपक्षोत्तरपक्षाधिकरणप्रतिपादिनामनेकसूत्राणां मध्ये त-
त्तदधिकरणप्रथमसूत्रपरिदृष्टपूर्वकं संक्षेपेण समप्राधिकरणार्थनिरूपणं ।

No. 1958. द्वैतनिर्णयप्रकाशः ।

Substance, palm-leaf, 12 × 2 inches. Folia, 107. Lines, 5 on a page. Extent, 2,153 śloka. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Pilkhoyáḍ-grám, Post Madhubani, Darbhāṅgá, Paṇḍit Bábu Jhánjhá. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Dvaitanirṇaya-prakāśa. A commentary on Vāchaspati Miśra's work on duality, named Dvaitanirṇaya. By Madhusūdana Miśra, Mahāmahopādhyāya.

Beginning. चलानप्यचलीकुर्वद्रचलानपि चालयन् ।

उन्नावनविहारी स्नात् तापहारी हरिर्मेम ॥

इति पादस्य रसेनेति । शब्दानामेत्यर्थिकपरत्वमित्यादिपदसमभिव्याहारेण उपोद्धाने गौरित्यादौ स्वरूपपरत्वस्य निरुद्धत्वादिति भावः । इत्यादि ।

End.

उपनयनकालनिर्णयः स्मार्त्तवाणे,—उष्ट्या तदुत्तरेतिरत्नाकरलिखनाद्य उष्टिदिनं निषिद्धमिति गम्यते ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीमधुसूदनमित्रकृतो द्वैतनिर्णयप्रकाशः समाप्तः ।

विषयः । वाचस्पतिमित्रकृतद्वैतनिर्णयस्य व्याख्यानं, तदनुक्रान्तिकपण्डितः ।

No. 1959. मीमांसापल्लवं ।

Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 65. Lines, 7 on a page. Extent, 1,680 śloka. Character, Maithili. Date, Sk. 1667. Place of deposit, Pilkhoyáḍ-grám, Post Madhubani, Darbhāṅgá, Paṇḍit Bábu Jhánjhá. Appearance, old. Prose. Correct.

Mīmāṃsā-paṇḍita. A dissertation on the philosophy of religious rites. By Indrapati, Mahāmahopādhyāya.

Beginning. जित्वा मङ्गसुरदिशं धृतवते वेदान् निमग्नां धरा-

मुदन्तुं कमठाकृतिं कृतवते कोलाकृतिं कुर्वन्ते ।

देवारातिहरिणद्वैत्यदलने मैत्रीं तनुं विधत्ते

विद्वद्भार्गववाङ्मयाकृतिकृते तुभ्यं नमः शीपते ॥

सिद्धान्तसन्तानमधीत्य जैमिनेर्गोपालभट्टस्य गुरोः सकाशात् ।

संक्षेपतत्त्वज्ञानमाचमयां नत्वा शिवामिन्द्रपतिः करोति ॥

यं लेभे वक्षिणी देवी सुरेवचिपतेः सुतं ।

स तनोति शिवं नत्वा भीमांसारमप्यलं ॥

अविवेको मिथिलायां शिशुरेको धीरमर्थयति ।

बालकखेलनखेलनबुद्ध्या कोपो मयि त्याज्यः ॥

इह खलु विविधा विधयो भवन्तीति । इत्यादि ।

End. तथा च नव रागप्राप्तनिषेधवत् धानिप्राप्तस्य बाधमङ्गीकृत्य न विकल्प इति ।

Colophon. इति मञ्जोपाध्यायश्रीमदिन्द्रपतिकृतं भीमांसारमप्यलं समाप्तं । शके १६६७ ।

विषयः । विधिस्वरूपविवेचनं । श्रुति-लिङ्ग-वाक्य-प्रकरण-स्नान-समाध्यानां स्वरूपादिनिरूपणं । मन्त्राणामर्थप्रकाशकत्वं शक्त्यैव न तु लक्षणयेतिनिरूपणं । शोनाणामदृष्टार्थकत्वनिरूपणं । जहविवेचनं । आवाहनमन्त्रादावनूहकथनं । व्रत-वाह-याम-इष्टि-दान-स्नान-पूजादीनां प्रवृत्तिकथनं । एकादशीप्रसङ्गेन काम्योपवास-क्रमकीर्तनं । अधिकाराकाङ्क्षाभेदेन द्विविधप्रकरणनिरूपणं । पार्ष्णिकवाह-प्रवृत्तिविवेचनं । द्रव्यगुणादीनां विरोधे द्रव्यादीनामुपादेयत्वनिरूपणं । सोम-यामप्रवृत्तिविवेचनं । षष्ठोत्सर्गैतिकर्तव्यताचिन्तनं । निषेधनिरूपणं । परिमंख्या-निरूपणं । प्रधानस्य विकल्पनिरूपणं । तस्य अनकल्पचिन्तनञ्च । प्रधानाङ्गयोः सङ्कोचेन विरोधपरीक्षारमन्त्रवे अङ्गसङ्कोचस्यैव उचितत्वकथनं । उद्देश्यविधेय-तादिविवेचनं । श्रुतिलिङ्गादीनां बलाबलनिरूपणं । अतिदेशनिरूपणञ्च ।

No. 1960. दिव्यदीपिका ।

Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 20. Lines, 6 on a page. Extent, 600 ślokaś. Character, Maithili. Date, Sk. 1694. Place of deposit, Pilkhoyād-grām, Post Madhubani, Darbhāngā, Paṇḍit Bābu Jhāñjhā. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Dīvyā-dīpikā. A digest of the laws regarding oaths, affirmations, and ordeals. By Dāmodara Thakkura. The work was compiled under the auspices of Muhammad Shah.

Beginning. श्रीमद्भगवद्भूपाललब्धमानेन धर्म्यदा ।

दामोदरेण क्रियते दिव्यानामच निर्णयः ॥

तत्र याज्ञवल्क्यः । तुलायापो विषं कोभो दिव्यानीच विप्रदधे । इत्यादि ।

End. नाष्टम्याञ्च चतुर्दश्यां प्रायश्चित्तपरीक्षणम् ।

न परीक्षाधिसाधे च शनिभौमदिने भवेत् ॥

Colophon. इति दामोदरठकुरकता दिव्यदीपिका सम्पूर्णा । शके १६८४ ।

विषयः । साहसामियोगे, धनाभियोगे, पातकाभियोगे च दिव्यविधानकीर्तनं । शीर्षका-
वष्टभादीनां लक्षणादिकथनं । तत्र महाभियोगे श्रद्धिदानेच्छायां शिरोवादं
विनापि दिव्यकरणवश्यकताकथनं । अपराधविशेषे तण्डुलकोषादिप्रयोगविधि-
कीर्तनं । सर्वदिव्यसाधारणैतिकर्तव्यताकथनं । वर्णविशेषेण परीक्षाविशेष-
विधिकथनं । तुल्यदौ प्रत्येकभित्तिकर्तव्यतानिरूपणं । वर्णविशेषेण परीक्षास्या-
नादिनिरूपणं । परीक्षाविषये प्राद्विवाक्यतकथनं । अनल-विष-कोश-तण्डुल-
तन्त्रमायादिना परीक्षाप्रकारकथनं । धर्माधर्मपरीक्षाविधिकथनं । फालविधि-
कथनं । विविधशपथविधिकथनं । परीक्षादिकालनिरूपणं ।

No. 1961. पदार्थधर्मसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made paper, 12 x 4 inches. Folia, 40. Lines, 7 on a page. Extent, 949 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Pilkhoyād-grām, Post Madhubanī, Darbhāngā, Pandit Bābu Jhānjhā. Appearance, new. Prose. Correct.

Padārtha-dharma-saṅgraha. An elementary exposition of the categories of the Vaiśeṣhika doctrine. By Prasastapāda. This work is distinct from the author's commentary on the Vaiśeṣhika Aphorisms which is popularly called *Prasastapāda-bhāṣya*, or *Dratya-bhāṣya*.

Beginning. प्रथम्यं हेतुमीश्वरं मुनिं कणादमन्वतः ।

पदार्थधर्मसङ्ग्रहः प्रवक्ष्यते महेन्द्रायः ॥

द्रव्यगुणकर्मसामान्यविशेषसमाधायानां येषां पदार्थानां साधर्म्यवैधर्म्यां तत्त्व-
ज्ञानाद्विषयसाधिमनः । तन्नेश्वरचोदनादिषु उक्ताः कर्मदेव । अथ के द्रव्यादयः
पदार्थाः किञ्च तेषां साधर्म्यवैधर्म्येति । इत्यादि ।

End. तस्माच्चान्नदृष्टिरत एव चातीन्द्रियः सत्तादीनामिव प्रत्यक्षेण ह्यन्वयभावात् स्वात्मग-
तसम्बेदनाभावाच्च तस्मादिह बुद्धानुमेयः समवाय इति सिद्धम् ।

Colophon. समाप्तं प्रवन्धाख्यं प्रकरणं कतिरियं प्रसस्तपादपादानाम् ॥

विषयः । वैशेषिकसूत्रमवलम्ब्य द्रव्यगुणकर्मोदीनां लक्षणकथनं । साधर्म्यवैधर्म्यादिनि-
रूपणञ्च ।

No. 1962. पदार्थीयदिव्यचतुः ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 4 inches. Folia, 48. Lines, 8 on a page. Extent, 1,016 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Pilkhoyād-grām, Post Madhubanī, Darbhāṅgā, Paṇḍit Bābu Jhānjhā. Appearance, new. Prose. Correct.

Padārthīya-divya-chakṣuḥ. An elementary exposition of the categories of the Nyāya Philosophy. By Umāpati Upādhyāya, son of Ratnapati Upādhyāya.

Beginning. रत्नावतीरत्नपत्न्योः पित्रोः पूर्वतपोवत्तान् ।

आतनोमि पदार्थीयदिव्यचतुर्दशपतिः ॥

द्रव्यगुणकर्मसामान्यविशेषसमवायाभावाः पदार्थाः सप्त । इयिष्यन्ते जावाम्वाकाश-
कालदिगात्मनांसि द्रव्याणि नव । रूपरसगन्धस्पर्शसंख्यापरिमाणग्रह्यज्ञसंयोग-
विभागपरत्वापरत्वगुणत्वद्रवत्वस्ते रसस्कारणव्युद्भिदुत्पत्तदुःखेच्छाद्वेषप्रयत्नधर्माधर्मा
गुणाश्चतुर्विंशतिः । इत्यादि ।

End. विभागनाशकतायाश्च विनिगमकस्य असम्भवेन सर्ववैजात्यनानात्वेऽत्यन्तगौरवा-
दिति संक्षेपः । इति द्रव्यनाशदर्शनम् ।

Colophon. इति वेदवेदाङ्गवारणशीरत्नपत्न्युपाध्यायात्मजश्रीमदुमापति-उपाध्यायविरचितं
पदार्थीयदिव्यचतुः सम्पूर्णम् ।

विषयः । द्रव्यगुणकर्मसामान्यविशेषसमवायाभावरूपसप्तपदार्थनिरूपणम् । एतद्गुणनाधिकत्व-
शङ्कानिरसनञ्च ।

No. 1963. द्रव्यकिरणावलीप्रकाशः ।

Substance, palm-leaf, 11 × 2 inches. Folia, 99. Lines, 6 on a page. Extent, 3,359 ślokas. Character, Maithilī. Date, L. S. 421. Place of deposit, Pilkhoyād-grām, Post Madhubanī, Darbhāṅgā, Paṇḍit Bābu Jhānjhā. Appearance, old, decayed. Prose. Correct.

Dravya-kiraṇāvalī-prakāśa. A commentary on Udayana Achārya's *Dravya-kiraṇāvalī*—a treatise on the Nyāya doctrine. By Vardhamāna, Mahāmahopādhyāya, son of Gaṅgeśvara.

Beginning. मिलन्मन्दाकिनीमन्नीदामां मूर्ध्नि पुरदिपः ।

विश्ववीजाङ्कुरप्रस्थां वैधवीं तां कलां नमः ॥

कर्णव्यभिन्नविघातकं रविनमस्कारं निश्चिन्ताति । विद्येति । यदितिसामान्यतोऽपि कर्णनिर्देशे विद्याविद्ययोः सन्धारजनीभ्यां रूपणा + + + तां लभ्यते । विद्येव या पूर्वसन्ध्या तदुदयोद्रेकादविद्येव या रजनी तत्तत्तये सति यदुदेति उदयगिरिशिखरमधिरोहति । सन्ध्या च रात्रेर्न भागविशेषः । निरुक्तेतद्द्वीपव-
र्तिरविरग्निजालस्य कालविशेषस्य रात्रिनात् सन्ध्यायाश्चाव द्वीपे कृतिपयतन्-
सत्तात् । अत एव रात्रिसन्धयोः धर्मशक्ते प्रथमभिधानं । इत्यादि ।

End.

यस्यकर्तृत्वगतपत्रसहस्ररग्निर्गङ्गेश्वरः सुकविकैरवकाननेन्दुः ।

तस्यात्मनोऽतिगहनानां किरणावलीं तां प्राकाशयत् कृतिमुदे बुधवर्द्धमानः ॥

Colophon.

इति मन्दासहोपाध्यायश्रीमङ्गेश्वरात्मजमन्दासहोपाध्यायश्रीवर्द्धमानविरचितो द्रव्य-
किरणावलीप्रकाशः सम्पूर्णः इति । लम् ३२१ ।

विषयः ।

उदयनाचार्यकृतद्रव्यकिरणावलीग्रन्थस्य व्याख्यानं ।

No. 1964. कुमारव्याख्यासुधा ।

Substance, palm-leaf, 11 × 2 inches. Folia, 190. Lines, 5 on a page. Extent, 3,198 ślokaś. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Pilkhoṛāḍ-grām, Post Madhubanī, Darbhāngā, Paṇḍit Bābu Jhāṅjhā. Appearance, old, decayed. Prose. Correct.

Kumāravyākhyā-sudhā. A commentary on Kālidāsa's Kumārasambhava—an epic poem. By Raghupati. The commentary extends to the 8th canto of the work, though an opinion seems to prevail that Kālidāsa stopped his work at the close of the 7th canto.

Beginning.— शिरः सञ्ज्ञातविष्वग्जटा

सम्यग्बूध-नवीन + + + + चन्द्रौषधीवासभूः ।

सेवानघसुरेन्द्र + + मुकुटप्रत्युन्नतल्लिपि

प्राङ्निद्रामलपद्मखाबलिधरस्त्वां पातु गङ्गाधरः ॥

+ + + + + विदुषैः कृताव टीका प्रविद्यार्थविक्रिदद्या ।

इत्यन्तु गूढार्थविवेचनाय वितन्यते वीरघुणा प्रयत्नात् ॥

परतोषविधौ दद्या कृतिभिः क्षियन्ते कृतिः ।

अस्माकन्तु खलोद्देशतर्जनाज्जनकारणं ॥

इह तावत् सकलसुरार्थं दुर्द्धनारकाख्यमहासुरपराभूतचैलौक्यार्थकदर्थोपनो-
दाय कुमारजम् । तस्य च पार्श्वतीनन्दनत्वेन तस्या अपि हिमालयसुतात्वेन
हिमालयादिवर्णनरूपवस्तुनिर्देशं महाकविचक्रचूडामणिः कालिदासमित्रः कु-
मारसम्भवकाव्येन आरभते । तथा च दृष्टी । सर्गदम्भो महाकाव्यमित्यादि
प्रतिशमेव । सरस्वतीकण्ठामरणेषुक्तं । निर्दोषं गुणवत्काव्यमलङ्कारैरलङ्कृतं । —
— — — अस्तीति । उत्तरस्यां दिशि । इत्यादि ।

End. श्लोकखाण्ड मालिनीचन्द्रः । तल्लक्षणम् । ननमयमयुतेयं मालिनी भोगिलोकैः ॥

Colophon. इति कुमारव्याख्यासुधायां श्रीरघुपतिविरचितायां सुरतवर्णना नामाष्टमः सर्गः
सम्पूर्णः । शुभमस्तु ।

विषयः । कालिदासकृतकुमारसम्भवकाव्यस्य अष्टमसर्गानां व्याख्यानं ॥

No. 1965. प्रायश्चित्तप्रदीपः ।

Substance, palm-leaf, 12 x 2 inches. Folia, 86. Lines, 5 on a page.
Extent, 1,593 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit,
Pilkhoiyāḍ-grām, Post Madhubani, Darbhāṅgā, Paṇḍit Bābu Jhānjhā. Ap-
pearance, old. Prose and verse. Correct.

Prāyaścitta-pradīpa. A digest of the laws regarding expiations
for various offences. By Śaṅkara Miśra, son of Bhavanātha Miśra,
Mahāmahopādhyāya. Contents: The philosophy of expiation. Dif-
ferences in expiations on account of differences of age, sex and
condition of offenders. Shaving off the hair of the head as an expia-
tion, prohibited in the case of learned men. Rules for calculating the
price of cattle when the gift of it is prescribed as an expiation but
it cannot be had. Rules for the expiatory rite called Prājāpatya.
Expiation on the part of a Brāhmaṇ owner for the killing of cows.
Observances enjoined for the day preceding the day of expiation.
Expiation for the killing of pregnant cows. Expiation for accidental
death of cows. Expiation for killing by one act more than one cow.
Expiation for killing of one cow by several persons. Expiation for the
death of cattle resulting from neglect in keeping them. Accusation of
killing a cow. Expiation for selling cattle. Expiation for castrating
cattle. Brief notes on expiations for killing Brāhmaṇs, drinking spiri-
tuous liquors, and other heinous offences. Expiation for eating forbidden
food. Expiations for incestuous connexions. Time meet for expiations.

Beginning. कल्लं वड्ढजटाजुटमोड्ढकीडुत्तुरापमं ।

नमामि यामिनीकान्तकान्तभालमृच्छं चरं ॥

अथ प्रायश्चित्तस्वरूपं निरूप्यते । तत्र चारीतः । प्रयतत्वाद्देवचित्तमित्यादि ।

End.

अत एव राचौ कथमपि प्रायश्चित्तं कर्तुं न शक्यते इति सुधीभिश्चिन्तनीयं ।

Colophon. इति महासहोपाध्यायमित्रश्रीभवनाथात्मजमित्रश्रीशङ्करलतः प्रायश्चित्तप्रदीपः समाप्तः ।

विषयः । प्रायश्चित्तस्वरूपविवेचनं । बाल्यादिभेदेन प्रायश्चित्तविधिकथनं । विद्वदादीनां मूढनादिनिषेधः । धेनुभूक्षनिर्णयः । प्राजापत्यादिघ्ननिर्णयः । ब्राह्मणस्वामिकादिगोवधप्रायश्चित्तं । प्रायश्चित्तपूर्वकृत्यनिरूपणं । गर्भिण्यादिगोवधप्रायश्चित्तं । गवां निपातने प्रायश्चित्तकथनं । एकप्रयत्नकृतवड्ढगोवधप्रायश्चित्तकथनं । वड्ढकर्मकैकगोवधप्रायश्चित्तं । अपालननिमित्तगोवधप्रायश्चित्तकथनं । गोसंधापनादकथनं । गोविक्रयादिप्रायश्चित्तं । मुष्कमोषणादिप्रायश्चित्तकथनं । संक्षेपेण ब्रह्मचर्या-सुरापानादीनां प्रायश्चित्तकथनं । अमर्त्यभक्षणप्रायश्चित्तकथनं । अगम्यागमनादिप्रायश्चित्तकथनं । प्रायश्चित्तकालनिरूपणञ्च ।

No. 1966. रसदीपिका ।

Substance, palm-leaf, 11 × 1½ inches. Folia, 56. Lines, 5 on a page. Extent, 978° s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Palkhoyād-grām, Post Madhubanī, Darbhāṅgā, Paṇḍit Bābu Jhānjhā. Appearance, old, decayed. Prose. Correct.

Rasa-dīpikā. A commentary on the 'Meghadūta' of Kālidāsa. By Jagaddhara, Mahāmahopādhyāya.

Beginning. तद्गालानलशान्तये सुरधुनीतत्कालज्जटास-

कलालालविधूतयेऽस्तकरत्नकामप्रदौ प्रिया ।

तत्तपौद्धतदर्पमर्षविविधै यस्मिन् मथूरासनो-

नित्यं किङ्करशङ्कराय विभवे तस्मै नमः शश्वते ॥

हृन्दोऽलङ्करणं कोषान् भरतं पाणिनेर्मतं ।

विभाव्य क्रियते टीका श्रीजगदरसरिणा ॥

तत् कालिदासकविनिर्मितभवकाव्ये

टीका मयात्ममतिनापि वितन्यते यत् ।

हासाय दुर्वानगणस्य भवेन्न चैतदुच्यैः पदं यदभिकाङ्क्षति सर्वं एव ॥

इह तावदेवं श्रूयते यस्मानमे सरसि कनककमलकाननरक्षणाय धनाध्यक्षेण यच्च
एको नियुक्तः । स च कदाचिदतिविषमकुसुमवाणवाकवेदनादीनमनसा निज-
मानिनीमानापनोदनाकृतं भावयतीति विभावितचेतसा मम नियोगोऽवधी-
रित इति तथैव सममेकवस्तरं तव वियोगो भवन्निति तं श्रुत्वानिति । तामेतां
प्रसिद्धिमनुबध्य कालिदासमित्रः खडकायं कर्तुमुपक्रमते । कश्चिदित्यादि ।

End.

नानालङ्कृतसुन्दरीरसवशा नानागुणानां निधि-

नानाभावविभावनैकचतुरा नानार्थसम्यग्निधी ।

तत्तद्रूपकशून्यतोऽलतनूरन्याहनेव स्मिरा

टीकेयं परिशीलयन् कृतिनलोभ्या मतिर्मासकी ॥

Colophon. इति महासहोपाध्यायश्रीजगद्धरविरचिता रसदीपिका समाप्ता ।

विषयः । कालिदासकृतमेघदूतकाव्यस्य व्याख्यानं ।

No. 1967. गोभिलगृह्यभाष्यं ।

Substance, palm-leaf, 11 × 2 inches. Folia, 201. Lines, 6 on a page.
Extent, 4,060 ślokas. Character, Maithilī. Date, L. S. 431. Place of
deposit, Pilkhoiāḍ-grām, Post Madhubanī, Darbhāṅgā, Paṇḍit Bābū Jhāṅghā.
Appearance, old. Prose. Correct.

Gobhila-grihya-bhāṣhya. A commentary on the *Grihya* Aphorisms
of Gobhila. By Nārāyaṇa, son of Mahābala. The extent of the
work is described to be 4,966 ślokas.

Beginning. विश्वस्य कारणं विष्णुं प्रकम्य क्रियते मया ।

गृह्याध्यायः स्मृतेर्भाष्यं विवेकार्थममेघसां ॥

कथातो गृह्याकर्षाणुपदेक्ष्यामः । अथ कोऽस्य सम्बन्धः । उच्यते धर्मार्थकाम-
मोक्षा इतीहाखिलः पुरुषार्थः । तेषां धर्मः प्रधानं । तन्मूलावर्थकामौ । तथा
च शान्तः । इत्यादि ।

End.

यस्य कीर्तिरकीर्तिलघ्नानिमद्यापि न चर्चति ।

महाबलः सुविख्यातो वामदेवसुतोऽभवत् ॥

नारायणाख्यसस्यापि नारायण इवापरः ।

पुत्रो महाबलस्याभूत् सदा स्वाध्यायवत्सलः ॥

तेन सन्देशनाशाय कर्मणां तुष्टिस्तृप्ततां ।

गोभिलाचार्यगीतायाः स्मृतेर्भाष्यमिदं कृतं ॥

नदै + + + + द्वैषैर्धैर्मध्यष्टहतिभिः ।
 जलापहो विद्यायालमास्थं मदनुकम्पया ॥
 न चावातीव कर्तव्यं दोषदृष्टिपरं मनः ।
 दोषो ह्यविद्यमानोऽपि दुर्वृत्तानां प्रकाशने ॥
 स्वाभिप्रायेण हि मया किञ्चिदप्यत्र नेरितं ।
 प्रधानवाण्या नालोच्य कल्पनेत्यादिनाभ्यधो ॥
 यद्ययत्र साधु तत्साधु यच्चसाधु क्वचित् कृतं ।
 सतानास्त्राजसंयोगात् साधु तद् भवति भुवं ॥
 नदीपतेः पयः सूर्यं यस्या + + नृपीयते ।
 बलाद्वकमुखस्पृष्टं तदेव स्वादुतामिसात् ॥
 साध्वप्यसाधुतां गच्छेदसतां मुखसङ्गमात् ।
 ज्ञसा + + मयेयं स्यात् सरिदस्त्रसु सागरे ॥
 क्वच श्लोकसदृशाणि चतुःपञ्चशतानि च ।
 षट् पठिष्य तथा श्लोकाः संख्या नारायणेदिताः ॥
 + + + + + +

Colophon. इति श्रीमद्गोमिलाचार्यविरचितस्तद्व्याख्ये चतुर्थः प्रपाठकः परिपूर्ण इति ॥
 लघं ४९१ त्रैलोक्यमास ।

विषयः । गोमिलस्तद्व्याख्ये व्याख्यानं ।

No. 1968. किरणावली ।

Substance, palm-leaf, 12 × 1½ inches. Folia, 80. Lines, 5 on a page
 Extent, 1,938 ślokas, Character, Maithilī, Date, L. S. E. 568. Place of
 deposit, Pilkhoyād-grām, Post Madhubanī, Darbhāngā, Paṇḍit Bābu Jhāṅjhā.
 Appearance, old. Prose. Correct.

Kiraṇāvalī. A brief exposition of the categories of the Vaiśeṣika
 doctrine. By Udayana Achārya. A commentary on this work has
 been noticed under No. 1080, Vol. III, p. 50. The text itself is
 accepted as a commentary on the Padārthoddeśa of Prasastapāda
 Āchārya. Mr. Hall says that Udayana compiled only two books.
 Hall's Contributions, p. 65.

Beginning. विद्यामन्त्रोदयोद्रेकादविद्यारजनीचये ।

यदुदेति नमस्तस्मै कर्मैचिद्विद्यतस्त्रिये ॥

यतो द्रव्यं गुणाः कर्म तथा जातिः पराऽपरा ।

विशेषाः समवायो वा तमीश्वरसुपास्यचे ॥

अर्थानां प्रविवेचनाय जगतामन्तस्तमःशान्तये-

सन्मार्गस्य विलोकनाय गतये लोकस्य याचार्थिनः ।

तत्तत्तामसभूतभीतय इमां विद्यावतां प्रीतये

व्यातेने किरणावलीमुद्यनः सतर्कतेजोमयी ॥

अतिविरसमसारं मानवार्त्तविहीनं प्रविततवञ्ज्वेलप्रक्रियाजालदुःखं ।

उद्धिसममतन्त्रं तन्त्रमेतददन्ति प्रखलजनधियो ये तेऽनुकम्पान् रते ॥

शास्त्रारम्भे सदाचारपरम्परापरिप्राप्ततया कायवाङ्मनोभिः कृतं परापरगुरु-
नमस्कारं शिष्यान् शिष्ययितुमादौ निबध्नाति प्रणम्येति । कर्णव्यापेक्षया प्रणामस्य
पूर्वकालत्वान् ज्ञानिर्देशः । इत्यादि ।

End.

न हि मूर्तत्वमात्रेण क्रिया-इत्यत आह प्रयत्नादृष्टपरिप्रादादिति । कचिन् प्रयत्न-
परिप्रादात् कचिददृष्टपरिप्रादादित्यर्थः ॥

Colophon.

इतिशब्दाद्द्रव्यपरिसमाप्तौ । इत्युद्यनाचार्यविरचितायां किरणावल्यां द्रव्य-
पदार्थैः समाप्त इति । लसं ५६८ ॥

वषयः ।

प्रसक्तपादाचार्यकृतस्य वैशेषिकसूत्रवर्गविप्रशालानरूपस्य पदार्थधर्मसङ्गुहामि-
धानस्य ग्रन्थस्य द्रव्यपदार्थविवेचनानां व्याख्यानं ।

No. 1969. आरब्धयामिनीप्रथमखण्डः ।

Substance, country-made yellow paper, 11 × 5 inches. Folia, 475. Lines, 9—10 on a page. Extent, 15,841 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1800. Place of deposit, Madhubani, Darbhāṅgā, G. A. Grierson, Esq., C. S. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Arabyayāminī. A translation from the English of the Tales of the "Arabian Nights Entertainments." By Jagadbandhu Śarmā. The work extends to the first fifty nights, and was prepared under the patronage of the late Rājā Śambhuchandra, a zamindar of Kākinīyā, in the district of Rangpur. It must have been prepared within the last fifteen or twenty years.

Beginning. शान्तं तुरीयसद्वैतं शिवं ब्रह्म सनातनं ।

अनन्तं चिन्मयं नैमि सान्द्रानन्दं परात्परं ॥

सान्द्रानन्दप्रदा या कलुषचयहरा धामरीपीठमंश्या

विशोतकीरगेष्टा निखिलमयहरा भीमरूपा सुररूपा ।

भूगोलोकाभिधानं नरपतिनगरं सर्वतः पाति पूर्णं
तस्या बानन्दमय्याः पदकमलयुगेऽभीष्टमिदं स्मरामः ॥

भूपं श्रीशङ्खचन्द्रो गुणिगणमणितः पण्डितः श्रीयुतः +
भूगोलोकाभिधाने + तनगरसमे काकिनापतनेऽस्मिन् ।
दीनानां दैन्यरोमान् गदमिव + धनान् दापयन् दुर्गतेभ्यो-
नित्यं धनन्तरे + सुविमलयशसा नाशयन् भाति भूसौ ॥

तस्य भूपतिवर्यस्य कृपाहृन्दवशम्बदः ।
आदेशेन समभ्या + विज्रमाण्यपुरस्थितः ॥
श्रीजगद्भुविप्रोऽहं राज्ञाजगत् प्रवर्णितः ।
मन्दभरचने तस्मिन् निज्जंज इव सान्प्रतं ॥

श्रीगुरोः करुणामङ्गाद् भूपवाक्यादियं भूवि ।
आरब्धयामिनी भातु जनानामेदिविर्दिका ॥
पुरा किल्लाशेषशस्यसमवायसंयुतसुशोभित विलसितकुसुमकुलचलितमधुवस-
स्यमञ्जुलगुह्यितभाषितमनोरञ्जितकोकिलकुललपित—इत्यादि ।

End.

अकाण्डधरणीतले भवति यस्य भूपस्य भो
मनुष्यनिबधैः सदा प्रथितकीर्तिमङ्गीर्तनं ।
वृषस्य विमलं यशो लसति साध नित्यं यथा ।
सुपूर्णरश्मनीपतिः शरदि भाति निःसन्निभः ॥
श्रीमत्श्रीशङ्खचन्द्रो नरपतितिलकः सर्वदेशप्रसिद्धः
काकीनाथां नमर्यां विलसति सुकृती शोऽतिधीमान् वरीयान् ।
स्मरं स्मरं तदाज्ञां तनुत रति मुदा श्रीजगद्भुविप्रो-
विज्ञोऽस्याः पुस्तिकाया मिजगुणवशतः चामयेदोषमङ्गान् ॥

Colophon. इत्यारब्धयामिन्यां सहरीपारसहज्जादिमन्वादे प्रथमखण्डं नाम पञ्चपद्यात्मकमः
सर्गः ॥ शुभं भूयात् । शके १८०० ।

विषयः । (चैत्रभाषीआरब्धयामिनीमन्वादेवतारितोऽयं ग्रन्थः) । तत्र प्रथमे सर्गे,—
पारस्यदेशे सहरीपार सहजिनाणयोवत्यत्यादिकथनं । तत्र संस्कृतभाषया पा-
रसिकशब्दानां व्युत्पत्तिकथनञ्च । तथोराज्याभिषेकादिवर्णनं । सहजिनाणस्य
भार्यायाः बहिचारादिवर्णनञ्च । २ ये सर्गे,—सहजिनाणस्य दुष्टिनादिविव-

रणकीर्तनं । सहरीपारस्य स्रग्गयादिहत्तानकथनं । २ ये सर्गे,—सहजिनाथ-
सहरीपारघोरन्योऽयं दर्शनं अनुतापादिवर्णनं । सहरीपारमन्त्रिणे हत्तान-
कथनं । काप्तिपुत्रपक्षे हत्तानकथनं । सहरीपार-सहजिनाथघोरान्धदर्शनपूर्वकं
भक्षणहत्तानकथनं । चतुर्थादि-सर्गे,—उभयोर्देव्यदर्शनविवरणं । प्रसूते दैत्ये-
नाभ्यां दैत्यकामिनीप्रसादनात् स्रग्गुरीयप्राप्तिकथनं । स्रग्गुरीयनपूर्वकं प्रत्यह-
विवाहवर्णनादिकं ।

No. 1970. अद्वैतदीपिका, द्वितीयपरिच्छेदः ।

Substance, country-made paper, 12 × 3 inches. Folia, 58. Lines, 8 on a page. Extent, 1,668 ślokas. Character, Maithilī, Date, ? Place of deposit, Magrapi, Post Madhubani, Darbhāṅgā, Paṇḍit Kānsī Jhā. Appearance, old. Prose. Correct.

Advaita-dīpikā. A dissertation on the non-dual theory of the Vedantists in refutation of the Nyāya doctrine of the duality of the soul. By Nṛsiṅha Āśrama, pupil of Jagannātha Āśrama. The codex comprises only the second book of the work. Hall's Contributions, p. 157.

Beginning. नरहरिवपुषा यो दारयन् दानवैरः प्रकटयति पुमर्थैः भेददृष्टाविति शः ।

निजगुणसयमायामाचमाचदिभेदो गुणरदयथा मां पातु लक्ष्मीमहायः ॥

जगन्नाथात्ममनुनेष्टि चरणरेणवः वाचामगोचरोऽयं सूक्तं वाचालयन्ति मां ॥

कथास्य परस्मादिभागः परीक्ष्यते । तत्र जीवपरयोः स्वाभाविको भेदः पारमा-
र्थिक इति केचित् । इत्यादि ।

End. तदुक्तं सर्वं वस्तु ज्ञाततयाऽज्ञाततया वा साच्चैतन्यस्य विषय इति । तस्मान् ।

क्षिप्त्वाचविषयाधारमज्ञानं भेदविभक्तम् ।

हेतुर्दुर्लभवत्तस्य निवृत्तौ एतल्लयता ॥

यन्मायया दृश्यभूतः सदानन्दैकविग्रहः ।

हरिरण्यहमीशानं तं भजे पुरुषोत्तमं ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्रजकाचार्यभगवत्कृष्णनाथमश्रीचरणशिष्यश्रीदत्तसिंहा-
श्रमलताद्वैतदीपिकायां विभागप्रक्रियाश्लो द्वितीयः परिच्छेदः समाप्तः ।

विषयः । प्रथमपरिच्छेदो नास्ति । द्वितीये तु,—जीवपरयोः पारमार्थिकौपाधिकौ वा
भेद इति जिज्ञासायां प्रत्यक्षं तावज्जीवव्रक्षणोर्भेदे प्रमाणं, नाहं सर्वज्ञो नाहं

निर्दुःख इत्यनभवात् । तथा अनुमानमपि जीवब्रह्मभेदे प्रमाणं तथाहि ब्रह्म-
जीवप्रतियोगिकधर्मिसत्तासमानसत्ताकभेदवत् दुःखाननुभविष्ठत्वात् क्षणान्तात्
क्षमंसारित्वाच्च घटवत् जीवो ब्रह्मप्रतियोगिकधर्मिसत्तासमानसत्ताकभेदवान् अ-
सर्वज्ञत्वात् असर्वशक्तिमत्त्वात् अक्षतन्त्रत्वाच्च घटवदित्यादिना पारमार्थिकतया
जीवब्रह्मभेदमङ्गीकुर्वतां मतमूपन्यस्य एतत्तत्त्वमपरमपरं जीवपरयोरौपा-
धिकोऽनिर्वचनीयश्च भेद इति भगवदाचार्यमतसंस्थापनं ।

No. 1971. अद्वैतदीपिका, (तृतीयपरिच्छेदः) ।

Substance, country-made paper, 11 × 3 inches. Folia, 85. Lines, 8 on
a page. Extent, 3,127 ślokaś. Character, Maithilī. Date, ? Place of
deposit, Magráni, Post Madhubanī, Darbhāngá, Paṇḍit Kánai Jhá.
Appearance, old. Prose. Correct.

Advaita-dīpikā. The third book of the work described under the
last preceding No.

Beginning. उपनिषद्वचो घं बोधमानन्दकन्दं निजगुणगणकान्तं कान्तमन्त्राजयेनैः ।

परिहृतपरमत्तं मन्त्रमेतस्य नूनं नरहरिचरणैर्गंधामकामं प्रपद्ये ॥
गुह्यचरणरूपा मे कथुकीकुर्वती मां नरहरिचरणेष्वं चारयत्यात्मदुर्गे ।
अहमिति विमताधिः सच्चराम्यात्मयोग्यं कपटमतिविलासैर्भेदिभिर्भ्रमार्गं ॥
निरवधिनिर्मलवर्त्तिप्रकटनशीलप्रभोः स्नेहात् ।

औपनिषदात्मदीपः कुशतात् कल्याणकारिणीं वियां ॥

अथ महावाक्यात् तत्पदार्थो ब्रह्म निरूप्यते तदवाग्रेरेव मुमुक्षाकाङ्क्षिपुत्र्या-
र्थतया तदवगमं विना जिज्ञासाऽनिवृत्तेः प्रकृतवाक्यार्थज्ञानयोगाच्च । इत्यादि ।

End. तस्मात् सत्यज्ञानानन्दात्मकं निर्गुणमुदासीनं ब्रह्म वेदार्थ इति धिक् ।

सत्यज्ञानसुखरूपमभूतं शुद्धाद्वितीयं परं

वेदान्तैकविधियं हरिहरकृत्यादिसंश्रितं ।

ब्रह्मास्माद्यवचोविचारविदितं यद्रूपमन्यादृशं

तदेवा विभवः परं मरुपयसूक्ष्मं दुरुक्ष्यं हरेः ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यभगवत्पद्मनाभ्याश्रमधीचरणशिष्यवीर्यसिंहा-
श्रमकृतताद्वैतदीपिकायामौपनिषदीपिकायास्तृतीयः परिच्छेदः ॥

विषयः । मुमुक्षुणा ब्रह्मजिज्ञासा कर्तव्या, तत्र ब्रह्मणि तावत् न प्रत्यक्षं प्रमाणं, तस्य रूप-
स्पर्शादिहीनतया वाच्यप्रत्यक्षागोचरत्वात्, तथा मनसः केवलस्य भोक्तृत्वस्यै-

मानप्राप्तकत्वात् तदविषयत्वं स्फुटमेव । ननु कार्यत्वहेतुः कर्तृजन्यत्वनिश्चितः
 चित्यादिकर्तारमनुभाषयतीति चेदिदमपि न विचाररमणीयं, तथाहि न तावत्
 कार्यभावे कृतिमतः कारणत्वप्रश्नः सम्भवति, घटादेः कृतिजन्यत्वे अवष्टेते हि
 तत्तत्कार्यत्वेन तद्व्याप्तिप्रश्नः, तत्र च तद्वधारणमन्वयव्यतिरेकाभ्यासेन कस्यचि-
 द्कार्यव्यतिरेकप्रयोजकः कृतिव्यतिरेकः, संसर्गाभाव इति चेत् तदपि न सोद-
 चमं, तथाहि कृत्यत्याभावावस्य कार्यव्यतिरेकप्रयोजकत्वादित्यनया दिशा ब्रह्मणो
 मानान्तरागोचरत्वं सप्रपञ्चं प्रदर्शयति तस्य औपनिषद्ज्ञानमात्रावमेवत्वनिरूपणं ।
 ननु उपनिषदुपजीवकानुमानगम्यत्वे ब्रह्मण्य औपनिषदत्वं सिद्ध्यन्तीति चेन्न
 उपनिषद्विरेव मानाभावकृततदसत्त्वशङ्कानिष्ठतेः । वस्तुतस्तु अनुमानात् कर्तृकत्व-
 सिद्धावपि नेष्टरसिद्धिः ततः सर्वज्ञत्वसर्वशक्तिमत्त्वादेरसिद्धत्वात् । अतएव सुष्ठु ।
 ब्रह्मण उदासीनतया कार्यलिङ्गात् तत्सिद्धिः, न हि कार्याप्रयोजकापि धर्मः
 कार्यलिङ्गेन सिद्ध्यति । उपस्थितिमात्रेण तत्सिद्धौ घृतात् रामभादेरपि सिद्धि-
 प्रसङ्गादिति निष्कर्षः । तथा तत्त्वमस्यादिवेदान्तावाक्यं न अपरोक्षज्ञानजनकं
 वाक्यत्वात् ज्योतिष्मादिवाक्यवदित्यादिना आक्षेपप्रदर्शनपूर्वकं वेदान्तानाम-
 परोक्षज्ञानहेतुत्वनिरूपणं । ब्रह्मसाक्षात्कारो निदिध्यासनमहकृतमेव मनसा आ-
 यते ; यन्मनसा न मनत इति श्रुतिस्तु मनसैवानुद्गृह्यमिति श्रुतिविरोधेन अपक्व-
 मनोविषया, अन्यथा शब्दस्य कारणत्वे यतो वाचो निवर्तते इति श्रुतिविरोधात्
 तस्मात् न वेदान्तादपरोक्षधीरिति कस्यचिदाक्षेपोपपन्नसम्पूर्वकं तत्त्वखण्डनं ।
 अपरोक्षज्ञानस्वरूपादिविवेचनं । विशादिनिरूपणं । लिङ्गाद्यर्थनिरूपणं । अव-
 कादीनां स्वरूपादिकथनं । ब्रह्मणो जगदुपादानकारणत्वसंस्थापनं । अविद्यादि-
 स्वरूपकथनं । कर्तृत्वादिविवेचनं । अद्वैतवादसंस्थापनं । अधारोपादिसरूप-
 कथनं । मिथ्यात्वस्वरूपनिरूपणं । जडत्वादीनां लक्षणादिकथनं । आकाशादेः
 धर्मिपादकमानसिद्धविभूतवादखण्डनं । कालादेरभावे ब्रह्मणोऽपि अस्मित्वसिद्धि-
 रित्याक्षेपनिरसनमुखेन अस्मित्वादीनां लक्षणादिकथनं । ब्रह्मस्वरूपादिनिरूपणं ।
 वेदस्य अपौरुषेयत्वकथनं । ब्रह्मणो निर्गुणत्वादिसंस्थापनञ्च ।

No. 1972. अद्वैतदीपिका (चतुर्थपरिच्छेदः) ।

Substance, country-made paper, 12 x 3 inches. Folia, 26. Lines, 7 on a page. Extent, 682 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magrañi, Post Madhubani, Darbhāngā, Paṇḍit Kānāi Jhā. Appearance, old. Prose. Correct.

Advaita-dīpikā. The fourth book of the work described under No. 1970.

Beginning. यस्मिन्नस्तसमस्तमोक्षमहिमस्वानन्दमन्दीकृत-

ब्रह्मानन्दमहाशैवे महति न प्राचीनवाचामपि ।

शक्तिः सत्यचिदात्मके नरहरौ मोक्षा + + + रवौ

तन्मे तापनिवृत्तये श्रुतिगतं भूषादच्छब्दं सदा ॥

जगन्नाथाश्वमेधुरोः कृपावाक्यमुधाकरः ।

स्पष्टीकरोतु मे स्पष्टं मा + ब्रह्मसुखात्मकं ॥

अथ वाक्यार्थो ब्रह्म निरूप्यते । इत्यादि ।

End.

कियदपि परिपीतं यत् कदाचित् प्रसङ्गा-

दिमलपदमरोजमालनाम्नो गुरोर्नः ।

प्रमथति हृदि तापं वर्धयत्यात्मविद्यां

जलनिधिमपि विष्णौ भक्तिमेतद्विधत्ते ॥

अहं कियानेष गुरोः प्रसादः क्व वामरेन्द्रेभनसायलभ्यः ।

प्रसादिने देववरे सुरारौ न किञ्चिदप्राप्यमिहेति मन्ये ॥

Colophon.

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यभगवज्जगन्नाथाश्वमेधु चरणशिष्यश्रीमद्गुप्तिहा-
श्रमलतादैतदीपिकायामानन्ददीपिकाख्यसप्ततुयैः परिच्छेदः । समाप्ता चेयमदैत-
दीपिका ।

विषयः ।

वाक्यार्थे ब्रह्मणि पदानां शक्तिरस्ति न वेति चिन्तनं । तत्र न ब्रह्म सर्वशब्दवाच्यं
अवाच्यपदेन अभिधानात् । न च तेनापि लक्ष्यते, अवाच्यरूपमुद्धार्यस्य अभा-
वात् । एवं निर्विशेषेण सप्रकाशं परमार्थमदित्यादिशब्दैः ब्रह्म उच्यते चेद्वाच्यत्व-
सिद्धिः । न च तैल्लक्ष्यते, निर्विशेषप्रकाशादिरूपमुल्लस्य अन्यस्य अभावादि-
त्यादिना विप्रतिपन्नानां मतमुत्थाप्य तत्खण्डनं । न व्यक्तिः शब्दार्थो जातिसूत्रधा-
नमिति मतेन, तथा जातिविशिष्टा व्यक्तिः शब्दार्थ इति मतेन च आक्षेपकीर्तन-
पूर्वकं समाधानकथनं । लक्षणविचारः । वेदान्तवाक्यमेव ब्रह्म प्रतिपादयती-
तिनिरूपणं । तत्र वेदान्तवाक्यं द्विविधं । एकं पदार्थनिष्ठं यथा सत्यं ज्ञानमि-
त्यादि तत्पदार्थपरं, तथा योऽयं विज्ञानमय इत्यादि लंपदार्थपरं । द्वितीय-
मभेदरूपवाक्यार्थनिष्ठं, यथा तत्त्वमसीत्यादि । द्विविधस्याप्यस्य अखण्ड एव वा-
क्यार्थ इति सविस्तरनिरूपणं । अखण्डार्थत्वादिरूपकथनं । मोक्षसाधनतत्त्व-
ज्ञानरूपकथनादिकं । मोक्षरूपपादिनिरूपणञ्च ।

No. 1973. **द्वैतनिर्णयः ।**

Substance, country-made paper, 15 × 3 inches. Folia, 80. Lines, 6 on a page. Extent, 2,160 ślokas. Character, Maithili. Date ? Place of deposit, Magrápí, Post Madhubaní, Darbhāngá, Paṇḍit Kánái Jhá, other copies at Magrápí, Paṇḍit Chhoṭí Jhá, at Calcutta, Bhavaśaṅkara Vidyáratna, and Hon'ble Mahárájá Jatindramohana Tágoré, Bahádur, C. S. I. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Deaita-nirṇaya. A digest of several topics of the Smṛiti. By Váchaspati Miśra. A commentary on this work has been described under No. 1853 *ante*, p. 166. Contents : On names appropriate for Bráhmaṇas ; religious gifts ; consecration of tanks ; doubts regarding Áchára ; bathing ; daily prayers ; homa offerings to the Viśvedevás ; sacrifices ; offerings to the manes ; disputes ; interest ; duties ; Judicature ; purification ; penances ; fasts ; the fast on the 11th of the moon (*ekádaśí*) ; ditto on the 8th of the wane in Śrávaṇa on the anniversary of Kṛishṇa's birthday ; possession ; personification of Śráddhas ; consecration of bulls (*ṛishotsarga*) ; Śráddhas ; canonical injunctions ; rite of offering new rice, or the festival of harvest-home ; bathing on the occasion of an eclipse ; shaving off the hair of the head at Prayága (Allahabad) ; proper places for making Śráddhas ; Kuśa grass ; success and failure ; women prohibited to perform Párvana rites ; Śráddha in the case of childless widows ; proper time for marriage ; intercalary months ; investiture of the Bráhmaṇical cord.

Beginning. कामीरदारकमुदञ्चितकिञ्चिणीकमाताघपाणिचरणं पुरुषं पुराणं ।

मञ्जीरमञ्जुमङ्गलाधरमम्बुजाचमद्वैतचिन्मयमनादिमनन्तमीडे ॥

प्रणम्य परमात्मानं निबन्धानवलोक्य च

श्रीवाचस्पतिधीरेण द्वैतनिर्णयं उच्यते ॥

तत्रादौ नाम-निर्णयः । शक्येति ब्राह्मणस्योक्तं वक्ष्येति चवसंशयः ।

गुणदासात्मकं नाम प्रशक्तं वैश्वशूद्रयोः ॥

इत्यत्र इतिपदस्वरमेव यद्यपि शक्यपदात्मकमेव नाम चवसम्यक्ते तथापि तावन्मात्रं न नाम किन्तु तद्वन्नामेति निर्णयिते । इत्यादि ।

End.

मेखलाबन्धमयः सर्वथा पक्षमं गृह्यं शुभयुक्तं प्रशमनारदर्शनाङ्कितमेवेति ।

शुभमस्तु श्रीरक्षः ।

Colophon. इति महानहोपाध्यायसन्निवश्रीवाचस्पतिमिश्रविरचितो द्वैतनिर्णयः समाप्तः ।

विषयः । ब्रह्मणादीनां नामनिर्णयः । दाननिरूपणं । अन्नाद्ययोः स्वर्गनिर्णयः । आचारद्वैत-
निरूपणं । तत्र स्नानादिद्वैतनिरूपणं । मन्था-देवपूजादिद्वैतनिर्णयः । वैश्वदेव-
धोमनिर्णयः । बलिदानविधिः । पिब्यज्ञनिरूपणं । विवादनिरूपणं । दृढिनिरू-
पणं । क्रियाद्वैतनिरूपणं । व्यवहारद्वैतनिरूपणं । शुद्धिद्वैतनिरूपणं । कृत्यद्वैत-
निरूपणं । व्रतद्वैतनिरूपणं । तत्र विशेषेण एकादशीनिर्णयः । अन्नाष्टमीव्रतनि-
र्णयः । अधिकारद्वैतनिर्णयः । आश्विनीरनिर्णयः । एषास्वर्गनिर्णयः । आश्वनिर्णयः ।
विधिविचारः । नवग्रहनिर्णयः । यज्ञस्नानादिनिर्णयः । प्रयागक्षैरनिर्णयः । आ-
श्वदेवनिर्णयः । कुशनिर्णयः । जयपराजयनिर्णयः । श्रीकलंकपार्ष्णनिषेधः ।
श्वरीरात्राश्वनिर्णयः । विवाहकालनिर्णयः । मलमासनिरूपणं । उपनयननिर्ण-
यः ।

No. 1974. धर्मरत्नम् ।

Substance, palm-leaf, 10 × 2 inches. Folia, 156. Lines, 6 on a page. Extent, 4,882 śloka. Character, Bengali. Date, SK., 1417. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Dharma-ratna. On lunar days, and the rites, fasts, penances and observances appertaining thereto. By Jimútavāhana. The author is best known by his *Dāyabhāga*, a work on the law of inheritance as current in Bengal. Contents: Time defined; month; intercallary month; double Āshāḍha month; the day of Hari's sleep; consecration and sacrifices; dawn and vesper; pole of Indra; the wane; rite of Śāstrahata Śrāddha on the 14th of the moon; time for the Vṛishotsarga rite; religious gifts; merits of the month of Kārtika; time for bathing; gifts; quadrimensial fast; baths at conjunctions of the day and night; Mahānisā and Mahājyeshthā fasts; Ashtakās; anti-meridian; Śrāddhas with uncooked meat; rites prohibited on the month of birth; oil; adverse opinions discussed; conjunctions of months; Yugas; Daśaharā rite; Kojāgara rite; Sukharātri or feast of lamps; calendar of duties from the 1st to the 15th of the wane; the rite on the 8th of the wane in Śrāvana, or Janmāshṭami; the fast on the 11th of the wane: Durgāpūjā; Manvantarā; eclipses. The MS. is dated Śāka 1417, and is 383 years old. Its last page is shown in Plate I.

Beginning. विभुवनभवनस्येयप्रलयविधानेषु मूर्तिभेदेन ।

विधि-विष्णु-रुद्रनामा पुरुषः कालो नमस्तस्मै ॥

कालः कैचिदवुद्धः केचित् संचितकुवचननिबद्धः ।

इति मन्दमतीना + + + + + मया क्लियते ॥

अथ कालविवेचनं । कालाधीनत्वद् विधिनिषेधानां तदाह व्यासः ।

तिथिनक्षत्रयारादिकालभागेषु यद् यदा ।

विहितं वा निषिद्धं वा पालयंस्त्रिदिवं व्रजेत् । इत्यादि ।

End.

देयं तस्मात्तदा दानं देवाचनजपनया ।

कुर्यात्तस्मादिनेष्टं तस्य शान्तिर्भविष्यति ॥

षट्त्रिंशद्विधादतिमिरयस्तं प्रहणं रवेः शशाङ्कस्य ।

तदधर्मरजदीपालोकात् सकलं बलोकयतु ॥

Colophon. इति पारिमर्त्रीयजीमूतवाचनकृतौ धर्मरत्ने प्रहणनिरूपणं ।

समाप्तत्वेद् भूरत्ने धर्मरत्नमिति । यथा दृष्टेत्यादि । (शुभमस्तु शकाब्दा १४१७)

विषयः ।

कालरूपदिकथनं । मासादिनिर्णयः । अधिमासनिरूपणं । हिराषाढादि-
निरूपणं । अथ सम्प्रभुजितेन्द्रियादिमतकथनादिकं । हरिशयनादिनिमित्त-
क्रियानिरूपणं । उत्सर्गोपाकर्मानिरूपणं । अगस्त्याद्यास्तमयकालादिनिरूपणं ।
शक्रध्वजनिरूपणं । शक्रोत्थाननिरूपणं । अक्षरपञ्चनिरूपणं । शक्रवृत्तचतुर्दशी-
निरूपणं । द्योत्सर्गकालनिरूपणं । दानकालादिनिरूपणं । कार्तिकमाहात्म्य-
कथनं । स्नानकालादिनिरूपणं । परकीयनिषानादिनिरूपणं । चातुर्मास्यव्रत-
निरूपणं । सन्ध्यास्नानव्याख्याकीर्तनं । तव तव निषिद्धकथनं । महानिशादि-
निरूपणं । महःश्वेष्टादिनिरूपणं । अष्टकाकालनिरूपणं । पूर्व्याह्नादिकालनि-
रूपणं । व्यासयादिविधिकथनं । जन्ममासे निषिद्धनिरूपणं । निषेधानुपालनविवे-
चनं । तैलनिरूपणं । अथ कालविवेचनप्रसङ्गेन जितेन्द्रिय-शङ्खधर-वायु-सम्प्र-
हरिवंश-धवल-योगलोकादिष्ठतनिबन्धाः । निःसारतासम्पादनं । संक्रान्तिनि-
रूपणं । युगादिनिरूपणं । दशहरानिरूपणं । कोजगरनिरूपणं । सुहराविनिरू-
पणं । प्रतिपदादिद्युमावस्थान्तिशिलत्यनिरूपणं । तत्र विशेषेण जन्माष्टमादि-
निरूपणं । एकादशीनिरूपणं । दुर्गास्त्वनिरूपणं । सन्वत्सरानिरूपणं । प्रहणका-
लदिविवेचनञ्च ।

No. 1975. शब्दखण्डटिप्पनी ।

Substance, palm-leaf, 12 × 1½ inches. Folia, 720. Lines, 6 on a page. Extent, 3,759 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1516. Place of deposit, Nisāḍāgaḍh, Post Vaiñchi, Zilla Burdwan, Paṇḍit Vāneśvara Vidyāratna; also another copy at Calcutta, Government of India. Appearance old. Prose. Correct.

Sabdakhaṇḍa-ṭippanī. A gloss on the Śābdakhaṇḍa of Gaṅgeśa. By Jayadeva. The codex is dated, Śāka 1516 = A. D. 1596.

Beginning. न जाने श्रीजाने विचरितुमिह प्रत्यग्रहने
समर्थो नैवाद्यनधिगमयितुं निर्मितिरपि ।
तथाप्येतावत्यामपि किल विगत्यामहमिह
प्रष्टवो यत्तस्मिंस्तवचरणसेवैव शरणम् ॥
अथेति । इहः शब्दस्यानन्तर्यवचनत्वेन तव चावधिलेनोपस्थितोपमाननिरु-
पणस्यैव—इत्यादि ।

End. अति प्रमाणभेदेऽनुगमकगवेषणादिति ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायसन्निवश्रीजयदेवविरचिता शब्दखण्डटिप्पनी समाप्ता ।

षट्तारकेशेष्टमहीसमन्विते शके मिते पञ्च दशे सुपुङ्गवा ।

दर्शे समालेखि + मासि फाल्गुने सौम्याहनि श्रीजगदीशशर्माणा ।

विषयः । शङ्खेशोपाध्यायकृततत्त्वचिन्तामण्युक्तगतशब्दखण्डस्य व्याख्यानं ।

No. 1976. प्रत्यक्षालोकः ।

Substance, palm-leaf, 12 × 1½ inches. Folia, 135. Lines, 5 on a page. Extent, 5,062 ślokas. Character, Bengali. Date, L. S. 1509, i. e., A. D. 1366. Calcutta Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Pratyakshaloka. A commentary of the Pratakshya-khaṇḍa of Gaṅgeśa. By Jayadeva. The date of this codex is given thus: शुभशुभ शकाब्दा ॥ जसं १५०९ ते० आषण ६ । i. e., "May it be auspicious, Śākābdā, L. S. 1509, date Śrāvaṇa 6." The first part of the date, suggests the idea that the invocation is in favour of the year, and the word "Śākābdā" is used as a common noun for a year, and not for the era of the Śakas. The letters L. and S. which follow, and are abbreviations for the era of Lakshmana Sena, support this inference. But the figures

1509 cannot correspond with the letters of the era. The era dates from 1106, and 1509 added to it, would carry the record to A. D. 2614. If the figures be attributed to the Śaka, the letters L. and S. become redundant. An error consequently has to be admitted, and the question is—where lies the error? The insertion of a cypher is a very common mistake. I have often seen in the pagination of MSS. and elsewhere, a dot put in to indicate a ten or a hundred, though the figure following makes it redundant in the decimal system. If this be the cause of the error, the date would be L. S. 159 = A. D. 1265, and the MS. would be 615 years old. If the L. S. be redundant, the date would be 1509 = A. D. 1588. I believe the first is the right interpretation. A facsimile of the page giving the date is annexed, Plate II.

Beginning. वक्त्राणि पञ्च कुचयोः प्रतिविम्बितानि दृष्ट्वा दशाननसमागमनधमेव ।

भूयोऽपि शैलपरिवृत्तिभयेन ग्राह-मालिङ्गितो गिरिजया गिरिः पुनरुत् ।

अधीत्य जयदेवेन हरिमित्रात् पिष्टयतः ।

तत्तच्चिन्तामणेरित्यमालोकोऽयं प्रकाशते ॥

प्रसङ्गान्मङ्गलस्य समाप्तिहेतुतां इत्यादि ।

End. पाकरक्ते श्यामदुर्देरप्येवान्यथावर्तकतया विभेषत्वमिति ॥

Colophon. इति सद्यमञ्जोपाध्यायमन्त्रिश्रीजयदेवविरचितः प्रत्यक्षालोकः समाप्तः ।

शुभमस्तु । श्रीरत्न । ल० सं १५८ । श्रावणस्य ।

विषयः । मङ्गेशोपाध्यायकृततत्तच्चिन्तामण्यन्तर्गतप्रत्यक्षालोकस्य व्याख्यानं ।

No. 1977. सेतुबन्धः, वा रावणवहो ।

Substance, palm-leaf, $13\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 86. Lines, 5 on a page. Extent, 2,150 śloka. Character, Bengali. Date, L. S. 102. Place of deposit, Calcutta, Dr. Rājendralāla Mitra. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Setubandhu alias *Rāvanavaho*. An epic poem, in the Prākṛit language, on the invasion of Ceylon, by Rāmaachandra. By Pravara-sena, of Kāshmīr, who flourished in the 5th century. The MS. is dated 102 of the era of Lakshmana Sena, of Bengal, and is the oldest MS. in the Bengali character that has yet been met with. A full account of its date is given in the Proceedings of the Asiatic Society of Bengal for July 1880, and a facsimile of its last page is annexed. Plate V.

Beginning. कामच अथद्विष्य तुङ्गे अवसारिष्य विशेधं चकोण अगदिरं ।

अथल्लङ्घ्य परिसन्धं अणाथ परमये पाचदं मज्जमहणम् ॥

End. सिरिल्लक्खणस्स अमदेसमुवहरे राजवेविदरे । दोसस्सिखुरणन्दसि सुपक्खे चैद-
घसदिनखहे ॥ दोस्खविस्सागमे लिखितासीवाणीनाथेनेति ॥
रेजे भवान्नभमि सीतमयुखविम्बं सन्ध्याधमं दत्तियुतयुतिविम्बलिङ्गं ।
दालिम्मवीजनिभवाणचयैः समिद्धं नारीमुखेन्दुमिलितं मणिकुण्डलेव(?) ॥
प्राकृतभाषारचितपद्यैः रावणवधकृतानुवर्णनं)

No. 1978. रावणवधटीका ।

Substance, palm-leaf, 15 × 1½ inches. Folia, 144. Lines, 5 on a page. Extent, 3,960 śloka. Character, Bengali. Date, Sk. 1457. Place of deposit, Calcutta, Dr. Rājendralāla Mitra. Appearance, old. Prose. Correct.

Rāvaṇabaddha-ṭikā. A commentary on the Setubandha of Pravarasena, noticed under the next preceding No. By Kulanaṭha. The codex is dated in the Śaka year 1457, and is 345 years old.

Beginning. श्रीचन्द्रचूडचरणाम्बुदं प्रणम्य

देवीं प्रसाद्य च गिरं कुलनाथनाम्ना ।

आख्यायते प्रवरसेनवृषस्य सूक्तं सन्धोहनिर्भरदशास्यवधप्रबन्धः ॥

कल्पान्तरस्थिरयशोमयदेवसिद्धौ कार्यं कृती प्रवरसेनवृषो विधितुः ।

भक्त्यापरस्य च नतिं प्रदिशन्नभीष्ट-देवस्तुतिं व्यधित विघ्नविनाशहेतुः ॥

प्रारब्धस्याविघ्नेन परिसमाप्तिं कामयमानः सदाचारानुसितश्रुतिमिद्धं मङ्गलं दर्श-
यितुं जगदुत्पत्तिस्थितिप्रलयहेतुं सर्वलोकमहेश्वरं नारायणं नमस्कृत्यब्राह्मणम-
हेत्यादि ।

End.

अथ समाप्यत एतत् सीतालाम्बाजनितं हृदयाभ्युदयं रावणवध इति कार्यं

अथ राजाङ्गं सर्वज्ञानां सुखहेतुर्निवेशोऽन तनो यस्य तथा ॥

Colophon. इत्युपाध्यायश्रीकुलनाथकृतायां रावणवधटीकायां — दशम्यास(?) विवरणं
समाप्तमायं ग्रन्थः । शुभमस्तु शकाब्दाः १४५७ ।

विषयः । प्राकृतभाषया प्रवरसेनवृषविरचितस्य रावणवधाख्यकाव्यस्य व्याख्यानं ।

No. 1979. मिताचरा ।

Substance, palm-leaf, $14\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 229. Lines, 6 on a page. Extent, 6,126 ślokaś. Character, Bengali. Date, L. S. 399. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Mitāksharā. A commentary on the Smṛiti of Yājñavalkya. By Vijnāneśvara Bhaṭṭa, son of Padmanābha Bhaṭṭa. The work has been thrice printed. It is dated in 399 of Lakshmaṇa Sena's era, and is 375 years old. A facsimile of its last page is annexed, Plate III.

Beginning. मृचस्मान्मिषां नित्यनैमित्तिकधर्मो उक्ताः । अभिप्रेकादिगुणयुक्तञ्च मृचस्मवि-
शेषस्य गुणधर्मो दर्शिताः । यधुना तदधिकारसङ्केतचहेतुभूतामैव प्रतिपादन-
मुखेन तेषामपवादः प्रतिपाद्यते ॥

End. श्रीमत्पद्मनाभभट्टोपाध्यायात्मजश्रीमत्पद्मचंद्रपरिव्राजकविज्ञानेश्वरभट्टारस्य द्विती-
राजमिताचरायां याज्ञवल्क्यधर्मशास्त्रविष्टतो द्वितीयाध्यायः समाप्तः ॥

विषयः । याज्ञवल्क्यधर्मशास्त्राख्यानं ॥

No. 1980. शुद्रपद्धतिः ।

Substance, palm-leaf, 11×2 inches. Folia, 91. Lines, 4 on a page. Extent, 1,557 ślokaś. Character, Bengali. Date, SM. 1442. Place of deposit, Calcutta Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Sūdra-paddhati. On the duties of Sūdras. By Apipāla, son of Dehrinapāla, grandson of Makarandapāla. The codex is dated Samvat 1442 = A. D. 1385, and is 495 years old, see Plate IV.

Beginning. त्रेयसो देवदेवो वितरतु भगवान् बालश्रीतांशुधारी
गौरीवसोऽजखेलमृगमदजनिताः स्त्रीभूतिभेदः ।
विशान्तः यस्य दीपयुतिकपिलजटाभण्डो भाति गङ्गा
तन्वाङ्गाः कुङ्कुमाङ्गलमकलमसमापन्नमुक्तालतेव ॥
आसीदमीसमश्चिमा मकरन्दपाल-सूनुस्त्रिविक्रम इति प्रथितः प्रथियाम् ।
तस्यात्मजः स खलु देहपालमंशः प्रजावतां सदभि यस्य गुणाः स्मरन्ति ॥

ब्रह्माणादिव देवलोकातटिनीतोयप्रवाहस्ततः
 स श्रीमानपिपासु इत्युद्भवत् सत्त्वस्तभावः शुचिः ।
 येनाहर्निशमेव शैवमनसा विष्णोः पदं युञ्जता
 निर्याजप्रणिपातकेशिभिरमाकानोऽपि सन्नायितः ॥
 एष श्रीमेसमिथं द्विजकुलजलधेरिन्दुभिन्दुप्रकाशै-
 राकौमारं यशोभिर्हवन्तिगमनोपान्तमेकान्तशान्तम् ।
 नित्यं षट्कर्माणि तं गुणनिलयमुपादाय दायादवत्तः
 श्रीमान् दानैकशीलः क्लृपयति विमलां पङ्क्तिं शूद्रपूर्व्याम् ॥
 कथं शूद्राणां नित्याचारः । तत्र रात्रिमेव पण्डित्वे प्रतिबुद्धा रात्रिविषयः परित्यज्य
 इत्यादि ।

End. कार्यं पुनः कथितं कलत्रसम्पन्नः सर्वज्ञानधिकारयेति ।

Colophon. इत्यपिपासुकारितायां शूद्रपङ्क्तौ शूद्राशौचप्रकरणं सम्पूर्णे । स० १४४९ ।

शाके युष्मदराजसम्भवमुखाशौराशिचन्द्रान्विते
 पौषे मासि दिने शनैरवितिथौ शुक्लेतरे यत्नतः ।
 गौडै प्रौढविदग्धवर्गमुकुटश्रीनीलकण्ठाजया-
 लेखीन्याल्लतां स्मृतिं नरहरिः शूद्रक्रियादीपिकाम् ॥

विषयः ।
 प्रत्येस्मिन् शूद्राणामेव कृत्यादिनिरूपणं । तत्र प्रातःकृत्यविधिकथनं । सूत्रपुरी-
 षाद्युत्तुर्गस्थानादिकथनं । शौचविधिः । आचमनविधिः । अश्वच्छूद्रस्य विज्ञे-
 यकथनादिकं । तत्र तत्र निषिद्धानि । आचमनपात्रनिरूपणं । दानधायनविधिः
 तत्र विहितवृत्तादिनिरूपणं । प्रतिषिद्धदिनकथनम् । प्रातःस्नानविधिः । तर्पण-
 कर्तव्यता । तत्र कात्यायनोक्ततर्पणप्रयोगकथनम् । सामान्यतो देवपूजाविधिः ।
 तत्र स्थानीयद्रव्यनिरूपणमुखेन अश्वत्थादिकथनं । पञ्चान्त—पञ्चमयादिकथनं ।
 सूर्यपूजाविधिः । विष्णुपूजाविधिः । शिवपूजाविधिः । दुर्गापूजाविधिः । जपा-
 दिविधिकथनं । वैश्वदेवविधानकीर्तनं । अत्र प्रयोगकथनम् । नित्यप्राद्विधिः ।
 अतिथिसत्कारविधिः । भोजनविधिः । अत्र सर्वत्र प्रयोगकथनं ज्ञेयं । भोजन-
 पात्रादिनिरूपणं । भोजने निषिद्धानि । भोजनोत्तरकर्मानिरूपणं । भोज्याभोज्य-
 निरूपणं । पेयदुग्धनिरूपणं मद्यभक्ष्यपशुपक्षिमक्ष्यादिनिरूपणं । पशुमार-
 णादिविधानकथनं । मच्छूद्रैर्भक्ष्यं पेयमितिकथनं । शयनविधिः । उपगमन-
 विधिः । आदिकालकथनादिकं । अमावस्यानिर्णयः । कृष्णपक्षापरपक्षादिनि-
 रूपणं । युगाद्यामन्तरादिनिरूपणं । काम्यवादादिकालनिरूपणं । एकादिस-
 पिण्डनादिकालकथनं । आदिवेला । प्रातःकालादिलक्षणं । आदौ निषिद्धकाल-

देशद्रव्यादिनिरूपणं । कात्यायनोक्तवाक्यानुष्ठानकथनं । सपिण्डीकरणादिप्रयोगः । अम्मुघटशब्दप्रयोगः । अशौचनिर्णयः । अशौचे विधिनिषेधो । विदेशस्याशौचं । बालाशौचं । क्षत्रशौचं । वर्षसन्निपाते अशौचनिरूपणं । अशौचसङ्करकथनं । सपिण्डीशौचं । सपिण्डीदिनिरूपणं । निर्हरणाशौचं । सद्यःशौचं । मुमुर्षुतत्वनिरूपणं । पर्जन्यदाहविधिः । अस्थिसञ्चयनविधिः । प्रेतोदकदानविधिः । पिण्डदानविधिः । शोकापनोदनविधिः । प्रवेशनादिविधिः । अशौचान्तकृत्यनिरूपणं । प्रेतक्रियाधिकारिनिरूपणं । उदकाद्यनर्हन्निरूपणं । दासीघटदानविधिः । यावज्जीवाशौचनिरूपणञ्च ।

No. 1981. तत्त्वदीपणी ।

Substance, palm-leaf, 12 × 2 inches. Folia, 95. Lines, 5 on a page. Extent, 1,762 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magrahi, Post Madhubani, Darbhāngā, Paṇḍit Kānāi Jhā. Appearance, old. Prose. Correct.

Tattvadīpanī. A commentary on the Vāsavadattā of Subandhu. By Jagaddhara, Mahāmahopādhyāya, son of Ratnadhara, grandson of Vidyādharma, of the family of Chāṇḍes'vara. His mother's name was Damayantī.

Beginning. हरौ तात वैकुण्ठताकाम्यसिद्धौ हरे तात कामप्रणामोऽस्मि बुद्धौ ।

अतस्तौ विद्याय लदीयाङ्गुमीडे लया तेन हेरम्ब नोदासितयं ॥

नत्वा गुरुन् गुरुगुरुनवलोक्य टीका-विद्यादिकोपनिवहान् सुविचार्य बुद्धौ ।

श्रीमान् जगद्धर इमां वितनोति टीकां गूढार्थबोधनिपुणां भरतादिविज्ञः ॥

इह खलु निष्प्रत्यूहमीक्षितमिदार्थमत्यर्थमर्थो कविकुलकुमुदबन्धुः सुबन्धुः वागधिदेवताकीर्तनरूपं मङ्गलमादौ निबध्नाति करवदरेति । सा सरस्वती वागधिदेवता जयति उत्कर्षेण वदन्तामित्यादि ।

End.

लब्ध्वा दुर्लभशसनं सुरगणप्रामोऽभिरामो गुणै-

र्विद्यार्थशविभूषिते अपि शुभे ऋचे उभे धारिते ।

रेनाथं समभुङ्क्षुद्विजातितिलकचण्डेश्वरः पण्डितो-

मीमांसैकरक्षस्ववश्रहृदथो दातावदातामयः ॥

तस्मादभूज्यलनिधेरिव शृङ्गभानुर्वेदेखरो विविधतन्त्ररक्षस्व-वेता ।

तस्मादजायत विशिद्धिनिधानसूक्ष्मी-रामेश्वरो गुह्यमते करक्षस्ववश्रः ॥

कैवर्मीशमनं येन लब्धं जगति दुर्लभं ।

तर्कराजान्प्रज्ञानःकरणेऽसौ गुणाधिकः ॥

तस्मादजायत गदाधरनामधेयोधीरो गदाधर इव प्रथितः प्रथितां ।

सोऽर्थ चुरामनगरे पदमाप शिष्टां भीमांशको विमलकीर्तिपविवमूर्तिः ॥

विद्याधरमजजनदेव पुत्रं(?) भीमांशकं गुणितं शुचिनाधिराजं ।

सप्तर्षिकर्कशरहस्यममस्यवश-बोधे निजान्वयसरोजविकारभानुं ॥

रत्नधरं वरमेकपुत्रं श्रद्धयशः समस्ततः विशुद्धं ।

येन जिता गुणिना म + + + ते सर्वगुणेन वसन्ति भूमौ ॥

दमयन्त्यामयं धीरो लोभे सुतमरिन्दमं ।

श्रीजगदरनामानमनर्घगुणशालिणं ॥

विद्यागुणालङ्कारे पवित्रे च्छे विचित्रे क्षपि धारिते ते ।

नैयायिकेनापि कवीक्षरेण टीका कृता तेन जगदरेण ॥

येनापाठि कठोरगोतममतं वैशेषिकं खण्डनं

येनाद्यावि सकोषकाव्यनिबद्धतत्पाणिनीयं मतं ।

ब्रह्माःखण्डरणञ्च येन भरतं तत्कामशास्त्रं द्युतं ।

तेनानेन जगदरेण कविना टीका कृतैर्यं मुदा ॥

नानाकोषवती नितान्तचतुरा रम्यार्थमार्थार्थिनी

नानालङ्कृतिचुन्दरी रसवशा श्रुद्धान्वया भाविनी ।

निर्दोषा कुलजाङ्गनेव गुणिनी टीका समेयं तत-

स्लामेनामनुपालयन्तु कृतिनक्षेत्रे नमः सर्वदा ॥

Colophon. इति सङ्गमस्योपाध्यायधर्माधिकरणिकश्रीजगदरविरचिता तत्त्वदीपनी समाप्ता ।

विषयः । सुबन्धकृतवासवदत्ताया व्याख्यानं ।

No. 1982. प्रमाणप्रमोदः ।

Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 40. Lines, 6 on a page. Extent, 1,020 śloka. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Magrañi-grām, Post Madhubanī, Darbhāngā, Paṇḍit Kānāi Jhā. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Pramāṇa-pramoda. A dissertation on the Vedānta doctrine regarding the soul. By Gokulanātha Upādhyāya.

Beginning. साकारुचानुकमेण सुकुटललितपदन्यासतः सन्निधानं

प्राप्ताऽसौ तत्परापि प्रथितमततया योग्यतां श्रोतयन्ती ॥

भूयो मेत्यालपन्ती चकितमुपनिषद्गुग्धराभाभिरामा

यं मोक्षे यत्तुमुक्तं हरिरवतु स वो वाग्बिलासानसीतः ॥

श्रोतव्यो मन्त्रश्च इति श्रुत्यात्मश्रवणं विधीयते । तत्र प्रमाणवाक्यमात्रादेव श्रवण-
मननाङ्गं न तु वेदादेव—इत्यादि ।

End.

तस्मात्सर्व्वे च कार्य्ये भागवतज्ञानस्य हेतुत्वादाचार्य्योक्तानि सर्वाण्येवानुमानानि
निरपवादाभ्येवेति नास्ति नास्ति कस्यापि कथायामेवावसर इति ज्ञेयाः परि-
पन्थिनः ।

Colophon.

इति सहस्रमहोपाध्यायश्रीमोक्तुलनायोपाध्यायविरचितः प्रमाणप्रमोदः समाप्तः ।

विषयः ।

आत्मा वा श्वरे श्रोतव्यो मन्त्रश्च इति श्रुत्या श्रवणं मननाङ्गं विधीयते, तत्र श्रोतव्यः
श्रुतिवाक्येभ्य इत्यादि स्मृतावपि श्रुतिपदं प्रमाणवाक्येऽपलक्षकमिति सर्व्वत्र प्रमा-
णवाक्यमात्रादेव श्रवणं मननाङ्गं न तु वेदादेवेति पक्षधरमित्यमतोपस्थापपूर्व्वकं
तत्र दूषणप्रदर्शनं । ननु “श्रुतो हि भगवान् वज्रः श्रुतिस्मृतीतिहासपुराणा-
दिभ्य इदानीं मन्त्रश्चो भवती”त्युदयनाचार्य्यचरणवाग्बिलोप इति चेन्न तत्र
श्रुत्यादिपक्षस्य सम्वादाद्यत्वात् । तस्मादेववाक्यादेव श्रवणं मननाङ्गं विधीयते
इति सप्रपञ्चं निरूपणं । किञ्च श्रवणानन्तरं मननं तत्र हेतुमाध्यं, हेतवश्च कार्य्य-
त्वादेव इति सङ्कल्य तेषां स्वरूपनिरूपणमुखेन सर्व्वत्र कार्य्ये ऐश्वरज्ञानस्य हेतु-
त्वमिति निर्णयः । एतदुपोद्बलकत्वेन च कुतुमाञ्जल्युक्तानि सर्वाण्येव अनुमानानि
निरङ्कुशतया समर्थितानीति ज्ञेयमिति ।

CLASSIFICATION.

I.—VEDA S'A'STRA.

- a.* Sañhitá (hymns).
- b.* Bráhmaṇa (ceremonials).
- c.* Aranyaka (do. appropriate for forest life).
- d.* Upanishad (theology).
- e.* Vaidika (Sútras, rituals, phonetics, &c.).

II.—ĀTITHĀSIKA S'A'STRA.

- a.* Itihāsa (history).
- b.* Purāṇa (ancient legends).

III.—KĀVYA S'A'STRA.

- a.* Kāvya (poems).
- b.* Nāṭaka (drama).
- c.* Champú (poetico-prose compositions).
- d.* Kosha (miscellaneous poetical collections).
- e.* Upākshyāṇa (tales and romances).

IV.—ABHIDHĀNA S'A'STRA (lexicography).

V.—VYA'KARAṆA S'A'STRA (grammar).

VI.—CHHANDAH S'A'STRA (versification).

VII.—ĀLANKĀ'RA S'A'STRA (rhetoric).

VIII.—JYOTISHA S'A'STRA (astronomy and astrology).

IX.—SMṚITI S'A'STRA (law, civil and canonical).

X.—SĀṆGĪTA S'A'STRA (music).

XI.—ŚILPA S'A'STRA (arts).

XII.—KĀ'MA S'A'STRA (erotics).

XIII.—DARSA'NA S'A'STRA (philosophy).

- a.* Dārsanika (philosophy in general).
- b.* Sāṅkhya (hylotheistic).
- c.* Nyāya (dialectic).
- d.* Vaiśeshika (physical).
- e.* Mīmāṃsā (ritualistic).
- f.* Vedānta (monotheistic).
- g.* Yoga (theocratic).
- h.* Aparadārsanika (minor systems of philosophy).

- XIV.—BHAKTI S'A'STRA (faith).
 XV.—TANTRA S'A'STRA (mysticism).
 XVI.—VAIDYAKA S'A'STRA (medicine).
 XVII.—JAINA S'A'STRA (Jaina religion).
 XVIII.—BAUDDHA S'A'STRA (Bauddhist religion).
 XIX.—ANIRDISHṬA (miscellaneous).

CLASSIFIED INDEX.

	No.	Page
I.—VEDA S'A'STRA.		
1.—a. <i>Saṁhitā</i> .		
Anuvākādhyāya,	1806,	120
Krama-saṁhitā, Pūrvārdha,	1803,	118
Krama-saṁhitā, Uttarárdha,	1804,	119
1.—b. <i>Brāhmaṇa</i> .		
Aitareya-brāhmaṇa-bhāṣya,	1801,	117
1.—c. <i>Āraṇyaka</i> .		
1.—d. <i>Upanishad</i> .		
Durgopanishad,	1929,	253
Gaṇeśopanishad,	1928,	253
Gaṅgopanishad,	1926,	252
Kaivalyopanishadāloka,	1810,	122
Kālyupanishad,	1925,	251
Kaṭhavalīyopanishadāloka,	1812,	123
Maitreyopanishadāloka,	1811,	123
Māṇḍukyopanishadāloka,	1808,	121
Muṇḍakopanishadāloka,	1813,	124
Sūryopanishad,	1927,	252
Svetāsvatāropanishadāloka,	1809,	122
Taittirīyopanishadāloka,	1798,	115

1.—*e. Vaidika.*

Āpastamba-sūtra-vritti <i>alias</i> Āpastamba-sūtra-dīpikā,	1807,	121
Aṣṭa-vikṛiti,	1931,	255
Ekāhānām Paddhati,	1728,	6
Gobhila-gṛihya-bhāṣhya,	1967,	288
Garga-paddhati <i>alias</i> Gṛihya-paddhati,	1916,	236
Gṛihya-paddhati,	1890,	207
Gṛihya-sūtra-vivarāṇa,	1891,	208
Jyotsnā,	1938,	262
Karkānuga-padārtha-dīpikā,	1901,	217
Kuṇḍa-tattva-prakāśikā,	1918,	239
Mulyādhyāya-vivarāṇa,	1796,	114
Nigama pariśiṣṭa,	1800,	116
Pākayajña-nirṇaya,	1814,	124
Pāraskara-gṛihya Sūtra,	1768,	87
Pratijñā-sūtra-pariśiṣṭa,	1799,	116
Pravarādhyāya-pariśiṣṭa,	1795,	113
Prayoga-paddhati,	1827,	135
Somakarma-pradīpikā,	1727,	6
Uktha-paddhati,	1794,	113
Varṇaratna-dīpikā, Śikṣā,	1932,	256

II.—AITHIHA'SIKA S'A'STRA.

2.—*a. Itihāsa.*

Hariśchandra-charita,	1899,	215

2.—*b. Purāṇa.*

Avanti Khaṇḍa,	1753,	67
Badarīkā-māhātmya,	1744,	39
Bhaviṣhya purāṇa,	1742,	33
Budharanjanī,	1730,	8
Gaṇeśa-māhātmya,	1751,	62
Reṇukā-māhātmya,	1752,	64
Revā-khaṇḍa,	1745,	42
Sahyādri-khaṇḍa,	1748,	52
S'ambhalagrāma-māhātmya,	1750,	59

	No.	Page
Satyopákhyaṇa, ...	1723,	1
Saura-saṁhitá, ...	1746,	48
S'iva-gítá, ...	1777,	95
S'iva-máhátmya-khaṇḍa,...	1747,	50
Saṅkara-saṁhitá, ...	1741,	30
Sáta-saṁhitá, ...	1776,	93
Turajá-máhátmya, ...	1749,	57
Vásishṭha Upapurāṇa, ...	1759,	77

III.—KÁVYA S'A'STRA.

3.—a. Kárya.

Ananda-lahari-satiká, ...	1820,	129
Ananda-lahari-ṭiká, ...	1732,	19
Harihara-subhāshita, ...	1851,	164
Kumárvyākhyá-sudhā, ...	1964,	285
Mānasollāsa and Mānasollāsa-vṛttānta,	1763,	81
Naishadha-prakás'a, ...	1942,	265
Nītisāra, ...	1828, 1829,	135, 136
Prapannámṛita <i>alias</i> Rámānuja-charita,	1731,	9
Purusha-parikhá, ...	1922,	244
Rasa-dīpiká, ...	1966,	287
Rasamanjarí-prakás'a, ...	1943,	266
Rávana-badha-ṭiká, ...	1978,	301
Setubandha, ...	1977,	300
Súryānuvādiní, ...	1729,	7

3.—b. Nāṭaka.

Hanumannāṭaka-dīpiká, ...	1740,	29
Hanumanuāṭaka-vá-Mahánāṭaka, ...	1739,	27
Párijāta-haraṇa, ...	1888,	205

3.—c. Champú.

3.—d. Koshā.

		No.	Page
3.—e. <i>Upākshyāna</i> .			
Aravya-yāminī,	...	1969,	290
Tattva-dīpanī,	...	1981,	304

IV.—ABHIDHA'NA S'ĀSTRA.

Trikāṇḍa-chintāmaṇi,	...	1726,	5

V.—VYAKARAṆA.

Gajasutra-vyākhyā,	...	1792,	111
Paribhāshendu-s'ekhara-kāś'ikā,	...	1782,	101
Prayogottama-ratanamālā,	...	1819,	129
Siddhānta-kaumudī-gūḍa-phakkikā-prakāś'a,	...	1771,	89
Sphoṭa-chaṭaka,	...	1780,	100
Sphoṭa-vāda,	...	1880,	196
Subvibhaktayārtha-viveka,	...	1791,	110
Vaiyākaraṇa-bhushaṇa-sāra,	...	1818,	127
Vaiyākaraṇa-matonmajjana-ṭīkā,	...	1789,	108
Yāñluganta-s'īromaṇi,	...	1772,	90

VI.—CHHANDAS.

Bālavivekinī,	...	1955,	278

VII.—ALAKARA.

Alaṅkāra-ratnākarodāharaṇa-saṃpibaddha-devī-stotra,	1822,	131
Chandrāloka,	1784,	103
Kāvya-prakāś'a-nidars'ana,	1825,	133

VIII.—JYOTISHA.

Adbhuta-sāgara-sāra,	1930,	254
Bhṛigu-saṅhītā <i>aliās</i> Yoga-sāra,	1905,	221
Jñāna-pradīpa,	1952,	274
Jātaka-tilaka,	1896,	212
Jayalakshmi,	1947,	271
Jyotiṣa-kalpataru,	1754,	73
Jyotiḥ-saṅgraha,	1826,	134
Jyotiḥ-śāstra-samucchaya,	1762,	80

	No.	Page
Keśavapaddhatyudāharana, ...	1897,	214
Mātaṇḍa-vallabhā, ...	1737,	25
Saura-bhāṣhya, ...	1838,	147
Siddhānta-sārvabhauma, ...	1858,	171
Siddhānta-sundara <i>alias</i> Golādhyāya, ...	1767,	86
Siddhānta-tāttva-viveka, ...	1865,	178
Sisubodhini, ...	1898,	214
Soma-siddhānta, ...	1904,	221
Sūryya-siddhānta-vivarana, ...	1817,	127
Svarodaya-tīkā, ...	1816,	126
Vasantarāja-tīkā, ...	1939,	263
Vaśiṣṭha-siddhānta <i>alias</i> Viśva-prakāśa, ...	1903,	219
Vyāvahāra-ratna, ...	1875,	191
Yavana-jātaka, ...	1949,	272

IX.—SMṚITI S'ASTRA.

Achāra-chandrodaya, ...	1779,	97
Achāra-chintāmaṇi, ...	1857,	169
Acharādārśa, ...	1956,	279
Achāra-dīpikā, ...	1914,	233
Ahnikā-saṅkshēpa, ...	1948,	272
Chaturvarga-chintāmaṇi, ...	1923,	246
Daṇḍa-viveka, ...	1910,	225
Dānadharma-prakriyā, ...	1834,	144
Dāna-vākyāvali, ...	1830,	137
Danā-panji, ...	1840,	150
Dāyabhāga-viveka, ...	1843,	154
Devadāsa-prakāśa, ...	1832,	140
Dharma-ratna, ...	1974,	297
Divya-dīpikā, ...	1960,	282
Durgābhakti-taraṅgini, ...	1876, 1878,	192, 194
Dvaita-nirṇaya, ...	1873, 1973,	209, 296
Dvaita-nirṇaya-jīrnoddhāra, ...	1853,	166
Dvaita-pariśiṣṭa, ...	1871,	186
Dvaita-nirṇaya-prakāśa, ...	1958,	281
Gaṅgābhakti-taraṅgini, ...	1867,	182

			<i>No.</i>	<i>Page</i>
Grihaṣṭha-ratnākara, ...	...	...	1921,	242
Jagannātha-prakāśa, ...	...	...	1790,	109
Jalāsayotsarga-vidhi, ...	...	...	1837,	146
Kriṣṇārohana-chaṇḍrikā, ...	...	...	1894,	211
Kṛitya-mahārṇava, ...	...	...	1886,	202
Kṛitya-tattvārṇava, ...	...	...	1933,	257
Mantrārtha-dīpikā, ...	...	...	1936,	261
Māsa-mīmāṃsā, ...	...	...	1881,	197
Mitāksharā, ...	...	...	1979,	302
Nāṇḍimukha-nirūpaṇa, ...	...	...	1872,	209
Palapīyusha-latā, ...	...	...	1945,	269
Parāsara-smṛiti, ...	...	...	1793,	111
Paribhāṣhā-viveka, ...	...	...	1882,	197
Pitribhākti, ...	...	...	1924,	250
Pitribhakti-taraṅgiṇi, ...	...	...	1773,	90
Pramāṇa-pallava, ...	...	...	1836,	145
Pratiṣṭhā-paddhati, ...	...	...	1841,	151
Prāyaścitta-pūrijāta, ...	...	...	1906,	223
Prāyaścitta-pradīpa, ...	...	...	1965,	286
Prāyaścittendu-śekhara, ...	...	...	1735,	23
Prayoga-darpaṇa, ...	...	...	1775,	92
Pūrnachandra, ...	...	...	1915,	234
Pūrta-kamalākara, ...	...	...	1831,	138
Samaya-pradīpa, ...	...	...	1935,	259
Sāṅkhya-parimāṇa-nibandha, ...	...	...	1849,	161
Sānti-ratna, ...	...	...	1946,	270
Smṛiti-bhāskara, ...	...	...	1788,	108
Smṛiti-dīpikā, ...	...	...	1846,	157
Smṛiti-kaumudī, ...	...	...	1917,	237
Smṛiti-paribhāṣhā, ...	...	...	1848,	160
Smṛitisāra-samucchaya, ...	...	...	1912, 1913,	230, 232
Smṛiti-tattva-viveka, ...	...	...	1868,	184
S'rāddha-chintāmaṇi-bhāva-dīpikā, ...	...	...	1852,	165
S'rādhādarśa, ...	...	...	1920,	241
S'rāddha-kāśikā, ...	...	...	1738,	26
S'rāddha-pradīpa, ...	...	...	1856,	168

			No.	Page
S'rāddhendu,	...	...	1778,	96
S'uddhi-viveka,	...	...	1736, 1934,	25, 258
S'ūdra-paddhati,	...	...	1980,	302
Tattva-nirṇaya,	...	...	1845,	155
Tithi-nirṇaya,	...	...	1839, 1895,	149, 211
Tithi-tattva-chintāmaṇi,...	...	...	1902,	217
Tīrtha-kaumudī,	...	...	1734,	21
Vivāda-chandra,	...	...	1859,	172
Vivāda-ratnākara,	...	...	1842,	152
Vratodyāpana-kaumudī,...	...	...	1824,	132
Vyāvahāra-chamatkāra,...	...	...	1774,	91
Vyāvahāra-kalpataru, ...	...	...	1833,	142
Yati-dharma-samuchchaya,	...	...	1756,	75

X.—SĀṆGĪTA S'A'STRA.

XI.—SĪLPA S'A'STRA.

XII.—KĀ'MA S'A'STRA.

XIII.—DARSANA S'A'STRA.

13.—a. *Dārsanika*.

Sarvadarsana-s'īromaṇi, ...	...	...	1847,	158

13.—b. *Sāṅkhya*.

Sāṅkhya-kārikā, ...	...	...	1815,	125
Sāṅkhya-pravachana-sūtra-vṛitti, ...	...	...	1802,	117
Tattva-yāthārthya-dīpana,	...	...	1757,	76

13.—c. *Nyāya*.

Āloka, ...	...	...	1907,	233
Chittrarūpa-viehāra, ...	...	...	1937,	262
Dravya-kirāṇāvalī-prakāś'a,	...	...	1963,	284
Kaṇṭakoddhāra, ...	...	...	1764,	83
Kaṇṭakoddhāra, ...	...	...	1909,	225
Kāraka-vāda, ...	...	...	1900,	216

			No.	Page
Kusumanjali-vyākhyā, ...	...	...	1769,	87
Kusumanjali-prakarana-prakāśikā, ...	...	...	1951,	273
Kusumanjali-vivarana, ...	...	...	1873,	189
Lilāvati-ṭīkā, ...	...	...	1908,	220
Nyāya-kaustubha, ...	...	...	1765, 1861, 84,	174
Nyāya-nibandha-prakāśa, ...	...	...	1889,	207
Nyāya-siddhānta-manjarī, ...	...	...	1862,	175
Nyāya-siddhānta-muktāvalī-ḍīpikā, ...	...	...	1821,	130
Nyāyatattva-parīkshā, ...	...	...	1877,	193
Padārtha-khaṇḍana-vyākhyā, ...	...	...	1941,	265
Padārthāya-divya-chakshu, ...	...	...	1962,	284
Prāmānyāloka-tippaṇī, ...	...	...	1870,	185
Pratyaksha-magirasmi-chakra, ...	...	...	1869,	185
Pratyakshāloka, ...	...	...	1976,	289
S'abdāloka-rahasya, ...	...	...	1864,	177
S'abdakhaṇḍa-tippaṇī, ...	...	...	1975,	299
Siddhānta-tattva, ...	...	...	1872,	188
Siddhānta-tattva-viveka, ...	...	...	1885,	201
Tarka-prakāśikā, ...	...	...	1863,	176
Tarkatattva-nirūpana, ...	...	...	1860,	174
Vākya-vāda, ...	...	...	1940,	264
Yañluganta S'iromaṇi ...	...	...	1772,	90

13.—d. *Vaiśeṣika.*

Padārtha-dharma-saṅgraha, ...	...	...	1961,	283
Kiraṇāvalī, ...	...	...	1968,	289

13.—e. *Mīmāṃsā.*

Adhikarāṇa-chaṇḍrikā, ...	...	...	1911,	229
Adhikarāṇa-kaumudī, ...	...	...	1883,	199
Dharma-viveka, ...	...	...	1919,	240
Mīmāṃsā-pallava, ...	...	...	1959,	281
Mīmāṃsārtha-saṅgraha-kaumudī, ...	...	...	1786,	106
Nyāyaratna-mālā, ...	...	...	1887,	203

	No.	Page
13.— <i>f. Vedānta.</i>		
Advaita-brahmavidyā-paddhati, ...	1761,	75
Anubandha-darsana, ...	1785,	105
Advaita-dīpikā, 2nd, 3rd, 4th Adhya, ...	1970, 1971, 1972, 292, 293, 295	
Bheda-dīpikā, ...	1879,	199
Mānasollāsa-vṛttānta-vilāsa, ...	1783,	102
Pañchapādikā, ...	1823,	131
Pramāṇa-mālā, ...	1787,	107
Pramāṇa-pramoda, ...	1982,	305
Sārīraka-mīmāṃsā-nyāya-saṅgraha, ...	1957,	280
Sāstra-siddhānta-lesa-vyākhyā, ...	1835,	145
Taittirīriya-śruti-vārttika, ...	1724,	3
Upadeśa-ratnamālā, ...	1797,	114
Vedānta-kalpataru-parimala, ...	1766,	85
Vedāntāryā, ...	1781,	101
Vedānta-sanjā-dīpikā, ...	1844,	155

13.—*g. Yoga.*

Pātañjala-bhāṣhya-vārttika, Yoga-vārttika, ...	1805,	116
Pātañjala-sūtra-bhāṣhya, ...	1884,	209
Sāntīkalpa-pradīpa, ...	1953,	270
Yoga-ratnamālā, ...	1954,	275

13.—*h. Aparadārsanika.*

XIV.—BHAKTI S'A'STRA.

Haribhakti-dīpikā, ...	1874,	189
Pāṣaṇḍa-chapeṭikā, ...	1758,	77
Prapannadina-charyyā, ...	1725,	4
Trilakṣaṇī-bhāva-prakāśa, ...	1854,	166

XV.—TANTRA S'A'STRA.

Āgama-tattva-saṅgraha, ...	1760,	79
Chāṇḍi-saparyyā-krama-kalpavallī, ...	1855,	167
Dattātreyā-tantra, ...	1850,	163
Kālyurddhāmnāya Tantra, ...	1743,	38

			<i>No.</i>	<i>Page</i>
Liṅgārchana-chandrikā, ...	...	...	1944,	267
Mudrā-prakāśa, ...	...	...	1866,	181
Padārthādarsa, ...	...	...	1733,	20
Sādhaka-sarvasva, ...	...	...	1950,	273
Tantrāloka-ṭikā, ...	...	...	1755,	74

XVI.—VAIDYAKA Ś'ĀSTRĀ.

Hārīta-saṁhitā, ...	...	...	1770,	88

XVII.—JAINA Ś'ĀSTRĀ.

XVIII.—BAUDDHA Ś'ĀSTRĀ.

XIX.—ANIRDISHṬĀ.

NOTICES
OF
SANSKRIT MSS.

BY

RA'JENDRALA'LA MITRA, LL. D., C. I. E.

Honorary Member of the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland, of the Physical Class of the Imperial Academy of Sciences, Vienna, and of the Bombay Branch of the Royal Asiatic Society; Corresponding Member of the German and of the American Oriental Societies, of the Royal Academy of Science, Hungary, and of the Ethnological Society of Berlin; Fellow of the Royal Society of Northern Antiquaries, Copenhagen, &c., &c.

PUBLISHED

UNDER ORDERS OF THE GOVERNMENT OF
BENGAL.

VOLUME VI.

CALCUTTA:

PRINTED BY J. W. THOMAS, AT THE BAPTIST MISSION PRESS.

1882.

INDEX TO VOL. VI.

	<i>Page</i>
Āchāra-darpana,	195
Āchāra-saṅgraha,	42
Adhikaraṇa-mālā,	143
Ādi Parva,	153, 193
Advyāraṇya,	268
Āhnikāchāra-rāja,	248
Āhnika-paddhati,	127
Ākhyāta-vāda,	5
Ākhyāta-vāda-vyākhyā- rahasya,	5
Akshapāda,	62
Amarakosha,	146
Amorakosha-bhāṣhya,	238
Amorakosha-mālā,	129
Amara Siūha,	129, 238
Ambikā-khaṇḍa,	117
Anandajñāna,	277
Ananda Giri,	116
Andha-darpana-nyāya,	199
Ananta S'armā,	194
Aniruddha Sūri,	38
Ananta Yājñika,	197, 201
Anumāna-didhiti-sāra- mañjarī,	237
Anumāna-khaṇḍa,	237
Anyokti-s'ataka,	38
Āpadeva Mahāmaho- pādhyāya,	301
Āpta-mīmāṃsita,	105

	<i>Page</i>
Āpta-mīmāṃsitālaṅkṛita, ..	105
Āpyayī Dīkṣita,	282
Āraṇyaka Parva,	154
Arjuna,	207
Arjuna Miśra,	193, 219
Ārśhāṇukramaṇikā,	176
Artha-ratnāvalī,	292
Āryā-saptas'atī,	276
As'aucha-dīpikā,	136
As'aucha-saṅgraha,	137
As'aucha-vyavasthā,	137
As'vamedha,	219
As'vamedha Parva,	219
Atharva Veda,	116, 259
Ātmārpanastuti,	282
Ātreya,	223
Aufrecht, Professor J., 146,	147
Ayodhyā,	71
Āyurdāya,	302
Āyurdāya-ṭikā,	302
Āyurvedha dīpikā,	223
Bahvr̥ccha Brāhmaṇa,	11
Balabhadra,	187
Bālī,	71
Ballantyne, Dr. J.,	292
Bandyaghaṭī,	292
Benares Magazine,	291
Berlin,	219
Bhadra Sūri Tripāṭhī,	280

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Bhagavadgītā, ..	112, 115,	Bhīṣma Parva, ..	156
	203, 207, 208	Bhṛigu,	61
Bhagavad-bhakti-chandrikā, ..	186	Bhūdhara,	158
Bhāgavata Purāṇa, 20, 26,		Bodleian Catalogue, ..	146
	180, 190	Bohlen, Dr.,	146
Bhagavatī-padya-pushpāṇ- jali,	280	Brahmā, 61, 117, 180, 207,	295
Bhagavatī-sūtra,	109	Brahmānanda Saras'vatī, ..	275
Bhagavatī-vṛitti,	109	Buddhikara S'ukla,	11
Bhagiratha Ṭhakkura,	29	Chaitanya, .. 190, 255, 287,	288
Bhakti-taraṅginī,	26	Chaitanya-charitāmṛita, ...	217
Bhaktivilāsa-matadīpikā, ..	234	Chaitanyāśhtaka,	287
Bharadvāja,	26	Chakrapānidatta, 223,	225
Bharata Mallikā,	145	Chālukya,	265, 166
Bhāravi,	145, 205, 286	Chamatkāra-chandrikā,	212
Bhartṛihari, 145, 146, 147,		Chandana-yātra,	296
	148, 149	Chañḍes'vara Ṭhakkura, 66,	134
Bhāsā-vṛitti,	216	Chañḍi, 30, 128, 211, 236,	
Bhāskara Acharya,	289		261, 281
Bhāskararāya Bhārati		Chañḍidāsa,	197
Dīkshita,	261	Chañḍikā-charita-chandrikā,	30
Bhāsvat Kaviṛatna,	39	Chandra,	253
Bhaṭṭi	145	Chandras'ekhara Mahāmaho- pādhyāya,	283
Bhaṭṭi Svāmī,	215, 216	Charaka,	223
Bhāu Dāji, Dr.,	146	Charakatātaparya-ṭikā, ...	223
Bhavabhūti,	202	Chārvāka,	62
Bhāva-chandrikā,	197	Chārvāka Baudha, 196,	275
Bhavadatta,	271	Chaturbhuja Mahāchārya, ..	137
Bhavadeva,	201	Chaturbhuja Miś'ra,	236
Bhavadeva Bhaṭṭa,	237	Chhandoga,	10
Bhavadeva Ṭhakkura,	201	Chhandogāhnikoddhāra, ..	10
Bhāvāganes'a Dīkshita, ..	292	Chhando-manjarī,	130
Bhavanātha Miś'ra,	10	Chhando-manjarī-ṭikā,	130
Bhava Siṅha,	1	Chhatra Siṅha,	44
Bhaves'a,	12	Chilinj,	70
Bhīṣma Miś'ra,	54	Colebrooke, H. T., 146,	261

	<i>Page</i>
Cowell, Professor E. B., ..	126
Dāmodara Ṭhakkura,	40
Dāna-chandrikā,	162
Dāna-dharma,	152
Dāna-khaṇḍa,	163
Dāna-panji,	23
Dāna-ratnākara,	134
Dāna-sāgara,	239
Das'aratha,	70
Dātārāma,	130
Dattaka-viveka,	129
Dāyabhāga,142, 166,	189
Dāyabhāga-siddhānta-kumu- da-chandrikā,	142
Dāyabhāga-ṭikā,	166
Dāyabhāga-ṭippanī,	1-9
Devadatta,	271
Devanātha S'armā,	32
Deva Siṅha,	1
Devī, 180, 181, 280, 281,	287
Devībhakti-rasollāsa,	230
Devīmāhātmya-ṭikā,	128
Devī-purāṇa,	180
Dharmādharma-prabodhinī,	18
Dharmādhyāyikā,	202
Dharma-kosha,	58
Dharma-purāṇa,	244
Dharma-ratnākara,	198
Dhātu-mālā,	304
Dhyāna-yoga-sāra,	158
Dilīpa,	70
Dinakara Bhaṭṭa,	111
Dīpa-prakāśa,	122
Dīpa-prakāśa-ṭippana,	123
Divākara Daivajña,	51
Divya-nirṇaya	40

	<i>Page</i>
Dolayātrī,	296
Dolayātrī-viveka,	209
Droṇa Parva,	156
Drāviḍa,	227
Durgā,	230, 252
Durgā-pūjā,	210, 234
Durgāvabodhinī,	236
Durgotsava-nirṇaya,	210
Dvadas'ayātrī-pramāṇa- tattva,	296
Dvirūpa-kosha,	298
Dvidvidha jalās'ayots'arga- pramāṇa-dars'ana,	11
Ekoddishta-s'aripi,	45
Gadādhara,	6
Gadasīṅha,	205
Gāgā Bhaṭṭa,	111
Gālava,	62
Gambhīrārāya Bhārati Dikshita,	261
Gaṇeśa Daivajña,	49, 51
Gaṅgādhara,	174
Gaṅgā-s'rota-nyāya,	199
Gaṅgeśa, ..28, 195, 199,	237
Garbha-gītā,	207
Gārgeya,	62
Garuḍa,	62
Gauḍa,	209
Gauḍapāda Āchārya, ..	208
Gaura,	205
Gaurachandra,	217
Gaurāṅga,	158, 218, 232
Gaurāṅgastava-kalpataṛa, ..	288
Gaurī,	12, 62
Gāyatrī bṛīdaya,	251
Gāyatriyopanishad,	251

	<i>Page</i>
Gáyatrí-vyákhyá,	252
Girvána-pada-manjarí,	229
Gíta-govinda,	228, 292
Gítápradīpa,	203
Ghanasyámadása,	218
Gobhila,	7, 10
Gokulanátha Upádhyáya	
Mahámahopádhyáya, ..	16
Gopála Bhaṭṭa,	264
Gopála Chakravartí,	292
Gopálakṛishṇa Kavirája, ..	224
Gopála Nyáyapanehánana	
Bhaṭṭáchárya,	210
Govardhana Achárya,	276
Govardhana Páṭhaka,	132
Govinda,	209, 297
Govinda Achárya,	121
Govinda Mahámahopá-	
dhyáya,	143
Govindánanda,	125
Govindarája,	26
Govinda-stotra,	297
Govindaráma Sena,	226
Govindaráma Siddhántavá-	
gís'a Bhaṭṭáchárya,	270
Govinda-virudhávali-	
vyákhyá,	214
Grahalághava,	49, 51
Grahalághava-tíká,	51
Guṇaparakás'a-didhiti-	
Máthuri,	189
Guṇaparakás'a-vivṛiti,	189
Guptavatí,	261
Haimáṅgikí,	232
Hall, Dr. F. E., ..11, 194,	
262, 275, 277, 281, 291,	292

	<i>Page</i>
Hara,	1
Harapati Ágamáchárya, ..	34
Hari,	1
Haridása,	190, 283
Harihara,	145
Harináráyaṇa, Maharája, ..	22
Harivaṇsa,	74
Harivaṇs'a-purāṇa,	74
Hautṛika,	128
Hautṛika-paddhati,	128
Hayas'írsha,	61
Hayas'írsha-pancharátra, ..	61
Hemádrí,	163
Indra,	62
Indrajit,	302
Indrajit-keralí,	302
Indrapati,	52
Indrapati Mahámahopá-	
dhyáya,	18
Ís'ána Mis'ra,	219
Ís'varagítá-bhāshya,	115
Ís'varakānta,	304
Ís'varānumāna-prakarāṇa, .	196
Jagaddhara,	203
Jagaddhara Mahámahopá-	
dhyáya,	202
Jagadís'a,	143
Jagannáráyaṇa,	230
Jagannáráyaṇa, Rájá,	7
Jánakinátha,	284
Jagannátha,	36
Jaiminí,62, 111, 117,	219
Jambudvípa,	70
Janaka,	70
Játaka-sára,	14
Jayadeva,	228, 292

	<i>Page</i>
Jayādityā,	139
Jayamaṅgala, ...145, 148,	166
Jayarāma,	163
Jimútavāhana, ...142, 166,	189
Jinasena Āchārya,	74
Jinendrabodhi,	139
Jpānendra Bhārati,	285
Jyotihsāra-samuchchaya, ...	46
Jyotih-sūtra,	208
Kādimata,	267
Kaṭabha,	61
Kalāpa-dīpikā,145,	215
Kalāpa Vyākaraṇa, ...129,	215
Kālī,	278
Kālidāsa, ...163, 228, 243,	253
Kālikā,	258
Kālikopanishad,	258
Kāmadeva, Mahārājādhirāja,	239
Kāma-sūtra,	166
Kandarpa-chakravartī,	145
Kaūś'anārāyaṇa Lakshmī- nātha Deva,	34
Kaṇṭhes'a Dijavara,	267
Kapila,	62, 260
Kapila sūtra,	260
Karamainjunapura,	280
Karpa-parva,	157
Kārtikeya,	117
Kās'ikā,	139
Kās'ikā-nyāsa,	139
Kās'ikā-vivaraṇa-panchikā,	139
Kās'ikā-vṛitti,	139
Kās'ī-khaṇḍa,	255
Kās'ī-khaṇḍa-tīkā,	255
Kās'irāma Vāenaspatī Bhaṭ- tāchārya,	17

	<i>Page</i>
Kās'mīra,	267
Kātantra,	216
Kātyāyana,	177
Kaulas,	257
Kaulikopanishad,	257
Kavikaṇṭhābharana A'chā- rya Virūpāksha,	211
Kavikarṇapura Gos vāmī, ..	212
Kavindra,	68
Kavirāja-chandra,	253
Kāvya-kaumudī,	109
Kedāra-khaṇḍa,	171
Kes'ava,	62
Kes'ava Samvatsara,	49
Keyadeva Paṇḍit,	126
Khaṇḍana-khaṇḍa-khādya,	9
Khaṇḍana-khaṇḍa-khādya- tīkā,	9
Kiraṇāvalī,	29, 189
Kiraṇāvalī-prakāś'a-pra- kāś'ikā,	29
Kirātārjuniya, ...145, 205,	286
Kṛishṇa, 20, 26, 158, 161, 74, 176, 178, 186, 190, 197, 207, 212, 213, 214, 217 218, 252, 283,	288
Kṛishṇa Bhaṭṭa,	6, 53
Kṛishṇa-datta,	20, 30, 64
Kṛishṇa S'armā,	284
Kṛishṇachandra Rāja, Rājā,	248
Kṛitya-kalpataru, ..	247
Kshayamāsādi-viveka, ...	44
Kshitipāla Malla, Rājā, ...	286
Kumārila Bhaṭṭa,	111
Kūrma-purāṇa, ...	115
Kuvalayās'va, ...	64

	<i>Page</i>
Kuvalayás'víya, ...	64
Kurukshetra, ...	219
Laghusaptas'atí-stotra, ...	281
Lakshmaṇa, ...	71
Lakshmaṇa Des'ika, ...	233
Lakshmaṇa Sena, 1, 129,	
205, 209	209
Lakshmídatṭa, ...	25
Lakshmídhara Bhaṭṭa, ...	247
Lakshmináráyaṇa, 7,	25
Lakshminátha Deva Kaṇś'a- náráyaṇa, Mahárájádhi- rája, ...	84
Lakshmípati, ...	52
Lílávati, 16,	289
Lílávati-prakás'a-ṭippani, ...	16
Lílávatyudáharana, ...	289
Liṅga-vṛitti, ...	14
Laukika-nyáya-muktávali, ...	119
Lokapála, ...	62
Madálasá, 64,	164
Madanamanojara Maháma- hopádhyáya, ...	299
Madana-bhañjiká, ...	296
Mádhava A'chárya, ...	226
Mádhavaachandra Traividyá, ...	97
Madhu, ...	61
Mádhurya-kádambini, ...	161
Madhusúdana Paṇḍitrája, ...	299
Madhusúdana Sarasvatí, ...	275
Magadha, ...	70
Mágadhi 97,	109
Mágha, ...	145
Mahábhárata, 152, 193, 203,	219
Mahábhárata, As'vamedha- parva, ...	219

	<i>Page</i>
Mahábháratártha-prakás'ini, 150, 151, 152, 153, 154,	
155, 156,	157
Mahábháratártha-saṅgraha- dípiká, ...	193
Mahádána-vákyávali, ...	59
Mahádeva, ...	207
Mahárámáyaṇa, ...	112
Mahávedánta-shatka, ...	206
Mahávíra, ...	70
Mahes'a Pañchánana, ...	235
Mahes'anáráyaṇa S'armá, ...	232
Máhes'vara-khaṇḍa, ...	117
Mahé'vara Ṭhakkura, ...	48
Mahimalla Deva, ...	166
Mahima-prakás'iká, ...	270
Mahimna-stotra, ...	270
Maithula, ...	201
Maitreyarakshita Maháma- hopádhyáya, ...	140
Malamása tattva, ...	179
Malamása-tattva-ṭiká, ...	179
Málatimádhava, ...	202
Málatimádhava-ṭiká, ...	202
Mallári Daivajña, ...	51
Malliñága, ...	166
Máñasollása, ...	265
Mánasiká pújana, ...	299
Manjarí, ...	158
Manohara S'armá, ...	286
Manoramá, ...	267
Mantra-pradípa, ...	34
Márkaṇḍa, ...	61
Márkaṇḍeya-purána, 30,	
128, 211, 236, 261,	281

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Mathuránátha Tarkavágis'a,		Nanda Paṇḍita,	... 165
189,	302	Nandi,	... 272
Mátri,	... 62	Nandikes'vara,	... 272
Máyá,	... 178	Nandikes'vara-purāṇa,	... 272
Meghadúta,	... 163	Nandikes'vara-saṁhitá,	... 272
Meghadúta-ṭiká,	... 163	Nárada,	... 62
Menaughten,	... 258	Naranáráyaṇa, Rájá,	... 7
Mímáṁsá-kusumāñjalí,	... 111	Narasiṁha,	... 164
Mímáṁsá-sútra,	... 111	Náráyaṇa,	6, 225
Mímáṁsá-sútra-dídhiti,	... 11	Náráyaṇa Bhaṭṭa Suri,	... 111
Mithilá, 18, 20, 22, 44,	48	Náráyaṇa Vedarakara,	... 164
Mithiles'a-charita,	... 48	Natvabheda,	... 226
Mithiles'áhpika,	... 30	Nemichandra Siddhántadeva,	97
Mithyátva-nirvachana,	... 16	Nidána-tattva,	... 303
Mohana S'armá,	... 38	Nilá dri-mahodaya,	... 36
Mokshadharma,	... 151	Nilakanṭha Bhaṭṭa,	... 227
Mugdhabodha,	230, 276	Nirváṇa-prakarāṇa,	... 175
Mugdhabodha-paris'ishṭa,	230, 276	Nityakálakṛitya,	... 247
Murári Mis'ra,	... 7	Nyáyávali dídhiti,	... 11
Náḍiparikshádi chikítsáka-		Nyáya-kusumāñjali-pra-	
thana,	... 41	karāṇa,	... 126
Náḍivijñána,	... 226	Nyáya-muktávali,	... 199
Naimisha,	... 244	Nyáya-ratnávali,	... 275
Naishadha,	... 164	Orissa,	20, 296
Naishadha-charita,	... 271	Paddhati-pradípa,	... 218
Naishadhíya-prakás'a,	... 164	Padma-purāṇa,	36, 158
Nadiyá,	158, 248	Padma Siṁha, Rájá,	... 1
Nagna,	... 62	Pañchas'vará,	... 303
Nala-charita-ṭiká,	... 271	Pañcharátra,	... 32
Náma-kaumudí,	... 174	Pāṇḍava,	25, 219
Námaliṅgánusásana,	... 238	Pāṇḍava-charita,	... 25
Námávali-stotra,	... 280	Pāṇḍu,	... 74
Nandakis'ora Bhaṭṭáchárya		Páṇini,	... 139
Chakravartí,	... 276	Parás'ara,	... 295
Nandana Mis'ra,	... 149	Paribhášhá-vṛitti,	... 139
		Paríksháppaddhati,	... 258

	Page
Vais'eshika, ...	29
Vaishṇavāmṛita, ...	185
Vaishṇava-siddhānta- vajjayanti, ...	169
Vaishṇava-toshanī, ...	190
Vājasaneyī Saṁhitā, ...	177
Vallabha Dīkshita, ...	178
Vallālasena, ...	239
Vālmīki, ...	112
Vana or Āraṇyaka Parva, ..	154
Vānes'vara Mis'ra, ...	149
Varadarja, ...	229
Vārānasi, ...	70
Vararuchi, ...	149
Vararuchi A'chārya, ...	14
Vardhamāna, 16,	29
Vardhamāna Mis'ra, 57,	189
Vardhamāna Mahāmahopā- dhyāya, ...	12
Vas'istha, 112,	295
Vās'istha-chandrikā, ...	268
Vās'istha-rāmāyaṇa, ...	112
Vās'istha-padadīpa, ...	268
Vāsudeva, 244,	258
Vātsyāyana, ...	166
Vedāchārya Avasathika, ...	240
Vedānta-chintāmaṇi, ...	262
Vedāntasāra-bhāvārtha- dīpikā, ...	141
Vedānta-siddhānta-kaumudī,	160
Vedānta-sūtra, ...	110
Vedāntavāgīśa, ...	141
Vibhāga sāra, ...	67
Vichāra-nirṇaya, ...	210
Vidvanamaṇḍana, ...	178
Vidyā, ...	283

	Page
Vidyānanda, ...	105
Vidyāpati ...	1
Vidyāpati Mahāmahopā- dhyāya, ...	67
Vidyāvinoda, 145,	146
Vijñāna Bhikshu, 115,	116
Vikremāditya, ...	146
Vilvamaṅgala, ...	297
Vilvamaṅgala-stava, ...	297
Vīranārāyaṇa, Rājā, ...	7
Virāṭa, ...	219
Virāṭa-parva, 154,	219
Virāṭaparva-tīkā, ...	219
Vires'vara, ...	134
Vires'vara Bhaṭṭa Mahān- kara, ...	174
Vires'varānanda, ...	24
Virodha-bhaṅjanī, 150, 151,	152
Vishṇu, 61, 62, 232, 295,	297
Vishṇupati, ...	28
Vishṇu purāṇa, ...	180
Vis'vadeva, ...	10
Vis'vanātha Chakravartī, ...	217
Vis'vāsa Devī, Queen, ...	1
Vis'ves'vara, 262,	289
Vis'ves'vara Bhaṭṭa, ...	111
Vis'ves'vara Bhaṭṭāchārya, ...	136
Vis'ves'vara Daivajña, ...	46
Vis'ves'vara Thakkura, ...	66
Viṭṭhala Dīkshita, 127,	178
Vivādha-prajñapati, ...	109
Vopadeva, 215, 2.0,	276
Vratāchāra, ...	55
Vratapaddhati, ...	15
Vṛihaspati Mis'ra, ...	243
Vṛitta-darpaṇa, 54,	68

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Vṛitti-dīpikā,	... 53	Yajurveda,	... 127
Vṛindāvana, 78, 188, 212,		Yajur Veda, 11, 127, 128,	
213, 214,	234		177, 294
Vṛindāvana-rahasya,	... 188	Yāmala,	... 32
Vṛindāvana-s'ataka,	... 188	Yas'odbhava,	... 166
Vyākhyā-vrihaspati,	... 243	Yatindra-mata-dīpikā,	... 121
Vyāvahāra-darpaṇa,	... 201	Yoga-chandrikā,	... 194
Vyāvahāra-kosha,	... 57	Yogamañi-prabhā,	... 125
Vyāvahāra-ratnākara,	... 66	Yoga-ratnākara,	... 24
Vyāsa, 175, 180, 219, 244,	295	Yoga-s'āstra,	... 124
Weber, Dr. A.,	... 219	Yoga-sūtra,	... 260
Wilson, Dr. H. H.,	... 180	Yogavāsīṣṭha Rāmāyaṇa, .	268
Yādava,	74, 78, 79	Yogini-tantra,	... 278

From RAYA RAJENDRALALA MITRA, BAHÁDUR,
LL. D., C. I. E.

To

DR. HUGH W. M'CANN,
Secretary to the Asiatic Society of Bengal.

Dated, 8 Maniktollah, January 20, 1882.

SIR,

I have the honour to submit the following report on the operations carried on by me, during the year 1880-81, for the discovery and preservation of old Sanskrit manuscripts in the Bengal provinces.

2. My attention has been directed during the year, as heretofore, to (1) the collection of information regarding old MSS.; (2) the preparation of lists thereof; (3) the printing and publication of such lists; and (4) the purchase of rare manuscripts; and the plan of operations continue the same as before.

3. The work under the first head was conducted principally by the Travelling Paṇḍit Rámanátha Tarkaratna. At the beginning of the year under report he was deputed to the Rájasháhi district, where he was kept employed for about four months. Rájá Pramathanátha Ráya, Bahádur, of Dighápatía, received him very kindly, gave him letters of introduction to most of the leading paṇḍits of the district, and obtained loans of manuscripts from different persons to enable the paṇḍit to examine them at ease at the Rájá's residence. I feel deeply thankful to the Rájá for the interest he took in my work, and the help he afforded the Paṇḍit.

4. In the town of Dighápatía no MS. was found of any value, but Dighápatía, Lálor, Nátor in the neighbouring village of Lálor Bábu Rájsháhi. Tárínáth Chaudhurí owns a small but well preserved collection of 60 to 70 MSS. out of which 15 were deemed worthy of note by the Travelling Paṇḍit; the rest were made up of well-known works on grammar, rhetoric and law. In the adjoining town of Nátor the only collection of MSS. met with was in the palace of the Nátor Rájás, but it was a poor one, comprising only 30

Tantras, of which only 5 were rare. In the village of Belghariá Paṇḍit Śivachandra Vedāntavāgīśa has a collection of upwards of 300 works on grammar, Smṛiti, Vedānta and Mīmāṃsā, but out of them only 12 were deemed worthy of being described. The next village where MSS. were found was Bis'ī. Bābu Lakshmīkānta Rāya of that place owns a miscellaneous collection, including a nearly complete set of the Mahā Purāṇas, written on teret leaves, and old. From this place the Paṇḍit went successively to Tājpur, Sonápāti, Syāmanagar and several other Brāhman villages, but without meeting with any work of note. At Tājpur Paṇḍit Gaurasundara Bhaṭṭāchārya has a collection of about a hundred bundles, mostly containing well-known treatises on law and grammar. Descriptions of only three of these were secured for me. At Rampur Beaulah, there is a Society called Dharma Sabhā, which owns a number of MSS., but its authorities would not allow my paṇḍit to see them. In the village of Soṅpur, close by Beaulah, Bābus Harināth Sāhā and Rādhānāth Sāhā treated him better, and showed him over 150 bundles, containing a great number of Vaiṣṇavite works, among which a *Laghu* or abridged *Haribhaktivilāsa* appeared to be new, and a copy of the Jaimini-bhārata to be fuller than what is ordinarily met with. Fragments of the last named work are often found, but I have not yet seen a complete text.

5. The Rāj family of Puntīā claims an antiquity of over 800 years, and have for a long time held a foremost place among the nobility of Rājshāhī, but repeated partitions of the family property have dispersed their MS. treasures, and only a very few are now met with in the libraries of the leading branches of the family. Mahārānī Saratasundarī was kind enough to permit her family library to be examined; but it had never been opened since the date of her husband's death, and when it was opened most of the MSS. were found rotten, frayed, torn and so mixed up as to be practically lost; only a score or so were fit for examination. In the house of Bābu Nimanārāyaṇa Thākura, who represents another branch of the family, things were better kept, and upwards of two hundred MSS. were found fit for examination. Most of these related to the literature of the Vaiṣṇavas. A physician of this place, Bābu Rādhikādhara Sena, also showed a great number of old works on medicine, including a complete commentary, by Chakrapānidatta, on the Charaka Saṁhitā, and some other works not ordinarily met with. To the east of Puntīā, beyond the Sauñlā and the Hālti lakes, there is a small village

Puntīā &c. in Ditto.

named Bariágrám, where a poor paṇḍit, named Madhusúdana S'iro-maṇi, owns a collection of 400 works. He dwells with his family in thatched huts, but he has provided a small pakká room for his MSS., which are kept with great care. The works relate to Vyākaraṇa, Sáhitya, and Smṛiti, the most notable being a commentary, by the author of the Nyás, on the Kas'íkávṛtti.

6. From Rájsháhí the Paṇḍit went to the Pábná district, visiting the Bráhmaṇ villages of Jayáde, Sulúkhá, Pábná, Núrṇagar, Heñdel, and Sthala. In every one of these villages there are a few paṇḍits who own MSS., but none of any rarity. At Sthala Jánakináth Gosáin has many Vaishṇavite works, a few of which are new or rare, and abstracts of these were prepared for me.

7. In October the Paṇḍit fell ill of jungle fever, and was unfit for work for six weeks. At the close of November he was sent to Benares to purchase MSS., and there he remained till the middle of January. During his stay there, he purchased 181 MSS.

8. In the month of February he was sent to Ulá, in the Nuddea district, where in the house of Bábu Annadáprasáda Mukarj'í he had 300 MSS. to examine. A paṇḍit of the place, Dínanáth Bhaṭṭáchárya, showed 600 more, and these kept him occupied to the close of the year; 15 very bulky MSS. of Bábu Annadáprasáda Mukarj'í's collection are very old, and written on the bark of the agaru tree.

9. In the month of October I availed myself of the Dusserah vacation to go to Deoghar, in the Santal Purgunnah. The famous temple of Vaidyanátha there is of considerable age, and the Páṇḍás of the sanctuary claim to be residents of the place for several centuries; I expected, therefore, to find much that would interest me in my researches; but I was disappointed. The Páṇḍás do not care for Sanskrit literature, and, except a few Mábátmyas, have nothing worth seeing. I devoted my time in taking facsimiles of all the inscriptions available there, and in preparing an account of the antiquities of the place. My notes on the subject will soon be published in the Journal of the Asiatic Society of Bengal.

10. The returns sent in by the travelling Paṇḍit have been systematized and arranged by my assistants, and upwards of 1,200 descriptive accounts

are now ready at hand for publication. Descriptions have also been prepared of all the MSS. that have been purchased for Government.

11. Owing to protracted ill-health during the last winter and

Printing of Lists.

some very pressing works, which I had in hand, I could not push on as fast as I could

wish the printing of the lists prepared by my assistants. Only one fasciculus was printed, containing 152 pages and notices of 104 MSS. The notices, however, will be found to be very full, and in the case of most of the works described, nothing further will be hereafter required by way of analysis. I have always borne in mind that a work of this kind can be done only for once, and it is desirable, therefore, that what is done should be completed in such a manner as not to necessitate a repetition. Moreover, as the work is intended principally for the use of Sanskritists, and there are many among them who do not read English, I have made the Sanskrit abstracts fuller than the English. This resulted also from the extreme difficulty of making Hindu theological and philosophical dogmas easily intelligible in excessively condensed English abstracts. The alternative under the circumstance was either to write briefly in Sanskrit and English, or to write at length in English; and I accepted the first branch as the most convenient, and at the same time fully useful to those for whom the lists are intended. To have adopted the second branch would have been to throw back the work to such an extent as to have precluded all prospect of my ever bringing it to a conclusion. Nor do the orders of Government require such elaborate analyses.

12. The works described in the published fasciculus include several rare and hitherto very little known works.

Rare works noticed.

One of them is the *Harivaṃśa Purāṇa* of the Jains. It had never been noticed before. Its subjects are Jain legends, notices of all leading Tīrthaṅkaras, details of Jain rites and ceremonies, Jain philosophy, and histories of ancient dynasties, including the Kurus, the Pāṇḍus and the Yādavas, all cast in Jain moulds, and devoted to Jain worship. The transferences and adaptations made in some of the stories are remarkable and suggestive. For instance, the rape of Sītā by Rāvaṇa is transferred to the history of the Pāṇḍu brothers, whose wife Draupadī is described to have been carried away by one Padmanābha, king of Amaraṅgaṅga, who lived beyond the ocean, whence the Pāṇḍus rescued her. Again, the story of the Lac house in which Dūryodhana wished to assassinate the Pāṇḍus, is described to be a device adopted by Kṛṣṇa to elude from the army of Jarāsaṁha

which had pressed him very hard and was about to take him prisoner. For a right appreciation of the true bearing of the Hindu legends the accounts given in this work are of great value. Another work of the Jains, the *Pūrṇa-chandrodaya Purāṇa*, is of the same character. It changes the history of the Rāmāyaṇa to a very large extent. According to it, Rāma was not exiled by his father, but sent out to Benares as a viceroy, and it was during his government of Benares that Rāvaṇa carried away his wife, Sītā. Nos. 2041, 2042 and 2043 are also worthy of note as works which had never been described before. Among Hindu works Nos. 1988, 1991, 1993, 2005, 2007, 2030, 2034, 2047, 2048, 2060 and 2076 may be noted as very rare.

13. In former reports reference was made to the publication of specimen facsimiles of old MSS. The

Facsimiles.

task is now formally taken up by the Palæographic Society of London, and the artistic resources of London enable that Society to publish such excellent facsimiles, that I have not thought it expedient to follow my plan to the extent I had originally contemplated. It is desirable, nevertheless, that when very old MSS. are found in this country, and there is no likelihood of their being sent to Europe, their facsimiles should be secured here. Acting on this principle I have inserted in the last published fasciculus of my 'Notices,' a facsimile of the last page of a Bengali MS. 479 years old, and intend to reproduce others as opportunities offer.

14. The total number of MSS. purchased during the year amounts to 238, representing almost all the leading branches of Sanskrit literature, and including

MSS. Purchased.

several works of great merit. These may be classified thus :

Brāhmaṇa,	...	...	...	...	2
Upanishad,	...	...	...	...	15
Vaidika,	...	...	...	...	23
Itihāsa,	...	...	...	...	9
Purāṇa,	...	...	...	...	17
Kāvya,	...	...	...	...	22
Nāṭaka,	...	...	...	...	4
Abhidhāna,	...	...	...	...	4
Vyākaraṇa,	...	...	...	...	12
Chhandas,	...	...	...	...	1
Alaṅkāra,	...	...	...	...	5
Jyotisha,	...	...	...	...	5

Smṛiti, ...	...	...	...	20
Saṅgīta, ...	...	...	...	2
Sāṅkhya, ...	...	...	...	2
Nyāya, ...	...	...	...	33
Mīmāṃsā, ...	...	...	...	5
Vedānta, ...	...	...	...	13
Yoga, ...	...	...	...	2
Bhakti, ...	...	...	...	11
Tantra, ...	...	...	...	13
Vaidyaka, ...	...	...	...	8
Jaina, ...	...	...	...	10
Total, ...				238

15. It has not been possible to confine my purchases solely to works, which are rarely met with. Age and accuracy have been always reckoned as important factors in the decision as to what should be purchased. For instance, the Bhaṭṭi Kāvya is a well-known work, common everywhere, and largely used as a school-book. It has also been printed several times. I have, nevertheless, thought fit to purchase a MS. of it, because it happened to be 479 years old, and uncommonly correct. It has enabled me to settle several questions of considerable literary importance. Though the work is in every day use, its true name has hitherto been unknown. I find it now to be *Rāvaṇabadha*. Its age and the history of its author have also been determined. I have published a paper on the subject in the Proceedings of the Asiatic Society of Bengal, for July 1880. A codex of the Prākṛit *Rāvaṇabaho* may also be cited as an example. The work had before been published by Professor Goldschmidt, but my text has enabled me to demonstrate an important fact in Indian palæography, namely, the age of the Bengali character. In a paper published in the Proceedings of the Asiatic Society for August 1881, I have shown that the character in question in its present form has been current for upwards of seven centuries.

16. Under the head of Upanishad, the *Sivopaniṣad* and the *Sarvopaniṣadsāra* may be noted as rare. Under the next head, the *Kāṭhaka-grihya-panchikā* is exceedingly scarce. The *Karma-saraṇī*, the *Atharva-sūtra*,

vyókhya, the *Paśu-káriká* and the *Sákala-padaviñśati* are also worthy of special note. Among the Itihásas *S'ríkanṭha-charita* and *Devapála*, are new. Under the other heads, the *Mayúkhá-máliká* of Somanátha, the *Saṅkshépa-s'áriraka-ṭiká* of Vis'vadeva, the *Dvaita-nirṇaya-jírnoddhára-ṭiká* of Madhusúdana, the *Dravyabháshya-ṭiká* of Jagadís'a, the *Nṛisínha-prasáda* of Dalapatirája, the commentary on the *Katyáyana-prátitsákhya* by Ráma Agnihotri, the *Bhúshá-ratna* of Kaṇáda, and the commentary on the Bhagávata by Virarághava may be cited as very rare. A detailed list of all the works purchased is annexed.

I have the honor to be,

SIR,

Your obedient humble servant.

RAJENDRALÁLA MITRA.

CLASSIFIED LIST OF MSS. PURCHASED FOR THE
GOVERNMENT OF INDIA.

Bráhmaṇa.

- 1750 *Ārshēya-bráhmaṇa*, (1, 2, 3,
prapáthakas only).
1698 *Sámavidhána-bráhmaṇa*.

Upanishad.

- 1577 *Subálopanishad*.
1642 *Jábálopanishad*.
1641 *Jábálopanishad-dípiká*.
1645 *Vásudevopanishad-dípiká*.
1645 *Gopichandanopanishad and
dípiká*.
1656 *Aitareyopanishad-bhášhya-
tippaní*.
1657 *Muṇḍaka-bhášhya-tippaní*.
1658 *Pras'nopanishad-bhášhya-
vivarāṇa*.
1659 *S'ivopanishad*.
1682 *Saṅghitopanishad*.
1686 *Brihadáráṇyaka-ṭiká*.
1679 *Rudrákshopanishad*.
1756 *Sarvopanishad-sára*.
1757 *Āpastambiy-as'ikhopanishad*.
1818 *Anubhúti-prakāśa*.

Vaidika.

- 1630 *Káthaka-gríhya-pañchiká*.
1635 *Kátyáyana-sútra-várttika*.
1637 *Āpastambíya-práyas'chitta-
sára*.
1647 *Yajurvallabhá vá Karma-
saraṇí*.
1648 *Prayoga-ratna*.
1663 *Āpastambíyāṇḍávilā-prayo-
ga-vṛitti*.
1677 *Práyaschitta-pradípa,
(Śrauta)*.
1683 *Cháturmáśya-káriká*.
1685 *Adhána-prakarāṇa*.
1699 *Rudra-paddhati*.
1703 *Baudháyaṇa-sútra, Darsa-
purāṇamāsa-prakarāṇa*.

- 1717 *Kalpa-sútra, Kátyáyana's*.
1723 { *Bálabodha-vivekiní*.
Atharva-sútra-vyákhyá.
1764 *Sútra-várttika*.
1769 *Sarvvánukramaniká*.
1775 *Prátisákhyá, Kátyáyana's*.
1776 *Prátisákhyá-dípiká*.
1777 *Pravarádhya*.
1782 *Anuvákádhya*.
1786 *Pas'u-káriká*.
1788 *Várttika-sára*.
1790 *Páras'kara-gríhya-sútra*.
1660 *Padaviṇśati, Śákalakrita*.

Itihása.

- 1631 *Rámáyana-kathására*.
1632 *S'rikanṭha-charita, Saṭika*.
1633 *Devapála-charita*.
1634 *Bhárata-mañjarí*.
1649 *Mahábhárata-sára*.
1735 *Jaiminí-bhárata, As'vame-
dha-parva*.
1826 *Yudhisht'hira-vijaya*.
1812 { *Válmikí Rámáyana*.
Ādi. Ayodhyá, Áranya,
and Kishkindhá Kāṇḍas.
1813 { *Válmikí Rámáyana*.
*Sundarí, Uttara and Lan-
ka Kāṇḍas*.

Purāṇa.

- 833 *Nárada Purāṇa*.
1562 *Sámva Purāṇa*.
1651 *Váyu Purāṇa*.
1661 *Kalañjara-máhátmya*.
1670 { *Vishṇudharmottara, vá*
*Vishṇupurāṇiyaottara-
khaṇḍa*.
1671 *Prahláda-saṅhita*.
1674 *Padmapurāṇiya Sahasraná-
ma, Saṭiká*.

- 1688 Bhavishya Purāṇa, uttara-
bhāga.
1714 Kās'ikhaṇḍa-tīkā.
1715 Purushottama-māhātmya.
1730 Skānda-purāṇīya Brahmo-
tara-khaṇḍa.
1731 Kurukshetra-māhātmya.
1754 Kās'ī-rahasya.
1814 Bhāgavata Purāṇa, 1 2 3 4,
Skandhas.
1815 Ditto 5, 6, 7, 8, 9, Ditto.
1816 Ditto 10, 11, 12, Ditto.
1737 Pāṇḍava-gītā.

Kāya.

- 1615 Kalāpa-dīpikā, va Bhaṭṭi-
tīkā.
1627 Chamaṭkāra-chandrikā.
1575 S'ūka-rahasya.
1557 Das'avatāra-charita.
1636 Hara-charita-chintāmaṇi.
1666 Vallabhāchārya-charita-
chintāmaṇi.
1684 Rāmāryyā-s'ataka, Saṭika.
1692 Rasamañjarī-parimāla.
1693 Anaṅga-raṅga.
1697 Pradyotānikā, vā Gīta-
govinda-tīkā.
1704 S'īva-mahimā-stotra.
1709 Nalodaya-tīkā.
1721 Rāmagaṅgā-māhātmya.
1725 Kakārādi-krishṇāśṭottara-
sahasranāma, Saṭika.
1748 S'īva-mahimā-stotra.
1765 Gaṇapati-tattva-prakās'ikā,
va Gaṇeśa-sahasranāma-
vyākhyā.
1780 Rākshasa-kāvya.
1808 Āmoda.
1665 Rāmachandrāṅkika.
1825 Chāracharyyā.
1849 Rāvaṇabādha.
1850 Rāvaṇabaho.

Nāṭaka.

- 1643 Dhanañjaya-vijaya.
1667 Prabodha-chandrodaya,
Saṭika.
1724 Kṛishṇabhakti-chandrikā.
1791 Jānāki-paripaya.

Abhidhāna.

- 1617 Amarodyota.
1668 Ekāksharābhidhāna.
1733 Nāma-mālā.
1734 Nāma-mālā.

Vyākaraṇa.

- 1613 Paris'ishṭa-prabodha, 1st
part.
1614 Paris'ishṭa-prabodha, 2nd
part.
1616 Kātantara-pariśishṭa-vṛitti.
1458 Vākyapadīya-prakās'a.
1678 Saṅskṛita-manjari.
1680 Dhātu-manjari.
1762 Prakṛiyā-kaumudī.
1720 Vākyā-ratnākara.
1722 Rapratyāhāra-maṇḍana.
1749 Gaṇādhyāya.
1751 Chāṅgi-vṛitti, Saṭika.
1753 Unādi-vṛitti.

Chhandah.

- 1549 Svachchhandā, Saṭika.

Alaṅkāra.

- 1550 Alaṅkāra-sarvasva.
1672 Sarasvatī-kaṇṭhābharāṇa.
1796 Vṛitti-vārtika.
1824 Abhidhā-vṛitti-mātrikā.
1827 Alaṅkārodābharāṇa.

Jyotiṣha.

- 1707 Yantra-chintāmaṇi-tīkā.
1763 Yantra-chintāmaṇi with a
tīkā.
1778 Gaṇita-nāma-mālā.
1779 Jaimini-sūtra tīkā.
1785 Horā-prakās'a.

Smṛiti.

- 1565 S'udra-paddhati.
1662 Prāyascitta-pradīpikā.
1665 Rāmachandrāṅkika-tīkā.
1669 Nṛsiṅha-prasāda.
1673 Nirṇaya-sāra.
1691 Bhatṛi-yajña-s'rāddha-
kalpa.
1695 S'uddhi-mayūkha.
1700 Hemādri-kāla-nirṇaya-
saṅkṣhepa.

- 1706 Vāsishta-saṁhitā, Vṛihad.
 1711 Smṛiti-chandrikā.
 1727 Liṅgārchehana-chandrikā.
 1729 Naimvya-vrata-siddhānta-
 jyotsnā.
 1767 Kuṇḍa-s'loka-prakāś'ikā.
 1768 Kuṇḍārka, Saṭika.
 1770 Tristhali-setu, Prakirṇaka-
 prakaraṇa.
 1771 Tristhali-setu, Prayāga-
 prakaraṇa.
 1774 Tristhali-setu, Kāśikā-pra-
 karaṇa.
 1774 Tristhali-setu, Gayā-pra-
 karaṇa.
 1817 Madaratna-pradīpa.
 1712 Triṇsats'loki.

Saṅgita.

- 1713 Saṅgita-śiromaṇi.
 1781 Saṅgita-ratnākara, Pravau-
 dhādhyāya.

Sāṅkhyā.

- 1694 Sāṅkhyālaṅkāra.
 1718 Sāṅkhyā-krama-dīpikā.

Nyāya.

- 1567 S'abdakhaṇḍa-tippaṇī.
 1555 Sāmānya-pradīpa.
 1551 S'abdartha-vichāra-sahṛi-
 daya-lilā.
 1654 Upādhivāda-vyākhyā.
 1655 Sāmānyalakṣhaṇa-vyā-
 khyā.
 1675 Pratyakṣbāloka-ṭikā.
 1701 Nyāya-siddhānta-dīpa-
 prabhā.
 1739 Nyāya-siddhānta-manjarī.
 1740 Navina-mata-vichāra.
 1741 Sāmānya-lakṣhaṇa-vichāra.
 1742 Viśiṣhta-buddhi-prativī-
 śeshana-juāna-karmatā-
 vāda.
 1743 Amimāna-prakāś'a.
 1745 Buddhi-vāda.
 1746 A'khyāta-vāda-tattva-nir-
 ūya.
 1747 Samāsa-vāda.
 1752 Upamāna-saṅgraha.

- 1760 Bhāshā-ratna.
 1761 Sapta-padārthī.
 1784 Padārtha-chandrikā.
 1787 Siddhānta-nirṇaya-dīpikā.
 1794 Muktvāli-prakāś'a.
 1797 S'abdamanyāloka-rahasya.
 1798 S'abdāloka-rahasya.
 1800 S'aktivāda-rahasya.
 1801 Navyamata-vichāra.
 1802 A'kshyāta-s'aktivādavivṛiti.
 1803 Guṇaprakāś'a-didhiti-ṭikā.
 1804 Guṇaprakāś'a-ṭikā.
 1805 Vidhivāda-rahasya.
 1806 Tātparyā-mūla-ṭikā.
 1807 Līlāvati-didhiti-ṭikā.
 1810 Tarka-dīpikā.
 1811 Tarka-saṅgraha-dīpikā-
 prakāś'a.

Mīmāṃsā.

- 1625 S'āstra-dīpikā-vyākhyā-
 mayūkha.
 1758 Bhāṭṭa-rahasya, Pūrvār-
 dha.
 1759 Mīmāṃsa-nyāya-prakāś'a.
 1766 Nyāya-ratnamālā-vādāvalī.
 1789 Vidhi-rasāyana.

Vedānta.

- 1622 Saṅkshhepa-sārīraka.
 1623 Saṅkshhepa-sārīraka-ṭikā.
 1624 Saṅkshhepa-sārīraka-ṭikā.
 1626 Mahāvākya-siddhāntiya
 Dvādas'a-mahāvākya.
 1610 Gītāsārārtha-saṅgraha.
 1644 Dvādas'a-mahāvākya.
 1690 Vivaraṇa-tattva-dīpaṇa.
 1710 Sapta-sūtra.
 1726 Vindusandīpana, Saṭika.
 1744 Sannyāsa-makaranda.
 1755 Advaita-vāda.
 1783 S'ārīraka-nyāyamānī-rakṣhā,
 1st to 4 pādas only.
 1828 Sārīraka-mīmāṃsā-bhāshya.

Yoga.

- 1639 Yogaratnamālā, Laghu-
 vivṛiti sahita.
 1705 Aṣṭāvakra-saṁhitā-dīpikā.

Bhakti.

- 1629 Bhagavadbhakti-ratnāvalī,
Satīkā.
1646 Sampradāya-pradīpa.
1650 Prapannagītā.
1653 Garga-saṁhitā, Dvārka-
khaṇḍa.
1664 Prabodha-chandrikā.
1681 Rādhākṛiṣṇa-gaṇoddes'a-
dīpikā.
1736 Viṣṇu-sahasranāma-pada-
vivṛiti.
1738 Rādhā-rasa-sudhānidhi,
Satīkā.
1799 Bhakti-ratnāvalī, Kāntimālā
sahitā.
1676 Durjana-chapeṭikā.
1809 Mukti-ratna.

Tantra.

- 1618 Śāktakrama-tantra.
1619 Jñānārṇava-tantra.
1620 Kāmākhyā-tantra.
1621 Nīrvāna-tantra.
1638 Rudra-paddhati.
1640 Aṅgīrā-sāra.
1652 Puṇyābhiseka, vā Dīkṣā-
vidhi.
1708 Yoginīhṛdaya, Satīka, 1st
paṭala only.

- 1719 Rakārādi-rāma-sahasra-
nāma.
1732 Puruṣ'charaṇa-bodhīnī.
1773 Jñānārṇava-tantra.
1792 Āgama-s'āstra-vivaraṇa.
1793 Chāṇḍisaparyāya-krama-
kalpavallī.

Vaidyaka.

- 1628 Rasa-chandrikā.
1540 Suśruta-tīkā.
1687 Vaidya-chandrodaya.
1696 Dravya-guṇa-s'ātoś'lokī.
1716 Vaidyāmṛita.
1728 Yogachintāmaṇi.
1795 Vāṭaka-s'atāka.
1762 Sukhabodhārtha-mālā.

Jaina.

- 1537 Sindūra-prakārākhya
Subhāsita.
1543 Prameyakamala-mārtanḍa.
1534 Subhāsita.
1526 Siddhānta-sāra-dīpikā.
1519 Siddhānta-sāra.
1506 S'loka-vārtika.
1511 Siddhānta-sāra-saṅgraha.
1513 Karpāmṛita-purāṇa.
1500 Samaya-sāra-vyākhyā, vā
Atma-rakhyā.
1502 Sarvārtha-siddhi.

NOTICES OF SANSKRIT MSS.

No. 1983. शैवसर्वस्वसारः । Substance, palm-leaf, 11 × 1½ inches. Folia, 130. Lines, 5 on a page. Extent, 2,507 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magráni, Post Madhubani, Darbhāṅgá, Paṇḍit Kánai Jhá. Appearance, old, decayed. Prose and verse. Correct.

Saiva-sarvasva-sára. A digest of the rules for the adoration of Śiva. By Vidyápati. Compiled by order of Queen Viśvása Devī, wife of Rájá Padma Śiṅha, of Mithilá. Padma Śiṅha was the son of Śiva Śiṅha, grandson of Deva Śiṅha, and great-grandson of Bhava Śiṅha. There is an inscription of Śiva Śiṅha, dated 293 of Lakshmaṇa Sena's era, and Vidyápati flourished in his time, as also in that of his son. Contents: Greatness of Śiva; unity of Hari and Hara; characteristics of the worshippers of Śiva; devotion defined; merits of pilgrimage to visit liṅgams; merits of visiting ditto; merits of touching ditto; ditto of cleaning the temple of ditto; rules for adopting the worship of ditto; ditto of throwing away the offerings made to Śiva; measures of articles to be used for applying on the body of ditto; rules for making ditto; merit of smearing liṅgams with clarified butter; ditto of pouring water on ditto; ditto curds, milk, clarified butter, and water in which *kusa* grass has been steeped; pouring ditto from golden and other vases; ditto of pouring a continuous stream of milk, &c., in summer; ditto of dancing, &c. at the three daily services; ditto of music from the mouth; ditto of singing; ditto of worship; ditto of ditto at the three stated times daily; ditto of worship at midnight; ditto of worshipping Śiva under different forms; worship with a large number of articles; rules of worshipping daily after morning ablutions; worship for twenty days together; ditto for four months; ditto at auspicious times; formation of liṅgams with clay; worship of ten million liṅgams; merits of worship-

श्रीमद्विद्यामदेव्या समस्तचिबचिरो विश्वभागस्तदागः ॥

नित्यं देवद्विजार्थं त्रिविधवितरणारम्भसम्भावितश्री-

हर्मज्ञा चन्द्रचूडप्रतिदिवससमाराधनैकाग्रचित्ता ।

विज्ञानत्राण्यविद्यापतिकृतिनमो विश्वविख्यातकीर्तिः

श्रीमद्विद्यामदेवी विरचयति शिवं शैवसर्वस्रसारं ॥

प्रमाणसूला नवपक्षवाद्या मपुष्पिका रम्यफलोपपन्ना ।

अभीष्टमिच्छौ विबुधैरुपेया वाक्पावली कल्पलतेव श्रेयोः ॥

तवादौ शिवमाहात्म्यं स्कन्दपुराणे । इत्यादि ।

End. एवं मासान्तरेऽपि विहितद्रव्यविशेषं निशि प्राञ्जानाहारः स्रपेत् । यवापि लक्ष्मा-
हमी न युता निशाकालस्य न युतस्तवापि—

Colophon. इत्यतः खण्डितत्वात् परिसमाप्तिस्त्वचकं वाक्यं नास्तीति ज्ञेयम् ।

विषयः । शिवमाहात्म्यकीर्तनं । चरित्राद्वैतनिरूपणं । शिवभक्तलक्षणकथनं । भक्तिनिरू-
पणादिकम् । शिवदर्शनार्थं यावाफलकथनं । शिवदर्शनमाहात्म्यकीर्तनं । स्रग्भनमाहात्म्य-
कीर्तनं । शिवाल्लयसमाज्जनमाहात्म्यकथनं । शैवव्रते सङ्कल्पविधिकथनं । शिवनिर्माणाप-
नयनमाहात्म्यकथनं । अभ्युदायौ द्रव्यमानादिपरिभाषा । शिवलिङ्गनिर्माणद्विविधिः । घृता-
भ्यङ्गफलं । उद्दर्शनफलं । दधिदुग्धघृतकुण्डेदकादिना स्नपनफलं । हैमादिघटेन स्नपनविधि-
कथनादिकं । पीष्मकालिकपथोद्यारादिपतने फलादिकथनं । शिवपूजाकाले विघ्नव्यवस्था-
दिफलकथनं । मुखवाद्यफलकथनं । गीतफलकथनं । पूजाफलकथनं । विमन्यापूजाफल-
कथनं । अर्चरात्रे पूजाफलकथनं । महादेव-विष्णुपञ्च-तद्रादि मूर्तिभेदपूजामाहात्म्यकथनं ।
महोपचारपूजाविधानं । स्नानोत्तरप्रात्यह्निकप्रातःपूजनविधिः । विंशतिदिवसाधिकरणकशिव-
पूजाविधिः । एवं चातुर्मास्यार्चनादौ विधानकथनं । पुण्यकालविशेषे शिवार्चनफलकथनं ।
पार्थिवशिवलिङ्गनिर्माणविधानादिकथनं । लक्ष्मण्यकादिशिवलिङ्गपूजाफलं । लवणमयादि-
लिङ्गपूजाफलं । स्थातिक-मुक्तामयादिलिङ्गपूजनफलं । अर्घ्यपात्रनिरूपणादिकं । गन्धदाना-
द्विविधिकथनं । अर्कपुष्पदानमाहात्म्यकथनं । करवीरद्रोणादिपुष्पदानफलं । विहितपुष्पनि-
रूपणं । विष्णुपत्रेण सह धूलूरपुष्पदानमाहात्म्यकीर्तनं । मालाभिर्ज्योतिर्वेष्टनस्य माहात्म्य-
कथनं । पुष्पमण्डपमाहात्म्यकथनं । सुवर्णकुसुमादिना अर्चनस्य फलादिकथनं । मासविशेषे
पुष्पफलविशेषेण पूजाया माहात्म्यकीर्तनं । अगुरुगुग्गुल्वादिधूपदानफलकथनं । दीपदानफल-
कथनं । घृताभावे तैलदीपदानफलकथनं । दीपश्चदानमाहात्म्यकथनं । कार्तिकमासीय-
प्रत्यक्षदीपदानविधानादिकथनं । पक्षवदरादिफलदानफलकथनं । इक्षुरस-फणितादिदान-
फलकथनं । मासादिदानमाहात्म्यकथनं । अन्नादिदानफलकथनं । अन्न स्रज्यं शिवमुद्दिश्य
दानमिति ज्ञेयं । तथा शिवमुद्दिश्य चिरणदानविधिः । स्त्रीकैलकसङ्गीतवाद्यफलकथनं ।

उभयतोमुखीदानफलकयनं । गोगजादिदाने उपभादिदाने च प्रत्येकं फलकयनं । घामनगर-
देशादिदानफलकयनं । शिवालये घण्टावन्धनफलकयनं । चितानादिदानमाहात्म्यकयनं ।
रत्नादिदानमाहात्म्यकीर्तनं । शिवालये ध्वजादिदानमाहात्म्यकयनं । जेमपावादिदानफल-
कयनं । गजाद्यादिदानमाहात्म्यकयनं । तिलप्रस्तादिदानफलकयनं । आराविकमाहात्म्य-
कयनं । शैवमन्त्रजपादिमाहात्म्यकीर्तनं । प्रदक्षिणफलकयनं । प्रणामफलकयनं । शिव-
समीपस्थप्रसवणे स्नानफलकयनं । भस्मस्नानादिमाहात्म्यकयनं । त्रिपुष्पादिधारणफलकयनं ।
नपस्त्रिपूजादिफलकयनं । शिवभक्तो न वर्जनीयकयनं । नक्तत्रयविधानकीर्तनं । शिवरात्रित्रय-
विधिकयनं । लष्णाष्टम्यां शिवपूजनविधिकयनं ।

No. 1984. प्रायश्चित्तकौमुदी, वा प्रायश्चित्तविवेकटिप्पणी । Substance, country-
made paper, 16 × 3 inches. Folia, 64 Lines, 6 on a page. Extent, 1,417
ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Magrápi, Post
Madhubani, Darbhāngá, Paṇḍit Kánái Jhá. Appearance, old. Prose.
Correct.

Práyśchitta-kaumudí alias **Práyśchitta-viveka-ṭip-
paní.** A commentary on S'ūlapāṇi's digest of the rules regarding
expiations. By Rāmakṛishṇa Bhaṭṭāchārya.

Beginning. इतिं प्रणम्य मेवाभं पङ्कटन्दनिवर्तनं ।

तन्वते रामलक्ष्णेन प्रायश्चित्ताख्यकौमुदी ॥

प्रेक्षावतां प्रवृत्तये घन्वस्य प्रयोजनानिमित्तेषु अभिधीय अभिधानाच्च नित्येत्यादि । यद्यपि
मङ्गलाचरणमादौ घन्वकर्तुं रचितं तथापि श्रुतिरागमादिना विप्लवतिरेकनिश्चयेन—इत्यादि ।

End. अथ तु मासानीत्यत्र मासस्य विशेषणत्वादन्वयान्वयसम्भावनेन नास्ति किमेतया
फक्किकया इति ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायकीरामलक्ष्णभट्टाचार्यविरचितेयं प्रायश्चित्तविवेक-
टिप्पणी समाप्ता ।

विषयः । शूलपाणिनतप्रायश्चित्तविवेकस्य व्याख्यानं ।

No. 1985. आख्यातवादव्याख्यानरहस्यं । Substance, country-made paper,
14 × 4 inches. Folia, 28. Lines, 8 on a page. Extent, 868 ślokas.
Character, Maithili, Date, ? Place of deposit, Magrápi, Post Madhu-
bani, Darbhāngá, Paṇḍit Kánái Jhá. Appearance, old. Prose. Correct.

Ākhyátaváda-vyākhyá-rahasya. A gloss on the Ākhyáta-
váda, of the author. By Raghudeva Bhaṭṭāchārya.

Chhandogáhinkoddhára. A summary of the daily religious duties imperatively necessary for such householders belonging to the Chhandoga school as do not cherish the household fire. By Śaṅkara Miśra, Mahámahopádhya, son of Bhavanátha Miśra. Contents : morning duties ; ablutions, wood fit for brushing the teeth, washing of the face, morning bath, rules of Gobhila on the subject ; Sandhyá defined, ritual of Sandhyá, offering of water to the manes, reading of the Vedas, adoration of deities, sacrifices to the Viśvedevás, daily s'ráddhas, hospitality, offering of food to cattle, breakfast, prohibited food, duties after breakfast, siestá, society of wife.

Beginning. ऊर्द्धं दृष्ट्वा जटाजटकोदकीदन्तसुरापमं ।

भजामि यामिनीकान्तकान्तभालस्रलं चरं ॥

यावानकृते दोषश्चन्दोगानां निरग्नीनां ।

तावन्नाविमिश्रितकमलसानामुच्यते स्मृतिं ॥

तत्र नरसिंहपुराणे,—उषःकाले समुत्थाय कृतशौचो द्विजोत्तमः ।

कुर्यात् स्नानं ततो नित्यं दानपावनपूर्वकं ॥ इत्यादि ।

End. अवाक्रिके एतावत्यपि कृते न प्रत्यवेयात् । अन्यथा प्रत्यवेयादेवेति संविष्णोऽक्रिकमुत्तं सामगानां ॥

Colophon. इति महात्महोपाध्यायश्रीभवनाथमिश्राजसहामहोपाध्यायश्रीशङ्करमिश्र-
कृतौ चन्दोगाक्रिकोद्धारः समाप्तः । शके १७१६ ।

विषयः । चन्दोगानामाक्रिकलक्ष्यमतिविस्तरेणानुष्ठानुमशक्तानां यावति अकृते प्रत्ययाय
स्नात्, निरग्नीनां तावदेव संक्षेपेण निरूपितं । तत्र प्रातः कृत्यकथनं । सामान्यतः शौच-
विधिः । दन्तकाष्ठनिरूपणादिकं । आचमनविधिकथनं । प्रातःस्नानविधिकथनं । गोभिलीय-
स्नानप्रयोगः । सन्ध्यानिर्णयः । सन्ध्याप्रयोगः । तर्पणप्रयोगः । ब्रह्मयज्ञविधिकथनं । देवपूजा-
विधिकथनं । शकलकल्पेन वलिवैश्वदेवविधिकथनं । नित्यश्राद्धविधिकथनं । आतिथ्यविधि-
कथनं । गोपासदानविधिकथनं । भोजनविधिकथनं । भोजने वर्ज्याशुक्लकथनं । भोजनान-
न्तरमाचमनीयविधिकथनं । शयनविधिकथनं । दारोपणमनविधिकथनश्च ।

No. 1990. द्विविधजलाशयोत्पन्नप्रमाणदर्शनं । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 22. Lines, 7 on a page. Extent, 706 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magrápi, Post Madhubani, Darbhāngá, Paṇḍit Kánáí Jhá. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Dvividha-jalásayotsarga-pramáṇa-darsana. Two different rituals for the consecration of tanks, wells and other reservoirs of water, according to the rules of the Bahvṛicha Bráhmaṇa and of the Yajur Veda respectively. By Buddhikara Śukla.

Beginning. नत्वा ध्येया वेदवे द्यौ तत्त्वतो वज्ररूपिणौ ।

स्त्रारोय रूपसम्भारौ मेमेमेमौ जगद्गुरु ॥

सम्यग्धनासम्भवविक्रमाध्वरादित्यपूर्वादिचिकीर्षु पुंसां ।

निर्व्यञ्चमि सदावक्त्ररूपसेतुवापीसमुत्सर्गविधिं विधानैः ॥

वीवृद्धिकरशृङ्गोऽर्चं मौमांसासारजैरवात् ।

विश्वनाथपदाभोजमधुपानमधुवतः ॥

अथाग्निषाचिकपुष्करिण्याद्युत्सर्गविधिः । इत्यादि ।

End. एवमग्निषाचिकजलामयेत्सर्ग आभ्युदयिकं तच्च स्त्रीणामपि पित्रादीनां न पत्यादीनां प्रमाणाभावात्—इति ।

Colophon. इति मन्त्रामहोपाध्यायशृङ्गवीवृद्धिकरकृतौ द्विविधजलामयेत्सर्गप्रमाण-दर्शनं ।

विषयः । वज्रृचां यजुर्धेदिनाच्च प्रत्येकं वापीरूपतटानादिप्रतिष्ठाविधिकथनं ।

No. 1991. मौमांसास्त्रवदौधितिः, वा न्यायावलीदौधितिः । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 340. Lines, 7 on a page. Extent 9,208 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Magraṇi-grām, Post Madhubanī, Darbhāṅgā, Paṇḍit Kānāi Jhā. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Mīmāṃsā-sūtra-dīdhiti alias Nyāyāvalī-dīdhiti. A commentary on the Mīmāṃsā aphorisms, explaining the parables used in illustration of them. By Rāghavānanda Sarasvatī. Hall's Contributions, p. 182.

Beginning. नत्वा मुरारेः पदकङ्करेणून् महेशितुर्भानुमजाननस्य ।

देव्या गुरुणाच्च यतिसुनोमि न्यायावलीदौधितिमर्थकत्वां ॥

तच्च । धर्मो द्वादशलक्षणा न्यून्यास्त्रवल्लक्षणेः ।

प्रमाणभेदशेषत्वप्रयुक्तिरामसंज्ञकाः ॥

अधिकारोऽतिदेशश्च सामान्येन विशेषतः ।

ऊर्ध्वो वाधश्च तन्त्रश्च प्रसङ्गयोदिताः क्रमान् ॥

देवलीगणशीतकीर्तिविजितक्षीराब्धिमुत्पति-
 श्रुत्यानेकसुवर्णदानजनितशेषार्थिहन्देश्वरः ।
 अस्मादुद्भूतवैरकुम्भदलनप्रोदामपञ्चाननो-
 जज्ञे यज्ञपरायणः किल अग्नारायणो भूपतिः ।
 कुम्भ इव सुतात् कौशल्याया अयन्त इवेन्द्रतो-
 रतिपतिरिव श्रीमद्विष्णोः कुमार इवोद्यतः ।
 शुक इव मुनेष्वदशमादिषु च यथाशुभे-
 नृष इव विधेरस्माज्जातस्त्रिविक्रमभूपतिः ॥
 यं रणमुखे विविक्रमनारायणदेवमाश्लोक्य ।
 अपि कमलशैरमरयो मन्यन्ते सपदि कालमिव ॥
 सोऽयं दानदशविबेकविनयश्रीमत्सलोकोत्तरो-
 नित्यं यज्ञपरायणो विजयते श्रीनिभंभो भूपतिः ।
 यस्मोदामलपाणकालकलितप्रत्यर्थिष्टस्वीपति-
 प्रेयस्यक्षिपयःपथोधिषु यज्ञो जंभावली ज्ञीडति ॥
 बाह्व्यूहैर्द्विरदनिवहैराचतुःसिन्धुसीमो-
 मुक्तादामस्रुरितमहभो मेदिनीं मर्दयन्तः ।
 के नामैनं धरणिर्मणं ज्वाभजो नावयन्ते
 रजश्चोच्छलितकिरण-श्रेणिकिर्मीरिताशाः ॥
 माऽयं मुरारिधीरं सचकारितया समासाय ।
 श्रीसारदाप्रसादात् तनुते शुभकर्म्मनिर्णयं श्रुपतिः ॥
 विज्ञायाखिलभासतत्त्वममलं श्रीरामभद्रादुगुरो-
 भिष्यात् केशवतः स्मृतीरथ तयोः सारं विचिन्त्य स्वयं ।
 पादाम्भोजयुगं प्रणम्य शिवयोः संख्यावतां प्रीतये
 चातेने शुभकर्म्मनिर्णयममुं श्रीमन्मुरारिः कृती ॥

तदादावाभ्युदयिकनिर्णयः । तदादाववश्यं सगणाधिपा मातरः पूज्याः ।—इत्यादि ।

End. तथा च उपायतायार्थमिति कौहलीया इति कौहलीयाः शास्त्राविशेषाध्या-
 यिनः । तेषां मते इदानीमागतायार्चणं न तु कौशुमाय + + + यद्वलमिति ॥

Colophon. इति महाभारतपाञ्चायनीमुरारिमिश्रकर्म्मविरचितः शुभकर्म्मनिर्णयः समाप्तः
 इति ।

न्यायाम्भोजमरन्तुन्दिलमनोभङ्गो गिरां शेषधि-
 र्भन्वादिष्मृतिमाकलय्य तदितः सारं समाजय्य च ।

भाषाणि प्रविचिन्त्य निश्चलहृदा श्रीगोभिलीये विधौ

आतेने शुभकर्मनिर्णयसम् श्रीमन्नरारिः छती ॥ सप्त ५८५ ॥ कार्तिककल्पपत्रम् ।

विषयः । श्रुतिपुराणग्रन्थान्तरसंवादेन श्रद्धागानां विवादादिप्रमाणान्तेषु दशविधेषु संस्कारेषु विधानकथनम् तदधिकृतगोभिलसूत्राणां समाधेन व्याख्यार्कोत्तरम् ।

No 1988. खण्डनखण्डखाद्यटीका । Substance, palm-leaf, 11 × 2 inches. Folia, 103. Lines, 5 on a page. Extent, 1,672 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magrápi, Post Madhubani, Darbhángá, Paṇḍit Kánái Jhá. Appearance, old. Prose. Correct.

Khaṇḍana-khaṇḍa-khádya-tíká A commentary on Śrī-harsa's Khaṇḍana-khaṇḍa-khádya—a treatise on the non-existence of the Supreme soul. By Śaṅkara Mísra. (III, p. 70.)

Beginning. हरिश्चक्ररयाः सितामितं भुजगरातिभुजङ्गलाच्छनं ।

वपुस्तु मुदे विशदयो-रपि संस + + भिद्यतां गतं ॥

विशदधर्मादयमन्निपातेऽप्यभेद एवेति विभावयद्वा ।

पुनातु भेदप्रतिभासशून्यं स्त्रीपुंसरूपं शिवयोः शरीरं ॥

भवनाथसूक्तिगम्कनमिह खण्डनखण्डखाद्यटीकायां ।

श्रीशङ्करेण विदुषा विदुषामानन्दवर्धनं क्रियते ॥

प्रारिप्सुतशतित्वकदुरितनिराकरणकारणेष्टदेवतानसंस्काररूपं सङ्गलं कुर्यन्नेव प्रेक्षावत् प्रह-
त्यङ्गप्रयोजनाभिधेयसम्बन्धप्रतिपादनपरः परमतनिराचिकीर्षया स्वमते ब्रह्मादितत्त्वापनां वैत-
ण्डिकाऽपि स्वप्रेदिप्रकटनाय सूचयद्वाह, —अविकल्पोति । रकः पुष्प इत्यद्वितीयं ब्रह्मेत्यर्थः ।
श्रुतिषु तथाश्रुतत्वात् । यद् यथा श्रुतिषु कृतं तत्तथा यथा ब्रह्मण आनन्दमयत्वं—इत्यादि ।

End. ननु सकलान्योन्याभाववृत्तिना केनचिदर्थेणानिच्छद्वयौद्देश्यत्वं स्यादित्यत आहः
अन्य इति । तन्मात्रवृत्तेरपार्थक्याप्यनिश्चयत्वात् ।

Colophon. इतः खण्डितत्वात् परिश्लेषवाक्यं नास्ति ।

विषयः । श्रीहर्षवृत्तखण्डनखण्डखाद्यस्य अभावखण्डनप्रकरणं यावत् व्याख्यानं ॥

No. 1989. श्रद्धागङ्गिकोदारः । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 32. Lines, 6 on a page. Extent, 499 s'lokas. Character, Maithili. Date, SK. 1716. Place of deposit, Magrápi, Post Madhubani, Darbhángá, Paṇḍit Kánái Jhá. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

मिति निरूपणं । एकस्मिन् दिने स्याद्यनिमित्ताग्नौचादिप्रतिरुद्धाद्ययोः कर्तव्यत्वे विधिनिरूपणं ।
 एवमेकस्मिन् दिने सतयोः पितोः आदिविधिकीर्तनञ्च । भौरचान्द्रमासविवेचनं । मलमासेऽपि
 नित्यनैमित्तिकवाङ्करणावश्वकतानिरूपणं । अथ विविधमतकीर्तनञ्च । पाकस्य वाडाङ्गतादि-
 निरूपणं । एकोद्दिष्टं प्रतिनिधिनौलीतिनिरूपणं । शूद्रेण तु सर्व्ववामाग्नेन आदकर्तव्यता ।
 आददिननिषिद्धानि । सर्व्वैरेव भ्रातृभिरैकोद्दिष्टं कार्य्यमितिकथनं । अनावास्यादिष्टतस्यापि
 पितुर्मध्याह्ने एकोद्दिष्टं विधायापराह्णे पाव्येण कर्तव्यमिति निरूपणं । दक्षिणावामदेवग्रानादिवि-
 धिकथनञ्च ।

No. 2021. ज्योतिःसारसमुच्चयम् । Substance, country-made paper, 12 x 3 inches. Folia, 62. Lines, 7 on a page. Extent, 1,494 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of Deposit, Navāni, Post Mādbepur, Darbhāngā, Paṇḍit Lāla Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Jyotihsāra-samuchchaya. On auspicious and inauspicious conjunctions of stars and planets with reference to the performance of civil rights, such as marriages &c. By Viśveśvara Daivajña.

Beginning. ज्योतिर्निबन्धानालोक्य व्यवहारोपपत्तये ।

तदचरेण क्रियते ज्योतिःसारसमुच्चयः ॥

यथा शिक्षा समूराणां नाशानां मणयो यथा ।

तद्वद्देवाङ्गमास्त्राणां ज्योतिषं सूद्धिं वर्त्तते ॥

विफलान्यन्यशास्त्राणि विवादक्षेपे केवलम् ।

प्रमाणं ज्योतिषं शास्त्रं चन्द्राङ्गो यत्र साक्षिणौ ॥

तत्र लग्नादिभावनिरूपणं । इत्यादि ।

End.

यानं पुरो निपतितं दृष्ट्वा च कन्या गर्भेण चातिमहती पुरतः स्मिता स्त्री ।

आगच्छति प्रविश गच्छति वा किमर्थं शब्दाः स्थिराश्च गमनं प्रतिपेक्षयन्ति ॥

Colophon. इति मणिककुलनलिनदिनेश श्रीविश्वेश्वरदैवज्ञकृतो ज्योतिःसारसमुच्चयः समाप्तः ।

विषयः । लग्नादिभावनिरूपणं । पञ्चविवेचनं । चन्द्रतारादिशुद्धिः । देशाचारादिशुद्धिः ।
 समयाशुद्धिविवेचनं । अतीचारादिप्रतिप्रश्नः । कन्याया वर्षशुद्धिः । कन्यालक्षणादिकथनं ।
 वरलक्षणादिकथनं । परिवेदनविचारः । विवाहसमयादनिरूपणं । द्विरागमनं । जातकर्म ।
 नामकरणप्रप्रश्नचूडाकरणकर्णवेधविद्यारम्भोपनयनादिकथनं । धनुर्बिद्या । पञ्चशान्तिः ।
 मणिकजातकादिशान्तिः । अज्ञाशयादिप्रतिष्ठा । वीजवपनं । ववाग्ने । मन्त्रज्ञानविधिः । वास्तु-
 विधिः । यावाचिन्ता । मङ्गलनिरूपणञ्च ।

No. 2022. सुबोधिनी । Substance, country-made paper, 13 x 5 inches. Folia, 250. Lines 9 on a page. Extent, 4,562 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Navāṇi, Post Mādhepur, Darbhāṅgā, Paṇḍit Vāṇsamāṇī Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Subodhinī. A Smṛiti digest, containing dissertations on the ten Saṅskāras, marriages of daughters, śrāddhas of various kinds, and domestic duties. By Ratnapāṇī Śarmā, son of Gaṅgoli Sanjīveśvara Śarmā. The work was compiled by order of king Rudra Siṅha of Mithilā.

Beginning. अन्वयेन जगतां हि कारकं तारकं विपदि विघ्नशरकरम् ।

सन्निधाय हृदि तन्वते कृते रत्नपाणिस्तुतिना सुबोधिनी ॥

देशे देशे च दातुर्विस्तमति सुयशःशोभसोमानतपचं

यस्याखण्डप्रतापो दहति रिपुकुलारण्यमेवानलौघौ ।

यत्पार्थ वेदपादेर्निवसति सुकृतं पाष्वंतीशक्तिभक्त्या

वीरः श्रीवद्रसिङ्गे जयति यत्पमणिस्त्रीरभुक्तैकभूपः ॥

कुर्वन् तस्य निदेशतो यत्पमणोः कल्याणमूर्तेरिनाम्

पारम्पर्यसमागतयत्तुतिप्रज्ञासमाज्ञादरीम् ।

सन्तत्यच निरङ्कुशा हि कवयो नैक्यं ततस्तुन किं

वैदेहस्तुतपण्डितौषकरणादृष्टिदा चेत् परम् ॥

शृण्वन्तु सन्तो विनयं मदीयं कुर्वन्तु + + सम लोलतायाः ।

कृतार्थता सज्जनधी यथा स्यात् पश्यन्तु मातृव्यमपास्य चैताम् ॥

अथाथमावश्यकतायां दहः ।

अनाथमी न तिष्ठेत् दिनमेकमपि द्विजः । इत्यादि ।

End.

अन्विनल्लघुचतुर्दशं तिथौ अनुकगोवस्य पत्युरनुकदेवशर्माण एकौहिष्ठ-
बाहमर्चं करिष्ये । इति सङ्कल्पं कुर्यात् । अद्यानुकगोव पते इदमासनं ते नम इत्यवमादिना-
सनादिदानं । एवमेव शूद्रकर्मकैकौहिष्ठबाहप्रयोगो ज्ञेयः ।

Colophon. इति गाङ्गीस्त्रीवीरस्त्रीवेङ्गरस्त्रुन्नीरत्नपाणिस्तुतीना सुबोधिनी समाप्ता ।

विषयः । आश्रमस्यावश्यकताकथनं । गार्हस्थ्यश्रमस्य श्रेष्ठत्वकथनं । कीदृशी कन्या विवा-
होत्तितन्निष्पन्नं । कन्यादानविवेचनं । परिवेषादिविवेचनं । कन्यादानाधिकार्यादिनिरूपणं ।
वाग्दत्तादिविवेचनं । गान्धर्वविवाहविधिकथनं । कन्यादानप्रयोगादिकथनं । स्त्रीशुद्धिनिरू-
पणं । एवंक्रमेण दशसंस्कारविधिकथनं । प्रयोगकथनञ्च । समुद्धृत्यनिरूपणं । तत्र वैतरणीदा-
नादिप्रयोगकथनं । एवं परच सर्वत्र प्रयोगकथनमिति ज्ञेयं । दाहादिविधिकथनं । ततः खान-

Colophon. इति बुधबालकुलोद्भूतमहामहोपाध्यायीभोविन्दकृताधिकरणसाला समाप्ता ।

विषयः । अधिकरणरूपपादिकथनं । तत्र अग्निहोत्रस्य कर्धनामधेयताधिकरणं । ओति-
ष्टामे सोमेनयजेतेत्यर्थं विधिर्नानुवाद इति निरूपणं । खलेवालीन्यायनिरूपणं । आभिवाधि-
करणं । विश्वेदाधिकरणं । रात्रिमन्त्राधिकरणं । विश्वजिह्वायः । दूपाद्यवनीयन्यायः । दर्शपौर्णमास-
विष्ठत्यधिकरणं । अभ्युदितेष्ट्याधिकरणं । संयोगेष्ट्यक्त्यायः । प्रजापतिव्रतविचारः । ऐच्छिकवि-
कल्पस्याष्टदेवपञ्चलकथनं । कृतिलिङ्गाधिकरणं । निषादाधिकरणं । अक्षान्यायः । तदन्नाप-
कथन्यायः । अथैवादाधिकरणं । पर्णतान्यायः । स्तुतमास्त्राधिकरणं । फलचक्षुःन्यायः । अक्षाधि-
करणं । प्रतिनिध्याधिकरणं । अविश्रमयत्नाधिकरणं । पाशाधिकरणं । नियमपरिसंख्याधिकरणं ।
कपालाधिकरणं । वेदो वेतिन्यायः । मुखं वेतिन्यायः । दक्षिणेमाधिकरणं । तन्त्रप्रसङ्गविवेचनं ।
गुणस्य कर्मभेदकलाधिकरणं । यथाधिकरणं । मन्त्रिपातन्यायः । आश्विन्यायः । पुरोडाशन्यायः ।
सर्व्वेष्ट्याधिकरणं । ग्रंथन्यायः । सूक्तवाकाधिकरणं । योगसिद्ध्याधिकरणं । सर्व्वशक्त्याधिकरणं ।
अपष्ट्याधिकरणं । आर्षेयाधिकरणं । कर्मधारयाधिकरणं । जातेष्ट्याधिकरणरूपविवेचनञ्च ।

No. 2082 रावणबधः । Substance, country-made yellow paper, 14 x 3 inches. Folia, 130. Lines on a page, 6. Extent, 2,900 ślokas. Character, Bengali. Date, S. 1326. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Verse. Correct.

Rāvaṇa-badha. An epic poem, in 22 cantos, on the adventures of Rāma and his invasion of Ceylon. The work is so composed that the different cantos treat successively of the different topics of grammar of the Sanskrit language. The writing is in well-formed Bengali letters, differing in no respect from the Bengali writing by Paṇḍits of the last century. The leaves are all stained with water marks, and the colour of the yellow orpiment with which they are dyed is very much faded, bearing unmistakable testimony to the age of the MS. The colour of the ink is well preserved, except in the marginal notes written at different times by different persons. The name of the scribe is Purushottama Deva Śarmā. The date of writing is Śaka 1326 = A. D. 1403. A facsimile of the last page showing the date is given in plate I.

The work is a standard text-book on grammar in Indian schools, and has already been printed several times, but the codex under notice is the oldest that has yet been discovered, and is worthy of notice

४७०

मनःशर्मधामाश्रमामिनविश्वप्रियवसामया॥दीपकनामवाक्यारय०॥पुनःकनठकवा०॥इत्यमर्षिवाक्याना०॥विद्या
कवगा॥इत्या॥काकमिदंविहि००मयावका०॥अथैवम
मकीवकि०॥अथैवम०॥इतिवउतीवउकयती
काडिउनुका०॥अथैवम०॥इतिवउतीवउकयती

नकाप्राः॥ २०१३५ अथवि०

उनकागमनाय

ननावकुनीनिशायीकीविधि०॥इत्यादयानुपमका
धवयामिमृनाथ॥इत्याकनम०॥अथैवम०॥इतिवउतीवउकयती
मर्षका०॥इत्याकनम०॥अथैवम०॥इतिवउतीवउकयती

३:५

FACSIMILE OF THE LAST PAGE OF A MS. OF THE BHATTI-KĀVYA, DATED ŚAKA 1336.

	<i>Page</i>
Pārthasārathi Mis'ra, ...	117
Pārvaṇa-chandrikā, ...	43
Pātaṇjala-bhāṣhya, ...	125
Pātaṇjala-sūtra-bhāṣhya, ...	201
Pātaṇjali, 124, 125, 194, ...	201
Pathyāpathya-vibodhaka, ...	126
Paushkara, ...	62
Picchhahilā-tantra, ...	252
Prabodhānanda Sarasvatī, ..	188
Pradyotana Bhaṭṭācārya, ..	187
Prabhāda, ...	62
Prakāśānanda Des'ika, ...	261
Prakāśātmā, ...	199
Prakāś'ikā, ...	169
Prakāṭārtha, ...	110
Prasnopanishad, ...	116
Prasnopanishadāloka, ...	116
Prasastapāda, ...	29
Praudha-manoramā, ...	146
Pravara Sena, ...	145
Prāyaś'chitta-kaumudī, ...	5
Prāyaś'chitta-prakāś'a, ...	187
Prāyaś'chitta-pārijāta, ...	300
Prāyaś'chitta-viveka-ṭippanī, ...	5
Premanidhi, ...	18
Premanidhi S'armā, ...	122
Prithivīdhara Acārya, ...	281
Puṇḍarikāksha, 145, ...	215
Puṇya-chandrodaya-purāṇa, ...	70
Purāṇa-sarvasva, ...	132
Puraṇjana, ...	20
Puraṇjana-charita, ...	20
Pūrṇānanda, ...	196
Pūrṇānanda Paramahaṇsa, ..	130
Purushottama, 216, ...	231
Purushottama Deva, 20, ...	298

	<i>Page</i>
Purushottama Deva S'armā, ...	144
Purushottama-māhātmya, ...	36
Pushpa-mālā, ...	17
Pu-skarāksha, ...	248
Pushpāṇjali, ...	297
Rādhā, 176, ...	218
Rādhāmohana Gos'vāmī, ...	179
Rādhānātha Bhūsura, ...	137
Rādhāramanadāsa, 232, ...	234
Rāghavānanda Sarasvatī, ...	11
Rāghavendra Muni, ...	169
Raghudeva Bhaṭṭācārya, ..	5
Raghuṇandana, 179, ...	235
Raghuṇandana Bhaṭṭā- cārya, 294, ...	296
Raghuṇandana S'armā, 238, ...	303
Raghuṇāthadāsa, ...	214
Raghuṇātha Sāryabhauma, .	159
Raghuṇātha S'īromaṇi, ...	189
Raghuṇātha S'īromaṇi Bhaṭṭācārya, ...	16
Raghuṇātha Vidyāvāchas- pati, ...	237
Raghuvaṇsa, ...	243
Raghuvaṇsa-viveka, ...	243
Rājendra, Mahārāja, ...	248
Rājñārāyaṇa Basu, ...	116
Rāma, 70, 112, ...	145
Rāmabhadrā Mahāmaho- pādhyāya, ...	142
Rāmabhadrā Nyāyālaṅkāra, ...	166
Rāmachandra Mis'ra, ...	48
Rāmagoṇinda, ...	228
Rāmadeva, ...	270
Rāmakānta Vāchaspati, ...	304
Rāmākṛishṇa, 111, 150, 280, ...	297

	<i>Page</i>
Rāmakṛishṇa Bhaṭṭāchārya,	
5,	140
Rāmakṛishṇa Bhaṭṭa Mahā-	
mahopādhyāya,	... 227
Rāmamohana Rāya, Rājā.	116
Rāmānanda,	68, 255
Rāmānanda Sarasvatī,	... 125
Rāmānanda Vāchaspati,	... 248
Rāmanātha Siddhānta,	... 196
Rāmanātha Vidyāvāchas-	
pati,	... 237
Ramāpati Mahāmaho-	
pādhyāya,	... 28
Rāmarīya Maṇi,	... 26
Rāma Tarkavāgīś'a,	... 230
Rāmāyana,	70, 268
Rāmendravana,	... 255
Rāmes'vara Bhaṭṭa Mahā-	
mahopādhyāya,	... 198
Raṅganātha Sāri,	... 6
Rāsa,	176, 213
Rāsa-gītā,	... 176
Rasamanjarī,	... 225
Rasendrakalpadruma,	... 227
Rasendrasāra-saṅgraha,	... 224
Rāsollāsa-tantra,	176, 213
Ratnākara Ṭhakkura,	... 23
Ratnapāṇi,	... 300
Ratnapāṇi S'armā,	30, 41,
42, 43, 44, 45, 47, 48, 55,	59
Rāvana,	70, 145
Rāvana-badha,	144, 215, 216
Rig Veda,	... 176
Roer, Dr. E.,	... 116
Ruehipati Mahāmaho-	
pādhyāya,	... 34

	<i>Page</i>
Rudra,	... 117
Rudradhara,	... 17
Rudradhara Mahāmaho-	
pādhyāya,	... 15
Rudra Sīūha,	... 47
Rūpanārāyaṇa, Rājā,	... 7
Rūpa Vedāntāchārya,	... 295
S'abdabhedā-prakāś'a,	... 298
S'abda-khaṇḍa,	... 28
S'abda-prakāś'a	... 123
Sabhā-parva,	... 153
Sad Upādhyāya,	... 303
S'aiva-sarvasva-sāra,	... 1
S'aiva-tantra,	... 272
S'ākta,	... 263
S'ākta-krama,	... 130
S'akti,	... 263
S'akti-tantra,	... 263
S'akti-vāda,	... 6
Saktivāda vivaraṇa,	... 6
Sālinātha,	... 225
Salya-parva,	... 157
Sambandha-viveka,	... 138
Samantabhadra Yati,	... 105
Sanatakumāra,	... 272
Sanātana Gos'vāmī,	... 190
Saṅgrām Shāb,	... 40
Saṅjives'vara S'armā,	30, 41,
42, 43, 44, 45, 47, 48, 55,	59
S'aṅkara,	111, 277
S'aṅkara Achārya,	116, 206,
280, 262, 295,	299
S'aṅkara Miś'ra,	... 9
S'aṅkara Miś'ra, Mahāma-	
hopādhyāya,	... 10
S'aṅkara S'armā,	... 128

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Sāñkhyāchārya, ...	260	S'is'u Mahāmahopādhyāya, ...	14
S'āñkhyā-sūtra, ...	260	S'is upāla-badha, ...	145
Sañkranti-viveka, ...	205	Sitā, ...	70, 71
Sannyās'rama S'armā, ...	271	S'iva, 1, 62, 171, 270, 272, ...	280
Saṅskāra-paddhati-rahasya, ...	237	S'iva Bhārati, ...	285
S'āntipushtikāñjali, ...	12	S'iva Bhaṭṭa, ...	174
S'ānti-s'ataka, ...	304	S'ivadharmā, ...	272
S'ānti-s'ataka-vyākhyā- taraṅgini, ...	304	S'ivadharmottara, ...	272
Saptasūtra-sannyāsa- paddhati, ...	295	S'ivapañchās'ikā, ...	282
Sāradā-tilaka, ...	233	S'ivārkodaya, ...	111
Sarasvatī-kanthābharana, ...	147	S'iva Sīṅha, ...	1
Sārātsāra-tattva-saṅgraha, ...	214	Skanda, ...	207
S'ārīraka-mimāṃsā-bhāshya- vivarana, ...	110	Skanda-purāṇa, 117, 171, ...	207, 255
S'ārīrakanyāya-nirṇaya, ...	277	Smaranākrama-mālā, ...	217
Saroja-kalikā, ...	39	Smārta-samuechaya, ...	165
Sarvāpukramanikā, ...	177	Smṛiti-chandrikā, ...	301
S'āstra-dpikā, ...	117	Smṛiti-kaumudī, ...	140
Sāttvatāchāra-vādārtha, ...	234	Smṛiti-pradīpa, ...	283
Saubhāgya-kāṇḍa, ...	259	Smṛiti-ratnākara, ...	240
Saunaka, ...	176	Smṛiti-saṅgraha-sāra, ...	235
S'eshagiri S'āstrī, ...	147	Smṛiti-tattvāmṛita, ...	12
S'eshanāga, ...	38	Spashtajātaka-paddhati, ...	303
Shaṭ-chakra, ...	196	S'rāddha-pradīpa, ...	299
Shaṭ-chakra-dīpikā, ...	196	S'rāddha-ratna, ...	52
Siddhānta-manjushā, ...	285	S'rāddha-viveka, ...	143
Siddhānta-manjarī-bhāva- dīpikā, ...	284	S'rāddha-viveka-bhāvārtha- dīpa, ...	143
Siddhānta-rahasya, ...	49, 51	S'reṇika, ...	70
Siddhāntārṇava, ...	159	S'rīdatta Paṇḍita, ...	195
Siddhāntavāgīś'a Bhāṭṭa- chārya, ...	237	S'rīdeva Mahāmahopādhyāya, ...	165
Siddhāntavindu, ...	275	S'rīdhara Sena, ...	148
S'īradeva, ...	139	S'rīdhara Svāmī, 145, 148, ...	149
		S'rīharsha, ...	9, 164
		S'rīkānta Paṇḍit, ...	215
		S'rīkara Achārya, ...	189

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
S'rikṛishṇa Chakravartī, ...	208	Tantra-kaumudī,	32, 254
S'rikṛishṇadeva Mahāmaho- pādhyāya, ...	201	Tantra-pradīpa,	140, 233
S'rīnātha, ...	189	Tantra-pradīpoddīpana, ...	149
S'rīnātha Āchāryachūdā- maṇi, ...	166	Tārā,	259, 278
S'ṛiṅgāra-tilaka, ...	253	Tāropanishad,	... 259
S'ṛiṅgāra-tilaka-ṭīkā, ...	253	Tattva-chandrikā,	... 205
S'ṛinivāsadāsa, ...	121	Tattva-chintāmaṇi, ...	28, 195
S'ṛiprasṇa, ...	62	Tattva-dīpana, ...	28
S'ṛisvāmī, ...	148	Tattva-dīpikā, ...	211
S'rīrāma Tarkālaṅkara, ...	189	Tattvāṃṛita sāroddhāra, ...	57
S'roti-kalpadruma, ...	283	Tattvasamāsa, ...	289
Subhagānandanātha, ...	267	Tattvasāra, ...	207
Subhakarmanirṇaya, ...	7	Tattvopanishad, ...	257
Subhāsinī, ...	286	Tiloya-sāra, ...	97
Subodhā, ...	146	Tīthi-nirṇaya, ...	60
Subodhinī, ...	47, 208	Trailokyamohana, ...	62
S'uddha Bhikṣu, ...	262	Trilochana Miśra Mahāma- hopādhyāya, ...	59
Suddhānanda, ...	277	Triloka-sāra, ...	97
Sudars'ana, ...	60	Traipuropanishad, ...	259
S'ūdrāchāra-chintāmaṇi, ...	22	Tripurā, ...	259
S'ūdrābhāṣa-kṛityatattva, ...	294	Tripurā-sundarī, ...	228
S'uddhi-darpaṇa, ...	197	Tripurāsundarī-stuti-kāvya, ...	228
Sugata, ...	62	Trivikramanārāyaṇa, Rājā, ..	7
S'ūlapāṇi, ...	5, 129, 143, 205	Tūlāpuruṣa, ...	134
S'ūlapāṇi Mahāmahopā- dhyāya, ...	138, 209	Udayana Āchārya, ...	126
S'uka, ...	175	Udvāhatattva-ṭīkā, ...	179
Sundaravara, ...	267	Uśmabhedā, ...	231
Sus'ruta, ...	223	Udyoga-parva, ...	155
Sūta-saṅhitā, ...	36	Vāchaspati Miśra, ...	22
Svāmī, ...	145, 148	Vāgdevī, ...	299
Svarodaya, ...	158	Vaibhāra-hill, ...	70
Svarodaya-ṭīkā, ...	158	Vaibhava, ...	62
Tantra-dīpikā, ...	264	Vaidika-līṅgārtha-vivechana, ...	110
		Vaidyanātha Payagunḍa, ...	26
		Vaijāligrāma, ...	34

ping liṅgams made of salt; ditto ditto of crystal or pearl; vessel for offering *arghyas*; offering of essences; ditto of *arka* flowers; ditto of oleander and *drona* flowers; proper flowers for offerings; merits of offering *Datura* flowers along with bilva leaves; ditto of surrounding the seat of liṅgams with garlands; ditto of making flower pavilions for liṅgams; ditto of worship with golden flowers; ditto of offering particular kinds of flowers on particular months; ditto of burning incenses; ditto of lamps; oil lamps may be offered if clarified butter be not available; ditto ditto lamps arranged in the form of a tree; ditto of lamps during the month of Kār-tika; ditto of ripe plums; ditto of the juice of sugarcane and molasses; ditto of flesh-meat; ditto of boiled rice, &c.; ditto of gold; ditto of singing by females; ditto a cow with a calf; ditto of kine, elephants, villages, districts, &c.; ditto of hanging bells in temples dedicated to liṅgams; ditto of awnings; ditto of jewels; ditto of flags; ditto of golden vessels; ditto of horses, &c.; ditto of heaps of sesamum seed; merit of waving lamps before liṅgams; ditto of repeating the mantras of Śīva; ditto of circumambulation; ditto of prostration; ditto of bathing in streams before a temple; ditto of smearing ashes on one's own body; ditto of putting on sectarian marks; ditto of adoration by a hermit; what to abstain from on the part of devotees to Śīva; penance at night; rules regarding the fast on the 14th of the wane in Māgha; worship on the 8th of the wane;—Here the codex breaks off.

Beginning. सूर्योचन्द्रमसौ दशौ तदुपरि ज्योतिर्मासं दर्शनं

विभाषो गणयन्निव + मनसं विचैकवीजं विभुः ।

धत्ते यः मिरसा सुधाकरकलामेकाङ्गमुद्रामयीं

देयादभ्युदयं निकालविदयं देवो भवानीपतिः ॥

गङ्गोमुद्रतरङ्गि + + मलसत् कीर्तिं च्छटाचालित

चौण्डिष्कानलमध्वपव्यंतवरो वीरव्रतालङ्घनः ।

भूपालावलिमौलिमण्डलमणिप्रत्यर्चिताङ्गिदया-

मोजश्रीमयश्चिह्नभूपतिरभूत् सर्वार्थकपद्मः ॥

दण्डद्वारवैरिद्विपकुलदलनाकण्डकण्ठीरवशी-

राभीमाशेषभूयन्मणिमुकुटतटज्योतिरद्योतिताङ्गिः ।

तत्तनुः पुण्ड्रकीर्तिर्द्वैशविनयदयादानदालिष्यदो

दयः सर्वार्थितातां मिथिलमुवि श्रयो देवमिदो बभूव ॥

दत्तं येन द्विजेभ्यो द्विरदरयमहादानमन्यैरश्वे
 का वार्ता लब्धदाने कनकमयतुलापूर्वयो येन दत्तः ।
 यस्य क्रीडातुलामस्तुल्यति स + + शसने वारिराभिं
 देवोऽसौ देवसिंहः चित्तिपतितिलकः कस्य न स्यान्नमसः ॥
 चौणीभर्तुःसुख वैरिबनिता वैदग्ध्यदीप्तानुरो-
 वद्धतः शिचिंसिंहदेववृत्तिर्भीरावतंसः सुतः ।
 शौर्य्योऽवज्जितगैः दुग्धज्जनमहीपाक्षोपनधीलता-
 नेकोऽनुत्तमतङ्गजाश्चकनकव्याभिरामोदयः ।
 संयामाङ्गधीमभीममदशस्त्रस्थानुज + + +
 दानस्त्रक्षिप्तकल्पवृक्षमहिमाऽप्यै पद्मसिंहो वृषः ॥
 कैलासोदरसेदरीयति शरद्राकाशमाक्रीयति
 प्रालेयाचलशेखरीयति यशो यस्यारविन्दीयति ।
 विद्यामङ्गिरसः सुतस्य विनयं रामस्य दत्तं मुनेः
 शौर्य्यं सूर्य्यसुतस्य धैर्य्यमवनेगाधीर्य्यमश्वनिभेः ।
 दानं दानवनन्दनस्य सकलं सारं समु + + ता
 धारा यः शरदिन्दुसुन्दरयशः चौणीपतिर्निर्मितः ॥
 दुग्धधाम्धेरेव श्रीगुणमण्डपे विश्वनिष्ठातयं मे
 सभूता पद्मसिंहचित्तिपतिदयिता धर्मकर्मकरीमा ।
 पत्न्युः सिंहासनस्था वृष्टमिच्छिलमहीमण्डलं पालयन्ती-
 श्रीमद्विद्यासदेवी जगति विजयते चर्य्यावत्यतीव ॥
 इन्द्रस्येव मही समुज्ज्वलमुखा गौरीव गौरीपतेः
 कामस्येव रतिः सुभावमधुरा सीतेव रामस्य या ।
 विष्णोः श्रीरिव पद्मसिंहवृषतेरेषा परा प्रेयसी
 विश्वनिष्ठातनया द्विजेन्द्रतनया जागर्ति भूमण्डले ॥
 दातारः कति नाभवन् कति न वा सन्ती च भूमण्डले
 नैकोऽपि प्रथितः प्रदानवशमो विश्वासदेव्याः समः ।
 यस्याः स्वर्णतुलामुखाविलम्बितादानप्रदाना + +
 स्वर्ण + + मृगीदशमपि तुलाकोटिध्वनिः श्रूयते ॥
 लीलालोलावनाली + चनिचयदलद्वीचिविसारभार-
 प्रयत्नोन्मत्तमुक्तातरलतरलद्वन्द्वमन्दोद्वाहः ।
 पुष्पात् पुष्पोपमालाकुलकलितलम्बद्वन्द्वमङ्गीतवही

Beginning. प्रथम्य नीरदश्यामं + + म गुणमन्दिरं ।

आख्यातवादसद्व्याख्या रघुदेवेन तस्यते ॥

सकदाख्यातवादस्य मम ग्रन्थविश्लोकनैः ।

कीदृश्याध्यापनं धीराः कुर्वन्तु निद्रिता अपि ॥

नैयायिकः परमते निराकर्तुं प्रथमतः तन्निरूपयति आख्यातस्येति ।

End. प्रवृत्तादिति लक्षणादिना उपपादने तु साधवेन तर्कस्यैव अरणीकरणीयत्वादिति भाव इति दिक् ।

Colophon. इति महाभारतपाध्यायश्रीरघुदेवभट्टाचार्यविरचितमाख्यातवाद्वाक्याख्यार-
हस्यं परिपूर्णमिति ॥

विषयः । आख्यातवादस्य व्याख्यानं ।

No. 1986. शक्तिवादविवरणं । Substance, country-made paper, 12 x 3 inches. Folia, 62. Lines, 6 on a page. Extent, 1,372 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Magráni, Post Madhubani, Darbhāngá, Pandit Kánái Jhá. Appearance, fresh. Prose. Correct.

S'aktiváda-vivarana. A commentary on the S'aktiváda of Gadádharma. By Kṛishṇa Bhaṭṭa, son of Raṅganátha Suri, and brother of Nárāyaṇa.

Beginning. श्रीकृष्णचरणौ नत्वा शक्तिवादार्थदीपिकां ।

करोति सम्प्रदायेन लक्ष्यभट्टो मुदे सतां ॥

सङ्केतोऽभिधारूपप्रतिपाद्यक इति मीमांसकमतं । लक्षणा च शक्तिशेष इति वैयाकरणमतं । तदुभये कटाक्षयन्नाह सङ्केत इति । अथ नीरं गङ्गापदार्थसम्बन्धि न गङ्गापदार्थ—इति ज्ञानेऽपि गङ्गायां घोष इत्यादितः शाब्दबोधोद्घातः सङ्केतमात्रेणोपपन्नितो न लक्षणा-
तिरिक्तवृत्तिः स्वीकार्येत्यभिप्रायेणाह लक्षणा चेति । इत्यादि ।

End. पर्यायताज्ञानस्य न्यायादिमते द्वयोः पदयोः तदर्थोपबन्धितशक्तिमत्त्वज्ञानादि-
रूपत्वात् तत्कालीनस्य विशिष्टशक्तिज्ञानस्य सर्वमते लोमसुष्णविशेषकलोमप्रकारकफलजनकतया
भवन्मते तदनुपपत्तेः । + + + + पर्यायताज्ञानस्य पशुपदं लोमत्वशक्तमित्याकारतया
लोमसुष्णविशेषकशाब्दबोधे बाधकाभावादिति ।

Colophon. इति श्रीरङ्गनाथसुरिस्त्रिभुवनारायणानुजलक्ष्यभट्टविरचितं शक्तिवादविव-
रणं सम्पूर्णं ।

विषयः । गङ्गाधरभट्टाचार्यलक्षितशक्तिवादस्य व्याख्यानं ।

No. 1987. **सुभकर्मनिर्णयः** । Substance, palm-leaf, 12 × 2½ inches. Folia, 100. Lines, 5 on a page. Extent, 1,082 s'lokas. Character, Maithilī. Date, L. S. 584. Place of deposit, Magrápi, Post Madhubanī, Darbhāṅgá, Paṇḍit Kánái Jhá ; another copy with Chhoti Jhá. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

S'ubhakarma-nirṇaya. A digest of the rules regarding the performance of domestic rites according to the ordinances of Gobhila. By Murári Miśra. The work was compiled under the auspices of Rájá Trivikramanáráyaṇa, son of Jagannáráyaṇa, grandson of Naranáráyaṇa, great-grandson of Vīranáráyaṇa, great-great-grandson of Rúpanáráyaṇa, and great-great-great-grandson of Lakshmináráyaṇa.

Beginning. वन्दे मन्दतनूजं जगदात्म्यं निरालम्बं ।

सन्देहतिमिरमिहिरं निगमनिवेद्यमहः किमपि ॥

दुष्टानामेकशाला हरिचरणपरः पारवर्गस्य पाता

वैरिघ्नेलीनिहन्ता युतिजितमदनः श्रीभूमिप्रदाता ।

विश्वयापिप्रतापस्त्रिजगति विदिते चारु + वङ्गदेशे

लक्ष्मीनारायणाख्यः समभवदवनीपालमालावतंसः ॥

कुमार इव गौरीशान् पारिजात इवाम्बुधेः ।

रूपनारायणो राजा लक्ष्मीनारायणादभूत् ॥

वारं वारमुदारतैश्चवतामस्यापि भूमीभृता

द्वारं द्वारमुपेत्य चत्न सदसा भिन्नमलम्बा बुधाः ।

एतस्मिन् समये स चेत्यकरुणः श्रीरूपनारायण—

स्तिष्ठेदित्यभिधाय लोलशिरसः पाणिं क्षिपन्त्यर्चिनः ॥

श्रीवीरनारायणमेदिनीन्द्रः श्रीरूपनारायणभूमिशालात् ।

जातस्ततः सूर्यगुणैरुपेतो यथा जयन्तो विबुधाधिराजान् ॥

उपासु प्रविशन्नपि प्रतिमठश्रेणीषु हृद्यन्मना

भित्तुभ्यो मुकुटपर्वप्रपि यङ्गन्यस्त्रायमानाननः ।

प्रागत्यन्तरा रिपून् परिभवन्नप्युन्नतान्कक्षपो-

धन्यो + जगतीतले भवतु कः श्रीवीरनारायणान् ॥

शिरोरत्नं राज्ञां जननयनराकाक्षिमकरो-

निवासो धर्माणां रणविजयलक्ष्म्याः प्रियतमः ।

सम्प्रदादुराज्ञो नयविन्दयविद्यावलमति-

विधां पारावारः स खलु नरनारायणकृत्पः ॥

विध्यसंवादः स्मृतिनामधेयं चतुर्विधं मानमुदीरयेत् ।

पादैश्चतुर्भिस्त्रिहलवणस्यैः सूत्रान्वितैः सिद्ध्यति कर्मवृत्तं ॥

अन्याचरमसन्दिग्धं सारद्विज्ञतोमुखं ।

असोभमनवशश्च सूत्रं सूत्रविदो विदुः ॥ इति ।

तत्र मीमांसासूत्रसन्दर्भोऽथातो धर्मजिज्ञासेति । इत्यादि ।

End मेघपतिशब्दस्य देवतापरत्वाद् यत्र शण्देवता तत्राविकारो यत्र देवतासङ्ख्य-
भेदस्तत्रावश्यमूहस्तत्रादेवताभेदे ऊह इति स्थितं ।

Colophon. इति श्रीराघवानन्दसरस्वतीविरचितमीमांसासूत्रादीधितौ नवमाध्यायस्य
तृतीयः पादः ।

विषयः । न्यायप्रदर्शनपूर्वकं मीमांसासूत्रस्य नवमाध्यायतृतीयपादान्तं व्याख्यानं ।

No. 1992. स्मृतितत्त्वामृतं । Substance, palm-leaf, 11 × 2 inches. Folia, 112. Lines, 5 on a page. Extent, 2,428 ślokas Character, Maithilī. Date, L. S. 505, = Sk. 1546. Place of deposit, Magráni, Post Madhubanī, Darbhāngā, Paṇḍit Kánai Jhá; a second copy with Paṇḍit Chhoṭi Jhá of that place. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Smṛiti-tattvāmṛita. A digest of the rules of the Smṛitis. The codex under notice contains the chapter on rites for the pacification of adverse divinities, and works of public utility, and is called *Sántipañśh-ṭikānjālī*. By Vardhamāna Mahāmahopadhyāya, son of Bhavēśa by Gaurī.

Beginning. श्रीदिव्यपदककुलप्रभवस्य गौरी मा तस्य सत्त्वविभवे शतनूङ्गाय ।

श्रीवर्द्धमानकृतिनः त्रितशान्तिपुष्टितत्त्वामृतं पिबत निर्द्वैतिमेतु चेतः ॥

अवहारोऽन्यथा लोके साम्प्रतं शास्त्रमन्यथा ।

तथोर्विद्वदयोः शास्त्रं बलवत्तादिदादतं ॥

इह योग्येमावेव सर्वेषामपेक्षितौ तत्र शङ्कितानिष्टनिवृत्तिः सेमः स इह शान्तिरित्युच्यते ।
तदर्थं कर्म शान्तिकं । अपूर्वामीष्टलाभो लब्धपरिरक्षणश्च योगः । तदर्थं कर्म पौष्टिकं । इत्यादि ।

End. फलानाम्निर्पद्यन्तं दण्डवारिणा भवितव्यं कर्मोपमाने फलप्राप्तिः । इति पौष्टिकं
कोशः ॥

गौरी-भवेत्पुत्रेणाङ्गं वर्द्धमानविवुधेन ।

स्मृतितत्त्वामृतनाम्नि विवन्धशान्तिकपौष्टिकं कर्म ।

Colophon. रति रुद्रामहोपाध्यायश्रीवर्द्धमानकृतैः स्मृतितत्त्वामृतैः शान्तिकपौष्टिकाञ्जलिः
मम प्रः । शुभमस्तु । लसं ५०५ । शके १५४६ ।

विषयः । शान्तिकपौष्टिककर्मनिर्णयः । तत्र शान्तिकपौष्टिककर्म्मस्वरूपकथनम् । होमादीनामु-
भयरूपत्वकथनम् । यागसूत्रकथनम् । होमसूत्रकथनम् । यज्ञसूत्रकथनम् । शान्तिकामेन ग्रन्थयज्ञः कार्यं
इति निरूपणम् । तत्र तावत्सूत्रिकादिना सूर्यादिनवपञ्चाणां प्रतिष्ठितनिर्माणकथनम् । पञ्चाणां
सूक्तिवर्णनम् । पञ्चाणां जन्म-स्थान-जाति-गोत्रादिकमज्ञात्वा होमानुष्ठाने दोषकथनम् । तेषां
जन्मादिकीर्तनञ्च । पञ्चाणामग्निभेदकथनम् । मण्डलादिमंथानकथनम् । ग्रन्थयज्ञकालादिनिरू-
पणम् । दक्षिणायनादौ निषिद्धाऽपि मलितसूत्रादौ शान्तिकं कर्म्मव्यमेवेति निरूपणम् । होमद्रव्येषु
प्रतिद्रव्यं, विशेषपरिमाणकथनम् । परिसमूचनादिषु प्रत्येकं मन्त्रकथनम् । रूपनारायणधर्मधर-
कृतग्रन्थयज्ञपदतिरूपणम् । पञ्चाणां पूजाविधिकथनम् । होमविधिकथनम् । चिणानिरूपणम् ।
शान्तिकपौष्टिककामेन अन्तर्वित्तेनापि कुपितग्रन्थस्य पूजा कर्म्मव्येतिकथनम् । पञ्चाणां प्रत्येकं
वक्रत्वादिकथनम् । उन्मत्तनिरूपणमुखेन द्विविधाद्भुतनिरूपणम् । तत्र नैमित्तिकाद्भुतानि ।
दिव्यान्तरिक्षाद्भुतादिनिरूपणम् । अद्भुतानां फलपाककालकथनम् । विविधाद्भुतनियमेन शान्ति-
व्यवस्थाकथनम् । तत्र अभिचारमहादौ अभयशान्तिकथनम् । राजयक्षरोग-भूकम्पादौ वैष्णवी-
शान्तिकथनम् । पशुमरकादौ रौद्रीशान्तिकथनम् । वेदनाशानास्त्रिकादौ ब्राह्मीशान्तिकथनम् ।
अभिशापप्रसववैकल्यादौ प्राजापत्याशान्तिकथनम् । उपस्कारादौ कौमारीशान्तिकथनम् । वन्दि-
वैकल्यादौ अग्नेयीशान्तिकथनम् । भृत्याभिमर्षणादौ गार्ग्यशान्तिकथनम् । अपभृत्यधननाशादौ
कौवेरीशान्तिकथनम् । दृष्टादीनां वैकल्ये पार्थिवीशान्तिकथनम् । एवमन्यत्र प्रत्येकं शान्तिकथनम् ।
सूर्यादिषु ग्रहेषु उन्मत्तकथनपूर्वकं प्रत्येकं शान्तिकथनम् । वायव्यमण्डलफलकथनम् । एवमाग्नेय-
वारुणादिफलकथनम् । ग्रहयुदनिरूपणपूर्वकं तन्त्रशान्तिकथनम् । ग्रहणफलकथनम् । ज्ञादी-
सूत्रवशान्तिकथनम् । अभियेकदेश-जाति-नक्षत्रपीडनां शान्तिकथनम् । नभोऽन्त्याशान्तिकथनम् ।
निर्घातशान्तिकथनम् । दिग्दाहशान्तिकथनम् । ज्ञायाद्भुतादिशान्तिकथनम् । उन्मत्तापातादौ
शान्तिकथनम् । वातातिदृष्ट्याद्भुतशान्तिकथनम् । आग्नेयमण्डलादिफलकथनम् । जलाशयाद्भुत-
कथनपूर्वकं तन्त्रशान्तिकथनम् । प्रतिमाद्भुतादिशान्तिकथनम् । दृष्टवज्जीवंगुल्फाद्भुतशान्तिकथनम् ।
शकुनाद्भुतशान्तिकथनम् । मृदङ्गादिवाद्याद्भुतशान्तिकथनम् । वस्त्राद्भुतशान्तिः । शस्त्राद्भुतशान्तिः ।
मानुषाद्भुतशान्तिः । प्रपञ्चाद्भुतशान्तिः । अद्भुतानां फलपाकप्रसङ्गकथनम् । पौष्टिककर्म्मविधि-
कथनम् । गायत्रीहोमादिविधानम् । षडङ्गविधानकीर्तनम् । प्राजापत्यादिविधिकथनम् । चान्द्रा-
यणादिविधिकीर्तनञ्च ।

No. 1993. लिङ्गवृत्तिः। Substance, palm-leaf, 10 × 2 inches. Folia, 34. Lines, 5 on a page. Extent, 481 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit Magrápi, Post Madhubaní, Darbhánga, Paṇḍit Kánai Jhá. Appearance, old. Prose. Correct.

Liṅga-vṛitti. On the genders of words. By Vararuchi Achárya.

Beginning. यावान् कश्चिन् चान्नः शब्दो नपुंसको बोद्धव्यः । यावानिति परिमाण-
वाची शब्दः कचिदिति अनिर्दिष्टनामधेयः । च क्लृप्ते यस्य स चान्नः । शब्दान्तेऽनेनाद्या इति
शब्दः, अभिलष्य इत्यर्थः । स च शब्दश्चतुर्विधः । जातिशब्दः, गुणशब्दः, क्रियाशब्दः, यद-
श्वाशब्दश्चेति । इत्यादि ।

End. अयं योनिरियं योनिः गृह्यस्थानं । वाग्विषयस्य सङ्गतः संक्षेपत एव लिङ्ग-
विधिस्ततः । यन्मोक्षमय सद्भिस्तत्कालतएव बोद्धव्यं ॥

Colophon. इत्याचार्यश्रीवररुचिकृता लिङ्गवृत्तिः समाप्ता ।

विषयः । क्वचिदन्याचरनिर्देशेन क्वचिच्च पर्यायोक्तेन शब्दानां निहानुशासनकीर्तनं ।

No. 1994. जातकसारः। Substance, palm-leaf, 11 × 2 inches. Folia, 23. Lines, 5 on a page Extent, 432 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magrápi, Post Madhubaní, Darbhánga, Paṇḍit Kánai Jhá. Appearance, old. Mostly in verse. Correct.

Játakasára. An epitome of horoscopy. By Sísu Mahámahopádhyaýa.

Beginning. ताम्रीचरीमखिलदेवकिरीटकोटि-रत्नांशुकेशरितपादसरोजलक्ष्मी ।

रन्ध्रकवचुरजटाक्षयचाक्षन्दोतावदात्ममुष्णतामरभां नमामि ॥

तरणिरजनिनाथौ पार्थिवः सौमस्तुनक्षिदिवपतिपुरोधा भार्गवो भानुस्तुनः ।

शिशिरकरविरोधी केतवश्चेति सर्व्वे विदधतु वज्रभास्यं वो नभोगा नवैते ॥

सौमभार्गवबुधेन्दुभास्कराः सौम्यशुक्रधरणीतनूद्ववाः ।

जीवभानुसुतभानुजा गुरु-राश्वथीशमरणा यथाक्रमं ॥ इत्यादि ।

End. रजनिकिरणदुग्धाब्धौ विधौ बुद्धितेजाः प्रबलदलनविश्वाराशिपीयूषपूर्णः ।

नयविनयकलात्मा दुष्कृतध्वान्तहन्ता विधुरिव विमलश्रीराजतिथीवदशः ॥

तस्यात्मजेन शिशुना सुखबोधहेतोरालोक्य जातकमवधि + + + चैव ।

सूलात्मकं हितमयं प्रथमप्रवेशं बलस्य पालनमतोऽस्य वधा-विधेयं ॥

Colophon. रति सञ्ज्ञेपाध्यायश्रीमिश्रविरचितो जातकसारः ॥

विषयः । राशितद्धीश-खेटादिनिरूपणं । जातकलप्रज्ञानोपायकीर्तनं । पितृपरोक्षे-
जन्मकथनविधिः । अरिष्टकथनं । अरिष्टभङ्गकीर्तनं । परमयोगनिरूपणं । राजयोगकथनं ।
अनपादियोगकथनं । कौमुद्रमयोगकथनं । रविष्ठतवेष्टादियोगकथनं । नवार्शकफलकथनं ।
द्वादशांशफलकथनं । ग्रहदृष्टफलकथनं । अथमाष्टकयोगनिरूपणं । स्त्रीजन्मचिन्तनं । तत्र वैध-
व्यादिज्ञानोपायकथनं । जारजयोगनिरूपणं । परमोक्षप्रदकथनं । विकाशस्थितग्रहफलकथनं ।
नीचप्रदादिफलकथनं । ग्रहचययोगकथनं । चतुर्पदादिफलकथनं । तनुस्थानादिप्रदफल-
कथनञ्च ।

No. 1995. व्रतपद्धतिः । Substance, palm-leaf, 10 x 2 inches. Folia, 62, Lines, 5 on a page. Extent, 1,306 śloka. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Magrāni, Post Madhubanī, Darbhāngā, Paṇḍit Kānāi Jhā two other copies, one with Paṇḍit Chhoṭī Jhā, another at Naḍuyārgam, Post Madhubanī, with Paṇḍit Kaṇṭu Jhā. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Vratapaddhati. On optional fasts and penances, called Vratas. By Rudradhara Mahāmahopādhyāya.

Beginning. आष्टसूक्तलतादुबोध श्रीवदधरभर्माणा ।

नानानिबन्धसिद्धासौ लिख्यते व्रतपद्धतिः ॥

तत्रादौ व्रतसामान्यधर्माः । तत्र देवताः ।

अभुक्ता प्रातराहारं स्वात्माश्च समाहितः ।

सूर्यादिदेवताभ्यश्च निवेद्य व्रतमाचरेत् । इत्यादि ।

End. वस्तुस्तु तत्रापि शुद्धादेरभिलाषं कर्तुमर्हति सतोऽपि लब्धादित्यश्च अत्रयोजक-
त्वादिति । एष श्रीआष्टचरणोद्गीतः समयप्रदीपानुसारी पन्थाः ॥

Colophon. इति महासहोपाध्यायश्रीवदधरलता व्रतपद्धतिः समाप्ता ।

विषयः । सामान्यतो व्रतधर्मनिरूपणं । उपवासादिसंस्कारविवेचनं । स्त्रीणां समर्तृकाणां
पतिपार्थक्येन उपवासनिषेधकथनं । वैश्वशुद्धशेक्षिराचपक्षराचोपवासनिषेधकथनं । गृहीत-
व्रतापालने दोषकथनं । मासलक्षण-तदिभागादिकथनं । द्युष्मादितिथिव्यवस्थाकथनं । नक्ष-
त्रव्यवस्थाकथनं । हविष्यद्रव्यनिरूपणं । आदित्यव्रतविधानं । तत्र रविवारे उपवासव्रतविधानं ।
उभयसप्तमीव्रतकथनं । आरोग्यसप्तमीव्रतविधानं । फलसप्तमीव्रतकथनं । देवीव्रतविधानकथनं ।
तत्र कुन्दचतुर्थीव्रतविधानं । शिवव्रतविधानं । तत्र अष्टम्यां नक्षत्रभोजनव्रतविधानं । रौद्रव्रतवि-
धानं । महाव्रतविधानकथनं । तत्र लिङ्गादिपूजाविधानकथनं । गोमयादिलिङ्गपूजाविधानं ।
एकादशीव्रतविधिकथनं । अशुन्यग्रथनव्रतविधानं । यावज्जीवैकभक्तव्रतविधिकथनं । मास-

परित्यागविधानादिकथनं । एकभक्षणव्रतविधिकथनं । शकमावाहारव्रतविधानकथनं । व्रण-
मावाहारव्रतविधिकथनं । एकरावद्विरावचिरावाद्युपवासव्रतविधानं । एकान्तराद्युपवासव्रतवि-
धानं । द्वादशभामहृत्यविधिनिरूपणं गृहभ्रान्तिकरणविधिकथनं । प्रसादनगृहहरणप्रायश्चित्तं ।
जन्मतिथिहृत्यनिरूपणं । मृतिकावष्टीपूजाविधानकथनं । वास्तुपूजाप्रकारादिकथनं । विशा-
रमविधिकथनं । पक्षपर्वहृत्यनिरूपणं । तिथिवारनियतहृत्यादिविधानं । श्रावश्रकशाहकाला-
दिनिरूपणं । चन्द्रादिपक्षहृत्यनिरूपणं । भक्षणमामलकूपकथनपूर्वकं तत्र हृत्यनिरूपणं ।
एकोद्दिष्टवाहकालनिरूपणञ्च ।

No. 1996. **निव्यालनिर्वचनं**। Substance, country-made paper, 16 × 3 inches, Folia S. Lines, 8 on a page. Extent, 288 ślokaś. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Magrānī, Post Madhubanī, Darbhāngā, Paṇḍit Kānāi Jhā. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Mithyátva-nirvachana. A dissertation on unreality leading to the conclusion of the unity of the human and the divine souls, and the substantial unreality or mere phenomenality of the universe as distinct from that soul. By Gokulanátha Upádhyáya, Mahámahopádhyáya.

Beginning. रज्जुमयैर्धनान्यविद्यया यच्च कल्पितमतात्त्विकं जगत् तत्परं किमपि वस्तु-
 गोकुले नन्दवेग्मनि निक्षीय तिष्ठति ॥ विद्यद्वायुवज्रवारिवस्तुधादिरच्येतनप्रपञ्चो भिष्या-
 जल्लवान् दृश्यत्वात्परिच्छिन्नत्वात् तव यस्य वस्तुनो यव यच्च धर्मिणि यत्कालदेशावच्छेदेन —
 इत्यादि ।

End. वक्तुः स्वजन्यत्वं स्वाधिकरणक्षणनिष्पत्तिप्रतियोगिवाक्यवृत्त्यानुपपन्नोक्तं वाक्या-
र्थज्ञानादेशानिरूपितसाध्यत्वाविवक्षितं चेति संसर्गवयेण प्रयत्नवत्त्वं तान्यर्थमिति निष्कर्षः॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायगोकुलनाथोपाध्यायविरचितं सिध्दान्तनिबन्धनं पूर्ण-
मिति ।

विषयः । भिष्यात्वरूपनिरूपणपूर्वकं प्रपञ्चस्य भिष्यात्वरमंस्थापनं । प्रपञ्चादुपासनादि
स्वरूपकथनमन्तेन जीवभ्रष्टैक्यादिकीर्तनञ्च ।

No. 1997. लोहावनीप्रकाशटिप्पणी । Substance, palm-leaf, 10 x 1 inches. Folia, 64. Lines, 4 on a page. Extent, 1,393 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magráñi, Post Madhubani, Darbhāngá, Pañḍit Káñai Jhá. Appearance, old. Prose. Correct.

Līlāvati-prakāśa-tippaṇī. A gloss on Vardhamāna's commentary on the Līlāvati. By Raghunātha Śīromaṇi Bhaṭṭācārya.

Beginning. ॐ नमः सर्वभूतानि विष्टभ्य परितोषते ।

अखण्डानन्दोपाय पूर्णाय परमात्मने ॥

पदेन पदार्थ इत्यवधारणस्य भाष्यादावभावात् आक्षेपावहेतेराद्य इति अवधारणपरोऽवधारणप्रयोजनकः विभागो विभजनं तदर्थः कादाचित्कः । विभागात्मकमिति पाठस्य सुगम एव विभागे विभागोद्देश्यत्वेन अभिमतं न्यूनाधिकसंख्यावच्छेदे—इत्यादि ।

End. अकारणेति । अन्वयव्यतिरेकाभ्यां क्वचिदकारणनाशस्यापि स्वकार्यनाशकत्वे न क्षतिरिति सन्नर्थः ।

Colophon. इति श्रीशिवरोक्षभट्टाचार्यविरचिता लीलावतीप्रकाशटिप्पणी समाप्ता ।
विषयः । वर्तमानकृतप्रकाशमभिधानाया लीलावतीटीकाया आख्यानं ।

No 1998. पुष्पमाला । Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 4. Lines, 6 on a page. Extent, 60 s'lokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Magrápī-grām, Post Madhubanī, Darbhāngá, Pandit Kánái Jhá. Appearance, new. Verse. Correct.

Pushpa-málá. On the different kinds of flowers and leaves appropriate for the worship of particular divinities and at particular rites and ceremonies. By Rudradhara.

Beginning. आनीकुन्दशमीकुशेशयकुशाशोकं वक् किंशुकं

पुष्पागं करवीरचम्पकजवाशेफालिकाकुलकं ।
वासनीशतपविकाविचकिलं मन्दारमर्काक्षयं
पीताम्बानकनागकेशरमिदं पुष्पं रवेः शस्यते ॥ इत्यादि ।

End. आहृत्य पत्रपुष्पं निपुणं कलरतवपारिजातादेः ।

पूजाविधौ सुराणां प्रमलदलपुष्पमालये ॥
वृद्धधरेण मनोरम गुणजालेन गुम्फिता यत्नात् ।
तनेतु तेषां मनसि चिरं सर्वविबुधानां ॥

विषयः । सूर्यपूजने विहितविहितपुष्पनिरूपणं । एवं शिव-विष्णु-दुर्गा-लक्ष्मी-विष्णु-सूर्यभेदानां पूजने विहितविहितपुष्पवर्णनानिरूपणं । सर्वसुरपूजने वर्जितपुष्पकथनं । आद्यादौ विहितविहितपुष्पकथनम् ।

No. 1999. धर्माधर्मप्रबोधिनी । Substance, country-made paper, 14 × 3½ inches. Folia, 157. Lines, 8 on a page. Extent, 3,120 ślokaś. Character, Maithilī. Date, Sm. 1410. Place of deposit, Navāni, Post Mādhēpurā, Darbhāṅgā, Paṇḍit, Vāṇsamāṇi Jhā. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Dharmādharmā-prabodhinī. A digest of the Smṛiti rules regarding duty. By Premanidhi, son of Indrapati Mahāmahopādhyāya, of Mithilā. The work was completed at Mysore, in the Nizām Shāhi dominion, in Samvat 1410, = A. D. 1353. It is divided into 12 chapters, thus—I. Daily duties. II. Worship. III. S'rāddhas. IV. Impurities. V. Purification. VI. Marriage. VII. Religious benefactions. VIII. Duties during times of distress. IX. Optional fasts. X. Pilgrimage. XI. Expiations. XII. Fruits of former works. Duties common to all classes, &c.

Beginning. जयति जयति गौरीबालको विप्रवर्णा

जयति जयति देवे भानुकोटिप्रकाशः ।

जयति जयति ++ चैकदन्तः सुख्यो-

जयति शुभमजाश्वः पातु नः सिद्धिदाता ॥

प्रणम्य जगदाधारं गुरुचैव विशेषतः ।

क्रियते ब्राह्मणार्थाय धर्माधर्मप्रबोधिनी ॥

अथ प्रातःकृत्यं । तच्च स्मृतिसमुच्चये,—दक्षः ।

प्रातरवस्थाय कर्तव्यं गृहकृत्यं दिने दिने ।

तत् सर्वं सम्यक्क्यामि द्विजानां विधिभिर्दये ॥ इत्यादि ।

End. मन्वादिस्मृतिमालोक्य याज्ञवल्क्यं तथैव च ।

श्रीमत्प्रेमनिधिधीमान् चकरोऽधर्मप्रबोधिनीम् ॥

श्रीमद्राजनिजामसाहचर्ये साहिष्मती या पुरी

सा मे पूर्वजवामभूच्च सततं देवोऽपि सां वाञ्छति ।

श्रीमन्मैथिलटंकूरेन्द्रपतिजो यत्नेन दृष्ट्वा स्मृतिं

कार्योकार्थविचारणार्थमकरोऽदेवोऽपकण्ठे वसन् ॥

Colophon. इति महाभक्तोपाध्यायसदुक्तश्रीमदिन्द्रपतिस्त्रुतश्रीप्रेमनिधिविरचिते धर्माधर्मप्रबोधिनी द्वादशोऽध्यायः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

सामे सामि सिते पक्षे षष्ठां वै भद्रवासरे ।

यत्नेन पाक्षतां विप्रैः समाप्रेयं प्रबोधिनी ॥ संवत् १४१० ॥

विषयः । प्रथमेऽध्याये,—आचारनिरूपणं । तत्र प्रातःकृत्यविधिः । मूत्रपुरीषाद्युत्सर्गस्या-
नादिनिरूपणं । षड्विधमौनविधानं । शौचविधिः । परिधानीयवस्त्रनिषेधः । सन्ध्यास्नानजप-
होम-देवपूजातिथ्यवैश्वदेवकपपट्कर्मानिरूपणं । तत्र विविधस्नानविधानं । आचमनविधानं ।
दन्तधावनविधिः । तत्र मन्त्रादिकथनञ्च । शौरकर्मान्विधिः । तैलनिषेधः । क्वचित् तैलाभ्यङ्ग-
विधिः । प्रातःस्नानविधिः । तिलकविधिः । कुशमाद्यात्म्यं । तदुत्पादनविधिः । तर्पणविधि-
कथनञ्च ।

द्वितीयेऽध्याये,—अभिवादनविधिः । देवपूजाविधिः । तत्र अर्घ्यपात्रादिविधिः । पुष्प-
निरूपणं । अनुलेपनविधिः । भूपदीपनैवेद्यासनादिविधिः । प्रतिमानिरूपणं । शिवस्तिङ्गमा-
द्यात्म्यं चण्डिकापूजाविधिः । विष्णुपूजाविधिः । घण्टावादनविधिः । शङ्खपूजाविधिः । होम-
विधिः । वैश्वदेवविधिः । आतिथ्यविविधकथनञ्च ।

तृतीयेऽध्याये,—आहविधिः । तत्र आहपूर्वदिनकृत्यं । एकादिष्टविधिः । आहकालनियमाः ।
तीर्थयात्राविधिः । विघ्नपतितादिआहविधिः । ह्योत्सर्गविधिः । आहधिकारिणः । दादशविध-
पुत्रविवेचनं । मन्त्रमासादिनिरूपणं । विषग्रन्थादिस्तनानां आहविधिः । अपरपञ्चमावस्थादि-
आहविधिः । आहप्रशस्तद्रव्याणि ।

चतुर्थेऽध्याये,—अशौचनिरूपणं । मर्यादौचादिदशविधाशौचनिरूपणं । अशौचसङ्कर-
निरूपणं । बालाशौचं । स्त्र्यशौचं । सत्युविशेषाशौचं । सपिण्डाशौचं । निर्धरणाशौचं
पिण्डदानविधिः । अशौचान्दिनकृत्यं ।

पञ्चमेऽध्याये,—द्रव्यशुद्धिनिरूपणं । तत्र अन्नशुद्धिलेपशुद्धादिनिरूपणं । धातुशुद्धिः ।
वस्त्रादिशुद्धिः । ग्रन्थादिशुद्धिः । लणकाद्यादिशुद्धिः । स्वभावशुद्धिः । उच्छिष्टादिस्पर्शशुद्धिः ।
नानावकुस्पर्शशुद्धिः । अग्नेयस्पर्शशुद्धिः । आचमनानुक्तयः । कुकुरादिस्पर्शशुद्धिः ।

षष्ठेऽध्याये,—विवाहविधिकथनं । कन्यादानाधिकारिणः । कन्यालक्षणादिकथनं । स्त्रीधर्म-
कथनं । पतिव्रतालक्षणादिकं । सद्यगमनविधिः । गर्भाधानकथनं । अम्बाविवरणकथनप्रसङ्गेन
संक्षेपेण शरीरस्थाननिरूपणं । पुत्रजन्मादिकृत्यं । उपनयनादिविधिः । ब्रह्मचारिनियमाः ।
अनध्यायाः । गार्हस्थ्याविधिः । वानप्रस्थाविधिः । यतिधर्मान्निरूपणं ।

सप्तमेऽध्याये,—ब्राह्मणप्रश्नाः । दानविधिः । कृष्णधेन्यादिदानविधिः । महादेवप्रतिमा-
शालयामदानादिविधिः । गृहादिदानविधिः । अन्नजलभूमिदानादिविधिः । मासादिनिघन-
दानविधिः । आद्यादिष्टचरोपणफलकथनं । सन्प्रतिपद्दशमन्प्रतिपद्दशदिनकथनं । देशकाल-
पात्रविवेचनं ।

अष्टमेऽध्याये,—आपहर्मान्निरूपणं । स्त्रीरादिविज्ञेयपातित्यादिनिरूपणं । चातुर्वर्ण्यसाधा-
रणधर्मान्निरूपणं । भक्ष्याभक्ष्यनिरूपणं । प्रतिपदादिषु कुशाद्यादिभक्षणनिषेधः । भोजन-
विधिः । आतिथिविवेकः ।

नवमेऽध्याये,—व्रतादौ तिथ्यादिनिकषणं । एकादशीनिकषणं । उपवासनियमाः । मन्त्रा-
वारणादियोगः । रामनवमीविधिः । चैत्रादिद्वादशमासकृत्यनिकषणं । सावित्रीव्रतं । दशहरा ।
चातुर्मासविधिः । जम्बाष्टमीविधिः । नवरात्रपूजाविधिः । मङ्गलपुष्पाकालनिकषणं । शर्वा-
दययोगः ।

दशमेऽध्याये,—तीर्थमाहात्म्यकीर्तनं । तीर्थनामानि । निवासस्थाननिकषणं । राजधर्म-
कीर्तनं । करादानादिविधिः । दुर्गादिनिकषणं । ऋणदानादिविधिः । आधिनिकषणं ।
साक्षिविधिः । लेख्यादिव्यादिप्रकरणं । सीमाविवादादिनिकषणं । दायभागकथनं । द्यूतविधिः ।
दण्डपादविधिः । शेषविधिः । ३ भिन्नमादिदण्डविधिः ।

एकादशेऽध्याये,—वधनिर्णयः । मन्त्रपातकादिनिकषणं । ब्रह्महत्यासुरापानादिप्रायश्चित्तं ।
अग्न्यागमनप्रायश्चित्तं । अविद्यादिवधप्रायश्चित्तं । गोवधादिप्रायश्चित्तं । प्रायश्चित्तदिननिर्दिष्टानि ।
स्त्रीवधप्रायश्चित्तं । इतरप्राणिवधप्रायश्चित्तं । इतरद्रव्यक्षयप्रायश्चित्तं । व्रतादौ छमियोगे प्राय-
श्चित्तं । आत्मघातप्रवृत्तप्रायश्चित्तं । अपहृत्यमरणप्रायश्चित्तं । मत्तादिविप्लवप्रायश्चित्तं । निन्दित-
विवाहप्रायश्चित्तं । नात्यप्रायश्चित्तं । चान्द्रायणकक्षादिब्रतलक्षणं ।

द्वादशेऽध्याये,—कर्मविपाककथनं । सामान्यतः सर्वव्रतकर्मव्यानि । मातृव्यानि । अश्व-
त्यादिदृष्टरोपणविधिः । लवणसंयुक्तचीरादिभक्षणनिषेधः । दीपनिर्ज्वालादोषाः । शयनविधिः ।

No. 2000. पुरञ्जनचरितनाटकम् । Substance country-made paper, 10 × 2½ inches. Folia, 30. Lines, 6 on a page. Extent, 531 ślokaś. Character, Maithilī. Date, Sk. 1701. Place of deposit, Śāradāpura, Post Mādhapurā, Darbhāngā, Paṇḍit Harshanātha Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Puranjana-charita. A drama in five acts founded on the story of Purāṇajā as given in the Bhāgavata Purāṇa. By Kṛishṇadatta, of Mithilā. The play was first acted in the court of Purushottama Deva, of Orissā. The object of the work is to promote devotion to Kṛishṇa.

Beginning. नित्यानन्दचिदात्मकस्य कलया यस्याद्युतस्याखिलं

विश्वमेति तमप्यचेतनमिव द्राम्भास्यति आस्यति ।

यो मृकाल्यकरचलत्यचरणः पश्यत्यचक्षुः शृणो-

त्यन्वेचो मनसो निरोऽप्यविषयो भक्तोर्वशोऽव्यास यः ॥

अपि च ।

एकं वृत्तमधिष्ठितो मण्डचरो दिव्यो लुपको भजे

पकं पिप्पलमन्यदग्निश्च ययोरको गणैर्बध्यते ।

नामब्रह्मतिदीप्तिमञ्जति परो बुद्धा तमेव श्रितो-

बद्धोऽभावपि युक्तिमेति न परो मेऽचाय पन्था मत्तः ॥

नान्दानीं सूत्रधारः । अलमतिविक्षरेण । भक्तिभावनाविभाकरविभावितशुद्धमानन-
सारसम्भासितरसारमणचरणपटचरणस्य चणचणविलसणविविधविवेकदयादानदाक्षिणादि-
गुणगणस्य निरुपधरोपकारजागृककयशोभारघनसारप्रसारसुरभीकृतसंगारस्य परमरमणीया-
कारस्य श्रीदिवाकरपुष्पेयानस्य सभायां — — — — सुखोपविष्टानां शि-
ष्टानां देवविदेशवासिनां शास्त्रिणां ब्राह्मणानां राजकार्यभारिणां व्यापारिणाञ्च मण्डली
समुज्जसति । तद्व नवीनं किमपि नाटकमभिनेतव्यमिति । नेपथ्याभिसुखमवलोक्य । आर्य्यं
इतस्तावत् । प्रविश्य नटी । अज्यं सस्मि आणवेदु अज्यो को णिथोसो कणचिद्धीयडुत्ति ।
सूत्रः । आर्य्यं साधुसमाजमाराधयितुमिच्छामि । नटी । कदमं उणपथीयं समप्पिअ एदस्स
आरोचणं करिस्सुदि अज्यो । सूत्रः । यत् किल मैथिलछण्डत्तकविना पुरञ्जनवरितं नाम
नाटकं निष्ठाय अस्म सु समर्पितं तदभिनयेगाराधनस्य सभविष्यति । इत्यादि ।

End. श्रीतनुच्छविस्तुवरेणितसाङ्गकातसतद्धितनात्रय ।

छण्डकपनिके निवेष्टितं प्रेम्हेममुपवीक्ष्यतां मम ॥

अविज्ञात एवमनु ।

इति निष्कान्ताः सूर्ये ।

Colophon. पुरञ्जनदुःखभङ्गनेः नाम पद्यमोऽङ्कः । समाप्तमिदं नाटकमिति ।

शाकेन्द्रे धरणीविधन्मुनिधरासम्भासमाने शुभे

माघे मासि दिवामणौ मकरमे विष्णोस्त्रिधौ सादरे ।

श्रीमन्मैथिलछण्डत्तकविना सन्निहितं नाटकं

प्रालेखीतदिदं मुदा द्रुततरं श्रीहेमनाथदिजः ॥ शुभमस्तु ।

विषयः । (श्रीमद्भागवतीयपुरञ्जनापाख्यानमवलम्ब्य) गृम्भितमिदं नाटकम् ।

तत्र प्रथमाङ्के,—पुरञ्जनसचिवयोरभिनयेन तयोर्नामपुरप्रवेशसूचनम् । तत्र च नागराजनाम-
रीभिः सादरं सुष्ठुहीतयास्तयोः स्वागम्यै स्वागमनिवेदनम् । समनन्तरञ्च समं तत्पराधि-
कारिणा पुरञ्जना पुरञ्जनस्य परिणयः समजनि ।

द्वितीयाङ्के,—स्रगयानुरागिणो राज्ञोऽदर्शनेन सम्पासिताया अपि सद्यजन्यया पुरञ्जन्याः
शिवोवेदना मूर्च्छा च । अचानरे सभागतस्य तस्य विमर्शनमनुगमनञ्च तदनु सदेदनादिदेशं
प्रक्षिप्तायास्तस्याः ।

तृतीयाङ्के,—सितपल्लवरयोरभिनयेन नगरमध्ये श्वपुत्रेण-पुरोधन-पुरञ्जनापसरण-
सूचनम् ।

चतुर्थेऽङ्के,—अलक्षितलक्षणेन भगवता सद्य विलक्षणचरणस्य संवादः । तत्र च नवलक्षणा-
मात्री कामधेनुः प्रविश्यात्मनो गुञ्जरहन्दावनादिदेशश्चण्विवरणं निवेदयामास । अचानरे

चेटीमाचसनायायाः नायविरहविधुरायाः पुरञ्जन्याः अग्निप्रवेशमाहसमवलोक्य नवलक्षणा
तस्याः समाश्वासनम् ।

पञ्चमाङ्के,—नवलक्षणासाक्ष्यात् न तस्या गोपाललोकगमनपूर्वकं भगवद्दर्शनेन कृतार्थता
पुनः पुरञ्जनसमागमश्चेति ।

No. 2001. शूद्राचारचिन्तामणिः । Substance country-made paper, 11 × 2 inches. Folia, 102. Lines, 5 on a page. Extent, 1764 ślokas. Character, Maithilī. Date, L. S. 425. Place of deposit, Sāradāpur. Post Mādhapurā, Darbhāṅgā, Paṇḍit Viśvanātha Jhā. Appearance, destroyed by worms. Prose and verse. Correct.

Sūdrāchāra-chintāmaṇi. On the religious duties of Sudras. By Vāchaspati Miśra, of the court of Mahārājā Harinārāyaṇa, of Mithilā.

Beginning. नीक्ष्णिविषे नमस्कृत्य श्रीवाचस्पतिशर्मणा ।
धर्मशास्त्रं समाजोक्त्य शूद्राचारो वितत्यते ॥
तत्र । उद्बोधमैवशौचानि तथाचमनकारणम् ।
हेतुद्विराचम ++ प्रातस्नानादिकं ततः ॥
मध्यन्दिनस्नानविधिरुपैणस्य विधिसूतः ।
देवाचमनं तत्प्रसङ्गाद्वैष्णवस्य च लक्षणम् ॥ इत्यादि ।
End. मिथ्याभिशंसिनो दोषा द्विः स+भूतवादिनः ।
मिथ्याभिशंसोऽप्यसमाद+ + + + ॥

Colophon. इति महाराजाधिराजश्रीमद्वरिनारायणपरिषदा सकलपण्डितमण्डलीश्री-
रोमकिना श्रीवाचस्पतिमित्रेण विरचितः शूद्राचारचिन्तामणिः समाप्त इति ।
शुभमस्तु । लक्षं ४२५ । ज्यैष्ठ्यदि ।

विषयः । सदाचारनिरूपणादिकं । शूद्राणामुद्बोधविधिकथनं । मलमूवादित्यागविधिः ।
शौचविधिकथनं । आचमनविधिकथनं । आचमननिमित्तानि । द्विराचमननिमित्तानि । आ-
चमनापवादकथनं । दन्तधावनविधिः । प्रातस्नानादिविधिः । प्रातःकालादिनिरूपणं । साध-
नादिविधिकथनं । पोष्यवर्गपालनावश्यकतानिरूपणमुक्तेन पोष्यवर्गनिरूपणं । योग्येमादि-
कथनं । नैमित्तिकादिषड्विधस्नानविधिः । तर्पणविधिः । जलभ्यलवोत्तरपणविधिः । देवपूजा-
विधिः । उपचारविधिः । पुण्यादिचयनविधिः । दुर्गापूजाविधानादिकथनं । शिवपूजाविधिः ।
सूर्यपूजाविधिः । पञ्चोपचारादिविधिः । षपदीपनैवेद्यादिनिरूपणं । शूद्रेण वैश्वदेवानन्तर-

पूजापक्षे सिद्धान्तं देयं नान्यथेति निरूपणं । रसालादिविधिकथनं । विशेषेण दुर्गाशिवयोः
पूजाविधिकथनं । शिवलिङ्गादिनिर्माणविधिः । विहितविहितपुण्याणि । विष्णुपूजाविधिः ।
शालग्रामशिलासाहाय्यादिकीर्तनं । भगवद्गीतादिमाहात्म्यकथनं । विष्णोर्हार्तिशब्दपराधाः
विष्णवे दानानि । गवादिदानविधिः । सर्व्वे च विशेषदानप्रयोगकथनं । हरिभक्तिमाहात्म्य-
कीर्तनं । पञ्चमहायज्ञविधानं । तत्र वैश्वदेवप्रयोगकीर्तनं । नित्यवाहविधिः । तत्र प्रयोगकथनं ।
श्रुतिश्रुतिपूजाविधिः । भोजनविधिः । भोज्याभोज्यनिरूपणं । पानयोग्यद्रव्यादिनिरूपणं । पशु-
पक्षिमांसादिभक्षणविधिः । तत्र भक्ष्याभक्ष्यनिरूपणं । भक्ष्यमत्स्यनिरूपणं । मांसभक्षणवर्जनयो-
र्विधिः । पशुधधातकलक्षणदिकथनं । शयनविधिकथनं । दारोपमसनविधिः । गम्भाधानादि-
विधिकथनं । रजस्वलाधर्मान्निरूपणं । सामान्यतः स्त्रीधर्मान्निरूपणं । गार्हस्त्यधर्मान्निरूपणं ।
मिथ्याशसनादिदोषकीर्तनञ्च ।

No. 2002. दानपञ्जी । Substance, country-made paper, 11 × 3 inches. Folia, 49. Lines, 9 on a page. Extent, 1,708 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Sārādāpura, Post Mādhepurā, Darbhāṅgā, Paṇḍit Harshanātha Jhā. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Dānapanji. A summary of religious benefactions. By Ratnākara Thakkura.

Beginning. यदीयस्मरणादेव समीहितमवाप्नोते ।

सद्भिर्निर्व्विघ्नमधुना तन्नमामि परं मयः ॥

श्रीरत्नाकरधीरेण विस्तरादानसागरात् ।

सर्व्वचारं समुद्धृत्य किञ्चिदाहृत्य लिख्यते

तत्र दानप्रशंसा । यानि मन्थव + + नि चरे प्रोक्तानि शंसति ।

तेषां श्रेष्ठतमं दानमिति मे नास्ति संशयः । इत्यादि ।

End. दक्षिणं दद्यात् । ततः ॐ स्वस्तीति प्रतिवचनं । अन्यतो गव्यमानीय दक्षिणं दद्यात् ।

Colophon. इति श्रीरत्नाकरठक्कुरविरचिता दानपञ्जी समाप्ता ।

विषयः । दानस्वरूपनिरूपणं । देयद्रव्यगुणकथनं । दानविधिः । दानकालनिरूपणं ।
अलङ्कारधान्यादिदानविधिः । वर्षभोज्यदानविधिः । कपिलादिगोदानविधिः । उभयतोमुखी-
दानविधिः । वृषभधेनुदानविधिः । गुरुधेनु-तिलधेनु-जलधेनु-वृत्तधेनुप्रभृतिदानविधिः ।
वरमन्त्रिणीदानविधिः । अश्वदानविधिः । शैलादिदानविधिः । दासीदानादिविधिः । आस-
नादिदानविधिः । सिन्दूरतैलशर्कराजलधर्मघटादिदानविधिः । विविधफलशस्त्रदानविधिः ।

सुनर्हरजततःषादिदानविधिः । पूर्णपात्रहस्ताजिनादिदानविधिः । यामनगरादिदानविधिः ।
 भ्रातृपामशिवलिङ्गादिदानविधिः । छतवटादिदानविधिः । कौशेयवस्त्रादिदानविधिकीर्तनञ्च ।
 अथ सर्व्वे च दानप्रयोगकीर्तनमिति शेषम् ।

No. 2003. योगरत्नाकरः । Substance, country-made paper, 12 x 4 inches. Folia, 20. Lines, 6 on a page. Extent, 384 slokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Śāradāpura, Post Mādhepurā. Darbhāngā, Paṇḍit Harshanātha Jhā; another copy at Śāntipura, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Yoga-ratnākara. A guide to the performance of Yoga meditations, giving details about the various modes of sitting, regulating the breath, &c., &c. By Vīreśvarānanda.

Beginning. यद्ब्रह्म वेदाः प्रवदन्ति सन्तश्चैतन्यशब्दात्मकमयं तत् ।

योगीन्द्रहृदैः परमात्मतेजो ध्यातं सदायादनिशं परं नः ॥

आनन्दोक्तासकन्दोपरिपरिविलसद्ब्रह्म पद्मान्तराखं

नित्यं चैतन्यरूपं वरद-भयहरं तत्त्वविद्यात्मयुक्तम् ।

भ्रातॄन्पूर्णेन्दुकुन्दोत्पलविमलपुर्व्विखनाथं भजे, हं

विज्ञानध्यानहंसं सकलसुरगणैर्योगिमिवेन्दुमेकम् ॥

वदाम्यहं योगमलङ्कारमश्नुते यतोऽभवत् शाश्वतमयं स्वयम् ।

अभ्यासतो ब्रह्मनिरूपणात्मकं संसारसिन्धुसुरणैककारणम् ॥

सारं सङ्गृह्य तत्त्वाणां वेदानां मतमयम् ।

योगिनां परहंसानां मिहानां विदुषां सताम् ॥

श्रीमद्दीरेश्वरानन्दकृतेति ज्ञानभिहये ।

योगरत्नाकरे ग्रन्थे क्रमशो मे, च ह्येतवः ॥ इत्यादि ।

End.

अभ्यासाद्भवतीह सिद्धिरनुला ध्यानादि योगीश्वरः

सम्पादात् कवितालिखेव विमला सम्पादयते येन वे ।

तस्याद्यौ परिभिहयः करतले नित्यं भवेन्मुक्तिमान्

पापाभ्योऽविमानमेति नितरां निश्वासेन वाच्यतम् ॥

श्रीमद्दीरेश्वरानन्दनाथशिष्येण धीमता ।

श्रीमद्दीरेश्वरानन्दकृतिना ग्रन्थे ईरितः ॥ ॐ नमस्तारिणे ।

विषयः । प्रथमतो योगाभ्यासप्रकारनियमादिकथनम् । कुशकादिकरणविधिकीर्तनं ।

प्राणायामस्वरूपकथनादिकं । आसनविधिकथनं । ध्यानप्रकारकथनं । श्लेषस्वरूपदिकीर्तनं ।
षट्चक्रनिरूपणादिकं । शिवतीर्थाद्याध्यात्मिकतीर्थनिरूपणं । अन्यार्थजनविधिकथनं । तत्र
ध्यानादिविधिकथनं । उद्घर्तनविधिः । आत्मरहस्यनिरूपणं । शारीरतत्त्वकथनमुखेन जीव-
स्वरूपदिकथनं । मोक्षस्वरूपकीर्तनञ्च ।

No. 2004. पाण्डवचरितम् । Substance, country-made paper, 12 × 1½ inches. Folia, 127. Lines, 5 on a page. Extent, 2,530 ślokaś. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Śāradāpura, Post Mādhepura, Darbhāṅgā, Paṇḍit Viśvanātha Jhā. Appearance, decayed. Verse. Correct.

Pāṇḍava-charita. An epic poem on the career of the Pāṇḍavas, founded on the details given in the Mahābhārata. By Lakshmidatta, son of Lakshminārāyaṇa, who styles himself a Rājapaṇḍita, but does not say in whose court he flourished. The codex is incomplete, breaking off in the middle of the 21st canto.

Beginning. कन्दर्पदर्पाङ्कुरमातवागं सिन्दूरपूरावणमिन्दुगौरम् ।

कुन्दावदातस्मितमदृष्टां वन्दामहे तद्दृश्यमदृश्यं वा ॥

मोक्षपूष्पचक्षुःशुकाय मोक्षरूपापाङ्कतरङ्गिताय ।

सानन्दनन्दारङ्गनरिङ्गाय तस्मै परस्मै सहसं नमोऽस्तु ॥

सन्दर्भस्तथा विदर्भवाचां वासं भजे चन्द्रसं कवीनाम् ।

यद्भारतीनिर्भरचन्द्रिकाभिर्नैवाश्रयकारा जगता विधूनाः ॥

आसन्नं यद्भारतभारतीयं आसं समासादभिधातुमीहे ।

शार्ङ्गं हित + + + सन्तु सन्तः कर्माणि कुर्वन्ति न किं कियोराः ॥

सोमान्वये सोम इवाम्बुराशौ राजाऽभवत्पावदुरिति प्रसिद्धः ।

यद्वाङ्मासाय सुखोपधानं सदा + + + कमला व्यरंभीत् ॥ इत्यादि ।

End.

सङ्ग्रामाय यदा जुहाव मरजिदाचा तपोनन्दने

बाष्पान्नैरय वा + + पनिषदां संलूय दुर्योधनं ।

तज्जातं कुशशमितुः सुरपुरप्राप्तेः पुरे मङ्गलं

प्रायश्चित्तमनुत्तमं खलु सतां यत्किञ्चिदाभाषणम् ॥

Colophon. इति श्रीश्रीमन्नरयणराजपण्डितकविदिण्डिमल्लखीदनविरचिते
पाण्डवचरिते सदाकाव्ये पाण्डवविजये नाम विंशतितमः सर्गः । (इतः परमेकविंशतितम-
सर्गस्य कियद्देशो वर्तते) ।

विवयः । १मे सर्गे,—पाण्डोर्धनयावर्णनं । स्मररूपधारिणः किमिदंममनेः तस्य प्रापशत्रि
 कथनं । पाण्डवानामुत्पत्तिकथनञ्च । २ये,—पाण्डवानामस्त्रशिखावर्णनादिकं । ३ये,—वेधामे-
 कचक्रनिवासवर्णनं । ४थे,—द्रौपदीसख्यवरवर्णनं । ५मे,—सुभद्राहरणवर्णनं । ६ठे,—जल-
 विचारवर्णनं । ७मे,—खाण्डवदाहवर्णनं । ८मे,—राजसूयवर्णनं । ९मे,—दूतक्रीडावर्णनं ।
 १०मे,—धर्जुनस्य तपस्यार्थं प्रयाणवर्णनमुत्तेन शिरिवनादिवर्णनं । किराताज्जुनसमरसंरम्भादि-
 वर्णनञ्च । ११ये,—धर्जुनस्य सुरलोकगमनवर्णनं । तत्र स्वर्गवर्णनञ्च । १२ये,—धर्जुनस्य
 उर्व्यस्या सप्त संवादवर्णनादिकं । १३ये,—युधिष्ठिरादीनां तीर्थयात्राप्रसङ्गेन वदरिकावस-
 ननवर्णनं । १४थे,—सौमन्विकाहरणवर्णनं । १५थे,—पाण्डवानां द्वैतवनवासवर्णनं । मन्व्य-
 राजतकौरवकामिनीहरणादिवर्णनञ्च । १६थे,—पाण्डवानां विराटनगरवासवर्णनं । १७थे,
 —उत्तरगोष्ठहस्यहरवर्णनं । १८थे,—कुडपाण्डवयोः समरादुयोगवर्णनं । १९थे,—भीष्मवध-
 वर्णनं । अभिमन्युवधवर्णनञ्च । २०थे,—जयद्रथवधवर्णनं । द्रोणकथादिवधवर्णनं । दुर्योधनस्य
 द्वैपायनहृदप्रवेशवर्णनञ्च । (इतः केचन एकविंशतितमसर्गोऽयः श्लोका वर्तन्ते । तत्र च
 दुर्योधनस्यैवभङ्गवर्णनं ।)

No. 2005. भक्तितरङ्गिणी, सेतुसंहिता । Substance, country-made paper, 10 x 4 inches. Folia, 460. Lines, 10 on a page. Extent, 12,048, s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Śāradāpura, Post Mādhepura, Dārbbhāngā, Paṇḍit Viś'vanātha Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Bhakti-taraṅginī. A metrical dissertation on devotion to Kṛishṇa. By Vaidyanātha Pāyagūṇḍa. The text extends to 200 s'lokas, and is divided into five cantos, metaphorically called waves, *taraṅgas*, in keeping with the name of the work, which means "the ocean of devotion." The author takes the Bhāgavata Purāṇa for his text. The work was completed for the gratification of Govindarāja, son of Rāmarāja Maṇi, of the gotra of Bharadvāja. Annexed to the work in a commentary entitled *Setu* or the bridge. Its author's name is not apparent.

Beginning. मूलस्य,—निखिलभूवनपालं कामिनीकेलिलोचलं

धदुकुलमणिपालं दानवेन्द्रान्तकालम् ।

सजलजलदनीलं नन्दबालं सुबालं

ब्रजयुवतिरमालं नैमि गोपालबालम् ॥

मोहितगोपीजालं दालितमालं यथोविमालम् ।

दर्शितचिबालीलं नीरदनीलं नमामि गोपालम् ॥

अस्मि श्रीमदसन्दमन्दरगिरिधावस्त्रलप्रसन्न-
 तुङ्गोत्तररङ्गभक्तिमुमग्नत्राङ्गजारेधसि ।
 इन्द्रप्रस्थमिच्छाचक्षेःसदनं सत्यम्यदासमनं
 स्वःसाध्यान्विद्वन्निस्तुल्यगुणं भूमण्डलीमण्डनम् ॥
 तत्रोदारपविचचिवचरिते सद्भिश्चविचमरा-
 स्तन्मे विष्णुपदारविन्दमुकुलध्यानादवाप्नोदये ।
 भारद्वाजकुलाम्बुधौ समभवच्छ्रीरामरायो मणिः
 शान्ती दान्तिद्युतः सुनीतिनिपुणो रामोऽपरः सद्यशाः ॥
 तस्मादाविरभूच्चतुर्थं इव यः सप्राप्तिपामष्टमो-
 वर्धनामिव पञ्चमः स पुरुषार्थानां सद्धानीतिमान् ।
 साचाच्छ्रीपतिराजिताजनभृतिर्गौविन्दरायः सुधी-
 + + मेघ इवावदातद्दृष्टो विष्णोः पदान्त्वम्बनः ॥
 सत्या + + तरो ललामसुयशःसमीतः प्रपीताम्बरः
 पद्मासद्गानि यस्य हृत्परसिजे स्वास्ते मुदा सर्वदा ।
 साक्षात् केशव एव रुम्भति पुनस्मात् जगन्मण्डलं
 तस्मात् श्रीविविधाधिपे विजयते श्रीकेशवाख्यः सुधीः ॥
 भूरिस्फुरन्मदगदाधिगताधिकाधि-
 चेतोऽगदीकरणमौषधमद्वितीयम् ।
 आदिष्टवान् स खलु भागवताम्बिवारं
 कर्तुं यथा भवति मां मम हृत्प्रसादः ॥
 तस्मादेकस्मिन् केशवविभोर्विद्वद्भिर्भूषामणे-
 यैर्न्ये भक्तितरङ्गिणीति विदितं स्तब्धं ततोऽभ्युदरे ।
 श्रीमद्भागवताख्यरत्ननिधिते । रत्नं सतां शर्मदं
 साक्षात्प्राप्तरणादिपञ्चलक्षरीमुक्तं प्रयत्नादहम् ॥
 आलोच्य निश्चितं भक्त्या श्रीमद्भागवतं मुदा ।
 इतस्तानि तत्त्वान्यत्र पद्यानि कौतुकात् ॥
 लिखामि नत्वा नामैर्न वैद्यनाथः स्वहृदये ।
 पायमुष्येति यः प्लुतः काश्चां सकृच्छ भक्तितः ।
 अथ श्लोका मया दृष्टाः सङ्गत्यैव शतद्वयम् । इत्यादि ।
 सेतोः,—अवनीतलवर्त्तिश्लोचनामृतवर्णि सगुणैकमन्दिरम् ।
 प्रमदाजनमीनवेधनं शिशुकपं तमचं भजे हरिम् ॥

वैद्यनाथः पायगुणो विद्वत्केशवदेशतः ।

आख्यां भक्तिरत्निष्ठाः सेलाख्यां विलिखाम्यहम् ॥

श्रीधरस्वामिनिहिभिः कृता येषां मनोहरा ।

यत्यस्या सर्वतः सा वै श्लोकीकृत्य प्रथमतः ॥

मौलिकमानुरोधेन सविशेषात् कचिन्मया ।

सकृतानां सुपद्यानां नूतना च विलिख्यते ॥

तत्र तावत् प्रारिखितपन्थप्रतिपन्थकदुरितशमनाय कृतमिष्टदेवतानमस्काररूपं मङ्गलं शिष्य-
शिष्यायै व्याख्यातयेत्तुक्तानुपपन्नतो मङ्गलाय च निवृत्तिरिति निखिलेति ।

End.

मूलस्य,—अतिप्रथमेन मया कृतोऽयं रसालये पन्थनिधिर्गुणः ।

समर्पितः श्रीपतिपादपङ्कजे भक्त्या स तेनायं हरिः प्रसीदताम् ॥

Colophon. इति श्रीमत्पायगुणीपाण्ड्यवैद्यनाथविरचितायां भक्तिरत्निष्ठां पञ्चमस्तरङ्गः
सम्पूर्णः । समाप्तोऽयं पन्थः ।

सेतोः—रसानां नवानां शृङ्गारादीनां प्रेम्णो भक्तिरसस्य च चालयः, पन्थेषु निधिः, गुणप्रः
गुणवयः । शुभमसु ।

विषयः । पन्थोऽयं भगवन्नाद्यात्मादिप्रतिपादकानां श्रीमद्भागवतीयपद्यानां सङ्ग्रहेण नि-
र्मितः । तत्र च कचित् कचित् ; सङ्गतिमेषां प्रतिपादयितुं स्वयमपि पन्थकारो दिशतसंख्यकान्
श्लोकान् रचयामास । तत्र प्रथमे तरङ्गे श्रीमद्भागवतप्रामाण्यादिनिरूपणपूर्वकं प्रथमादिकसेण
द्वादशस्वन्वर्तिनां श्लोकानां विन्यासेन भगवन्नाद्यात्माकीर्तनं । एवं द्वितीये तरङ्गे,—भगवद्भान-
प्रतिपादकानां श्लोकानां सङ्गतिर्दर्शिता । तृतीये तरङ्गे,—भगवदुपासनापरपद्यानां सन्दर्भ-
संस्तीकरणं । चतुर्थे तरङ्गे,—भगवत्कृतिपराणां पद्यानां सङ्गतिप्रदर्शनं । पञ्चमे तरङ्गे,—भगव-
द्भजनप्रयोजकानां तेषां गुणजनैपुण्यप्रदर्शनेन भक्तिनाद्यात्माप्रपन्नं । पन्थस्यास्यैव व्याख्यानं
सेतुरिति ज्ञेयम् ।

No. 2006. तत्त्वदीपनम् । Substance, palm-leaf, 12 × 2 inches.
Folia, 192. Lines, 6 on a page. Extent, 6,033 ślokaś. Character, Maithili.
Date, ? Place of deposit, Śāradāpura, Post Mādhepura, Darbhāṅgā.
Paṇḍit Viśvanātha Jhā. Appearance, old. Prose. Correct.

Tattva-dīpana. A gloss on the Śābdakhaṇḍa of Gaṅgeśa's
Tattvachintāmaṇi. By Viṣṇupati, son of Rāmapati Mahāmaho-
pādhyāya.

Beginning. भागधेयं परं ब्रह्म देवकीवसुदेवयोः ।

गुणमर्चयन्तेवन्दे भूयो गोपालबालकम् ॥

गुरो रामपतेः शास्त्रं ज्ञात्वा विष्णुपतिः पितुः ।

कुरुते शब्दखण्डस्य तत्त्वदीपनसीदम् ॥

अथशब्देति । अथेत्यानन्तर्यमभिधानं भङ्गतिस्त्रुचनय । इत्यादि ।

End. न च अभिचारिलिङ्गपरामर्शजन्यत्वेनानुमितेर्धानत्वं स्यादिति वाच्यं गुणजन्यत्वेन तस्या अध्यानात् । + + +

Colophon. इति महासहोपाध्यायश्रीरामपतिस्त्रुनृश्रीविष्णुपतिविरचितं शब्दखण्डस्य तत्त्वदीपनं परिपूर्णम् । ॐ शिवमिति ।

विषयः । शङ्खोपाध्यायकृततत्त्वचिन्तामणेः शब्दखण्डस्य व्याख्यानम् ।

No. 2007. किरणावलीप्रकाशप्रकाशिका । Substance, palm-leaf, 12 × 2 inches. Folia, 192. Lines, 6 on a page. Extent, 5,610 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Sārādāpura, Post Mādhepura, Darbhāṅgā, Paṇḍit Vis'vanātha Jhā. Appearance, old. Prose. Correct.

Kiraṇāvalī-prakāś'a-prakāś'ikā. A gloss on Vardhamāna's commentary on Prasastapāda's Vais'eṣhika treatise entitled Kiraṇāvalī. By Bhagīratha Thakkura.

Beginning. कैशोरं कलयन् सायाकार्यं पुरातनं पुरुषम् ।

नन्दालिन्दमिकेतं निगमरक्षस्यं नमस्तस्मिन् ॥

यः कैशरे विद्यविख्यातकर्मा धर्माचार्यः श्रीमहादेवशर्मा ।

तत्त्वोदयो बर्हमानस्य सृजते भावं मेघः सम्यगाविष्करोति ॥

मूर्ध्नि पुरदिप इति पूर्वैकान्वयि । तेनान्यदपि बीजं जलसम्पन्नेनाङ्गरयति इति ध्वनि-
लभ्यते । इत्यादि ।

End. द्रव्यवैशिष्ट्यसंग्रहं मर्यादया भानेयान्वितत्वावच्छिन्नसाध्यस्य द्रव्यलेशप्रसिद्धेरित्यतः सर्वसम्बन्धमिति ।

धीरा धरणिभवानी यमजनि चन्द्राद्भगीरथं तनयम् ।

तस्य कृतावेतस्यां सन्तः सन्तोषमाचरत ॥

आसीदनुपमः श्रव्यां महादेवः कुलापणीः ।

अनुजस्य कनवान् इमां व्याख्यां भगीरथः ॥

Colophon. इति महासहोपाध्यायसदृक्श्रीभगीरथविरचिता किरणावलीप्रकाश-
प्रकाशिका समाप्तिः ॥

विषयः । किरणावलीनामप्रशस्तपादकृतपदार्थधर्मसङ्ग्रहस्य या व्याख्या तस्या बर्हमान-
कृतं प्रकाशमिधेयं यदाख्यातं तस्य व्याख्या ।

No. 2008. चण्डिकाचरितचन्द्रिका । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 34. Lines, 10 on a page. Extent, 734 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Sáradaṭpura, Post Mádhapura, Darbhāṅgá, Paṇḍit Harshanátha Jhá. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Chañḍiká-charita-chandriká. A poem on the exploits of the Devī as described in the Chañḍī section of the Márkaṇḍeya Purāṇa. By Kṛishṇadatta.

Beginning. सिद्धिनीः साधकानां प्रसरति पुरतो यत्पदाराधकानां
निर्विघ्ने यत्प्रसादाद्बुदयति सद्यसा सापि निःशेषसन्धीः ।
त्रैगुण्यान्निर्मूर्तिर्निर्दपधिकरणाख्यं माधुर्यं धृत्यात्
तुभ्यां सा कापि कुर्यात् सपदि मम मनःशुद्धिर्बुद्धिप्रसिद्धिम् ॥
चन्द्रचूडां चिदानन्दचुषु' चन्दनचर्चिताम् ।
चञ्चनीं चञ्चलां चारु विनये चण्डिकां चिरम् ।
सद्गुणाम्बुनिधिद्विजकारिणी तापपापतिमिरापहारिणी ।
सेव्यतामस्तसारमभिणी चण्डिकाचरितचन्द्रिकाऽचिरम् ॥
मङ्गलमसि जनमङ्गलनामसदृशे । प्रथयसि धामनि दहतमिखे ।
धीमति गतिरसि जगदस्य जय जय देवि शिवे ॥
भूवम् । चरिमबोधयसि च चरसि च विधिखेदम् ।
जनयसि मुमुक्षुभमतिभेदम् ॥ इत्यादि ।

End. सिद्धिरक्षु सकले मम साध्ये सम्प्रसादविभवेन शिवायाः ।
तत्पदाम्बुजमुगे रमणीये बुद्धिरक्षु सततं सुकृतश्रीः ॥

Colophon. इति कृष्णदत्तकृतौ सिद्धिलक्षणायां चण्डीचरितचन्द्रिकायां सम्प्रसादपर-
प्रदानो नाम एकादशः सर्गः । समाप्ताऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । देवीमाहात्म्यमवलम्ब्या विरचितमिदं गीतिकाव्यमिति ।

No. 2009. मिथिलेशाङ्गिकम् । Substance, country-made yellow paper, 11 × 4 inches. Folia, 212. Lines, 9 on a page. Extent, 5,459 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of Deposit, Navání, Post Mádhapura, Darbhāṅgá, Paṇḍit Vaṇsamāṇi Jhá. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Mithiles'áhnika. A Smṛiti compilation embracing all the leading topics of domestic religious duties. By Ratnapāṇi Śarmá, son of Gaṅgolí Sanjévesvara Śarmá.

Beginning. छद्यो कञ्जजतां यथौ विजगतां मोक्षिन्दतां रक्षणे

संहारे हरतामपारतनुतां विशाद्यतायाश्च यः ।

नैर्गुण्येऽष्टतरूपतामिह परं तस्मै नमोऽस्मादिने

ऐरम्भाय करावलम्बनविधायालम्बनायासकृत् ॥

वंशावलीचरित्रं मिथिलेश्वरीश्वरमिहदपतेः ।

कथितं रामचरित्रं गृणु विदितं तदाश्रितं सपदि ॥

प्रभोऽस्तु सामवेदितात् तथाचारेऽपि लिख्यते । इत्यादि ।

End.

न्यायोपाश्रितविधेन कर्मव्यं स्वात्मरक्षणम् ।

अन्यायेन तु यो जीवेत् स कर्मभ्यो वद्विष्कृतः ॥

तिष्ठतु नाम प्रकीर्णकमतः परम् ।

Colophon. इति श्रीमद्रोहोसस्त्रीवेश्वरशर्मोक्तनुशीरजपाणिशर्मसकृद्गीते मिथिलेशा-
श्रिते प्रकीर्णकं समाप्तम् ।

विषयः । वैदिकप्रातःकृत्यं । तान्त्रिकप्रातःकृत्यं । मूत्रपुरीषाद्युत्सर्गविधिः । शौचविधिः ।
आचमनविधिः । आचमनानुक्तपविधानं । दन्तधावनविधिः । प्रातःसन्ध्याविधिः । द्वितीय-
यामार्द्धकृत्यं । एवं तृतीयचतुर्थयामार्द्धकृत्यनिरूपणं । स्नानविवेचनं । तत्र वैदिकतान्त्रिकादि-
मन्त्रकथनं । वेदाभ्यासादिकथनं । गुरुपूजाविधिः । पाण्डवगौर्दिनिकथनं । ब्राह्मणादिधर्मो-
क्तकथनं । नीतिकथनं । ब्राह्मणादिवर्णानां निषिद्धानि । आपत्कृत्यानि । चक्रवर्त्यादिनिरूपणं ।
आतुरस्नानादिविधिः । अक्षमर्षणादिविधिः । द्विवस्त्रादिविधानं । स्नानानन्तरं शिरःकम्पने
क्षौद्रकथनं । मन्त्रस्नानादिकथनं । तीर्थावाहनविधिः । तान्त्रिकादितिलकविधिः । वैदिक-
सन्ध्याविधिः । तत्कालविवेचनं । गायत्रीव्याख्या । दर्भनामसत्प्रभेदकीर्तनं । प्राणायामादि-
निरूपणं । सामगानां वैदिकसन्ध्याप्रयोगः । तान्त्रिकसन्ध्याप्रयोगः । वैदिकतर्पणविधिः । यज्ञो-
पवीतविधिः । स्त्रीकलकतर्पणे विशेषकथनं । काम्यतर्पणादिकथनं । पिण्डगाथाकीर्तनं । तर्पण-
वाक्यविवेचनं । अयश्चादिनिरूपणं । अवे निषिद्धानि । नवग्रहार्चनविधिः । त्रिदशविधि-
कथनं । गायत्रीचन्द्रमायत्रीकवचादिकथनं । तैलाभ्यङ्गादिव्यवस्था । देवप्रतिमान्निरूपणं ।
शालग्रामशिलादिनिरूपणं । शिवनैवेद्यापाद्यान्ननिरूपणं । देवगृहलेपनादिमाहात्म्यकथनं ।
देवतास्नाने छतादिपलविवेचनं । अष्टमङ्गलनिरूपणं । सामान्यतः पूजनक्रमकीर्तनं । पुण्य-
विचारः । सूर्यादिदेवपूजाफलकीर्तनं । देवताविशेषे विहिताविहितपुण्याणि । पुण्यमान-
विधिः । देवताविशेषे धूपनैवेद्यादिविवेचनं । स्नानकुशविवेचनं । नैवेद्यभक्षणविचारकथनं ।
दुर्गादिपूजाविधिः । शिवलिङ्गविधानकथनं । पञ्चमूखादिऋद्राक्षविधिः । लिङ्गपरिमाणादि-
कथनं । शिवनैवेद्यादिपविता । वैष्णवस्य ऋद्राक्षधारणफलं । समस्तविशेषे ऋद्राक्षधारणनि-
वेधः । ऋद्रादिप्रभेदतदभिधेकादिकथनं । शतऋद्रायकथनं । विष्णुपूजाविधिः । अत्र योद्धो-

पञ्चारादिनिरूपणं । सूर्यदेवमन्त्रकथनं । अष्टाङ्गरक्षादिप्रणामविधिः । निर्मात्यधारणादि-
विधिः । विष्णोरपराधाः । पद्मदानेनापराधक्षमाकथनं । नारायणपूजाविधिः । चरणोदका-
दिविधिः । सामान्यतः सूर्यदेवतातान्त्रिकपूजाविधिकथनं । तत्र विविधन्यासमुद्रापञ्चारादि-
विधिकथनं । गुरुपूजनादिविधिः । करमालाविधिः । मणिमालानियमः । महाशङ्खनाकादि-
विधिः । देवताभेदे मालाभेदकीर्तनं । मालासंस्कारादिकथनं । मङ्गलपञ्चमकथनं । अप-
पदार्थविवेचनं । अपाङ्गविचारः । सुप्रवीजमन्त्रादिकथनं । कवचादिपाठविधिः । निर्मात्य-
धारणविधिः । पद्मद्रव्यशुद्धिविधानकीर्तनञ्च । वैश्वदेवादिविधिः । होमे विहितविहितद्रव्याणि ।
हविष्यद्रव्यविवेचनं । अग्न्याभावे अशु होमविधिकथनं । पायसवलिविधिः । नित्ययादिविधिः ।
अतिथिपूजाविधिः । मनकादिदानविधिः । गोपासविधिः । वामदेवगानविधिः । भोजन-
विधितत्त्वमयादिनिरूपणं । द्विरशनविधिः । भोजनपावविचारः । भोज्याभोज्यविवेचनं ।
प्रासादादौ भोजननिषेधः । ताम्बूलविधिः । षष्ठ्यामार्हल्यनिरूपणं । सन्याकथनं । शयन-
विधिः । शय्याविवेचनं । अन्यशय्यायां शयनादिनिषेधः । शयनसमये पठनीयकथनं । दारोप-
नमनविधिः । गर्भाधानादिकथनं । रजस्रलाशौचनिरूपणं । पुत्रानुत्पत्तौ उपायकथनं । तत्र
दिवसनक्षत्रादिनिरूपणं । द्रव्यगुणकथनं । ऋतुगुणकथनं । रसगुणकथनं । धान्यादिगुणः ।
शाकादिगुणः । विविधफलगुणः । अन्न-दुग्ध-दधि-तक्र-घृत-गुडादिगुणः । लक्षणादीना-
मभक्ष्यता । मत्स्यभोजनविधिः । वैधर्हिमायां दोषाभावनिरूपणं । मांसभक्षणविधिः । दशासांस-
भक्षणोद्दोषकथनं । मांसस्य पुरुषार्थचतुष्टयसाधनत्वकथनं । भक्ष्यमत्स्यपवित्रागादिनिरूपणं ।
भोजनार्चाग्रनिरूपणं । शूद्रान्नविवेचनं । प्रतिपदादिक्रमेण कुशाण्डादिनिषेधः । नवखातनवो-
दकादिविवेचनं । द्रव्यशुद्धिनिरूपणं । अभ्युत्थनमात्रशुद्धिनिरूपणं । गुडादिशुद्धिकथनं । भोजन-
प्रकारकथनं । धर्मार्थविवाहफलं । धन्युत्थीनस्य संस्कारकरणे फलं । शूद्राणादिभोजनदोषकी-
र्तनं । गार्हस्थ्यधर्मनिरूपणं । न्यायोपाज्जितधनप्रशंसा । अन्त्यायोपाज्जितधनस्य निन्दाकीर्तनञ्च ।

No. 2010. तन्त्रकौमुदी । Substance, palm-leaf 10 × 2 inches. Folia, 112. Lines, 6 on a page. Extent, 2,485 ślokaś. Character, Maithilī. Date, Sk. 1551. Place of deposit, Śāradāpura, Post Mādhepura, Darbhāṅgā, Paṇḍit Viś'vanātha Jhā. Appearance, old. Verse. Correct.

Tantra-kaumudī. A digest of Tāntric religious duties. By Devanātha Śarmā. The work is purely Vaiṣṇavite, and refers only to those rites and duties which Vaiṣṇavas recognise. None of the Śākta rites has been noticed. At the end of the work the author gives a long list of the Tantras, Yāmalas, and Pañcharātras he had consulted.

Beginning. वाणीरद्रुमकुम्भभाजियमुनाकुले तमालद्युति-
 निर्मुक्ताङ्कशरश्मशङ्कविकशद्दिम्बाननो माधवः ।
 रासोक्तासविलासविश्वमलसत्स्नेदाद्रगण्डस्थली-
 गोपीभिर्मधुनिर्विशेषमनिशं पीतो हरिः पातु वः ॥
 श्रीदेवनाथशर्मा तनुते खलु तन्त्रकौमुदीमेताम् ।
 आगमस्त्रीनमतीनामतिहृद्यामखिलतन्त्रेषु ॥
 सम्प्रदायविरोधेन सिद्धसप्युज्जितं मया ।
 सम्प्रदायानुरोधेन निर्मोक्षमपि कथ्यते ॥
 आद्यागमेन प्रामाण्यं विसम्मादिनि सर्वतः ।
 पञ्चरात्रप्रमाणत्वं रोधकस्यानुरोधतः ॥ इत्यादि ।

End. संहितां वैष्णवीं तद्वत् तन्त्रशागरसंहिताम् ।
 संहितां कपिलप्राक्तां श्रीमन्त्र + रसंहिताम् ॥
 तन्त्रं श्रीभुवनेश्वर्या मन्त्रदेवप्रकाशितम् ।
 कल्पं श्रीवनदुर्गायास्तन्त्रं सम्योहनाह्वयम् ॥
 हयग्रीर्षमयमतं सारसङ्ग्रहसङ्ग्रहम् ।
 प्रपञ्चसारव्याख्यानं मन्त्रदर्पणमेव च ॥
 विज्ञानभारतं तद्वत् श्रीरामार्चनचन्द्रिकाम् ।
 मन्त्रनेत्रं चन्द्रिकाया व्याख्यानं यामलवयम् ॥
 विज्ञानेश्वरसिद्धान्तसारश्रीतन्त्रकाण्यपि ।
 विज्ञानललिते पञ्चरात्रं नारायणीमपि ॥
 वसिष्ठसंहितां मार्ग्यसंहितां भैरवसंहिताम् ।
 दिव्यं सारसूत्रं विश्वचन्द्रिकां कामिकसम्पद्य ॥
 होमावरोत्तरयन्त्रं प्रतिष्ठासारसङ्ग्रहम् ।
 संहितां वायवीं तद्वत् संहितां ब्रह्मणस्तथा ॥
 छशानोः संहिताश्चैव मन्त्राश्च + + नि तथा ।
 ईशानसंहितां तद्वत् सिद्धान्तं विश्वकर्माणः ॥
 तन्त्रं श्रीदक्षिणामूर्तेः शतधेन्वादिकं तथा ।
 व्याख्यानं शारदायाश्च वैशम्पायनसंहिताम् ॥
 तथैव लरिताज्ञानं क्षुतिशास्त्राण्येषतः ।
 ज्योतिःशास्त्राणि चालाच्य सकलाः परपद्धतीः ॥
 सर्वेषां सारमुद्धृत्य देवनागरेण धीमता ।
 विधानमिति सम्प्राक्तं पुरश्चर्यादिकर्मणः ॥

Colophon. चन्द्रशेखरभूमिभूषिते सप्तमे शकशतपतेर्गते ।

रामनामविदितेन केनविद्विर्ममे लिपिरतिलरायणा ॥

विषयः । तन्त्रशास्त्रासाम्प्रदायस्थापनं । जन्मसम्यग्दादिविवेचनं । राक्षादिविवेचनं । सिद्धादिनिरूपणं । मन्त्राणां शीत्तादिकथनं । दीक्षाकालादिनिरूपणं । कलावनीदीक्षादिविवेचनं । दीक्षितस्य नियमादिकथनं । दीक्षायां पूजादिविवेचनं । पुरश्चर्यादिविवेचनं । तत्र आसनादिनिरूपणं । मुद्राणां लक्षणादिकथनं । जपमालाविधानं । जपविधिः । विविध-मन्त्रनिरूपणं । कौस्तुभविधिकीर्तनं । दशमन्त्रसंस्कारकथनं । कौस्तुभामात्रिकलक्ष्यविवेचनं । विशेषेण भूतग्राहिप्रकारकीर्तनं । मातृकादिन्यासविवेचनं । श्रान्तार्घजनविधिकथनं । विशेषेण वास्तूपूजाविवेचनं । तत्र देवताविशेषे पुण्यादिविवेचनं । नैवेद्यादिविधानञ्च । होम-विधिकथनं । अग्नेर्दशविधसंस्कारकथनं । मन्त्रसिद्धिविवेचनं । वीरसाधनविधिकथनं । होमद्रव्यप्रमाणनिरूपणं । कुण्डविधानकीर्तनं । मानपरिभाषाकीर्तनं । षट्कर्मनिरूपणञ्च ।

No. 2011. मन्त्रप्रदीपः । Substance, country-made paper, 11 × 4, inches. Folia, 125. Lines, 10 on a page. Extent, 4,640 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Navāni, Post Mādhepur, Darbhāṅgā, Paṇḍit Lāla Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Mantra-pradīpa. A Tāntric compilation comprising rules for initiation in Tāntric rites ; mystic mantras, for different gods and goddesses ; and rituals for their worship. By Harapati Āgamāchārya, son of Ruehi-pati Mahāmahopādhyā, and inhabitant of Vāijāligrāma. His family village was Khāuāl. The work was compiled under the orders of Mahārājādhirāja Kaṇṣanārāyaṇa Lakshmīnātha Deva, and is divided into 15 chapters. The gods named are partly Śākta and partly Vaiṣṇavite. No. 747 (II, p. 156), bears the same name as this, but its subject and author are different.

Beginning. जगद्गुरुन् नमस्कृत्य नित्यानन्दं मये हरम् ।

यस्य स्मरणमात्रेण यथा सिद्धिर्भवेद्भुवम् ॥

विजगज्जननीमायामथुनविधिशङ्करैर्वन्द्याम् ।

शवसंस्थामहनीदे निखिलात्तुरघातिनीं चण्डीम् ॥

श्रीशालाहयजाते वैजालीपामयासविष्णवे ।

रश्मिपतिस्त्र्यम् श्रीमान् दीक्षावान् हरपतिर्जयति ॥

श्रीकमलारायणभूमिपालः सानुपदे मे कुर्वते निदेशम् ।

मन्त्रप्रदीपं कुर्वन् सत्त्वरं त्वं यद्दर्शने मे भवति प्रमोदः ॥

मूढां समादाय तदेकदन्तामात्रां विविधां खिलमन्त्रतन्त्रम् ।

यथायथास्थानविधि + मादौ विद्यादिकं विधिकरं नराणाम् ॥

— — — — — तत्र मन्त्रकरणे विष्णुयामलेश्वरयामलादिधारमुद्धृत्य लिख्यते ।
तत्र विष्णुयामले,— दीक्षां विनोपदेशस्य दुष्टत्वात् प्रथमम् सा ।

पापक्षयं दिव्यभावं साधकस्य करोत्यतः ॥ इत्यादि ।

End.

स्तुत्वा प्रणम्य शिरसा उदकेन समर्पयेत् ।

चरणाम्बुजमूले । इति जैवेद्यभक्षणोपायः ।

Colophon. इति समस्तप्रक्रियाविराजमानमिदमभक्तिपरायणमन्त्राजधिराजश्रीमन्-
कंसमारायणश्रीमन्नक्षीमाथदेविनिदेशप्रेतात्साहितज्ञया वैजोलीग्रामयासिविष्णुतखौबालग्रामिण-
मन्त्रमन्त्रोपाध्यायश्रीरविपतिशर्माज्ञाजगमाचार्य्यश्रीहरपतिविरचिते मन्त्रप्रदीपे पञ्चदशः पटलः
समाप्तः । सम पुस्तं चरेद्यस्तु चौरविद्यावलेन वा ।

पिता तस्य भवेत् कुटी माता तस्य च शूकरी ॥ इति ।

विषयः । १, ९वे पटले,—दीक्षाया आवश्यकत्वकथनं । सिद्धादिभिर्णवः । एकद-
न्तादिचक्रविधिः । नाडीविधिः । राशिचक्रं । नक्षत्रचक्रं । अणुधनजिज्ञासा । गणनिरूपणं ।
कुलाकुलादिविचारः । बालादिभेदः । मन्त्रसंस्कारः । दीक्षामनयदेशमुखविद्यादिनिरूपणं ।
सामान्यदीक्षाविधिः । यज्ञादिकांलीनदीक्षा । नवयज्ञोपायविधिः । वागीश्वरी-भुवनेश्वरी-
नित्या-दुर्गा-बाला-गणेश-चन्द्र-कार्तिक-लेखपाल-सूर्य-वज्र-हरि-हरादीनां मन्त्रनिरूपणं ।

२—७मे पटले,—सर्वदेवताप्राणप्रतिष्ठाविधिः । प्रशस्त्राप्रशस्त्रासननिरूपणं । भूतशुद्धिः ।
श्रीकण्ठादिन्यासाः । मालासंस्कारकथनं । जपविधिः । मालासंस्कारप्रयोगादिकथनं । पञ्चन-
विधिकथनञ्च शङ्खस्थापनप्रकारः । आवाहनानिमुद्राकथनं । अर्घ्यपुष्पादिविधिः । दीपनिर्घ्ण-
होमकथनं । विशक्तिपूजाविधिः । प्रयोगकीर्तनञ्च । विद्रुमस्तोत्रपूजाविधिः । उपनाराविधिः ।
प्रयोगकथनञ्च । उच्छिष्टचाण्डालिनीपूजादिकथनं । सुन्दरीपूजादिकथनं । विपुलसुन्दरीविधिः ।
कालीपूजाविधिकथनञ्च ।

८—११थे पटले,—नवदुर्गापूजाविधिः । वाग्मादिनीपूजाविधिः । लक्ष्मीपूजाविधिः ।
वज्रस्तारिणीपूजाविधिः । अश्वारूढापूजाविधिः । अन्नपूर्णापूजाविधिः । महिषमर्दिनीपूजा-
विधिः । पूतिनीपूजाविधिः । विपुलभैरवीपूजाविधिः । बालापूजाविधिः । उच्छिष्टमातङ्गी-
पूजाविधिः । त्वरितापूजाविधिः । विकल्पिकीपूजाविधिः । नित्यस्त्रीनापूजाविधिः । नित्या-
पूजाविधिः । विपुलपूजाविधिः । पद्मावतीपूजाविधिः । दुर्गापूजाविधिः । जयदुर्गापूजाविधिः ।
मातङ्गीपूजाविधिकथनञ्च ।

१२—१४थे पटले,—गणेशपूजाविधिः । महागणपतिपूजाविधिः । शक्तिगणपतिपूजा-

विधिः । पीताम्बरगणपतिपूजाविधिः । उच्छिष्टगणपतिपूजाविधिः । बटुकभैरवपूजाविधिः ।
चन्द्रपूजाविधिः । सूर्यपूजाविधिः । विष्णुपूजाविधिः । वासुदेवपूजाविधिः । लक्ष्मीवासुदेवपूजा-
विधिः । हयग्रीवपूजाविधिः । दधिवामनपूजाविधिः । रामचन्द्रपूजाविधिः । वाराहपूजा-
विधिः । धरणीपूजाविधिः । नरसिंहपूजाविधिः । श्रीकरपूजाविधिः । पुरुषोत्तमपूजाविधिः ।
गोपालपूजाविधिः । बालगोपालमदनगोपालादिपूजाविधिः । शिवपूजाविधिः । उमापतिपूजा-
विधिः । सत्यव्रजपूजाविधिः । दक्षिणामूर्तिपूजाविधिः । नीलकण्ठपूजाविधिः । अर्द्धनारी-
श्वरपूजाविधिः । पशुपतिपूजाविधिः । क्षेत्रपालपूजाविधिकथनञ्च ।

११३ पटले,—बटुकनाथपूजाविधिः । चण्डेशपूजाविधिः । अजपापूजाविधिः । मार्कण्ड-
भैरवपूजाविधिः । दक्षिणकालीपूजाविधिः । अरिमन्त्रप्रवृत्तशान्तिकीर्तनञ्च । अत्र सर्व्वत्र
पूजापद्धतिरस्तीति ज्ञेयम् । इति ।

No. 2012 नीलाद्रिमहोदयः । Substance, palm-leaf, 15 × 5 inches.
Folia, 196. Lines, 4 on a page. Extent, 4,018 s'lokas. Character,
Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Dr. Rājendralāla Mitra.
Appearance, new. Verse. Correct.

Nīlādrimahodaya. The temple of Jagannātha at Puri, its
origin, merits, the images existing there, their worship, feasts and festi-
vals. The work follows closely, but not strictly, the *Purushottama-māhāt-
mya* given in the Padma Purāṇa, but it professes to be an extract from
the Sūta Saṁhitā. It has the alternative name of *Purushottama-māhāt-
mya*.

Beginning. नारायणं नमस्कृत्य नरक्षैव नरोत्तमं ।

देवीं सरस्वतीक्षैव ततो जयमुदीरयेत् ॥

तं वेदशास्त्रपरिनिष्ठितशुद्धबुद्धिं चर्माम्बरं सुरमुनीन्द्रनुतं कथिन्द्रं ।

हृत्पल्लिवं कनकपिङ्गजटाकलापं व्यासं नमामि शिरसा तिलकं मुनीनां ॥

एकदा नैमियारणे पुण्ये सर्व्वसुखप्रदे ।

नानातीर्थसमायुक्ते नानागुह्यमनोरमे ॥

फलपुष्पाद्यवृक्षाणां निकरैः परिमण्डले ।

नानानीलसमायुक्ते विविक्ते स्मरश्चित्ते ॥

तापसायमसङ्कीर्णं श्वाते परमपावने ।

तादृशेऽपि वने रम्ये शौनकाद्या मुनीश्वराः ॥

तुष्णीभूय समस्तास्ते गीष्ठीं चक्रुर्मनोरमाः ।

समस्ततीर्थतत्त्वानां ज्ञानाय जगतीतये ।
 चेवाणां शिवदानाच्च जिज्ञासायै त्वरान्विताः ॥
 सभायां जायमानायां तत्त्वणे च मुनीश्वराः ॥
 जटामण्डलधारी च कौपीनधृतमुन्दरः ॥
 लम्बाजिनेनारीयेण विराजितवपुर्मुनिः ।
 स्तुतस्तदानीं सम्प्राप्तस्तत्र शिष्यमकैटुतः ॥
 तं दृष्ट्वा परमप्रीताः शौनकाद्यास्तपस्विनः ।
 समुत्थाय नमस्कृतुः सोऽपि तान् दण्डवद्भुवि ॥
 तत्र प्रणामं कृतवान् उवाच स तदा मुनिः ।
 तमाधीनं तवे। दृष्ट्वा ऋषयस्ते मुनीश्वराः ॥
 कचुः प्राञ्जल्यः सर्वे सर्वलोकहिताय वै ॥
 ऋषय कचुः । भगवन् सर्वधर्मज्ञ सर्वतीर्थतत्त्ववित् ।
 श्वेतो ब्रूहि समस्तानां तीर्थानां शिवसम्भृतां ।
 चेवाणाञ्च फलं तावत् स्तुत नः कथयाधुना ॥
 तेषां मध्ये वरः को वा चेवाणाञ्च मुनीश्वराः ।
 तीर्थानाञ्च तथा ब्रूहि यतस्त्वं व्यासप्राप्तितः ।
 समारभेत तद्वक्तुं गुह्यं तैः प्रष्टुमर्हम् ॥
 स्तुत उवाच । शृणुष्व मुनयः सर्वे संयतात्मान एव हि ।
 तीर्थानां चैवराशीनां मध्ये श्रीपुरुषोत्तमः ।
 गुह्यः सर्वतमोर्ध्वं सर्वं पुण्यफलप्रदः ॥
 नैव तेषाञ्च देवानां मनुष्येभ्यः कदाचन ।
 न तेषां मङ्गलं भूमौ प्रवृत्तानाञ्च तव हि ॥

End.

Colophon. इति स्तुतसंहितायां नीलाद्रिमण्डोदये श्रीपुरुषोत्तमचेत्रमाहात्म्ये चत्वारिंशत्तमोऽध्यायः ॥

विषयः । अथ चत्वारिंशदध्यायाः सन्ति । तत्र १ मे,—तीर्थानां मध्ये पुरुषोत्तमतीर्थस्य प्राधान्यकथनं । २ ये,—कृतयुगे मालवाख्ये देशे श्वन्तीनामपूर्यां इन्द्रयुक्ती राजा बभूव इत्यादिदृष्टान्तं । ३ ये,—एकाचचेत्रमाहात्म्यं । ४ र्थे,—बलेन भद्रया च युक्तस्य दारुणपक्ष्य चरेराविर्भावकथनं । ५ मे,—इन्द्रादयो देवा ब्रह्मलोकादागत्य दारुणपक्ष्य चरैः पूजादिकं चक्रुरित्यादिदृष्टान्तं । ६ ठे,—ब्रह्मकृतदावमयहरिलोचनं । ७ मे,—८ मे, च ब्रह्मणा इन्द्रयुक्ताय विष्णोस्त्रिकालपूजाविधिकथनं । ९ मे,—आचार्यलक्षणकथनं । १० मे,—११ ये, च विष्णुपूजेपचारादिकथनं । १२ ये,—वारतिथिनक्षत्रविशेषेषु पूजाविशेषकथनं । १३ ये,—महा

स्नानविधिः । १४ये,—स्नानोत्सववर्णनं । १५ये,—स्नानोत्सवान्ते पूजाप्रकारकथनं । १६ये,—
आषाढस्य शुक्लद्वितीयायां पुरुषोत्तमस्य घोषयावाकथनं । १७ये,—अयनयावाविधिः ।
१८ये,—दक्षिणायनयावाकथनं । १९ये,—त्रादणमासमावस्यादिने पुरुषोत्तमस्य श्वरणीदय-
कालपूजाविधिकथनं । २०ये,—प्रासादपूर्वस्थां दिशि नारायणरूपेणाविस्थितस्य वटवृक्षस्य
पूजाविधिकथनं । २१, २२, २३, २४ये,—भाद्रकृष्णपक्ष्यां श्रीपुरुषोत्तमपूजादिकथनं ।
२५ये,—चरेः पार्श्वपरिवर्तनं । २६ये,—वामनजन्मोत्सववर्णनं । २७ये,—शक्रध्वजोत्सववर्णनं ।
२८ये,—पुरुषोत्तमस्य आश्विनमासपूजाविधिः । २९ये,—कार्तिकमासपूजाविधिः । ३०ये,—
पुरुषोत्तमदर्शनविधिः । ३१ये,—प्रावरणोत्सवविधिः । ३२ये,—पौषमासपूजाविधिकथनं ।
३३ये,—उत्तरायणपूजाविधिकथनं । ३४ये,—दोलयावाकथनं । ३५ ये,—दमनकयावाकथनं ।
३६ये,—वैशाखमासपूजाविधिकथनं । ३७ये,—पुरुषोत्तमयावादिकं ये नराः कुर्वन्ति तेषां
पुण्यादिकथनं । ३८ये,—दाशरथ्यवृत्तनाविधिः । ३९ये,—दाशरथ्यप्रतिष्ठाविधिः । ४०ये,—
प्रतिष्ठान्ते पूजाविधिः ॥

No. 2013. **अन्योक्तिशतकम्**। Substance, country-made paper, 14 x 3 inches. Folia, 12. Lines, 8 on a page. Extent, 330 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Lgmá, Post Vaherá, Darbhāngá, Paṇḍit Raghunátha Jbá. Appearance, old. Verse. Correct.

Anyokti-śataka. Miscellaneous verses in illustration of particular figures of rhetoric. By Mohana Śarmá, son of Aniruddha Surī. The subjects of the verses are lions, elephants, sheep, ocean, moon, lotus, bee, kokila, crow, geese, desert, well, river, town, Deva, and Śeshanāga.

Beginning. तरलाङ्गुलिदलशीलित-शुषिरानधराधरे धृतां मुरलीम् ।

कलमालापयदतुल्यं गेपकुलं तन्मदः कथये ॥

अनिबद्धस्तरितनयो मोहनशर्मा विदेहदेशीयः ।

अन्योक्तिशतकमेतत् कुर्वते कमलापतिं नवा ॥

तवादी मित्थान्योक्तयः ।

ज्ञातह्वेन मदात्कटैः करटिभिर्यज्ञैव भूभ्रजटी

क्रीडद्भिः क्षणैः करेणकलभैः क्रान्तैः कियत्पौषं ।

को वेद कं वसन्ति हन्त शरभाः स्यर्दालवो येऽमुना

कः पारोन्द्रपराक्रमस्य विषयो यस्मिद्वधो जूधनाम् ॥ इत्यादि ।

End.

तुष्णीरुद्ध नागराज वसुधामाधाय धैर्यं मनः

सञ्चरन् विहरन् सा पुनरक्षिष्यन्ध्वज्यां क्षयाः ॥

एतस्मिन् विषये स केवलमुपास्तव्यः सतततो विधि-

येस्त्वासेव जगत्त्रयेऽपि विद्ध्ये धैर्यमेतादृशम् ॥

सिंहदन्तिघनवारिधिसन्द्राः पद्मभट्टपिकाकमरालाः ॥

मारवावटनदीनददेवा-वर्णिता इह हि नागगणेशः ॥

विषयः । अश्वोत्थलङ्कारध्वनिना प्रास्ताविकाः स्तोका निर्दिताः । तत्र सिंह-गज-मेघ-
समुद्र-चन्द्र-पद्म-धमर-कौकिल-काक-मराल-मरुकूप-नदी-इव-देव-शेषनागोक्तयः वर्णिताः ।

No. 2014. सरोजकलिका । Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 18. Lines, 7 on a page. Extent, 316 s'lokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Lagmá, Post Vaherá, Darghángá, Paṇḍit Raghunátha Jhá. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Saroja-kaliká. Dissertations on various Smṛiti topics. By Bhásvat Kavaratna. Contents: On the necessity of Śráddhas. Duties of performers of Śráddhas. Persons fit to perform Śráddhas. Śráddhas during the first year after death. Śráddhas before marriages and other auspicious occasions. Enquiry about death. Collection of bones after cremation. Offering of Piṇḍas. Mourning. Mourning of adopted sons. Merging of mourning. Mourning for infants &c. Enquiry about Sa-piṇḍas. Purification by bathing. Purification of ground. Ditto of water. Ditto of dressed rice. Ditto from extreme pollution. Ditto of character. Cause of the extension of sin. Injury to life. Expiation for killing cattle. Ditto for great enemies. Ditto for eating food from washermen and others. Ditto for marrying in one's own Gotra. Ditto for incest. Rituals for consecrating cattle. Rules for offering water to the manes. Duties of the twice-born classes. Rules regarding borrowing. Chándráyana and other expiatory rites. Duties of faithful wives. The compilation is obviously a very old one, as it does not quote from, or refer to, any mediæval digest.

Beginning. मास्त्रता कविरत्नेन प्रयत्नेन सृष्टीकृता ।

सरोजकलिका भाति बुद्धिस्त्रीकर्णभूषणा ॥

कथं श्राद्धधर्मविवक्षा । चारीतः ।

न तत्र वीरा ज्ञाप्यते नारोगा न मृतायुवः ।

न च केयोऽधिगच्छन्ति यत्र श्राद्धं विवर्जितं ॥ इत्यादि ।

End. विधाथोरमि सा गृहा प्रविशेज्जातवेदम् ।

आर्षार्ने मुदिता हृष्टे प्रोथिवे विमनास्तु या ॥

Colophon. इति सरोजकलिका समाप्ता । इति ग्रंथं भूयात् ।

विषयः । आहोवश्रुताकथनं । आहकर्तृधर्मनिरूपणं । आहधिकारिणः । आदौका-
दित्त-सपिण्डनादिविधिः । आभ्युदधिकथादनिर्णयः । मरणजिज्ञासा । अग्निमन्त्रयविधिः ।
पिण्डदानविधिः । अग्नौचनिरूपणं । छविमपुत्राद्यग्नौचं । सन्निपाताग्नौचं । बालाद्यग्नौचं ।
सपिण्डादित्तचणं । स्नानशुद्धिनिरूपणं । भूमिशुद्धिनिरूपणं । उदकशुद्धिः । पक्वान्नशुद्धिः ।
अन्यन्योपचरतशुद्धिः । स्नानावशुद्धिः । पापचयहेतुनिरूपणं । हिंसानिरूपणं । गोवधादिप्रायश्चि-
त्तकथनं । मन्त्रपातकादिप्रायश्चित्तं । रजकाद्यन्नभक्षणदिप्रायश्चित्तं । सगोत्रादिपरिणयप्राय-
श्चित्तं । अग्न्यागमनादिप्रायश्चित्तं । ह्योत्सर्गविधिः । तर्पणविधिः । द्विजातीनां विहितविहि-
तविधिः । ऋणदानादिविधिकथनं । चान्द्रायणव्रतादिकथनं । प्रतीतपतिपतिव्रताधर्मनिरू-
पणं । (श्रुतिचक्रेऽयमतीव प्राचीनतम इति प्रतिभाति । यतो न कस्यापि निवन्धकारस्य
नामावेष्टितं दृश्यते) ।

No. 2015. दिव्यनिर्णयः । Substance, palm-leaf, 13×2 inches. Folia
35. Lines, 4 on a page. Extent, 493 s'lokas. Character, Maithili. Date, ?
Place of deposit, Lagmá, Post Vaherá, Darbhāngá, Paṇḍit Raghunátha Jhá.
Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Divya-nirṇaya. A digest of the rules regarding oaths and
ordeals. By Dámódara Thakkura. Compiled under the auspices of
king Saṅgrām Sháh.

Beginning. सङ्ग्रामसाहस्रपालाङ्गव्यमानेन सर्वदा ।

दामोदरेण क्रियते दिव्यानामत्र निर्णयः ।

तत्र याज्ञवल्क्यः ।

तुलाग्रापो विषे कोशो दिव्यानीह विशुद्धये ।

महाभियोमेधेतानि शीर्षकस्येभिधोऽङ्गिरि ॥ इत्यादि ।

End. तत्रमापकदण्डे च क्रमादण्डं प्रकल्पयेत् ॥

Colophon. इति महाभयोपाध्यायसङ्कुरादीदामोदरकृतौ दिव्यनिर्णयः समाप्तः ॥

विषयः । धर्मोद्धर्मापरीवार्यं तुलाग्निजलादिरूपदिव्यप्रयोगकथनं । तत्र पातकविशेष-
सन्नेहे तत्रमापादिविधिकथनं । अतुविशेषे जलादिपरीक्षाविधानकथनं । तत्र शिशिर-जैमन-
वर्षाद्यु अग्निपरीक्षा । शरद्वर्षाभयोः सलिलपरीक्षा । जैमनशिशिरयोर्विषपरीक्षा । सार्गशीर्ष-

क्षेत्र-वैशाखेषु साधारणपरीक्षाविधिः। कोमपरीक्षायाः सार्वकालिकत्वकथनं। परीक्षायां निषि-
द्धकालकथनं। अथ स्त्रीबालदृष्टांतुराणां तुलापरीक्षाविधानं। शूद्रस्य अग्निजलपरीक्षाविधिः।
एवं च चित्रादिषु विशेषकथनं। पालविशेषे कृषिदैनिकलक्षणकथनम्। क्षेत्रमाहसादिवैलक्षण्येन
द्विविधनिरूपणं। तत्र तुलादिपरीक्षासु प्रत्येकमिति कर्तव्यताकथनं। धर्मोपदेशविधिभि-
कथनं। फलविधिकथनम्।

No. 2016. नाडीपरीक्षादिचिकित्साकथनं। Substance, country-made
yellow paper, 12 × 4 inches. Folia, 34. Lines, 6 on a page. Extent, 552
ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Navānī, Post
Mādhapur, Darbhāngā, Paṇḍit Vāṇsamāṇi Jhā. Appearance, new. Prose.
Generally correct.

Nāḍīparīkshādi-chikitsā-kathana. Dissertations on the
examination of the pulse, and on the treatment of various diseases. By
Ratnapāṇi Śarmā, son of Gaṅgoli Saṅjiveśvara Śarmā.

Beginning. वन्दे सदानन्दसरन्धुसुन्दरं द्विपाक्षपादाम्बुजयुग्मसुतम् ।

परामपनीकृतभक्तमानसं विपत्तमोक्षारि पुरारिच्छास्त्रितम् ॥

अथायुर्नरे नाडीपरीक्षादयः ।

करव्याकुलमूले या धमनी जीवसाक्षिणी ।

तच्छेद्यं तुल्यं दुःखं ज्ञेयं कायस्य पण्डितैः ॥ इत्यादि ।

End.

नारायणं भजत रे जठरेण युक्ता नारायणं भजत रे पदनेन युक्ताः ।

नारायणं भजत रे भवभीतिभीता नारायणात् परतरं किमपीह नास्ति ॥

इति रोगप्रतीकारः पञ्चमो विलासः ।

Colophon. इति श्रीगङ्गोलीसङ्गीवेश्वरशर्मास्त्रुन्धरीलपाणिशर्मासंयुतनाडीपरीक्षा-
दिचिकित्साकथनं समाप्तम् ।

विषयः । नाडीपरीक्षाविधिः । वातादिप्रभेदनिरूपणं । अमाश्लक्ष्णं । वातज्वरस-
भावः । एवं पित्तज्वरादिप्रकृतिकथनं चिकित्साकथनं । तत्र ज्वराधिकारे,—द्राक्षादियोगः ।
दुरालभादियोगः । अर्कादियोगः । कटुफलदियोगः । गुडपिप्पलीयोगः । नवाङ्गयोगः । नाग-
रादियोगः । पटोलपत्रकं । अष्टाङ्गधूतकथनम् । ज्वरातीसार,—धान्यपत्रकादियोगः । दृढद्र-
वाधरचूर्णं । गुडविल्वयोगः । आमाधिकारे, विभीतिकावल्लेहः । आर्द्रपाकादियोगः । आसमान-
प्रतीकारकथनं । कामलापाण्डुप्रतीकारः । ग्रन्थप्रतीकारः । प्रमेहप्रतीकारः । दम्प्यावान्प्रतीकारः ।
प्रदरप्रतीकारः । अर्शःप्रतीकारः । स्फुटश्चरणप्रतीकारः । गण्डमालाप्रतीकारः । कण्ठरोगप्रती-
कारः । अश्वपित्तप्रतीकारः । वातगुल्मप्रतीकारः । अग्निमान्द्यप्रतीकारः । हृद्दोषप्रतीकारः ।
दन्तप्रतीकारः । रक्तपित्त-द्विक्लाभमोदलभाग्मरीशदिकःदिप्रतीकारः । रसज्वरप्रतीकारः ।

No 2017. आचारसङ्ग्रहः। Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 64. Lines, 10 on page. Extent, 2,480 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Naváni, Post Mádhapur, Darbhāngá, Paṇḍit Vañsamapi Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Achāra-saṅgraha. A compilation of rules regarding the religious duties of householders. By Ratnapāni Sarmā, son of Gaṅgolf Sanjiveśvara Sarmā.

Beginning नत्वा यच्चरणे सज्जत्यविरतं विचं विधिः कञ्जो-
 भित्तुर्योगचक्षुष्यविभ्रमखिलं पालयुता वामनः ।
 चोभं वा + मयाधिपः पशुपतिः स्थाणुर्नयत्यलु मे
 वाणीमिहिकरो विपद्ग्रजहरो लम्बोदरः सुन्दरः ॥
 आकलय्य वज्रन् पन्यान् मुनीनां वचनानि च ।
 आचारसङ्ग्रहे यत्नात् क्रियते रत्नपाणिना ॥
 तत्रादावुपाहातमाह ॥ चारीतः ।
 अज्ञानतमसान्धानां भूमितानां कुट्टिभिः ।
 धर्मशास्त्रप्रदीपाऽयं धर्ममार्गोपदेशकः ॥ इत्यादि ।

End. गर्भे पुंसः शुक्रपाताद् यद्वक्तुं मरणावधि ।
 तदेतस्य मन्त्राधर्मयोगी नाऽन्योऽस्ति भेषजम् ॥

Colophon. इति गङ्गोलीधञ्जीवधर्मसूत्रोद्गीररूपानिर्गोहत आचारसङ्ग्रहः समाप्तः ।
 बह्वः सन्ति च ग्रन्था आचारप्रतिपादकाः ।
 एकत्र तत्त्वलाभाय मयाऽयं सङ्ग्रहः कृतः ॥

विषयः। आचारसूत्ररूपकथनं । धर्मसूत्ररूपनिरूपणं । प्रातःकृत्यनिरूपणं । मूत्रपुरीषाद्यु-
 त्तरार्गविधिः । शौचविधिः । आचमनविधिः । दन्तधावनविधिः । तत्र कालनियमः । प्रातःस्नान-
 विधिः । नैमित्तिकादिस्नानविधिः । सन्ध्यापासनविधिः । प्राणायामविधिः । हविष्यान्ननिरूपणं ।
 तिलकादिविधिः । तर्पणविधिः । स्नानप्रयोगः । सामगवाजमनेषादीनां स्नानप्रयोगः । वाजमने-
 षिनां सन्ध्याप्रयोगः । सामगानां सन्ध्याप्रयोगः । वाजमनेषिनां तर्पणप्रयोगः । एवं सामगानां तर्प-
 णादिप्रयोगकथनं । ब्रह्मयज्ञनिरूपणं । पूजाधारादिनिरूपणं । शिवदुर्गासूर्यनारायणादिपूजा-
 विधानं । पुण्यादिविवेचनं । शिवलिङ्गशालग्रामादिमाहात्म्यं । मोक्षसाधिलिङ्गपूजाविधिः ।
 पिष्टपञ्चप्रकारकीर्तनं । वैचक्षेयप्रयोगः । नित्यआहप्रयोगः । मोक्षसादानविधिः । अतिथिपूजन-
 विधिः । भोजनविधिः । मत्स्यमांसादिभक्षणविधिः । अथ विविधमतविवेचनं । विविधपक्षिप-
 शुश्रूष्यतिभोजनादौ दोषाभावकथनं । शयनविधिः । सुगन्धिद्रव्यव्यवहारविधिः । गर्भाधानादि-
 विधिः । भूषणलवणादिकथनम् ।

No. 2018. पार्वणचन्द्रिका । Substance, country-made yellow paper, 11 × 4 inches. Folia, 74. Lines, 8 on a page. Extent, 1,752 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Navāṇī, Post Mádhepur, Darbhāṅgá, Paṇḍit Vaṇsamāṇi Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Pārvaṇa-chandriká. On various kinds of Śráddhas, their peculiarities, and times and modes of performing them. By Ratnapāṇi S'armá, son of Gaṅgolī Saṇjīves'vara S'armá.

Beginning. श्रीलम्बोदरपादपद्मयुगलं स्नानो निशानो दधत्
कुर्वे पार्वणचन्द्रिकामहमिमां श्रीरत्नपाणिः कवी ।
सन्तोषाय सतां कृपां कलयतां शोकामशकायंदा-
मामच्छत्रय पूर्वतोऽधितरणिप्रख्यातयन्वीकृतान् ॥
अथ आदकालाः । तत्र याज्ञवल्क्यः ।
अमावास्यायुक्ता इतिः कृष्णपक्षोऽयनदयम् ।

द्रव्यब्राह्मणस्यतिथिपुत्रत् सूर्य्यमङ्गलः ॥ इत्यादि ।

End. ततः पुरोहितं, ब्राह्मणमन्यं वा प्रतिपाद्य स्नात्वा गृहीत्वा पिण्डिकाकोणं
विभाव्य आदीयद्रव्याणि ब्राह्मणाय प्रतिपादयेत् ॥
इन्द्रो गपार्वणविधिरथमलेखि श्रीरत्नपाणिश्शर्मा नावि स्तुरसरिति ॥

Colophon. इति गङ्गोलीमङ्गलीवैद्यरश्मस्तु श्रीरत्नपाणिश्शर्मसकृद्गीता पार्वणचन्द्रिका
समाप्ता ।

विषयः । आदकालकथनं । आदावशकता । नवोदकयादादेर्नित्यलकथनं । मलमासेऽपि
नवोदकयादस्य कर्तव्यतानिरूपणं । ग्रीहिपाकयादं । हैमन्तिकनवाग्रयादं । अथ नानाप-
न्यकारमतकथनं । ग्रीह्यादिपार्वणकथनं । अपरपञ्चयादविधिः । सषाकयोदशीविषये मत-
भेदविवेचनं । कार्तिकामावस्यायां विशेषकथनं । उक्तादानविधिः । दीपदानविधिः । लक्ष्म्या-
दिपूजाविधिः । पार्वणपदार्थविवेचनं । अमावस्याआदकालविवेचनं । अनुपनीतादि कृतयाद-
निरूपणं । अथाचकपार्वणविधिः । मङ्गलयादिद्वयपूजाकथनं । सामान्यतः आदकरणवेत्तानिरू-
पणं । अथ मतभेदविवेचनं । काश्यपादविधानं । मन्वन्तरायुगाद्यादिनिरूपणं । तर्पणश्रद्धा ।
कृष्णवयोदशीयादनिषेधकीर्तनं । तीर्थयादविधिः । पिण्डणां ध्यानविधिकथनं । आदक्रियाविवे-
चनम् । तत्र सकृन्त्यवाक्याचमनमार्ज्जनाशनपरिवेषणपावजक्ष्दीपादिनिरूपणं । परकीयग्रह-
आदकरणविधिः । आदनिषिद्धानि । अपवस्य न पार्वणआदमिति निरूपणं । उपवीतविचारः ।
द्रव्यपरिभाषाकीर्तनं । आददिनवर्ज्जणीयानि । पार्वणप्रयोगकथनं । आदीयद्वयप्रतिपत्तिकथनम् ।

No. 2019. क्षयमासादिविवेकः । Substance, country-made paper, 12 x 3½ inches. Folia, 32. Lines, 8 on a page. Extent, 604 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Naváni, Post Mádhapur, Darbhāṅgá, Paṇḍit Vāṇsamāṇi Jhá. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Kshayamāsādi-viveka. On intercallary and elided months, the mode of reckoning the same, and duties appertaining to, and prohibited at, such times. By Ratnapāṇi Sarmá, son of Gaṅgolí Sanjīves'vara Sarmá. The work was compiled during the reign of Chhatra Siṅha, of Mithilá. The author, in his introduction, gives a long list of the digests he had consulted.

Beginning वन्दे सदानन्दसरन्दसुन्दरं द्विपाद्यपादाम्बुजद्वयमुत्तमम् ।

परामपूतीकृतभक्तमानसं विपत्तमोहारि पुरारिलालितम् ॥

स जयति वाचादुरोऽयं मिथिलेशः श्रीचक्रमिन्दनामा ।

जितरिपुरयो महीजा दानव्यकृतकर्णकीर्तिः ॥

अबाध्य यस्य स्वरसं जीविकां विदेहदेशगतकृत्यनुज्ञया ।

द्विसंक्रमस्यास्य दिन+जः यमान् तनोमि विद्वान् विचारमन्त्रयम् ॥

आलोचनीयः सुधिया धियाऽसावेकीकृतः सम्प्रतिरत्नपाणेः ।

वाचस्पतीत्यादिकृतानुपूर्व्यां गुर्वीकृताद्याः सविशेष एषः ॥

कुर्वन्तु राजानमनन्तपण्डिता निजं निजं शिक्षति वा न मे मनः ।

अनङ्गुश ये तु दिवौकसां प्रियाः पुरे पुरे दीदिवयन्ति वाग्भरैः ॥

अथ कृतकतिविधचिन्तामणिस्त्यमहारणं वादिप्रत्यापरवाचस्पतिवाचस्पतिमिश्रकृतद्वैतप-
रिमिश्रद्वैतुष्टकेश्वकेश्वमिश्रवज्रविधटीकापटुतरीकृतन्यायपरिकरापरकलिततिथितत्त्वचिन्ता-
मणिमलमाससारिण्यादिग्रन्थसम्भवगौरवगुणतरनिजकलितवज्रविधाचारमीयमानयशःसारश्रीमन्-
द्वैतचरितवलितमिथिलेशमहासमोपाध्यायमङ्गुलमन्त्रेशकृतस्मृतिविवेकवर्द्धमानवर्द्धमानोपाध्याय-
नकैपण्डरीकप्रकाशमार्गकृतव्यवहाराद्वैतनिर्णयतिभक्तमुक्तिनोपितश्रीनरहरिनरद्वयुपाध्याय-
विविधग्रन्थकारद्वैतमिजकलितमासमीमांसाप्रकृतविचारतर्कापरगतममोक्तुलनाथोपाध्याय-
प्रकृतमहाजनदर्शितमादर्शवत् समीकृतमहाय पथं कापथं गन्तुमुक्ता वदवः सप्रमासपदाद-
च्चरबाष्पातत्परपरदेशीयपथं समसं कारं कारं महानो नितान्तं कियन्तो विवदन्ते हन+ते-
नेति विद्वो वयम् । इत्यादि ।

End.

जानन्तोऽपि बावदुका विवदन्ते वदवोऽन्यदेशीयाथेत् का नो जानिरिति
स्वदेशीयाः केऽपि नैवं भूता भवन्त्येव तात्पर्यमिति कृतमतिविस्तरेण ॥

Colophon. रति गङ्गोलीसङ्घीवेचरशर्मसूनुशीरलपाणिशर्मसङ्गृहीतचयमासादिवि-
वेकः समाप्त इति ।

विषयः । चयमासपदार्थविवेचनं । तल्लक्षणकीर्तनम् । अथ विविधमतखण्डनं । मलमास-
स्वरूपविवेचनम् । चयजातसूतानां कृत्यादिनिरूपणं । चयमाससम्भारनाकासादिनिरूपणं ।
भानुलङ्घितमासनिरूपणं । मलमासलक्षणनिरूपणं । अथ विविधनयसम्वादकीर्तनं । मत्स्यर्मा-
सादिभक्षणविधानकीर्तनं ।

No. 2020. एकोद्दिष्टसारिणी । Substance, country-made yellow paper,
11 × 3 inches. Folia, 35. Lines, 8 on a page. Extent, 782 ślokas. Character,
Maithilī. Date, ? Place of deposit, Navānī Post Mādhēpur, Darbhāṅgā,
Paṇḍit Vaṅsamaṇī Jha. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Ekoddishṭa-sāriṇī. On the first annual śrāddha and the rules
and rituals appertaining thereto. By Ratnapāṇī S'armā, son of Gaṅgoli
Sanjīveśvara S'armā.

Beginning. श्रीचेरस्वयंदारविन्दयुगलधानाकभानुप्रभा-
प्रदोताशयमन्दिरैः नतकरो धीरे क्षपामागरे ।
चैदेहाधिपसमुदे हि विविधपन्थावलोका + +
मेकोद्दिष्टविचारणं प्रकुर्वते श्रीरलपाणिः सुधीः ॥

अथ व्यासः । मासपक्षतिथिसूत्रे यो यत्र नियतेऽहनि ।
प्रत्यब्दन्तु तथाभूतं चयाचं तस्य तद्विदुरिति ।

अतएव मासपक्षतिय्यासुलिखितं सङ्कल्पवाक्यमवाधाति । न तु पार्ष्वणे अथ चयाचप्रकर-
णीयत्वात् । इत्यादि ।

End. कृतं वा सारिणी यत्नादेकोद्दिष्टविधाधिनी ।
श्रीरलपाणिलिखिता मन्त्रता नावि पूर्वतः ॥
विघ्नं हरन्तु चेदस्वचरणस्वमरेणवः ।

Colophon. रति गङ्गोलीसङ्घीवेचरशर्मसूनुशीरलपाणिशर्मसङ्गृहीता एकोद्दिष्टसा-
रिणी समाप्ता ।

विषयः । चयाचनिरूपणं । तत्र आढाकरणे प्रत्यवायकधनं । अमावस्यादौ सतस्य चयाचे
एकोद्दिष्टमेव कर्तव्यं न तु पार्ष्वणमिति निर्णयः । आदिदिने अशौचपाते विधानं । अवाशौचवि-
वेचनम् । एकभक्तादिनियमकीर्तनं । सताचाज्ञानादौ विधिः । एकोद्दिष्टं पाकेनैव कर्तव्यमिति-
निरूपणं । प्रातर्मुहूर्तकृतपरोक्षणादिकालनिरूपणं । व्रणाशौचपतितथाचं मलमासोपि कर्तव्य-

क्रमकथनं । गृहधर्मविवेचनं । परमेश्वरदाहविधिः । दशपिण्डदानविधिः । प्रेततर्पणविधिः । नीरक्षीरदानविधिः । आद्यवाहविधिः । अस्त्रिसहस्रविचारः । अत्र वाहविधिः । अशौचान्ति-
भदिनकृत्यविधिः । सौरविधिः । हृषीकेशविधिः । आद्यादौ मांसादिदानविवेचनं । तत्र भक्ष्या-
भक्ष्यमांसादिविवेचनञ्च । द्विजदम्पतीदानादिविधिः । कपिलादिदानविधिः । मासिकवाह-
विवेचनं । षोडशवाहानि । सर्पिणीकरणविवेचनं । चतुर्थीवाहविधिः । पार्वणवाहविधिः ।
श्रीकर्तृकवाहविधिकथनञ्च ।

No. 2023. मिथिलेशचरितम् । Substance, country-made yellow paper, 12×4 inches. Folia, 36. Lines 10—12 on a page. Extent, 1,264 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Naváñi, Post Mádhapur, Darbhāngá, Paṇḍit Vāṇsamaní Jhá. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Mithileśa-charita. Mithilá, its extent, character, history, sove-
reigns, and the manners, customs, and habits of its people. The history
comprises the reigns of nine rájás beginning with Maheśvara Ṭhakkura,
who obtained the rájáship of the district from an emperor of Delhi.
By Ratnapáñi S'armá, son of Gaṅgoli Sanjiveśvara S'armá. The author
was a Dráviḍa Bráhmaṇ, and wrote the work under the instruction of
Rámachandra Mísra, at Calcutta. Nos. 2009, 2016, to 2020, 2022, 2029
and 2032 are also due to him.

Beginning. वन्द्यं वेद्यं गणेशाणं प्रधानं जगतामजं ।

विघ्नहारं देवादारं सारं तारं भले मयः ॥

द्रविड़देशी सुखतापी निगमविलासी रामचन्द्रमित्रः ।

तन् प्रश्नोत्तरसारं लिखति विचारं रत्नपाणिः ॥

कलिकताभिधनगरे स्थित एवैष प्रयागराशिदितः ।

वंशावली च रीतिनीतिरपीह मिथिलेशानां ॥

मिथिलादेशे यत्केसि कीदृशः केऽवधिलतः ।

आचारः कीदृशे धीर कीदृशा मनुजा अपि ॥

केऽसि मन्त्रिभूषण कीदृशं तत्कुलं यद् ।

हृत्तमन्यश्च यच्छास्त्रं रत्नपाणे निगद्यतां ॥

रामचन्द्रऽष्टकं हि यथाप्रश्नं तदुत्तरं ।

मिथिनाम्नाऽच भूपोऽयम् पाक्षितस्तेन यत् पुरा ॥

तन्नाम्ना चित्रितस्तस्मान्मिथिलादेश उच्यते । इत्यादि ।

End.

एवं विधानि ह्यनानि सर्वभोगप्रदानि च ।
 कति चासन्नवृत्ततेः सर्वं विदितानि वै ॥
 कथितानि च तुभ्यं भो कानिचित् प्रशवाक्यतः ।
 अतः परन्तु वक्तुं मे समर्थो नास्ति सम्प्रति ॥
 कालान्तरे रासमित्र येनत्वं पुनरागमे ।
 ततः कृतार्थो रामोऽसौ वदस्मिन् यथैऽष्टव ॥
 एतावदपि कृत्वा मे जन्मसाफल्यमाययौ ।
 सुधापाने न कस्यापि हर्षिर्भवति कुत्रचित् ॥

Colophon. इति माहोलीसप्तोर्वेश्वरशर्मसूनुश्रीरत्नपाणिशर्मकलिते श्रीमिथिलेश्वर-
 रिते + + + + + प्रकरणम् ॥

विषयः । मिथिलसाम्राज्यकथनं । मैथिलानामाचारादिकथनं । अधुनातनमहाराजस्य
 पूर्वजानां प्रत्येकं जीवनीकथनं । तत्र प्रथमतः महेश्वरठक्करो दिक्कीश्वरात् यथा मिथिलाराज्यं
 लब्धवान् तद्वृत्तान्तकथनं । महेश्वरादारभ्य नवमपुरुषपर्यन्तं राज्ञां वृत्तान्तकीर्तनं ।

No. 2024. यहलाघवं वा सिद्धान्तरहस्यम् । Substance, country-made
 paper, 11 × 5 inches. Folia, 34. Lines, 6 on a page. Extent, 465 ślokas.
 Character, Nāgara. Date, Sm. 1850. Place of deposit, Calcutta, Government
 of India. Another copy at Kanbauri, Post Madhuvani, Darbhāṅgā. Paṇḍit
 Lalita Jhā. Appearance, old. Verse. Correct.

Grahalāghava *alias* Siddhānta-rahasya. Astronomical cal-
 culations, regarding all the leading subjects of the science as known to
 the Hindus. By Gaṇeśa Daivajña, son of Keśava Sāmvaṭsara.

Beginning. श्रुतिःप्रबोधजननी परिशेष्य चित्रं

तत् सृजतकर्मचरैर्गणैर्द्वन्द्वपूर्णं ।

स्रज्पाशरापि च तदंशस्तैश्चपायै-

र्ज्जोतीकृता अयति केशवशक्त्यतिथेः ॥

परिभ्रमसमौर्ध्विकेशचापं ददगुणहारलसत्सुहृत्तवाक्यम् ।

सुफलप्रदमातृप्रभं तत् स्मर रामं करणस्य विष्णुकपम् ॥

यद्यप्यकार्पुण्यरवः करणानि धीराक्लेप्तं + + धनुरपास्य न निदिरस्मान् ।

व्याचापकर्मरक्षितं सुलघुप्रकारं कर्तुं यद्यप्रकरणं स्फुटमुद्यतोऽस्मि ॥

द्रव्यीन्द्रैर्नितशक ईशदत्तं फलं स्याच्चक्राण्यं रविद्विजयपदस्य युक्तम् ।

चैबादेः प्रथमरुतः सद्गुणवक्तादिगुणज्ञादमरफलाधिमासयुक्तम् ॥ इत्यादि

End.

पूर्वं प्रौढतराः क्वचित् किमपि यच्चक्षुर्धनुर्यै विना
 ते तेनैव सञ्चानिर्गन्धदुःस्वप्नेधिरोहन्ति हि ।
 सिद्धान्तोक्तमिच्छासिद्धं लघुत्वं चित्ता धनुर्यै मया
 तद्वत्त्वा मयि मासु किं न तदहं तन्वास्तवो दृढधीः ॥
 नन्दिवास इच्छापरात्मविषये शिष्यादिगीतकृति-
 योऽभूत् कौशिकवंशजः सकलसञ्चाराद्यवित् केशवः ।
 सूनुस्तच्च तदुक्तं प्रपञ्चभजनालम्बावबोधार्थकः
 स्पष्टं हतविचित्रमपकरणं चैतदगणेशोऽकरोत् ॥

Colophon. इति श्रीसकलामाचार्यपर्ययीकेशवसायसुरात्मजीगणेशदेवज्ञविरचितं
 यज्ञसाधनाख्यं सिद्धान्तरहस्यं समाप्तम् । संवत् १८५० ।

विषयः । अहर्गणानयनप्रकारकीर्तनं । सूर्याचन्द्रतुङ्गादीनां भुवककथनं । सूर्यादीनां
 चेषककथनं । भुवचेषकसंस्कारकथनं । मध्यसरविबुधशुक्रचन्द्रसाधनं । चन्द्रानयनं । चन्द्रतु-
 ङ्गातानयनं । राहोरानयनं । भौमबुधकेन्द्रसाधनं । गुरुशुक्रकेन्द्रसाधनं । शुक्रकेन्द्रानयनं ।
 शनोरानयनं । रविसन्ध्याचगतिकथनं । राहुभीमादीनां गतिकलानिरूपणं । दृग्गणितैकसंस्का-
 पनं । भुजसाधनविधिः । चरसाधनं । चरानयनं । चन्द्रसुटीकरणं । चन्द्रमन्दफलसाधनं ।
 चन्द्रगतिसाधनं । तिथिनक्षत्रयोगकरणसाधनं । भीमादीनां शीघ्रफलान्नकथनं । एषां मन्दफ-
 लसाधनञ्च । मन्दस्पष्टगतिसाधनं । कुजबुधशुक्राणां गतो विशेषकथनं । भीमादीनां चक्रस्य
 शीघ्रकेन्द्रभागकथनं । कुजगुरुशनीनामुदयभागकथनं । बुधशुक्रयोः उदयास्तभागकथनं । वक्रमार्गा-
 दिदिनज्ञानकथनं । मेघादिराशीनां लङ्कादयकथनं । लग्नसाधनं । गोलानयनप्रकारः । पला-
 नसाधनं । नतोज्ञतसाधनं । अक्षकर्षसाधनं । दृष्ट्यायासाधनार्थं चारकथनं । भावसाधनं ।
 कर्णाद्यानयनं । ज्ञानसाधनं । ज्ञानिभागस्थे भुजभागानयनं । रवेरज्ञाने दिनमानादेव ज्ञानि-
 साधनं । दिनाह्नं नतोज्ञतज्ञसाधनं । नक्षकर्षसाधनं । घटीज्ञानसाधनं । नलिकादिबन्धाद्ये
 दिक्साधनकथनं । भुजकोटिकर्षनलिकार्संज्ञानकथनं । चन्द्रग्रहणनिरूपणं । खण्डयासादिनि-
 रूपणं ग्रहणभित्तिसाधनं । सूर्यमेघाभित्तिसाधनं । जालग्रहदर्शनार्थं नलिकानिवेशविधिः ।
 भूच्यायासाधनादिकं । मध्यग्रहणस्य शंकालमेघसम्प्रीकनेन्कीर्तनकालसाधनं । प्रसोदयादौ नत-
 साधनं । सूर्यग्रहणं । लग्नसाधनं । वर्णज्ञानादिकथनं । ग्रहणद्वयविधिः । हतादिसाधनं ।
 तिथिसाधनं । ज्ञानानयनं । चन्द्रविम्बभूमासाधनं । गुरुशुक्रादीनामुदयास्तसाधनं । मन्दस्पष्टग्रह-
 साधनं । नतज्ञसाधनं । दृक्साधनं । नक्षत्रभुवककथनं । अक्षदृक्कर्षकथनं । खमध्यस्थ-
 नक्षत्राद् राविज्ञानकथनं । नक्षत्राणां ज्ञायायत्नेन राविज्ञानं । शूनीतिदिग्ज्ञानसाधनं ।
 प्रच्युतिज्ञानं । पातसमयादिज्ञानसाधनं । पिङ्गसाधनं । नक्षत्रसाधनं । योगसाधनादिकं । सूर्य-
 साधनं । ग्रामसाधनं । अहर्गणप्रकादिसाधनञ्च ।

No. 2025. ग्रहलाघवटीका । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 96. Lines, 13—14 on a page. Extent, 3,030 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1853. Place of deposit, Kanhauli, Post Madhubani, Darbhāṅgā, Paṇḍit Lalita Jhā. Another copy at Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Grahalāghava-ṭikā. A commentary on Gaṇeśa Daivajña's *Grahalāghava* alias *Siddhānta-rahasya* (ante, No. 2024). By Mallāri Daivajña, son of Divākara Daivajña.

Beginning. नाके न.केशमुखाः सुरवरनिवहाः सन्ति येऽनन्तसंख्या-

नाख्यामाख्यासीषां कथमपि च मनःपूर्वकं वाङ्मदीया ।

शकं हिलैकदन्तं सकलसुरभिरःसंघसङ्घर्षिताङ्घ्रिं

श्रीं मत्तेष्टमिद्विप्रदमिह हि सुरं सादरं तं नमामि ॥

मल्लारिं कुलनायकं रविमुलान् + + ; च नत्वा गुरोः

धृत्वा पादयुगं श्लाघय च तनः किञ्चित्कुवेषांशकं ।

मल्लारिर्ग्रहलाघवश्च कुर्वते टीकां लघुदामनां

यस्मादल्पमतिश्च कुण्ठितमतिः स्यात् पूर्ववैविचातः ॥

मध्यस्फुटास्त्रोदयवक्रपूर्व्यं कर्मांशित्वं यद्गणितं खगोत्थं ।

जीवा घनःसंशयकं विना ते न स्यादर्थं निश्चय एव गीते ॥

— — — — — अथ श्रीमज्जलधितटनिकटस्थितनाभो-
पवनविराजितनन्दिप्रामाभिधनगरनिवासिसकलभूपतिसेवितचरणयुगलकमलगणिताटवीविव-
टनपटुतराखिलदैवविस्मातङ्गकुक्षपीठलूटनैःकण्डकण्डीरवश्रीमदुमारमणचरणद्वयपङ्कजावाग्नम-
हामतिविभवदैववित् केशवदैवज्ञात्मजाः गणेशदैवज्ञवर्यचर्याः ग्रहलाघवाख्यं ग्रहप्रकरणं वि-
कीर्षवस्तवादौ निर्विघ्नेन ग्रन्थसमग्रप्रचयगमनाभ्यां शिष्टाचारपरिपालनाय च — — — —

— — — वलुनिर्देशरूपमङ्गलसहितं ग्रन्थारम्भं यधन्तिलकाटनेनाह, ज्योतिरिति ।

End.

अकरोत् छतवानित्यर्थः । इति पूर्वशर्कांशाद्ग्रहानयनप्रकारः । ग्रन्था-
लङ्कारश्च कृतः ॥

Colophon.

इति श्रीमद्गणकचक्रचूडामणिदिवाकरदैवज्ञसुतमल्लारिदैवज्ञविरचितायां
ग्रहलाघवटीकायां ग्रन्थसमाप्त्यलङ्कारश्लाघानं समाप्तं ।

देशे पार्थसमाज्येतिवचिरे तीरे च गोदाक्षरे

गोलग्रामपुरे मुरारिचरणार्चामङ्गविद्वद्युते ।

आशीस्तव दिवाकरोतिचतुरो + दैवकृपावशी-

विशेषे सततं यदीयहृदयं यस्तस्य पुनोक्तरोत् ॥

सकारिगणकायणीर्गुणपदद्वन्द्वसमस्तौ रते
 लब्ध्वा बोधस्तवं ततो हि विवृतिं सार्थापपत्तिं स्फूर्ता ।
 वर्धस्य प्रह्लादवस्य गणकयीमद्रणेशाभिध-
 प्रोक्तस्याद्य कपालवो हि सुधियः पश्यन्तु तुष्यन्तिमां ॥
 बाणोनाम्भकतः कुमारविचितामूलं हि मासः सयुग्-
 बाणैर्भक्षदशानितादिनमिति(?) तस्यादलं(?) स्यात्तिथिः ।
 पक्षः स्यात्तिथिसंज्ञितोऽखिलयुतिः सप्ताभ्यतिव्युन्मिता
 होतास्त्री गणको लिखेच्च तदा टीकां परार्थान्वितां ॥
 संवत् १८५२ । भाद्रमासशुक्लपक्षतिथि १ शनिवासरे । शुभम् ।

विषयः । गणेशदेवज्ञतमिदानीन्तरस्यापराभिधानप्रह्लादवस्य बाष्पानम् ।

No. 2026. **आङ्गरत्नम्** । Substance, country-made paper, 14 × 4 inches, Folia, 72. Lines, 8 on a page. Extent, 1,916 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Vebat, Post Mádhepura, Darbhāngá, Paṇḍit Phanidhara Miśra. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Srāddha-ratna. A summary of the rules regarding śrāddhas. By Lakshmīpati, disciple of Indrapati.

Beginning. वदनविनिर्जितचन्द्रं गञ्जितशक्रं नमोऽरणात् ।

मोपीहन्दवियोगं बालमुकुन्दमर्च कलये ॥

प्रणम्य भारतीकान्तं श्रीमदिन्द्रपतिं मुखम् ।

श्रीलक्ष्मीपतिधीरेण आङ्गरत्नं विधीयते ॥

अथेदानीन्तना जनाः क्रिया + + यावदेवं कुर्वन्ति तावदेव चन्दोगानां बाजसनेयि-
 नाश्च प्रति + + शोक्तः श्रीदत्तोक्तश्च प्रथमो लिख्यते । तत्र प्रथमं भूषंस्कारः । इत्यादि ।

End. आङ्गशेषमद्रमिष्टैः सह भुञ्जीत इति । बाजसनेयिनां पार्थक्यप्रकाराङ्गो विशेषो
 याश्च इति ॥

Colophon. इति समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । भूषंस्कारविधिः । मानक्रियाकथनं । आङ्गवेष्टा । पूरकपिण्डदानविधिः । पर्ण-
 नरदाहविधिः । उदकदानविधिः । पिण्डदानविधिः । अस्थिसंक्षयविधिः । अशौचान्तकृत्यं ।
 एकादशाहकृत्यं । दधौत्सर्गविधिः । रुद्राध्यायकथनं । कपिलादानविधिः । ब्रवादिदानविधिः ।
 एकादशाहप्रयोगकीर्तनं । सपिण्डनविधिः । अवीराकल्पकथनं । एकोदिष्टविधिः । स्त्रीकथंकायाङ्-

प्रयोगकथनं । शस्त्रादिद्वयानां आदिविधिः । पार्ष्वणविधिः । तत्प्रयोगकथनं । बलिने श्वदेववि-
धिः । आमात्रादिविधिः । तीर्थयादिविधिः । नित्ययादिविधिः । सपात्रकविधिकथनञ्च ।

No. 2027. **वृत्तिदीपिका** । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 28. Lines, 9 on a page. Extent, 1,039 slokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Rāghavapura, Post Vaherā, Darbhāngā, Paṇḍit Viśveśvara Jhā. Appearance, old. Prose. Correct

Vṛitti-dīpikā. A dissertation on the philosophy of grammar.
By Kṛishṇa Bhaṭṭa.

Beginning. सकलजलदकाले सर्वलोकेकपालं

ब्रजयुवतिरसालं चन्द्रनाभकपालम् ।

विगतदुरितजालं विश्वराजीवजालं

विलसितरूपमालं नौमि गोपालबालम् ।

ध्यात्वा व्यासं गुरुं नत्वा साधवेन्द्रसरस्वतीम् ।

मौनिश्रीकृष्णभट्टेन तन्यते वृत्तिदीपिका ॥

इह सकलज्ञानाभिलषितमेवाचमुल्लोपायात्मतत्त्वज्ञानस्य तत्त्वमस्यादिमहावाक्यान्धबोधजन्-
नात् शब्दबोधे च इतिग्रहणोपस्थिते हेतुत्वात्—इत्यादि ।

End. तथा च वर्णजातिस्फोटः पदजातिस्फोटः वाक्यजातिस्फोट इति तन्मते
स्फोटवचनम् ॥

Colophon. इति श्रीमन्मौनिकुलतिलकायमानगोवर्धनभट्टात्मजवरुनाथभट्टसुतश्रीक-
ष्णभट्टविरचिता वृत्तिदीपिका समाप्ता ।

विषयः । इतिस्वरूपनिरूपणं । शक्तिस्वरूपनिरूपणं । इतिः शब्दबोधहेतुत्वनिरूपणं ।
शक्तिलक्षणाभेदेन तस्या द्वैविध्यनिरूपणं । शक्तिग्रहणनिरूपणं । तत्र गवादिपदानां गीत्वे शक्तिरि-
तिमीमांसकमतनिरूपणं । जातौ यत्तौ विशिष्टे च शक्तिरिति नैयायिकानां नयनिर्णयः । कार्या-
न्विते पदानां शक्तिरिति प्राभाकरमतकीर्तनं । रुद्रयौगिकादौ शक्तिविवेचनं । लक्षणास्वरूप-
निरूपणं । शौनीशुद्धाभेदेन तस्या द्विविधत्वकथनं । लक्षितलक्षणादिनिरूपणं । अज्ञानावृत्तिल-
क्षणं । अथ नैयायिकमतखण्डनपूर्वकं तस्याः स्थापना । धालर्थनिरूपणं । तत्र प्राभाकरवैयाक-
रणादिमतकीर्तनं । नैयायिकमतखण्डनं । तिरुर्थनिरूपणं । कपूर्ववादकथनं । सनायुर्थनिरु-
पणं । समासशक्तिनिरूपणं । नञर्थनिरूपणं । वीक्षादिनिरूपणं । स्त्रीप्रत्ययार्थनिरूपणं । तद्धि-
तार्थनिरूपणं । स्फोटनिरूपणञ्च ।

No. 2028. **दत्तदर्पणम्** । Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 34. Lines, 7 on a page. Extent, 833 ślokaś. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Rāghavapura, Post Vaherā, Darbhāngā, Paṇḍit Viśveśvara Jhā. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Vṛitta-darpaṇa. A treatise on versification, giving details of all the different metres used in Saṁskṛit poetry. By Bhīṣma Miśra.

Beginning. स जयति सततं पिङ्गलनामा नागरकविवरसविज्ञः ।

लोकान्तररसकवितां कलङ्कितुमिव सङ्गृहीतपरजिज्ञः ॥

गौरीस्ननखरेखा शिरसि प्रतिविम्बितेव चन्द्रकला ।

यस्य विभाति स देवः सत्पापं नाशयलखिलम् ॥

सन्नि यद्यप्यनेकानि दृष्टमास्त्राणि भूतले ।

तथाप्यतिशयो ज्ञानं त्रसमानतिशयो मद्भान् ॥

यदि सङ्गृह्येतां ज्ञातुमाकाङ्क्षसि स्फुटम् ।

श्रीभीष्ममित्रचरितं पश्य तद्वृत्तदर्पणम् ॥

अथ गणाः । सगणो यगणो रगणः सगणसगणो जगणो भगणो नगणः । इत्यादि ।

End. दीर्घास्तदये लघवश्च वर्णाः श्रेणी भवेद्वर्णछता तदेवम् ॥

Colophon. इति श्रीभीष्ममित्रविरचिते दत्तदर्पणे वर्णदृष्टान्तिदर्शनं नाम द्वितीयप्रकाशः ।

समाप्त्यर्थं धन्यः ।

विषयः । (धन्येऽस्मिन् सोदाहरणचन्द्रेण लक्षणकीर्तनं) । तत्र प्रथमप्रकाशे सादिगणनिरूपणं । गणदेवताकथनं । मित्राभिवनिरूपणं । आर्यादृष्टं । गीतिः । उपगीतिः । गायिनी । सिन्धिनी । स्तम्भकं । देशा । ललितं । रेखा । चैपैया । घन्ता । दत्ताष्टकं । मवपदं । पञ्चभटिका । अनिला । पादाकुलकं । षट्पदं । पद्मावती । कुण्डलिका । रेखा । गगनाङ्गनं । द्विपदं । खड्गकं । त्रिपदं । शिराला । सारङ्गा । मधुभारं । शकलिका । वरद्वयं । आभीरकं । दुर्गलिका । श्विरा । दीपकं । सिन्धवल्लोकिनं । श्रवणम् । लीलावती । हरिगीतं । विभङ्गी । शीरकं । जनहरणं । मद-नहरा । भरद्वाजदृष्टं । एतानि सर्वाणि भाषादृष्टानि ।

द्वितीये प्रकाशे,—वर्णदृष्टकथनं । तत्र श्रीः । कामः । मधु । मही । चाक्ष । ताली । प्रिया । शशी । शृगेन्द्रः । मन्दरः । कमलं । कीर्णः । घारि । गमालिका । हारी । हंसः । यमकं । श्रेणी । तिलका । विजोहा । चतुरङ्गा । मन्थानं । शङ्खधारी । सुमालतिका । मदनकं । समानिका । मवायकं । करदक्षि । शीघ्रः । विदुन्माता । मल्लिका । प्रमाणिका । तुरङ्गा । कमलं । माणवकक्रीडं । अनुष्टुप् । मञ्जुलक्ष्मीः । सारङ्गिका । पायिता । कमलकं । विम्बं । तोमरः । रूपानाली । भङ्ग-तिका । चम्पकमाला । सारवती । सुखमा । अमृतलता । धनुः । सुमन्त्री । दीपकं । शालिनी ।

मदनकं । सेनिका । मालती । इन्द्रवज्रा । उपेन्द्रवज्रा । उपमाति । रघोदत्ता । स्वागता । भुजङ्ग
 प्रयानं । लक्ष्मीधरः । चोटकं । सारङ्गं । भौतिककदम्ब । मोदकवृक्षं । मालिनी । तरुलनयनी ।
 सुन्दरी । प्रमिताहारा । विद्याधारः । मालावृक्षं । नारकं । स्कन्धवृक्षं । पुष्पितापा । वसन्तलति-
 का । चक्रं । सारङ्गी । चामरः । मालिनी । धमरावल्लिका । मनोहंसः । सरभः । मिश्रिपालः ।
 नाराचं । नीलवृक्षं । चक्षुः । व्रज । शष्पी । मालाधरः । मिश्रिणी । सन्दाक्रान्ता । हरिणी ।
 मल्लीरा । चर्चरी । क्रीडाचन्द्रः । शार्दूलविक्रीडितं । नवचन्द्रः । धवलं । शम्भुः । गीतिका ।
 गण्डकी । खम्बरा । राजमुखकरः । राजभयः । रसनी । स्त्रीनाहंसी । सुन्दरिका । दुर्मिलिका ।
 किरीटं । चीरमुकुटं । सन्धानशेखरं । देवशरणम् । शानूरवृक्ष । प्रसारमूलकरणं । प्रसारप्रका-
 रकीर्तनं । तव मावाप्रसारः । वर्णप्रसारः । मावेदिष्टकथनं । वर्णेदिष्टकथनं । मावापताका । वर्णपताका । मावामर्कटी । वर्णमर्कटी ।
 मावात्रेणीकथनञ्च ।

No. 2029. प्रताचारः । Substance, country-made paper, 11 × 4 inches, Folia, 155. Lines, 9 on a page. Extent, 3,638 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Rāghavapura, Post Vaherā, Darbhāngā, Pandit Viśveśvara Jhā. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Vratāchāra. Disquisition and rules regarding the optional fasts called Vratas. By Ratnapāṇi Śarmā, son of Gāṅgoli Saṁjīvesvara Śarmā. Several works of this author have been noticed under Nos. 2016 to 2020, 2022, 2023, and 2032.

Beginning. सुरादीनामन्तःकरणसरसां मण्डनकरं

परं सृष्टिस्थानप्रलयवलयप्राप्तमनसः ।

दृष्ट्वा ब्रह्माण्डं विलसति यद्भाग्यैतमघो

सदालम्बे लम्बोदरं तव पदाम्बोजयुगलम् ॥

कर्षो काल्या कला सा कलिकलुषचरी + + कन्या कृतार्थे

कालाङ्गी कालरात्रिः कलितकलरवा कामदा कलमेवा

कल्पद्रुः कामलाङ्गी कमलकुलकरीकमलाभाकुचोपा

काली काली कराली कलयतु कुशले कालिका कालिका मे ॥

खण्डबलान्वयजन्ता निधिलेशः भूधरवर्धनामा ।

हरिहरिवलितहरिचो मिथो मङ्गला मङ्गोदारः ॥

तदौरसो दानिष्ठ कर्णजैता यो यद्रमिषोऽभवदुपचेताः ।

धर्मावतारो धृतनीतिभारो वेदान्निष्ठान्मृच्छीतसारः ॥

तत्पथो यत्पतिलकः श्रीमान् मङ्गेश्वरमिह उदितकलः ।

विलसति यस्य चरितं खल्वेव यथि यथा हरितः ॥

आज्ञां तस्य निधाय मङ्गलवतः प्रीयद्रुताचारकम्

श्रीदत्तप्रभृतिप्रयासबलितग्रन्थैषमूषेदितम् ।

विद्वद्बुध्न्दुलपाकलापशरणः श्रीरत्नपाणिः कृती

कुर्व्यऽहं गुरुसङ्कुचं बुधमुदे जीवेशरस्यात्मजः ॥

ग्रामाण्येतेष्व सया बलेष्वि महाजनानां रचितानुपूर्वी ।

वङ्गस्त्रलेष्वव ततोऽभिमानं ग्रन्थो ममैवेति न सङ्कुहेऽयं ॥

सालसा ये च विद्वांसि धर्मगान्धावलोकने ।

पश्यन्तु ते महात्मानो व्रताचारमसुराः ॥

उल्लस्यैवार्थस्य कथा मतभेदव्यवस्थिता ।

पौनरुक्त्यं ततो नेह दृढसंस्कारकारिका ॥

अत्रादौ व्रतसमयविचारः । श्रोतिर्निबन्धे—इत्यादि ।

End. तद्दिने तिलैरुद्धर्त्तनं तिलभक्षणञ्च कार्यमिति ।

Colophon. इति गाङ्गौलीश्रीसङ्गीवेश्वरशर्मन्तु श्रीरत्नपाणिशर्मसङ्गृहीतो व्रताचारः ।

समाप्तः ।

विषयः । व्रतकालनिरूपणं । तत्र समयशुद्धिविवेचनं । व्रतसामान्यधर्मकथनं । व्रताधि-
कारिकथनं । व्रतिने नियमादिकथनं । अथ विविधमतकथनं । सङ्कल्पवाक्यविवेचनं । व्रतभङ्ग-
व्यवस्थाकथनं । प्रतिनिधिविधिः । नक्तव्रतनिरूपणं । चविध्यनिरूपणं । नक्तव्रतैतिकर्तव्यता ।
नित्योपवासादिनिरूपणं । देवपूजाविधिः । मासादिविवेचनं । तिथिद्वैधादिविवेचनं । पूर्वा-
ह्णादिविवेचनं । प्रतिपदादिषु सर्व्यासु तिथिषु व्रतकथनं । तत्र विशेषेण महालक्ष्मीव्रतकथनं ।
महाष्टमीव्रतं । भीष्माष्टमीव्रतं । भीष्मदर्पणविवेचनं । अशोकाष्टमीव्रतं । जन्माष्टमीव्रतं । दुर्गाष्टमी-
व्रतकथनञ्च । श्रीरामनवमीव्रतं । एकादशीव्रतनिरूपणं । तत्र विविधमतकथनं । व्यवस्थाकथनञ्च ।
पारणविवेचनं । श्रवणद्वादश्यादिनिरूपणं । हरिवासरव्रतनिरूपणं । सत्वावाक्यादिनिरूपणं ।
महाखानसमयादिनिरूपणं । महानिशादिनिरूपणं । रामखानादिनिरूपणं । गजखानादिविवेचनं ।
पार्व्यादिविधिः । अन्नव्रतविधिः । रटनीचतुर्दशीविधिः । शिवरात्रिविधिः । कोजागरादि-
पूर्णमासविधिः । कर्तोयाखानविधिः । अयादितिख्यादिविवेचनं । एकादिष्टादिवाक्यलक्षणं । आन-
वाद्यादिविधिः । अशौचेऽप्येकभक्तादिव्रतविधानं । व्रताशौचकर्मव्यता । मलमासविवेचनादिकं ।
आज्ञे पञ्चालम्बनविधिकथनं । सामान्यतः आदिकालादिनिरूपणं । श्रीक्षिवाद्यादिविधिः । नवग्रह-
विधिः । अथ विविधमतकथनं । प्रत्येकं चैवादिद्वादशमासकृत्यनिरूपणं विधानञ्च । अथ दशहरा-
विधिः । हरिश्चयनविधिः । चातुर्मास्यविधिः । नामपद्यमीविधिः । उपाकर्मादिविधिकीर्तनञ्च ।
विविधदानविधिकथनं । देवपूजादिविधिकीर्तनञ्च । अथ सर्वत्र प्रयोगकथनमिति श्लेषम् ।

No. 2030. तत्त्वामृतसारोद्धारे व्यवहारकोषः । Substance, country-made paper, 12 × 3½ inches. Folia, 79. Lines, 11 on a page. Extent, 2,698 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Rāghavapura, Post Vaherā, Darbhāngā, Paṇḍit Viśveśvara Jhā. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Tattvāmṛita-sāroddhāra. An elaborate Smṛiti digest. The text contains only that portion of the work which is devoted to Judicature and Civil and Criminal law. It is called *Fyavahāra-kosha*. By Vardhamāna Miśra.

Beginning. सारोद्धारे यद्योद्देशमाचारशास्त्रग्रन्थः ।

उदाहृता अथेदानीं व्यवहारोऽभिधीयते ॥

तत्र मनुः । ब्राह्मं प्राप्ते च संस्कारं च विवेकं यथाविधि ।

सर्वस्यास्य यथान्यायं कर्तव्यं परिरक्षणं ।

ब्राह्मं ब्रह्मणेन कृतमभिप्रेक्ष्य लक्षणं च विवेकेति भूपतिमात्रोपलक्षणं । इत्यादि ।

End. अस्माभिर्दण्डविवेके स्तेशप्रकरणे प्रपञ्चितमते न वितन्यते ॥ इति व्यवहार-

राश्रुतौ विवादपदकोषः ।

Colophon. इति श्रीवर्द्धमानकृतौ तत्त्वामृतसारोद्धारे चतुर्थो व्यवहारकोषः ॥

इत्थं धर्मोऽसृतादिभ्यश्चतुर्भ्यंस्तत्त्वमुद्धृतम् ।

धावा चतुर्भ्यो वेदेभ्योऽनाद्यवेदे यद्योद्धृतः ॥

+ + + + कृतीनामेव भागैश्चतुर्भि-

स्तदपि पृथग्गीर्ण्यो भासतेऽसौ निबन्धः ।

सुरति चि कुसुमानां केशवे योजितानां

सुघटितसमुदाययोतिताम्येव लक्ष्मीः ॥

दैनन्दिनमाचारं शास्त्रं श्रद्धिं विवादपदं ।

प्रायः प्रत्यक्षमेतत् प्राज्ञो जिज्ञासते सर्व्वः ॥

तस्माच्चतुर्भिरेभिः कुसुमैरिव गुम्फितो गुणोपचितैः ।

मालेवैष निबन्धो रासपतेः कण्ठभूषणं भवतु ॥

वक्रजैः शोध्यतां सोऽयमल्पश्रौतपञ्जीयताम् ।

दुर्जनैर्दुष्यतां कामं मञ्जनैरनुगृह्यताम् ॥

नास्त्वयति गुणगम्यान् नैदिजते दोषमन्वयात् ।

अविदितगुणदोषोऽपि परकृतिरित्येव दुर्जनो ज्ञस्तुति ॥

इति वर्द्धमानकृतौ तत्त्वामृतसारोद्धारः समाप्तः ।

विषयः । राज्ञा प्रजाभ्यः करग्रहणविधिः । प्रजारक्षकविधिः । व्यवहारदर्शनविधिः ।
 दूताय भूतिदानविधिः । प्राद्विवाकनिरूपणं । सम्योपदेशकथनं । दण्डविधिकीर्तनं । अदण्ड-
 दण्डने दोषनिरूपणं । दण्डभेदकथनं । कश्चित् चमाविधिनिरूपणं । दण्डव्यवस्थाकथनं । महा-
 पातकदण्डकथनं । दण्डापकर्षकथनं । दण्डसाध्यविधिः । दण्डपरिनिष्ठाकथनं । दण्डकारनिय-
 मकथनं । दण्डसमुच्चयनिर्णयः । एकत्र दण्डे दण्डान्तरसङ्कलनं । चतुष्पादव्यवहारनिर्णयः । अप्रा-
 ग्रव्यवहारनिरूपणं । भाषालेखनविधिकथनं । पाण्डुलेखादिविधानं । उत्तरविधिनिरूपणं । उत्त-
 राभासादनिरूपणं । साक्षिनिरूपणं । क्रियानिरूपणं । ग्रपचविधिः । द्वादशविधसाक्षिकीर्तनं ।
 विविधलेखननिरूपणं । पुनर्साक्षिकलेखस्य सप्रविधलकथनं । भागपचादीनां लक्षणकथनं । विनि-
 धानुमानप्रमाणनिरूपणं । आगमप्रमाणनिरूपणं । भोगनिरूपणं । प्रत्ययनिरूपणं । दण्डपारद्व्यकारि-
 निरूपणं । पाश्चात्क्रियानिरूपणं । उत्तरभेदेन क्रियाव्यवस्थाकथनं । चतुर्विधनिर्णयनिरूपणं । व्यव-
 हारलक्षणतद्भेदकथनं । निर्णयेषु बलावलनिरूपणं । निर्णयितव्यनिरूपणं । तत्र मिथ्याभि-
 योगादौ दण्डकथनम् । पुनर्न्यायविधिः । अष्टादशव्यवहारपदनिरूपणं । तत्र अज्ञानानविधिः ।
 भोगसाधननिरूपणं । दण्डादनिरूपणं । अणशोधनप्रकारकथनं । निक्षेपविधिः । अस्त्राभिविज्ञाय-
 विधिः । समूयसमुत्थानविधिः । दत्तस्थानपाकर्षनिरूपणं । तत्र देयनिरूपणं । तस्य सप्रविधलकथ-
 नादिकं । अष्टविधदत्तस्वरूपकीर्तनं । अदत्तनिर्णयः । उत्क्रोचपक्षणादिदण्डकथनं । भूतिविधि-
 कथनं । तत्र अधिकर्मादनिरूपणं । दास्यानधिकारकथनं । दास्यभोचनविधिः । तत्प्रकारा-
 दिकथनम् । दासीनिरूपणादिकं । वेतनस्थानपाकर्षनिरूपणं । पण्यस्त्रीविधिः । स्वगमिपान्तिविधा-
 दनिरूपणं । सम्बिज्ञातिक्रमनिरूपणं । क्रयविक्रयानुशयः । सीमाविवादः । वाक्पापव्यविधिः ।
 दण्डपारद्व्यविधिः । श्रेयविधिकथनं । तत्र द्विपदापहारदण्डकथनं । चतुष्पादापहारादौ दण्डः ।
 धान्याद्यपहारे दण्डकथनम् । सामान्यापहारदण्डः । साक्षसदण्डकथनं । तत्र प्रेरकादिदण्डकथनम् ।
 स्त्रीसङ्कलणदण्डकथनं । तत्र गोपनादिकृते विशेषकथनं । कन्यादूषणदण्डकथनं । अस्त्राभाषिक-
 दण्डकथनं । स्त्रीपुंघर्षनिरूपणं । दायभागनिरूपणं । तत्र संखट्टिविभागः । अवलुप्तविभागः ।
 विभक्तगतविभागः । विभक्तजविभागः । अपुत्रादिधनविभागः । वानप्रस्थादीनां धनाधिकारिनि-
 रूपणं । स्त्रीधनाधिकारिणः । विभागनिर्णयः । विभक्तल्यनिरूपणम् । द्यूतसमाकलयविधिः । तत्र
 दण्डादनिरूपणम् ।

No. 2031. धर्मकोषः । Substance, country-made paper, 9 × 3 inches. Folia, 50. Lines, 9 on a page. Extent, 1,212 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Vehlāṭ, Post Mādhepura, Darbhāngā, Paṇḍit Phapīdhara Miśra. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Dharma-kosha. A digest of the laws relating to civil actions, debts, interest, gifts, rules regarding servants, artisans, dancers &c., sale

and barter, wages, boundaries, and inheritance. By Trilochana Miśra, Mahāmahopādhyāya.

Beginning. मीमांसायुग्मीवै तु मित्रः श्रीमान् विलोचनः ।

विवादपदवाक्यानां व्यवस्थामकरोत् स्फुटाम् ॥

अथर्षादानं । तत्र नारदः ।

अर्णं देयमर्णं वा येन यत्र यथा च यत् ।

दानपद्धतश्चाथ अर्णदानमिति स्मृतम् । इत्यादि ।

End. अतोऽन्यथा निर्वर्जेषु इतरानियमात् । अन्यथा यत्र न तथा प्र + भिजायते तद्विभक्त्यं घातमितिर्थः ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायमित्रविलोचनव्यवस्थापितधर्मकावपुस्तकं समाप्तम् ।

विषयः । अर्णदानादिविधिः । निक्षेपविधिः । तत्र सन्दिग्धलक्षणादिकथनं । इद्विनियमादिकथनं । पुत्रदेयादेयनिरूपणं । तत्र पित्राक्षरदाने समयादिकथनं । स्त्रीणां देयादेयनिरूपणं । आधिविधिकथनं । उदुपक्षविधिकथनं । निक्षेपप्रकारकथनं । अस्त्राभिविक्रयविधिः । सम्भूय-समुत्थानविधिकथनं । तत्र शिल्पिनैकानां विशेषकथनं । भृत्यविधिकथनं । वेतनस्वानपाक्रिया-निर्णयः । स्वामिपालविधिः । संविद्वृत्तिकमविधिः । विक्रीयासम्प्रदानविधिः । क्रीतानुशयविधिः । सौमाविवादनिरूपणं । शस्त्ररक्षादिविधिः । दण्डपाठ्यविधिः । दायभागविधिकथनं । तत्र स्त्रीधनादिविभागकथनं । वर्णसम्भवायविभागकथनं । अपुत्रधनाधिकारिनिरूपणं । संवृद्धधनविभागकथनञ्च ।

No. 2032. महादानवाक्यावली । Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 108. Lines, 7 on a page. Extent, 2,246 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Vehlāṭ, Post Mādhepura, Darbhāṅgā, Paṇḍit Phanidhara Miśra. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Mahādāna-vākya-avalī. A summary of the rules regarding various kinds of religious and quasi-religious gifts. By Ratnapāṇi Śarmā, son of Gāṅgoli Saṅjīves'vara Śarmā.

Beginning. श्रीलम्बेदरपुत्रपञ्चमसुखं विद्मोर्वविषयं

ध्यात्वा मानसमानसे भवभवस्त्रित्यन्तमनानकत् ।

प्राद्यत्यद्विदानपदविरियं सङ्गच्छ लेलिच्छते

जीवेशात्मजलपाणिक्ततिना विद्वद्दाज्ञादिका ॥

इतिदाससुखे,—

तपः लते प्रशंस्ति जेनायां ज्ञानमेव च ।

दापरे यज्ञमेवाज्ज्ञानमेकं कलौ युगे ॥ इत्यादि ।

End. ऐतलौकिकमहाययोलाभतदुत्तरदुःखलोकप्राप्तिकाम इदमाश्रेयसमथनं वि-
ष्णुदैवतमित्यादि दक्षिणाश्रमस्तम् ।

Colophon. इति माओलीश्रीमञ्जीवेश्वरस्त्रुगुयीरलपाणिशर्मसङ्कृतीता महादानवाक्या-
वली परिपूर्णा ।

विषयः । दानप्रशंसा । दानस्वरूपकथनं । तत्कालनिरूपणं । धर्मलक्षणादिकीर्तनं । पूष-
देवकथनं । द्रव्यदैवतनिरूपणं । अतः सर्व्वेव दानेषु प्रयोगकथनं । तत्र नानापुराणोक्तसर्व्वदान-
विधिकथनं । शिरणलक्षणादानविधिः । पुराणायुक्तजतदानविधिः । अलङ्कारदानविधिः ।
जैमिनीयपावादिदानविधिः । ताद्यभाजनादिदानविधिः । सतैलमधुतैजसपात्रदानविधिः । अल-
पावादिदानविधिः । पुराणायुक्तजलदानविधिः । मणिहीरकादिरत्नदानविधिः । विविधगृह-
दानविधिः । नगरग्रामादिदानविधिः । पुराणायुक्तमोदानविधिः । तत्र वर्ष्वविशेषेण फलविशेष-
कथनञ्च । मन्त्रिणीदानविधिः । अद्यादिदानविधिः । ज्ञानहरिणादिदानविधिः । गुह्यधेनुतिल-
धेन्यादिदानविधिः । लवणादिदानविधिः । लवणाजिनादिदानविधिः । पूर्णचैमपद्मघटदानवि-
धिः । नानापुराणोक्तभूमिदानविधिः । उद्यानादिदानविधिः । विविधग्रन्थदानविधिः । विविधा-
न्नदानविधिः । शत्रुदानविधिः । दधिगुह्य-शर्करादिदानविधिः । पानककर्पूरादिदानविधिः ।
चन्दनमृगनाभिज्जुनादिदानविधिः । धूपदीपादिदानविधिः । सुगन्धिद्रव्यदानविधिः । विवि-
धद्रव्यफलदादिदानविधिः । ग्रन्थासनपीठादिदानविधिः । पादुकाञ्चुदादिदानविधिः । दास्या-
दिदानविधिः । शालग्रामशिलादिदानविधिः । सीमलौहादिधातुदानविधिः । पुस्तकदानवि-
धिः । विविधवस्त्रदानविधिः । द्वादशमासकर्त्तव्यदानविधिकथनं । सर्व्वेव संक्रान्तिषु दानविधिः ।
कर्मन्त्रादिदानविधिकीर्तनञ्च ।

No. 2033. तिथिनिर्णयः । Substance, country-made yellow paper, 11 x 3 inches. Folia, 24. Lines, 6 on a page. Extent, 278 slokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Vohat, Post Mádhepura, Darbhāngá, Pandit Phanidhara Jhá. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Tithi-nirṇaya. On lunar days and the religious duties appertaining thereto—a brief calendar of feasts and fasts. By Sudarsana.

Beginning. नत्वा सीतापतिं रामं सच्चिदानन्दरूपकं ।

बालानां बोधविद्यार्थं क्रियते तिथिनिर्णयः ॥

अथ विशेषतिथीनां निर्णये लिख्यते । चैवशास्त्रप्रतिपदि वर्षारम्भः । सोदययापिनी
याद्या । तत्र ब्रह्मपुराणवचनं । चैवे मासि जगद्ब्रह्मा समर्ज्ये प्रथमेऽहनि । इत्यादि ।

End. कर्कः संक्रान्तिः प्रातःकाले अर्द्धरात्रे वा स्यात् तदा पुण्यकालः पूर्वदिने भवति
इति संक्रान्तिनिर्णयः ।

Colophon. इति सुदर्शनलतौ तिथिनिर्णयः समाप्तः ।

विषयः । ब्रह्मरारम्भतिथिनिरूपणं । अथ तैत्तिरीयश्रौतसंहितायां देवकीर्तनं । श्रीरामनवमी-
निरूपणं । वासुकीनिरूपणं । अथ यजुर्वेदान्तिकनिरूपणं । ऋग्वेदचतुर्दशीकथनं । दशहराकथनं ।
हरिशयनकथनं । नागपञ्चमीकथनं । उपवासकथनं । जन्माष्टमीनिर्णयः । हरितालिकानिरू-
पणं । अनन्तचतुर्दशीकथनं । आश्विनकृष्णपक्षे षोडशश्राद्धविधिकथनं । नवरात्रिविधिः । विजय-
दशमीनिर्णयः । दीपाव्युत्थाकथनं । भाद्रपदीयाकथनं । अर्द्धादययोगनिरूपणं । वरदाचतुर्थी-
कथनं । श्रीपञ्चमीकथनं । सावयवपञ्चमीविधिः । भीष्माष्टमी । भीमहादशमी । शिवरात्रिः । शैलिका-
विधिः । इति विशेषतिथिनिरूपणानन्तरं सामान्यतः प्रतिपदादिपञ्चदशतिथिनिरूपणं ।
संक्रान्तिपण्यकालविवेचनञ्च । इति ।

No. 2034 हयश्रीर्षपञ्चरात्रं । Substance, country-made yellow paper,
17 × 4 inches. Folia, 121. Lines, 6 on a page. Extent, 3,514 ślokas. Cha-
racter, Bengali. Date, ? Place of deposit, Subhāṅkarapura, Post
Vaherā, Darbhāṅgā, Paṇḍit, Śrīnātha Jhā. Another copy at Calcutta,
Government of India. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Hayaśīrsha-pancharātra. A Vaishṇavite work on building tem-
ples and on carving and consecration of images. It belongs to the class
called *Pancharātra*, and bears close resemblance to the Tantras. Like the
original Tantras, this class of works does not acknowledge the names of their
authors, but represent themselves to be reports of dialogues between gods
and renowned personages. In the Hayaśīrsha the sage Mārkaṇḍa asks
questions, and his brother sage Bhrigu answers them. The work opens
with the query, why did Viṣṇu appear in the form of Hayaśīrsha or
equine-headed? The first 18 chapters are numbered, and then follow a
great many others without any numbering. Contents: Origin of Brahmā
from the navel of Viṣṇu. Origin of the Vedas and their study by
Brahmā. The perspiration resulting from the study produced the demons
Madhu and Kaiṭabha, who robbed the Vedas. Hayaśīrsha born to
rescue the Vedas. Twenty-five original Tantras of former ages, and
the *Hayaśīrsha-pancharātra* was first thereof. Other Pancharātras, such as

Trailokyamohana, Faibhava, Panshkara, Nārada, Prāhlāda, Gārgya, Gālava, Śrīprasna, Śāśya &c. Characteristics of teachers. Ditto of spiritual guides. Heretic doctrines of Jaimini, Sugata, Chārvāka, Nagna, Kapila, Akshapāda, and other sects. Placing of images in temples. Examination of earth for building. Different kinds of earth. Measures of length &c. Setting up of Gnomons for ascertaining of quarters. Division of areas. Rules for sacrifices before commencing a building. Removing of bones from the ground selected for building. Bricks. Stones. The Yajna of Pātāla. Characters of temples for particular gods. Selection of stones for sculpture. Particular mountains yielding statuary stones. Auspicious conjunctions for beginning the carving of images. Rites to be performed on such occasions. Measures of images. Pacification of the regents of the quarters. Characteristics of images of Lakshmī, Garuḍa, Keśava, the ten incarnations, groups of Keśava and others, Viśvarūpa, the nine planets, the Mātris, Indra and other Lokapālas, the eleven Rudras, the Androgynous Ardhanārī, Gaurī, lingams. Rules regarding the consecration of images of various gods and goddesses. Ditto of books, houses, tanks, wells, public halls &c. Repairs of images. Rejoicings on such occasions. Marriage of Śrī and Viṣṇu, and Gaurī and Śiva.

Beginning. मार्कण्डेय उवाच । कथं जयशिरा विष्णुः प्रादुर्भूतः पुरा विभुः ।

किं निमित्तञ्च देवेशो दधार रश्मिरं वपुः ॥

जयश्रीर्धे जगत्सामी पुरा नारायणः प्रभुः ।

द्रुतमाधीश भवता यदुक्तं परमेष्ठिना ॥

आद्यं यत् पञ्चरात्राणां तन्ममाचक्ष पूर्वतः ।

भृगु उवाच । शृणु वत्स प्रवक्ष्यामि पञ्चरात्रं पुरातनम् ॥ इत्यादि ।

End.

कुम्भकारश्च दाहता शक्राणीं पूर्ववदयजेत् ।

स्वर्पेण प्रमदास्तद्वह्निं द्युर्धेयाविधिः ॥

सौमामकं यावकञ्च दद्यादिन्द्राणीशुचये ॥

Colophon. इति (जयश्रीर्धेपञ्चरात्रे) गौरीविवाहपटलं ॥ समाप्ताऽर्थं ग्रन्थः ।

विषयः । १ प्रथमे पटले,—भृगुणा सञ्च मार्कण्डेयस्य संवादकथनेन नारायणस्य नामपञ्चादुद्गमण उत्पत्तिकथनं । वेदानामाविर्भावकथनं । वेदाभ्यासरतस्य ब्रह्मणः स्वेदविन्दुतः सधुकेटभ-
शोदत्पत्तिकथनं । तार्भ्यां वेदहरणकथनं । जयश्रीर्धेयाविर्भावकथनञ्च ।

२—४ पटले,—पूर्वपूर्वकन्योक्तपञ्चविंशतितत्त्वाणां नामकथनं । तत्र जयश्रीर्धेपञ्चरात्रस्य प्राथम्यकथनं । एवं क्रमेण त्रैलोक्यमोहन-वैभव-पौष्कर-नारद-प्राज्ञाद-गार्ग्य-गालव-वीप्रश्च-शा-
ल्वादिपञ्चरात्राणामुद्गमकीर्तनं । आचार्यलक्षणं । गुरुलक्षणदिकथनञ्च ।

५—पटले—जैमिनि-सुगत-चार्वाक-नग्न-कपिलाक्षपादानां हेतुवादिनां मतानुसारेण वर्तमानानां नराधमत्वादिकथनं । देवतास्त्रापनदिङ्निग्रयमादिकथनं । भूमिपरीक्षाविधिकथनं । भूमेयातुर्विध्यनिरूपणं । तत्र सुपद्मा, भद्रिका पूर्णा, धूम्रा चेति । ब्राह्मणादिवर्णभेदेन श्रुतिका-
वर्णानां शुभाशुभनिरूपणं । मानपरिभाषाकीर्तनं । शकुलचणादिकथनं । वास्तुनिरूपणप्रसङ्गेन
स्वैय्यवधारकथनं ।

६—१५पटले,—भूतादिबलिदानविधिः । शस्त्रोद्धारकथनं । दण्डकादिलक्षणं । तज्यासवि-
धिकथनञ्च । शिलाधिवामविधिः । पातालयागविधिकथनं । प्रासादलक्षणं । तज्यासविधिकथन-
ञ्च । पद्यायननादिप्रासादविशेषे वासुदेववामनादिसूर्गैस्त्रापनादिकथनं ।

१५—१८पटले,—प्रतिमाघटनायं शिलादिलक्षणकथनं । प्रस्तरग्रहणायं पर्वतविशेषनि-
रूपणं । प्रतिमानिर्माणे तिथिनक्षत्रादिनिरूपणं । यागविधानञ्च । घटनाविधिकथनं । तत्र
परिमाणादिकथनञ्च । दिग्शान्तिकथनं । प्रतिमालक्षणकथनञ्च ।

(अतः परं पटलसंख्यानास्तीति ज्ञेयं । पिण्डिकालक्षणकथनं । लक्ष्मीलक्षणं । गरुडलक्षणं ।
केशवादिप्रतिमालक्षणं । दशावतारप्रतिमालक्षणं । वासुदेव-भक्तार्पण-प्रद्युम्नादिनवयूदप्रतिमाल-
क्षणं । विश्वरूपप्रतिमालक्षणं । नवग्रहप्रतिमालक्षणं । मातृणां प्रतिमालक्षणं । इन्द्रादिलो-
कपालप्रतिमालक्षणं । एकादशग्रहप्रतिमालक्षणं । चूर्जनारीश्वरलक्षणञ्च ।

गौरीप्रतिमालक्षणं । शिवलिङ्गलक्षणं । सामान्यतः पिण्डिकालक्षणं । प्रतिष्ठाकालनिरूपणं ।
दिक्पालपूजाविधिः । कलसाधिवामविधिः । भगवत्प्रतिष्ठायाम् स्वपनादिविधिः । अधिवामन-
विधिः । रत्नन्यासविधिः । प्रतिष्ठाविधिकीर्तनञ्च ।

अवष्टतस्नानविधिः । बलिदानविधिः । द्वारप्रतिष्ठाविधिः । हृत्प्रतिष्ठाविधिः । ध्वजारो-
पणविधिः । लक्ष्मीप्रतिष्ठाविधिः । गरुडस्थापनविधिः । चक्रस्थापनविधिः । शेषप्रतिष्ठाविधिः ।
चतुर्मुखस्थापनविधिः । शंभुप्रतिष्ठाविधिः । वराहप्रतिष्ठाविधिः । पुरुषोत्तमप्रतिष्ठाविधिः ।
वामनप्रतिष्ठाविधिकथनञ्च ।

वैकुण्ठप्रतिष्ठाविधिः । श्यशीर्षप्रतिष्ठाविधिः । अग्निहोत्रप्रतिष्ठाविधिः । जलशयिप्रतिष्ठा-
विधिः । मत्स्यादिद्वावतारस्थापनविधिः । अन्नस्तप्रतिष्ठाविधिः । विश्वरूपप्रतिष्ठाविधिः । शि-
वलिङ्गप्रतिष्ठाविधिः । रुद्रसूर्गप्रतिष्ठाविधिः । चूर्जनारीश्वरप्रतिष्ठाविधिः । हरिहरप्रतिष्ठा-
विधिः । मातृणां प्रतिष्ठाविधिः । भैरवप्रतिष्ठाविधिकथनञ्च ।

सूर्यप्रतिष्ठाविधिः । गणेशप्रतिष्ठाविधिः । गौरीप्रतिष्ठाविधिः । नवग्रहप्रतिष्ठाविधिः ।
चलत्रिभुगसूर्गप्रतिष्ठाविधिः । चलशिवलिङ्गप्रतिष्ठाविधिः । शिवाद्यादिप्रतिष्ठाविधिः । पुस्तक-
प्रतिष्ठादिविधिः । कूप-वापी-तडागादिप्रतिष्ठाविधिः । सभाप्रतिष्ठाविधिः । सामान्यतः सर्वदेवा-
दिप्रतिष्ठाकथनं । जीर्णोद्धारविधिकथनं । मर्यादाविविधिकथनं । यज्ञावष्टतविधिकथनं । श्रीवि-
वाहविधिकथनं । गौरीविवाहविधिकीर्तनञ्च ।

No. 2035. कुवलययात्रीयं नाम नाटकम् । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 85. Lines, 7 on a page. Extent, 2,219 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Śārādāpura, Ujāna, Post Mādhepura, Darbhāṅgā, Paṇḍit Harshanātha Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Kuvalayāśvīya. A drama. By Kṛishṇadatta. It is founded on a story of a Vedic student named Kuvalayāśva falling in love with a maiden named Madālasā. The maiden is carried away to the nether regions, whence she is rescued by a king of Kāśī and restored to her lover.

Beginning. भालप्रदलनाचिकैतवसतीविस्लेषवैश्वानर-

ज्वालावर्निर्मितसौरसैन्धवपदःफेनैकलेखेव या ।

सा गौरी मिलने पुनः पुररिपोः प्रेमप्रदीपेरधं

दातुं शक्तिवपादिवैव कलिता चान्दी कला पातु वः ॥

अपि च । जुला दद्यादलीकं प्रियकलुपमनिवस्यथा सद्य एव

त्यक्ते सत्या रुदेहे प्रभुरपि न वधूं स्वीकारापरां यः ।

नामेव प्राप्य भूयो नगजननमितामर्दनारीचरोभूत्

स प्रेमाद्वैतवादी कलयतु भवताष्टदिग्दर्शुमौलिः ॥

नान्यन्ते खवधारः । अलमतिविरुहे । पुरोऽवलोक्य । कथमयमुदित एव मधुपमयुद्धित-
समुदितमदनमालवकामिनीकापालफलककामलकमनीयमण्डलः कनककुण्डलमाखण्डस्रदिग्द-
नाया अखण्डलावण्यरत्नाकरः अखिलजगदानन्दकन्दलसुन्दरसमेनमभ्युदीयमानमहमभ्यर्थये । स-
प्रत्ययमल्ललिं बद्धा भगवन् ।

कलयसि सकलाः कलाः सुधानां निधिरसि मौलिसलङ्करोवि शम्भोः ।

श्मयसि अगतामतीव तापं तव तुलनासु कुतश्च + चिमांशे ॥

— — — — — खवः । — — — — —

कण्ठदत्त इति मैथिलः कविर्बालभावसुलभात् कुतूहलात् ।

नाटकं यदभिनयमातनोत् कोऽव सम्प्रति गुणागुण्ययः ॥

सदनुपहादेव सर्वं साधुसम्पत्स्यते । — — — — पारि ।

किं नाम कीदृशं तत् ? खव । कुवलययात्रीयं नाम नाटकं ॥ इत्यादि ।

End.

तथापीदमस्तु । काले काले तद्विवानस्ततरसमर्थी दृष्टिमिष्टां विधत्तां

शुद्धी सम्पन्नशस्या भवतु, विजयिनः पातु लोकं नरेन्द्राः ।

सर्वः सर्वत्र नन्दतलिलगुणगुरौ विन्दतु प्रेमभक्तिं

तद्विद्येये दयात्रे प्रसरतु परितः सत्कवेः सुक्तिरम् ॥

भरद्वाजः । एवमुक्तु । इति निष्क्रान्ताः सन्त्ये ।

Colophon. कुवलययात्रसाध्याभिषेकमहादेवो नाम सप्तमोऽङ्कः ॥ समाप्तचेदं कुव-
लयात्रीयं नाम नाटकम् ।

विषयः । प्रथमाङ्के, काशीराजप्रीतिहारयोरभिनयेन प्रजानां सौख्यवर्णनं । अचान्तरे
भरद्वाजस्य ऋषेरादेशज्ञापनार्थं सौमशर्मणः प्रावेशिकी भूवा । ततश्चैकेन शिष्येण कुवलयनामा-
नमश्चमनुकर्मतानुगम्यमानस्यापरेण च दत्तहस्तावलम्बस्य सङ्घर्षेण कुवलय-
चिनः पातालकेतोल्लापवर्णनोपरोक्षसूचनं । अथ मुनिना कुवलययात्रेति छतनामधेयः काशीराज-
कुमार ऋतध्वजः सादरसन्धिमिसमाश्वास्य तमनुसमार ।

द्वितीयाङ्के,—समिदाहरणाय निमुक्तस्य पुण्यशीलस्य प्राभातिकतपोवनरसणीयतां वर्णयतो
वात्स्यायनेन सङ्घ संलापेन विशावसौगन्धर्वराजस्यापहृत्य कुमारीमाया मदालसा समानीता
पातालपुरं पातालकेतुनेति सूचनं । कङ्कालककरालकथोः प्रवेशेन कुमारप्रभाववर्णनं, मथ्याश्लव-
र्णनञ्च । अथ कङ्कालकेन वन्यजनलपिकौशलप्रदर्शनवाजिन तपोवनप्रान्तदेशं समानीतोऽसौ
कुमारः सान्ध्यसौन्दर्य्यदर्शनसुखमनुभवन्नेव प्रकररूपेण समुपस्थितं पातालकेतुमुद्दिश्य नि-
ष्क्रान्त इति ।

तृतीयाङ्के,—मन्दारिका-रन्दारिकयोः संवादेन मदालसायाः कान्त्यादिवर्णनं । मदाल-
सायाः प्रष्टिमाकलक्षितुं पातालमुद्दिश्य प्रचलितायाः कुवलायाः कुवलययात्रेण सङ्घ संलापकथनं ।
कुमारसौन्दर्य्योक्तं निपीय पूर्वमनुवृत्ताया मदालसाया वैचित्र्यवर्णनं । अथ गन्धर्वकुलगुरो-
न्मुरोः प्रवेशेन तयोः परिणयवर्णनञ्च ।

चतुर्थाङ्के,—पुण्यशीलस्य प्रावेशिकी भूवा । अचान्तरे सपरिजनस्य काशीराजस्य कुमारक-
तपातालकेतुविजयादिदृष्टान्तप्रवणमहात्म्यः । कुमारस्य यौवराज्याभिषेकवर्णनञ्च ।

पञ्चमाङ्के,—देवब्राह्मणकार्पटिकयोरभिनयेन प्रियामहादस्य युवराजस्य वन्दनार्थं विद्ये-
श्वरस्य मन्दिरप्रवेशसूचनं । अथ मित्रतामुपगतयोर्नौगकुमारयोः सपर्यां विधाय नितरां
परिलुप्तस्य तस्य प्रियाये चित्रनैपुण्यप्रदर्शनार्थं चित्रशालिकाप्रवेशः । अचान्तरे मदालसाया
उत्सृष्टप्रापितं । समनन्तरञ्च कलुषप्रवेशेन मुनिगणरक्षणविधये विधातव्यं क्षौणीपर्य्यटनं कुमा-
रेणेति सूचना ।

षष्ठाङ्के,—पातालकेतुमहादस्य सङ्घचरमहायस्य भूमकेतोर्मुनिवेशेन प्रवेशः । कालिन्दी-
परिसरे परिधमता युवराजिन सङ्घ कपटतापसस्य संवादः । अथ तापसच्छन्ना प्रविष्टस्य भूमकेतोः
प्रमुखात् युवराजप्राणत्यागवार्तामुपलभ्य जीवनत्यागोद्यतायाः मदालसायाः भरद्वाजवाक्येन
चन्द्रविम्बे प्रवेशकथनं ।

सहस्रश्लोके.—नामकुमारचरित्रमनयेन प्रियाविरहविधुरस्य कुवलययात्रस्य परिदेवनादिकी-
र्तनं । वटुवेशधरिभ्यां ताभ्यां सद्यः तस्य नामलोकमनस्तत्त्वज्ञाना । अथ विमनायिताय तस्यै नाम-
राजस्य मायासदालसाप्रदर्शनं । नामराजप्रभावात् तस्य प्रकृतसदालसासंश्लेषनं । अथ कामो-
न्मुदिष्य चलितस्य कुवलययात्रस्य प्रियायै विविधजनपदप्रदर्शनं । तस्य राज्याभिषेकसद्वैराग्य-
वर्णनञ्च ।

No. 2036. व्यवहाररत्नाकरः । Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 107. Lines, 8 on a page. Extent, 2,756 ślokaś. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Navāni, Post Mādhepura, Darbhāngā, Paṇḍit Vañsamāṇi Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Vyavahāra-ratnākara. A digest of the laws and rules regard-
ing Judicature. By Chandesa'vara Thakkura, son of Viśveśvara Thak-
kura. The author calls himself a minister (*Mantri*) and describes his
father as a minister of war, but does not name the king whom they
served.

Beginning. श्रीलक्ष्मणः सख्यं साधयतु ।

साक्षात्निर्णयते विवादविषयं न्यायानुतीवेषणाद्-
यो वादार्थपथप्रवर्णनकृती धर्मोन्मुखसमृद्धम् ।
स श्रीमान् व्यवहारसङ्ग्रहमनु चण्डसरो मन्त्रिणा-
मर्थः कीर्तिसुरापमासदपरं प्रलौति रत्नाकरम् ॥
यश्चायास्यतसेचनात् सफलतां पुष्पाति कण्डुसः
सद्यः पञ्चवसातनेति नितरां श्रीपारिजातोऽपि सः ।
गोपालस्य च कामधेनुरस्य काम्यायैदुग्धं स्वयं
सन्दुग्धे भुवनेषु कस्य भवने सेवो न रत्नाकरः ॥
प्रथमं तावद्वक्तं व्यवहारनिरूपणम् ।
प्राङ्मुखाविकसताः सम्योपदेशाश्च ततः क्रमात् ॥ इत्यादि ।

End. विक्रयेण वशिलमिति तदनुसतिककरणेण अन्धच दानविधानात् । विसर्गे
चैवेति नारदशस्याञ्च ॥

Colophon. इति सप्रक्रियमहासन्धिविषयकठङ्करवीरेश्वरात्मजश्रीचण्डेश्वरविरचिते
व्यवहाररत्नाकरे निर्णयादितरङ्गः ।

निर्णायव्यवहारसामग्र्या यः प्राङ्मुखाविकः स्फुरन्-
++++विचारचासन्निधौ धर्मं नयत्युग्रतमम् ।

तेनार्थं गुरुसन्धिविरचयं धैरेयसन्नीतिना
 श्रीचण्डेश्वरमन्त्रिणा विरचितः प्राज्ञेण रत्नाकरः ॥
 समाप्तोऽयं व्यवहाररत्नाकरः ।

विषयः । व्यवहारस्वरूपनिरूपणं । देशाचारादिप्रामाण्यनिरूपणं । प्राङ्मुखादिदक्षिण-
 कथनं । चतुर्विधसमानिरूपणं । सभ्योपदेशकीर्तनं । विचारविधिकथनं । भाषाविधिकथनं । तत्र
 चतुर्विधपूर्वपक्षनिरूपणादिकं । उत्तरविधिकथनं । तत्र कालादिव्यवस्थापनं । उत्तरे विशेषक-
 थनञ्च । प्रतिनिधिविधिकथनं । प्रत्याकम्बितनिरूपणं । सन्धिविधिकथनं । क्रियादाननिरूपणं ।
 क्रियानिरूपणं । तत्र साक्षादित्स्वरूपकथनं । साक्षिणः । साक्षिप्रत्युद्धारविधिः । साक्षिद्रुपणविधिः
 साक्षिप्रश्नविधिः । तत्र शपथविधिकीर्तनञ्च । साक्षिपरीक्षाविधिः । साक्षिदण्डनिरूपणं । तत्र
 सत्यापवादनिरूपणं । साक्षिबलावलनिरूपणं । साक्षिनिगदकथनं । लिखितनिरूपणं । तत्र लौ-
 किकलेख्यस्य सप्तविधनिरूपणं । राजशामनलेख्यस्य विविधनिरूपणञ्च । शामनस्वरूपादिकथ-
 नं । दुष्टलेख्यनिरूपणं । लेख्यदोषनिर्णयः । भूतनिरूपणं । तत्र अनुपभोगेन अमिदिकथनं ।
 विशिष्टभोगनिर्णयः । युक्तिकथनं । दिव्यनिरूपणं । द्रव्यसंख्यादिवो दिव्यविशेषकथनं । तत्र घटा-
 द्विजलादिपरीक्षाविधिकथनञ्च । समथवर्णोदितो दिव्यविशेषकथनं । दिक्देशविध्यादिनिरूप-
 णञ्च । धर्मजयविधिकथनं । शपथविधिः । अष्टविधनिर्णयः । निर्णयबलावलनिरूपणं । निर्णो-
 ततृत्वनिरूपणं । जयप्रतिपत्तिकथनं । पुनर्न्यायविधिकथनं । कृतनिर्णयविधिकथनं । स्तनता-
 स्तनन्तनिरूपणञ्च ।

No 2037. विभागसारः । Substance, country-made paper, 13 x 4 inches. Folia, 40. Lines, 6 on a page. Extent, 585 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Narāni, Post Mādhepura, Darbhāngā, Paṇḍit Vañsamapi Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Vibhāgasāra. A summary of the Law of inheritance. By Vidyāpati Mahāmahopādhyāya. Contents: Inheritance defined, its nature. Partition of paternal property. Rules regarding partition. Unfitness for partition. Nature of partible property. Indivisible property. Woman's property—its partition. Partition of secreted property. Partition with reference to castes. Partition of partitioned property. Twelve kinds of sons and their shares. Heirs of childless people. Partition of joint property. Mode of partition.

Beginning. गङ्गा मेऽमौ समापि प्रा००० कथमहे वैष्णवीति प्रसिद्धेः

किन्नान्ना मेऽसि भोगः स तु भवतु तथा भेदभाजः प्रमाणम् ।

भिद्रोऽहं कोऽत्र साक्षी विधिरिति विधिना सन्निधौ वीक्ष्यमाणो
पायासां निर्विवादौ सपदि हरिहरौ अङ्गमाचोत्तराङ्गः ॥

राज्ञो भवेमाहरिर्भिन्न आसीत्तस्मिन्ना दर्पनरायणेन ।

राज्ञा नियुक्तोऽत्र विभागसारं विचार्य विद्यापतिरातनोति ॥

अथ विभागः । विभागोऽर्थस्य पित्रस्य पूर्वैर्यत्र प्रकल्पते ।

दायभाग इति प्रोक्तं तद्विवादपदं बुधैः ॥

पूर्वैरित्युपलक्षणं । पूर्वस्वामिसम्बन्धादेव निमित्ताद् यत्र स्वत्वं स दायः । इत्यादि ।

End. स्वभागान् यदि दद्युको विक्रीणीयुरवापि वा ।

कुर्याद्यद्येष्टं तत्स्वर्गमीशास्ते स्वधनस्य वै ॥

Colophon. इति मन्वानशेषाध्यायश्रीविद्यापतिविरचितो विभागसारः ।

विषयः । दायलक्षणकथनं । विभागस्वरूपकीर्तनं । तत्र सप्तपिष्टकविभागकथनं । वि-
भागव्यवस्थाकथनं । भागानर्चनरूपणं । विभाज्यस्वरूपपादिरूपणं । अविभाज्यनिर्णयः । स्त्रीध-
नादिरूपणं । स्त्रीधनविभागकथनं । गुरुधनविभागकथनं । वर्णसमवाये विभागकथनं । वि-
भक्तजविभागकथनं । द्वादशविधपुत्रलक्षणकथनपूर्वकं तत्र विभागविधिकीर्तनं । अपुत्रधनाधि-
कारिरूपणं । संसृष्टधनविभागः । विभागनिरूपणश्च ।

No. 2038 वृत्तदर्पणः । Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 40. Lines, 8 on a page. Extent, 1,200 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Navāni, Post Mādhepura, Darbhāngā, Paṇḍit Vaiṣaṃaṇi Jhā. Appearance, new. Verse and prose. Generally correct.

Vṛitta-darpaṇa. On the laws of versification and the different metres used in Sanskrit poetry. By Kavīndra, son of Ramānānda.

Beginning. अगणितवाङ्मयवारिधिसुदृप्तमणिभानिष्टताः कवयः ।

जीवन्ति दत्त्वसादात् स पिङ्गलो मङ्गलं तनुताम् ॥

सकैलकंसरोरुहस्य कवितावासनिकाषट्पदः

स + भाकरकल्पनाशतगुर्धन्यान्विमन्याचलः ।

गोपालः सुकृती कणादभणितिव्याख्याकरोऽजायत

वाचकैः किल केचिदोत्सवकरीं काव्येषु यः कौमुदीम् ॥

आशीघ्रासीरगन्ता सकलसुख + नां + + + निश्चला

संसृज्नापचन्ता हरिचरणरजोभक्तिभावानमन्ता ।

तत्पुत्रः कीर्तिधाराधवलतरहरित्प्रान्तविधाननामा
 रामानन्दो गुणीन्द्रः कविकुलकुमुदभेगिशुभांशुविम्बः ॥
 तत्पुत्रस्तु लषा + गुणवतां श्रीजानकीनन्दन-
 यज्ञे यं किल केकसाक्षधरणीकान्तः कवीन्द्राभिधम् ।
 साऽहं सम्प्रति हतदर्पणमनु निर्मातुमीचेतरां
 सन्तः सन्तु सकौतुकाः शुक्लिरः केषां न मेदोद्गिरः ॥
 रामानन्दतनूजन्मा कवीन्द्रपदभूषितः ।
 कुतुकी जानकीनन्दः कुशवे हतदर्पणम् ॥
 सानुसारो विमर्शान्नो दीर्घः संयुक्तपूर्वम् । इत्यादि ।
 अथ दोषाः । निर्मात्री निरनुप्रासः स्थानभङ्गं कलादतिः ।
 दौर्बल्ये च + चित्यं नित्यदोषाः प्रकीर्तिताः ॥

End.

Colophon. इति श्रीकवीन्द्रकृतो हतदर्पणः समाप्तः ।

विषयः । इन्द्रमां लघणोदाहरणकथनं । तत्र गणभेदः । गणदेवता । गणमित्रादिकथनञ्च ।
 प्रसारकथनं । तत्र भाषादिष्टं । वर्णोदिष्टं । सावानष्टं । वर्णनष्टं । वर्णभेदः । सावामेष्टः । वर्णपता-
 का । सावापताका । आर्योदष्टं । भीतिः । (गाहा, उग्राहा) । गालः । विग्राहा । ग्राहिनी ।
 परिगीतिः । सिञ्चिनी । अर्धविपुलादिकथनञ्च । चैतालीप्रकरणं । दोहा । मौराष्ट्री । पादा-
 कुलकं । चित्रा । पञ्चभटिका । अडिमा । नद्युभारः । आभीरः । दीपकः । कलिका । गणनाङ्गणं ।
 चाकलिः । चौपैया । पद्मावती । दण्डकलं । विभङ्गी । लीलावती । जलहरणा । दिक्पाली ।
 दुर्मिलिका । सदनहरा । सरचड्डा । हरिगीतिका । खीरकं । अक्कं । वासना । रत्ना । सिंहा-
 वलोकनं । चौरोला । द्विपदं । भुजना । वना । युतानन्दं । आषाढं । सता । रसमाला । अल-
 लम्बकं । षट्पदी । द्विपद । मुञ्जलिवा । रभिका । माला । खड्गा । शिखा । गलितकं । उद्गलि-
 तकं । (अथ सेतुकायादुदाहरणन्यूनम् ।) मालागलितकं । गन्धानकं । नवपदं । चारसेना
 इति भावाहतकथनपूर्वकमेकाचरादिषु विंशत्यक्षरपर्यन्तं वर्णहृत्तानां लघणोदाहरणकथनं ।
 अथ अर्धसमादिष्टकथनं । तत्र सुन्दरी । हंसवती । केतुमती । विपरीतपूर्वम् । सुखदा । हरिण-
 मुता । शिशुलीला । पुष्पिताया । दोषकं । उद्गतादिविषयभेदकथनञ्च । अथ सुदितासुरभिद-
 षकानङ्गशेखरादिसामान्यनन्देनिरूपणं । अथ गद्यभेदेनिरूपणं । तत्र मुक्तकलचणादिकथनं ।
 उत्कलिकाप्रायं । चूर्णकं । कलिका । मादिका । सैवीवादः । अन्तराकलिकादिकथनं । हरिण-
 मुतादिविविधगद्यभेदकथनं । अथ विषयलक्षणादिकं । चण्डहानि । छिद्यकं । अथ एकादश-
 विधप्रभेदेनिरूपणञ्च । इन्दोदेऽपकथनञ्च ।

No. 2039. पुण्यचन्द्रोदयपुराणम् । Substance, country-made paper, 9 x 5 inches. Folia, 134. Lines, 13 on a page. Extent, 3,484 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1850. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Punya-chandrodaya Purāṇa. A Jain version of the Rāmāyaṇa, prefaced by an account of some Jinas; alleged to have been related by Mahāvīra, on the Vaibhāra Hill, at the request of Śreṇika sometimes, but probably incorrectly, called Koṇika, a king of Magadha. The work is divided into 23 cantos. The first is devoted to an introduction. The second gives a brief account of Śreṇika, king of Magadha, and of his wife Chilini who bore him 7 sons. The king goes to the Vaibhāra Hill to pay his respects to Mahāvīra, and requests the sage to relate to him the Purāṇa. The third is devoted to descriptions of Jambudvīpa, Bhāratavarsha, the town of Champā, and its king Harivarman. Then follows (4 to 8) an account of the king of Dhammilla and his adventures with Apsarases, his wars, his abdication of the pleasures of the world for the life of a hermit (*munivrata*) his austerities, and his translation to heaven. In the family of this king (9) Jina took his birth, and assumed the name of Munisuvratanaātha. The story of his early life forms the subject of the next canto (10). His hermitage and teachings and conversions follow in the two next cantos and his nīrvāṇa in canto 13. Then comes the conversion of Yaśodhara, king of Mathurā, by Anantanātha, the 14th Jina, the installation of Hariveṇa as an emperor, and the attainment by him of his *summum bonum* (15). Birth and family of Rishabha Deva, the first Jina, his descendants the Bharatas and the Sagaras. (16). Account of Śruta. Ditto Vasurāja, his sojourn and recreations on the Nārada Hill. Fruits of cruelty and benevolence. (17—18). Dilīpa's reign in Bārāṇasī. Origin of the Raghus. Account of Rāma and Lakshmaṇa, the metropolis of Daśaratha. Naradeva of Nāgapura, Sahasragrīva, king of Meghākūṭa; expelled by his nephew Śītakaṇṭha, who established dominion in Laṅkā. His descendants. (19). Births of Rāvāṇa, Bālī, Sugrīva &c. Sītā born as a daughter of Rāvāṇa by Mandodarī, made over to Janaka. Marriage of Rāma with Sītā. Rāma appointed vice-king, and deputed to govern Vārāṇasī; Nārada visits him there. (20—21). A vernal festival celebrated by Rāma, in course of which Sītā is abducted by Rāvāṇa. Rāma's brothers and relatives come to him and devise means for the rescue of Sītā. Hanumān assumes the form of a black bee

to go in search of Sítá. Mandodarí offers protection to Sítá. (22, 23). Interview of Hanumán with Rávana. Vibhishana sides with Ráma, Lakshmana kills Báli, mistaking him for an elephant. Ráma's march to Lañká. His victory over Rávana. The conquest by Ráma and Lakshmana of different parts of the earth. Their return to Ayodhyá. Daśaratha instals Ráma as the king of the country. Rules regarding the worship of Jina on the 2nd of the waxing moon in Kártika. Ráma worships Jina. Sítá bears eight sons. In grief for the death of Lakshmana Ráma abdicates in favour of his son Lava, becomes an ascetic, and dies.

The work is a most curious one, and is worthy of careful examination. It departs from the Rámáyana account of Ráma in many essential particulars.

Beginning. देवेन्द्राश्रितसत्पादपङ्कजं प्रणमाम्यहम् ।

आदीश्वरे जगन्नाथं हृदिधर्मकरं भुवि ॥

कनकचूरसञ्चाये हृषभाङ्गं हृषीडरम् ।

हृषभं जगतां साक्षाच्छर्मणेऽनलमिदमे ॥

युगम् ।

अजितं जितकर्मोऽननसहस्रं जिनम् ।

गजाङ्गं दर्पकन्दर्पसर्प-सर्पारिविक्रमम् ॥

अष्टापदसञ्चायां जातं श्रीहृषभान्तरे ।

पञ्चाशत्कोटिवाडीनां भज के (?) भुवनेश्वरम् ॥

युगम् ।

अश्वाङ्गं शं भवं आ ये (?) तत्रजम्बूनद्विषम् ।

सुरासुरैर्गमस्वारपरैः शतप्रजार्चितम् ॥

त्रिंशत्तुल्यकोटीनामम्बुधीनां तदनरे ।

प्रादुर्भूतं स्फुरत्कान्तिं स्फुरद्दृशमिवापरम् ॥

युगम् ।

अभिनन्दनानामनं नचाशामभिनन्दनम् ।

शुद्धचाटकसङ्काशं सङ्काशं शुद्धचाटकम् ॥

दशलक्षप्रकोटीनामम्बुधीनामनरे भवम् ।

निपताम्याशु संभारशतसन्ततिचानये ॥

— — — — — ।

सिद्धान् साधून्सुखा नत्वा पुण्यहेतोः करोम्यहम् ।

पुण्यचन्द्रोदयेनाम पुराणं मौनिसुव्रतम् ॥ इत्यादि ।

End.

इन्द्रदृष्टचन्द्रमितेऽथ वर्षे (१६८१) श्रीकान्तिकाख्ये धवले च पचे
जीवे चयोदशपरालयाने कृष्णेन सौख्याय विनिर्यतेऽयम् ॥
लोहपतननिवासमहेभ्यो हर्ष एव वणिजामिव हर्षः ।
तत्कुतः कविविधिः कमनीयो भाति मङ्गलसङ्घादरक्तम् ॥
श्रीकल्पवल्लीनगरे गरिष्ठे श्रीप्रज्ञाचारीश्वर एव कृष्णः ।
कण्ठावकम्बूजितपूरमङ्गः प्रवर्द्धमानो हितसाततान् ॥
पञ्चविंशतिसंयुक्तं सप्तसप्तयुक्तमम् ।
श्लोकसंख्येति निर्दिष्टा कृष्णेन कविवेधसा ॥

Colophon. इति पुष्पचन्द्रादये मुनिसुव्रतपुराणे श्रीपूरमङ्गले हर्षवीरिकादेशजशङ्ख-
चारिणीमङ्गलदाभाषजशङ्खचारीश्वरकृष्णदासविरचिते रामदेवशिवगमनं नाम त्रयोविंशतितमः
सर्गः समाप्तः । संवत् । १८५० ।

विषयः । १म सर्गे,—दुर्जननिन्दा-मञ्जनस्तुतिकथनं । कवेः सामर्थ्यासामर्थ्यनिरूपणं । वक्तु-
लक्षणकथनं । युतलक्षणं । एतच्छालसाहाय्यकथनं ।

२ये सर्गे,—सगंधविषयेषु राजशृङ्गनगरे श्रेणिकाभिधानो नरपतिरासीत् । जैनधर्माधुर-
न्धरस्य तस्य चेलिनी नाम सहिषी रूपविद्यासम्पन्नान् सप्त पुत्रान् सुपुत्रे । अथैकदा वैभारगिरि-
शिरसि समागतं महावीराभिधानं जिनेन्द्रं द्रष्टुकामोऽसौ राजा तत्र गत्वा प्रणम्य च पुराणमिदं
विसृजेण वक्तुं प्रार्थयामास ।

३ये सर्गे,—अम्बुद्वीपवर्णनं । भारतवर्षवर्णनं । चम्पानगरीवर्णनं । तद्वनराधिपस्य हरिवर्मा-
णो हतान्तकथनं ।

४थे,—सर्गे,—धर्मिजनगराधिपतेः भातोः हतान्तकथनं । तस्य नागपुरगमनपूर्वकं नाग-
कामिनीदर्शनादिविवरणकथनं । तत्र युद्धादिवर्णनं । कैलासगिरिरामनाथयोगीन्द्रस्य विव-
रणकथनं । तेन च विदेहाधिपतेः महासेनस्य हतान्तकथनं । अथ रम्यकदेशाधिपतनयाय त्रिवि-
क्रमाय तस्य कन्यासम्यदानादिविवरणकथनञ्च ।

५—६ सर्गे,—चम्पानगरीपुरन्दरस्य हरिवर्मणः नागकन्यया सह समागमवर्णनं । अथ
हरिवर्मणोऽनन्तवीर्याभिधानजिनयोगीन्द्रात् उपदेशप्राप्तिकथनं । तत्र श्रद्धाचर्यादिचतुराश्रम-
धर्मावर्णनं । ततश्च तदुक्तधर्मादेशनवयणेन जातनिर्वेदेऽसौ राजा स्वसुते राज्यं समर्थं मुनिव्रतं
शृङ्खला तपश्चचार इति विवरणकथनञ्च ।

७—८ सर्गे,—हरिवर्मणो ध्यानप्रकारवर्णनं । अथ स्रगंशतस्य तस्य वैभववर्णनं । आर्या-
वर्त्ताधिवसतेः घोभाभारुधतेः नागधस्य विवरणकथनं । हरिवंशस्य राज्ञो हतान्तकथनं । तद्गुहे
नभस्तलात् रत्नराशिपतनविवरणकथनञ्च ।

९—१० सर्गे,—जिनदेवस्य हरिवंशपुत्रत्वेन जन्मकथनं । तस्य मुनिसुव्रतनाथेति नामक-

रणकथनं । तस्य अभियेकसमये इन्द्रादिदेवकृतलोचवर्णनं । वास्यलीलावर्णनं । राज्यप्राप्तिवर्णनं । तद्वाचनगजस्य पूर्वजन्मनि तालपुरे नरपतिलमासीदिति विवरणकथनं । गार्हस्थ्यधर्मकथनं ।

११—१२ सर्गे,—मुनिसुव्रतस्य दीक्षाप्रवृत्तकथनं । केवलोत्पत्तिकथनं । अर्द्धदत्तिग्रथगुणवर्णनञ्च । मथुराधिपतेः मञ्जाश्वस्य भूपतेः विवरणकथनं । मञ्जीनमराधिपतेः हतान्तकथनं । मञ्जीपतिं प्रति मुनिसुव्रतस्य उपदेशकथनं । तत्र संक्षेपेण औनधर्माताम्यकथनं । अर्द्धदत्तनाथाः मन्त्रादिकीर्तनं । चतुर्थोऽथभधर्माकीर्तनञ्च ।

१३—१४ सर्गे,—मुनिसुव्रतस्य निर्व्याणप्राप्तिविवरणकथनं । मथुरानाथस्य यशोधरस्य च नन्तनाथनामकचतुर्दशजिनादीक्षादिप्राप्तिवर्णनं । हरिपेणस्य चक्रवर्तिलप्राप्तिवर्णनं । सर्वार्थसिद्धिप्राप्तिकीर्तनञ्च ।

१५—सर्गे,—कालपरिमाणसङ्ख्यादिकथनं । कुलकराणां विवरणकथनं । तद्वर्गे ऋषभदेवस्य आदिजिनस्य जन्मकथनं । तत्पुत्रादीनां भरतादीनां हतान्तकीर्तनं । क्रमेण सगरादीनां वंशवर्णनं । सुयोधनवृत्तिकुमार्याः स्वयम्भरे मगरस्य गमनहतान्तकथनं ।

१६ सर्गे,—शुतनामकस्य मुनेऽपाख्यानं । वसुराजस्य उपाख्यानकथनं । नारदपर्वताभिधानयोक्तपत्तिनेः समित्पुण्याहरणार्थं रमणीयवनप्रवेशपूर्वकं सप्तवल्गुभिः स्त्रीभिः सह रममाणं मयूरमेकं पश्यतोः विवरणकथनं । सगरानुद्वितपश्यामे केवलं पर्वतस्य मुनेरातिशयप्रवृत्तविवरणकथनं । हिंसाया दोषावज्ञलकथनं । अहिंसायाः परमधर्मलकथनं ।

१७—१८ सर्गे,—वाराणस्यां दिलीपस्य राज्यकरणविवरणं । रघोक्त्यतिकथनपूर्वकं रघुवंशवर्णनं । रामलक्षणादीनामुत्पत्तिकथनं । पुनरेव अयोध्यायां दशरथस्य राजधानीस्थापनविवरणकथनं । नागपुराधिपतेः नरदेवस्य विवरणकथनं । मेघकूटाधिपतेः महद्युधीवस्य वृषपतेः विवरणकथनं । तद्दूधातुपुत्रेण भित्तकण्ठेन दुर्गे पराजितस्य महद्युधीवस्य निर्व्यामनहतान्तकथनं । अथ भित्तकण्ठस्य लङ्कायां राजधानीकरणविवरणं । क्रमेण तत्पुत्रपौत्रादीनां शतकण्ठ-पञ्चामृतकण्ठपुलस्तादीनां हतान्तकथनं ।

१९—सर्गे,—मेघवीरगर्भजातस्य पुलस्तपुत्रस्य रावणेति नामकथनं । बालिसुधीवादीनां जन्मकथनं । बालिनः समीपात् सप्ततलः रावणस्य पराजयप्राप्तिकथनं । कण्ठे शरधारणेन तस्य दशकण्ठवप्राप्तिकथनं । रावणकृतनन्दीखरव्रतानुष्ठानकथनं । अथ मन्दोदरी-मनोवेगा-मन्त्रघोषा-मङ्गुघोषाप्रवृत्तीनां रावणसहिषीणां विवरणं । मन्दोदरीगर्भे मीतायाः जन्महतान्तकथनं । भूमिसूदनकाले जनकेन मञ्जुषास्मितकन्याप्राप्तिविवरणं । रामस्य मीतापरिण्यादिकथनं । अथ दशरथानुश्रया योषरात्र्याभिषिक्तस्य रामस्य सह मीतया लक्षणेन च वाराणसीगमनपूर्वकं तद्वाङ्मशामनविवरणकथनं । रावणमभायां नारदस्य आगमनहतान्तवर्णनञ्च ।

२०—२१—सर्गे,—एकदा वसन्तकाले वाराणसीस्थविवकूटोद्याने स्त्रीभिः सार्धं रामलक्ष्णयोः वसन्तोत्सवकरणविवरणं । नारदवाक्येन शूरेणखामारीचमहायस्य रावणस्य मीताहरण-

दृष्टान्तकथनं । सीताहरणदृष्टान्तं युत्वा जनक-भरत-शत्रुघ्नाणां रामसमीपगमनविवरणं । अवा-
वसरे अञ्जनानन्दन-सुपीवयोः स्वयमेव रामान्तिकागमनकथनं । अञ्जनापुत्रस्य हनुमानिति नाम-
कारणकथनं । हनुमते सीतादर्शनार्थं धमररूपेण लङ्काप्रवेशवर्णनं । मन्दोदरीकृतसीतासमा-
श्वासनं ।

१२—१२—मर्गे,—रावणस्य हनुमता सङ्घ संवादकथनं । विभीषणस्य रामपक्षपातित्वक-
थनं । गजमेकं निमिचीकृत्य लक्षणेन सङ्घ युद्धस्थले बालिना मृत्युपरगमनकथनं । वानरबलेन
सङ्घ लङ्कां प्रविष्टस्य रामस्य रावणवधादिदृष्टान्तकथनं । रामलक्षणयोगैर्द्विविजयवर्णनं । पुनरयो-
ध्यायां गमनकथनं । दशरथकृतरामराज्याभिषेकवर्णनं । कार्तिकशुक्लद्वितीयायां जिनपूजावि-
धिकथनं । रामस्य जिनमन्दिरे पूजादिकरणकथनं । सीताया अष्टौ पुत्रा जाताः । तेषु लघुना-
मकाय यौवराज्यं दत्त्वा रामस्य लक्षणवियोगविधुरस्य दृष्टभस्य जिनदेवस्य समीपं गत्वा केवल-
दीचापहणकथनं । अन्यासु तिथिषु जिनपूजाविधिकथनं । रामस्य शिवप्राप्तिकथनञ्च ।

No. 2040. हरिवंशः। Substance, country-made paper, 9 × 3½ inches. Folia, 488. Lines, 9—10 on a page. Extent, 9,344 ślokas. Character, Nāgara, Date, Sm. 1841. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Harivaṅśa Purāṇa. An imitation of the Hindu Harivaṅśa, giving accounts of several Jinas, abstracts of many Jain legends, details of Jain rites and ceremonies, and histories of ancient dynasties, including the Kurus, the Pāṇḍus and the Yādavas, all cast in Jain moulds, and devoted to Jain worship. By Jinasena Āchārya.

CONTENTS. I. II. Introduction. Birth of Jina as son of Samudra, chief of Kuṇḍapura, in the Videha country. He is named Vardhamāna. On the 30th year of his life he retires from home, and for twelve years afterwards performs penance and austerities. Thereby he attains perfect knowledge. He remains silent for 66 days, and then retires to Rājagṛīha. There, seated on a throne, he sojourns with Indra and other gods and Kaundinya and other sages with their disciples. Chandana, a princess, approaches him. Nāgas, Kinnaras and others repair to his presence. At the request of one Gautama he expounds the Jaina religion in all its branches. He sets the water of religion in motion at Magadha. (*Dharmatīrtha-pravartana.*)

III. The religion spread over Kāśī, Kāncī, Draviḍa, Mahārāsh-
tra, Gāndhāra and other countries. The gratification of beings on

hearing the religion expounded by the sage in the Mágádhi language. His glorious career at Pañchaśaila *alias* Rájagriha. The religion of Jina as given to his audience. Beings are either perfected (*siddhas*) or imperfect (*asiddha*). The perfected are those who have destroyed all the obstructions to true knowledge. They are of three kinds. The imperfect are those who are attached to falsehood, and thence they suffer pleasure and pain. Beings are again divided into Bhavya and Abhavya. Fruits of evil disposition, delusion, longings. Advantages of forbearing from wine and flesh-meat. Evil works, their fruits. Advantages of overcoming the longings of the senses. Evils of lust. True knowledge and cause of the world's sufferings, causes thereof. Brief accounts of Sanatkumára, Mahendra &c., their fall from heaven. Salvation of one from good works done in his former existence. Gautama relates the Harivañśa to Śrenika *alias* Jitaśatru.

IV.—VI. Aloka (*áikáśa*) defined; its inhabitants. Loka defined. Its condition and divisions, its atomosphere, extent thereof. The lowest Loka, the hills there. The middle Loka or the region of the earth, its islands and their extent and number. The highest Loka. The distances of the planets and stars from the earth. The Siddhas live there.

VII. Time defined. Abstract and comparative time. Its divisions into three kinds, past, present and future. Various modes of reckoning time. Measures of length and bulk. Kulakara dynasty reigning between the Ganges and the Sindhu rivers,—its 14 descendants.

VIII. Birth of Rishabha, in the above named dynasty. He was son of Nábhí by Maru Deví. Maru's dream of Rishabha entering her womb. She is served by goddesses during her pregnancy. The name of the place of birth was Śaketa. Gods come to behold the new-born babe. Wife of Purandara, through the instigation of her husband, carries away the babe to Sumeru, leaving another child in his place. Gods named the babe Rishabha, bore his ears, and put earrings therein. Paulamí then brought back the child, and restored him to his parents.

IX. Childhood of Rishabha. He marries Nandá and Sunandá, each of whom bore him a son and a daughter. Division of men into Kshatriya, Vaiśya and Śúdra to keep them duly employed. Rishabha's retirement from home. At Prayága he cuts off his top-knot. His companions assume garbs of bark and grass. He travels about without raiment for six months. He receives a jar of sugar-cane juice from

Somaprabha. Nine rules about gifts. He attains absolute knowledge while performing meditation under a Nyagrodha tree in the garden of the Vṛṣhabhasena, king of Pūrva-tālapura, and makes disciples.

X. He preaches his religion, comprising five duties, namely benevolence, truth, abstinence from theft, avoidance of concupiscence, and freedom from delusion. These duties and their subdivisions described in detail.

XI.—XIII. Bharata, son of Rishabha, conquers the universe and accepts in marriage daughters of Mlechchha kings. His brothers become hermits. Jaya, king of Hastināpura, a friend of Bharata, becomes a hermit. Names of Jina's 84 followers (*gaṇigaṇa*). He goes with his followers to Kailāsa, where he is worshipped by gods and others. Bharata abdicates in favour of his son, and becomes a hermit. His descendants successively become Jaina hermits, and attain nirvāṇa. Somajasah, son of Bāhubala, and grandson of the Jina, becomes the founder of the Lunar race. Innumerable members of the Lunar race attain nirvāṇa. His sixty thousand sons destroyed by a Nāga king. Sagara becomes a Jaina, and attains salvation. His surviving son Sambhavanātha and his descendants represent the Ikshāku race.

XIV. Story of Sumukha, king of Kausāmbī, and his love for a maiden of his court, by whom he got a son named Hari, whose son Madāgiri and his descendants formed the Hari race, (*Harivaṁśa*).

XV.—XVII. The wife of Sumitra, of the Hari race, sees a dream, and gives birth, on the 12th of the waxing moon in the month of Māgha when the moon was in the constellation Śravaṇā, Jinendra in Kuśāgārapura *alias* Rājagṛiha. Devas come to worship the child. They place him on Airāvata, the elephant of Indra, anoint him, name him Munisuvrata, and then restore him to his mother. In his youth he one night saw beautiful clouds in the sky, and they were soon after dispersed by a high wind. This set him thinking. He becomes a hermit. His death. He is succeeded by his son Daksha, whose son by Ilā was Aila Daksha. Daksha being guilty of incest on his own daughter Manoharī, Aila Daksha with his mother retired to the banks of the Narmadā, and established a town named Māhishmatī. His son Kunema established the town of Kuṇḍina. His son Puloma established Indrapura. His descendants. The Vasu dynasty, its fall.

XVII.—XIX. A king of Mathurā had two sons Sūra and Savira.

From Súra descended Andhaka-Vṛishṇi, and from Aśura, Bhojaka-Vṛishṇis. Andhaka-Vṛishṇi had ten sons, of whom Vasudeva was one, and two daughters of whom Kuntī was the eldest. Descendants of Bhoja Vṛishṇi. Suvasu of the Vasu dynasty, was the founder of the family of Jarásandha whose descendants became Kálayavanas. Religious discourse at Rájagṛiha. Virtuous works. Animals of various kinds. Accounts of the two Vṛishṇi families. Vasudeva cuts off the head of a hunchback woman with his bare hands. Other stories about him.

XX.—XXI. Story of Padma and his covering the three regions with three steps. Stories of Chárudatta and Vasantasena, daughter of Kaliṅgasena.

XXII.—XXIV. Story of Vasudeva's acceptance of the Jain asceticism at the suggestion of a dancing girl. His peregrinations, marriage with the daughter of Kapilāsruti, who bore him a son named Kapila.

XXV.—XXVIII. Vasudeva kills, in a quarrel with Kártaviryáryuna, Jamadagni, whose son Paraśuráma destroys the Kshatriya race seven times over. The wife of Kártaviryáryuna, on her husband's death, escapes, and takes shelter in a Jain hermitage, where she gives birth to a son, who destroys the Bráhmaṇa race twenty-one times over. Vasudeva carried away by a she-devil named Súrpanakhá. His adventures. Account of some atheists.

XXIX.—XXXII. Origin of the temple of Kámadevagrīha at Śrávasti. Story of Kámadeva. Vasudeva marries his daughter Eni, and then marries Rohiṇi at a Sayambara. Balaráma born of Rohiṇi.

XXXIII.—XXXIV. Vasudeva's journey to Rájagṛiha with his pupils. Account of Kaṇśa, who throws his father Ugrasena into prison, becomes king, and gives his sister Devakī to his tutor Vasudeva. The seventh son of Devakī kills Kaṇśa. Account of the other six sons of Devakī. Account of Arishtaṇemi, a Jina. Accounts of various fasts and penances.

XXXV.—XXXVII. Devakī gives birth to two sons. Devas carry them away, leaving two still-born children in their place. Kaṇśa pounds the dead children on a stone. Other sons born and protected. Birth of the seventh son holding the discus, the conch-shell, the mace, and the lotus, on the 12th of the wane in Bhádṛa. The child transferred to the house of Nanda, whose new-born daughter is brought and kept in its place. Kaṇśa clips the nose of the female child, and destroys her. Kṛishṇa's

career at Vrindavana, destroying various demons (as described in the Bhagavata Purāṇa). Kṛṣṇa and Balarāma return to Mathurā, destroy various demons, and then Kāṇṣa, instal Ugrasena as king, and marry Revātī and Satyabhāmā, the two daughters of Suketa, king of Rajatādri. Jarāsandha avenges the murder of his relative Kāṇṣa, and overthrows the two brothers.

XXXVIII.—XL. Birth of Arishtanemi, (details similar to what have been given about the birth of Rishabha and other Jinas). The flight of the Yādavas from Mathurā they are chased by Jarāsandha as far as the Vindhyan chain.

XLI.—XLIV. Yādavas build Dvārakā and settle there. Account of Nārada, his power of travelling in the sky. Kṛṣṇa marries Rukmiṇī, Satyabhāmā and others. Balarāma's marriage with Revatī, Sītā, Varudhavatī, Rājivanetrā and others.

XLV.—XLVI. Account of the Kauravas and the Pāṇḍavas as in the Mahābhārata, diversified by many new incidents, and names of places and circumstantial details changed.

XLVII.—LII. Pradyumna's amours. Sām̐ba's birth. Account of the descendants of Balarāma and Kṛṣṇa in great detail. Jarāsandha assails Kṛṣṇa. A great war follows, in which Jarāsandha is killed by Kṛṣṇa. Account of Durgā and her redemption by Jain worship. Conversion of the Kauravas and Karna to Jainism.

LIII.—LIV. Wars of Kṛṣṇa in the southern peninsula. Rape of Draupadī by Padmanātha, a king who lived beyond the ocean. Her rescue by her husband, aided by Balarāma and Kṛṣṇa.

LV.—VI. Marriage of Aniruddha with Ushā. Kṛṣṇa's picnic on the Raivata Hill. Ascetic feeling of Nemī. His adoration by Indra and other gods. His departure for Girirāja for penance. His meditations. Various kinds of pain to which created beings are subject; their character, and the means of overcoming them. Meditation of Raudra. Meditation of Dharma. The waves of worldly inclinations. Pure meditation of two kinds, conscious and unconscious, their differences.

LVII. The different places fit for Jinas. Lectures of Jina to Varadatta and other Yādavas. Nine kinds of speech of the Jina. Origin of creation. Eternity, soul, delusion, self, and true knowledge. The seven conditions of beings. Sentient, and non-sentient objects—their distinctions and classification. Relation of the body to the soul. Yogas of

various kinds. Works, their distinctions, number &c. Duties of householders. Do. of hermits. Mental functions—how well directed, and how perverted. Virtue and vice. Penance, its distinctions. Suppression of worldly pain and destruction of bondage. Emancipation. The Yādavas having heard these lectures retire to their homes.

LIX.—LXVI. The Vihāra of Nemi. Nemi's peregrinations and preachings in different parts of India. The elders of Kṛishṇa become disciples of Nemi. Nemi describes to Satyabhāmā, Rukmiṇī and others their former lives. He relates to Kṛishṇa the history of all Jinās both past and future, their birth, career and nirvāṇa. The destruction of the Yādava race by the curse of Dvaipāyana. The Yādavas and Dvārkā burnt down. Jarasuna, a Yādava, retires from Dvārkā to the south. Balarāma and Kṛishṇa, overwhelmed by grief, retire to south Mathurā. There, while resting under a tree, Kṛishṇa is shot in the foot with an arrow. Account of Jarasuna *alias* Jarakumāra. Balarama's grief. Paṇḍavas hear of the sad news. Funeral of Kṛishṇa. Baladeva becomes a hermit. The Paṇḍavas accept asceticism, their nirvāṇa. The nirvāṇa of Nemi.

Beginning. सिद्धं श्रौतव्यं यथादत्तं द्रव्यमाधनं ।

जैनं द्रव्यस्य पेक्षितं साधनाद्यर्थमाधनं ॥

शुद्धज्ञानप्रकाशाय लोकालोकैकमानवे ।

नमः श्रीवर्द्धमानाय वर्द्धमानजिनेश्वरिणे ।

नमः सर्वविदे सर्वव्यवस्थानां विषादिने ।

कृतादिधर्मतीर्थाय दृढभाय स्वयम्भवे ॥

येन तीर्थैर्मभिव्यक्तं द्वितीयमजितार्थितं ।

अजिताय नमस्तस्मै जिनेश्वराय जितद्विषे ॥

— — — — — ॥

इत्थं साधुपरायैः समनातङ्कमनुव्रतं ।

देवं काव्यमयं लोकैः करामि स्मिरमात्मनः ॥

बद्धमूलं भुवि ख्यातं वज्रशाखाविभूषितं ।

शृङ्गपुष्पफलं पूतं कल्पवृक्षममं परं ॥

अरिष्टनेमिनाथस्य चरितेनोद्दलीकृतं ।

पुराणं हरिवंशाख्यं श्लाघयामि मनोहरं ॥

युमणिद्योतनं द्योतं द्योतयन्ति दद्यात्तवः ।
 मणिप्रदीपस्तद्योतविद्युतेऽपि दद्यात्तव्यं ॥
 द्योतितस्य तथा तस्य पुराणस्य सदात्मभिः ।
 द्योतने वर्ततेऽत्यन्तो मादृशोऽप्यनुरूपतः ॥
 विप्रकृतमपि ह्यर्थे सौकुमार्ययुतं मनः ।
 स्फुरिस्फुर्यलतालोकं लोकचक्षुरिवेवते ॥
 पञ्चषा प्रविभक्तार्थं चेवादिप्रविभागतः ।
 प्रमाणमागमाख्यं तत् प्रमाणपुरुषादितं ॥
 तथा हि मूलतन्त्रस्य कर्ता तीर्थकरः स्मृतः (स्त्रयं) ।
 ततोऽप्युत्तरतन्त्रस्य गौतमाख्यो गणाधर्षीः ॥
 उत्तरात्तरतन्त्रस्य कर्तारो बहवः क्रमात् ।
 प्रमाणं तेऽपि नः सर्वे + सर्वोक्त्यनुवादिनः ॥ इत्यादि ।

End.

अथलजया जिनधर्मसन्ततिः प्रजास्त्रिह चेतुमुभितमस्तनः ।
 सुखाय भूयात् प्रतिवर्षवर्षेः सुजातमस्या वसुधा सुधारिणाम् ॥
 शाक्येन्द्रशतेषु सप्तसु दिग् पञ्चोत्तरैषूत्तरां
 पातीन्द्रायुधनाम्नि कण्ठदपले श्रीवक्त्रमे दक्षिणां ।
 पूर्वां श्रीमदवन्तिभूतिरुपे वत्सादिरालेऽपरां
 सौर्याणामधिमण्डले जययुते वीरे वराहेऽवति ॥
 कल्याणैः परिवर्द्धमानविपुलश्रीवर्द्धमाने पुरे
 श्रीपार्श्वान्तघनकराजवसनौ पर्याग्नशेषः पुरा ।
 पश्चाद्दौलटिकाप्रजाप्रजनितप्राञ्चार्धनावर्धने
 शान्तेः शान्तिगृहे जिनेश्वरचितो यज्ञे हिरीणामयं ॥
 ख्यं तृष्ट्यापरसंघसन्तिदृष्ट्युद्गाढसंघान्वये
 प्रागः श्रीजिनसेनस्फुरिकविना लाभाय बोधे पुनः ।
 दृष्टोऽयं हरिवंशपुण्यचरितः श्रीपार्श्वतः सर्वतो-
 व्याप्राप्तमङ्गलमण्डलः स्थिरतरः स्नेहान् शशियां चिरं ॥

Colophon. इत्यदिहनेमिपुराणसङ्ग्रहे हरिवंशे जिनसेनाचार्यस्य कृतौ गुरुपादकमल-
 वर्णेने नाम धट्पठितमः सर्गः ॥ ६६ ॥ इति श्रीहरिवंशपुराणं सम्पूर्णं । संवत् १८४१ ।
 पोषमासे ।

विषयः । १—२ सर्गे, —शस्त्रागमकथनं । भुवसेन-लोहाचार्यप्रभृतीनां पूर्वाचार्याणां
 नामकथनं । विदेहदेशीयान्तर्गतकुण्डपुराधिपतेः मिहार्थेनौगमुद्रस्य पुत्रत्वेन जिनस्य जन्मादि-

कथनं । अथ सदेवस्य वासवस्य जिनाभिषेककरणविवरणं । जिनस्य वर्धमान इति नामकथनं । चिंशद्वयं वर्तमानस्य विगतस्युहस्य तस्य जनगमनपुरःसरं द्वादशवर्षाणि यावत् तपस्यतां घातिमं-
घातविनाशानन्तरं केवलज्ञानप्राप्तिकथनं । अथ षट्षष्टिदिवसान् मौनावलम्बेन विचरतस्तस्य
राज्यदृष्टगमनकीर्तनं । ततोऽरक्षिंशमनोपविष्टस्य जिनेन्द्रस्य समान्ताद् इन्द्रादीनां देवानां कौ-
ण्डिन्यादीनां पण्डितानां भगिन्याणां दिग्भराणां संयमपूर्वकमवस्थितिकथनं । अथ चन्दनाभि-
धाना चेटकराजकुमार्यपि धैर्यैकाम्बरसम्प्रीता भगवतः पुरःसरी बभूव । अचान्तरे, माधूनां,
अन्तरलोकास्मिन् देवानां, नामकुमाराणां, किन्नरगन्धर्वादीनाञ्च तत्र समागमवर्णनं । अथ गौत-
मनामा कश्चिद् भगवन् तीर्थार्थप्रकाशनाय अनुत्तरोऽथ । भगवानपि जिनप्रसन्नार्थमुदाजहार ।
तत्रोद्देशेन यथा, संस्थानव्याख्या, समवायव्याख्या, आचाराङ्गतत्त्वार्थः, सूत्रकृततत्त्वार्थः, प्रज्ञा-
ल्लदर्थः, ज्ञातधर्मकथा, श्रावकाध्ययनार्थः, अन्तर्हृद्गोचरः, अनुत्तरदर्शार्थः, प्रज्ञाकारणं,
विपाकसूत्रार्थः । दृष्टिवादादर्थत्वाद् । ततः सर्वेषां जिनेध र्मप्रवृत्तपुरःसरं स्वस्वज्ञानगमन-
कथनं । समवेपु जिनगृह्यावलीनिष्क्रान्तादिकीर्तनं । धर्मतीर्थप्रवर्तनञ्च ।

एषे मर्गे,—काशी-काशी-द्रविड महाप्राङ्-गाम्बारादिषु सर्वेषु देशेषु जैनधर्मप्रचारकथनं ।
जिनमुखोद्गतां प्रागधीभाषां कर्णपुटेन पिबतां लोकानां शान्तिवर्णनं । पञ्चशैलपुरापरनामधेये
राजगृहे स्मृतस्य जिनस्य ऐश्वर्यादिवर्णनं । अथैकदा सुरनरतिर्य्यकप्रभृतीनां धर्मश्रवणं
परितो भगवन्मुपविष्टानां पुरस्तात् जिनस्य धर्मशासनकीर्तनं । तत्र सिद्धासिद्धभेदेन जीवस्य
द्विविधत्वकथनं । अथ ज्ञानावरणस्य पञ्चविधस्य चयेण, दर्शनावरणस्य नवभेदस्य भेदेन, अष्टा-
विंशतिविधस्य मोक्षनीयस्य ज्ञानात्, चतुर्विधस्य आयुषः शेषशेषेण, चत्वारिंशतो नामधेयस्य
शेषद्वयस्य च नाशेन, पञ्चविधस्य अन्तरायकर्षणः विध्वंसेन च जीवस्य सिद्धत्वं भवति । अपि
च मिशानां सम्यक्-परमानन्द-केवलज्ञान-केवलदर्शनादिरूपाष्टविधगुणकथनादिकं । अथ
मोक्षस्य उदय-नाशोपशमरूपावस्थाचिन्तयेण अमिहोऽपि विविध इतिनिरूपणं । अमिहस्य हि
मिथ्यादृष्टि-आसादन-सम्यङ्मिथ्यादृष्टि-भयतामयत-प्रमत्तमयत-अप्रमत्तमयत-उपशान्तकथाय-स-
म्यङ्दृष्टि-शीलकथायादिरूपगुणज्ञाननिरूपणं । तत्र तत्र सुखदुःखप्राप्तिकारणकथनञ्च । पुनः
मयामयभेदेन जीवानां द्वैविध्यकथनं । कुहट्टिमायालोभप्रभृतीनां फलकथनं । मधुमांसादिव-
ज्जनेन सुमानुष्यप्राप्तिस्तथा कुकर्माभिः कुमानुष्यप्रापणहेतिनिरूपणं । इन्द्रियनिग्रहफलकथनं ।
कम्पेरश्चित्तानां कम्पेपनामकानां देवानां अभियोग्यत्वकृष्टत्वादिकथनं । सम्यग्दर्शनस्य दुर्ल-
भत्वकथनपूर्वकं तदभाव एव संसारसागरनिमज्जनकारणमितिनिरूपणं । पूर्वोक्तसम्यक्-परमान-
न्दादीनां कारणादिकथनं । संक्षेपेण सनत्कुमार-माहेन्द्र-शुक्र-महाशुक्रादिकल्पविवरणकीर्तनं ।
तत्र दिव्युत्तानां गत्यादिकथनं । केपाक्षित् पूर्वजन्माभ्यस्तस्यभेदुद्धारणानां तीर्थतृतां जि-
नशासनानुष्ठानेन निर्वाणप्राप्तिकथनञ्च । अथ जितशत्रुनामकस्य त्रेणिकराजस्य पुरतो गौतमस्य
हरिवंशवित्सारकीर्तनं ।

४—६ सर्गे,—अलोकाकाशशब्दनिर्वचनं यथा,—“न लोकान्ने यतस्तस्मिन् जीवाजीवात्मकाः परे” । तत्र जीवपुद्गलयोरवस्थानाभावकथनं । एवं धर्माधर्मालिकादीनां तत्र गतिस्थानाद्य-
भावकथनञ्च । अथ अलोकाकाशमध्ये लोकस्य स्थितिकथनं । लोकशब्दनिर्वचनञ्च । लोकस्य
वेवाचन-सुदृक्कक्षरीमदृशालित्वकथनं । तत्र चतुर्दशरज्जुविभागादिकथनं । लोकस्य घन-
वातादिविविधवायुपरिवेष्टितत्वनिरूपणं । वायूनां परिमाणादिकथनं । विलोकसारोक्तक्रमेण
अधोलोकसंस्थानवर्णनं । तत्र नरकादिदृष्टान्तकथनञ्च । तिर्यक्लोकवर्णनमुत्तेन द्वीपसागरदेशा-
दिनिरूपणं तेषां संस्थानपरिमाणादिकीर्तनञ्च । ऊर्ध्वलोकवर्णनं । तत्र नक्षत्रलोकस्य तदितर-
व्योतिष्काणाञ्च धरातलात् दूरत्वादित्यनिरूपणं । सिद्धानां जीवानां निवासादिकथनञ्च ।

७ मे सर्गे,—वर्णगत्यादिहीना वर्तमानलक्षणः काल इति कालस्वरूपकथनं । मुख्यगोणभेदेन
तस्य द्वैविध्यनिरूपणं । अथ समयवृत्तीनां वैविध्यात् तत्राविधस्य कालस्य विविधत्वनिरूपणं ।
निश्वासाच्छ्वास-प्राणलोक-लवादीनां लक्षणकथनं । परमाणुलक्षणकथनं तथाचि,—आदिमध्या-
नानीनं विभागशून्यं अतीन्द्रियं मूर्तमपि अप्रदेशं परमाणुं जानीयादिति । स्वल्पाकाशस्य
यद्भिरंशैर्जातत्वात् तस्य षडंशत्वकथनं । तथा वर्ण-गन्ध-रस-स्पर्शैः पूर्णं गलनञ्च कुर्वन्तीति
परमाणूनां पुद्गलविधानत्वकथनञ्च । ततः संज्ञा-वृष्टि-रेणु-वालाप-यूका-यव-अकुल्यादिमानल-
क्षणकथनं । एवं कल्पपल्लसागरोपमादीनां लक्षणादिकथनं । यत्र क्रमेण वस्तूनां शक्तिरवशेषेति
सा अवशर्पिणी, तदन्यथा तु उत्पत्तिर्पिणीत्यनयोः लक्षणकथनपूर्वकं तत्र प्रत्येकं षट्कालसमल-
निरूपणं । तत्र अवशर्पिण्यामनुलोमेन षट्समलनिरूपणं, यथा,—सुखमा, सुखमा, सुखमा,
दुःखमा, सुखमा, सुखमा, दुःखमा, दुःखमा, अतिदुःखमा चेति । एतदिलोमेन च उत्पत्तिर्पिण्यामु-
हनीयं । अथ प्रथमेषु त्रिषु सुखमासुखमादिषु कालेषु भारतभूमेः कल्पवृक्षभूषितत्वं भोगभूमित्वा-
दिकथनञ्च । ततोऽतीति सुखकारणे कालद्वये गङ्गासिन्धुनद्योर्मध्ये दक्षिणभारते कुलकराणामन्य-
तिकथनं । तत्र प्रथमतः प्रतिश्रुतिनामधेयस्य कुलकरस्य राज्यशासनविवरणकथनं । ततस्तत्पुत्रस्य
सम्प्रतिनामकस्य कुलकरस्य विवरणकथनं । एवं क्रमेण सेमङ्कर-सेमन्तर-सीमङ्कर-यद्यार्थ-
विपुलवाहन-चक्षुष्मत्यग्रसि-अभिचन्द्र-मरुदेव-प्रसेनजिह्वाकानां चतुर्दशकुलकराणामुपन्या-
दिकथनं ।

८ सर्गे,—अथभस्य जन्मादिकथनं । तत्र, पुरा किल दक्षिणभारते नाभिर्नाम नृपतिरा-
सीत् । तस्य हि मरुदेवीति नाम्ना सुलक्षणा धर्मपत्नी बभूव । अथास्या मर्मे भगवान् अथभदेवो
जनिष्यति तद्धनः सेव्यतामेषा भवतीभिरितिपाकशमनशासननेन श्रीशचीप्रभृतिभिः सुरसुन्द-
रीभिः सादरं सेव्यमाना मरुदेवी ‘भगवान् जिनदेवो वृषरूपेण तद्गदरे मुखवर्त्मना प्रविषेति’
श्रुत्वाप्रदग्धनेन नितरामानन्दिता प्राप्ते काले जिनदेवं प्रस्तुषुवे । अथ सुरासुरनरकिन्नरगन्ध-
र्वोदयः सर्वे तमाद्यं तीर्थंकरमवलोकयितुकामास्तत्र समाजगुः । यतो हि प्रागेव सुरासुरादि-
जगत्त्रयं साकमिनं तत्र तत्र आरभ्य तत्पुरं साकैतमिति समाख्यां प्राप । अथ भर्त्तादेशेन पुर-

न्दरसुन्दरी देवमायया सूक्तिकागारं प्रविश्य शिशुमन्यं तत्र सुखमुपनिधाय च ततो जिनदेवं
सुमेरुशिखरदेशं निन्ये । सुरपतिरपि सार्धं सुरासुरनिकरैः तत्र भगवतो जन्माभियेकं विधाय
पञ्चसूचिना कर्णयोः रत्नं सम्याद्य च रत्नकुण्डलाभ्यामलङ्कारः । अथ भगवन् अष्टमेति नाम्ना-
सम्बोधयन्त्येकं शिरःशर्भ-प्रजापति-स्यम्भू-प्रभृतिभगवन्नामनिर्व्यञ्जनमुखेन तं तुष्टुवुः । समनन्तरञ्च
पौलोमी लोमाक्षितशरीरा स्नाहमारोष्य जिनदेवं पुनरेव अयोध्यानगरीमासाद्य च सद्य एव
शिशुप्रदानेन तत्पितरौ नितरामानन्दसरसीषु निमज्जयालङ्कारः ।

६ सर्गः,—अथ भगवान् शक्रेण कराङ्गुष्ठे निषक्तं धीयूषं पिवन् प्रतिदिनं बालचन्द्र इव
उपचीयमानो समं समवयस्कैः बाल्यक्रीडारसमनुबभूव । अनन्तरञ्च उद्भियमानयौवनकुसुमोऽमौ
नन्दा-सुनन्दाभिधानस्य कन्यायुगलस्य पाणिपीडनमकरोत् । अथ नन्दा, नन्दनं भरतनामकं
सुतामपि ब्राह्मीनामिकां युष्ममसूत । असूत च सुनन्दापि महाबलं सुतं सुतामपि लोकसुन्दरीं ।
अथ नन्दायाम् अष्टनवतिसंख्यामिताः पुत्रा दृषमसेनादयः क्रमेणाजायन् । ततो नाभेयस्य
भगवतः प्रजानां दुरवस्थादर्शनेन जातकषणस्य क्षतवाणेन, वाणिज्येन, शिल्पादिसम्बन्धेन च
क्रमेण क्षत्रिय-वैश्यादृक्पविष्विधवर्णविभागकरणकथनं । अथैकदा नृत्यन्ती नीलाञ्जनाभिधा-
नामिन्द्रनर्तकीं पश्यतो नाभेयस्य वैराग्योत्पत्तानन्तरं देवैः प्रबोधितस्य तस्य शक्रादिबाल्यशि-
विकथा सिद्धार्यवनगमनकथनं । ततः प्रयागचेवगमनपूर्वकं केशोत्थातकरणकथनं । अथ
ध्यानस्थं जिनदेवं परितः स्थितानां क्षत्रियाणां हतसमाधि तथा भगवद्भिषयमजानतामन
एव नष्टानां देववाणीश्रवणेन कुश-चीवरवस्त्रलभारणहत्तानकथनं । अथ वज्रामान् यावद्-
हताहारस्य नम्रस्य जिनदेवस्य श्रव्यधमणहत्तानकथनं । अनन्तरमेकदा राज्ञः सोमप्रभस्य गृहे
सुरुपस्थिताय जिनाय तेन राज्ञा इत्युरसपूर्णः कलसी दत्त इत्यनेन दानतीर्थकरोत्यतिकथनं ।
अथ प्रतिपदः, स्थानस्थापनं, पादप्रक्षालनं पूजनं, प्रणतिः, मनःशुद्धिः, वाक्शुद्धिः, काय-
शुद्धिः, श्रेयशाशुद्धिश्चेति दानविधेः नवविधलक्षणं । अथ एकदा प्रलम्बजटाभारो जिनदेवः
पूर्वतान्पुराधिपतेः दृषमसेनस्य सकटास्याभिधानके महास्थाने न्ययोधदृष्टस्याधः ध्यानयोग-
माप्त्वा केवलज्ञानं लब्धवानिति हत्तानकथनं । तत्र हत्तान्तमिममुपश्रुत्य समागतानां भरतादीनां
जिनस्य आर्तैर्यथैवमवसोकथनां व्रज्यादिपक्षविवरणकथनञ्च ।

१० सर्गः—जिनस्य धर्मदेशनाकीर्तनं । तत्र दया, सत्यं, अलोभं, ब्रह्मचर्यं, श्रमेहाता,
पक्षैतानि सूक्ष्मतया यतिधर्म इति सूत्रतया च गृह्यस्थधर्म इति निरूपणं । उक्तविधधर्मानु-
ष्ठानेन च मोक्षो भवति । एतल्लक्षणे धर्मस्य ज्ञुतज्ञानात् जायते ज्ञुतज्ञानञ्च द्वादशाङ्गमिति-
निरूपणं । तत्र अङ्गानि यथा,—पर्याय-अक्षर-पद-संघात-प्रतिपत्ति-अनुयोग-प्राभृतप्राभृत-
प्राभृत-वस्तु-पूर्व्यानि इत्यनेन ज्ञुतज्ञानविकल्पनिरूपणं । अत्र वर्षेपदाद्यवयवभेदप्रपञ्चनञ्च । अथ
पर्यायाङ्गे,—दृष्टिवादप्रदर्शनं । तत्र क्रियादृष्टिवादः तथाहि,—नियति-सम्भाव-काल-देव-पौरुषैः
सृष्टैः स्व-परनित्यानित्यैः श्रेयो प्रत्येकं जीवाजीवादेः नवपदार्थस्य भेदाः विंशतिः । यथा,—

राज्यभारं निधाय तपस्वरणाय वनवासी बभूव । अथ तत्पुत्राभ्यां पौलोम-चरमाख्याभ्यां देवातीरे
इन्द्रपुरसंस्थापनकथनं । पौलोमपुत्रेण मचीदत्तेन कुलपुरसंस्थापनकथनं । ततः क्रमेण मत्स्य-च-
योधन-साल-सूर्य-देवदत्तानां हतान्तकथनं । देवदत्तपुत्रस्य मिथिलानाथस्य विदेहाधिपत्नकथनं ।
ततो मिथिलानाथपुत्रादीनां हरिवेण-शङ्ख-अभिमन्द्यादीनां विवरणकथनं । अथ अभिमन्दस्य
वसुनामा पुत्रो बभूव । तत्पुत्राणां हस्तदत्त-महावसुप्रभृतीनां दशवस्त्रनां विवरणकथनं । चीरक-
दम्बनामकस्य वेदविदुषः वसु-नारद-पर्वताभिधानाः चतः शिष्या अभवन् । तेषु पर्वतोऽसौ-
चीरकदम्बस्य पुत्र आसीत् । अथैकदा वसुराजसभायां नारदपर्वतयोः शास्त्रार्थः संहतः, तत्र
नारदेन कर्मकाण्डीयवेदभागस्य निन्दितत्वे समर्थिते पराजयं प्रापिते च पर्वते वसुराजस्य
पर्वतपक्षपातित्वेन तत्त्वणमेवाधःपतनहतान्तकीर्तनञ्च ।

१८, १९ सर्गः,—अथ मधुराधिपस्य यदेतत्पत्न्यादिकथनं । ततः सूरस्य सुवीरस्य च
उत्पत्तिकथनं । अथ सूरान् अश्वकटव्यादीनामद्भुतकथनं । सुवीराश्च भोजकटव्यादीनामत्युत्पि-
कथनं । अश्वकटव्योः समुद्रविजय-वसुदेवादिदशपुत्रकथनं । कुन्तीमद्राभिधानकन्यादयजन्मकथ-
नञ्च । भोजकटव्येण उपसेन-महासेनप्रभृतयः पुत्रा बभूवुरितिकथनं । अथ सुवसोवैद्ये जरासन्धस्य
जन्मकथनं । तत्पुत्राणां काल्यवनादीनां जन्मकथनादिकं । अथ सुप्रतिष्ठनामकेन मुनीश्वरेण
राजगृहोपस्थितानां देवानां हृष्णीनाश्च पुरतः नमिभाषितधर्मदेशनाकथनं । तथाहि,—अहिं-
सा, सत्यभाषणं, असेयं, ब्रह्मचर्यं निष्कर्मं चेति पञ्चधा साधूनां महाव्रतानि । कायिकादिभे-
देन विविधगुणिकथनं । सव्यानिष्टप्रत्याख्यानरूपसमितिकथनं । देशतो हिंसादिनिष्टनिरूपा-
णव्रतकथनं । दिग्देशानर्थदण्डेभ्यो निष्टनिरूपगुणव्रतकथनं । अतिथिपूजादिरूपव्रतकथनं ।
भांस-मद्य-मधु-द्युत-वेष्टादित्यागरूपनियमकथनं । व्रतादीन्येतानि गृह्णामभ्युदयसाधनानी-
तिनिरूपणञ्च । तथा अन्ननभेदा जीवाः कर्मवशात् कुद्येन्यादिषु जायन्ते इति कथनं । अथ
प्रथिवीमल्लिहादिषु जीवविभागसंख्यादिनिरूपणं । एकेन्द्रियादिपञ्चेन्द्रियपर्यन्तं जीवानां शरी-
राद्युपमाणादिकथनं । अश्वकटव्योः पूर्वजन्महतान्तकथनं । वसुदेवादीनां पूर्वजन्मकथनं । ततः
अश्वकटव्योः समुद्रविजयाय राज्याभिषेकं वसुदेवश्च समर्थं सुप्रतिष्ठस्य अन्नेवासी बभूव । तथा-
भोजकटव्यरपि मधुरायामुपसेनमभिषिक्तं विधाय निर्यन्व्रतं जपारहेतिविवरणकथनं । अथै-
कदा वसुदेवः समुद्रविजयस्य आदेशेन रमणीयस्थाने वसन् ततोऽन्यत्र निष्टगमनाभिलाषोऽसौ
तत्रागतं समालम्बनक्षलाम् कुलामेकां अस्तीकृत्य अहारः । अथ 'कुमारचेष्टितैरीदृशैरेव त्वं बन्ध-
नागरमीदृशं प्राप्नोऽसीति' साधिलेपं कुलया अवधीरितोऽसौ वञ्चनमात्मनो विज्ञाय स्वपं प्रति वी-
तयक्षतया नगरात् निष्क्रान्त्य गमनान् स्तकमेकं निजालङ्कारणैरलङ्कृत्य च चित्तमग्रे न निक्षिप-
श्रेयस्वाच 'आर्यैस्तान्समो राजा पौराः सुखं जीवन्तु अहमस्य कृताशनं प्रविशामीति' । अथासौ
कश्यपैवमग्निप्रवेशनं प्रदर्शय ततो विजयखेटाख्यं पुरं प्रययौ । तत्र च स गन्धर्वविद्याप्रवीणस्य सुणी-
वेतिनामधेयस्य कस्यचित् चतयस्य कन्ययोः सोमा-विजयसेनाभिधानयोः पालिपदनं कृत्वा

विजयसेनायामङ्गरनामानं पुत्रं जनयित्वा च ततो कस्याश्चित् महादद्यां प्रविवेश । अथामौ
विद्याधरकुमारयुगलप्रयत्नेन ततः कुञ्जरावर्तनामधेयं विद्याधरनगरमगच्छत् । तत्र च स श्यामा-
भिधानां विद्याधरकुमारीमुपपश्य कदाचित् तथा समालिङ्गितोऽसौ अङ्गरकनामकेन केनचित्
विद्याधरशत्रुणा हृतोऽपि आकाशमार्गात् भूमौ निपतद्ब्रह्मरूपलुब्धाभ्यां यच्चकुमारीभ्यां चम्पा-
नगरीं निन्दे । तस्मिंश्च चावदत्ताभिधानेन केनचित् सञ्जातभौहार्दोऽसौ गान्धर्वविद्यारक्षसोद्वा-
टनेन गन्धर्वसेनानामधेयायाः राजकुमार्याः पाणिपीडनमकरोत् ।

१०, ११ सर्गे,—उज्जयिनीनाथस्य श्रीधर्मराजस्य बलिः, दृढस्थितिः, नमुचिः, प्रज्ञादयेति
चक्षुरा मन्त्रिण आसन् । अथामौ राजा सार्द्धं सचिवमङ्गेन आकम्पनादीन् जैनमुनीन्
द्रष्टुमना नगरवह्नित्थानमाधयौ । तत्र च तेषां संमर्गेण निर्व्येदमापन्नः पद्मनामकं स्वतनयं
राजपदप्रतिष्ठितं विधाय विष्णुकुमारनामकात् जैनमुनेर्दीक्षां जप्याह । अनन्तरमेकदा राज-
सिंहासनस्थितस्य पद्मस्य चित्तानुवर्तनेन प्रसादमापन्नस्य च 'सन्नाहं यावत् त्वं राज्येश्वरो भवेति'
बल्लये वरदानपूर्वकमेकान्तस्थितस्य तस्य पुरतो बल्लिविप्रकृतैराकम्पनाचार्यादिभिः संप्रार्थितो
विष्णुकुमार आजगाम । आगत्य च स बल्लिविचेष्टितं तस्मै निवेदयन् तस्मैवाद्ध्येन बलिं
समाजयितुं स्वस्तिनागपुरं प्रति प्रचचाल । तत्र हि स ब्रह्मशैभ्यर्थेनया मुनीनामवस्थानाय बल्लेः
सकाशात् पादवयमितां भूमिं लब्ध्वा 'पापं पश्य मे पादवयं' इति आचरन्नेव महाकायतया
ज्योतिष्क्रममासृग्मन् पादेनैकेन मेघं द्वितीयेन च मानुषोत्तरप्रदेशमाक्रभ्य बलीयस्यावकाशाला-
मान् प्रभावेणार्थं क्षुभित इव बभौ । अथ सुरासुरप्रभृतिभिः सादरं प्रसाद्यमानोऽसौ शनैरेव
महाकार्यं संहृत्य प्रकृतिमापेदे । अपि च तदनुज्ञया देवादयो बलिं बद्धा विनिगृह्य च
दुरात्मानं तं देशाग्निर्वापयामासुः । इति प्रसङ्गेन विष्णुकुमारचरित्रवर्णनपुरःसरं विस्तरेण
चावदत्तचरित्रकथनं । तत्र गणिकाकलिङ्गसेनादुहितुः वधनसेनाया विवरणादिकथनम् ।

१२—१४ सर्गे,—अद्यैकदा फाल्गुनोत्सवे गन्धर्वसेनया सह वसुदेवस्य पार्श्वजिनेन्द्रप्रतिमा-
पूजनाय तन्मन्दिरप्रवेशकाले दृत्यर्त्ती कामपि नीलोत्पलदलश्यामां कन्यां पश्यतो मनोविकार-
दर्शनेन ईर्ष्याकलुषितहृदया गन्धर्वसेना तरितं द्वारान्तरेण तं जिनेन्द्रसन्निधिं नीत्वा तेन सह
स्नोवावस्थां भगवन्तं तुष्टाव । अथ स्वग्रहभाग्यं पादपतनेन प्रियां प्रसादयतो वसुदेवस्य निकटे
काचित् दृष्ट्वा धरी, विद्या आजगाम । सा च दत्ताशीर्वादा कृतमनपरिग्रहा सती तमेवमाह
राजन् श्रूयते चैवमायुष्मता यत् पुरा किल द्रुपदेश्वरो निजतनये भरते विन्यस्तारश्चभारः
प्रवर्था जप्याह । तदा खलु उग्रभोजाद्याः बहवो राजवधियाः तपसि निरता आसन् ।
तेषु नमि विनमिनामानावुभौ आतरो जिनभक्तस्य पादयोः निरतावभूतां तेन हि अत्यर्थं प्रसा-
दमभ्युगच्छन् जिनभक्तोऽसौ दित्यदित्यभिधानाभ्यां तयोः पत्नीभ्यां विद्याकोपं प्रददेत् । तत्र मनु-
मानव-कौशिक-गैरिक-गान्धार-भूमिमुख-आदित्य-द्यौमन्तर-सातङ्गप्रभृतयोविद्याचार्या इतिक-
थनं । किञ्च, गौरी-प्रज्जग्री-रोहिणी-अङ्गरिणी-महागौरी-महासेना-मायूरी-कालमुखीप्रभृतीनां

विद्यानां नामकथनं । तथा,—दैत्य-पन्नग-मातङ्गादिभेदेन अष्टौ विद्याधराः कथिताः, तत्र विद्यानां नाम्ना तेषां नामस्यपदेश इति कथनं । तथाहि गौरीणां गौरिक, कौशिकानां कौशिक इत्यादिना स्त्रियमुच्यते । तत्र विनमिकुलतिलकस्य मातङ्गाभिधानस्य विद्याधरपतेः गोवजाहं हिरण्यवती नाम । पार्श्वजिनेन्द्रदेवस्य पूजावसरे या खल्वायुष्मता अवलोकितपूर्वा नीलयशः नाम नर्तकी, सा हि मदङ्कुलालिवेति तस्यां प्रीतिर्भे नितराभसि । अथेयं भवद्दर्शनादारभ्य शून्येव हृद्देन परित्यक्तपानाशना सततमेव पुरतः स्फुरन्तं त्वामेव पश्यन्ती मदनेनातिभूमिं नीता । तदधुना दर्शनदानेन भवन्तैव कृतार्थोक्तिस्तत्सादृश्या जन इत्युक्ता हिरण्यवती ततो निचक्राम । अथैकदा निशायां वेतालकन्यया अपहरितोऽसौ वसुदेवो विद्याधरपुराधिष्ठितं श्रीमन्तं नाम शिरिवरं प्राप्य तत्र नीलयशसः पाणिग्रहणं विधाय च पौरजनप्रसुप्तात् तस्या जन्मादिविवरणं श्रूयाम । अथ नीलकण्ठकपधारिणा नीलकण्ठाख्येन विद्याधरेण नीलयशोऽपहरणहत्तान्तकीर्तनं । दीनवेद्येन वसुदेवस्य देशधमणकथनं । अथ सोमश्रीतिनामिकया कयाचित् कन्यया सह वसुदेवस्य विवाहकथनप्रसङ्गेन सगरपुरादितल्लतमामुद्रिकशस्त्रागमविवरणकथनं, तत्र विसृजेण नराणां श्रुभाश्रमलक्षणनिरूपणं । अथ वसुदेवस्य तिलवल्गुपुरगमनपूर्वकं राक्षसवधानान्नरं पञ्चशत-कन्यापाणिग्रहणहत्तान्तकथनं । ततस्तस्य वेदसामपुरगमनपुरःसरं कपिलश्रुतिनामकं राजानं निपात्य तत्कन्यायाः कपिलायाः पाणिग्रहणवर्णनं । तस्याश्च तस्य कपिलाभिधानपुत्रजननकथनञ्च । अथ वसुदेवस्य शालगुह्यापुरी-अथपुर-भद्रिलपुर-इत्यावर्द्धनपुरगमनपूर्वकं तव-त्याभिः राजकुमारीभिः सह विवाहवर्णनञ्च ।

९५—९८, सर्ग,—अथ इत्यावर्द्धनपुरपुरन्दरे दधिमुखेन सह वसुदेवस्य संवादेन कौरवा-न्वयसम्भूतस्य कार्तवीर्यस्य कामधेनुनिमित्तं जमदग्निनिपातनं, तथा परशुरामेण कार्तवीर्यना-शनादिविवरणकथनं । अथ परशुरामः (सप्रहन्तः) निःचविषां शयिवीमकरोदितिकथनञ्च । अथावसरे कार्तवीर्य्यार्जुनमहिषी कलज्वली आसीत् । सा हि जामदग्न्यमयेन प्रपलाय्य कौशिकस्य मुनेराश्रमे सुभौमनामकं पुत्रमेकं सुपुत्रे । अथासौ सुभौमसङ्कोचे जामदग्न्यस्य शिरश्छिन्वा एकविंशतिवारान् अशस्त्राणां शयिवीं चकारितिहत्तान्तकथनञ्च । मदनवेगया सह वसुदेवस्य विवाह-वर्णनं । तस्यां तस्य अनादृष्टिनामकपुत्रोत्पादनकथनं । अथ नन्दनवेगारूपधारिणाः शूर्पणखाः वसुदेवचरणपूर्वकमन्नरीचगमनं, ततो भस्मावबहस्य तस्य परिचाणलाभान्नरं कन्यापुरगमनपूर्-वकं वेगवत्यभिधानया विद्याधरकुमार्यां सह विवाहवर्णनञ्च । प्रसङ्गात् नमिर्वंशजातस्य विशु-दंष्ट्रस्य हत्तान्तकथनं । विदेहनगरवास्यस्य संजयन्ममनेचरितकीर्तनं । पुरा किल श्रावस्त्यामे-शीपुत्राभिधानः सौशीपतिरभूत् । तस्य हि प्रियङ्गुमुन्दरीतिपमाख्याता सुलक्षणा कुमारी बभूव । अथ वसुदेवस्तस्याः पाणिग्रहणं च यया तत्पुत्रीमभ्युपेत्य वाङ्मोह्याने अवस्थितिं चकार । तत्र हि तस्य केनचित् विप्रेण सह संवादेन सगन्धमजमहिषोपाख्यानकीर्तनप्रसङ्गात् चलकापुराधीशसचि-वस्य हरिश्मन्नुनामधेयस्य नास्तिकैकानवादिनां विवरणकथनञ्च ।

२८—२९, सर्ग,—शिवस्यां कामदेवगृह्याख्या प्रसिद्धस्य जैनमन्दिरस्य नामकारणकथन-
मुखेन कामदत्तनामकवेदिस्वापितरतिकामप्रतिमाहत्तान्तकथनं । अथ कामदत्तान्वयजातस्य
कामदेवनामकवेदिनः सम्पूर्णपूर्वचन्द्रमुखी बन्धुमती नाम कन्यका आसीत् । वसुदेवोऽपि प्रत्यहं
कामदेवगृहं प्रविश्य जिनेन्द्रमन्थरां सरतिं रतिवक्त्रमसूपूजत् । अथ मनुष्टेन कामदेवेन तस्मै
बन्धुमती समर्पितेतिवार्तां राज्ञ एणीपुत्रस्य पुत्री निश्चय वसुदेवमौन्दर्याहृतं निषीय च नित-
रामनुरक्तयेतत्पुत्रा वसुदेवाय प्रदत्तेतिविवरणकथनं । एणीपुत्रस्य जन्मादिहत्तान्तकीर्तनञ्च ।
गन्धसृष्टनगराधिपतेस्तनयया प्रभावत्या सार्धे वसुदेवस्य विवाहवर्णनं । अथ तस्य श्वेच्छराजमु-
ताया जरायाः पालिपहणपूर्वकं तस्यां जरत्कुमारनामकपुत्रोत्पादनकथनं । अथ शरिष्ठपुरपरान्द-
रस्य शधिरस्य तनयाया रोहिण्याः स्वयम्बरसभां समुद्रविजयजरासम्बादयो बहवो राजानः
समाजयुः । तत्र वसुदेवोऽपि भावलक्षितवेशतस्मै । अथ रोहिणी तस्मै कण्ठदेशे वरमाह्यं
प्रददौ । अथ वज्रभिः राजान्यवर्गैस्तथा समुद्रविजयेन च सह तस्य युद्धे जयलाभकथनं । ततो
विजयो 'वसुदेवोऽयमिति' प्रत्यभिज्ञाय धाष्ट्येहान् तमालिलिङ्गेतिविवरणकथनं । अथ रोहि-
ण्याः शरच्चन्द्रनिभपुत्र एकः समजायत, स च सुतरामभिरामतया राम इति समाख्यानाप । अथ
वसुदेवस्य परिणीताभिः सख्याभिः सार्धे साकेतनपुरीप्रत्यागमनमङ्गात्प्रववर्णनञ्च ।

२९—३४, सर्ग,—अथैकदा धनुर्धेद्विशारदः स्रग्भ्योः कंसादिभिः सह वसुदेवो जरासन्ध-
दिहत्तया राजगृहं अगम । तत्र च यो हि मिहपुरवासिनं मिहुरथं जीवपाहं गृहीत्वा मां
दर्शयिष्यति तस्मै ईक्षितेन सार्धे देयेन सुतां मे दास्यामीति, घोषणां श्रुत्वा वसुदेवः कथेन वीर-
पताकामयाचयत् । कंसापि गृहभ्रमनादेव मिहुरथं बद्धा जरासन्धस्य पुरतस्तमुपदीचकार ।
अथ कंसस्य जन्महत्तान्तकथनं । तत्र कौशाम्बीवासिन्या मयाकारिण्या कयाचित् यमुनाप्रवाहे
सङ्घातबद्धोऽयं प्रातः सुतनिर्मिशेषेण प्रतिपालितश्चेतिकथनं । अथ जरासन्धः सङ्घातं तामानाय
ततोऽङ्कितलिपिपाठेन पञ्चावत्युपमेनयोः पञ्चोऽसाविति स्वभागिनोऽयं तस्मै कन्यां जीवद्युग्मं
प्रददौ । अथ कंसापि मथुरासभ्युपेत्य स्वपितरमुपमेनं कारागारे निक्षिप्य च राजपदप्रतिष्ठितो-
ऽसौ वसुदेवमानीय जगद्वरदेवकीं गृहदक्षिणात्वेन तस्मै प्रायच्छत् । अथैकदा जरासन्धकुमारी
जीवद्युग्माः कंसमेवं प्राह मया अतिमृक्तकमुनेः प्रमुखात् धुनं देवका गर्भे यो हि भविता स खलु
पत्युः पितुश्च ते चतुरिति । अथ निश्चयैतत् कंसेन वसुदेवं प्रताप्यं प्रकृतिसमये वासा देवका
मदगृहेऽस्त्विति वरः प्रायितः सोऽपि अविज्ञातहत्तान्तस्मै वरं प्रददौ । अथ देवकीपुत्रदेवाभ्यां
कंसोच्छस्य अतिमृक्तकमुनेराजमगमनपूर्वकं स्वावस्थानिवेदनं । तत्र उपमेनकंसादीनां जन्मादि
विवरणकथनं । देवकीसमायासनञ्च । तत्र देवकाः सप्तमे गर्भे शङ्खपद्मदासिधारी जन्मग्रहणं
विधाय कंसादीन् निहत्य च विजेषां क्षितिं भोक्ष्यतीतिकथनं । देवकाः अन्त्येयं यथा पुत्राणां
रामस्य च पूर्वजन्महत्तान्तकीर्तनं । तत्र स्वपद-देवपाल-अनोकदन्त-अनीकपाल-शक्र-जित
शक्रनामकदेवकीपुत्राणामकालमरणभावकथनं । अथ जिनेन्द्रस्य शरिष्ठनमेशरितकथनप्रस्तावेन

मद्योपवासविधिकथनं । तत्र सर्वतोभद्रनामकतपोविधिनिरूपणं । अथ हि उपवासः ७५ + पारणाय २५ एवं दिनानि मिलित्वा १०० शतसंख्यकानि भवन्तीति ज्ञेयं । अथ सप्तसर्वतोभद्रतपोविधिकथनं । अथ हि उपवासः १८६, पारणाय ४८ । एवं दिनानि मिलित्वा १४५ पञ्चसत्त्वारिंशदुत्तरशतैकसंख्यकानीति । अथ त्रिलोकसारतपोविधिकथनं । अथ उपवासः १०, पारणाय ११, एवं दिनानि मिलित्वा ४१ एकचत्वारिंशत्संख्यकानीति । एवं क्रमेण वस्त्रमध्यतपोविधिकथनं । स्तब्धमध्यतपोविधिकथनं । मुरजमध्यतपोविधिकथनं । एकावलीतपोविधिः । द्विकावलीतपोविधिः । मुक्तावलीतपोविधिकथनं । राजावलीतपोविधिः । कनकावलीतपोविधिः । सिङ्गानिक्ताद्विततपोविधानं । मेघपङ्क्तिविधिः । विमानपङ्क्तिविधिः । (ग) सातकुम्भविधिकथनं । सप्तसप्तततपोविधिः । तथा,—छष्टाष्टम-नवनवम-दशदशसद्विंशद्विंशततपोविध्यानां विधानकथनं । अथ एककल्याण-पञ्चकल्याण-पञ्चविंशतिकल्याणभिधानानां तपसां भावनादिविधिकथनं । अथ भाद्रशुक्लपञ्चम्यां परिनिर्वाणायविधिकथनं । भाद्रशुक्लपष्ठ्यां सूर्यप्रभायविधिः । तत्र अथोदश्यां चन्द्रप्रभनामकविधिकथनं । एवं कुमारसम्भव-सुकुमार-सम्यार्थसिद्धिप्रवृत्तीनां विधिकथनं । तथा,—जिनकथिते मोक्षमार्ग्ये निःशङ्काद्यष्टगुणा यथा दर्शनविशुद्धिरित्याख्यायते एतदनुष्ठानेन च तीर्थकरस्यैव प्रकृतिर्भवतीति कथनं । ज्ञानादिषु ज्ञानादिवत्सु च कपायविनिष्ठत्वा मद्यन् आदरे विनयसम्पन्नतया । तथा श्रीलङ्घतरत्नायाम् अनवथा कायमनोवचनवृत्तिः, अनतिचाराभिधानः । तथा जल-जरा-मरणमय-मानस-शारीरदुःखसम्भारात् संसारात् शीघ्रत्वं मन्त्रेण इति वक्ष्यते । इत्यनेन प्रकारेण ज्ञानयोग-त्याग-साम्यानुगावेश-समाधि-वैद्यादय-ध्यानप्रतिक्रमण-कायेत्यर्थ-सार्गप्रभावन-प्रवचनवत्सुलतादिलक्षणकथनम् ।

२५—२७, सर्गे,—अथ देवका दृग्पुत्रजनने देवानां तत्र स्तनपुत्रदृग्पुत्रापनपूर्वकं तत्पुत्रद्वयपक्षानन्तरम् अलकागमनकथनं । कंभस्तन्मृतपुत्रद्वयं मृशीत्वा शिलातले ताडितवानितिकथनं । एवं वारचयेण देवकाः षट्पुत्रजनने देवैश्च रक्षणं, कंसस्य तु मङ्गलस्य शितातले मृतपुत्रताडनत्वेन विवरणकथनं । अथ देवकाः सुसुप्रदर्शनपूर्वकं शंभधारणकथनं । भाद्रशुक्लद्वादश्यां शङ्खचक्रादिललितस्य अधोलजस्य देवकीपुत्रत्वेन जन्मपक्षकथनं । अथ वरदेवः स्वपित्रा वृतातपत्रं लक्ष्मणह्ने निधाय दीप्यतेन द्रव्यभक्ष्यधारिणा नगरदेवेन प्रदर्शितमार्गोऽसौ भगवत्प्रभावेण चीनप्रवाहः यमुनासुतीर्य कन्यालयमभ्युपेत्य च तत्कन्यापञ्चपूर्वकं तत्पुत्रान् श्रीलक्ष्मणं संस्थाप्य त्वरितमेव मथुरामाजगमेति वृत्तान्तकीर्तनं । अथ कंसस्य देवकाः स्रुतिकगारं प्रविश्य 'कदाचिदमयाः पतिररिर्मे भवे'दिति शङ्कया तां कन्यां समादाय नागिकाच्छेदनपूर्वकं तादृगवृत्तान्तकीर्तनं । अथ लक्ष्मणस्य पूतनाशकटासुरवध-यमलाङ्गुनिमोचन-गोवर्धनधारणादिवृत्तान्तकथनं । अथैकदा देवका नन्दालयगमनपूर्वकं श्रीलक्ष्मणदर्शनवृत्तान्तकथनं । अथ बलदेव-लक्ष्मणाभ्यां मथुरागमनपुरःसरं कैश-रज-वाणरमुष्टिकनिपातनवृत्तान्तकथनं । अथ कंसवधानान्तरं उपसेनाय राज्यदानवृत्तान्तकथनं । राजताडिनाथस्य सुकेतोः कन्याभ्यां देवतीसत्यभामाभ्यां अथ

रामकृष्णोर्विवाहकथनं । अथ अरामन्धस्य दुष्टिपरिदेवितेन अत्यर्थं मन्त्रतद्दयस्य रामकृष्ण-
निधनार्थं कालयवनमभिधाननिजपुत्रप्रेरणं तथा अतुलमालावर्तनामकपर्वन्ते रामकृष्णाभ्यां तस्य
निधनवृत्तान्तकथनम् । अथ अरामन्धप्रेरितस्य तद्भ्रातृपराजितस्य ताभ्यां पराजयकीर्तनम् ।

१८—४०, सर्गे,—अवावसरे कुवेरपत्न्याः शिवाया सुखप्रदर्शनादिवृत्तान्तकथनम् । तद्वर्ग-
अरिष्टनेमिनामकस्य जिनेन्द्रस्य जन्मवृत्तान्तकथनम् । पूर्ववत् पुरन्दरादिहन्दारकहृदयैरभ्यर्चितया
पुरन्दरसुन्दर्या शिवातनयपद्मपुष्पकैः तैः समर्पणविवरणकथनम् । अथ तेषां सुमेवशिखरनी-
तस्य शिशोरभिषेकनामकरणादिकरणविवरणकथनम् । अथ मयेन महेन्द्रकृतजिनेन्द्रलोककथना-
दिकम् । अथ अरामन्धः भ्रातृनिधनवार्तां श्रुत्वा क्रोधेन जलमिव यदुकुलनिधनाय मांश्च चतु-
रङ्गवस्त्रैः मधुरामुद्रिष्य प्रययौ । वृत्तान्तमिममाकलय्य तच्छालेयमिति मत्वा दृष्टिभोजपादवाद्यः
सर्वं मांश्च प्रियजनैः वावर्णीं दिशमुद्दिश्य शून्यमारेभिरे । अथ अरामन्धोऽपि तेषामनुगामी बभूव ।
अथैकदा यादवादयः सर्वे विन्ध्यगिरिमुपान्तास्थितमायाय अरामन्धहानुवर्तनं निशम्य च
युगुत्सया तं प्रत्येक्षन् । तदा खलु दैवनियोगेन भरताईनिवाभिभिः दिव्यमामर्यादेव यज्जगृथिता
निर्मिताः । अवावसरे समुपस्थितोऽसौ अरामन्धः ज्वालामालाभिर्दह्यमानमिव यादववस्त्रं पश्यन्
तवागतां वदामेकामष्टवत् । 'भद्रे विपुलः कस्यायं स्कन्धावरो दह्यत इति । सा च यादवशिखि-
नैवमुवाच, देव दूयतां, राजशृङ्गाधिपतेरमितप्रभावस्य अरामन्धस्य प्रभावेण ममलाहृदयानां
ग्रान्थे सागरमाश्रितानामपि यादवानां तमासन्नवर्तिनं विज्ञाय मयल्लानां तेषां वक्तिप्रविष्टानां
चितारजितिर्यं पुरतो दृश्यत इति । अथ निशम्य जरतीवाक्मेव विस्मितोऽसौ मूढ सुहृज्जनैः
प्रतिनिष्ठस्य च राजशृङ्गमाजगाम । अथ यादवोऽपि उपकण्ठमुदन्वतः कृतनिवेष्टना यथा सुखम-
वतस्थिरे ।

४१—४४, सर्गे,—द्वारकानिर्गमणं । श्रीकृष्णस्य राजन्यवर्गकन्यापरिणयनकथनम् । नेमिकुमार-
संबर्धनविवरणम् । नारदस्य द्वारवत्यामागमनकथनमुक्तेन तस्य जन्मविवरणकीर्तनम् । तत्र दौर्त्य-
पुरनिवासिनो ज्वल्लहतेः सुमित्राभिधेयस्य तापमस्य पुत्रोऽयं देवानामनुग्रहेण अष्टमे वर्षे मरुदस्य-
जिनागममधीत्य अधिगम्य च आकाशगामीनीं विद्यां साधनिधेयथा संश्रमायमसं लेभे-इति
वृत्तान्तकथनम् । नारदस्योपदेष्टेन श्रीकृष्णस्य वक्तिणीहरणविवरणकथनम् । अथैकदा श्रीकृष्णेन
वक्तिणीमुखनिष्ठूतं ताम्बूलमंशुकान्तेन संगोप्य रंषकपायितायाः सत्यभामायाः शयनमन्दिर-
श्वेन तेन तद्गन्धर्वस्त्विति' बुद्ध्या अपहरन्ती मेयं परिचयिता आपहतिप्रशयेन कपिणीं देवता-
मिव वक्तिणीं निरूप्य विकीर्य च कुसुमाञ्जलिं पादवेष्टास्याः स्वमीमांशमयाचतेति वृत्तान्तक-
थनम् । अथ वक्तिण्याः पुत्रजननानन्तरं धूमकेतुनामकेनासुरेणापहृतस्त्वयोऽस्याः खदिराट्याम-
धल्लचशिलायाः स्थापितोऽसौ मेघकूटधराधिपस्य कालमन्त्रराक्षस्य राज्ञो मन्त्रिणा कनकमालया
समधिगतः पुत्रनिर्विशेषेण प्रतिपालितश्चेति वृत्तान्तकीर्तनम् । अथ नारदस्योपदेष्टेन पुत्रवार्ताजि-
ज्ञासया तमेव श्रीकृष्णः प्रेरयामास इति विवरणकथनम् । ततो नारदस्य विदेहवाणि-मीमन्त्र-

जिनेन्द्रसभीपगमनपूर्वकं तन्मुखात् भुक्तैतमावेव प्रदुस्त्रमात्मरूपेण जन्मान्तरं प्राप्नोति विवरणं भुत्वा तदादेशेनैव मेघकूटगमनपरःसरं प्रदुस्त्रदर्शनादिहृत्तान्तकथनं । सत्यभासानुजस्य भानोजन्मकथनं । अथ नारदस्योपदेशेन जम्बूपुराधिपस्य जाम्ब-स्यात्मजां जाम्बवतीं नाम्ना हृत्वा तदुधाचा विष्वक्सेनेन सद्य श्रीलक्ष्मस्य द्वारकायां प्रत्यागमनकथनं । अथ लक्ष्णेण मिच्छन्-शरदुहितुः लक्ष्मणायाः पाणिप्रक्षेपविवरणकथनं । अथ श्रीलक्ष्मस्य सौराष्ट्रगमनपूर्वकं नमुचिं निहत्य तद्गुमियाः सुमीमायाः पाणिप्रक्षेपकीर्तनं । एवं क्रमेण श्रीलक्ष्मस्य गौरी-पद्मावती-गाम्वा-रीप्रभृतीनां पाणिप्रक्षेपहृत्तान्तकीर्तनं । हस्तिनसु रेवती-वसुवती-सीता-राजीवनेत्राणां पाणिपीडनकथनं ।

४५—४६, सर्गे,—युधिष्ठिरादीनां जन्मकथनमुखेन कुक्षणां वंशावलीकथनं । तत्र नाभेय-समकालीनयोः हस्तिनपुराधिपयोः श्रेयःसोमप्रभयोः हृत्तान्तकथनं । तत्र सोमप्रभपौत्रस्य कुरोः कुक्षवंशप्रतिकथनं । ततः क्रमेण तद्वंशीयाणां कुक्षचन्द्र-धृतिकर-धृतिमिव-धृतिदृष्टि-धमर-घोष-हरिघोष-सूर्य-घोष-शुश्रुविजय-अयराज-समन्कुमार-सुकुमार-नारायण-नरहरि-शान्तिचन्द्र-सुदर्शन-सुचार-चाव-पद्ममाल-वासुकि-वसु-वामन-इन्द्रवीर्य-विचित्रवीर्य-विचरथ-पारशर-शान्तनु-धृतकर्मादीनां नामादिकथनं । अथ धृतपुत्रस्य धृतराजस्य अम्बा-म्बालिकात्मकेति-समाख्यालिखितः प्रियाङ्गना आसन्नित्तिकथनं । तामु धृतराष्ट्र-पाण्डु-विदुराणां जन्मकथनं । सुयोधनयुधिष्ठिराद्यत्मादादीनां जन्मादिकथनं । अथ निर्व्याधितानां गृहदाहमुक्तानां पाण्डवानां वेशपरिवर्तनपूर्वकं कौशिकपुरी लोम्पातकवसुभरापुरादिगमनविवरणकथनं । तत्र युधिष्ठिरस्य वसन्तसुन्दरीसमागमलाभवर्णनञ्च । अथ सभाष्टकस्य तस्य जयद्रुपगमनपूर्वकं प्रभा-सुप्रभा-पद्मा-दीनां राजकुमारीणां पाणिप्रक्षेपहृत्तान्तकथनं । शिङ्गिम्बादिसंवादकथनं । ततः पार्थानां द्रुपद्-राज्यनमनपूर्वकं द्रौपदीलामभिवरणकीर्तनं । द्यूते पराजितानां पाण्डवानां वनवासादिहृत्तान्त-कथनं । अथ तेषां रामगिरिगमनानन्तरं रामलक्षणप्रतिष्ठितजैनालयादिदर्शनविवरणकथनं । ततो विराटनगरस्थितानां तेषां वेशपरिवर्तनादिहृत्तान्तकथनं । द्रौपदीलुब्धस्य कीचकस्य भीमात् परिचाणलामानन्तरं तपस्यया निर्व्याणकथनं । द्रौपदीकीचकयोः पूर्वजन्महृत्तान्त-कीर्तनञ्च ।

४७—४९, सर्गे,—प्रदुस्त्रचरितकीर्तनं । तस्य विविधालङ्करण-कुसुमवाण-कुसुमशयनादि-लामविवरणकथनं । सम्वरनिप्रक्षकथनं । तदुगृहस्थितायाः दुर्घ्याधनदुहितुः कनकलताया हृत्ता-न्तकथनं । प्रदुस्त्रस्य कनकलतालामपूर्वकं नारदोपदेशेन द्वारकासुदृष्ट प्रचलतः रामलक्ष्मणाभ्यां युद्धवर्णनं । ततः नारदप्रमुखात् लक्ष्मपरिचयस्य तस्य द्वारकापुरीप्रवेशमद्योत्सवादिवर्णनं । सा-म्नस्य जन्मादिविवरणकथनं । अक्रूरादीनां श्रीलक्ष्मपुत्राणां नामादिकथनं । तथा यदुकुलकुमा-राणां पाषाण्येन प्रत्येकं नामकथनं । तेषाञ्च सार्धविकेटिंसंख्याकथनं । यथोदात्तनुजायाः कौमनिगृह्यतायाः दुर्गायाः पूर्वजन्मादिविवरणकथनं । जिनसेवया तस्या निर्व्याणप्राप्तिकीर्त-

नञ् । अथ कृष्णमभिधेयधितुं मन्त्रस्य जरासन्धस्य द्वारकामग्नहतान्तकथनं । यादवसामग्र्योऽ-
दुर्वे समवेतानां तदुभयपक्षमाश्रितानां प्रत्येकं नामादिकथनं । तत्र महासमरवर्णनं । कृष्णकृत-
जरासन्धवधवर्णनञ् । अथ जरासन्धस्य निधनानन्तरं द्रोणदुर्योधनदुःशासनादीनां निर्व्वेदमा-
पन्नानां विदुरसमीपात् जैनदीक्षादिपक्षकथनं । कर्णस्य यव मुद्रशैवाद्याने कर्णकुण्डलं विहाय
दमवयसमीपात् जैनदीक्षां जप्राह, तत्स्थानं कर्णसुवर्णोष्ण्या सुविष्णुतमितिकथनं ।

५२—५५, सर्ग.—जरासन्धप्रवृत्तीनां यादवानामानन्दस्थानानन्दपुरमित्याख्ये जैनमन्दि-
रसुन्दरं जातमितिकथनं । अथ श्रीकृष्णस्य दक्षिणदेशादिविजयवर्णनं । तेन च सहदेवाय यदु-
पश्रीयाय राजगृहपरम्, उपसेनसुताय माथुरं, पाण्डवेभ्यः चास्तिनपुरं, कृष्णनाभाय कोशल-
पुरञ्च दत्तमितिकथनं । अथैकदा नारदस्योपदेशेन धातकीखण्डभारतान्तर्गतामरकहाभिधान-
पुराधिपस्य पद्मनाभस्य द्रौपदीहरणवृत्तान्तकथनं । अनन्तरं विदितवृत्तान्तानां पाण्डवानां सार्धं
बलकेशवादिभिर्दुर्बलैश्च देवरससाहाय्येन लक्षणांश्च धिमुनीर्य्यं तस्युरं समुपस्थितानां तेषां
द्रौपदीपुनरुद्धारविवरणकथनं । अथ भूय एव तेनोपायेन सागरसुभीर्य्यं वेलायां समागतानां
मन्त्रधूम्रशोभादर्शनेन हृतचित्तानां तेषां तत्र भयराभिधानपुरीनिर्माणपूर्व्वकमवस्थानादि-
विवरणकथनं ।

५५—५६, सर्ग.—वाणदुहित्वा उपया सह प्रयुज्यतनयस्य अतिबलस्य विवाहादिवर्णनं ।
श्रीकृष्णस्य शक्तिगुणादिभिः सह रैवतकविचारवर्णनं । नेमिजिनस्य वैराग्योत्पत्तिविवरण-
कथनं । इन्द्रादिभिः सुरनिकरैश्च अभिषेकानुष्ठानवृत्तान्तकथनं । अथ बलकेशवादिभिर्निर्नि-
ध्नमानोऽपि जिननेमित्तपक्षरणार्थं गिरिराजं जगामेतिविवरणकथनं । तत्र जिनस्य ध्यानानु-
ष्ठानकथनप्रसङ्गेन ध्यानस्वरूपकथनं । तत्र अस्त्रिरस्य मनसा घनसंघननतया एकापचित्ताया
अन्तर्निरोधो ध्यानमितिनिरूपणं । तत्र दुःखविघाताय अनुष्ठेयं । ध्यानस्थाने रौद्रहेति द्विविधं ।
तत्र बाह्यमान्तरास्तेति तद्वैविध्यं । बाह्यञ्च आक्रन्दनादिकं । आन्तरञ्च चतुर्भेदं यथा, अनार्यस्य
विषयस्य अनुत्पत्तिचिन्तनं, उत्पन्नस्य च तस्य वियोगचेष्टा, तथा मनोजवस्तुविप्रयोगस्यानुत्पत्ति-
चिन्तनं, उत्पन्नस्य च तद्वियोगस्य अन्तर्चिन्ता चेति । तत्र अनुपादैरदुःखस्य साधनं चेतनादि-
कमिति ज्ञेयं । तत्र बाह्यविषयश्चादिकम् । आध्यात्मिकं वातादिप्रकोपजं । शरीरं दन्तशूलादि-
निबन्धनं । मानसं शोकदोषमनस्यादिकमिति चतुर्विधं । सर्व्वस्यास्य अमनोज्ञस्य उत्पत्तिमभू-
दितिचिन्ताप्रवृत्त्य आर्तध्यानमिति ज्ञेयं । एतत्तु मलाविलमिति समाख्यातं । संकल्पाध्यवसानरूपं
द्वितीयम् । उत्पन्नस्यामनोज्ञस्यास्य कथमभावः स्यादिति । अथ मनोज्ञस्य पुनरुत्पत्तिधनध्यानादेः
सुखसाधनत्वं बाह्यमिति ज्ञेयं । आध्यात्मिकञ्च तत्पत्तिदिसायेन आरोग्यादिकं । मानसं खलु
सौमनस्यादिकमिति । अथ ऐहिकामुक्कस्य मनोज्ञस्य वस्तुनो विप्रयोगो भाभूदितिसंकल्पकृती-
यमार्तध्यानं विज्ञातव्यं । अथ पूर्व्वोत्पन्नस्य मनोज्ञविप्रयोगस्य अभावे अध्यवसानं चतुर्थमार्तं
ध्यानमिति । अथ रौद्रस्य ध्यानस्य हिंस-संरक्षण-क्षेप-स्यपानन्दभेदेन चतुर्विध्यकथनं । तत्र

इति चेन्न शरीरस्य चैतन्यव्यभिचारित्वादित्यनेन चार्वाकमतखण्डनं । नापि भवितुं सावसाद्या-
 तथा हि—चणिकाद्वानि भवितौ प्रत्यभिज्ञानव्यवहारविलोपः स्यादिति चणिकविज्ञानवाद-
 खण्डनं । तथायमाद्या नाणुमावको नापि अङ्गुष्ठादिपरिमाणकः, तथात्वे सकलैः प्रदेशैः सच्च-
 चक्षुरादिवत् न साधे प्रतिपद्येत । अथानौ विभुगपि भवितुं नार्हति ; यतस्तस्य तथात्वे
 ज्ञानस्यार्थे दूरनिकटादिव्यवहाराय जलाङ्गुलिर्दीयतां । अत एव देहमात्रपरिमाणेऽयमाप्तेति
 द्युक्ते । किञ्च सप्तसु पदार्थेषु संचेपतो जीवाजीवाख्ये द्वे तत्त्वे तत्र बोधात्मको जीवः, अवोधा-
 त्मकस्त्वजीवः । तत्र अजीवस्य आकाशधर्माधर्मोपद्रुतकालात्मिकायभेदेन पञ्चविधत्वं । अस्मि-
 कायस्य,—पञ्चसु तत्त्वेषु कालत्रयसम्बन्धितया अस्मिन्विषयेः, शरीरवदनेऽप्रदेशत्वेन कायव्यप-
 देश इति । अथ जीवा द्विविधाः संसारिणो मुक्ताश्च । संसारिणोऽपि द्विविधाः समनस्का असमन-
 स्काश्च । तत्र शिवाक्रियालक्षपञ्चलक्षपञ्चा येषामस्ति ते सञ्चिन्तनः समनस्काः, एतद्विशुरास्त्व-
 मनस्काः । तत्र नयादिभिर्नयैः प्रतिपत्तयोंऽयं जीवः । अथ अनेकाद्वानि द्वये नियतेकाव्य-
 सङ्गुहो नय इत्युच्यते । अथ हि द्रव्याद्यैकपर्यायाद्यैकभेदेन द्विविधः । तयोश्च नेगम-सङ्गुह-
 व्यवहार-अङ्गुलद्वय-शब्द-समभिरुदात्तयोः पञ्चविधत्वानिरूपणं । अथ पूरयन्ति गलनीति पुद्गलाक्षे-
 च द्विविधाः चणवः स्खन्दाश्च । अथ कायवाङ्मनसा कर्मयोग आसव इति कथ्यते, तथा हि—
 यथा, जलावगाहद्वारं नद्यः स्ववणकारणत्वादास्रव इति निगद्यते तथा योगप्रणालिकया कर्म-
 आस्रवतीति स योग आस्रवः । स च रुक्माय-रुक्माद्यभेदेन द्विधा । तत्र कथंति चिन्तसि आत्मानं
 कुगतिप्रापणादितिकषायः । अथ रुक्मायत्वात् जीवः कर्मभावयोग्यपुद्गलानादत्ते—इत्यतः
 कर्मबन्धयोग्यानां सम्बन्धं यत्करोति ततः सम्बन्ध इति निगद्यते । अथ पुनरपि शुभाशुभभेदा-
 दास्रवो द्विविधः, तत्र अहिंसादिः शुभकाययोगः सत्यभावणादिः शुभभोगयोग इत्यादिकं । अथ
 आस्रवयति पुरुषं विषयोऽप्यतीन्द्रियप्रवृत्तिरप्यास्रव इति चोच्यते । तत्र च साम्यरायिकी-कायिकी-
 आध्यात्मिकी-प्रत्यायिकी-नेमग्निकीभेदेन पञ्चावधार्तक्रियानुप्रवेशकथनं । अथ ताः क्रिया अपि-
 प्रत्येकं पञ्चविधा इति मिलित्वा पञ्चविंशतिप्रकारक्रियालक्षणकीर्तनं । इति सामान्येन कर्मो-
 बाणां भेदप्रदर्शनपूर्वकं प्रत्येकं विशेषकाव्यनिरूपणं । अथ पूर्वोक्ताहिंसासुखतामिष्ट-पञ्चवर्त्याप-
 रिपञ्चरूपस्य महाजन्तुसंज्ञाकथनं । अथ संसारकारणादात्मोपनिर्गतिः । सा च विधा कायवाङ्-
 मनो नपुंसकेदात् । गुण्याद्यवग्नरव्रतसाधनेन सिध्दादर्शनविरतिप्रसादकषायाणां बन्धहेतूनां
 निवृत्तिकामो व्रती इत्युच्यते । अथासौ सागर-अनागरभेदेन द्विविधः । अथ अहिंसाद्यनुव्रतस्य
 प्रत्येकं लक्षणकथनपूर्वकं गृहस्थस्य उत्कर्तव्यतानियमकथनं । अथ सम्यग्ज्ञानदर्शनचारिवाणां
 रत्नत्रयाणां प्राप्तापायकथनं । तत्र जीवादीनां यथवत्त्वं मोक्षसंशयादिराहित्येन अवगमं
 सम्यग्ज्ञानं । एतज्ज्ञानं पञ्चविधं सति-श्रुति-अवधि-मन-पर्याय-केवलभेदात् । संसारणकर्मोपि-
 तावद्यतस्य अदधानस्य ज्ञानवतः पापगमनकारणनिवृत्तिः सम्यक्चारित्र्यं । तत्र अहिंसादिभेदेन
 पञ्चधा । येन रूपेण जीवादर्थं अविस्मृतत्वेन रूपेण अहिंजनप्रतिपादितेऽर्थे ब्रह्मानं सम्यग्दर्शन-

the root of sacred trees. Regions of Indra and others. The census of their inhabitants.

Description of Vyántara lokas. The number of Jaina temples therein. Various kinds of kings who dwell therein—such as Kinnara, Kimpurasha, Mahoraga &c. Trees fit for Chaityas; these are Aśoka, Champaka, Nágakeśara, Tumbura, Vāṭa, Asvattha, Tulasī and Kadamba. Jambudvipa stands to the east of the Vyantara region.

Description of Jyotir loka. In this chapter are given accounts of the celestial luminaries, and casually of the 16 continents or great islands, Jambudvipa, Ghāṭaki-khaṇḍa-dvipa, &c. Sixteen other continents. Characters of the different oceans connected with the continents. Stars and planets, their distance from each other. Planets reckoned at 88, their names. The paths, motions, dimensions &c. of the sun and the moon. Night and day, their causes and those of their decrease and increase. Intercalary months. Equinoxes, and other details regarding the motions of the earth.

Description of Vimána loka, or the region of the Devas. Devas and Jaina worship there.

Sacred places in the Nara loka. This includes notices of a great number of sacred places on earth and their presiding divinities.

Characteristics of emperors and their belongings. Descriptions of various distinguished Jaina emperors of India.

Description of the salt ocean and its belongings, including various sacred places therein.

The Sanskrit contents given below will be found fuller and more detailed.

Beginning. बल्लगेविंदमिदामणि-किरणकलावदणचरणहकिरणं ।

विमलयरणेमिचंद तिष्ठवणचंद एमं सामि ॥ १ ॥

भवणाब्जेनं तरजहिंस विमाणणरतिरिय लोयजिणभवणे ।

सव्वासमिन्द णरवद संपूजियवन्दि एवं दे ॥ २ ॥

सुब्बासामसननं तस्सुय वज्जमन्वदेसमामयि ।

लोयोसंखपदेसो जगसेद्विषणप्पमाणोड ॥ ३ ॥

टीकायाः ।

विभुवनचन्द्रजिनेन्द्र भक्त्यानत्य विलोकणारस्य ।

हसिरेत्य किञ्चिज्ज्ञ-प्रबोधनाय प्रकाशते विशिषा ॥

जीवादककङ्कादिः स्वरिगुणभूरिरतुल्यदृष्टधारी ।

अनवरतविभक्तजिनमतविरोधिवाञ्छितो जगति ॥

यन्मादखिलबुधानां विस्मयलब्धभूतप्रवृत्तिरिह यस्य ।

तन्मासनमपनुदादनर्थं धनकुमतिमिरभिवक्ष्यमदः ॥

श्रीमदप्रतिवृत्ताप्रतिमनिःप्रतिपक्षनिःकरणभगवन्नेमिचन्द्रसैवान्देवस्तुरनुयोगचतुष्टयद्विपार-
गश्वासुखरायप्रतिबोधनयः। जनाग्रेष्विनेयजनप्रतिबोधनार्थं विलोकसारनामानं ग्रन्थमारचयन्
तदादौ निर्विघ्नतः शास्त्रपरिभ्रमादिकां फलकुलमवलोक्य विशिष्टेष्टदेवतामभिष्टौति ।
'बलमोविन्द' इति । अथार्था कथ्यते । जसंमामि नमस्यामि नमस्करोमि । कं, विमलयरणेभि-
तचन्दं विमलतरनेमिचन्द्रं । इत्यादि ।

End.

इति केमिचन्दमुष्णिशा अल्पमुदेणभयणं दिवच्छेण ।

रदयो तिलोयसारो खमं तु तं वज्रमुदाहरिया ॥ १००८ ॥

टीकायाः ।

गुरुणेमिचन्दसम्बद्ध-कदमयगाथा तर्हि तर्हि रदयो ।

माधवचन्दतिरिज्जे णिणमणुसरणिज्जमज्झेहिं ॥

स्वकीयगुरुनेमिचन्द्रसिद्धान्तप्रक्रियां सम्मताः । अथ वा ग्रन्थकर्तृणां नेमिचन्द्रसिद्धान्तिदेवा-
नामभिप्रायानुसारिण्यः कतिपयगाथाः । माधवचन्द्रवैविध्येनापि तत्र तत्र रचिताः । इदम-
प्यार्थ्यैराचार्यैर्व्यैरनुसरणीयं । साम्प्रतमलङ्कारकौषाण्यन्तमङ्गलं कुर्वन्नमीदृशं मनं करोति ।

अरहन्सिद्धिचारिरिय उच्चज्जयासा उप्पदपरमेठी ।

इयपद्धनमेकारो भवे भवे म सुचं दिंतु ॥

Colophon. इति श्रीनेमिचन्द्रसिद्धान्तिदेवानामभिप्रायानुसारिणा माधवचन्द्रवैविद्येन-
रचिता चैलोक्यसारटीका दृष्टव्यमात्रा ।

विषयः । ग्रन्थस्य भवनव्यन्तर-ज्योतिः-विमान-नरतिथ्यंकलोक-जिनभवनरूपपञ्चाधिका-
रकथनं । लोकस्य अस्तित्वादिकथनं । तत्र शून्यवादनिराकरणं । ईश्वरकलंकनिराकरणं ।
सम्भावनिर्वृतत्वकथनं । परमाख्यारब्धतानिराकरणं । मायावादनिराकरणं । अणिकमत्वनिरासः
लोकस्य (भवनस्य) मुरजपद्मिभत्वकथनं । तत्र चतुर्दशरज्जुमयकल्पनं । जगत्वेष्टाः सप्तमी
भागो रज्जुरिति लक्षणकथनं । इन्द्राक्रुलादीनां मानानां प्रतिपत्तिकथनं । मानप्रक्रियाकथनं ।
तत्र लौकिकलोकोत्तरभेदेन द्विविधमानकथनं । तत्र मानान्मानारमानगणिमानप्रतिमान तत्प्र-
तिमानभेदेन लौकिकमानस्य षड्विधत्वकथनं । द्रव्यचैवकालभावभेदेन लोकोत्तरमानस्य चतुर्वि-
धत्वकथनं । तत्र द्रव्यादीनां क्रमेण जघन्योक्तत्वकथनं । संख्याप्रमाणोपमाप्रमाण-भेदेन द्रव्यस्य
द्वैविध्यकथनं । संख्येयमसंख्येयमनन्तमिति संख्यापि विविधा । तत्र अमंख्येयमनन्तस्य प्रत्येकं वि-
विधं परीतं युक्तं द्विकवारमिति । अथ संख्येयज्ञाननिमित्तं, अनवस्था, शलाका, प्रतिशलाका,
महाशलाकेति चत्वारि कुष्ठानि कल्पितव्यानि । तत्र चतुर्णां कुष्ठानां आसादिपरिमाणकथनं
चैवफलज्ञानोपायकथनं । तत्र चैवसंख्यानदिकीर्तनञ्च । कुष्ठानां खातशिलादिफलानयनादि-
प्रकारकथनं । क्रमेणानेन सप्तभेदासंख्येयानन्तयोः स्वरूपकथनं । एषां विषयज्ञाननिरूपणं । तत्र

सम्भारानिरूपणं । समधाराकथनं । विषमधाराकथनं । एतयोः स्थानातयनादिप्रकारकथनं । एवं परच ज्ञेयं । तथा छतिधाराकथनं । आछतिधाराकथनं । घनधाराकथनं । वर्गमाष्टकाधाराकथनं । घनमाष्टकाधारा । द्विरूपवर्गधाराकथनं । क्रमेणानेन चतुर्दशविधधारानिरूपणं । संख्याप्रमाणप्रपञ्चनञ्च इतिमितिज्ञेयं । अथुना पूर्वोक्तस्य उपमाप्रमाणस्य अष्टविधत्वनिरूपणं । यथा,—पर्वतः, सागरः, सूक्ष्मकुलं, प्रतराकुलं, घनाकुलं, जगत्त्रेणिः, जगत्प्रतरः, घनलोकश्चेति । तत्र व्यवहारोदारादापस्थानीतिपक्षवयेण क्रमेण संख्यादीपसमुद्राः कर्मास्थित्यादयश्च वर्णिताः । पक्षज्ञानोपायकथनं । अथ चैवसंस्थानादिकथनं । एवं सागरोपमसूक्ष्मलोपमादीनां स्वरूपनिरूपणं । पूर्वोक्तचतुर्दशरज्जुपर्यन्तं लोकस्य आध्यात्मकथनं । रज्जुफलादिनिरूपणं । अधोलोकोच्चैवफलादिनयनाय तस्य अष्टधाप्रभेदकथनं । यथा,—सामान्यं, ऊर्द्धाधतं, तिर्यगाधतं, यवसुरजं यवमण्डं, मन्दरं, द्रुपं, गिरिकटकञ्च । क्रमेणैषां चैवफलादिनिरूपणं । लोकभिक्षुरे वायुवाङ्मयकथनं । वारुचैवफलादिकथनं । इले सार इव लोकमध्ये वसनालीस्वरूपकथनं । वसनास्थधःस्थ-भूमिभेदकथनं । तत्र सुरजदले सप्तमण्डलः, यथा,—रत्नशर्करा, बालुकाः, पङ्क, धूमः, तमः, सहा-तमः, प्रभा चेति । तत्र पृथिव्यादीनां भेदादिनिरूपणं । शीतोष्णादिविभागकथनञ्च । द्विविभागकथनं । नरकादिषंख्यादिनिरूपणं । विस्तरेण नरकवर्णनं । वैतरणीनदीवर्णनं । नरकाग्निः खतस्य जीवस्य उत्पत्तिनियमकथनं तत्र प्रथमं तिर्यग्गोत्रेणो उत्पत्तिकथनं । नरकं गच्छतां जीवानां पृथिवीं प्रति नियमकथनं । अथ पूर्वोक्तभवनेषु सप्तकोटिद्वासप्ततिलचसंख्याकानि जिन-भवनानि सत्कीतिकथनं । भवनवासिनां कुलभेदकथनं । तत्र असुरादिगणकथनं । भूतानन्दादिगणकथनं । हरिषेणादिगणकथनं । क्रमेणासुरादीनां चिह्नकथनं । यथा,—चूडामणि-फणि-गङ्ग-गज-मकरखलिक-यक्ष-सिंह-कलस-अश्वाश्च । अथत्य-सप्तच्छन्द-शास्त्रज्ञी जम्बू-वेतस-कदम्ब-प्रियङ्गु-मिरीष-पलाश-राजद्रुमरूपचैत्यतरु कथनं । चैत्यतरुणां मूलदेशे प्रतिमास्थापनार्थं सन्ध्यादिनिर्माणप्रकारकथनं । इन्द्रादीनां भवनसंख्यादिकथनं । अनीकभेदकथनं । तत्र दत्तानीकादिषंख्याकथनं । तत्र भवनेषु असुरादिदेवीनां संख्याकथनं । तथाचि,—महादेवः ५, परिवारदेवः ५, १८८८५, वज्रभिकाः १९०००, चम्बिलियाः ५९०००, विकुर्म्बाणादेवः श्यमेव ४०००० । तथा अनीकवाचनादिषंख्यादिकथनञ्च ।

एवं भवनलोकनिरूपणानन्तरं अन्तरलोकनिरूपणं । तत्र,—जिनगेशसंख्यादिकथनञ्च । अन्तराणां कुलभेदनिरूपणं । अथ किन्नर-किं पुंरुप-महोरग-गन्धर्व-यक्ष-राक्षस-भूत-पिशुनार्चकपाठ-विधयन्तरदेवताकथनं । तेषां वर्णादिनिरूपणञ्च । चैत्यतरुभेदकथनं । यथा,—शशोक-चम्पक-नागकिन्नर-तुम्बु-वट-अश्वत्य-कण्ठकतप्त-तुलसी-कदम्बटकाश्च । अथ दलमूलेषु जिनप्रतिमास्थापनार्थं सन्ध्यादिनिर्माणविधिकथनं । किन्नरादीनां (प्रिया) वज्रभिकानिरूपणं । तेषां सेना-कक्षतरनिरूपणञ्च । अन्तरलोकस्य पूर्वसंख्यां दिशि जम्बूदीपतुल्यानि पञ्चपञ्चमगराणि सत्कीनिकथनपूर्वकं तदुपरि महाप्रासादसंख्याकथनं । तद्वनवाद्यवनवर्णनादिकं । भवनोदिवर्णनञ्च ।

अथ ज्योतिर्लोकस्वरूपनिरूपणं । तत्र जिनमेवमं आदिकथनं । चन्द्र-आदित्य-पञ्च-नक्षत्र-प्रकीर्णकताराभेदान् पञ्चविधज्योतिष्कभेदकथनं । एतत्कथनमुत्तेन योऽंशदीपनिरूपणं यथा,—
जम्बूदीपः, धातकीखण्डदीपः, पृथ्वीवरः, वाह्निवरः, चीरवरः, पृथ्वीवरः, चौद्रवरः, नन्दीख-
रवरः, अरुणवरः, अरुणाभासवरः, कुण्डलवरः, शङ्खवरः, रघुकवरः, भुजमवरः, कुशमवरः,
मौखवरयेति ।

अन्यविधभेदशदीपकथनं यथा,—मनःशिलादीपः, हरितालदीपः, गिन्दूरवरः, आभवरः,
अञ्जनकवरः, हिङ्गुलिकवरः, कण्ठवरः, सुवर्णवरः, वज्रवरः, वैद्यूर्यवरः, नामवरः, भूतवरः, यक्ष-
वरः, देववरः, अहीन्द्रवरः, स्वयम्भूरमणयेति । तत्र स्रवणाश्रुधिः, कालोदक श्रुधियेतिकथन-
पूर्वकं पूर्वोक्तदीपनामभिः प्रत्येकं समुद्रनामकथनम् । जम्बूदीपादीनां प्रत्येकं विसारसंस्थाना-
दिकथनं । समुद्रेषु प्रत्येकं रमविशेषकथनं । तत्र स्रवणसमुद्रे, कालोदकसमुद्रे, स्वयम्भूरमण-
समुद्रे च जलचराः सन्ति नान्यचेतिकथनं । मनुष्यवैवेतरविभागस्य कर्मभीमभूमिविभागस्य च
पर्यन्तपर्वतद्वयनिरूपणं । ताराणां स्थितिस्थानादिकथनम् । चन्द्रादीनां स्थितिस्थानादि-
निरूपणं । ज्योतिर्विमानस्वरूपकथनं । यथादीनां आभासदिकथनम् । तेषां किरणप्रमाणनि-
रूपणं । चन्द्रादीनां विमानवाहकानां रूपादिकथनं । केपाक्षिप्रचक्षणां दिग्गमिभागकथनं ।
चलाचलनचवनिरूपणं । यक्षणाभवस्थानक्रमकथनं । विद्याद्यानयनप्रकारकथनं । पूर्वोक्तारुण-
सेवप्रमाणादिकथनं । अक्षधन्वप्रक्रियाकथनं । ज्योतिर्विमानसंख्याद्यानयनादिप्रकारकथनं ।
चन्द्रस्य परिवारकथनं । यथाशीतिपक्षाणां नामानि यथा,—काल-विकाल-लोहित-कनक-
कनकसंस्थान-अन्तर-दुन्दुभि-रत्ननिभ-रूपनिर्भासप्रभृतयः । सूर्याचन्द्रयोरन्तरज्ञाने पायकथनं ।
तयोः वीथीनिरूपणादिकं । चन्द्रादीनां परिधानयनप्रक्रियाकथनं । दिनरात्रिहेतुकथनं ।
तयोः ज्ञापककारणकथनं । ज्यनाद्यानयनप्रकारकथनं । सूर्याचन्द्रयोः गमनप्रकारकथनं ।
असौद्यानयनप्रकारकथनं । आपानयनप्रक्रियाकथनं । समुद्रचारचैवनिरूपणम् । वेदिकाचैव-
फलादिकथनं । दीपचारकथनं । चन्द्रादिपञ्चमासप्रमाणादिकथनं । सूर्यतापस्य चैवविभाग-
प्रक्रियाकथनं । चन्द्रादित्यपक्षाणां परिधिधतलकालानयनप्रकारकथनं । चन्द्रादित्यायोनैवच-
भुक्तिकासानयनप्रकारकथनं । राशेः नक्षत्रभुक्तनिरूपणं । मलमासप्रकारप्रतिपादनं । दक्षि-
णोत्तरायणप्रारम्भे नक्षत्रायणप्रकारकथनं । विदुषे यक्षनचवादीनामानयनप्रकारकथनं । तारा-
नामाकारविशेषकथनं । कृतिकादीनां परिवारताराकथनं । तत्वेत्या तु एकादशोत्तरशताधिक-
सप्तस्य (११९९) मितिकथनम् ।

अथ विमानलोकनिरूपणं । तत्र च चयोर्विशतिसहितचतुरशीतिसप्ततन्वतिसप्तसंख्या-
मितजिनभवनकथनं । द्वादशकल्पानां नामकथनं । तत्र नामानि यथा,—मौधर्म्यं शैशान-मन्-
कुमार-माहेन्द्रप्रभृतीनि । कल्पातीतविमानसंख्याकथनं । इन्द्रकर्मसंख्याकथनं । अर्धिरर्धिमौ-
लिनी-वैरा-वैरोचनाख्यानि चत्वारि विमानानि दिग्गतानि, योमरूपाङ्गस्रष्टिकाख्यानि चत्वारि

विदिम्यतामि, इत्यादिना विमानानां नामविभागादिकथनं । विमानानां स्थाननिरूपणं । प्रत्येकमिन्द्रकसंख्याकथनञ्च । तत्र नामानि यथा,—अतु-विमल-चन्द्र-वल्लभ-वीर-अवण नन्दन-नलिन-काञ्चन-रोहितप्रभतीनि । इन्द्रकाणां विस्तारादिकथनं । विमानानां वर्णकथनं । अथ सौधर्मादिद्वादशकल्पेण देवानां मौलिचिह्नानि यथा,—वराह-खग-महिष-मत्स्य-कूर्म-दर्दुर-तुरग-कुङ्करप्रभतीनि । इन्द्रकस्त्रितनगरवर्णनादिकं । तत्र सेनामुख्यनिरूपणं । परिपत्त्यनिरूपणं । नगरान्तरालस्थदेवतादिकथनं । तत्र सुरपुरात् वशिः पूर्व्यादिषु दिक्षु अशोकपत्रचद-चम्पकादिवनपण्डकथनञ्च । तद्वनमध्यस्थचैत्यवृक्षरूपादिकथनं । लोकपालानां नगरनिरूपणं । सौधर्मादिस्वर्गस्थितानां पद्मगन्धा-चलम्बुपाप्रभतीनां गणिकानां नामादिकथनं । अथ देवीनां तत्परिवारदेवीनाञ्च गृहादिनिरूपणं । देवीनां नामानि यथा,—शची-पद्मा-शिवा-श्यामा-कालिन्दी सुलयाप्रभतीनि । तत्र शस्याद्यष्टमहादेवीनां विक्रियावल्लभिकादिदेवीसंख्यादिकथनं । इन्द्रस्य प्रामादादिस्वरूपकथनं । विशेषेण सुधर्मास्त्रमभावर्णनं । तत्र वरजिनगेहं सुराणां तीर्थकरभूषणपूजादिकथनं । वैमानिकदेवानां जननमरणान्तरकथनं । अथ लौकान्तिकानामवस्थाननिरूपणमुखेन ब्रह्मलोकस्थाने अष्टकुला लौकान्तिकाः सुरा निवसन्तीतिनिरूपणं । सामान्यतः देवानां शरीरास्तेषाञ्चूषाशारकालादिनिरूपणं । मिथ्यादृष्टिम्यगृह्योः फलकथनं । एकदण्डविदण्डिप्रभतीनां परिव्राजकानां गत्यादिनिरूपणं । देवानामुत्पत्तिस्वरूपकथनादिकं । तेषां जिनपूजारूपसत्त्वयनिरूपणं । अथ अष्टमभूमिस्थितसिद्धलेश्वररूपकथनञ्च ।

अथ नरलोके दिक्षीनचतुःशतजिनगृहकथनं । तिर्यक्लोके च द्वापद्याशत्संख्यकजिनभवनकीर्णनं । मन्दर-कुलपर्वत-मानुषीतरप्रभत्यष्टस्थानेषु जिनगृहस्थानकथनं । अम्बूद्वीपे बाणाकार-मन्दरपर्वतस्वरूपादिकथनं । तत्र हैमवत-हरि-विदेहरस्यक-हैरण्वत-हेरावतरूपवर्णकथनं । तथा हिमवान्, महाहिमवान्, निषधः, नीलः, हक्क, शिखरी चेति षट्कुलपर्वता इति निरूपणञ्च । पर्वतानां प्रत्येकं वर्णकथनं । हिमवदादिषु स्थितानां ऋदानां नामानि यथा,—पद्मः, महापद्मः, तिग्मिष्ः, केसरिः, महापुष्परीकः, पुष्परीकश्चेति । तत्र जातकमलानां विशेषरूपकथनं । तथाहि,—गन्धामोदितदिक्वर्जं वैदूर्यनालं, एकादशोत्तरसहस्रदलं, श्यवीमारूपं कमलमिति । तस्य गणालस्य विक्रोशपरिमाणदिकथनं । तत्कमलकर्णिकारमध्ये श्रीदेवतायाः रत्नमयगृहकथनं । तद्विवाभिनीनां देवीनां नामानि यथा,—वीः, श्रीः, धृतिः, कीर्तिः, बुद्धिः, लक्ष्मीश्चेति । अथ परिवारकमलस्थितश्रीदेवतापरिवारसंख्यादिकथनं । उक्तपरोवरजातनदीनां नामानि यथा,—गङ्गा, सिन्धु, रोहिता, तामी, वेदा, नारी नरकान्ता, सुवर्ण-कुला, कृष्णकुला, रक्ता, रक्तोदा चेति । तत्र गङ्गायाः गमनमार्ग-निरूपणादिकं मोमुखीतिनामकारणकथनं । एवं सिन्धु-रोहितादीनां नदीनां गमनमार्गनिरूपणमुखेन वाचनकथनं । भारतादिदर्पणां विष्कम्भादिनिरूपणं । भद्रशालादिवनपरिमाणकथनं । भूषासाधानयनादिप्रकारकथनं । मेढनिरूपणं । नन्दनादिषु गिरिषु स्थितानां भवनानां नामादिकथनं । तत्र सोम-यम-

वरुण-कुबेराणां भवनाधिपत्वकथनञ्च । सोमादीनामायुरादिनिरूपणं । मन्दन-मन्दर-निषध-
हिमवत्-रजत-वचक-सागर-वशाखगिरिकूटानां नामधेयकथनं । मन्दनगिरिस्त्वामीश्वररूपा-
दिकथनं । तन्मध्यप्रासादस्वरूपकथनं । मेरुशिखरस्त्रितानां शिलातलानां नाम-स्थानादिकीर्तनं ।
तत्र जिनस्य भद्रासनादिनिरूपणं । अथ उत्तरकुशप्रदेशे नीलगिरीः समीपे सीतानद्याः पूर्वतटे
मन्दराचलस्य ऐशान्यां दिशि शतयोजनव्यासा अम्बूचम्यङ्गी तिष्ठतीतिनिरूपणं । तत्र स्त्रत्यां
अम्बुजवेदिका द्वादश तिष्ठन्तीतिकथनं । परिवारदृष्टादिकथनं । विशेषेण अम्बूदत्तवर्णनं ।
अथ सीतादापरतीरे निषधगिरिसमीपे देवकुशचेचे मनोहररूपस्त्रले शाकलितल्लिङ्गतीति-
तद्वर्णनं । भोगभूमिकर्माभूष्योर्विभागकथनं यथा,—देवकुशरक्षेत्रे द्वे उत्तमभोगभूमी, हरिरस्य-
कक्षेत्रे द्वे मध्यमभोगभूमी, हैमवत-हैरण्तक्षेत्रे द्वे ऊर्ध्वमभोगभूमी स्थातामिति शिष्टानि सर्वाणि
कर्माभूमाद्येति निरूपणं । अथ यमकगिरिस्वरूपकथनं । मेरोः चतुर्दिक्षु स्थितानां श्रृङ्गानां
परिमाणादिकथनं । चित्रगिरिकुलपर्वतादिवर्णनं । अष्टदिग्गजपर्वतवर्णनं । मज्जन्तपर्वतानां
नामादिकथनं । विदेहदेशविभागदिकथनं तत्र वलारपर्वतारण्यादिनिरूपणं । ग्राम-नगर-खेट-
खर्बट-सण्डप-पत्तन-द्रोण-सम्बाह-दुर्गादिमंथ्याकथनं । तत्रत्योपसागरस्थितद्वीपादिवर्णनञ्च ।
विदेहदेशे अतूनां यथाकालोदयेन निरीतिभावत्वकथनं ।

अथ राजाधिराजादीनां लक्षणकथनं । तत्र सेनागतिगणकपति-वणिक्पति-अमात्य-पुरो-
हितायुष्टादशश्रेणीनामधिपो राजा, पञ्चशतराजज्ञानी अमराजः, सहस्राजज्ञानी महाराज
इत्यभिधीयते—इत्यादिनिरूपणं । तीर्थहरलक्षणं । वत्सा-सुवत्सा-रम्या-सुरम्या-पद्मासुपद्मा शङ्ख-
नलिन्यादिविदेहस्यदेशानां नामकथनं । तत्रस्थानां नद्यादीनां निर्गमस्थानादिनिरूपणं । अथ
विदेहस्य प्रथमविजयार्द्धे पञ्चपञ्चाशद्वनराणि सन्तीति तेषां नामकथनं । ततो विजयार्द्धतत्पट-
खण्डस्त्रास्त्रैश्चस्रष्टमध्यस्थितदृष्टमगिरिस्वरूपकथनं । तत्रत्यनगरादिवर्णनञ्च । अथ नामगिरी-
नामवस्थितस्थानादिनिरूपणं । हिमालयादीनां कूटगिरिमंथ्यानामादिकथनं । अथ भरतैरावत-
प्रभृतिहरिरस्यकलेवपर्वतानां सर्वासां नदीनां संख्या लक्षवर्षं दिनवतिसहस्राणि द्वादश च (१६२०
१९) ज्ञातव्यमितिनिरूपणं मेष्वादीनां व्यासानयनप्रकारकथनं । कुशचेवादिचेवाणां विष्कम्भा-
द्यानयनप्रकारकथनं ।

अथ भरतेषु रेरावतेषु च वर्षेषु अपमर्षिणी, उत्सर्षिणी चेतिकालद्वयं वर्तते । ताभ्याश्च तत्र-
स्त्रजीवानां यथासंख्यं दानिदृढीभवत इति कथनं । तत्र कालद्वयस्य प्रत्येकं षड्भेदनिरूपणं ।
यथा,—सुष्यसुष्यः सुष्यः, सुष्यदुःसमः, दुःष्यः, दुःष्यसुष्यः, अतिदुःष्येति । क्रमेण षट्कालानां
स्थितिकालनिरूपणं । जीवानामायुःप्रमाणनिरूपणञ्च । एवं षट्सु कालेषु क्रमेण वराणां मुखेध-
वर्ण-आहार-क्रमादिनिरूपणं । अथ भोगभूमेः स्वरूपकथनं । तत्र जातानामुत्पत्त्यादिविधानक-
थनं । कर्माभूमिप्रवेशक्रमकथनं । तत्र जातानां कुलकराभिधानानां सन्नूनां नामानि यथा,—
चेमङ्कर-चेमन्वर-मीमङ्कर-मीमन्वर-विमलवाहनप्रभृतीनि । सन्नूनामन्योन्यमन्तरकालनिरूपणं ।

तत्र प्रथमं पञ्चमनवः, अपराधिनो जाकारेण दण्डयन्ति अपरे पञ्च चासाकारेणेत्यादिना मनूनां शासन-मिश्राप्रणालीनिरूपणं । एवं तेषां वर्णकथनं कृत्यनिरूपणञ्च । अथ लौकिकशासनं लोकव्यवहारो दयामूलो धर्मोश्च आदिप्रवृत्त्या निर्मित इति कथनं । चतुर्थे काले (दुःषमे) चतुर्विंशतितीर्थङ्कराणामुत्थादिकथनपूर्वकं पाञ्चजिनवर्द्धमानजिनयोश्चक्षेधादिवर्णनं । जिना-नामनरकालनिरूपणं । जिनधर्माश्चैतिकालनिरूपणं यथा,—पुण्यदत्तादारभ्य शान्तिनाद्या-वसानेषु सप्तसु जन्तरेषु वक्तृयोऽष्टवरिण्यूनसभावात् सङ्घर्षो नास्तीति वाचनादिकथनं । अथ द्वाद-शचक्रिणां (जिनानां) नामानि यथा,—भरतः, मगरः, मघवान् सनत्कुमारः, शान्तिजिनः, कुन्दजिनः, अरजिनः, सुभोमः, महापद्मः, हरिपेणः, अयः, प्रह्लादतथेति । एषां स्थितिकाला-दिनिरूपणं । काल-भञ्जाकाल-मानवक-पिङ्गल-नैसर्ग्य पद्म-ग्रन्थ पाण्डु-नानारत्नाश्लेषनवनि-धिनिरूपणादिकं । सेनापति-गृहपति-स्थपतिप्रभृतिचतुर्दशरत्नकथनं । विशष्ठ-स्रग्ध-पुरुषो-त्तम-नारायण-लक्ष्मादीनामर्धचक्रिणां नामादिकथनं । एषां स्थितिकालनिरूपणं । तत्र लक्ष्मण-नेमीश्वरजिनस्य समये उत्पन्न इति कथनं । अर्धचक्रिणां प्राप्तिप्रतिकथनं । तत्र लक्ष्मणकृतीयां भूमिं प्रापेति कथनञ्च । भीम-महाभीम-बद्र-महाबद्र-प्रभृतिनवनादिकथनं । नारदानां कलह-प्रियलवासादेवसमकालत्वादिकथनञ्च, भीमावलि-सुप्रतिष्ठ-जितन्धरप्रभृत्येकादशबद्रनामकथन-पूर्वकं तेषां स्थितिकालादिनिरूपणं । अथ पद्मप्रभ-वासुपुण्येन्द्रप्रभ-पुण्यदत्तादीनां तीर्थङ्क-राणां वर्णकथनं, वंशकीर्तनञ्च । विक्रमाङ्क-कल्किनोः कालनिरूपणं । एवं विंशतिकल्किनामसि त्रसचरमकल्किरूपकथनादिकं । तत्र धर्मादीनां विनाशकारणकथनं । प्रलयकाले सम्बर्त-कानिलादीनामाविर्भावादिवर्णनञ्च ।

अथ लवकार्णववर्णनं । तन्मध्यस्थितविजयपूरवर्णनञ्च । लवकार्णवान्मर्गतानां पातालानां वर्णनं । तत्र पूर्वस्थां दिशि स्थितानां बहुवासुख-कदम्बक-पाताल-सूपकेसराभिधानानां तेषां परिमाणादिकथनं एवमन्यत्र स्थितानां श्रेयं । पातालानां स्थितयोः जलानिलयोः वर्णनं । पूर्णमादौ लवणसमुद्रे जलोच्छ्वासपरिमाणकथनं । द्वीपवर्णनादिकं । कालोदकसमुद्रवर्णनादिकं । धातकील्लङ्घपूर्वकद्वीपादिवर्णनं । मानुषीतरसमुद्रवर्णनं । दिक्कुटादिवर्णनं । तत्र पूर्वदिक्कुटे विजया, वैजयन्ती, जयन्ती, अपराजिता, नन्दानन्दवती, नन्दोत्तरा, नन्दसेनेति दिक्कुमारी-कथनं । एवमन्यथां दिशि श्रेयं । द्वीपसमुद्रादीनामधीश्वरनिरूपणं । एवं वारुण-क्षीर-धृत-क्षौद्र-नन्दीश्वर-अरुणादिद्वीपसमुद्रेषु ज्ञातव्यं । विशेषेण नन्दीश्वरद्वीपवर्णनं । तत्रत्यजिनालयादिवर्ण-नञ्च । अथ चिलोकस्थितानामकविमाणां चैत्यालयाणां सामान्येन व्यासादिनिरूपणं । तत्र जिनप्रतिमास्वरूपादिवर्णनञ्च ।

No. 2042. आप्रमीमांसितं, आप्रमीमांसालङ्कृतिनामकवृत्तिसहितम् ।
Substance, country-made paper, 8 x 4 inches. Folia, 219. Lines, 9, 12 on
a page. Extent, 8,048 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1525. Place
of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and
verse. Correct.

Aptamīmāṃsita, together with a commentary entitled *Apta-
mīmāṃsā-lankṛitī*. A treatise on Jain philosophy, explaining the
different dogmas, refuting heterodox theories, and giving a philosophical
exposition of Jain duties. By Samantabhadra Yati. The commentary
is by Vidyānanda.

Beginning. वृत्तिग्रन्थस्य । श्रीवर्द्धमानसमिवन्द्य समन्तभद्रमुद्भूतबोधमहिमानमनिन्द्यवाचं ।
शास्त्रावताररचितकुतिगोचराप्र-मीमांसितं छतिरलं क्रियते मयास्य ॥१॥

येया श्रीवर्द्धमानस्य परमजिनेश्वरसमुद्यस्य समन्तभद्रस्य तदमलवाचस्य संश्लवनमाप्रमीमांसि-
तस्यालङ्करणे तदाश्रयत्वात् तदन्यतमाश्रये तदवष्टनात् । इत्यादि ।

मूलग्रन्थस्य । देवाग्रमनभीयानचामरादिविभूतयः ।

मायाविष्यपि दृश्यन्ते नातस्त्वमसि नो महान् ॥

अध्यात्मं बहिरप्येष विप्रश्नादिमहोदयः ।

दिव्यः सत्यो दिवौकःस्रप्यस्ति रागादिमत्सु यः ॥ इत्यादि ।

End. मूलस्य । जयति जगति क्लेशावेशप्रपञ्चहिमांशमान्

विद्यतविषमैकान्तध्वान्तप्रमाणनयांशमान् ।

यतिपतिरजो यस्याष्टध्यान्तान्मुनिषेकवान्

स्वमतमतयस्तीर्थानानापरैः समुपासते ॥

वृत्तिग्रन्थस्य । येनाशेषकुनीतिवृत्तिपरितः प्रेक्षावतां शोषिता-

यदाचोऽप्यकलङ्कनीतिवचिरासत्त्वार्थमार्थयुतः ।

स श्रीस्वामिसमन्तभद्रयतिभद्रभूयाद्विभूमान्मान

विद्यानन्दफलप्रदोऽनघधियां स्यादादमागोपणीः ॥

Colophon. इत्याप्रमीमांसालङ्कृतौ दशमः परिच्छेदः ।

श्रीमदकलङ्कमधरकुलविद्यानन्दसम्भवा भूयात् ।

गुरुमीमांसालङ्कृतिरष्टमहशी सताम्रहौ ॥

श्रीयूतामलसंघमण्डलमणिः श्रीकुन्दकुन्दान्वये

श्रीदेशीमण्डपूलकमिधा (?) श्रीदेवसंवापणीः ।

श्लोकस्यापराधं नास्ति ।

संवत् १५२५ । वर्षे पौषसुदि ८ । शुक्लवासरे । शुभं भवतु लेखकपाठकयोः ।

पुस्तके यादृशं दृष्टं तादृशं लिखितं मया ।

यदि शुद्धमशुद्धं वा समं दोषो न दीयते ॥

दृष्टमादीन् जिनान् वर्द्धमानान् प्रक्षिपत्य वै ।

अक्षमदृष्टस्त्रीयां प्रशंसि विदधे ज्ञमात् ॥

दृष्टकृष्णे पुरे श्रीमज्जिममन्दिरसुन्दरे ।

शकेन्द्रेऽज्ञावदीनाङ्गे मर्हो पाति स्वतेजसा ॥

श्रीविक्रममेनसाद्याव्याख्यां पञ्चदशाक्षते ।

वर्धाणां पञ्चविंशत्या नवम्यां छव्यापौषके ॥

विषयः । १ प्रथमपरिच्छेदे,—भगवतः स्तवनीयत्वकथनं । तथाहि भगवान् महानिति भवति तीर्थकरत्वात् विपश्चादिमहोदयत्वाच्च । यो महान् भवति स तीर्थकरो न भवति, यथा-अक्षदादिः, तस्मात् तीर्थकरस्यासौ महान् भवतीति निरूपणं । अथ प्रमाणसंख्यादिप्रस्तादक-थनं । सुगतकपिलादीनामाप्रत्यक्षपुनःपुनरुत्तरं तीर्थकरस्य भगवत आप्रत्यक्षव्यस्थापनं ।

अथ न कश्चित् पुरुषः सर्वज्ञः सत्यः श्रेयोऽर्थिनां, कुतरेव श्रेयःसाधनोपदेशमिदमेति मीमांसकमतोपन्यासपूर्वकं तत्त्वखण्डनं । अथ स्वर्गकामोऽयमेवेत्यर्जवेत्यादौ भावनैव वाक्यार्थ इति भाट्टाः । निवोग एव वाक्यार्थ इति प्राभाकराः । विधिरेव वाक्यार्थ इति वैदान्तिका इत्येषां मतोपपादनपुनःपुनरुत्तरं विप्रतिपत्तिप्रदर्शनं । अथ शौगतादीनामप्यन्यापोष एव शब्दार्थ इति निरूपणमुद्यमेन तन्मतेन ब्रह्मवादखण्डनं । तथाहि वसुस्तत्त्वाभिधायकत्वाभावेन नियोगनिराकरणेऽपि विधेर्वाक्यार्थत्वघटनात् न भावना वाक्यार्थः सिद्धो भवत्येति न मनसि विधेयं । विधेरपि प्रमाणप्रमेयतदुभयरूपाद्यद्विविधविकल्पसङ्कुलतया बाध्यमानत्वात् । तथाहि प्रमाणं विधिरिति कल्पनायां प्रमेयं किमपरं स्यात्, तत् स्वरूपमेवेति चेन्न सर्वथा निरग्रस्य सम्भावदेहस्य विधेः प्रमाणप्रमेयरूपद्वयविरोधात् । कथमिदानीं उपनिषदाख्यं प्रतिभासमावादन्यत् कथं वा तत् परिकल्पिताद्वाक्यात् लिङ्गाद्वा परमार्थपथावतारिणः परब्रह्मणः प्रतिपत्तिः, तद्यत्ने परिकल्पिताद्भूमादेः पारमार्थिकपाचकादिप्रतिपत्तिः प्रसज्येत । अतएव कथमिदानीमन्यापोषः शब्दार्थ इति प्रतिषिध्यते । वसुस्तत्त्वाभिधाद्यनेऽपि शब्दस्य अन्यापोषानभिधायित्वे अन्यपरिचारेण कश्चित् प्रशतिनिवन्धनतापायादिधिरपि शब्दार्थो भवतीति समुद्दितायः । अथ विधेरप्रवर्तकत्वनिरूपणं । तथाहि विधिः प्रवर्तकविधिः प्रवर्तकसम्भावो वा स्यादप्रवर्तकसम्भावो वा । आद्येते वैदान्तिकानामिव शौगतादीनामपि प्रवर्तकः स्यात् । ननु तेषां विपर्ययात् न प्रवर्तक इति चेन्न, तत एव वैदान्तिकानामपि अप्रवर्तक इति वक्तुं शक्यते तदुभयोः समानाच्चेपसमाधानत्वात् । यदि पुनरप्रवर्तकसम्भाव एव विधिसिद्धा कथं वाक्यार्थः स्यान्नियोगवत् । यथा,—विधिः वाक्यार्थो न अप्रवर्तकत्वात् नियोगवदित्यनया च दिशा विधेः फलरहितत्वादिकमूढनीयं । तदनेन प्रकारेण

आद्येपप्रदर्शनादिपूर्वकं भावनैव वाक्यार्थ इति निष्कर्षकथनं । तथाहि न परादिनो विधिर्वा-
क्यार्थः सिद्ध्यति, निवोगस्यैव वाक्यार्थलोपपत्तेः । अथ निवोग एव वाक्यार्थः स्वित्यपि न युक्तं
धात्वर्थवन्निवोगस्य वाक्यार्थतया प्रतीत्यभावात् नियोगविधादिस्वरूपप्रतिपादके सर्व्वेव वाक्ये
भावनया एव वाक्यार्थप्रतीतेः सैव वाक्यार्थः । सा च द्विविधा शब्दभावना अर्थभावना च ।
एतत् स्वरूपादिविवेचनं । प्रवर्तकज्ञानविवेचनं । तत्र द्रव्यवादी सांख्यो भेदं संकल्पितं मन्यते,
तथा पर्यायवादी बौद्धः अभेदं संकल्पितत्वेन मनुते । एवमुभयोस्तथात्वे वस्तुनः सर्व्वथापि अर्थ-
क्रियाकारित्वं न घटते इति विवेचनं । तत्र च पुरुषाद्वैतवत् संवेदनाद्वैतस्य च निराकरणं ।
तथा सामान्यविशेषयोः वस्तुस्वरूपयोः सर्व्वथा ऐक्यमिति बौद्धमतनिराकरणं । अथ दृष्टानुपल-
ब्धिर्भावं साधयति । अदृष्टानुपलब्धस्य संशयं साधयतीतिमतनिराकरणं । विज्ञानवाद्खण्डनं ।
इत्यन्तेन प्रकारेण बौद्ध-भट्ट-प्रभाकर-सांख्य-वैदानिकनयनिराकरणपूर्व्वकं स्रगतादयः परस्पर-
विरुद्धाचार्य्यस्वरूपादर्थभिषाधिन्यः सर्व्वे न सर्व्वदर्शिन इति तथा श्रुतयोऽपि परस्पर-
विरुद्धाचार्य्यस्वरूपादर्थभिषाधिन्यः सर्व्वे न प्रमाणभूता इति निरूपणं । किञ्च, कस्या अपि श्रुतेः
प्रामाण्यं नास्तीति निर्णयः । प्रामाण्यवादः तत्र चार्थ्य्यकमतखण्डनपुरःसरं अनृमानादिप्रामाण्यसंस्था-
पनं । तच्चोपपन्नवादिमतनिरसनं । अतच्चोपपन्नवादिमीमांसकविशेषमतनिरसनं । प्राचीननै-
यायिकमतदूषणं । प्रामाण्यं स्वतोप्राप्तमितिमतखण्डनं । बौद्धमतखण्डनं । सांख्यमतोत्प्रेक्षणीयं ।
वैदानिकमतदूषणं । अभ्यासदशायां स्वतःप्रामाण्यमनभ्यासदशायाम्नु परत एव गृह्यते इत्यनेकेषां
मतकथनं । अनेकान्तवादकथनं । अथ सुनिश्चितासम्भवद्वाधकप्रमाणत्वमिति स्यादादिनः स्वम-
तनिष्कर्षकीर्तनञ्च । तथा अनेकप्रमाणवादिनामपि कपिलकण्ठभाष्यपादपञ्चलवैदानिक-
नैयायिकमीमातादीनामनिष्कृतामपि प्रमाणान्तरतया मताच्चेपपुरःसरमूहस्य प्रमाणान्तरत्व-
संस्थापनं । अथ यदसत् तत्र सुनिश्चितासम्भवद्वाधकप्रमाणं । यथा मरीचिकायां मल्लिं सम्भव-
द्वाधकप्रमाणं । यथा च मेरुमूर्ध्नि मोदकं मन्दिरासम्भवद्वाधकं । सुनिश्चितासम्भवद्वाधकप्रमा-
णस्य सर्व्वज्ञ इत्यनेन प्रकारेण प्रकृते सर्व्वज्ञे सिद्धसाधनतानिरूपणं । चेतनस्य आत्मनोऽज्ञानावरणा-
दिकर्म एव मदिरादिवत् मोहोदयकारणमिति निरूपणं । अथ दोषो हि तावदज्ञानं ज्ञानावर-
णस्योदये जीवस्य स्यादिति निरूपणं । विज्ञानवाद्खण्डनं । श्रद्धिवादौ चेतनादिगुणस्य अभावा-
ऽनुपलब्धान्यथानुपपत्तेरिति शब्दादिमयशरीरादात्मनः श्रद्धादिनिरूपणं । यस्मात्तयोः शलाका-
देः व्याप्तिः अयः सतोऽत्यन्तविनाशानुपपत्तेः । तादृशात्मनोऽपि कर्मणो निर्हतौ परिशुद्धिः । प्रध्वं-
साभावा हि अथो हानिरिहाभिप्रेता सा च व्याप्तिरेव सप्रेरिति मत्तापनयनेऽपि नात्मनो हानिरे-
वेति निरूपणं । अभावखण्डनं । आत्मनि अज्ञानरूपमलस्य आगन्तुकत्वनिरूपणं । अत्र बौद्धादि-
मतनिरसनं । तथा संसारकारणं मिथ्यादर्शनादिकं, तन्निवर्तकञ्च भ्रम्यदर्शनादिकमिति निर्णयः ।
आत्मनः ज्ञानादिगुणसम्भावत्कथनेन दोषसम्भावत्वाभिधेः दोषस्य कादाचित्कत्वादिकथनं ।
चणिकत्ववादनिराकरणं । अथ अर्द्धदुर्भगवान् निर्दोषो युक्तिभ्राज्जिरेषाधिवचनत्वात्, तथा

Vaidika-liṅgārtha-vivechana. A disquisition on the use of the potential mood in the Vedas. The codex is incomplete, and the author's name cannot be made out.

Beginning. यत्तुपास्तेममावेण पुरुषायैवतुष्टयं ।

प्राप्यते तमहं वन्दे गोविन्दं भक्तवत्सलं ॥ १ ॥

अनन्तगुणसम्पन्नमनन्तभजनप्रियं ।

अनन्तकृपिणं वन्दे गुरुमानन्दकृपिणं ॥ २ ॥

इह खलु परमकारुणिकेन भगवता जैमिनिस्त्वपिणा अथातो धर्मजिज्ञासेत्यादिना द्वादशसु
अध्यायेषु धर्मो विचारितः । तत्र वेदेन प्रयोगमुद्दिश्य विधीयमानोऽर्चा धर्मः । यथा यागादिः ।

End. भाषार्थाधिकरणवासनावारितानां भवत्ये

Colophon. इतः परं खण्डितं ।

विषयः । यजेतेत्यत्र प्रत्ययगतलिङ्गत्वांशेन पुरुषप्रवृत्त्यनुकूलव्यापाररूपायाः शाब्दीभाव-
नायाः प्रतीयमानत्वमित्यादिविवेचनं ॥

No. 2046. शारीरकमीमांसाभाष्यविवरणं, वा प्रकटार्थः । Substance, country-made paper, 10½ x 4 inches. Folia, 149. Lines, 15 on a page. Extent, 10,500 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Śārīraka-mīmāṃsā-bhāṣhya-vivarana alias **Prakṭāṭrtha.** A gloss on Śaṅkara's commentary on the Vedānta-sūtra. Anonymous.

Beginning. सत्यं ज्ञानमनन्तं यत् कूटस्थं सुखविग्रहं ।

नित्यमुक्तं परं ब्रह्म भवामि तदहं सदा ॥

ज्ञात्वापि यस्य ब्रह्मकालमचिन्तनेन

ब्रह्मातुमशक्ततया परितपिचेताः ।

तस्योपतापहरणाय मयेह भाष्ये

प्रारभ्यते विवरणं प्रकटार्थमेतं ॥

End. शुद्धं ब्रह्मास्म्यहं नित्यमक्षरं परमं पदं ।

निष्ठामि क्व क्व गच्छामि जगदापूरितं मया ॥

Colophon. इति श्रीमच्छारीरकमीमांसाभाष्यविवरणे प्रकटार्थे श्रीमन्नृशंखायस्य
चतुर्थे पादे ॥ समाप्त्यायं पश्य इति ॥

विषयः । शरीरकमीमांसाभाष्यशास्त्रान् ॥

No. 2047. शिवाकौदयः । Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 333. Lines, 11 on a page. Extent, 9,880 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

S'ivārkodaya. A metrical gloss on the metrical scholia of Bhaṭṭa Kumārila Svāmī, on Saṅkara's commentary on the Mīmāṃsā Sūtra of Jaimini. By Gāgā Bhaṭṭa *alias* Viśveśvara Bhaṭṭa, son of Dinakara, grandson of Rāmakṛishṇa, and great-grandson of Nārāyaṇa Bhaṭṭasurī.

Beginning. आद्येऽध्याये चर्मात्मनं प्रसाध्य मानाधीना मेघमिद्विद्येता हि ।

आद्ये पादे मानतादोदयानाम्कृता वाक्त्वर्थवादादिभागे ॥ १ ॥

Colophon. इति श्रीमन्नारायणभट्टकुरिस्तु श्रीमद्रामकृष्णभट्टदिनकरसुतगामा-
भट्टकृतः शिवाकौदयः समाप्तः ॥

विषयः । श्लोकैर्भट्टकुमारिलप्रणीतमीमांसासूत्रवार्तिकवाग्निष्टांशस्य पद्यैर्निर्व्वचनं ॥

पुस्तकमिदं खण्डितं ।

No. 2048. मीमांसाकुसुमाञ्जलिः । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 439. Lines, 8—9—10 on a page. Extent, 11,264 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Mīmāṃsā-kusumāñjali. A scholia on the Mīmāṃsā Sūtra of Jaimini. By Gāgā Bhaṭṭa *alias* Viśveśvara Bhaṭṭa, son of Dinakara Bhaṭṭa. The codex is very defective.

Beginning. निर्व्विघ्नमस्तु । वन्दे नन्दकुमारस्यातिमनोहारिरूपस्य ।

कृतराधापरिचरणी चरणी करुणानिधेः सुखधेः ॥ १ ॥

सारं यत् कृतिश्चिरमां दुष्प्रापं यन्मनोवचसां ।

तत् कौशल्यवचसां शिष्टापाचमद्यो वन्दे ॥ २ ॥

उमामहेश्वरमदौ लक्ष्मीनारायणार्चिव ।

प्रभादिवाकरसमौ पितरौ समपास्महे ॥ ३ ॥

मीमांसाकुसुमानामञ्जलिरेषोऽञ्जल्यदत्तः ।

श्रीरामपादलघो वासेन दिग्गः छतार्ययतु ॥ ४ ॥

विश्वेश्वरापराञ्जल्य गगामहमनीषिणः ।

छतिः करोतु छतिनां हृदये वासमादरात् ॥ ५ ॥

आम्नायस्य क्रियार्थत्वादानर्थक्यमतदर्शानां तस्मादनित्यमुच्यते । पूर्वपादे विधिनियेषयोर्वेद-
त्वेन सामान्येन विशेषरूपेण च प्रामाण्ये सिद्धे अच्युनोपस्थितेषु भाषाकरेषु प्रामाण्यं प्रतिपाद्यते ॥

Colophon. इति मीमांसकभट्टदिनकरस्त्रुगामाभट्टापरनामकविश्वेश्वरभट्टविरचिते
मीमांसाकुसुमानञ्जलौ दशमाध्यायस्याष्टमः पादः ॥

विषयः । मीमांसासूत्रव्याख्यानं । पुस्तकमिदं प्रथमे मध्ये चरमे च खण्डितं ॥

No. 2049. महारामायणं वा वाशिश्वरामायणं, वाशिश्वरतात्पर्यप्रकाश-
नामटीकासहितं, उत्तरार्द्धं । Substance, country-made paper, 15½ x 9 inches.
Folia, 1,509. Lines, 16 on a page. Extent, 75,000 ślokas. Character,
Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India.
Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Mahārāmāyaṇa alias **Vaśishṭha-rāmāyaṇa**. A version of
the history of Rāma, distinct from that of Vālmīki. Usually attributed to
the sage Vaśishṭha, but probably of a much later date, and founded on the
work of Vālmīki. The work is divided into two parts, of which the first
treats of the history of Rāma, and the second expounds, in a dialogue
between Rāma and Vaśishṭha, the principles of the Yoga doctrine as the
most approved means of final emancipation. In this respect it appears
like an imitation of the Bhagavadgītā. The leaning of the former is more
in favour of the Yoga, and that of the latter in favour of the Vedānta ;
but in neither case is the following faithful.

Beginning. अजमजयमनाद्यनन्तमन्तर्निष्ठसर्वोपपदद्वितीयं पूर्णं ।

शिवमखिलहृदि स्फुरत्समायाविकशितविश्वविलासमानताः स्म ॥ १ ॥

कृतिफलितसमस्ताभीष्टमुद्यदिनेमप्रतिभटनिजयोभाशान्विघ्नाभ्यकारं ।

कमपि शिवभवान्योरङ्गभौभाव्यमन्तःस्फुरमशिवसुखं चावलम्बोदराण्यं ॥ २ ॥

मुग्धस्मिताश्रितमनोज्ञमुखन्दुविम्बं स्निग्धामृतप्रतिमचावलपाकटाद्यं ।

अपेक्षरैरनुसृतं मुनिभिर्मुनीनां म्ययोधमूलवसतिं गुह्यमावयामः ॥ ३ ॥

विभवनावनल्यकृतोदयः सदभयामलवोद्यमुदयः ।
 सुजनहृद्विरिगकरकेशरी शरणमस्तु सदा नरकेशरी ॥ ४ ॥
 दत्ते वराचवलयवभयश्च वामे या पुस्तकश्च दधती विधिनेत्रपेया ।
 सा शारदाञ्जनयना शरदिन्दुशोभा भासा स्वया हरतु मे हृदयान्वकारं ॥ ५ ॥
 ये नेत्राणि हरस्य यैर्जगदिदं प्रयोनितं चेष्टते
 येऽवैवापतते नृतिस्तुतिनुतो धर्माः स शर्मादयः ।
 ये कालं कलयन्ति ये च परमस्वामीतिराक्षीपमा-
 स्ते सुख्येन्दुनला भवन्तु हृदि मे बाधाञ्जिनीभानवः ॥ ६ ॥
 वक्त्रेभ्योभिर्दिक्षु तमोहरद्विर्वेदार्यमारास्तमुद्गिरन् ।
 वाणीभुजास्त्रिष्टमभीष्टमिष्टौ तं ब्रह्मविद्यादिगुहं प्रपद्ये ॥ ७ ॥
 यद्वाक्यास्तपस्थिनां प्रतिपदं सत्यं सुधा नीरसा
 यद्वाकार्यविचारणादभिमतः स्वर्गोऽपि कारागृहं ।
 यद्वाणीविशदात्मपूर्णमनसां तुच्छं जगत् तूलवत्
 तस्मै श्रीगुरवे वशिष्ठमुनये नित्यं नमस्कृत्य ह्ये ॥ ८ ॥
 यस्यार्थप्रथिता जगत्त्रयचिन्ता सा वेदमाता परा
 यज्ञक्रे तपसा वयो सुरगणानन्यान् सिद्धयुज्जगत् ।
 तं बाधाम्बुनिधिं तपस्विमुकुटालङ्कारचिन्तामणिं
 विश्वामित्रमुनिं शरण्यमनघं भूयो नमस्तस्म्यहं ॥ ९ ॥
 जुत्या ब्रह्मेव रामः प्रकटितमहिमा येन तस्मै वशिष्ठः
 यः सीतां ब्रह्मविद्यामिव सदसि पुनः सत्यशुद्धां क्लृप्तादात् ।
 यद्वाणी मोक्षमूलं श्रमयति जगदानन्दमन्दोद्देशग्री
 तस्मै वाक्कीकये श्रीगुरुतमगुरवे भूरिभावैर्नताः स्म ॥ १० ॥
 पूर्णानन्दस्वभावस्वजनहितकृते माययोपातकायः
 कावण्यादुद्दिष्टीर्पूज्यमनवरतं मोक्षपङ्के निमग्नं ।
 श्वाविग्नान्तर्गच्छं बहिरपि कलयन् शिष्यभावं वितेने
 यः संवादेन शास्त्रास्तजलधिममं रामचन्द्रं प्रपद्ये ॥ ११ ॥
 विद्याभिः सद्य विद्युता श्रितवन्तो वेषां मुखं भारती
 सत्त्वोत्कर्षसमाधिभिः स्थिरमहो तद्ब्रह्म येषां हृदि ।
 पादाश्रीरुचमाश्रिताश्च सततं तीर्थैः समं सम्पदः
 श्रीमन्वेद्यसरस्वतीतिविदितान् श्रीमद्गुरुंस्तान् भजे ॥ १२ ॥
 श्रीः संयितैव चरणौ हृदयश्च रामचन्द्रो मुखं गुणभरेण सरस्वती च ।

येषामतस्तदभिधाङ्कितनामधेयान् श्रीमद्गुरुन् गुरुतरान् प्रणतोऽस्मि नित्यं ॥ १२ ॥

तापध्वंशियाष्टकाष्टकटाक्षव्याख्यावाणीनिर्देशमर्थाङ्गिशरणान् ।

श्रीमद्रामानन्दमुनीनद्रुतचर्यानाथ्याङ्गित्यं देशिकचर्यान् प्रणतोऽस्मि ॥ १३ ॥

विशेषोऽपि हरिः शरणचरणो यान् मानयन् सौहृदा-

प्लान्ताङ्गित्यमनुव्रजामि रजसा पूये पचेताग्रवीत् ।

यत्पूजां विदधे अतिर्मेतिमतां सर्व्वेष्टमिहैः सदा

जीवन्मृतसुखात्मपूर्णमनसस्तान् प्रह्लादिष्टान् भजे ॥ १४ ॥

कृतिभिरसुकराः क्व नु प्रवन्ताः क्व च ते वालिमवद्विरेष जन्तुः ।

तदपि विरचनेऽच सङ्गुक्तां सदयनिरीक्षणमेव मेऽवलम्ब्यः ॥ १५ ॥

अशेषविद्याभ्युधिपारगानामपाक्षरागादिमनोमलानां ।

कृपानिधीनां कृतिनां ममास्मिन् सतां पदात्मस्मरणं सहायः ॥ १६ ॥

यत्कृपालेशमात्रेण तीर्थ्येऽस्मिन् भवसागरं ।

श्रीमद्रङ्गाधरेन्द्राख्यानं श्रीगुरुंस्तान् सदा भजे ॥ १७ ॥

खानन्दबोधयतिना श्रीमद्गुरुवचोऽह्यते ।

वाग्निष्ठार्थप्रकाशोऽयं यथामति वितन्यते ॥ १८ ॥

प्रशंसन्तु सैरं सतिभिरथ निन्दन्तु सुधियः

प्रहृतिर्मे यस्मान्न भवति जनाराधनकृते ।

अनेन व्याजोनास्तरसवशिष्टोऽङ्गिभरिवे

विहर्तुं बाष्पामि प्रतिदिवसमानन्दजलधौ ॥ १९ ॥

यथामति बुभुत्सुभ्यः साहाय्यं सङ्कटेऽश्विव ।

दुरुहस्रोक्तभावेय दर्शयिष्ये परितप्तं ॥ २० ॥

स्मितमेकरसे युक्ता नानारसविजृम्भणं ।

वाग्निष्ठं रोचयत्येतत् सुभीज्यं लवणं यथा ॥ २१ ॥

अप्यल्पमतिदुर्बोधं स्फुटं व्याख्यास्यते पदं ।

द्विविद्याप्लुतपूर्व्वन्तु दुरुहमपि मोक्ष्यते ॥ २२ ॥

अनन्यपूर्व्वव्याख्यानं पन्थं मे व्याचिकीर्षतः ।

सन्तः श्रमज्ञाः कृपया चमध्वं खलितं कथित् ॥ २३ ॥

अथ जगदिदमनादिमहाभोजनिशासुप्रमनवरतदुःखप्रथमपरम्यराकल्पिते जगज्जरासयमरण-
वर्षामर्षशोकाद्यनर्थसंकटसहस्रमङ्गले प्रहृतिपद्यत्प्राप्नोष्यते तापवितयदावानलत्वात्तामात्राकुले
पदूर्मिजालेऽतिपङ्कगव्याधयश्चमानप्राणिनायै संसारसद्वारणे मुक्तमानं विवेकान्धं प्रवेद्योपाय-
दीर्घादिपीदनां समुदीक्ष्य शास्त्रमानूद्वेन तत्प्रवेधनाय भगवतः पद्मजन्मनः शासनात्

सुतश्च प्रवर्तमानः परमकारुणिको भगवान् वात्सीकिः प्रारिञ्चितस्य सहनः शास्त्रस्य निर्विघ्न-
परिचमन्निप्रचयमननादिभिद्वये बह्व्यमाणश्रुतिस्मृतिसदाचारप्रापितं सर्वविघ्नमूलोच्चेदचमं
सच्चिदानन्दोदयप्रत्यगात्मपरब्रह्मप्रणितिलक्षणं मङ्गलमाचरन् अर्थाच्छास्त्रस्य विषयप्रयोजने तदस्य-
स्वरूपलक्षणाभ्यां संचिष्य दिदर्शयिषुः प्रथमं यतो वा इमानि भूतानि जायन्ते येन जातानि
जीवन्ति यत् प्रथममिदं विवर्तिनं तद्विजिज्ञासस्य तदुद्बोधोतिश्रुत्युक्ततदस्य लक्षणसिद्धसद्वयस्य भावं
तत्पदार्थं नमस्यति यत इति ॥

मु० । यतः सर्वाणि भूतानि प्रतिभान्ति स्थितानि च ।

तच्चैवोपशमं यान्ति तस्मै सत्यात्मने नमः ॥

End. यत् सर्वं खल्विदं ब्रह्म तज्जलानि तिस्र(?)स्तुष्टं ।

नृत्या ह्युदीर्यन्ते सान्नि तस्मै ब्रह्मात्मने नमः ॥ १५ ॥

Colophon. इति श्रीमहारामाद्यने निर्व्याणप्रकरणे उत्तरार्द्धे बालकाण्डे मोक्षोपाये देव-
हृतोक्ते शनसाद्यष्टां संहितायां वाशिष्ठे ब्रह्मदर्शने षोडशोत्तरदिशततमः सर्गः ११६ ।
सम्पूर्णोच्चेदं निर्व्याणप्रकरणमुत्तरार्द्धमिति श्रियं ।

टी० । वाक्यपुष्पाञ्जलिः सोऽयं मया भक्त्या समर्पितः ।

विषयः प्रेरकयोः श्रीमच्छिवयोः श्रीपदाञ्जयोः ॥ ४ ॥

इति श्रीवाशिष्ठतात्पर्यप्रकाशे निर्व्याणप्रकरणे उत्तरार्द्धे षोडशोत्तरदिशततमः सर्गः ११६
इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीसर्वज्ञसरस्वतीपादशिष्यश्रीरामचन्द्रसरस्वतीपूज्यपादशि-
ष्यश्रीगङ्गाधरेन्द्रसरस्वत्याख्यभिषोः शिष्येण ज्ञानन्दबोधेन्द्रभिचुणा विरचितः श्रीवाशिष्ठतात्पर्य-
प्रकाशः सम्पूर्ण इति ॥

विषयः । वाशिष्ठोत्तरार्द्धे व्याख्यानं । वाशिष्ठोत्तरार्द्धे तु रामवशिष्ठसंवादेन निर्व्याणमोक्ष-
निरूपणं ।

No. 2050. ईश्वरगीताभाष्यम् । Substance, country-made paper, 11½
× 3¼ inches. Folia, 105. Lines, 9 on a page. Extent, 3,120 ślokas. Character,
Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India.
Appearance, old. Prose. Correct.

Īśvaragītā-bhāṣhya. A commentary on an episode of the
Kūrma-purāṇa. By Vijnāna Bhikṣhu. In this episode Śūta expounds
to the sages assembled in the Naimisha forest the principles of the Vedānta
doctrine. It is obviously an imitation of the Bhagavadgītā, but it differs
from its archetype in dwelling exclusively on Vedāntism, instead of mixing
it with the Sāṅkhya and the Yoga doctrines. The text has already been
noticed, see vol. I, p. 257.

Beginning. ये मायया विगुण्या विरचया विश्वमग्रेः प्रविशन् वज्रयोऽभवदेकः ॥ आत्मा ।

यस्याश्च भिन्नमपि सर्वमभिन्नमहा मा मेऽपवर्पतु हृदो हृदयेऽखरोऽधो ॥

सर्ववैदान्तसाराद्यसंघादिष्वपि श्रुतिस्फुटं ।

भाष्यमीश्वरगीतायाश्चक्रे विज्ञानभिचुक्रः ॥

एतेन भगवद्गीतायाख्यापेक्षापि यास्यति ।

शब्दादिभेदमात्रेण गीतयोरसंभवात्ततः ॥

श्रीनारायणेन कूर्मरूपिणा शक्रादिभ्योऽखिलपुरुषार्थसाधने ज्ञानं कर्म च कूर्मपुराणे सम्यगुप-
दिष्टं तदेतत् सूत्रमुखादुपशृण्वन्तः श्रौतकादयो ज्ञानसारं विसृजन्तः श्रोतुकामाः पुनः सूत्रं पप्र-
च्छुरित्याह पुराणकर्ता व्यासदेवः । अथ कचुरिति यद्वचस्तदाह भवतेति ।

End. चातुर्वर्ण्येवात्राधिकारोऽस्ति ब्राह्मणेभ्यः विशेषत इदं वचं कर्मण्यं शूद्रस्य
तु पाठेऽधिकारो नास्तीति विशेषः ।

Colophon. इति कूर्मपुराणे ईश्वरगीताख्यपनिषत्सु विज्ञानभिचुक्रतभाष्ये दशमे-
ऽध्यायः । ईश्वरगीताभार्य समाप्तं ॥

विषयः । वेदान्तसाराद्यसंघादिष्वपि कूर्मपुराणान्तर्गते ईश्वरगीताया व्याख्यानं ॥

No. 2051. प्रश्नोपनिषदालोकः । Substance, country-made paper, 11½
× 3¼ inches. Folia, 17. Lines, 10 on a page. Extent, 544 ślokas.
Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government
of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Praśnopanishadāloka. A gloss on the Praśnopanishad, one of
the Upanishads of the Atharva Veda. By Vijnāna Bhikshu. The text
along with the commentary of Śaṅkara Āchārya and the gloss of
Ānandagiri has been printed twice, and the text has been translated into
English by Rājā Rāmamohan Rāya, Dr. Roer, Bābu Rājuarain Bose and
others.

Beginning. अथ प्रश्नोपनिषदाख्यायते ॥ ॐ केशी च भारद्वाज इत्यादि । प्रश्नोपा-
रणं सर्वविघ्नोपशमार्थं । शुकेशी नामतः भरद्वाजस्यापत्यं भारद्वाजः तथा शिवेरपत्यं शैब्यः सत्य-
कासो नामतः तथा मौन्यायणी नामतः गर्गस्यापत्यं गर्ग्यः तथा कौशख्यो नामतः अथल्लस्यापत्यं
आथल्लायनः तथा भृगोरपत्यं भार्गवः वैदर्भिर्नामतः तथा कबन्धी नामतः कत्यस्यापत्यं कात्या-
यनः ते च प्रसिद्धो एते षट्संख्या मुनयो ब्रह्मपरा वेदतत्परा ब्रह्मनिष्ठाः कार्यब्रह्मोपासकाः पञ्च
ब्रह्मान्वेषकाः ज्ञातुमदृक्ता बभूवुरित्यर्थः ।

End. ब्रह्मविद्यामम्यदायकं न नमस्कृत्यति नम इति दिव्यचनं समाप्तार्थं ॥

षष्ठः प्रश्नः ॥

Colophon. इति निजानभिज्ञाने वेदान्तालोके प्रश्नोपनिषदालोकः समाप्तः ॥

विषयः । प्रश्नोपनिषदाख्यानं ।

No. 2052. शास्त्रदीपिका । Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 388. Lines, 9 on a page. Extent, 9,871 slokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Sāstra-dīpikā. A commentary on the Mīmāṃsā aphorisms of Jaimini. By Pārthasārathi Miśra. The codex is very corrupt and defective.

Beginning. पुरुषाणां प्रथमश्रुतोल्लेखार्थक इति विरोधापत्तेः । तदुक्तं ।

End. तदेवं सुज्ञार्थं यदपि च निषिद्धं विलिख्य
तथा प्रत्याज्ञानं विविधमिदं वार्थं यदुच्यवसितं ।
क्षतस्त्वन्यस्याभ्युच्चयविधिरिति यन्नैव (?) सु
प्रयोगे यन्मादाः (?) त्वत् उपरिचिन्तां प्रकुरुते ॥

Colophon. इति श्रीपार्थसारथिनिरुचिरचित्तायां शास्त्रदीपिकायां दशमस्याध्यायस्या-
प्तमः पादः समाप्तः ॥

विषयः । मीमांसासूत्रव्याख्यानं । पुस्तकमिदं प्रथमे मध्ये शेषे च खण्डितं ॥

No. 2053. स्कन्दपुराणीय-अम्बिकाखण्डः । Substance, foolscap paper, 13 × 8½ inches. Folia, 232. Lines, 16—17 on a page. Extent, 11,740 slokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Ambikā-khaṇḍa of the **Skanda Purāṇa.** A part of the first or Māheśvara khaṇḍa of the seven divisions of the Skanda Purāṇa. The codex assigns it 216 chapters, and their contents are as follow :—1, Birth of Kārtikeya ; 2, Abstract of the work ; 3, Origin of the Naimisha forest ; 4, Prājāpatyābhisheka ; 5, Birth of Rudra ; 6, Lopping off of the heads of Brahmā ; 7, Restoration of the heads ; 8, Devas' visit to Rudra ; 9, Birth of Suvarṇāksha ; 10, Curse on Daksha ; 11, Penance of Umā ; 12, Alligators (?) ; 13, Marriage of Umā ; 14, Praise of marriage with Ś'iva ; 15, Benediction on Vāsishtha ; 16, Birth of Ś'akti, son of Vāsishṭha ; 17,

Curse on Kalmásapáda; 18, Rákshasa sacrifice; 19, Dispute between Váśishṭha and Viśvámitra; 20—24, Story of Nandi; 25, Marriage of Śiva; 26, Umá's request; 27, Gift of cattle, gold &c. to Śiva; 28, Worship of Śiva; 29, Kuvera's benediction on Pañchachūḍa; 30, Praise of Benares; 31, Do. of Dadhicha; 32, Destruction of Daksha's sacrifice; 33, Birth of Vṛisha; 34, Benediction on Upamanyu; 35, Do. on Sukeśa; 36—48, Description of various hells; 49, Philosophy expounded by Yama (*Yamagītā*); 50, Mutation of creation; 51, Praise of Sukeśa; 52, means of escaping from hell; 53, Penance of Durgá; 54—56, Brahmá's benediction on Durgá; 57, Story of the seven fowlers; 58, Kingdom of Brahmadaṭṭa; 59—68, Story of Kauśika; 69, Hara and Párvatī's tour to Mandára; 70—71, Story of Narasiṅha; 72, Birth of Skanda; 73, Do. of Andhaka; 75—76, Story of Hiranyáksha; 77, Sacrifice of the Asuras; 78 to 106, Wars of the Devas and Asuras; 107—108, Story of Varáha; 109, Departure of Mahádeva to Sumeru; 110, Fruits of gifts; 111, Penances; 112, Duties of women; 113—115, The churning of nectar; 116—121, Legend of the Dwarf incarnation; 122, Destruction of Sriñhikeya; 123, Story of Hariśchandra; 124, Story of Paraśuráma; 125, Worship of Vasudhá; 126—128, Story of the descent of the Ganges; 129—148, Wars of Devas and Asuras; 149—151, Story of Párvatī's accepting an Aśoka tree for a son; 152, Śiva expounds Dharma; 153, Story of Śiva's throat becoming blue; 154, On the propriety of rubbing ashes and dust on the body; 155, On Śiva's dwelling on burning grounds; 156, An offering of aromatic waters to Śiva; 157—159, Sacred edifices; 160, Feasts of Bhairava; 161, Birth of Vináyaka; 162, Birth of Skanda; 163, Devas repair to behold Skanda; 164, Mátrīś deputed by Indra to assassinate Skanda; 165, Battle between Skanda and Indra; 166—169, Skanda appointed generalissimo of the army of the Devas; 170—173, Destruction of Tárákásura; 174, Indra's address to Skanda; 175, Destruction of Mahisásura; 176, Thrones of Maheśvara; 177, Hymns in praise of do.; 178, Story of the messengers of Yama and Sañku; 179, Account of Kálanjara; 180—181, Story of reviving Yama; 182, Temples for gods; 183, Story of Bhadreśvara; 184, Fruit of reciting the name of Mahádeva in a Deodar forest; 185, Temples of gods; 186, Benediction on Maya; 187—195, Legend of Tripura; 196—197, Description and revival of Krauncha; 198—200, The wars of Pralháda; 201—206, Story of Himavat and the clipping of his wings; 207—216, Story of Pralháda's wars with Náráyaṇa and its consequences.

Beginning. हस्याननः सकलचन्द्रनिभैकदनः सर्वोत्पत्तिगणपतिर्भुजगोपनीती ।
 विघ्नानि नाशयतु लेख्यविधौ समासौ देवी च सा कमलिनी वरदा लक्ष्मीः ॥
 नमः परमदेवाय चैगुणविजितात्मने ।
 सर्वतो योगरूपाय संसारभारहेतवे ॥
 स्थितिसम्बोधसर्गाणां कर्त्रे हर्त्रे पुरारिणे ।
 षड्विंशाय पुराणाय सहादेवाय धीमते ॥
 प्रजापतेर्मेहाद्यत्रे गङ्गाकान्तिन्दित्तमे ।
 प्रथमे परमे पुण्ये ब्रह्मणे लोकवर्द्धनि ॥
 मुनयः संमितात्मानस्तपसा चीनकल्पयाः ।
 तीर्थसंज्ञानार्थाय पौर्णमास्यां कृताञ्जिकाः ॥
 पौराणिकमपश्यन् स्मृतं सत्यपरायणं ।
 स्नातमस्मिन् सहातीर्थे प्रणामार्थमुपागतं ॥
 दृष्ट्वा ते स्मृतमायातं ऋषयो हृष्टमानसाः ।
 स्वाख्यार्थान्नसर्वज्ञ तयोऽग्रे समकल्पयन् ॥
 स प्रणम्य ततः सर्वान् स्मृतस्नानं मुनिपुङ्गवान् ।
 प्रदत्तमासनं भजे सर्वधर्मागमार्थतः ॥
 तमासीनमश्चकन् मुनयस्ते समाहिताः ।
 ब्रह्मसत्त्वं पुरासीना नैमिवारणवासिनः ॥
 कथितं भरतास्थानं पुराणस्य पुरा त्वया ।
 तेन नः प्रतिभाषितं सात्वात् सत्यवतीसुतः ॥
 सर्वज्ञमपरायणं सत्यधर्मपरायणः ।
 द्विजपूजारतो नित्यं तेन शृत्वा त्वमर्हसि ॥
 भारताख्यानसदृशं पुराणाद् यदि शिष्यते ।
 तत्त्वं शृत्वाभि वै जन्म कर्त्तिकेयस्य धीमतः ॥
End. ते गृहीतारुषाः सर्वे बलवन्तो महासुराः ।
 मुक्षैत्युद्रप्रतिमानगो—बभूव भूरतितरां सुदुर्गमा ॥

Colophon. इति स्कन्दपुराणे एकाशीतिभाषायां संहितायामम्बिकाखण्डे प्रजाद-
 नारायणीये इन्द्रागमने समाप्तं । समाप्तीयमम्बिकाखण्डाख्यो ग्रन्थः ।

विषयः । अत्र १ मे अध्याये, कर्त्तिकेयोद्भवप्रश्नः । १ ये, अनुक्रमिका । २ ये, नैमिषोत्प-
 तिकथनं । ४ र्थे, ब्रह्मणः प्राजापत्याभिवेकः । ५ मे, रुद्रीत्यतिः । ६ ठे, ब्रह्मणः शिरस्त्रेदनदृष्टान्तं ।
 ७ मे, कपालसंस्थापनं । ८ मे, देवैः रुद्रदर्शनविवरणं । ९ मे, सुवर्णाद्योत्पत्तिवर्णनं । १० मे, दत्त-

शापवर्जनं । ११ शे, उमातपस्यावर्जनं । १२ शे, ग्राह्यादुबालमोक्षं । १३ शे, उमापरिणयनं ।
 १४ शे, उमाविवाहस्तवः । १५ शे, वशिष्ठवरप्रदानं । १६ शे, शक्तिनामकवशिष्ठपुत्रोत्पत्तिः ।
 १७ शे, कल्पापपादशापविवरणं । १८ शे, राक्षसचनिरूपणं । १९ शे, वशिष्ठे विश्वामित्रेण वैरनि-
 वर्जनं । २० शे, नन्दितपःप्रवेशः । २१ शे, नन्दिना महादेवस्तुतिः । २२ शे, ज्येष्ठरक्षेचकथनं ।
 २३ शे, नन्दीश्वराभिषेकार्थं महादेवेन इन्द्रादिदेवताकानं । २४ शे, नन्दीश्वराभिषेकस्तुतिकथनं ।
 २५ शे, नन्दीश्वरविवाहकथनं । २६ शे, मावा मेनया कथितां पतिनिन्दां श्रुत्वा दुःखिता पार्वती
 शिवसमीपमागत्य सर्वमाविशकार इत्यादिविवरणं । २७ शे, शिवाय गो-हिरण्यादिदानफलं ।
 २८ शे, शिवपूजाविधिः । २९ शे, कुबेरपञ्चचूडावरप्रदानं । ३० शे, वाराणसीमाहात्म्यं । ३१ शे,
 दधीचमाहात्म्यं । ३२ शे, दक्षयज्ञविनाशवर्जनं । ३३ शे, दण्डात्यतिवर्जनं । ३४ शे, उपमन्युवरप्र-
 दानं । ३५ शे, सुकेशवरप्रदानं । ३६ शे, पिष्टप्रश्नः । ३७ शे, नरकभङ्गाकीर्तनं, नरकसीतिवर्जनञ्च ।
 ३८ शे, शास्त्रीनामनरकवर्जनं । ३९ शे, कालस्तनकनरकवर्जनं । ४०, कुम्भीपाकनरकवर्जनं । ४१,
 अग्निपञ्चवनाख्यनरकवर्जनं । ४२, वैतरणीनरकवर्जनं । ४३, अमोघनरकवर्जनं । ४४, पद्माख्य-
 नरकवर्जनं । ४५, महापद्माख्यनरकवर्जनं, रौरवनरकवर्जनञ्च । ४६, महारौरवनरकवर्जनं ।
 ४७, तमोनामनरकवर्जनं । ४८, तमस्तमोनामनरकवर्जनं । ४९, यमश्रीताकथनं । ५०, संसारप-
 रिवर्तनकथनं । ५१, सुकेशमाहात्म्यं । ५२, नरकाभावोपायवर्जनं । ५३, दुर्गातपोवर्जनं । ५४,
 ब्रह्मप्रयाणहत्तानं । ५५, ब्रह्मगमनहत्तानं । ५६, दुर्गावरप्रदानं । ५७, सप्तधाघोषाख्यानं । ५८,
 ब्रह्मदत्तस्य राशौ हत्तानं । ५९, कौशिकीसम्भववर्जनं । ६०, कौशिक्या विन्ध्यगिरिगमनहत्तानं ।
 ६१, दैत्योद्योगवर्जनं । ६२, सुन्ददैत्यवधवर्जनं । ६३, असुरविजयवर्जनं । ६४, असुरोद्यमवर्जनं ।
 ६५, ६६, देव्या कौशिक्या सह असुराणां युद्धहत्तानं । ६७, कौशिक्यभिषेचनं । ६८, कौशिकी-
 देहसम्भवा या दैव्यस्ता देशेषु नगरेषु च देवा न्यवेशयन् इत्यादिहत्तानं । ६९, पार्वत्या सह हरस्य
 मन्दरगमनहत्तानं । ७०, ७१, नारभिन्देन हिरण्यकशिपुवधहत्तानं । ७२, स्कन्दोत्पत्तिवर्जनं । ७३,
 अश्वकोत्पत्तिविवरणं । ७४, अश्वकवरप्रदानं । ७५, हिरण्याक्षस्य स्रुपुप्रवेशहत्तानं । ७६, हिर-
 ण्याक्षस्य सभाप्रवेशहत्तानं । ७७, असुरोद्यमवर्जनं । ७८—१०६, अष्टमस्तथायावधि षड-
 त्तरशताध्यायपर्यन्तं देवासुरयुद्धवर्जनं । १०७, वराहोत्सववर्जनं । १०८, वराहप्रयाणहत्तानं ।
 १०९, महादेवस्य सुमेधगमनहत्तानं । ११०, दानफलनिरूपणं । १११ एकभक्तादित्रतफल-
 कथनं । ११२, स्त्रीणां धर्मेनिरूपणं । ११३, अस्मत्तात्त्ववर्जनं । ११४, अस्मत्तमन्त्रे नीलकण्ठो-
 पाख्यानं । ११५, विष्णुना अस्मत्तेऽपहृते असुरैः सह देवानां युद्धं । ११६, ११७, वासनप्रादु-
 र्भावः । ११८, शुक्रवाचवर्णनादः । ११९-१२०-१२१, वासनप्रादुर्भावे तीर्थयात्रावर्जनं । १२२,
 सैन्धिकेयवधवर्जनं । १२३, हरिश्चन्द्रनिर्देशः । १२४, महादेवात्परशुरामवरप्राप्तिवर्जनं । १२५,
 वसुधाप्रतिष्ठावर्जनं । १२६, १२७, १२८, गङ्गावतरणहत्तानं । १२९—१४८ ऊर्ध्वशिखरदधिक-
 शताध्यायावधि अष्टचत्वारिंशदधिकशताध्यायपर्यन्तं अश्वकादसुरपराजयहत्तानं । १४९, १५०,

१५१, पार्वत्या पुत्रत्वेनाशेकतरोः परिपक्षदृष्टान्तं । १५२, श्रुतिनो धर्मपद्धतिकथनं । १५३, महादेवकण्डस्य विषाग्नीललकथनं । १५४, भस्मरजसः कथं विलेपनत्वं इति पार्वतीप्रश्ने शिवोत्तरं । १५५, जगत्प्रभोक्तव कथं श्रमभानवासितं इति पार्वतीप्रश्ने शिवोत्तरं । १५६, सुगन्ध-जलादिना शिवस्त्रापनफलकथनं । १५७, १५८, १५९, पुण्यायतनफलं । १६०, भैरवोत्सवकथनं । १६१, विनायकोत्पत्तिः । १६२, स्कन्दोत्पत्तिः । १६३, स्कन्ददर्शनार्थं देवादीनामागमनदृष्टान्तं । १६४, स्कन्दविनाशार्थं इन्द्रेण मालगणप्रेरणं । १६५, स्कन्देन सद्य इन्द्रस्य युद्धदृष्टान्तं । १६६, १६७, स्कन्दस्य देवसेनापतिलविवरणं । १६८, स्कन्दाभिषेकवर्णनं । १६९, स्कन्दाभिषेकव्याघेधः । १७०, १७१, १७२, तारकातुरवधविवरणं । १७३, स्कन्दं प्रतिइन्द्रवाक्यं । १७४, सच्चिदात्तुरवध-विवरणं । १७५, मच्छेचरनामः । १७६, मच्छेचरकृतिः । १७७, क्षीणायुषं चेतमानेतुमागतानां यमदूतानां शङ्कुकर्णेन प्रत्याख्यानं । १७८, कालझरायतनदृष्टान्तं । १७९, १८०, यमसङ्घीवनदृष्टान्तं । १८१, देवायतनोद्देशः । १८२, भद्रेचराख्यानं । १८३, देवदाखने महादेवस्नानमाचक्ष्मा-वर्णनं । १८४, आयतनवर्णनं । १८५, मयवरदानं । १८६, विपुलवर्णनं । १८७, —१८८, अष्टा-शीत्यधिकशताध्यायात् पञ्चनवत्यधिकशताध्यायपर्यन्तं विदुरवधदृष्टान्तं । १८९, कौशवधवर्णनं । १९०, कौशसङ्घीवनं । १९१, १९२, प्रज्ञादयुद्धं । १९३, प्रज्ञादविजयः । १९४, हिमवत्-सम्भाषणं । १९५, गिरिवाक्यं । १९६, १९७, गिरिपक्षच्छेददृष्टान्तं । १९८, मेघोत्पत्तिः । १९९, पक्षच्छेदनदृष्टान्तवर्णनफलं । २००, २०१, नारायणेन सद्य प्रज्ञादयुद्धोद्योगः । २०२, अनुज्ञाद-वधदृष्टान्तं । २०३, नारायणेन चक्रच्छिष्टवर्णनं । २०४, प्रज्ञादामरवज्रमः । २०५, परमदैवतवर्णनं । २०६, दानवैः सद्य देवानां युद्धदृष्टान्तं । २०७, प्रज्ञादतपस्वरणं । २०८, असुरप्रयाणोत्थातविव-रणं । २०९, प्रज्ञादनारायणयुद्धे इन्द्रागमनदृष्टान्तं ॥

No. 2054. यतीन्द्रमतदीपिका । Substance, country-made paper, 13 × 5½ inches. Folia, 25. Lines, 11 on a page. Extent, 937 ślokaś. Character, Nāgara. Date, Sm. 1894, Sk. 1759. Place of deposit, Calcutta, Governmen of India; also another copy at Berhampur, Bābū Rāmadāsa Sena. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Yatindramata-dīpikā. A summary of the dualistic form of the Vedānta doctrine. By S'rīnivāsādāsa, son of Govinda Kchārya. The work is divided into 10 chapters, and treats of (1) Perception; (2) Inference; (3) Testimony; (4) Nature; (5) Time; (6) Eternal attributes; (7) Intellect; (8) Created beings; (9) God; and (10) Immateriality.

Beginning. श्रीवेङ्कटेशं करिष्येन्नार्थं श्रीदेवराजं घटिकाद्रिमिहम् ।

छप्तेन साकं यतिराजमीडे क्षप्ते च दृष्टान् मम देशिकेन्द्रान् । १ ।

यतीश्वरं प्रणम्याहं वेदान्तार्थं मज्जगुहं ।

करामि बालबोधार्थं यतीन्द्रमतदीपिकां ॥ २ ॥

श्रीमन्नारायण एव चिदचिदिदिशिष्टाद्वैतं तत्त्वं भक्तिप्रपत्तिभ्यां प्रपन्नः स एव उपायः । अष्टावक्रतद्देशविशिष्टः स एव प्राप्य इति वेदान्तवाक्यैः प्रतिपाद्यतां व्यास-बोधायन-गुहदेव-भाव-वि-ब्रह्मानन्दि-द्रविडाचार्य-श्रीपराङ्मुखाय-यामुन-मुनियतीश्वरप्रभृतीनां मतानुसारेण बाल-बोधार्थं वेदान्तानुसारिणी यतिपतिमतदीपिकाया शारीरकपरिभाषा सा र्थ्यैकपावलम्बि-नामया यथामति संग्रहेण प्रकाशयते ।

End. वस्तुतस्तु वेदान्तानां चिदचिदिदिशिष्टाद्वैतमेकमेव ब्रह्मेति तात्पर्यं अत एव चिदचिदिदिष्टं ब्रह्मैकमेवेति मत्ता भगवान् वादरायणः अयानो ब्रह्मजिज्ञासेत्युपक्रम्य तमेव प्रकारं निरूपितवान् अतः चिदचिदिदिशिष्टो ब्रह्मब्रह्मवाक्यो विष्णुवाक्यः परब्राह्मदेवो नारायण एवैकं तत्त्वमिति विशिष्टाद्वैतवादिनां दर्शनमिति सिद्धं ॥

इति विविधविचित्रं मानमेयं प्रकाशं घनगुहवरदासेनोक्तमादाय शास्त्रं ।

यतिपतिमतदीपं वेदवेदान्तसारं स भवति सतिमान् यः सत्कटाक्षैकलक्ष्यः ॥

Colophon. इति श्रीवाष्णुकुलतिलकश्रीमन्महायस्य प्रथमदासेन श्रीमद्वेङ्कटेश्वरि-नाथपदकमलवैवापरायणस्वामिचिफ इन्द्रापुष्करिणीशोभि बन्दार्थेच्छनुना श्रीनिवासदासेन विर-चितायां यतीन्द्रमतदीपिकायामद्रव्यपरिच्छेदो नाम दशमोऽवतारः ॥

विषयः । श्रीमन्नारायण एव चिदचिदिदिशिष्टाद्वैतं तत्त्वं इति प्रतिपाद्यतां व्यास-बोधायन-गुहदेव-भाव-वि-ब्रह्मानन्दि-द्रविडाचार्य-श्रीपराङ्मुखाय-यामुन-मुनियतीश्वरप्रभृतीनां मतानुसारेण बालबोधार्थं संचिपतो दशभिः परिच्छेदैर्वेदान्तमततात्पर्यं कथनं । तत्र १—मे परिच्छेदे, प्रत्यक्षनिरूपणं । २—ये, अनुमाननिरूपणं । ३—ये, शब्दनिरूपणं । ४—र्थे प्रकृतिनिरूपणं । ५—मे, कालनिरूपणं । ६—उत्ते नित्यविभूतिनिरूपणं । ७—मे, बुद्धिनिरूपणं । ८—मे, जीवननिरूपणं । ९—मे, ईश्वरनिरूपणं । १०—मे, अद्रव्यनिरूपणं ॥

No. 2055. दीपप्रकाशः । Substance, country-made paper, 9 x 4½ inches. Folia, 42. Lines, 8—10 on a page. Extent, 1,036 ślokas. Character, Nārga. Date, Sm., 1785. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Dīpa-prākāśa. On dedication of lighted lamps to the goddess Rājārājesvarī according to Tāntric rules. By Premanidhi Śarmā.

Beginning. अगाधापताञ्जेलक्षणकरणे सुन्दरतरी

हरीभृवोऽरातिशयसमञ्जसानमयने ।

करी मन्त्रांमन्त्रांस्तुल्यभतरीभूतधियया-

दरीदाहप्रेस्वामिह जयति दीपाद्यकहरिः ॥ १ ॥

End.

यस्योद्योतमती सती गुणवती माता पितोमापति-

नामप्रेमनिधीति पन्थकुलभूः कुर्माचलो जन्मभूः ।

सूपास्यं कृतवीर्यजाद्यजपदं भूभक्तलैवमभू-

वृत्त्यानन्दवनेऽमुना निवसता दीपप्रकाशः कृतः ॥

Colophon. इति श्रीप्रेमनिधिश्चर्धनिर्दिता दीपप्रकाशः सम्पूर्णतामगमत् ॥

विषयः । तन्त्रोक्तनियमेन श्रीराजराजेश्वरोद्देश्यकदीपदानविधिकीर्तनं ॥

No. 2056. शब्दप्रकाशः वा दीपप्रकाशटिप्पणम् । substance, country-made paper, 9 × 3½ inches. Folia, 120. Lines, 10 on a page. Extent, 3,210 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

S'abdaprakāśa alias Dīpaprakāśa-tippaṇa. A commentary on the work noticed under the last preceding No. by the author himself.

Beginning. प्रणम्येष्टदेवं शिवादेरपीष्टप्रदं राजराजेश्वराख्यं रमेशं ।

सदीपप्रकाशस्थितस्तुष्टिशब्दप्रकाशं तनोम्यद्य बालानुरोधान् ॥ १ ॥

अथ नानातन्त्रग्रन्थालोचनतद्वाक्यादिकरणकौशपरिचारेण श्रीराजराजेश्वरोपासकजनश्रेष्ठी-भूरीशोपकारादिद्वारा श्रीखेष्टदेवोपासनाप्रसादमाकाङ्क्षमानो दीपप्रकाशनामानं साहसदीप-प्रकाशकतयान्वये शिखरिणीसुगंधराशाहूलविक्रीडितवन्द्योनिवस्योक्तसमुदायाद्यकं पन्थं चिकीर्षुक्षैमाप्रतिप्रतिबन्धकप्रत्युद्युहविध्वनयै खेष्टदेवस्य दीपप्रियतया तदाद्यकतया स्मरण-स्याधिकतरं प्रसादकलभमिष्येत् दीपप्रकाशनिर्माणे दीपाद्यकतयैव स्मरणस्योचिततमजं मत्वा च तथा स्मरणमस्माराद्याद्यकं मङ्गलं कृत्वा शिष्यशिष्यायै निवशति । अगाधेत्यादि ।

End. अस्ति हि उत्तरस्यां दिशि मुक्तिचेवसविधे ता + मेतिप्रसिद्धपर्यंतदेशाना-मधिपतिः श्रीमल्लैवमदेवस्यदीयद्यप्राप्तभूमिदृष्टिभ्यामव्रवत्तादिमौल्यपूर्वकं काष्ठां निवसतेति वर्तुलार्थः । तथा च जन्मस्थानं भिन्नं दृष्टिस्थानं भिन्नं निवासस्थानञ्च भिन्नं पन्थकर्तव्यं दीप-

प्रकाशः दीपस्य पूर्वोपदिष्टस्य प्रकाशः प्रकटनं दीपप्रकाशनामा प्रत्यक्ष लताऽनुष्ठिता बुद्धिपूर्वके
न लक्षणाज्ज्ञात इत्यर्थः ।

इत्थं शब्दप्रकाशस्वरणकवलयया राजराजेश्वरस्य
स्वीयाभीष्टार्थदातुर्नगजलघिरसच्छाशके भाषभावे ।
छव्याष्टम्यां प्रपूर्णः परपरवचिराशंस्य नाभावबोधो
मूलं मूलस्य यद्वादरणमिच्छ परं त्वसि मंचेपमाचं ॥ १ ॥
अस्माभिः सकलः प्रयोग उदितो रत्नाकरे स्पष्टतो
मूलं भग्नितरङ्गिनीत्यभिहिते पन्थेऽखिलं दर्शितं ।
तत्संक्षेपवचिप्रतोयफलके दीपप्रकाशे स्थिता
कृष्टा शब्दततिः प्रकाशिततरायां साम्प्रतं निर्मिता ॥ २ ॥
भास्वाद्यर्थं नृणां सप्ताहानुष्ठितादितो पन्थात् ।
दीपप्रकाशकर्तुर्नवासाध्यं किमप्यसि ॥ ३ ॥
दीपप्रकाशे हि मनोऽस्ति यस्य शब्दप्रकाशेऽपि मनोऽस्तु तस्य ।
शब्दप्रकाशेन विना न नृणां दीपप्रकाशे भविता प्रवेशः ॥ ४ ॥
यस्योद्योतमती सती गुणवती माता पितोमापति-
र्नाम प्रेमनिधीति पन्थकुलभूः कुर्माचलो जन्मभूः ।
सूपास्यं कृतवीर्यजात्मजपदं भूभक्तलैवसम्भू-
ष्ट्यान्न्दवनेऽमुना निवसता शब्दप्रकाशः कृतः ॥ ५ ॥

Colophon. इति श्रीमत्प्रेमनिधिश्मर्मानिर्मितदीपप्रकाशटिप्पणभूतशब्दप्रकाशपन्थः
सम्पूर्णः ॥

विषयः । संहतदीपप्रकाशस्मिन्कृष्टशब्दार्थानां प्रकटीकरणं ।

No. 2057. योगशास्त्रं । Substance, country-made paper, 11 $\frac{1}{2}$ × 4 $\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 126 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India ; also another copy at Murshidābad, Jāpharaganj, Gopāladāsa Mahanta. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Yoga-śāstra. A brief exposition of the Yoga aphorisms of Patanjali. The codex is defective, and the name of the author of the work cannot be made out.

Beginning. (आद्यपत्रं नास्ति) । धिगमोत्तरापाद्याभावस्य व्यचिन्त्यामुन (?) संग्रह-
प्रमादालस्याविरति-भान्निदर्शनान्मूलभूमिकत्वानवस्थितत्वानि ।

End. कैवल्यं स्वरूपप्रतिष्ठा वा चितिशक्तेरिति ।

Colophon. इति योगशास्त्रे कैवल्यपादस्यतुर्थः ॥ समाप्तः ।

विषयः । पातञ्जलयोगसूत्रतत्पर्यविषयीभूतार्थस्य संक्षेपेण कथनं ॥

No. 2058. योगमणिप्रभा वा पातञ्जलयोगसूत्रवृत्तिः । Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 60. Lines, 9 on a page. Extent, 1,134 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Yogamaṇi-prabhā. A commentary on the Yoga aphorisms of Patañjali. By Rāmānanda Sarasvatī, pupil of Govidānanda. It follows the Pātanjala-bhāṣhya.

Beginning. वन्दे क्लेशाद्यसंस्पृष्टं पुराणपुराणं हरिं ।

प्रकृत्या क्षीतया युक्तं योगेशं योगदायिनं ॥

पतञ्जलिं सूत्रकृतं प्रणम्य व्यासं मुनिं भाष्यकृतञ्च भक्त्या ।

भाष्यानुगां योगमणिप्रभाख्यां इति विधास्यामि यथा मतिश्च ॥

इह खलु भगवान् पतञ्जलिः प्रेक्षावत्प्रह्लादशक्तप्रतिपाद्यं दर्शयति ॥

अथ योगानुशासनम् ॥

End.

वक्ताञ्च प्रमादनिरतः क्व वात्सल्यं गुरोरिदं ।

नूनं सदात्मनां दीने क्षतस्थितं लपान्वितं ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्रजकाचार्ययोगेविन्दानन्दभगवत्पूज्यपादशिष्य-
श्रीरामानन्दसरस्वतीकृतौ पातञ्जलसूत्रवृत्तौ योगमणिप्रभाख्यायां कैवल्यपादस्यतुर्थः समाप्तः ॥

विषयः । पातञ्जलयोगसूत्रस्य भाष्यानुगतवाक्यानि ॥

No. 2059. पथ्यापथ्यविबोधकः । Substance, country-made paper, $9 \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 118. Lines, 8—10 on a page. Extent, 3,729 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1767. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Pathyápathya-vibodhaka. On diet and regimen. By Keya-
deva Paṇḍit, a Vadya by caste.

Beginning. नन्वेकं विश्वरूपं विभुवनशरणं स्वर्गमोक्षैकहेतुं

शशुं वामदेताश्च व्यवहरति यथा विश्वमेतद्वितानं ।

यस्य ध्यानप्रसादात् प्रभवति पुरुषः सर्वकार्यस्य सिद्धिं

कर्तुं तं देववन्द्यं स्फुरद्गुणवरस्फुरद्गारं गणेशं ॥ १ ॥

भारद्वाजपवित्रमोचतिस्तकः श्रीपद्मनाभोऽभव-

द्देव्याकृतिनाटकामकयास्तुक्कारपारङ्गमः ।

तत्पुत्रो गुणभूषितः समभवत् श्रीशार्दुलामा भिषक्

येन प्राणिरदो गदैरपहृतोऽसौ सर्वविद्यास्तयः ॥ २ ॥

तत्पुत्रः केयदेवोऽस्ति वैद्यशास्त्रविशारदः ।

मणिरत्नाकरो येन कृतोऽस्त्यो नाम सागरः ॥

नामरत्नाकरोक्तानां द्रव्याणाञ्च रसादिषु ।

पन्थायं क्रियते तेन पथ्यापथ्यविवोधकः ॥ ३ ॥

End.

चोच्चः कानिर्बलं पुष्टिकुटिसूपचयः स्मृतः ।

Colophon. इति श्रीवैद्यकेयदेवपण्डितविरचिते पथ्यापथ्यविवोधके निम्नवर्गोऽष्टमः
सम्पूर्णोऽयं ॥

विषयः । पथ्यापथ्यविवेचनं ॥

No. 2060. न्यायकुसुमाञ्जलिप्रकरणम् । Substance, country-made
paper, 13½ × 6½ inches. Folia, 37. Lines, 13—14—15—18 on a page.
Extent, 2,358 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit,
Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Correct.

Nyāya-kusumāñjali-prakarana. A polemical disquisition on
the existence of God, refuting all atheistical doctrines. By Udayana
Āchārya. The work comprises a metrical portion, and a prose para-
phrase. The former has been published with a translation into English
by Professor E. B. Cowell. The latter is scarce. The codex under notice
contains both the parts.

Beginning. सत्यस्य प्रसरः सतां परिसक्तप्रोद्वाधवदोऽसुवो

विश्रालो न विमर्दनेऽस्त्यतरसप्रसन्नमाधीकभूः ।

ईशस्त्वैव निदेशितः पदयुगे भङ्गायमानं धम-

चेतो मे रमयन्विभ्रमनघः न्यायप्रसूनाञ्जलिः ॥

स्वर्गापवर्गयोर्मागसामनन्ति मनीषिणः ।

यदुपास्मिन्सवच परमात्मा निहृद्यते ॥

End.

इत्येव नीतिकुसुमाञ्जलिप्रकरणं समाप्तं ।

येद्वास्येदपि च दक्षिणवासकौ द्वौ ।

नौ वा ततः किमसरेश्वरगुरुर्गुरुस्तु

प्रीतोऽस्त्वनेन पदपीठममर्षणेन ॥

Colophon. इत्याचार्यवीरभट्टदयनविरचितन्यायकुसुमाञ्जलिप्रकरणं समाप्तं ।

विषयः । ईश्वरे विप्रतिपन्नानां चार्वाक-मीमांसक-सौगत-दिगम्बर-साङ्ख्यानानां मतं श्रीम-
दुदयनाचार्येणानेन गद्य-पद्योभयद्वयेन प्रबन्धेन निराकृतं ।

No. 2061. यजुर्वेदः । Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 81. Lines, 11—12 on a page. Extent, 2,065 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1811. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Yajurvallabha. This is a part of the 'Āhnikā-paddhati,' a comprehensive work on the duties of householders. By Viṭṭhala Dīkṣhita. The part under notice comprises three chapters, and treats of, 1st, daily religious duties, 2nd, the sacraments, (*sañakāras*) 3rd, Adhāna or domestic fire worship. All those have been treated according to the rules of the Yajur Veda.

Beginning. योगिनो यं प्रपश्यन्ति हृदाकाशे सनातनं ।

+++++ वन्दे देवकीनन्दनं हरिं ॥

अस्मान् कर्मसंस्कारावाहिकं प्रथमं ततः ।

संस्कारदीनावसथं विभिः काष्ठैरहं जुवे ॥

End.

ततो ब्राह्मणभोजनं संकल्पयेत् । इत्याद्यवधपद्धतिः समाप्ता ॥

Colophon. इति श्रीविठ्ठलदीक्षितनिबद्धायामाहिकपद्धतौ यजुर्वेदमाह्वार्यां चावस-
थ्याधानं सपरिकरं नाम तृतीयः खण्डः समाप्तः ॥ ३ ॥

विषयः । अत्र खण्डत्रयं वर्तते तत्र प्रथमे यजुर्वेदाह्वार्याधिकृत्यप्रयोगः । द्वितीये यजुर्वे-
दाह्वार्याधिकृत्यप्रयोगः । तृतीये यजुर्वेदाह्वार्याधिकृत्यप्रयोगः ॥

No. 2062. हौत्रिकपद्धतिः, यजुर्वेदोक्ता । Substance, country-made paper, 8½ × 4 inches. Folia, 38. Lines, 8 on a page. Extent, 592 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1705. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Hautrika-paddhati. A guide-book for the performance of the Hautrika or fire sacrifices according to the Yajur Veda. Anonymous.

Beginning. 'हौत्रं करिष्यत् संचरेण प्रविश्यापश्चनीयं ।

End. आवा वा तदुपांशु तदुपांशु ॥

Colophon. इति यजुर्वेदिके हौत्रिके पद्धतेऽध्यायः ।

विषयः । यजुर्वेदोक्तहौत्रिककर्माप्रपञ्चनं ।

No. 2063. देवीमाहात्म्य-टीका । Substance, country-made paper, 15 × 4 inches. Folia, 92. Lines, 7 on a page. Extent, 2,598 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Lalagola, Post Dighápati, Zilá Rájasáhi, Bábu Táránátha Ráya Chaudhuri. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Devímáhátmya-tiká. A commentary on the Chandí section of the Márkaṇḍeya Purána. By S'añkara S'armá.

Beginning. श्रीदुर्गायाः पदं नत्वा श्रीमच्छंकरशर्मणा ।

देवीमाहात्म्यटीकेषु क्रियन्ते शिष्टसम्प्रदायाः ॥

पूर्वं भगवद्वादरायणमुनेः शिष्यो जैमिनिर्नाम मुनिर्भारतविषये सन्दिग्धमना मार्कण्डेयं सम्प्रदायस्य भो मुनेभारतविषयेऽस्मत्सन्देहो दूरीक्रियतामित्यवदत् । — — — — —

— — — पविण कचुः—मार्कण्डेय सवाक्षेत्यादि ।

End. सार्वभौमविता मनु रिति पुनरावृत्तिः समाप्तिं द्योतयति सम्प्रदायसम्प्रदायः ॥

Colophon. इति देवीमाहात्म्यटीका समाप्ता ।

विषयः । मार्कण्डेयपुराणीयदेवीमाहात्म्यकाव्याख्यानं ।

No. 2064. अमरकोषमाला । Substance, country-made paper, 15 x 4 inches. Folia, 250. Lines, 6 on a page. Extent, 5,906 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Lālagola, Post Dighāpati, Zilā Rājasābī, Bābu Tārānātha Rāya Chaudhuri. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Amarakosha-mālā. A paraphrase of the 'Nāmaliṅgā nuśāsana' of Amara Siṅha. Author's name not made out. The work has been written in accordance with the rules of the Kalāpa-vyākaraṇa.

Beginning. अनादिमथान्तमनीशमीशं प्रणम्यत + + दम् गिरिश ।

निर्वाद्योगाद्येकमूललीनां निबध्य कुर्वीऽमरकोषमालां ॥

उपाया बहवः सन्ति निबन्धाः पाणिनेर्दिष्टा ।

तथापि सादृशां यतः खलु कालापतुष्टये ॥

अत्र पञ्चारम्भे शिष्टाचारमिद्वयमशेषविद्वज्जिज्ञासाद्यैश्च अभीष्टदेवतायाः सेवनापदेशेन प्रणामं दर्शयति यस्त्येति । हे धीराः स विष्णुः सेवतां भवद्भिरिति शेषः । इत्यादि ।

Colophon. समाप्तिस्त्वचकवाक्यं नांस्त ।

विषयः । अमरकोषव्याख्यानं ।

No. 2065. दत्तकविवेकः । Substance, country-made paper, 18 x 3 inches. Folia, 4. Lines, 5 on a page. Extent, 75 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Lālagolā, Post Dighāpati, Zilā Rājasābī, Bābu Tārānātha Rāya Chaudhuri. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Dattaka-viveka. A summary of the laws relating to adoption. By Sūlapāṇi. It is one of several treatises the author wrote under the generic name of *Viveka*. He lived in the middle of the 12th century, and was a judge in the court of Lakshmana Sena, of Bengal.

Beginning. अथ दत्तकविवेकः । नव याज्ञवल्क्यः ।

दद्यान्माता पिता वा यं स पुत्रो दत्तको भवेत् ॥

मनुः । माता पिता वा दद्यातां यमद्विः पुत्रमापदि ॥

सदृशं प्रीतिमंयुक्तं स पुत्रो दत्तिसः सुतः ॥

प्रीतिमंयुक्तमित्यनेन वयोऽधिकपुत्रदाने पुत्रानुसृत्यपेक्षा प्रापिता । इत्यादि ।

End. मञ्जुतस्य कृतस्य वर्णमोचं भवत्युत ।
 अथ देया तु कन्या स्यात् तद्वर्णस्य युधिष्ठिर ॥
Colophon. इति श्रुतपाणिनतदन्तकविवेकः समाप्तः ।
 विषयः । दन्तकपुत्रपञ्चककर्तव्यतातदधिकारादिनिरूपणं ।

No. 2066. छन्दोमञ्जरीटीका । Substance, foolscap-paper, 16 × 4 inches. Folia, 18. Lines, 6 on a page. Extent, 446 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Lālagola, Post Dighāpati, Zilā Rājāsāhi, Bābu Tārānātha Rāya Chaudhuri. Appearance, new. Prose. Correct.

Chhando-manjarī-ṭikā. A commentary on the *Chhando-manjarī*, an elementary treatise on versification. By Dātārāma.

Beginning. नत्वा वामीचरीपदं चतुर्वर्गफलप्रदं ।
 छन्दोमञ्जरीटीका दातारामेण तन्यते ॥
 यद्यस्याः कतिधा व्याख्या व्याख्याताः पूर्वस्मिन्निभिः ।
 तथापि बाह्येनायमस्याप्याख्यायतेऽधुना ॥

यन्प्रकारेण यन्वस्य भङ्गीकृतकृष्णलीलावर्णनप्रधानतया महाकाव्यत्वादादौ शिष्टानुशिष्टो-
 चितेष्टदेवतानमस्काररूपं सङ्गलं वस्तुनिर्देशश्च कृतः । सर्ववन्धो महाकाव्यमुच्यते तस्य लक्षणं ।
 आशीर्नमस्क्रिया वस्तुनिर्देशो वापि तन्मुखमित्युक्तेः ।

यन्वन्तु मञ्जरीत्वेन परिकल्प्य महाकविः ।
 गङ्गादास्यकारेणैव सारकैः षडभिरन्वितं ॥

देवमित्यादि ।

End. भारद्वाजोक्तिः । हरिः श्रीकृष्णो जयति जयतु तुष्टानि निः । किम्भूतः, गुर्वजने
 विलोकाद्दृष्ट्वा जलदखनाकुलावक्रवीरमष्टेपोत्तं—

Colophon. परिसमाप्तिवाक्यादिकं नास्ति ।

विषयः । गङ्गादासकृतछन्दोमञ्जर्या व्याख्यानम् ।

No. 2067. शक्तिक्रमः । Substance, country-made yellow paper, 14 × 3 inches. Folia, 105. Lines, 5 on a page. Extent, 1,503 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Lāṭora, Zilā Rājāsāhi, Kumār Yogendranātha Rāya. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

S'akta-krama. A summary of Tāntric rituals. By Puṇṇānanda Paramahansa. The work is divided into 7 chapters, and treats of all

the leading rites and ceremonies which the followers of the S'ákta sect of the Trántrics are required to perform.

CONTENTS: I. Proper place for Ekaliṅga. The Kúrmachakra diagram. Corpses, their varieties. Internal worship. Offering of water to the manes. Offering of Arghyas. Rosaries. The great internal worship. The great yajña.

II. Classification of worshippers. *Divya* or Celestial class. *Vira* or heroic class. *Pashu* or animal class. Listening, contemplation, &c. Means of knowing one's self. True knowledge. Conduct of the class called *Chína* or Chinese. Duties of Kaulas. Rules regarding the five M.'s S'akti defined. Routine of Kaulas. Duties on particular occasions.

III. Worship of virgins of different ages. Sacrifice of she-jacks. Worship of Kula. Recounting of rosaries. Sanctification of rosaries. Drinking for pleasure prohibited. Worship without spirituous drinks condemned.

IV. Purification of articles of worship. Identity of one's self. Articles of worship derived from bastards, &c.

V. The rite of Vijayá. Hermitage. Worship of shoes. Form of Kámakalá. Secret worship. Purificatory rites. Rites on cremation grounds. Rite called Níla.

VI. Rites for becoming Vira. Worship of S'akti. Praise of nonduality.

VII. Diabolical rites for causing stupefaction, subjugation, &c. &c.

Beginning. नत्वा श्रीपरदेवताकुसुमं शास्त्रकर्म कामदं

पूर्णानन्दयतिस्त्वेति शिवयोगानुसारकमात् ।

श्रीदीचागुहपादपद्मयुगलशानात्मनो निर्मलो

द्वैतज्ञानविनाशनाथ विदुषामामेदं प्रथये ॥

सहस्रारे सहस्रपद्मे प्रातः शिरसि निर्मले ।

पूर्वेन्दुमण्डलशुक्ले शुद्धस्फटिकसमिधम् ॥

गन्धानुलेपितं शान्तं वरदाभयपालिनम् ।

सन्दक्षितं निजगुहं काव्येनावलोकितं ॥ इत्यादि ।

End.

प्रसन्ना येन मोक्षया कुलीनैः सिद्धिहेतवे ।

भास्वरुदामणिं वीक्ष्य कुलचूडामणिं तथा ।

तत्र चूडामणिं वीक्ष्य वीरतन्त्रकजामले ॥

कुलार्णवं प्रक्रमश्च वामकेश्वरसंचिता ।

समयार्णमाष्टकाश्च उत्तरानन्तमेव च ॥

गुरुणाश्च मते ज्ञात्वा कालीतन्त्रं कुलार्णवं ।

पूर्णानन्देन गिरिणा कृतं श्रीपतिवासरे ॥

इये कालाङ्गवेदेन्दुशोके मङ्गलवासरे ।

नित्यमङ्गलभावाद्यं शाक्तक्रममनुत्तमं ॥

Colophon. इति श्रीपूर्णानन्दपरमहंसविरचिते शाक्तक्रमे सप्तमोऽंशः ॥

विषयः । १ प्रथमांशे,—एकलिङ्गस्थानलक्षणं । कूर्मचक्रलक्षणं । कामलचूडकादिशवल-
लक्षणं । श्वानयज्ञनविधिः । तर्पणविधिः । अर्घ्यसाधनविधिः । अपविधिः । मन्त्रानर्थजनविधिः ।
महायज्ञविधिः ।

२ये अंशे,—दिव्यादिभावनिरूपणं । दिव्यभावलक्षणादिकथनं । वीरभावलक्षणादिलक्षणं ।
पशुभावलक्षणादिकथनं । श्वण-मनन-निदिध्यासनलक्षणादिकथनं । आत्मसाक्षात्कारोपायकथनं ।
तत्त्वज्ञानादिरूपणं । चीनाचारकथनादिकं । कैलिकर्तव्यकथनं । पञ्चमकारसाधनविधिः ।
शक्तिनिरूपणादिकं । कुलाचारलक्षणं । समयाचारलक्षणं ।

३ये अंशे,—कुमारीपूजाविधिः । तन्त्रलक्षणादिकथनं । तत्र वत्सरसंख्या फलविशेषकथनं ।
शिवावल्लिदानविधिः । कुलपूजनविधिः । मालाजपविधिः । मालाप्रतिष्ठाविधिः । कामतः सुरा-
पाननिषेधः । मन्त्रादिचीनपूजाया निन्दितत्वकीर्तनं ।

४थे अंशे,—द्रव्यशुद्धिविधिः । आत्मस्वरूपनिरूपणं । कुण्डमोलाङ्गवादिद्रव्यनिरूपणं ।

५मे अंशे,—विजयाकल्पकथनं । श्वधूतक्रमकीर्तनं । पादुकापूजनविधिः । कामकलाकप-
कीर्तनं । गुह्यसाधनविधिः । कल्पप्रखरणविधिः । श्मशानसाधनविधिः । नीलसाधनविधिः ।

६ष्ठे अंशे,—वीरसाधनपरश्रव्याविधिः । शक्तिपूजाविधिः । अद्वैततत्त्वप्रशंसा ।

७मे अंशे,—वज्रलक्षणविधिः । तत्र स्थानकालादिनिरूपणं । सर्व्व देवीभावावश्यकता-
निरूपणम् ।

No. 2068. पुराणसर्व्वसं. Substance, Palm-leaf, 40 x 2 inches. Folia, 325. Lines, 4 on a page. Extent, 8,910 slokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1677. Place of deposit, Viśe, Post Dengápádá, Zilá Rájásáhi, Bábu Lakshminikánta Ráya. Appearance, old. Verse. Correct.

Purāṇa-sarvasva. A miscellany made up of extracts from the Purāṇas with comments thereon on history, geography, civil polity, various forms of worship, &c. By Govardhana Páthaka. It was compiled under the auspices of a Bengali zemindar of the name of Śrísatyá, who

had the title of Khan, in the year 1396 S'aka. This work is quite distinct from the one of this name noticed under No. 333 (I, 188).

Beginning. (प्रथमपत्रं नास्ति ।)

विधास्य तु महाराज विद्वान् पुत्रः पुरुरवाः ।
 तेजस्वी दानशीलश्च यत्ना विपुलदत्तिणः ॥
 ब्रह्मवादी पराक्रान्तः शत्रुभिर्दुष्टि दुर्व्ययः ।
 आचक्षते चाग्निहोत्रस्य श्रद्धानाश्च महोपनिः ॥ इत्यादि ।
End. एतत् पुस्तं समाप्तं जनपदविदितं कारितं सत्यस्थानै-
 र्दानैर्मनैर्विधानैरनुदिनमधिकं पण्डितान् पूजयित्वा ।
 सर्वस्थानं पुराणं परमशुभकरं भूषणं भूतलेश्मिन्
 आचन्द्रार्कशकलाद्रसनवडतभुक्चन्द्रमङ्गाशकाब्दे ॥
 श्रीमद्भौड्महीमहोपनिषत्पतिप्राप्रप्रसादादयः
 पुण्याः प्राक्तनकर्म्मणोऽतिपद++++श्रीखानाङ्किता ।
 पश्चात् श्रीशुभराजखानपदवीं लब्ध्वा धरामण्डले
 जीयाहम्यैधुरधरा कुलधरा धीरा गभीरा गुणैः ॥
 पुराणसर्वस्वमिदं प्रयत्नादकारि गोवर्धनपाठकेन ।
 मनोरमं पुण्यवतां जनानां श्रीसत्यखानस्य यमः प्रधानं ॥

Colophon. इति पुराणसर्वस्वं समाप्तं । शुभमस्तु शकाब्दाः १६७७ ॥

विषयः । विविधपुराणसारमाहृत्य निर्मितोऽयं ग्रन्थराजः । तत्र ऐनेत्यक्तिकथनं । भुवन-
 कोपवर्णनं । विशेषणं भूगोलकीर्तनं । ज्योतिर्मण्डलसन्निवेशमंस्थानादिकथनं । तीर्थप्रकरणानि ।
 तत्र विशेषेण गङ्गामाहात्म्यकीर्तनं । तर्पणप्रकरणं । दानप्रकरणं । व्रतप्रकरणं । जलदानप्रकरणं ।
 आचयप्रकरणं । भक्तिप्रकरणं । श्रुत्युप्रकरणं । अस्त्रिप्रवेपप्रकरणश्च । प्रयागादिप्रकरणं । वारा-
 णसीमाहात्म्यं । गयामाहात्म्यं । जगन्नाथमाहात्म्यं । अष्टादशमहापुराणसंक्षेपादिकथनं ।
 भारतखूचकथनं । रामायणखूचकथनं । चातुर्वर्ण्यचतुरायमधर्मनिरूपणं । तत्र सामान्यतः
 परिभाषकथनं । धर्मखूचकथनं । वर्णधर्मः । ब्राह्मणमाहात्म्यं । ब्राह्मणादीनां जीविका-
 दिनिरूपणं । वर्णमङ्कुरनिरूपणं । दशविधमंस्कारकथनं । विद्यादानविधिकथनमुक्तेन शिष्यादि-
 संक्षेपकीर्तनं । अभिवादनविधिः । ब्रह्मचारिविधिः । गार्हपत्यविधिः । तत्र स्त्रीसंक्षेपविधि-
 कथनं । पुत्रपुत्रसंक्षेपं । दारानुक्रमणविधिः । आचमय्याधानविधिः । अग्निहोत्रादिविधिः । वि-
 वर्गचिन्तनविधिः । विशेषेण प्रातःकृत्याद्याह्निककृत्यविधानं । विशेषेण शिवसूच्यादिपूजाविधि-
 कथनं । भक्तिप्रकरणं । गतिप्रकरणं । यात्राप्रकरणं । हरिहरादिलवनकीर्तनश्च । दुर्गापूजा-
 प्रकरणं । रुद्राक्षधारणादिमाहात्म्यं । गीतामाहात्म्यं । विष्णुस्मरणप्रकरणं । स्मरणव्यवहादि-

साक्षात्पदं । गोसेवादिविधिः । नित्यब्राह्मणविधिः । आतिथ्यविधिः । भोज्याभोज्यनिरूपणं । शयनविधिः । साध्वीधर्मकथनं । स्त्रीणां अभिचारदिलक्षणं । स्त्रीणां व्रतप्रकरणं । वाणप्रस्थविधिः । यतिधर्मकीर्तनं । योगशास्त्रकथनं । तत्र विधेयतयासन-ध्यान-धारणा-प्राणायामादिलक्षणकथनं । याज्ञवल्क्यगीताकथनं । धर्मोक्त्यन्वकथनं । विश्वरेण राजनीतिकीर्तनं । स्त्रीरक्षादिकामशास्त्रकथनं । श्वपचारविधिकथनं । तत्र विश्वरेण विचारप्रणालीकथनञ्च । परीक्षाविधिः । दण्डविधिः । सामान्यतो नीतिसारकथनं । कर्तव्यताप्रकरणं । कायस्त्रजक्षणं । धनुर्वेदकथनं । सङ्ग्रामलक्षणादिकथनं । सरकतादिरत्नपरीक्षाविधिः । तेषामुत्पत्त्यादिकथनञ्च । पुष्पराग-कर्णोत्तन-पुलक-वधिराजादिरत्नपरीक्षणं । लौहसंस्कारविधिः । श्व वज्रविधौ हनेदलक्षणादिनिरूपणं । वाकुनिरूपणादिकं । गजचिकित्साविविकथनं । कृत्तरीक्षादिविधिः । द्रव्यगुणकथनं । नाट्यप्रकरणं । यन्त्रप्रकरणं । रामप्रकरणं । ज्योतिषप्रकरणम् । वृक्षरोपणविधिः । विक्रयविधिः । मोक्षिष्णुय-प्रवेशनविधिः । धान्यवपनादिविधिः । भूकम्पादिमण्डलनिरूपणं । शाकुनज्ञानविधिः । श्व रथानिरूपणं । उन्पातविवेकः । सुप्राप्रायकथनं । ब्राह्मप्रकरणं । सप्तसरणानुसरणादिविधिः । आशोत्तरकर्म्म । दानप्रकरणं । प्रायश्चित्तप्रकरणं । महादानप्रकरणम् । संवत्सरकृत्यनिरूपणं । दुर्गास्तवविधिः । सङ्क्रान्तिनिरूपणं । पक्षानिरूपणं । युगाद्यादिनिरूपणं । पक्षमीकल्पे नागपक्षम्यादिविधिः । कालदशदिलक्षणकथनं । विषचिकित्सा । एकादश्यादिव्रतविधिः । श्वशौचनिरूपणं । द्रव्यगुडिनिरूपणं । भविष्यकथनं । प्रज्ञादचरित्रकीर्तनञ्च ।

No. 2069. दानरत्नाकरः । Substance, Palm-leaf, 19 × 2 inches. Folia, 128. Lines, 6 on a page. Extent, 2,304 ślokas. Character, Bengali. Date, SK. 1707. Place of deposit, Lálora, Dighápati, Zilá Rájásáhi, Bábu Táránátha Ráya Chaudhurí. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Dána-ratnákara. A summary of the laws relating to the consecration of various kinds of gifts. By Chandesa'vara Thakkura, minister of war and peace, and son of Vires'vara, who held the same office under some king or other whose name is not given. The author says he compiled the work after performing the rite called *Túlápurusha*, on the banks of the *Vágvatí* river in Nepal. The work is one of seven which he compiled under the generic name of *Ratnákara*. The specific names of the others were *Kritya*, *Vygrahakara*, *Suddhi*, *Pájá*, *Vivála* and *Grihastha*, treating severally of periodical rites, Judicature, purification, worship, inheritance, and domestic duties.

Beginning. सत् पातु लोचनं ब्रह्माः प्रियाद्येवनिभीलितं ।

चक्रं सरजनीनायनिद्राणमिव नीरजं ॥

उद्भिद्राक्षोऽजराजीव उच्छपरमलोद्भूतरागेऽहङ्गे-

वक्षीकदुमन्त्रघोषवृत्तिविगलदधैः मासमैरप्रजानां ।
 लक्ष्मीं विश्वकरायाः स्फुटमहृत लती यो मन्त्रादानदानैः
 श्रीमन्त्रघोषरोऽयं रचयति यच्चिरं दानरत्नाकरं सः ॥
 श्रीचण्डेश्वरमन्त्रिणा मतिमतानेन प्रसन्नायना
 नेपालाखिलभूमिपालजयिना धर्मेषु दुष्काञ्चना ।
 वाग्म्याः सरितस्तटे सुरधुनीसाम्यं दधत्याः शुचैः
 मार्गे मासि यथोक्तपुण्यसमये दत्ताकुलापूजयाः ॥
 यस्य दानान्तरेकेण लोके निर्जितमौरवः ।
 कल्पद्रुमः पारिजातः कामधेनुः क्षचित् क्षचित् ॥
 अर्वाकृतमपि यद्दानं हत्यरत्नाकरे पुनः ।
 मासादिकृत्यसामर्थ्यं मौरवातदुदीरितं ॥
 दानविधि + + दानस्वरूपस्य निरूपणं ।
 देयादेय + रजोऽत्र पात्राणां कथनं ततः ॥
 मन्त्रादानानि सर्वानि गोमन्त्रसमनन्तरं ।
 धान्यादिशैलदानानि गृहधेन्यादिकानि च ॥
 सर्वां स्वरूपतो दानं ततो ज्ञेयमवीपरं ।
 हस्तकृष्णाजिने तद्दानं भूमिसुवर्णयोः ॥ इत्यादि ।
 नायको विनायकः यच्चराट् कुबेरः ।
 अथ वा दिग्गजाः कार्य्यास्तत्रापि कथयामि ते ॥
 यद्द्वारं समुखं तस्य देवीं तत्र प्रतिष्ठापयेत् ।
 नायकं नायकं कुर्याद् द्वाराभ्यां मध्यतः स्थितं ॥
 यः पशुरामवलिकर्णरघुप्रवीर-
 जीमन्तवाहनदधोचिश्मिनीन् विचिन्त्य ।
 दीर्घार्जुनिःशमितघ्नसुरिताधरथी-
 राक्षो चणं क्षिप्तिमभावमलक्ष्यदृष्टिः ॥
 मग्ना स्तेष्वमन्त्रार्णवे वसुमती देवोदृता लीलया
 विध्वस्तावनवैरिणः क्षितिभुजां लक्ष्मीः समादादिता ।
 दत्तः कथं टकेचयोर्धिनिवहे चण्डेश्वरोचकै-
 र्धर्मस्याभ्युदयाय तेन विरचितः श्रीदानरत्नाकरः ॥
 श्रीकृत्यदानव्यवहारशुद्धिपूजाविवादेषु तथा मृदस्ये ।
 रत्नाकरा धर्मभूवा निबद्धाः कृताकुलापूजयेन सप्त ॥

End.

रसगुणभुजचन्द्रैः सम्मिते शकवर्धे
सहसि धवलपत्ने वाग्मतीसिन्धुतीरे ।
अदित तुलितमुच्चैरात्मना स्रग्भैरवि
निधिरखिलगुणानामुत्तमसामनाथः ॥

Colophon. सप्रक्रियमहासांभिविषयचिकटकुरथीबीरेश्वरात्मजसप्रक्रियमहासांभिविषय-
चिकटकुरथीचण्डेश्वरविरचितो दानरत्नाकरः समाप्तः । शकाब्दाः १००० ।

विषयः । दानविधिनिरूपणं । दानस्वरूपकीर्तनं । देयादेयनिरूपणं । पादविवेचनं ।
महादानानि । शुद्धकालादिकथनं । मण्डपादिनिर्माणविधिः । तत्र अङ्गुलिशाखादिपरिमाण-
कथनं । शिरःश्लेष्मच्छादानविधिः । एवं ब्रह्माण्डदानं । कल्पपाददानं । गोसहस्रदानं ।
कामधेनुदानं । शिरःश्लेष्मच्छादानं । पद्मलङ्घनदानं । शयिणीदानं । विश्ववक्त्रदानं । कल्पलता-
दानं । सप्तसागरदानं । रत्नधेनुदानं । महाभूतघटदानं । पद्मपुराणीयब्रह्माण्डदानं । शिवाय-
धेनुगोसहस्रदानं । तिलद्रोणशतदानं । पर्जन्यदानं । लवणाचलदानं । गुडचलदानं । सुवर्णा-
चलदानं । तिलाचलदानं । हृताचलदानं । रत्नाचलदानं । रजताचलदानं । शर्कराचल-
दानं । गुडधेनुतिलधेनुदिदानं । उभयतोमणीदानं । वरद्वयभदानं । लण्डाग्निदानं ।
भूमिदानं । स्रग्भैदानं । विद्यादानं । तत्र लिखनविधिः । विद्याधारप्रत्ययान्तविधिः । पञ्चमहाय-
विधिः । मसीनिर्माणविधिः । पीतरक्तहरित्कृष्णभेदेन तस्याद्यातुर्विधकथनं । लेखनीपट्टनि-
र्माणविधिः । आदर्शारोपणविधिः । शोधनविधिः । पाठक्रमविधिकथनम् । आरोग्यदानविधिः ।
अभयदानविधिः । द्विजस्यापनविधिः । कल्पदानविधिः । अन्नदानविधिः । मांसदानविधिः ।
ऋतुदानविधिः । तिथिदानविधिः । नक्षत्रदानविधिः । सत्यव्रतदानविधिः । यमसन्निधान-
विधिः । कालपुष्पदानविधिः । रेवन्ताश्वदानविधिः । वापीकूपतडागादिविधिः । हस्तादिप्रतिष्ठा-
विधिः । आश्रमदानविधिः । प्रतिश्रयदानविधानम् ।

No. 2070. अशौचदीपिका । Substance, country-made paper, 15 x 4 inches. Folia, 16. Lines, 7 on a page. Extent, 406 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vārīyār, Post Sīpā, Zilā Rājāsāhī, Paṇḍit Madhusūdana Śiromaṇi. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Āśauca-dīpikā. An epitome of the rules regarding personal impurity resulting from birth, or death, or other causes. By Viśveśvara Bhaṭṭācārya.

Beginning. बिलोक्य धर्मशास्त्राणि विचार्याशौचमङ्गुलान् ।

विश्वेश्वरेण सङ्क्षिप्य क्रियतेऽशौचदीपिका ॥

तत्र मनुः । ग्रन्थेद् विप्रो दशाक्षेन द्वादशाक्षेन भूमिपः ॥ इत्यादि ।

End. इति वृहस्पतिवचनं सकुल्याः समानोदकाः गोवजा निवृत्तसमानोदकभावाः ।

Colophon. इति विश्वेश्वरभट्टाचार्यविरचिता अशौचदीपिका समाप्ता ।

विषयः । जननमरणसङ्कराद्यशौचनिरूपणं । सपिण्यादिनिरूपणं । आदाधिकारिकधना-
दिकञ्च ।

No. 2071. अशौचसङ्ग्रहः । Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 15. Lines, 6 on a page. Extent, 304 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Viśe, Post Deṅgápádā, Zilā Rājāsāhī, Bābu Lakshmīkānta Rāya. Appearance, decayed. Prose and verse. Correct.

Aśaucha-saṅgraha. An epitome, like the last, on the subject of personal purification. By Chaturbhuja Mahāchārya.

Beginning. श्रीमन्नृसिंहपादात्मधुलुत्थमध्वनतः ।

अशौचसङ्ग्रहं चक्रे महाचार्य्यवतुर्भुजः ॥

अथ जननाशौचं । जनने विप्रस्य सपिण्डानां दशाक्षशौचं । इत्यादि ।

End. गोत्राक्षरचार्यशस्त्रयुद्धसमूहसूते सदाशौचं । ततः सर्वं दाहादिकं कार्य्यं ।

Colophon. इति महाचार्य्यश्रीवतुर्भुजसूतेऽशौचसङ्ग्रहः समाप्तः ।

विषयः । जननमरणयोः सपिण्डाद्यशौचनिरूपणं । बालाद्यशौचं । स्थशौचं । अशौच-
सङ्करः । गर्भवाचाद्यशौचं । सदाशौचादिकथनं । शवसक्त्यादिविधिः । दाहाधिकारिकः ।

No. 2072. अशौचव्यवस्था । Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 6. Lines, 5 on a page. Extent, 91 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Viśe, Post Deṅgápádā, Zilā Rājāsāhī, Bābu Lakshmīkānta Rāya. Appearance, new. Verse. Correct.

Aśaucha-vyavasthā. Another epitome on the same subject, as that of the last preceding No. By Rādhānātha Bhūsura.

Beginning. श्रीगोपालं नमस्कृत्य श्रीराधानाथभूदुरः ।

अवस्त्रादीपकमध्ये वक्तव्यशौचव्यवस्थितिं ॥

तत्रादौ रजसलाशौचं ।

राजसूया चतुर्ष्वेति श्रुता स्नानेन लौकिके ।

दैवं पैवद्य यत् कर्म तव श्रुता तु पश्चमे ॥ इत्यादि ।

End.

निमित्ताज्ञानिनोऽशौचं न स्नानदपरो यदि ।

ज्ञात्वा तदग्नं भुञ्जीत तदा पूर्वोक्तमाचरेत् ॥

इत्यशौचव्यवस्थायां श्रीराधानाथशर्मणा ।

द्विविधा बुद्धिवोधा सा शोधा सद्भिर्महत्तया ॥

विषयः । जननमरणयोरशौचनिरूपणं ।

No. 2073. सम्बन्धविवेकः । Substance, country-made yellow paper, 12 x 3 inches. Folia, 7. Lines, 6 on a page. Extent, 122 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Varīśā, Post Siṅḍā, Zilā Rājāsāhī, Paṇḍit Madhusūdana Śiromaṇi; another copy at Śāntipura, Paṇḍit Gopālalāla Gośvāmī. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Sambandha-viveka. On relationship prohibiting marriage. By S'ūlapāṇi Mahāmahopādhyāya. The colophon adds the title *Sahudiyālam*, the purport of which is not intelligible.

CONTENTS: Maidens fit for marriage by Brāhmaṇs. Sapiṇḍas defined. Kshatriyas and Vaisyas' claims to the gotra of their purohīts. Marriage with a *sagotra* invalid. Expiation for such marriage includes divorce. Prohibited marriage.

Beginning. नल्लेष्टदेवतापादमज्ञानध्वान्नाशनं ।

सम्बन्धस्य विवेकोऽर्थं क्रियते श्रुतपाणिना ॥

तव सन्तु । अमपि वा च या मातुरसगोत्रा च या पितुः ।

सा प्रशस्ता द्विजातीनां दारकर्माणि नैवृते ॥

अथमर्थः । या मातुरसगिष्ठा समानपिष्ठा न भवति इत्यादि ।

End. एतासां कन्यानामविवाह्यत्वमित्यर्थः । अन्तर् सुबोधमिति ।

Colophon. इति नाडडिपालमहामहोपाध्यायश्रीश्रुतपाणिविरचितः सम्बन्धविवेकः समाप्तः ।

विषयः । द्विजानां विवाहयोग्यकन्यानिरूपणं । सापिण्यनिरूपणं । राजसूयैश्वर्योः पुरोहितस्य वधामित्यर्थः । सगोत्रादिविवाहे प्रायश्चित्तानुष्ठानानन्तरं परित्यागोपदेशकथनं । अविवाह्याकीर्तनञ्च ।

No. 2074. परिभाषावृत्तिः। Substance, country-made paper, 12 × 3½ inches. Folia, 76. Lines, 8 on a page. Extent, 3,209 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Variyá, Post Siṅḍá, Zilá Rájásáhi, Paṇḍit Madhusúdana Śiromaṇi. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Paribhāṣhā-vṛtti. An exposition of the meaning of the technical terms used in Saṅskṛit grammars of the Pāpini class, including the Kásikā-vṛtti of Jayáditya, the Nyása of Jinendrabuddhi and the Nyáya. By Siradeva.

Beginning. स्फुरयति नवरागा भास्कराभा प्रगल्भा

प्रसन्नमनितोषा स्त्रीतसकौकचक्रा ।

विहितचित्तविचारा जायजःतोपशान्धे

प्रभवतु परिभाषावृत्तिरासेनितैषा ॥

व्याख्यानतो विशेषप्रतिपत्तिर्न हि सन्देहादलक्ष्यं । व्याख्यादाद्यर्थपरम्परोपदेशात् सन्देहोपि विशेषावशमे भवति । न तु लक्षणाभाव इति । इत्यादि ।

End. उत्पत्तिस्तत्त्वपि पदार्थेषु षट्सु सम्बन्धं न व्यभिचरति । तत उत्पन्ने भावप्रत्ययसामान्यमभिदधाति । सत्तेति न क्रियासम्बन्धः ॥ १०२८ ।

Colophon. इति श्रीसीरदेवकृतायां परिभाषावृत्तौ जैनन्यायमूलाः परिभाषाः समाप्ताः । समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः। पाणिनीयपरिभाषासूत्राणां व्याख्यानं । तथा जिनेन्द्रबुद्धिलतन्यासापरनाम-चेयकारिकावृत्तिपञ्चिकायां समुद्भाषितानां न्यायमूलकपरिभाषाणाञ्च विशदीकरणमिति ॥

No. 2075, काशिकाविवरणपञ्चिका, वा (काशिकान्यासः)। Substance, country-made paper, 14 × 3½ inches. Folia, ? Lines, 8 on a page. Extent, ślokas ? Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Variyá, Post Siṅḍá, Zila Rájásáhi, Paṇḍit Madhusúdana Śiromaṇi. Appearance, old. Prose. Correct.

Kásikā-vivaraṇa-pañchikā alias Kásikā-nyása. A commentary on the Kásikā of Jayáditya. By Jinendrabuddhi. The comment extends from the 2nd book to the 7th.

Beginning. समर्थः । परिभाषेयमिति परितो आहता भाषा परिभाषा । तथा चान्तं, परिभाषा पुनरेकदेशस्था सर्वं शास्त्रं यथावेगप्रदीप इति । कथं पुनर्ज्ञायते परिभाषेयमाधिकार इति पदविधिपक्षणाच्चिह्नवदिति । इत्यादि ।

End. अक्षरश्लोकाशब्दाभ्यां तेन दीयति, अनभिजयति जितमिति ठक् चस्य कः ।

Colophon. इति बोधिमस्तदेशीयाचार्यश्रीजिनेन्द्रबुद्धिपादविरचितायां काशिकाविवरणपञ्चिकायां सप्तमाध्यायस्य द्वितीयः पादः ।

विषयः । जयादित्यक्तकाशिकाहनेर्द्वितीयाध्यायादारभ्य सप्तमाध्यायद्वितीयपादपर्यन्तं व्याख्यानं ।

No. 2076. तन्त्रप्रदीपः । Substance, country-made paper 14 × 2, inches. Folia, 201. Lines, 5—6 on a page. Extent, 7,562 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1600. Place of deposit, Variyá, Post Sindhá, Zilá Rájásáhi, Paṇḍit, Madhusúdana S'íromañi. Appearance, old. Prose. Correct.

Tantra-pradípa. A gloss on the work noticed under the last preceding No. By Maitreya Rakshita, Mahámahopádhya.

Beginning. गण्ड । कुटादीत्येवाचारनाथो वर्णनभेदेण विभक्तिरिति ठकारस्वापदान्तादजस+ । आदेश एव ठकारस्य प्राप्नोति । इत्यादि ।

End. इति विष्टतेन दीर्घञुत्तयोरपचणं । शास्त्रान्ते प्रत्यापत्तिवचनं तस्याभिहित्वादीर्घादिकार्यं यथास्मादिति ॥

Colophon. इति सप्तमोपाध्यायश्रीमैत्रेयविरचितकृतौ तन्त्रप्रदीपेऽष्टमोऽध्यायः ।
शुभमस्तु । शास्त्रेऽन्तरीक्षे नभसि शिवापत्यानने विधौ ।

सौताराभेण लिखितः स्वस्य पाठाय यत्नतः ॥

विषयः । जिनेन्द्रबुद्धिकृतकाशिकाविवरणपञ्चिकायाः प्रथमाध्यायद्वितीयपादादारभ्य अष्टमाध्यायपर्यन्तं व्याख्यानं ।

No. 2077. स्मृतिकौमुदी । Substance, country-made yellow paper, 13 × 3 inches. Folia, 156. Lines, 6 on a page. Extent, 2,906 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Variyá, Post Sindhá, Zilá Rájásáhi, Paṇḍit Madhusúdana S'íromañi. Appearance, Fresh. Prose and verse. Correct.

Smṛiti-kaumudī. A dissertation on Smṛiti rites, penances, fasts, &c. By Rāmakṛishṇa Bhaṭṭāchārya.

Beginning. प्रथम्य राकिकान्तं भक्तानीष्टकं ।

तन्वते रामकृष्णेन रम्यं स्मृतिकौमुद

अथ प्रायशः सकृन् एव कर्मणामारम्भकत्वादादौ स एव निरूप्यते । तत्र कायवाक्यमनो-
भिः रचितं कर्म फलस्य समर्थमिति श्रुत्वा वयाणामङ्गत्वमङ्गं । इत्यादि ।

End. अतो नेपवासवाधोऽपि । दम्पत्योर्भूतशेषश्च न मुञ्चति कदाचन । इति वचनात् ।
Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीरामकृष्णभट्टाचार्यकृता स्मृतिकौमुदी परिपूर्णा ।

विषयः । सकृत्पविचारः । अधिवसनिरूपणं । निर्वकाशादिकर्मनिरूपणं । व्रतलक्षणं ।
संकेत्पाकरणे निन्दाकीर्तनं । फलभूतविवेचनं । मलमासादिविवेचनं । कर्मविशेषे चान्द्रादिमा-
सविशेषनियमनं । तिथ्याशुक्लेविधिः । विधिविवेचनं । अर्थवादनिरूपणं । निषेधपर्युदासनिरू-
पणं । विकल्पलक्षणं । युग्मादितिथिविवेचनं । जन्मतिथिकृत्यनिरूपणं । पौराणिकमन्त्रपाठे शु-
द्राणामधिकारकथनं । जन्ममासादौ चूडादिकरणनिषेधः । प्रतिपदादितिथिकृत्यनिरूपणं । तत्र
विशेषतो माघमग्नमीकथनं । जन्माष्टमीकथनं । दुर्गोत्सवविधिः । तत्र बलिदानादिविधानं ।
चातुर्मास्यविधिः । नक्षत्रविधिः । हरिश्चयनादिव्यवस्था । सावित्रीव्रतविधिः । अनन्तव्रतं ।
रटनीपूजाविधिः । महाचैष्टीविधिः । कौजगरविधिः । दोलयात्राविधिः । संक्रान्तिव्यवस्थाकथनं ।
कार्तिककृत्यं । माघस्नानविधिः । पक्षनिरूपणं । अर्द्धौदययोगकथनं । युगाद्या-मन्त्रनारादिनिरू-
पणं । सुवर्णादिदानविधिः । शुद्धिनिरूपणं । अश्वौचनिरूपणं । अश्वस्युग्मादिकीर्तनं । द्रव्यशुद्धि-
निरूपणं । स्तुतिकादिमरणे दास्यव्यवस्था । मुमुर्षुकृत्यं । व्रततर्पकव्यवस्था । पुत्रस्य वर्षमध्ये कृत्यनि-
रूपणं । पिण्डदानादिविधिः । दृष्टोत्सर्गकालः । दानादिविधिः । व्रतक्रियानधिकारिणः । दत्तक-
विधिः । गोविन्दविवाहविधिः । श्रावणलक्षणादिकथनं । देवतालक्षणं । यागलक्षणं । श्राद्धलक्ष-
णं । तन्त्रतालक्षणं । नवग्रहादिकालः । मघावयोदशी । अक्षय्यकुल्लवपक्षकृत्यं । अष्टकानिक-
पणं । आश्वयुज्यव्यवस्था । जीवत्पितृकथादिव्यवस्था । श्रुताश्रुतज्ञानश्रद्धादिदिनकीर्तनञ्च ।

No. 2078. वेदान्तसारभावार्थदीपिका । Substance, country-made
paper, 19 × 3½ inches. Folia, 34. Lines, 6 on a page. Extent, 816
ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vārīyā,
Post Sīndā, Zilā Rājāsāhi, Paṇḍit Madhusūdana Śīromani. Appearance,
very old. Prose. Correct.

Vedāntasāra-bhāvārtha-dīpikā. A commentary on Sadā-
nanda's Vedāntasāra, an epitome of the Vedānta doctrine. By Vedānta-
vāgīśa.

Beginning. नत्वा हर्मिश्चरणमज्ञानध्वान्तनाशनं ।

वेदान्तसारभावार्थदीपिकां वितनोम्यहं ॥

चिकीर्षितस्य ग्रन्थस्याविघ्नपरिसमाप्तिप्रचयममनाभ्यां शिष्टाचारपरिपालनाय चाचरितं
मङ्गलं शिष्याशिष्यायै प्रयतो निवर्तान्ति वक्ष्यमिति । अखण्डमादानमाश्रये इति सम्बन्धः । आश्र-

यशीयं वक्तुं सत्त्वप्रसादाभ्यामपवादयति सच्चिदानन्दमिति । तत्र सत्त्वं द्विविधं स्वरूपसत्त्वं
तटस्थञ्च । यत् स्वरूपमेव इतरव्यावर्तकं—इत्यादि ।

End. तस्य प्रत्यगभिन्नत्वेन नित्यसिद्धत्वादित्यर्थः ।

विजयन्ते शूराः पादरेणवोऽपूर्वभानवः ।

येषां सन्निधिसावेण भिद्यतेऽन्तर्गतं तमः ॥

काङ्क्षन्त्यमतिः केदमुपधास्यास्पदं यथा ।

तथापि बुद्धिगुहायै कृता चेयं यथामति ॥

Colophon. इति नरहरिचरणमकरन्दमेतिना श्रीवेदान्तवागीशेन कृता वेदान्तसारमा-
वार्थदीपिका समाप्ता ।

विषयः । सदानन्दयोगीन्द्रकृतवेदान्तसारप्रकरणस्य व्याख्यानम् ।

No. 2079. दायभागसिद्धान्तकुमुदचन्द्रिका । Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 78. Lines, 6 on a page. Extent 1,732 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1628. Place of deposit, Variyá, Post Siñḍá, Zilá Rájásáhi, Paṇḍit Madhusúdana S'íromañi. Appearance, very old. Prose. Correct.

Dáyabhága-siddhánta-kumuda-chandriká. A commen-
tary on Jimútaváhana's Dáyabhága, a treatise on the law of inheritance
as current in Bengal. By Rámabhadra Mahámahopádhyaýa.

Beginning. अपरे ब्रह्मशास्त्रमिति मनुर्नैव मनोब्रह्मावतारत्वमुक्तं तद्द्वारकं मनुपद-
मव । प्रसङ्गान्नङ्गलमाचरन्नर्थमाविष्करोति मन्वादीति । स्वमन्दिर्द्वयेन—इत्यादि ।

End. तदेव निबद्धमिति तेषामेतद्दर्शनादनायासेन यथा स्यादित्येतदर्थं इति वञ्च-
विधेति शिवम् ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीरामभद्रकृता दायभागसिद्धान्तकुमुदचन्द्रिका
समाप्ता । शकाब्दाः १६२८ ।

विषयः । जीमूतवाहनकृतदायभागस्य व्याख्यानं ।

No. 2080. आह्वयविवेकमावार्थदीपः । Substance, country-made paper,
16 × 3½ inches. Folia, 60. Lines, 8 on a page. Extent, 2,100 ślokas.
Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Variyá, Post Siñḍá, Zilá
Rájásáhi. Paṇḍit Madhusúdana S'íromañi. Appearance, old. Prose. Correct.

S'rāddha-viveka-bhāvártha-dīpa. A commentary on S'ūla-pāpi's S'rāddha-viveka, a summary of the rules regarding S'rāddha offerings to the manes. By Jagadīśa.

Beginning. प्रथमं नित्यां विपुलां विनेवां श्रीचक्रराजभवं तथैव ।

मनोहरचाङ्गविवेकग्रन्थभावाद्यैदीपं प्रकटीकरोति ॥

श्रीमता जगदीशेन स्मृतितत्त्वं विज्ञानता ।

शूलचक्रकृतग्रन्थे क्रियते कौशलं किरत् ॥

शिष्यप्रवृत्तिहेतुभूतं ग्रन्थसम्बन्धं प्रयोजनश्चाह विलोक्येति । धर्मशास्त्राणीत्यनेन दधिदुग्धा-
ङ्कुरन्यायेन महत्त्वमाविष्कृतं । इत्यादि ।

End. तर्हि नरकस्थाश्च दृष्टान्ति इति पिण्डदाने फलश्रुतिरित्यत आह अत्रैवेति ।
अर्थवादस्तु विवाद इत्यर्थः । कर्मोक्तारं प्रधानभूतमिति शेषः ॥

Colophon. (परिसमाप्तिस्तु चक्रवाक्यं नास्तीति)

विषयः । शूलपाणि कृतचाङ्गविवेकस्य व्याख्यानम् ।

No. 2081. अधिकरणमात्रा । Substance, country-made paper, 18×4 inches. Folia, 55. Lines, 6 on a page. Extent, 1,255 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Variyá, Post Siñdhá, Zilá Rájasáhi, Papdit Madhusúdana Śiromaṇi. Appearance, old. Prose. Correct.

Adhikaraṇa-málaš. A dissertation on the rules regarding the performance of Vedic rites, and an exposition of the purport of the illustrative phrases ordinarily used in Smṛiti works. By Govinda Mahá-mahopádhya.

Beginning शुष्कापकष्टसुरभिश्चुल्लावसेक-निर्जातभालतलनिर्मलबालचन्द्रः ।

उदयस्वस्वकरकोटिदिकस्वरवी-ध्यायैभवं निरिशदुर्लभितस्तनोतु ॥

अनुरागिणां बुधानां भूषणार्थं सुरजकठिनानां ।

मास्त्रमधिकरणानां गोविन्देऽतियत्नतस्तनवे ॥

अग्निहोत्रं जुहोतीति श्रूयते तत्र चिन्त्यते किमिदं कर्मनाम उताग्निदेवतारूपगुणविधानमिति तत्र पूर्वपक्षः इत्यादि ।

End. यज्ञादौ कृतियधिकरणमेव सकलं फलं किन्तु फलसामानाधिकरणमेवेत्यर्थः ।

विषयो विशयस्यैव पूर्वपक्षस्तथातरं ।

निरणययेति पश्चाच्च शास्त्राधिकरणं स्मृतं ॥

from the fact of its being remarkably correct and containing some new readings.

There are other circumstances in connexion with the codex which are worthy of note. The first is the name of the work. In all the modern MSS. of the work that I have seen the name of the book always appears to be Bhaṭṭi; and the six commentators whose works are accessible to me in Calcutta either call it Bhaṭṭi, or "an epic (*Mahākāvya*) on the history of Rāma." Nowhere is any specific name given for the work. European orientalists, commenting on the work, have invariably used the name Bhaṭṭi, without any doubt or qualification. The MS. under notice, however, gives the specific name *Rāvaṇa-badha* or "the Destruction of Rāvaṇa," and in the colophon of the Serampur edition the same name is to be met with, though it is not given on the title-page. The disuse of the specific name can be attributed to one of two causes; either the author left an only work to posterity, and therefore his name was held enough to indicate his work, as in the cases of the *S'is'upāla-badha* and the *Kirātārjunīya*, which are best known by the names of their authors Māgha and Bhāravi; or to the fact of there having been another work of the same name of great renown, the *Rāvaṇabādha* of Pravarasena, and the necessity thence arising for a mark of distinction.

The next is the name of the author. Commentators are very much divided in opinion about it. The MS. under notice makes Bhaṭṭi, son of S'ridhara Svāmī, to be the author. Its words are इति बडभीवास्यश्री-धरस्त्रामिस्त्रुनेभद्विनामकवि लता रावणवधे महाकाव्ये तिङ्गणकाण्डे कुट्ट-प्रदर्शने नाम द्वाविंशतितमः सर्गः। The oldest commentator, Jayamaṅgala, calls him Bhaṭṭi, son of Svāmī. His words are लघ्वं लघ्वं श्रीमयैकत्र विदुषः प्रदर्शितुं श्रीस्त्रामिस्त्रुनः कविः भद्विनामा रामकथाययं महाकाव्यं चकार। Harihara, the next in age, follows his predecessor verbatim. Puṇḍarikāksha, the 3rd in order of age, in his *Kalāpa-dīpikā*, calls the poet Bhaṭṭi, but gives no specific name for the work. The fourth, Kandarpa Cbakravartī, calls the work Bhaṭṭi, and the author Bhartrihari. His words are अत्र नावकासमहाकाव्याय श्रीमद्वरिहिकविना शब्दकाण्डे लघ्वं। The fifth, Vidyāvinoda, makes the author Bhartrihari, son of S'ridhara Svāmī: अत्र कविना श्रीधर-स्त्रामिस्त्रुना भद्वरिणा संग्रहः। And lastly, Bharata Mallika, who lived at Kāncēhrápārā in the Hooghly district, about 150 years ago, names Bhartrihari, but does not notice the name of his father: भद्वरिनामकविः श्रीरामकथाययं महाकाव्यं चकार।

Turning now to the writers of this century, I find the opinion to be equally divided. Colebrooke, in his essay on 'Sanskrit and Prākṛit Poetry,' follows the later commentators, and says, "The author was Bhartṛihari, not, as might be supposed from the name, the celebrated brother of Vikramāditya, but a grammarian and poet who was son of S'rīdhara Svāmī, as we are informed by one of his scholiasts, Vidyāvinoda. (Essays, vol. II, p. 116.) Professor Aufrecht, in his Bodleian Catalogue, speaks of Bhartṛihari, "*cujus liber grammaticus, minime vero Bhaṭṭīkāvyam memoratur*" (p. 175 b); but in his notices of the *Praudha-manoramā*, (p. 132 b), of the *Subodhā*, (p. 175 a), of the *Amara-kosha*, (p. 132 b), and of the *Sarasvatī-kanyādharaṇa*, he cites Bhaṭṭī. In the last named work both Bhaṭṭī and Bhartṛihari have been separately cited. Dr. Bhau Dājī observes that Bhaṭṭī "is popularly believed to have been a son of Bhartṛihari," (Journal, Bombay Branch R. A. S., 1862, p. 219.) Bohlen, reciting a tradition which says "Vikrama in fact got possession of the kingdom and took to himself Bhaṭṭī as prime minister," remarks, "in this again they seem to have gone wrong, confounding both persons and times. For there exists a grammatical poem called Bhaṭṭī Kāvya, describing at the same time the exploits of Rāma, which has been attributed to a certain grammarian belonging to a later age called Bhartṛihari, and from the name of this poem, I think, Bhaṭṭī seems to have been considered as the brother of this our Bhartṛihari." (Preface to his edition of the S'atakas of Bhartṛihari, p. 6.) In a note in the *Indian Antiquary* (I, p. 319) Paṇḍit Śeṣhagiri Śāstrī gives a story (noticed also by Bohlen) which says that "a Brāhman, named Chandragupta, had four wives, one of the Brāhman caste, another of the Kshatriya, the third of the Vais'ya, the fourth of the S'ūdra caste. They were called Brāhmaṇī, Bhānumatī, Bhāgyavatī and Sindhumatī. Each of the four bore him a son. Vararuchi was born of the first wife, Vikramārka of the second, Bhaṭṭī of the third, and Bhartṛihari of the fourth. Vikramārka became king, while Bhaṭṭī served him in the capacity of prime-minister."

A critical survey of these several diverse opinions shows that the balance of evidence rests with those who take Bhaṭṭī to be distinct from Bhartṛihari. The three oldest scholiasts take Bhaṭṭī to be the name of the author of the Bhaṭṭī-kāvya, so does the MS. under notice,

which is 478 years old. The old authors cited by Aufrecht all cite Bhaṭṭi, and one of them, Bhojadeva, author of the *Sarasvatī-kaṇṭhā-bharaṇa*, who lived over a thousand years ago, quotes from the works of both Bhaṭṭi and Bhartṛihari, showing clearly that in his time they were believed to be two distinct persons and not one with two names. It would not be critical to set aside their opinion on the authority of the three later Bengal scholiasts, none of whom lived at an earlier date than 250 years from this time. Colebrooke avowedly followed one of these later scholiasts, and does not seem to have made any careful enquiry into the subject. Professor Aufrecht's quotations should have created in him a doubt on the subject; but they did not. On the same page (175) he has given the two names without a remark. Bhau Dājī, Bohlen and Śeṣhagiri Śāstri recognise Bhaṭṭi to be distinct from Bhartṛihari. The traditions quoted by them are at best of little worth, but they are, as far as they go, opposed to the later scholiasts.

Nor is it difficult to make out how the confusion has arisen. Bhaṭṭa is an honorific title, meaning a learned man or a professor, and its derivative form Bhaṭṭi is very unlike a proper name, and the later commentators felt the necessity of searching for something to replace it. How they fell upon Bhartṛihari it is not easy to guess. It may at first sight appear that they thought that Bhaṭṭi must be a corruption of some other word, and as *Bhatti* is the vernacular form of Bhartṛi the conclusion was drawn that Bhaṭṭi stood for Bhartṛihari. This is, however, not philologically correct, inasmuch as *Bhatti*, the corruption of *Bhartṛi*, takes the dental and not the cerebral t, and Bhaṭṭi is invariably written with the cerebral and not with the dental letters. To Englishmen, most of whom cannot pronounce the dental letter, this may not appear a serious objection, but to Indian scholars the distinction is so marked that it is difficult to conceive a confusion in this respect. There must have been some other cause, but I know not what it was. There is nothing, however, to preclude the use of Bhaṭṭi as a proper name. The diminutive of Bhaṭṭa would be Bhaṭṭi, and the young son of a Bhaṭṭa may well be called by the affectionate diminutive "the little professor" or "teacherling." Indian languages abound in such affectionate epithets, and they are not unknown in Europe. By long usage such epithets stick fast, and cannot afterwards be cast off. In many instances they have absolutely set aside

the names given at christening. It may be added that nick-names have often been used as proper names, and the question then naturally arises, is Bhaṭṭi the proper or the nick-name of the author, but there is nothing to decide it. It might have been the one or the other, but certain it is that it was the most popular name, and the author was best known by it.

The next question refers to the name of the author's father. The authorities quoted above give Svāmī or S'risvāmī, S'ridhara Svāmī, Bharṭṛihari and Chandragupta. The last two occur in apocryphal stories, and may at once be rejected as false. Jaymaṅgala is the oldest, and appears to be a very cautious and critical scholiast, and he gives the first name which may be accepted as the most authentic. Svāmī is certainly a title, but there is nothing to prevent its use as a proper name, and if we accept the S'ri which precedes it as a part of the name and not an honorific epithet, there would be nothing to object to it. It may, however, be more reasonably taken to be an abbreviation, or the use of the literary title instead of the proper name. The use of titles for proper names is by no means uncommon.

The poet at the end of his work gives a stanza in which he describes his patron who, he says, was king S'ridhara-sena of Balabhi. The stanza runs thus :—

काव्यमिदं विहितं मया बल्लभ्यां श्रीधरसेननरेन्द्रपालितायां ।

कीर्तिरियं भवतादत्तो नृपस्य चेमङ्करः क्षितिपो यतः प्रजानाम् ॥ स ११, श्लोक १५ ॥

"May this poem, written by me in Balabhi, the protected of the great king S'ridhara-sena, be to the glory of the king, since the king is the well-doer of the people."

The Balabhi here mentioned is obviously Balabhipura, the capital of the Saurāshṭra kingdom, and we know from Wathen's copper-plates that there were three S'ridhara-senas in the Balabhi, Balahara, or Balarāis dynasty.

The first of them reigned in A. D. 319. He was followed by Silāditya I, Charagrīha I, and then by a second S'ridhara-sena. We have then a Dhruva-sena and then a third S'ridhara-sena. Which of these three kings was the patron of the poet cannot be made out, but there is no reasonable doubt that one of them was; and we may, therefore, safely place the time of our poet to be the middle or end of the fourth century A. D.

As regards the name of the father, the first idea suggested by this stanza is that the commentators confounded the patron with the father of the poet, but, seeing that S'ridhara in the case of the king is followed by the epithet sena, and in the case of the father by Svámi, it might reasonably be urged that S'ridhara the father was distinct from the king of that name. The poet has named the king, and the scholiasts have given the name of the poet's father. Any how it is obvious from the epithets assigned to him, and from the way in which he refers to the king, that the poet was not a king, nor the son of a king, nor a prime-minister. He was a Bráhmaṇ poet and grammarian of Balabhipura, and had no relation whatever to Vikramárka, Chandragupta, Vararuchi or Bharṭṛihari. The time usually assigned to Bharṭṛihari is the 3rd century of the Christian era, whereas my deductions bring Bhaṭṭi to the middle or end of the 4th century, showing a difference of about a hundred years—a slight difference in the case of oriental literary history, and by no means such as to prevent scholiasts of the 16th or the 17th or the 18th century from easily confounding the two authors.

Beginning. अमुपेय विबुधस्यः परलपः युतान्वितो दशरथ इत्युदाहृतः ।

गुणैर्वरं भूवनचित्तलेन यं सनातनः पितरमुपासतु स्वयं ॥

End.

काव्यमिदं विहितं मया वङ्गभां श्रीधरसेननरेन्द्रपालितायां ।

कीर्तिरियं भवतादतो जपस्य क्षेमकरः चित्तियो यतः प्रजानां ॥

Colophon इति वङ्गमीवाक्य श्रीधरसामिहनेर्भट्टिनाञ्जणस्य छनौ रावणवधे महाकावे
तिष्ठन्काण्डे कुटुम्बप्रदेशेनो नाम द्वाविंशतितमः सर्गः ।

विषयः । श्रीरामचरितवर्णनं ।

No. 2083. तन्त्रप्रदीपोद्दीपनम् । Substance, country-made yellow paper, 13 × 3 inches. Folia, 77. Lines, 9 on a page. Extent, 2,270 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Variyá, Post Siñdá, Zilá Rájásáhi, Paṇḍit Madhusúdana S'íromani. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Trantra-pradípoddípana. A commentary on the 4th chapter of the 1st book of the work noticed under No. 2076. By Nandana Miśra, son of Váncśvara Miśra.

Beginning. आकाभावाः । अस्मिन् सति विप्रतिषेधे परमितवचनात् पराभवतीति
न्यायः । तच्चाच्यते ननु सत्यप्यस्मिन् अधिकारे भेदोऽस्ति चेत्वादौ न गुणसंज्ञे सावकाशे—इत्यादि ।

End. रूपपदशाशङ्का न स्यादिति त्वं न कृतं । इत्यन्तु कृतेऽशब्दसंज्ञेति निषेधात्
प्रदेशे स्वरूपपदार्थः ॥

Colophon. इति श्रीवाणेश्वरभिरुच्युतश्रीनन्दनभिरुचिते तन्त्रप्रदीपादीपने प्रथमो-
ऽध्यायः ।

विषयः । जिनेन्द्रबुद्धिमतकाशिकावृत्तिपद्धिकायाः मैत्रेयरचितेन तन्त्रप्रदीपाभिधाना या
टीका कृता तस्याः प्रथमाध्यायचतुर्थपादमावस्य व्याख्यानं ।

No. 2084. महाभारतार्थप्रकाशिनी, वा विरोधभञ्जनी (आश्चर्यपूर्वम् ।)
Substance, country-made paper, 16 × 3 inches. Folia, 112. Lines, 8 on
a page. Extent, 3,996 ślokaś. Character, Bengali. Date, Sk. 1,578.
Place of deposit, Vārīyā, Post Sīṇḍā, Zilā Rājāsāhi, Paṇḍit Madhusūdana
Sīromaṇi. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahābhāratārtha-prakāśinī *alias* **Virodha-bhañjanī**.
A gloss on the Mahābhārata. The codex contains only the portion
referring to the Harivaṁśa section. By Rāmakṛishṇa.

Beginning. भगवन् नमस्कृत्य धृतगोपाललक्षणे ।

आश्चर्यपूर्वव्याख्यानं रामकृष्णेन तन्यते ॥

अथ परमकारणिको भगवान् श्रीकृष्णद्वैपायनो भगवद्गुणश्रवणेन लोकानां शं चिकीर्षुः पा-
ण्डवचरितप्रसङ्गेन उपस्थितत्वादौ चिकीर्षुः फलजनकत्वादौ च तत्त्वेनोपेक्षानर्थाच्च प्रसङ्ग-
सङ्गत्या शतसहस्रसंख्यापूरणाय प्राधान्येन भगवच्चरितवर्णनात्मकमाश्चर्यपूर्वव्याख्यानं महाभारतस्य
चरमयन्त्रमारभमानो मध्येऽपि शङ्कितविप्लविनाशार्थं मङ्गलं कर्तव्यमिति शिष्यशिष्यायै श्रुत्यफल-
सन्तापशुद्धिरूपेऽप्यर्थं यन्त्र इति बोधनार्थं च भौतकादिकं प्रत्याश्चर्यपूर्वभावकारककाले सूत्रेन
गुणस्मरणार्थकं कृतं मङ्गलं यन्त्रान्तर्गतत्वेन निबध्नाति अयतीत्यादि । न चास्याष्टादशपञ्चाङ्गगतत्वेन
कथं भारतैकदेशत्वं यथा उज्जानि नैमिषारण्ये पर्वणाष्टादशैव तु इति वाच्यं । अष्टादशसंज्ञका-
नीति तदर्थत्वात् । इत्यादि ।

End. चास्याभावेऽपि कोष्ठद्वयसंस्थानविशेषेण सदा ईषहास्यवानिव ।

सूयते ब्रह्मसदृशैः अपिभिः शङ्करेण च ।

ब्रह्मणा सहितैर्देवैः सम्यग्ब्रह्मपौरुषैः ॥

इति महाभारते शतसाहस्रां संहितायां वैयाधिकासाश्चर्यपूर्वव्याख्येन खिलेन हरिवंशे विपुल-

बोधोपाख्यानं । समाप्तोऽयं खिलसंज्ञहरिवंशमहाश्रकः । समाप्तश्चेदमाश्रयपर्वः । समाप्ता चेयं
शतसाहस्री वैयासिकी महाभारतसंहिता सर्वप्रत्यराजत्वात् भट्टारक इति ।

यत्तदोर्मित्यसम्बन्धादध्याहारोऽनुपपन्नः ।

नानार्थत्वाच्च शब्दानां योगार्थादरणेन च ॥

आचित्य मतभेदस्य व्याख्यानं यत्कृतं मया ।

प्रमोदायानु तत्प्राप्तु सर्वप्रत्यविदां सतां ॥

Colophon. इति महाभारतप्रकाशिनी विरोधभञ्जनी समाप्ता । श्रीरत्न लेखके सदा ।

शकाब्दाः १५७८ ॥

विषयः । हरिवंशस्य व्याख्यानं ।

No. 2085. महाभारतार्थप्रकाशिनी, वा विरोधभञ्जनी मोक्षधर्मपर्वोद्ध्यायः ।
Substance, country-made paper, 20 × 3 inches. Folia, 120. Lines, 7 on a
page. Extent, 4,998 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place
of deposit, Vairiyá, Post Siñḍá, Zilá Rájásáhi, Paṇḍit Madhusúdana Sīromani.
Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahábháratārtha-prakáśinī *alias* **Virodhabhañjanī**.
Another part of the work noticed under the next preceding No. It
refers to the Mokshadharmas section.

Beginning. नारायणं नमस्कृत्य सच्चिदानन्दविषयं ।

व्याख्यानं मोक्षधर्मस्य रामकण्ठेन तन्वते ॥

अथ भगवदनुपदेष्टेष्टसिद्धिं भीष्मयुधिष्ठिरसंवादच्छलेन सर्ववर्णानां सर्वव्यवसायाश्च धर्माश्च
बोधयितुं परमकारुणिको भगवान् व्यासः प्रकृतस्य युधिष्ठिरराज्यलाभप्रतिपादनस्य बोधकत्वेनो-
पाहाधसङ्ख्या प्रतिबन्धकीभूताया युद्धजिज्ञासाया अपगमेनावसरसङ्ख्या च शान्तिपर्व समा-
रभते वैशम्पायन उवाचेत्यादि । कृते उदके उदककार्ये श्रान्ततर्पणे येः—इत्यादि ।

End. परिश्रितं स्रक्त्यगणमध्ये निवेशितं उच्छ्वसितश्रानं येन ॥

निर्वाणधर्मविषयं प्रणिपत्य देवं

आख्यानमेतदनुवृद्धिं मया कृतं यत् ।

विज्ञा विमत्सरधियः प्रतियन्तु तत्काः

सर्वज्ञभावसरणोः प्रभवेक्षणीयौ ॥

Colophon. इति महाभारते शतसाहस्र्यां संहितायां वैयासिक्यां शान्तिपर्वणि मोक्ष-
धर्मोऽच्छ्रुतः पाख्यानं ।

विषयः । महाभारतीयशान्तिपर्वान्तर्गतमोक्षधर्मपर्वोद्ध्यायस्य व्याख्यानं ।

No. 2086. महाभारतार्थप्रकाशिनी, वा विरोधभङ्गनी, दानधर्मपर्व्याध्यायः ।
Substance, country-made paper, 16 × 3 inches. Folia, 60. Lines, 7 on
a page. Extent, 437 slokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1578. Place of
deposit, Variyá, Post Siñdá, Zilá Rajásáhi, Paṇḍit Madhusúdana Śiromaṇi.
Appearance, decayed. Prose Correct.

Mahábháratārtha-prakáśinī *alias* **Virodhabhañjanī**.
Another part of the aforesaid work. It bears upon the Dánadharmā
section.

Beginning. प्रथम्यं लघुं वरदं विश्वकाम्यदानमकं ।

आख्यानं दानधर्मस्य रामलघुनेन तन्यते ॥

अथ धर्मादेव सव्यामीष्टमिष्टिरितिबोधयितुं युधिष्ठिरप्रश्नसमाधानप्रतिपादनलघुणैव
कार्यमसङ्ख्यानुशासनलघुणं शान्तिपर्व्यान्तरमारभते युधिष्ठिर उवाचेत्यादिना । उपवसद्भिस्तु
ला मासमग्निहोत्रं जुहोति—इत्येव यथाऽग्निहोत्रपदं अग्निहोत्राङ्गप्राप्तये । इत्यादि ।

End. समीचीनानामपि युगं योगो यव संयुगे महारणे । सङ्ख्यन्तः स्वेच्छातः
शान्तिपर्वणि उत्तमानुशासने दानधर्मः समाप्तः । शिष्यस्य महाभारतसमाप्तिधर्मो माभूदित्याह
अस्यान्तरमात्रमेधिकं पर्व्यमविष्यति इति ।

Colophon. इति महाभारतार्थप्रकाशिनीं विरोधभङ्गनीं शान्तिपर्वे । शकाब्दाः
१५०८ ।

विषयः । महाभारतीयशान्तिपर्व्यान्तर्गतदानधर्मपर्व्याध्यायस्य आख्यानं ।

No. 2087. महाभारतार्थप्रकाशिनी, वा विरोधभङ्गनी, आश्वमेधादिपञ्चकम् ।
Substance, country-made paper, 16 × 3 inches. Folia, 50. Lines, 8 on
a page. Extent, 784 slokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1578.
Place of deposit, Variyá, Post Siñdá, Zilá Rájásáhi, Paṇḍit Madhu-
súdana Śiromaṇi. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahábháratārtha-prakáśinī *alias* **Virodhabhañjanī**.
Another part of the work last described. It refers to the last five sec-
tions of the Mahábhárata.

Beginning. नारायणं नमस्कृत्य किरीटिज्ज्ञानदीपकं ।

पर्व्याश्वमेधिकयाख्या रामलघुनेन तन्यते ॥

अथ भगवान् श्रीकृष्णद्वैपायनो भगवत्पादाख्येनैव सर्वे विद्वतीति प्रतिपादयितुं शांतिपर्व्य-
जिज्ञासापत्रमेवसरसङ्ख्या आश्वमेधिकं पर्वं समाारभते वैशम्पायन उवाचेत्यादि । महावाङ्म-
नो गङ्गां गङ्गातः । विधत्ते अनेन आधः शस्त्रः । इत्यादि ।

End. यद्वा पुष्करतीर्थजलैः तत्त्वज्ञानजन्यफलमनेनैव इति भावः । स्वर्गोत्थकं पञ्च समाप्तं । अस्यान्वयाद्यर्थपर्यन्तं भविष्यति ।

Colophon. इति विरोधभङ्गन्यां महाभारतप्रकाशिन्याम् आन्वयेधादि पदपर्यन्तं । शकाब्दाः १५७८ ।

विषयः । महाभारतीयान्वयेधिकाशमवाप्तिक-मौपल-महाप्रास्थानिक-स्वर्गोत्थकपञ्च-स्थानं ।

No. 2088. महाभारतार्थप्रकाशिनी वा विरोधभङ्गनी. (आदिपर्व) । Substance, country-made paper, 20 × 3 inches. Folia, 32. Lines, 9 on a page. Extent, 2,179 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Variyá, Post Siṅḡá, Zilá Rājasháhi, Paṇḍit Madhusúdana Śiromañi. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahábháratártha-prakáśinī. The part called Adi Parva.

Beginning. श्रीकृष्णाय नमस्कृत्य महाभारतबोधिनी ।

विरोधभङ्गनी टीका रामकृष्णेन तन्यते ॥

अथ वेदार्थेऽस्मादिदुक्कृतया कलियुगव्युत्पन्नानामबोधतया विहितनिषिद्धज्ञानाभावेन प्रवृत्तिनिवृत्त्यभावप्रसङ्गेन तेषां प्रत्यवायः स्यादिति परमकारणिको भगवान् युधिष्ठिरादिवदाचरनीयं दुर्व्याधनादिवदिति शिक्षार्थं राजसूयादावसमर्थानामनधिष्ठितानाञ्च तत्फलप्राप्त्यर्थं श्रीकृष्णः सर्वोपकारकः सर्वत्रेष्ट इति स एव सर्वत्रेवोद्दिष्टोपास्य इति ज्ञानार्थञ्च महाभारतार्थ-पञ्चमारभते नारायणं नमस्कृत्येति पदं प्रणामार्थकं प्रणामविषयायैकञ्च । इत्यादि

End. परिक्रम्य अग्निं प्रदक्षिणीकृत्य ।

Colophon. इति महाभारतार्थप्रकाशिन्यां विरोधभङ्गन्यामादिपर्व समाप्तं ।

विषयः । महाभारतीयोपनिषद्प्रकाशनाम् ।

No. 2089. महाभारतार्थप्रकाशिनी, वा विरोधभङ्गनी, (सभापर्व) । Substance, country-made paper, 16 × 3 inches. Folia, 30. Lines, 7 on a page. Extent, 1,015 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Variyá, Post Siṅḡá, Zilá Rājasháhi, Paṇḍit Madhusúdana Śiromañi. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahábháratártha-prakáśinī. The part called Sabhā Parva.

Beginning. प्रणिपत्य हरिं भक्त्या सर्वलोकैकपालकं ।

तन्यते रामकृष्णेन सभापर्वप्रकाशिनी ॥

अथ सभापर्व्याख्या । अथ भगवत्प्रसादादेव परमेश्वर्य । श्रुत्वेनाप्यहो न कर्तव्य इति च
यूतेन न देवित्यमिति च बोधयितुं पाण्डवचरितकृत्तककार्यत्वसङ्ख्या भगवान् श्रीकृष्ण-
देवायनः सभापर्व्याख्यं ग्रन्थमाह वैशम्पायन उवाचेति ।

End. पुत्रपरीक्षया पुत्रप्रियेच्छया । इति सभापर्वणि वनप्रवेशः ।

Colophon. इति विरोधभङ्ग्या महाभारतप्रकाशिनी सभापर्व समाप्तम् ।

विषयः । महाभारतीयसभापर्व्याख्यानं ।

No. 2090. महाभारतार्थप्रकाशिनी, वा विरोधभङ्गनी, (चारण्यकपर्व ।)
Substance, country-made paper, 16 x 3, inches. Folia, 70. Lines 7 on a
page. Extent, 2,777 ślokas. Character Bengali. Date, ? Place of
deposit, Variyá, Post Siñdá, Zilá Rájasháhi, Pañdit Madhusúdana Śiromañi.
Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahábháratártha-prakáśinī. The part called Vana or Araṇ-
yaka Parva.

Beginning. प्रणिपत्य हरिं भङ्ग्या नीलेन्दीवरसुन्दरं ।

क्रियते रामकृष्णेन शास्त्रारण्यकपर्वणः ॥

अथ धार्मिकानामपि काले एव सुखं भवति नाकाले इति दर्शयितुं शङ्को मुख्यकर्त्तेनैव
प्रतिज्ञा अवश्यं पालनीयेति बोधयितुं प्रतिज्ञातार्थमिदिरूपोपादानसङ्ख्या भगवान् श्रीकृष्णदेवा-
यनकृतीयमारण्यकं पर्वारभते जनमेजय उवाचेत्यादि । निरुह्या द्यूतजिताः । इत्यादि ।

End. अतिदूरे तद्दिने न गम्यमिति निमित्ततः । शृङ्गनामा । इत्यारण्यके चारण्येयं ।
समाप्तश्चेदमारण्यकं पर्व । एतदनन्तरं को ग्रन्थ इत्यत आह अस्मानन्तरमित्यादि यस्यायमायः
श्लाक इति तु सम्प्रदायानुरोधान् पथते इति ।

Colophon. इति महाभारतप्रकाशिनी विरोधभङ्ग्यामारण्यकं पर्व समाप्तम् ।

विषयः । महाभारतीयवनपर्व्याख्यानं ।

No. 2091. महाभारतार्थप्रकाशिनी, वा विरोधभङ्गनी, (विराटपर्व ।)
Substance, country-made paper, 16 x 3 inches. Folia, 12. Lines, 8 on a
page. Extent, 379 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of
deposit, Variyá, Post Siñdá, Zilá Rájasháhi, Pañdit Madhusúdana Śiromañi.
Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahábháratártha-prakáśinī. The part called Virāṭa Parva.

Beginning. भगवन् नमस्कृत्य भक्तकाम्यप्रदं हर्ष ।

विराटपर्व्याख्यानं रामकृत्येन तन्यते ॥

अथ धर्मोदेव विपत्तिस्तत्राणमिति परमविपत्तावपि धर्मो न त्याज्य इति च बोधयितुं युधिष्ठिरप्रतिज्ञापालनरूपैककार्यत्वसङ्गत्या श्रीकृत्यदेपायनसूरीयपर्वारभते जनमेजय उवाचे-
त्यादि । पर्वस्य पितुः पितामहः । पितामहात् पूर्वं इति केचित् । इत्यादि ।

End. वेत्ताल्लिकाः पाण्डुल्लिकाः । सत्यं सत्यं जीवितस्य । कृते कारिते ॥ विराटपर्व्याख्यमि-
मन्मुविवाहः । समाप्तश्चेद् विराटपर्वः । अस्यानन्तरमुद्योगपर्वं भविष्यति ॥

Colophon. इति महाभारतार्थप्रकाशिन्यां विरोधभङ्गन्यां विराटपर्वं ।

विषयः । महाभारतीयविराटपर्व्याख्यानं ।

No. 2092. महाभारतार्थप्रकाशिनी, वा विरोधभङ्गनी, (उद्योगपर्वं ।)

Substance, country-made paper, 16 × 3 inches. Folia, 60. Lines, 8 on a page. Extent, 1,950 ślokas. Character, Bengali. Date, SK. 1578. Place of deposit, Variyá, Post, Siṅdā, Zilá Rājasháhi, Paṇḍit Madhusúdana Ś'īromañi. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahábháratārtha-prakáśinī. The part called Udyoga Parva.

Beginning. भगवन् नमस्कृत्य सच्चिदानन्दविप्रश्च ।

उद्योगपर्व्याख्यानं रामकृत्येन तन्यते ॥

अथ भगवच्छरणविन्दविमुखस्य न कदाचिदर्थोच्येदिरिति दर्शयितुं पाण्डवचरितप्रति-
पादनलक्षणैककार्यत्वसङ्गत्या भगवान् श्रीकृत्यदेपायनः पञ्चममुद्योगपर्वं समारभते कृत्वा विवाह-
मित्यादिना । कृत्वा कारयित्वा आर्येण निज्ज्ञापः । सपत्न्याः ससहायाः । इत्यादि ।

End. आ क्षमिष्यामिनि मुष्णानि येषां ते प्रभिन्नकरटमुखाः । सेनानिर्याणमुद्योगपर्वं च
समाप्तं ।

Colophon. इति महाभारतार्थप्रकाशिन्यां विरोधभङ्गन्यामुद्योगपर्वं । शकाब्दाः १५७८

विषयः । महाभारतीयोद्योगपर्व्याख्यानं ।

No. 2093. महाभारतार्थप्रकाशिनी, वा विरोधभङ्गनी, (भीष्मपर्वं ।)

Substance, country-made paper, 16 × 3 inches. Folia, 50. Lines, 8 on a page. Extent, 862 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Variyá, Post Siṅdā, Zilá Rājasháhi, Paṇḍit Madhusúdana Ś'īromañi. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahābhāratārtha-prakāśinī. The part called Bhīṣma Parva.
Beginning. नारायणं नमस्कृत्य भक्ताभीष्टफलप्रदं ।

तन्मते रामकथ्येन व्याख्यानं भीष्मपर्वणः ॥

अथ भगवान् श्रीकृष्णद्वैपायनो भगवद्भक्तस्य सर्व्वेव जय एवेति बोधयितुं अथोपाख्यानजिज्ञासापगमेऽनन्तरमकृत्या षष्ठपर्व्वं वक्तुं तदनुकूलजिज्ञासार्थं जनमेजयप्रश्नमवतारयति कथं युधीत्यादि । कुतश्चेत् धर्ममचेत् । इत्यादि ।

End. भयानकानामुत्पातानामभि आभिमुख्येन मेघनं शयिकाकाशवापनं । उत्पातदर्शनमित्यर्थः । ततो जम्बूखण्डनिर्काशः । तदेव भूमिपर्व्वं । तदनन्तरपन्थस्तु गीतोपयुक्तत्वेन गीतैव तथाऽपाठः पञ्चकेऽलिखनात् । सा लष्टादशाध्यायगीता सा उपाख्यानरूपा । ततः समाप्तिपर्व्व्यन्तमेव भीष्मवधः कासेनाकेकनामथाऽपाठ इति ।

Colophon. इति महाभारतप्रकाशिन्यां विरोधभङ्गन्यां भीष्मपर्व्वं ।

विषयः । महाभारतीयभीष्मपर्व्वव्याख्यानं ।

No. 2094. महाभारतार्थप्रकाशिनो, वा विरोधभङ्गनी, (द्रोणपर्व्वं ।)
Substance, country-made paper, 16 × 3 inches. Folia, 40. Lines, 8 on a page. Extent, 1,422 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vārīyá, Post Sīṇḍá, Zilá Rājashāhi, Paṇḍit Madhusūdana Śīromāṇī. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahābhāratārtha-prakāśinī. The part called Droṇa Parva.

Beginning. चक्रपाणिं नमस्कृत्य सर्व्वेदा भक्तपालकं ।

तन्मते रामकथ्येन व्याख्या सप्तमपर्व्वणः ॥

अथ अथोपाख्यानं भक्तपरिपालकः श्रीकृष्ण एवोपास्य इति बोधयितुं युद्धकथनलक्षणैककाव्यतामकृत्या भगवान् श्रीकृष्णद्वैपायनः सप्तमं पर्व्वारभमाणः सङ्गतिप्रविष्टजिज्ञासार्थं जनमेजयप्रश्नमवतारयति जनमेजय उवाचेत्यादिना पितरि पितामहपुत्रे अर्जुने हततुल्ये सति । इत्यादि ।

End. वेदेऽधीते सति यत्फलं तत् अस्मिन्नधीते । धैरैः कर्माभिः कृतैर्महापातकैः यज्ञार्वाप्रयज्ञस्य विष्णोः प्राप्तिर्माद्यः । वर्षा इति वज्रत्वमविवक्षितमुद्देश्यगतत्वात् । पक्षैकत्ववत् । वैष्णवद्रुमह्वराजा इति ।

Colophon. इति द्रोणपर्व्वं समाप्तं ।

विषयः । महाभारतीयद्रोणपर्व्वव्याख्यानं ।

No. 2095. महाभारतार्थप्रकाशिनी, वा विरोधभङ्गनी (कर्णपर्व ।)

Substance, country-made paper, 16 × 3 inches. Folia, 3. Lines, 80 on a page. Extent, 1,110 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Variyá, Post Siñdá, Zila Rájasháhi, Paṇḍit Madhusúdana S'iromaṇi. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahábháratártha-prakāśinī. The part called Karna Parva.

Beginning. अर्जुनाश्चिन्तयन्तारं नमस्कृत्य चरिं प्रभुं ।

तन्यते रामकृष्णेन व्याख्यानं कर्णपर्वणः ॥

अथ भगवान् श्रीकृष्णद्वैपायनः श्रीकृष्णानुपहादेव विपश्चिद्वृत्तिः सम्यगिति स एवोपास्य इति बोधयितुमष्टमं कर्णपर्वं समारभते ततो द्रोणे चते राजप्रित्यादिना । ततो नारायणस्वमो-
क्षानन्तर । इत्यादि

End. स पाठकः श्रोता च । महासुनेय्यामस्य इदं महादुःखेत्यादि समाश्रिपर्वकं वैश-
म्पायनवाक्यं । इति कर्णपर्वं समाप्तं ।

Colophon. इति महाभारतप्रकाशिनीं विरोधभङ्गनीं कर्णपर्वं ।

विषयः । महाभारतीयकर्णपर्वव्याख्यानं ।

No. 2096. महाभारतार्थप्रकाशिनी, वा विरोधभङ्गनी (शल्यादिविकम् ।)

Substance, country-made paper, 16 × 3 inches. Folia, 42. Lines, 7 on a page. Extent, 1,291 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Variyá, Post Siñdá, Zila Rájasháhi, Paṇḍit Madhusúdana S'iromaṇi. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahábháratártha-prakāśinī. The Śalya and the two subse-
quent Parvas.

Beginning. श्रीकृष्णचरणाभोजे निवेश्य स्वात्मपटपदं ।

तन्यते रामकृष्णेन व्याख्यानं शल्यपर्वणः ॥

अथ भगवच्चरणारविन्दचेतस एव सर्वैष्टमिद्विरिति दर्शयितुं श्रीकृष्णद्वैपायनः युद्धप्रतिपा-
दनलवर्णककार्यतामङ्गत्या नवमं शल्यपर्वं समारभमाणः सकृत्तिप्रविष्टजिज्ञासावताराय प्रश्नसव-
नारथति अनन्तेय उपवाचेत्यादि । पाण्डवैरदीर्य्यमाणं क्षिप्यमाणं । इत्यादि ।

End. सपरिच्छदाः सभत्यजनाः । इति स्त्रीपर्वं समाप्तं । अस्यानु शाश्विपर्वं भविष्यति ।

Colophon. इति महाभारतार्थप्रकाशिनीं विरोधभङ्गनीं शल्यादिविकं समाप्तं ।

विषयः । महाभारतीयशल्य-सौप्तिक-स्त्रीपर्वव्याख्यानं महापर्वोपधायक शल्यपर्वान्तर्भूततया
व्याख्यात इति चिन्तनीये ।

इह खलु संभारानलभन्तनिखिलजनापवर्गाय आत्मा वा अरे श्रोतव्यो मन्त्रव्यो निदिध्या-
सितव्ययेति—इत्यादि ।

End. तस्माद्विश्वेशेषब्रह्मसाची + स्वीकृत्यत्वात् तज्ज्ञेयो मोक्षो निरतिशयानन्दा-
त्मक एवेति सिद्धं ॥

Colophon. इति श्रीरघुनाथभार्वभौसमहाचार्यकृतौ सिद्धान्तार्णवः परिपूर्णः ।

विषयः । शाङ्करमतमवलम्ब्य विरचितमिदं वेदान्तप्रकरणम् । तत आत्मा वा अरे इत्यत्र
विधिविवेचनम् । ब्रह्मणः स्वप्नाश्लेषनिरूपणं । निरीश्वरतां व्युत्पत्त्यादिमताच्चेपकीर्तनं । विवर्तवा-
दव्यवस्थापनं । परिणामवादखण्डनं । परमाणवादाच्चेपकथनं । द्वैतबोधिकाणां श्रुतीनां समन्वय-
निरूपणं । जीवस्य ब्रह्मप्रतिबिम्बत्वकथनं । जगतः प्रतिमाभित्वकथनं । प्रवाहरूपेण जगतः
नित्यत्वकथनं । मायाविशेषाः स्वप्नकथनं । चतुर्थीरूपनिरूपणं । तत्त्वमस्यादिश्रुत्यर्थकथनं । वेदस्य
नित्यत्वकथनं । ब्रह्मणे वेदैकवेद्यत्वकथनं । ब्रह्म नानुमानादिप्रमाणमभिमितिनिरूपणं । जीवस्य
उत्पत्त्यान्त्यादिकथनं । तत्त्वज्ञानोपायकथनं । मोक्षोपायकीर्तनञ्च ।

No. 2100. वेदान्तसिद्धान्तकौमुदी । Substance, country-made paper, 17
× 4½ inches. Folia, 67. Lines, 7 on a page. Extent, 1,617 ślokas.
Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rárágháta,
Zilá Nuddea, Paṇḍit Dinanátha Bhattachárya. Appearance, decayed. Prose.
Incorrect.

Vedānta-siddhānta-kaumudī. On the Bakhti doctrine
founded on the non-duality of the soul. By Haridása.

CONTENTS: Refutation of the theory regarding Brahma being
undiscrete. Refutation of the theory regarding the human soul being
a reflection of the divine soul. Human soul proved to be a part or
fragment of Brahma. The son of Nanda proved to be the being indicated
by the word Brahma. Knowledge, &c. his natural attributes. On the
authority of the Vedas. The Bhāgavata Purāṇa proved to be as
authoritative as the Vedas. The Śāstras all logically lead to Brahma.
Superiority of faith over knowledge. Fruit of faith. Means of salva-
tion. Nature of salvation.

Beginning. सान्द्रीभूतपरानन्दं सानन्दं नन्दनन्दनं ।

नन्वा वेदान्तसिद्धान्तकौमुदीयं विरच्यते ॥

अथ खल्व्वात्मा वारे द्रष्टव्यः श्रोतव्यो मन्त्रव्य इत्यादिदं श्रुतमुदिशानुसूतकर्मननेपलतवेदान-
प्रवक्तृविधानाद् विचारं विना स्वरूपानन्दात्मकमेवाचारकयोगिकशब्दाभिधेयाज्ञानोपमर्दापरोक्ष-
ज्ञानात्यन्तनुपपत्तेश्च ब्रह्मज्ञानाय ज्ञानेच्छासाधो वेदान्तविचारः कर्तव्य इति । इत्यादि ।

End. चाविदके सर्वानयनिष्ट्या ब्रह्मैव सन् ब्रह्मायेति विमुक्तश्च विमुच्यते——
श्रुतिवैधितमित्यसिद्धमत्र ब्रह्मात्मकस्वरूपानन्दाविर्भाव इति सिद्धं ।

Colophon. इति श्रीहरिदासकृता वेदान्तसिद्धान्तकौमुदी समाप्ता ।

विषयः । शुद्धाद्वैतवादमवलम्ब्य विरचितोऽयं ग्रन्थः । तत्र ब्रह्मणो निर्दिशेषत्वमत-
कीर्तनं । जीवस्य ब्रह्मप्रतिविम्बवादखण्डनं । ब्रह्मणोऽंशो जीव इति निरूपणं । नन्दनन्दन एव
ब्रह्मशब्दवाच्य इति निर्णयः । तस्य स्वाभाविकज्ञानादिशक्तिमत्त्वकथनं । श्रीमद्भागवतस्य वेद-
तुल्यत्वनिर्णयः । ब्रह्मणः शास्त्रैक्यमवलम्बितरूपं । ज्ञानापेक्षया भक्त्यैवार्हितत्वकथनं । भगवदो
भक्त्येकलभ्यत्वनिर्णयः । मोक्षोपायकथनं । मोक्षलक्षणविवेचनञ्च ॥

No. 2101. माधुर्यकादम्बिनी । Substance, country-made paper, 11 × 5½ inches. Folia, 19. Lines, 11 on a page. Extent, 643 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1860. Place of deposit, S'antipur, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Mādhurya-kādambinī. On faith as the only means of salva-
tion. Faith and devotion to be directed to Kṛishṇa who is the embodi-
ment of the divine soul. With this object the work opens with a dis-
quisition on the nature of soul, and its twofold division, the human and
divine, and then explains how the divine soul may, for the well-being of
creation, assume a corporeal form. The author then describes various
forms of faith, and their peculiarities.

Beginning. हृदये नवभक्तिरस्यविततेः सञ्जीवनी स्वाग्मा-

रस्ये कामतर्पणुदाहृदमनी विद्यापगोक्तासिनी ।

दूरान्ते सदृशाखिनोऽपि सरसीभावाय भूषात् २भु-

श्रीचैतन्यलपानिरङ्गमहासाधुर्यकादम्बिनी ॥

भक्तिः पूर्वैः श्रिता तान् रुमं पश्येदुदात्तधीः ।

तद्गौमि सततं रूपनाम प्रियतमं हरेः ॥

रह सत्त्वं परमानन्दमयादपि पुरुषाद्ब्रह्म पुष्पं प्रतिष्ठेति —— इत्यादि ।

End. साधुर्यवारिधेः कृष्णचैतन्यादुद्धृतै रसैः ।

इयं धिमेतु साधुर्यमयी कादम्बिनी जगत् ॥

Colophon. इति श्रीसाधुर्यकादम्बिन्यां पूर्णमनोरथो नामाष्टम्यखतदृष्टिः ।

सम्पूर्णं साधुर्यकादम्बिनी सतां प्रीतये स्मृदिति । संवत् १८६० ।

विषयः । चीनग्रन्थमन्दन एव शुद्धसत्त्वमयनिजानामरूपस्त्रीस्त्रार्चनादिशरीरतया सप्रकाशतया च परब्रह्मशब्दावयः । तच्चैव भगवद्भूतेरपि तद्रूपतया भगवत् इव सप्रकाशता, निरपेक्षत्वस्यैतिनिरूपणं । मोक्षादपि भक्तेः परमोत्कर्षप्रतिपादनमुखेन तस्या ज्ञानैकसाधनत्ववादनिराकरणं । तदेवं भगवत् इव तत्सर्वरूपभूताया भक्तेः सर्वव्यापकत्वं सर्वव्यशीकारित्वं सर्वमङ्गीकृतं सर्वोत्कर्षपरमसातन्त्र्यस्यैति व्यवस्थानं । भक्तिस्वरूपविवेचनं । तदधिकारिणः । तद्व्यापिनी । अथ भक्तिप्रभावेनान्येनैति इति इत्यनमुखेन दुष्कृतायाः सुकृतेत्या अपराधेत्या भक्त्यास्येति अनर्थानां चतुर्विधत्वकथनपूर्वकं तेषां स्वरूपकथनं । अथ चैतन्यं द्विविधं स्वतन्त्रमस्वतन्त्रं । तत्र प्रथमं सर्वव्यापकमीश्वराख्यं, द्वितीयं देहमात्रव्यापि जीवाख्यानं । तथा ईश्वरचैतन्यं द्विविधं गुणस्पर्शरहितं स्त्रीलया स्त्रीकृततत्त्वसमं । प्रकरणेनैव बहुविधत्वप्रपञ्चनं । अथ चानिष्ठितानिष्ठिताभेदेन भजनक्रिया द्विविधा । तत्र प्रथमा षड्विधा । द्वितीया तु साक्षाद्भक्तिवर्तिनी तदनुकूलवस्तुवर्तिनीति द्विविधा । अथापि प्रथमा कायिकी वाचिकी मानवी चेति विध्वङ्गः । अथ अविद्यादिदूषितस्य जीवान्तःकरणस्य अवगतीर्णनादिनान्यतो नैलवर्णेन तदोपग्रहो भौतवर्तिन्येति सा च द्विविधा वस्तुवैशिष्ट्यापेक्षिणी तदनपेक्षिणी च । अथ भैव भजनविषया रविः परमप्रोदतमा सती यदा भजनीयं भगवन् विषयीकरोति तदेवमासक्तिरित्याख्यायते । अतएव भक्तिकल्पद्वयाः स्वकीभावमावाद्यन्ती भावप्रेमही पुष्पफले अविरादेव भाविनी स्योतयति । अथाभावासाक्तिरेवान्तःकरणमुकुरं तथा मार्ज्येति यथा तत्र सदसा प्रतिविम्बितो भगवान् अवलोक्यमान इव प्रतिभाति । अथ सैवासक्तिः परमपरिणामं प्राप्नुवती रसपरपर्यायो भाव इत्याख्या लभते । य एव भावः सच्चिदानन्द इति शक्तिव्यस्य कन्दलीभावं भजते । सोऽयं भावो रागभक्त्युत्थो वैधभक्त्युत्थेति द्विविधत्वमधिगच्छन्नेव विविधानां भक्तानां विविधचिदात्मनामनादिषु हृदयेषु स्फुरन् घनरस इव रसायनेषु विविधाज्ञादत्वं भजते । ते च भक्ताः शान्तादासखिलिद्विप्रदसीभाववन्तः षड्विधाः । तत्र शान्तोऽशान्तारिति दासेषु प्रीतिरिति सखिषु सख्यमिति पित्रभाववत्सु वात्सल्यमिति प्रेम्सीभाववत्सु प्रियतेति नामभेदानपि प्राप्यादासख्येयविभक्तिविभवादिभिर्दूते-चर्यैः स्थास्यति नान्ता वैशिष्ट्या गच्छन् शान्तदासादिषु दक्षदेव्यो रवी भवतीति निरूपणं । अथ भावविशेषण अनुभावविशेषप्रकटनप्रकटनस्येति ।

No. 2102. दानचन्द्रिका । Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 66. Lines, 8 on a page. Extent, 1,982 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránághát, Zilá Nadiyá, Pandit Dīnanátha Bhaṭṭācharya. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Dāna-chandrikā. A treatise on religious gifts, the merits of giving away particular articles, persons fit to grant and to receive gifts,

and the rituals meet for consecrating the same. By Jayarāma. The work is an abstract of the Dānakhaṇḍa of Hemādri.

Beginning. नतिं कृत्वा गणेशाय विघ्नविध्वंसकारिणे ।

क्रियते जघरामेण रम्येयं दानचन्द्रिका ॥

दानं देयञ्च दाता च सम्प्रदानं फलं तथा ।

फलदाता विधाता च य एकस्ते नमाम्यहं ॥

तवाहौ दानप्रशंसा ।

End. अनेन विधिना कुर्वन् सव्यं भवति चाक्षयति ।

Colophon. इति श्रीजयरामविरचिता दानचन्द्रिका समाप्ता ।

विषयः । दानप्रशंसाकीर्तनं । देवगुरुकीर्तनं । दानविधिः । दानकालनिरूपणं । धर्मलक्षणं । द्रव्यदैवतनिर्णयः । प्रतिपदविधिः । सर्वेषु दानेषु सामान्यतः प्रयोगकीर्तनं । हिरण्यदानविधिः । चैत्रोपश्रमोपश्रमादिष्वदानविधिः । अक्षतुरणदानविधिः । धान्यादिदानविधिः । मृष्टतमोक्षदानादिविधिः । कपिलादिदानविधिः । गजाश्वदिदानविधिः । परदेशादिदानविधिः । ह्यवासानादिदानविधिः । गन्धशय्यादीपदानादिविधिः । आविकवस्त्रादिदानविधिः । गृहोद्यानादिदानविधिः । धर्मघटादिदानविधिः । संक्रान्तिनिमित्तकदानविधिः । नाक्षत्रिकादिदानविवेकीर्तनम् ।

No. 2103. मेघदूतटीका । Substance, country-made paper, 13 × 6 inches. Folia, 38. Lines, 12—13 on a page. Extent, 1,443 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Ulā, Post Ranāghāt, Zilā Nadiyā, Paṇḍit Dinanātha Bhaṭṭāchārya. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Meghadūta-ṭīkā. A commentary on Kālidāsa's Meghadūta. Anonymous.

Beginning. इह यद्यपि गिरिनगरागरसरित्करोवरकमलवसन्तीतुवमल्लानिलजल-
क्रीडाप्यावययचन्द्रसूर्योदयास्तमयसर्गवत्यादीनां मृदाकाञ्चलक्षणानां अभावस्तथापि मृदाकवि-
श्रीकाण्डिदासविरचितत्वादित्दं मृदाकाव्यमुच्यते + + + + + मृदुदयमुपवेद्यः
क्वचित्तेषामप्यत्र निर्देशो युज्यते + + + प्रसङ्गेन तवायमादिशोकः । कश्चित् कान्तेत । कश्चि-
दनिर्दिष्टनामा यच्चः रामगिर्याश्रमेषु वसतिं चक्रे निवासं कृतवान् । रामो दशरथात्मजः तेन
आवृत्तो गिरिः । पूर्वं कीर्तामसन्वितो रामस्तत्र स्थितवानिति इत्यादि ।

अविरतानि निरन्तराणि सुखानि यव ॥ १२४ ॥

इत्यभूतं सुरचितपदं मेघदूतस्य नाम्ना

कासक्रीडाविरचितजने विप्रयुक्ते विनोदं ।

+ + + + त्रिति निपुणता दृढिमावं कवीनां
नवार्थाणां चरणयुगलं कालिदासचकार ।

Colophon. रति श्रीकविराजमुकुटालङ्कारेण श्रीकालिदासेन (छतं मेघदूताभिधानं
काव्यं) तस्य टीका समाप्ता ।

विषयः । कालिदासछतमेघदूतस्य व्याख्यानम् ।

No. 2104. नेषधीयप्रकाशः (पूर्वनेषधीयः) । Substance, country-made paper, 14 x 4 inches. Folia, 250. Lines, 9 on a page. Extent, 9,843 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rárághát, Zilá Nadiyá, Paṇḍit Dínanátha Bhaṭṭáchárya. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Naishadhíya-prakáśa. A commentary on the Naishadha Kávyā, of S'ri Harsha. By Nárāyaṇa Vedarakara, son of Narasiṁha and Madálasá. The codex contains only the first half of the work.

Beginning. वैदेही यस्य वामे जयति जयजनिर्दक्षिणे लक्ष्मणोऽपि
श्रीमानये हनुमान्तुल्यबलचये जलविन्यस्तततः ।
कौदण्डं काण्डमेकं दधदक्षितकुलध्वंशकारी समन्ता-
दव्यादव्याजमव्याकृतिसलिलनिधिर्जानकीजानिरस्मान् ॥
दशकन्धरकरिचिह्नः सीताचतःसरोजरोलम्बः ।
रघुकुलकैरवचन्द्रः पायादायासतो रामः ॥
मद्राय भूयाद्भवतां श्रीरामो भक्तिभावितः ।
छृते वज्रमवे यस्य पदवी सुरदुर्द्धभा ॥
नत्वा श्रीनरसिंहपण्डितपितुः पादारविन्दद्वयं
मातुचापि मदास्तेत्यभिधया विष्णुतकीर्तैः चित्तैः ।
श्रीरामेक्षरपीतयोः सुमनसोर्गुर्वारगर्वो यथा-
बुद्धि श्रीनिपद्येन्द्रकाव्यविश्रुतिं निर्माति नारायणः ॥
प्रणम्य शङ्करं सोमं चाननं श्रीपतिं स्वयं ।
कुर्वे नाम्ना नेषधीयप्रकाशं सुहृदां मुदे ॥

चिकीर्षितस्य निर्विघ्नप्रसाराद्यं शिष्टाचारपरिप्राप्तमाशीर्जनमस्मिन्निर्देशो वापि तत्कुल-
मिति महलाचरणं कर्मेत्यमिति पन्थकच्छीरूपेनामा कविः गूढधर्मीजरघूनाद्याभीष्टदेवतानमस्कार-
रूपमश्लेषमाचरति । अन्ये तु विविष्टवस्तुनिर्देशलक्षणं महलमित्याहुः । अत्र पुण्यलोकानलरूपवि-
शिष्टवस्तुनिर्देशेन निर्विघ्नपन्थसमाप्तिरित्यभिप्रायेणाह निधीयेति ।

End. केनाप्यनुष्ठया रीत्या निर्मिते । दर्भं पूर्यवत् ।

Colophon. इति श्रीवेङ्कटरोपनामकश्रीमद्वरसिंहपण्डितात्मजनारायणकृते नैषधीय-
प्रकाशे अष्टमः सर्गः समाप्तः ।

विषयः । श्रीवर्धननैषधचरितमहाकाव्यस्याष्टमसर्गात् आख्यानम् ।

No. 2105. स्मार्तसमुच्चयः । Substance, country-made paper, 15 × 4 inches. Folia, 225. Lines, 10 on a page. Extent, 17,840 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránághát, Zilá Nadiyá, Paṇḍit Dínanátha Bhaṭṭāchārya. Appearance, decayed. Correct.

Smārta-samuchchaya. A Smṛiti digest. By Nanda Paṇḍita, son of Śrīdeva Mahámahopādhyāya. CONTENTS: Religious duty. Proper times for religious ceremonies. Lunations. Conjunction of one month with another. Intercalary months. Prohibited degrees in marriage. Marriage. Saṁskāras. Daily rituals. Funerals. Mourning. Purifications. Expiations. Inheritance. Judicature.

Beginning. श्रीनारायणपादपङ्कजनतिप्राप्तबोधो-

वेदान्तयुतान् सभारतखितान् साहित्यकाव्यान्वितान् ।

मीमांसैश्वरसांख्यबौद्धमखिलं चार्थाकजैनाभिधं

यन्मै यो व्यष्टोक्त्य पण्डितकविः श्रीदेवशर्माभवत् ॥

तस्य श्रीशक्तिकण्ठभक्तिनिरतो नन्दाभिधोऽभूत्कुतो

हन्दा देवपदारविन्दशरणा यस्य प्रतिष्ठा प्रसूतः ।

सोऽयं पण्डितमण्डलीमुखकरं धर्मश्रित्याज्ञापकं

रम्यं स्मार्तसमुच्चयं यरचयिष्यद्यौघमस्मार्तितं ॥

तत्र प्रथमतो धर्मस्वरूपं विविक्षते । तत्र भगवान् जैमिनिः । चोदनालक्षणोऽर्थो धर्म-
इत्यादि ।

End. दशकविषयस्तु मल्लतदन्तकमीमांसायां परिज्ञेय इति ।

Colophon. इति मज्झिमनिकायश्रीदेवशर्माख्यश्रीनन्दपण्डितविरचितः स्मार्तसमु-
च्चयः समाप्तः ।

विषयः । धर्मस्वरूपनिरूपणं । कालविवेचनं । तिथ्यादिनिरूपणं । तत्र प्रतिपदादि-
तिथिद्वये व्यवस्थानिर्णयः । संक्रान्तिनिर्णयः । मलमासविवेचनं । जयमासादिविवेचनं । विवाह-
निरूपणप्रसङ्गेन सापिण्यादिकथनं । विवाहादिनिरूपणं । गर्भाधानादिस्मृतिनिर्णयः । आश्विन-
विधिः । अन्त्येष्टिविधिः । शमौचनिरूपणं । श्राद्धनिरूपणं । श्राद्धादिविधिकथनं । प्रायश्चित्त-
निरूपणं । दायभागकथनं । व्यवहारनिरूपणञ्च ।

No. 2106. दायभागटीका । Substance, country-made paper, 14 x 4 inches. Folia, 182. Lines, 7 on a page. Extent, 4,684 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Majidā, Post Rānāghaṭ, Paṇḍit Madhusūdana Nyāyaratna. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Dāyabhāga-ṭīkā. A commentary on the Dāyabhāga of Jīmūta-vāhana. By Rāmabhadra Nyāyālaṅkāra, son of S'rínātha Āchārya-chūdāmaṇi.

Beginning. आलोच्य तातन्मिहित-निबन्धनाराध्य विवेचरं ।

आर्याचार्यस्तुते विवर्तमिमां दायभागस्य ॥

यन्वारम्भे विप्लविघाताय दृष्टदेवताकीर्तनरूपं सङ्गलमाचरन् शिष्यप्रवृत्तये सम्बन्धमिधेय-प्रयोजनान्वाह । सन्वादीति । अथ प्रयोजनं दायभागनिर्णयः । स च संशयापनोदनद्वारा दुःख-निवृत्तिहेतुतया गौणः । अभिधेयो दायभागः । सम्बन्धश्च यन्वस्य फलमभिधेयाभ्यां कार्यकारण-भावे विषयविषयिभावश्च । इत्यादि

End. अतस्तस्य तात्पर्यं वर्णयित्वा विरोधश्च परिहरतः तदप्रयोजकीभूतस्य जडानुराग-स्वाभावोऽपि न वैयर्थ्यमिति भावः । बद्धतरेति सुबोधमिति ।

श्रीरामभद्ररचितां पाणौ संस्मर्य दीपिकामेतां ।

जीमूतवाहनकले-र्गभीरार्थं विदन्तु विद्वांसः ॥

Colophon. इति श्रीमहामहोपाध्यायश्रीनाथाचार्यचूडामणितनूजश्रीरामभद्रन्याया-लङ्कारभट्टाचार्यविरचिता दायभागटीका समाप्ता ।

विषयः । जीमूतवाहनकृतदायभागस्य व्याख्यानं ।

No. 2107. कामसूत्रं । समास्यं जयमङ्गलाख्यटीकासहितम् । Substance, country-made paper, 13 x 7 inches. Folia, 126. Lines, 14 on a page. Extent, 6,125 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, S'āntipur, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Kāma-sūtra with the commentary of Mallināga, and the gloss called **Jayamaṅgala**. The aphorisms of Vātsyāyana on worldly enjoyment with the commentary of Mallināga, and an exegesis by Yaśodhara. The last two have been very much mixed up. The text is divided into 7 chapters, and treats successively of all the different branches of the subject. The exegetist cites the name of Mahimalla Deva, a Chalukya king.

The objects of human life are, according to Hindu writers, fourfold, including 1st, duty or *dharma*; 2nd, wealth or *artha* economics; 3rd, enjoyment, *kāma*, and 4th, salvation or *moksha*. On each of these subjects there were at one time, it would seem, several text-books in Sanskrit, but they are not all forthcoming now. On the first subject the Aphorisms of Jaimini constitute the leading text. On the second, a text is attributed to Śukra Acharya, but it nowhere has yet been met with. On the third, the *kāma-sūtra* is the only text now known, but its author refers to seven different writers who preceded him. The fourth forms the theme of five out of the six leading systems of philosophy, as also of several minor ones. Of enjoyment in its grossest sense women form the most important object, and the text therefore devotes an unduly large part of it to sexual love, and hence it is that in describing the work, it is usual to class it among erotic works. *Kāma* in its most comprehensive sense, however, includes everything that promotes the gratification of the five senses of hearing, feeling, seeing, tasting and smelling, and Vātsāyana refers to all these. He begins with education in early life, giving brief notes about the 14 sciences and the 64 arts recognised by the Hindus. Then he adverts to housekeeping, furniture and household decorations, to friends, associates and companions, to occupations and ornaments, as well as conduct towards women. This explanation is necessary with reference to what has been said on page 98 of volume I, on the subject.

Vātsāyana is supposed to have lived over two thousand years ago, and the oldest commentary on the Nyāya aphorisms is attributed to him.

Beginning. (एकधीकृतसूत्रभाष्यस्य प्रारम्भवाक्यं यथा,) शास्त्रे प्रकृतत्वात् तत् सम-
यावबोधकमित्याचार्येभ्यस्तन्मन्वात्। प्रजापतिर्हि प्रजाः सृष्ट्वा तासां स्थितिनिश्चयनं विवर्गस्य
साधनमध्यायानां शतसहस्रेणाप्ये प्रोवाच। तस्यैकदेशं मनुः स्वायम्भुवो धर्माधिकारिकं शक्य-
चकार। बृहस्पतिरध्याधिकारिकं। मरुदेवानुचरस्य मन्दी सहस्रेणाध्यायानां शक्यकामसूत्रं
प्रोवाच। — — — — — सर्वमन्वेन यन्वेन कामसूत्रमिदं
प्रणीतवान् वात्स्यायनः।

टीकायाः प्रारम्भवाक्यं यथा,—

वात्स्यायनीये किल कामसूत्रं प्रस्तावितं कैश्चिद्विद्वद्भिर्वाच्यैव।

तस्माद्विद्वद्वो जयमङ्गलास्त्रां टीकामश्नं सर्वविदं प्रथमम् ॥

इह चत्वारो वर्णा ब्राह्मणाक्षरारक्षाना ब्रह्मचारी गृहस्थवैश्यानामौ भिचुरिति । तत्र ब्राह्मणादीनां गृहस्थानां भोक्तृत्वात् भिचुरित्वात् चिवर्गः पुरुषार्थः । तत्रापि धर्मार्थयोगेर्जतुत्वात् काम एव फलभूतः पुरुषार्थ इति कामवादिनः । स चोपार्थविना न भवतीति तमुपायमाचिख्या-सुराचार्या मन्त्रिणागः पूर्वोपायमनतानुसारेण शास्त्रमिदं प्रणीतवान् । इत्यादि ।

End.

शास्त्रस्यार्थप्रधानत्वात् तेन योगोऽव धेयितः ।

सन्ति रागपरा नाय्यः सन्ति चार्थपरा अपि ॥

प्राक् तत्र वर्णिते रागे वेष्टायोगाच्च वैशिके ॥

इति वात्स्यायनीयकामसूत्रे वैशिके षष्ठेऽधिकरणे अनुबन्धार्थानर्थसंशयविचारा वेष्टावि-शेषाश्च षष्ठोऽध्यायः ॥

समाप्त्येवं वैशिकं षष्ठमधिकरणं व्याख्यातञ्च कामसूत्रम् ॥

भाष्यस्य शेषवाक्यं यथा —

एता षट्पञ्चाजीवायामन्मर्भवन्ति विशेषः सम्यग्दत्ते सर्वोप्तामिति । इति वात्स्यायनीयकाम-सूत्रटीकायां जयमङ्गलाभिधायां विदग्धाङ्गनाविरहकातरणं गृहदत्तेन्द्रपादाभिधानेन यशोधरेणै-कचकृतसूत्रभाषायां वैशिके षष्ठेऽधिकरणे षष्ठोऽध्यायः । समाप्त्येवं वैशिकं षष्ठमधिकरणं ॥

Colophon. इत्यपराञ्जुन + अवलमङ्गराजनारायणमहाराजाधिराजचैलूखचूडामणि-श्रीमहीमज्जदेवस्य भारतीभाष्यमारे श्रीवात्स्यायनकामसूत्रटीकायां जयमङ्गलाभिधायां वैशिक-मधिकरणं समाप्तम् ॥

विधयः । प्रथमे साधारणाधिकरणे,—शास्त्रसंग्रहः, चिवर्गप्रतिपत्तिः, विद्यासमुद्देशः, नाग-रिकदत्तं, नायकसहायदूतीकर्म्मविपरिमर्शश्चेति पञ्च प्रकरणानि ।

द्वितीये साम्प्रयोगिकाधिकरणे,—प्रमाणभावकालेभ्यो रतावस्थानं, प्रीतिविशेषाः, आलिङ्गन-विचाराः, चुम्बनविकल्पाः, नखरदनजातयः, दग्धनञ्चेदविधयः, दग्ध्या उपचाराः, संवेशन-प्रकाराः, चिवरतानि, प्रहणनदोषाः, तदुपश्रुतीकृतोपक्रमाः, पुरुषाश्रितं, पुरुषोपश्रुतानि, औपरिष्टकं, रतारम्भः, रतावसानिकं, रतिविशेषाः, प्रणयकलहश्चेति अष्टादशप्रकरणानि ।

तृतीये कन्यासम्प्रयुक्ताधिकरणे,—वरणविधानं, सम्बन्धनिर्णयः, कन्याश्रित्यक्षणं, बालायामुप-क्रमाः, इक्षिताकारसूचनं, एकपुरुषाभियोगाः, प्रयोष्यस्योपावर्तनं, अभियोगतः कन्यायाः प्रतिप-त्तिः, विवाहयोगाश्चेति नव प्रकरणानि ।

चतुर्थे भाव्याधिकारिकाधिकरणे,—एकचारिणीदत्तं, प्रवासचर्या, सपत्नीयं ज्येष्ठादत्तं, कनिष्ठादत्तं, पुनर्भूदत्तं, दुर्भगादत्तं, आन्नापरिकं, पुरुषस्य वक्षीयं प्रतिपत्तिश्चेति अष्टौ प्रकरणानि ।

पञ्चमे पारदारिकाधिकरणे,—स्त्रीपुरुषशीलावस्थानयनं, स्त्रीषु सिद्धाः पुरुषाः, अयलसाध्य-धेयितः, परिचयकारणानि, अनियोगाः, भावपरीक्षा, दूतीकर्माणि, ईश्वरकामिनं, आन्ना-परिकं, सदाररचितकश्चेति दश प्रकरणानि ।

पत्रे नैशिकाधिकरणे,—सहायशम्यागम्यचिन्तागमनकारणानि, उपावर्तनविधिः, कान्ताहर्त, कर्थागमोपायाः, विरक्तपु प्रतिपत्तिः, निष्कासनक्रमाः, विशीर्षप्रतिसम्भानं, स्नाभालाभविशेषाः, अर्थानर्थानुषन्धसंग्रहः, विचारविशेषाद्येति दश प्रकरणानि ।

(पुस्तकेऽस्मिन् औपनिषदिकं सप्तमसधिकरणं नास्ति)

(तत्रत्य विषया यथा,—सुभगङ्करणं, वशीकरणं, दृष्ययोगाः, महारागप्रत्यानयनं, दृढिविषयः, चित्रयोगाद्येति षट् प्रकरणातीति ।)

No. 2108. वैष्णवसिद्धान्तवैजयन्ती, प्रकाशिकासहिता । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 140. Lines, 12 on a page. Extent, 4,182 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipur, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Vaishṇava-siddhānta-vaijayantī with a commentary entitled Prakāśikā. A manual of Vaishṇava faith and worship. By Rāghavendra Muni.

Beginning. उद्धर्तुं भवसागरात्तुरनरं धातुर्विधातुं वच-

चिदातुः पतमेन्द्रकेतुरवितुं लीलावतीकौ घरा ।

धर्मोणामपि धूमकेतुरसतां सेतुः सतां साक्षतां

जीवातु जगदिन्द्रजालरचनाहेतु र्हरिः पातु वः ॥

श्रीमद्वैष्णवसिद्धान्तवैजयन्ती प्रकाशते ।

श्रुतिस्मृतिप्रमाणेन सप्तकेण स्वयं कृता ॥

इति खलु प्रारिखितपञ्चारम्भसम्भावितविप्लविवाताय सदाचारपरम्परापरिपालनाय च स्वपन्थप्रतिपाद्यं वेदान्तवेद्यं बलु प्रलौति विज्ञेयमित्यादिपद्येन ॥

विज्ञेयामनवद्यमागमगिरामापादमाद्यं परं

रक्षादौरपि विद्यया परमया नापाद्यते यन्महः ।

प्रेम्नाचिद्यु घनविषयो मुञ्जरहो गोपीभिरामादितः

साऽयं नन्दस्तुतोऽभिनन्दति सदानन्दाय हन्दावने ॥ इत्यादि ।

End.

गौडदागम्य हन्दावनभुवि वसता राघवेन्द्राभिधेन

प्रायो जित्वा विषादान् निगमपथनयेज्जिवंसंसारशान्त्यै ।

मिथान्तेवैष्णवानां स्मृतिविरचिता वैजयन्ती विचित्रा

कण्ठेर्धार्या कवीन्द्रैरखिलगुणवती वादिविध्वंसनाय ॥

श्रीमद्वैष्णवसिद्धान्तवैजयन्तीप्रकाशिका ।

दीपिकेव करे धार्या माधुव्यायुनैर्नरैः ॥

Colophon. इति श्रीराघवेन्द्रमुनिप्रणीतायां वैष्णवसिद्धांतवैजयन्त्यां भगवत्सूत्ररूप-
रूपणां नाम पञ्चमेऽध्यायः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

विषयः । ब्रह्मणः साकारत्वकथनं । श्रीकृष्णस्यैव परब्रह्मस्यैव वाच्यत्वनिरूपणं । श्रीकृष्णविष-
यस्य सच्चिदानन्दरूपतया नित्यत्वकथनं । अथ विविधवादनिरसनं । जगद्विस्तृतादिवादिनां
विप्रतिपत्तिनिरासपूर्वकं भगवानेव अयस्कान्तसर्ववस्तुत्रिभिर्भावेनाविद्याविवर्तनां कारणभित्ति-
निरूपणं । संसारस्य स्रग्भावजन्यत्वकथनं । तत्र विविधवादखण्डनं अथासत्स्वरूपविवेचनादिकं ।
जीवस्य अवधारदशायां संसारबन्धे न तु परमार्थतः तस्य सात्वाज्जगदीश्वराभेदव्यवसादितिनि-
रूपणं । वैराग्योपयोगित्वेन संसारस्य—मिथ्यात्वं निरूप्य तन्निरस्तकारणं किञ्चिदस्ति न वेति वादि-
विप्रतिपत्तेरुत्तरनिरूपणं । तत्र सांख्यमतमुपपद्य तत्खण्डनं । पातञ्जलमतोपपादनपूर्वकं तन्निर-
सनं । वैशेषिकमतोपपादनपूर्वकं तत्खण्डनं । न्यायमतोपपादनं तत् खण्डनञ्च । एवं शूण्यवा-
दिस्रभावादिमीमांसकादिमतान्मुपपाद्य तत्खण्डनपुरःसरं भगवानेव तत्कारणभित्ति सप्रपञ्च
प्रपञ्चनं । नानाजीववादखण्डनपुरःसरमेकजीववादव्यवस्थापनं । आत्मस्वरूपनिरूपणमुखेन अ-
न्यायमतखण्डनं । तत्र आत्मव्याप्तिवादखण्डनं । असत्प्रातिनिकथनं । अख्यातिनिरूपणं । अन्य-
व्याख्यातिनिरूपणं । अनिर्व्याच्यख्यातिनिरूपणं । तत्र अनिर्व्याच्यत्वस्वरूपादिविवेचनं । अविद्या-
स्वरूपादिनिर्णयः । भेदवादखण्डनं । आत्मनः सप्रकाशत्वकथनं । संवित् स्वरूपविवेचनं । वेदस्य
रुतः प्रामाण्यनिरूपणं । तस्य अपौरुषेयत्वादिकथनञ्च । कर्म-ज्ञानकाण्डयोः सामस्यत्वकथनं ।
गुरुपसदनादिप्रकारकथनं । अवशमननादिस्वरूपकथनादिकं । समाधिलक्षणतद्भेदादिकीर्तनं ।
तत्त्वज्ञानानुभूतिरिति विवेचनं । जीवभूतस्वरूपादिकथनं । मोक्षस्वरूपविवेचनं । अथ तार्किका-
दिमतखण्डनं । वेदान्तमतखण्डनं । मुक्त्यधिकारिनिरूपणं । संसारलक्षणादिकथनं । संसारादिर-
क्तस्य सत्याभिन एव मोक्षाधिकारो नान्यस्येति निरूपणं । तथा भगवत्प्राप्तिरेव मोक्ष इति निरू-
पणं । अथ पाशुपतादिमतखण्डनं । भगवदुपासनादिफलकीर्तनं । द्वैतवृत्तिसम्बन्धवादिकथनं ।
भगवद्भक्तलक्षणं । तद्भेदादिकथनञ्च । भगवद्भक्तानां मोक्षेष्वपि सृष्टाभाव इत्यादि वाक्यानां समा-
धानादिकथनं । भक्तिलक्षणं । तथासाध्यसाधनभेदेन द्वैविध्यकथनं । साध्यरूपापि द्विविधा ज्ञान-
लक्षणा प्रेमलक्षणा चेति । तथा अवशकीर्तनादिनवविधसाधनभक्तिनिरूपणं । कर्मयोगस्यापि
भक्तिसाधनार्थत्वाद्भक्तेः प्रागेवकर्तव्यतेतिनिरूपणं । धर्मस्वरूपादिनिरूपणं । साकार-निराकार-
सुगुण-निर्गुणत्वादिविप्रतिपादिकानां तृतीयां समाधानकथनं । भगवच्छरीरस्य नित्यत्वादिनिरूपण-
मुखेन तार्किकादिमतनिरसनं । भगवत्कीर्त्यादिचिन्तनं । रामोपापीपरिकरस्य भगवच्छक्तित्वकथनं ।
लीलावतारतात्पर्यकथनं । गौलाकादिज्ञानस्य नित्यत्वकथनञ्च ।

Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ránághát, Bábu Surendranátha Pálachaudhúrí; another copy at Darbháágá, Bábu Gauresvara Siñha. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Kedára-khaṇḍa of the Skanḍa Purāṇa. This is one of the several books or Khaṇḍas, of the Skanḍa Purāṇa. It is divided into 32 chapters, and comprises a number of legends designed for the glorification of S'iva as the supreme divinity.

CONTENTS: I. Story of Daksha's visit to Naimisha forest, where he was disrespectfully treated by his son-in-law S'iva, and for which he rebuked S'iva.

II—III. Daksha commences a great feast to which he does not invite S'iva. Dáksháyāní hears of the feast, and obtains her husband's permission to go to her father's house, where she commits suicide. S'iva hears the news, and, in a fit of anger, plucks out a lock of hair, which becomes two demons Káli and Virabhadra.

IV—V. The demons wage war with the gods. Decapitation of Daksha; his head replaced by that of a goat. His hymn to S'iva. Adoration of S'iva, and advantages of putting on the trident al sectarian mark, ashes, &c. Story of Nandi, a Vaisya of Avantí, who was a great devotee.

VI—VII. S'iva's grief at the loss of his wife; his asceticism. Origin of the Língam; its worship. S'aíva philosophy. Story of Sundarí, daughter of a king of Kási.

VIII. Língams of various kinds. Dispute between the Devas and Rávana. Devas repair to Vishṇu, and devise means for the destruction of Rávana.

IX—XIV. The churning of the ocean. Origin of the Háláhala poison. Birth of Gaṇes'a. Consequences of the churning.

XV—XIX. Story of Nahusa. Ditto of Dadhichi. Ditto of Bali and of the Dwarf incarnation.

XX—XXV. The superiority of the Língam over Brahmá and Vishṇu. Story of Táraka, a demon, who oppressed the Devas. Marriage of S'iva with Umá.

XXVI—XXXI. Honey-moon of S'iva on the Gandhamádana mountain. Birth of Kártika. His battle with Táraka. Destruction of Táraka. Adoration of Kártika.

XXXII. Story of Śvetarájá. Merits of the Śivarátri fast. Lu-

nations most appropriate for the worship of S'iva, Gánes'a, Kártika, &c. Gambling between S'iva and Umá, S'iva, losing everything by play, retires from Kailása to a forest. Umá, assuming the disguise of a wild hill woman, repairs to S'iva. Their reconciliation and adoration by the Devas. Merits of reciting the Kedára-khaṇḍa.

Beginning. यस्याज्ञया जगत्सृष्टा विरिद्धिः पालको हरिः ।

संहर्ता कालवद्राक्षो नमस्तस्मै पिनाकिने ॥

तीर्थानामुत्तमं तीर्थं चेवाषां चैवमुत्तमम् ।

तत्रैव नैमिवारण्ये श्रौतकाद्यास्तपोधनाः ॥

दीर्घसर्वं प्रकुर्वन्तः सविनां सुमतेन सः ।

तेषां सन्दर्शनौत्सुक्यादागतो हि महातपाः ॥

आसन्निधौ महाप्राज्ञो लोमशो नाम नामतः ।

तत्रागतं ते ददृशुर्मुनेः दीर्घसन्निधः ॥

उत्तमसुगुणपुण्यं सार्धं हस्ताः समुत्सुकाः ।

दत्तार्थपादमसकृन्मुनेः वीतकल्मषाः ॥

तं पश्यन् महाभागाः शिवधर्मं सुविकरं ।

मुनय ऊचुः ।

कथयस्व महाप्राज्ञ देवदेवस्य श्रुतिनः ।

सहिमानं महाभाग ध्यानाच्चैनसमन्वितम् ॥

समार्कने किं फलं स्थापयारब्धवल्लीषु च ॥ इत्यादि ।

End.

श्रुत्वा चैव ये भक्त्या शोभोर्माहृत्यमुत्तमम् ।

शैवशास्त्रमिदं विप्रास्ते यान्ति परमां गतिम् ॥

Colophon. इति श्रीस्कान्दे महापुराणे केदारखण्डे शैवशास्त्रे अष्टमोऽध्यायः । सप्तमोऽध्यायः । समाप्तश्चेदं केदारखण्डम् । (इतः परं स्कन्दपुराणमाहात्म्यकथन-
श्लोका विशुद्धाः ।)

विषयः । १. मे, अध्याये,—लोमशेन सह श्रौतकादीनां संवादेन भगवान् श्रुतपाणिरेव परं-
ब्रह्म तदुपमेवया च जीवाः स्तनत्वमाप्नोतीति निरूपणं । अथ कदा नैमिवारण्यं समागतस्य दत्तस्य
पुरतः प्रणिपातपुरःसरं दण्डायमानेषु सुरासुरनिकरेषु अकृतप्रणामं यदं प्रति तस्य कोपादिवि-
वरणकीर्तनं । दत्तनन्दिनोरन्योन्यं शापविवरणकथनं ।

१-२, अध्याये,—दत्तस्य शिवरहितयज्ञानुष्ठानविवरणकथनं । अथैकदागन्धमादनपर्वते
सह सखीभिः प्रीडनी दाद्यायनी दत्ताल्लयमदिष्ट्य प्रचलतां चन्द्रादीनां प्रहतिमुपलभ्य विज-
यामुत्सुकां शङ्करमभ्युपेत्य च पिष्टव्यचमनाय कृतानुमोदना नितरां समुदे ।

अथ पिङ्गष्टर्चं समनुप्राप्ता सतीर्थं पिङ्गमृगात् पतिनिन्दनमाकण्ठ्य अत्यर्थं निर्व्वेदमापन्ना उता-
शनं प्रविशेत् । अनन्तरं नारदमुखेन प्रवृत्तिमिसामाकलय्य क्रोधव्यक्तितो भगवान् रदो जटामेकं
गिरिशिरसि आस्थाकृत्यमास । ततः समुद्गतयोः कालीवीरभद्रयोः दृश्यञ्च निमाशादिवर्णनं ।

४—५, अध्याये,—इन्द्रोपेन्द्रप्रभृतिभिः सार्धं वीरभद्रस्य युद्धवर्णनं । ब्रह्मरुतशिवलोचकथनं ।
दक्षस्य आगमस्तुतप्रार्थिकथनं । दक्षरुतशिवलोचकथनं । शिवमाहात्म्यकथनं । शिवालयाभिष्ठा-
णादिफलकीर्तनं । अथ इन्द्रसेनस्य राज्ञ उपाख्यानकथनं । करवीर शर्क-धमूरादिपुष्पैः शिव-
पूजाकरणे उत्तरीतरं फलाधिपकथनं । विपुष्टमाहात्म्यकथनं । विभूतिमाहात्म्यकथनं । शिव-
पूजामाहात्म्यकथनमुखेन अग्निपुराणशेषस्य नन्दिनामकवैश्यस्य उपाख्यानकथनं ।

६—७ अध्याये,—लिङ्गप्रतिष्ठाविधिकथनप्रसङ्गेन सतीविरहविधुरस्य विधुभूषणस्य मनो-
हरवेशेन दारवचनप्रवेशवर्णनं । तत्र ऋषीणां शपेन शिवस्य षष्ठतप्राप्तिः लिङ्गपतनस्यैव कथनं ।
शिवलिङ्गरूपकथनं । मुखं ते अपविचमस्मिति सुरभिं प्रति देवानां शपदानकथनञ्च । ब्रह्म-
रुतलिङ्गलोचकथनं । लिङ्गाचनमाहात्म्यकीर्तनं । स्थानभेदे शिवलिङ्गस्य नामभेदकथनञ्च । पा-
शुपतधर्मकीर्तनं । काशीराजकुमार्यां सुन्दर्या उदालकस्य ऋषेः सपर्याकारदृष्टान्तकीर्तनं ।

८ अध्याये,—इन्द्रचन्द्रसूर्यादीनां राजसृजातावसथादिलिङ्गपूजनकथनं । लिङ्गमाहात्म्यक
थनव्याजेन शोकार्णवपूर्व्वते रावणरुतलिङ्गाचनविवरणकथनं । नन्दिना सच्च रावणस्य विरोधकथनं ।
र वणं प्रति तस्य शपदानविवरणकथनञ्च । रावणविप्रकृतानां देवानां वैकुण्ठगमनपूर्व्वकं
वैकुण्ठलोचकीर्तनं । भगवत उपदेशेन देवानां वानररूपेण जन्मग्रहणकथनं । रामावतार-
कथनादिकञ्च ।

९—११ अध्याये,—बलिहृतशक्रैश्वर्य्यहरणविवरणं । बलिविप्रकृतस्य इन्द्रस्य ब्रह्मलोक-
गमनादिकथनं । भगवत उपदेशेन तस्य सुतल्लगमनपूर्व्वकं बलिना सच्च संवादकथनं । समुद्रमन्थन-
दृष्टान्तकथनं । रुद्रस्य कोपात् कालकूटस्य उद्भवः, तेन च ब्रह्माण्डस्य भस्मीभूतत्वकथनञ्च । अथ
शैरम्भस्य प्रार्थनया शिवलिङ्गात् ब्रह्मविष्णुप्रभृतीनां प्रादुर्भावकथनं । गणेशस्य उत्पत्त्यादिकथ-
नञ्च । चतुर्थ्यां गणेशपूजनमाहात्म्यकीर्तनं । तस्य पूजनविधिकथनं । भगवन्मात् समुद्रात् चन्द्रा-
दीनामुद्भवकथनादिकं ।

१२—१४ अध्याये,—समुद्रात् लक्ष्मी उत्पत्तिकथनादिकं । अमृतपरिवेदनकाले विष्णोः
मोहिणीरूपधारणादिकथनं । सुरासुरयोः युद्धवर्णनं । राज्ञ परस्मैत्य देवानां जयलाभकथनं ।
राज्यभयेन चन्द्रस्य शिवमाश्रिष्यगमनादिकथनं । विष्णुहृतकालनेमिवधवर्णनादिकं । युद्धसूतानां
सर्व्वेषां प्राणिनां स्मरफलप्रार्थिकथनं । इन्द्रेण सच्च दृश्यतेः विरोधकथनं । विश्वकर्मासुतस्य विश्व-
रूपस्य इन्द्रपौरुषत्वकरणविवरणकथनं । अथैकदा शक्रः वक्षेण विश्वरूपस्य शिरांसि चिच्छेद ।
ततश्च येन मुखेन विश्वरूपः सीमपानमकरात् ततः कपिशलाः समजायन्त । तथा सुरापानम-
खाद्य कलविह्वलितिरिप्रभृतीनामुत्पत्तिकथनञ्च ।

१५—१८ अध्याये,—देवानां नञ्वाय साराण्यदानविवरणकथनं । पुत्रविरहविधुरस्य मद्यः
ब्रह्मवरदानेन हवासुरस्य उद्धवादिकथनं । दधीचे रसग्रादिना कष्मादिनिर्माणकथनं । देवान्
प्रति दधीचिपत्न्याः सुवर्चायाः श्रापदानकथनं । तद्गर्भात् पिप्पलादस्य उत्पत्तिकथनं । हवासुरवध-
कथनमुक्तेन प्रदोषशैवव्रतविधिकथनं । बलिहतामरावतीराधहृत्तानकीर्तनं । इन्द्रसोम-बलिप्रभृ-
तीनां मयूरकाक-ऊकलाशादिरूपेण पलायनविवरणकथनं । वामनावतारकथनं । बलिच्छन्न-
हृत्तानकीर्तनं । बलेः पातालुगमनकथनं ।

१०—१५ अध्याये,—ब्रह्मविष्णुशुक्राणां मृगतत्वनिरूपणपूर्वकं लिङ्गरूपस्य भगवतः निर्गुण-
त्वादिकथनं । नमूचिपुत्रेण तारकेण उपद्रुतानां देवानां द्रुहिसमीपगमनपूर्वकं श्लोकव्याजैर्न
स्त्रावस्त्रावर्णनं । दाक्षायण्या गिरिराजकन्यालेन जन्मपदवादिदिकथनं । पार्वत्याः शिवशुश्रूषणं ।
मदनदाहनविवरणकथनं । रत्या सद्य नारदस्य संवादकथनं । पार्वत्यास्तपस्यादिवर्णनं । वटुरूपस्य
शिवस्य तत्सन्निधौ गमनादिकथनं । अतिविकारेण शिवविवाहमहात्म्यवर्णनं । चण्ड्या श्राविर्भा-
वादिकथनञ्च ।

११—१२ अध्याये,—गन्धमादनपर्वते शिवाशिवयोः विहारवर्णनं । देवानामनुरोधेन वज्रैः
हंसरूपेण तत्र गमनादिविवरणकथनं । कार्तिकेयस्य जन्मादिकथनं । कुमारस्य सेनापतिले वर-
णादिकथनं । तारकेण सद्य द्यौर्युधवर्णनं । कुमारनिजयकथनञ्च । यमकृतशङ्करसोचकथनं ।
कार्तिकदर्शनादिमाहात्म्यकथनं । यमेन जिज्ञासितस्य शिवस्य ज्ञानयोगसूत्रपादिकथनं । सुर-
नामकिन्नरादिकृतकुमारश्लोककीर्तनं । कुमारेण सद्य मन्दिनः संवादेन शिवालयनिर्माणादि-
माहात्म्यकीर्तनं ।

१२ अध्याये,—शिवभक्तस्य श्वेतराजस्य उपाख्यानकीर्तनं । शिवरात्रिव्रतमाहात्म्यकथनप्र-
सङ्गेन चण्डाभिधानस्य पुङ्गवस्य विवरणकथनं । शिवगणेश-नागराजकुमार-रविप्रभृतीनां देवानां
प्रियतिथ्यादिनिरूपणं । एकदा पार्वत्या शूते पराजितस्य शिवस्य भूषणमेवमेषं कौपीनपद्मेन नग्नी-
करणश्चेतिरहस्यवर्णनं । अथ विरक्तस्य शिवस्य कैलासं विहाय वनप्रवेशविवरणकथनं । ततः
पार्वत्याः श्वरीरूपमाकलय्य शिवसन्निध्यगमनकथनं । तयोर्देवगणकृतानभिषेकवर्णनञ्च । केदार-
खण्डपाटादिफलश्रुतिकथनञ्च । रति ।

No. 2110. नामकौमुदी । Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 82. Lines, 6 on a page. Extent, 1,154 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1602. Place of deposit, Purohitapāḍā, Rānāghāt, Paṇḍit Rāmalāla Bandyopadhyāya. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Nāma-kaumudī. A treatise on faith in Kṛishṇa as the supreme divinity, and the rituals and duties of Vaiṣṇavas. By Gaṅgādhara, son of Śiva Bhaṭṭa, and grandson of Vireśvara Bhaṭṭa Māhānkara.

Beginning. नमस्कृत्य रसानाथं कवणावदनालयं ।

सदाशिवतनूजम्भा वस्तुर्धिकुलसम्भवः ॥

गङ्गाधर इतिख्यातो भगवद्भक्तिकङ्करः ।

शास्त्रमार्गं समालोक्य मनोनिपुणहेतवे ॥

अपवर्गफलं रत्यां हरिपादपरायणां ।

उत्तिष्ठतिविशेषेण कुर्वेऽहं नामकौमुदीं ॥

तत्र ब्रह्मसंहितायां ।

रंश्वरः परमः कृष्णः सच्चिदानन्दविग्रहः । इत्यादि ।

End. तस्मात् भगवन्नामोच्चारणसाधनेन जीवानां चतुर्वर्गप्राप्तिरवधेयैति दिक् ।

Colophon. इति श्रीमन्महाउकरोपनामकवीरेश्वरभट्टप्रियोविस्वरिखनुसदाशिवभट्टा-
काजभगवद्भक्तिकङ्करगङ्गाधरविरचिता नामकौमुदी समाप्ता । शकाब्दाः । १६०९ ।

विषयः । श्रीकृष्णस्य स्वयं भगवत्तानिरूपणं । तस्य पूर्णनिर्णयः । विविधप्रमाणोपन्या-
सेन श्रीकृष्णतत्त्वनिरूपणं । नामसहिमाप्रकटाप्रकटलीलाव्यवस्थाकीर्तनं । कृष्णनामवहिर्मुखा-
नां निन्दाकथनं । दशविधभक्तिलक्षणं । गुण्यपथविवेककथनं । महाभागवत्प्रसङ्गकीर्तनं । श्रवण-
कीर्तनादिषु नामसंकीर्तनस्यैव प्राधान्यमिति निरूपणं । नामापराधविवेचनं । भगवत्त्वं सर्वेषां
शास्त्राणां तात्पर्यमिति प्रपञ्चनं । भगवत्कृष्णकथनादिकं । संक्षेपेण श्रीमद्भागवततात्पर्यकथनं ।
नामसंकीर्तनेनैव जीवानां चतुर्वर्गप्राप्तिरितिकीर्तनञ्च ।

No. 2111. निर्व्याणप्रकरणम् । Substance, country-made paper, 7×4 inches. Folia, 3. Lines, 5 on a page. Extent, 58 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Purohitapādā, Rānāghāt, Paṇḍit Rāmalāla Bandyopādhyāya. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Nirvāṇa-prakarṇa. Eight stanzas on the unreality of the universe, as inculcated in the Vedānta philosophy. By S'uka, son of Vyāsa.

श्रीशुकाचार्य उवाच ।

Beginning. भेदाभेदौ सपदि गलितौ पुण्यपापे विशीर्षे

मायामोक्षौ क्लृप्तमभिगतौ नष्टमन्दैश्चरुतिः ।

शब्दातीतं विगुणरहितं प्राप्य तत्त्वावबोधं

निस्त्रैगुण्ये पथि विचरतां कै विधिः कै निषेधः ॥ इत्यादि ।

End.

सत्यं सत्यं परमसखतं शान्तकल्याणरूपं

मायारणे दहनदहं शान्तिकल्याणदीपं ।

तेजोरूपं निगमसदनं व्यासपुत्राद्यैः यः

प्रातः काले पठति मनसा याति निर्वाणमार्गं ॥

Colophon. इति श्रीशुकाचार्यविरचितं निर्व्याणप्रकरणं सम्पूर्णं ।

विषयः । निर्व्याणस्वरूपकथनपूर्वकं तदुपायकीर्तनं ।

No. 2112. आर्षानुक्रमणी । Substance, country-made paper, 8 × 4 inches. Folia, 22. Lines, 7 on a page. Extent, 320 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1820. Place of deposit, Śāntipur, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvagīśa. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Arśhāṇukramanī. Index to the Rishis who are supposed to be the authors of the Rīg Vedic hymns. By Saṇḍaka.

आर्षानुक्रमणी लिखिते ।

Beginning. ॐ ऋग्वेदमण्डले ये हि द्रष्टारो मुनिपुङ्गवाः ।

तदनुक्रमणायार्चं नमामि परमेश्वरीम् ॥

अथाग्निमील इत्यादि प्रथमं मण्डलं पठति ।

शतधिनसु विज्ञेया ऋषयः सुखसिद्धये ॥

तेषां पूर्वो मधुच्छन्दा मेघातिथिरनन्तरः ।

शुनःशेफलुतीये च चिरण्यरूप उत्तरः ॥ इत्यादि ।

End.

ये वेदमन्त्राः सकलाः सुदृष्टा येनार्षानुक्रमणी प्रदिष्टा ।

नमोऽस्तु तेष्यो मुनिपुङ्गवैभ्यो भवन्तु ते चापि मयि प्रसन्नाः ॥

Colophon. इति शौनकाचार्यकृतार्षानुक्रमणी समाप्ता । संवत् १८२० ।

विषयः । ऋग्वेदमण्डलैः क्रमन्त्राणाम्बुधिनिरूपणं ।

No. 2113. रासोल्लासतन्त्रे रासगीतिका । Substance, country-made paper, 8 × 4 inches. Folia, 13. Lines, 7 on a page. Extent, 137 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Śāntipur, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvagīśa. Appearance, new. Prose. Correct.

Rāsa-gītā. A poem in praise of the Rāsa festival of Kṛishṇa and Rādhā. It professes to be an extract from the Rāsollāsa Tantra.

श्रीनारद उवाच ।

Beginning. श्रीराधाकण्ठदेवस्य नाम्नामष्टोत्तरं शतम् ।

राससङ्कीर्तनं नाम शृणु भागवतोत्तम ॥

राधानामसुधायुक्तं कृष्णनामरसायनम् ।

यः पठेत् प्रातस्तथा वाधिभिः स न वधते ॥ इत्यादि ।

End.

लक्ष्मीलस्य वसेद्देहे सुखे भाति सरस्वती ।

धर्मायकामकैवल्यं लभते सत्यमेव च ॥

Colophon. इति श्रीरासेनामृतन्त्रे रामगीतिका सम्पूर्णा ।

विषयः । राधाकृष्णयोः रासेनामृतकालीनसोपकथनम् ।

No. 2114. सर्वानुक्रमणिका । Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 37. Lines, 7 on a page. Extent, 630 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Śāntipur, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvāgīś'a. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Sarvānukramanikā. An index to the Rishis, the Devas and the metres of the hymns of the Vājasaneyi Saṁhitā of the Yayur Veda. By Kātyāyana.

Beginning. ॐ मण्डलं दक्षिणमचि हृदयं चाधिष्ठितं येन शुक्तानि यजूषि भगवान् याज्ञवल्क्यो यतः प्राप तं विवस्वन्तं त्रयीमयमर्चिष्मन्ममभिधाय माध्यन्दिनीये वाजसनेयके यजुर्वेदान्ताये सर्वे भक्षिते सशुक्रिये ऋषिदेवतच्छब्दांस्तनुकर्मिष्यामोयजुषामनियतावरत्वादेकैषा इन्द्रो न विश्वे । द्रष्टार ऋषयः क्षमार्ः परमेष्ठ्यादयो देवता मन्त्रान्तर्भूता ऋग्यादिकाः प्राचो-
क्षाश्रयोपवेपकपालेष्मोलूखलादयश्च प्रतिमाभूताश्चन्द्रांसि गायत्र्यादीन्वेतान्यविदिता योऽधीते-
ऽनुजृते जपति जृष्टोतीत्यादि ।

End. पङ्कटा वा सद्यापंक्तिर्माध्यन्दिनीये वाजसनेयके सर्वानुक्रमणिकेया छतिर्भगवतः कात्यायनस्यैषा छतिर्भगवतः कात्यायनस्य । च ।

Colophon. इति सर्वानुक्रमणिकायां पञ्चमोऽध्यायः समाप्तः । समाप्ता चेयं सर्वानु-
क्रमणिका ।

विषयः । सर्वेषां माध्यन्दिनयजुर्मन्त्राणाम् ऋषिदेवतनिरूपणं । कश्चित् इन्द्रादिकथ-
नञ्च ।

No. 2115. विद्वन्मण्डनम् । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 102. Lines, 6 on a page. Extent, 1,969 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1889. Place of deposit, Śāntipur, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvāgīś'a. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Vidvanmanḍana. An essay in refutation of the doctrine of Mâyá. It attempts to prove that the human soul is not a mere reflection of the Divine soul, but an actual emanation from the Divinity, and that Kṛishṇa is the perfection of the Divinity. It represents the philosophy of the Vaishṇavas in a condensed form. By Viṭṭhala Dīkshita, son of Vallabha Dīkshita.

Beginning. निजसुरलिकानादाज्ञानागतव्रजमुन्दरी-

निरुपमनवखेदाभोगेर्विविचतरोस्मिभिः ।

किमपि परितश्चाद्रैःकु प्रभुः प्रकटीभवन्

प्रतियुवतिमभेदेनास्मदृशां विषयः सदा ॥

पिष्टचरणान्नत्वाहं हरिरतिसागाम्बुजातमात्मण्डान् ।

तदनुयचतः किञ्चिज्ज्ञानमि यत्नाद्ययथावृद्धि ॥

श्रुतिस्मृत्वादिमणिभिर्जटिलं युक्तिमौक्तिकैः ।

यथितं कुरुते विद्वन्मण्डलं विट्पलः सुधीः ॥

इह हि विविधजनितापोपतप्यमाननिखिलजनापवर्गाय श्रुतिस्मृतिपुराणेषु यवकादयः प्रतिपाद्यन्ते । इत्यादि ।

End.

पुनरपि नमानि गोपीपतिरतिमार्गप्रवर्तनाचार्यान् ।

श्रीवक्त्रभाभिधानान् पिष्टचरणान् वाङ्मनःकायेः ॥

Colophon. इति श्रीमद्विजयकटाक्षपाततरणिविचटितमायावादिप्रभृतिप्रतिवादिनमः-
पञ्चविकाशितश्रीगोकुलाधीशरसि + श्रीवक्त्रभदीक्षिताद्वज्रश्रीगोकुलनाथचरणैकतानश्रीविट्पलविर-
चितं विद्वन्मण्डनं सम्पूर्णं ॥ संवत् । १८८८ ।

विषयः । प्रकरणेऽस्मिन् मायावादादिखण्डनपूर्वकं विष्णुस्नानमतेन शुद्धाद्वैतवादापपा-
दनं । एतन्मते हि जीवपरमेश्वरयोजलविन्दुजलाशययोरिति अंशान्निभावः । सर्वसृष्टं जगत्
श्रीकृष्णादाविर्भवति तमेव ज्ञातानुरिव अयति च । मायिकगुणरहितः परमेश्वरः श्रीकृष्ण एव
भगवानुपास्यदेवः । एतस्यैवोपासनया आनन्दाविर्भावोच्यते इति । अथ श्रीकृष्णश्रीलायाः प्रयोजनादिकीर्तनं श्रीलायाः नित्य-
त्वादिनिरूपणञ्च ।

No. 2116. मलमासतत्त्वटीका । Substance, country-made paper, 16
x 4 inches. Folia, 142. Lines, 7 on a page. Extent, 4,626 ślokas.
Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mājīdā, Post Rānāghāt,
Paṇḍit Madhusūdana Nyāyaratna. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Malamásatattva-ṭikā. A commentary on the Malamásatattva of Raghunandana; on intercalary months. By Rádhámohana Gos'vami.

Beginning. प्रथम्य राघानलिनीसुख-महं वनशामलमच्युतस्य ।

परं चिदानन्दमयं तनेति श्रीमोक्षनोदयं मलमासतत्त्वे ॥

पञ्चसमाप्तिप्रतिकूलविघ्नविनाशाय परमेश्वरप्रणतिरूपमङ्गले कुर्वन् शिष्यशिष्यायै तदुप-
निबन्धनं कृत्वा शिष्यावधानाय प्रतिजानीते प्रणम्येति । स्मृतेश्चेति स्मृतिवाक्यस्य तत्त्वमर्थविशेषः ।
मल्लिङ्गुचे इत्यादौल्लङ्घनं वक्ष्यामीति परेणान्वयः । इत्यादि ।

End. तस्य सत्यामपि चैवादिस्त्रयां चैवादिमासविहितकर्मोपपन्नतया तनुस्यतद्गामकल-
रूपमन्यथा मल्लिङ्गले द्विचैवादिपदप्रयोगानुपपत्तेरिति ॥

Colophon. इति श्रीमद्द्वैतवंशोद्भवश्रीराधामोक्षनोदासमिभङ्गाचार्यविरचिता मल-
मासतत्त्वटीका समाप्ता ।

विषयः । रघुनन्दनकृतमलमासतत्त्वस्य व्याख्यानं ॥

No. 2117. उद्वाहतत्त्वटीका । Substance, country-made paper, 16
× 4 inches. Folia, 95. Lines, 7 on a page. Extent, 2,161 ślokas.
Character, Bengali Date, ? Place of deposit, Májidá, Post Ránághaṭa,
Paṇḍit Madhusudana Nyāyaratna. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Udváhatattva-ṭikā. A commentary on Raghunandana's digest
of the laws relating to marriage. By Kás'írama Váchaspati Bhaṭṭáchārya.

Beginning. नत्वा गुरोश्चरणपद्मजंमि मूढा

श्रीकान्तकान्तचरणस्य निधाय चित्ते ।

श्रीकाशिराममुल्लसी कतिनां चिताय

सम्बन्धतत्त्वविहितं वितनेति यत्नात् ॥

स्मृतिशास्त्रान्धैः क्रीडाकृतसेतुं जगद्गुरुं ।

विदितं विषयं लोकेषु नमामि रघुनन्दनं ॥

सूक्तार्थपञ्चसमाप्तिप्रतिबन्धकविघ्नसंशयनाशि । अतः समुचिततादृशविघ्नविनाशार्थं पञ्च-
कारः परमेश्वरप्रणामरूपं मङ्गलं कृतवान् । तच्च शिष्यशिष्यायैवाद्यौ निबध्नाति प्रणम्येति । वाग्-
रूपस्य पञ्चस्य समाप्तिर्वागीशस्य प्रणाम उचित इति सूचनार्थं वागीशमिति विशेषणमुपात्तं ।

End. अग्रजः शुद्रादनुत्पन्नगर्भा । इतराः न ग्राह्यमीति ।

यं प्राप्तुं समस्तशास्त्रनिपुणः श्रीरामकृष्णगजः

श्रीराघोन्नरवत्सभाकृतसुखती सदीरचूडामणिः ।

तेन श्रीयुक्तकामिरामकृतिना यत्नेन निष्पादिता

टीका नातिदुष्टकुलपि कृतिभिः सानुपदैर्दृश्यतां ।

Colophon. इति श्रीकाशीरामनाथस्वामिभट्टाचार्यविरचिता उद्वाहनचटोका समाप्ता ।

विषयः । रघुनन्दनकृतोद्वाहनचक्षुः बाष्पानां ।

No. 2118. देवीपुराणम् । Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 182. Lines, 8—9 on a page. Extent, 7,371 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Rānāghāt, Bābu Surendranātha Pāla Chaudhūrī. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Devī Purāṇa. Legends and traditions regarding the Devī and her wars, designed so as to glorify the Devī, and exalt her as the greatest divinity. It professes to have been imparted by Brahmā himself at the request of an assembly of Rishis. The Śāktas insist that this is an original Purāṇa, and one of the eighteen alleged to have been compiled by Vyāsa; but the Vaiṣṇavas denounce it as apocryphal, got up with a view to set aside the claims of the Bhāgavata Purāṇa. Dr. Wilson, in the introduction to his translation of the Viṣṇu Purāṇa has noticed at length the arguments urged by the two sects. The codex is incomplete.

CONTENTS: 1—2. Introduction, Rishis repair to the hermitage of Agastya by the advice of Vāśiṣṭha. Story of Nṛipavāhana and Chitrāṅgada. Ghora, an Asura, attains absolute invincibility on earth through the blessings of Viṣṇu. Vāśiṣṭha advises Ghora how to obtain the nature of a Vidyādhara.

3 to 6. Conquest of Pātāla by Kāla, son of Ghora. Conquest by him of the kingdom of heaven from Indra and the other gods. The gods seek the aid of the Devī, and address her hymns.

7 to 9. The Devī descends on the Vindhya mountain. Nārada descends to delude the demon. The demon proposes to marry the Devī. Selection of brides. Mantras for deluding people.

10 to 13. Description of Sanatkumāra Yoga. Story of Hutāgni, a demon. Story of Surala, who obtains an invincible standard. Descriptions of standards.

14 to 21. Ghora sees a frightful dream. The Devī, under the name of Vindhyaśāśini, destroys Korakāla and other demons. Indra praises the Devī.

22 to 29. Durgápújá. Planting of standards. Transit of the sun from one to another month. Worship of the Deví at such times and on other occasions.

30 to 33. Agency of the Deví in the creation of the universe. Her superiority over Brahmá, Vishṇu and Mahádeva, who attain their greatness and strength through her. Her worship. Her car festival. Her worship on cremation ground on particular occasions.

34 to 38. Details about her worship, her temples, offerings to her, &c. Hymns in her praise.

39 to 43. Further details. Story of Bala. Do. Dandubhi. Worship of Kshemañkarí.

44 to 48. Aparájítá-vidyá. Story of Amayásura. Names of Rudras, Vasus, Viśvedevas, &c. Conjunctions of Nakshatras. Deví worshipped by Paras'uráma. Astronomical and astrological details in connection with her worship.

49 to 53. Further astronomical details and special rules about her worship.

54 to 70. Special worship of the Deví and her manifestations as Mátrikás on particular occasions, and also of S'iva in connexion with her.

71 to 80. Worship of Vináyaka. Character of forts, gates, triumphal arches, &c. Bathing during eclipses. Merit of pouring water on Lingams. Rites, fasts and sacrifices in honour of the Deví.

81 to 89. Merit of cleaning the temple of the Deví. Her omnipresence. Periods of existence of Brahmá and others. Praise of Kálágni-rudra. Description of Hátakes'varapura. Story of the demon Kuru. Origin of Bhimá. Do. of the signs of the planets. Do. of Chaṇḍésvara. Praise of the Deví on the destruction of Kuru.

91 to 96. The fasts of the 8th and of the 9th lunations in Áśvina. Worship of the Mátris. Advantage of worshipping clay images. Praise of Vidyá, and her worship. Praise of Nanda, a place sacred to the Deví.

97 to 103. Duties of the different orders, classes and castes. Various fasts.

104 to 114. Various fasts. Origin, classification and division of the Vedas. The subsidiary Vedas. Science of medicine. Qualities of drugs. Story of Khaṭṭásura. Birth of Gaṇeśa.

115 to 128. Hymn to Gaṇeśa by Vishṇu. Lustration of Gaṇeśa

and blessings by him on Vishnu. Story of Vighna, his destruction by Gaṇeśa. Praise and worship of the Mātrikās. Story of Harischandra. Repairs of images of gods. Controul of the passions. Story of Naravāhana. Rules regarding Triragni. Names of Agni under different conditions. Flowers meet for worship. Worship of spiritual guides. Hymn in praise of the Devī.

Beginning. नमस्कृत्य शिवां देवीं सर्वभागवतां शुभान् ।

पुराणं संप्रवक्ष्यामि यथोक्तं ब्रह्मणा पुरा ॥

अथ यः कचुः ।

भगवंस्त्वं समस्तस्य दृष्टादृष्टस्य तत्त्ववित् ।

पुराणार्थं वयं सर्वे आश्रिता भुवि भाषिताः ॥

कथ्यतां यच्च घोराया भूताः साम्प्रतदानवाः ।

भविष्यांश्च विनाशिष्ये देवी देवनमस्कृता ॥

इन्द्रस्य च दिवः प्राप्तिर्हृतराज्यस्य दानवैः ।

यथा शक्रोऽष्टयं चक्रे देवदेवनमस्कृतः ।

अवतारा मुनिश्रेष्ठ यष्टिभेदगता यथा ॥ इत्यादि ।

End.

मयापि कथितं तुभ्यं निश्चितं पापनाशनम् ।

पुराणं पावनं दिवं देवदेवेन भाषितम् ॥

Colophon. इत्याद्ये देवीपुराणे देवदेवीसंवादे देव्याः सत्वरारजः समाप्तः ॥

१९८ अध्यायः ।

विषयः । १—२ अध्याये,—वसिष्ठस्योपदेशेन अश्वीनामगस्याश्वमगमनविवरणकथनं । अपवाहनविवाहद्वयोक्तपास्तानकथनं । घोरामिधानस्य दैत्येन्द्रस्य विष्णुपासनया शयित्यामजेश-
त्वरप्रशिकथनं । अगस्त्येन सृष्ट्यपवाहनस्य संवादे केनोपायेन विद्याधरत्नप्राप्तिर्भवति तदुपा-
यकथनं ।

३—६ अध्याये,—घोरपुत्रस्य कालस्य वज्रदण्डस्य च भगवदाराधनया देववरयेः पाता-
लादिविजयवर्णनं । शुक्रस्योपदेशेन तयोरिन्द्रादिपराजयस्यमादनपूर्वकं साराज्ञैश्चर्य्यप्राप्ति-
कथनं । घोरपुत्रविप्रकृतानां देवानां ब्रह्ममुखेन देवीकोत्तकीर्तनं । एवं विष्णुवद्मादिकृतदेवी-
कोत्तकथनं ।

७—८ अध्याये,—देवाविश्व्यावतरणविवरणकथनं । ब्रह्मण उपदेशेन घोरनामकदैत्यमो-
हनायै नारदस्य गमनवृत्तान्तकथनं । प्रसोभनमुखस्य दैत्यराजस्य विश्वयासिनीं पत्नीत्वेन लब्धं

चेष्टादिकथनं । अथ विवाहयोग्यकन्यालक्षणादिकथनम् । लोकमोहनपदमालाकथनप्रसङ्गेन तन्मन्त्रदिकथनं ।

१०—११ अध्याये,—उक्तविद्यालाभाय सनत्कुमारयोगानुष्ठानप्रकारकथनं । तत्र उताग्निनामकस्य दानवस्य विवरणकथनं । सुरलनामधेयस्य दैत्येन्द्रस्य विवरणकथनं । तस्य विद्योऽश्वना मानकेतुलाभकथनं । केतुसमुच्छ्रायविधिकथनं । इन्द्रध्वजलक्षणादिकथनं ।

१४—२१ अध्याये,—आसन्नस्य दैत्येन्द्रस्य घोरस्य दुःसप्तदर्शनकथनं । विन्ध्यवासिनी-कृत घोरकालादिदैत्यवधवर्णनं । इन्द्रकृतदेवीलोचकीर्तनं । नारदस्य विन्ध्यवासिनीदर्शनेन स्वकीर्तनं । सुषेणवधकथनं । मायामैत्रवधकथनम् ।

२२—२६ अध्याये,—आश्विनप्रज्ज्वालामहानवम्योर्देवीपूजावश्यकताकथनं । नवमीकल्पविधिकथनं । अथ दुर्गापूजाविधिकथनम् । ध्वजारोपणविधिकथनं । द्वादशसङ्क्रान्तिलक्षणकथनपूर्वकं तत्र तत्र कृत्यनिरूपणं । प्रशोषादौ सङ्क्रमणे फलादिकथनम् । यमोदारायां स्थिताया देव्याः पूजने फलाधिष्यकथनं । वसुधारादानयोग्यस्थानादिनिरूपणं । शोमविधिकथनप्रसङ्गेन कुण्डनिर्माणादिविधिकथनं । विशेषेण देवीमाहात्म्यकथनं । देवीमाहात्म्यगुण्टादिविधिकीर्तनम् ।

२०—२१ अध्याये,—देव्याः प्रकृतिरूपत्वेन जगत्कल्लादिकथनं । तस्याः परत्वादिनिरूपणम् । हरिहरादीनां सर्वेषां देवीपूजनेन समर्थ्यप्राप्तिकथनं । तत्र देवभेदेन देव्याश्चैवमस्मृति-कादिमूर्तिभेदपूजकत्वकथनं । देशरथयात्राविधिकथनं । कर्मविशेषे नदीतीरदुर्गरायां गन्तव्यानादिषु देव्याः पूजनकर्तव्यताकथनं । देव्याः प्रतिष्ठापनविधिकथनं ।

२४—२८ अध्याये,—प्रकृततत्त्वविशेषकीर्तनं । तत्पुरतः शिवेन दुर्गाप्रतिविधानादिकथनं । देव्याः गृहनिर्माणलेपनसंस्कारादिकरणे फलश्रुतिकथनं । देवीपूजनं कृत्वा दुःखिभ्योऽन्नादिदानकर्तव्यताकथनं । देवीप्रासादशिरभि ध्वजदानादिविधिकथनं । मध्येन शिवोक्तदेवीलोचकीर्तनं । सर्वमङ्गलाश्रिवादिविदेवीनामनिर्वचनकथनं । अथ सर्वेषां देवभिधानानां निवृत्तं ज्ञेयं ।

२९—४१ अध्याये,—महादेवीनां स्नाननिरूपणं । स्नानभेदे देवदेवेन देव्या मूर्तिविशेषपूजनविवरणकथनं । देवीमन्त्रप्रभावकथनमुखेन दैत्यराजस्य बलस्य हनानाकीर्तनं । दुग्धभिनानकस्य दैत्येन्द्रस्य उपस्थानकथनं । शोमकृत्या आविर्भावकथनं । तस्याः पूजाविधिकथनं । घमासुरवधहृत्तानकथनं । कामरुपादिदेवीस्नानप्रशंसादिकीर्तनं ।

४४—४८ अध्याये,—महादेवात् नन्दिन अपराजिताविद्याप्राप्तिकथनं । अमयासुरस्य विवरणकथनं । एकादशवद्राष्टवसुद्वादशादित्यविश्वेदेवादीनां मानकथनं । नक्षत्रयोगमाहात्म्यकथनं । परशुरामकृतदेवीप्रतिष्ठाविधिकथनं । पञ्चयामानुष्ठानयोग्यतिय्यादिनिरूपणं कालव्यवस्थाकथनमुखेन तिथिराशादिलक्षणकथनं । श्रुतिस्मृत्यसंस्थानादिकथनं । पञ्चाङ्गं गत्यादिनिरूपणं ।

४८—५९ अध्याये,—पूर्णिमाभावस्थानिरूपणमुखेन चन्द्रचण्डद्विनिरूपणं । सूर्याचन्द्रमसो-
परामे जायाकराडकारणत्वकथनं । पक्षनिरूपणादिकथनं । संवत्सरं यावत् जन्मवैदोषप-
नुभये ग्रहनक्षत्रादिभेदेन देवा मूर्तिभेदपूजनविधिकथनं । तत्र मण्डलतोरणादिनिर्माणविधि-
कथनं । महास्थानविधिः शिवा-शान्ति-छति-चमा-चरि-सिद्धि-तृप्ति-प्रभृतिपद्धिष्विधिवद्देवीमूर्ति-
लक्षणकथनं । तथा ब्राह्म्यादिमातृकालक्षणकीर्तनञ्च । आसां पूजाविधिकथनं । ग्रहाधिष्ठात्रीणां
देवतानां लक्षणादिकथनं । संवत्सरमण्डलकथनं । तत्र तत्र बलिदानादिविधिकथनञ्च ।

५४—६४ अध्याये,—मातृमण्डलकथनं । तत्र तत्र पूजायां पात्रपुष्पादिनिरूपणं । अपमृत्यु-
हरणादित्योगकथनं । ग्रहणमातृकाविधिकथनं । तत्र होमविधिकथनञ्च । महात्मातस्त्रकपकथ-
नपूर्वकं सव्योत्पानशान्तिविधिकथनं । पूर्णिमादौ तिलधेन्यादिदानविधिकथनं । सौभाग्यदादशी-
व्रतविधानं । द्वादशमासेषु क्रमेण देवाः पूजाविधिकथनं । काम्यनीलहृषोत्कर्मविधिकीर्तनं ।
गन्धाष्टमीचीराष्टमीप्रभृतीनां विधानकथनं । सर्वकामलाभार्थं चित्रादिषु नक्षत्रेषु देवाः पूजा-
विधिकथनं ।

६५—७० अध्याये,—मासविशेषे पूजाविशेषेषु देवाः पूजाविधिकथनं । वाराणसी-प्रयाग-
नैमिषारण्यादिषु स्थानेषु शिवस्य रूपभेदेन अवस्थानकथनं अतएव अष्टपष्टिस्थानेषु तत्पूजन-
विधानकथनञ्च । मोरलव्रतविधिकथनं । पुष्पाभिषेकविधिः । तत्र मण्डलादिनिर्माणविधानक-
थनं । कलसोत्पत्ति-निवेशाधिदेवतालक्षणादिकथनं ।

७१—८० अध्याये,—विनायकमण्डलविधिकथनं । पूजनस्त्रपनादिविधिकीर्तनञ्च । दुर्गमो-
पुरद्वारादिलक्षणं । पुरदुर्गं यावादिविधिकथनं । पुण्यनद्यादिषु स्थानेषु पक्षकालीनस्थानजन्यपुण्य-
प्राप्तिकथनं । शिवादिशिरसि जलादिधारादानमाहात्म्यकथनं । शत्रुघ्नपविश्याकथनं तत्र
कपोतकीर्तनाध्यायकीर्तनं । देवीयागविधिकथनं । अघातव्रतविधिकथनं । छण्णाष्टमीव्रतवि-
धिः । उमाभास्त्रव्रतविधिकथनं । शङ्करनारायणव्रतविधिकथनं । लक्ष्मणव्रतविधानकथनञ्च ।

८१—८८ अध्याये,—देवीगृहसम्पार्जनमाहात्म्यम् । देवाः सर्वगतत्वादित्यनिरूपणं । ब्रह्मा-
दीनां कालव्यवस्थाकथनं । भावव्यवस्थाकथनञ्च । कालाग्रिचन्द्रमाहात्म्यकथनं । शटकेश्वरपुरवर्णनं ।
अथैकदा गौरीशङ्करं द्रष्टुकामा विधिवामवाद्यः स्वसवाहनेन कैलामं समाययुः । अथ च कौमा-
रवर्णिना समाहृतस्य ब्रह्मवाहनस्य ईशस्य विराजेण रत्ननाभकस्य अहुरस्य उत्पत्तिकथनं । तदु-
पद्रुतानां देवानां देवीसौत्रकीर्तनं । रत्नवधकाले ब्रह्माण्या उत्पत्तिकथनं । भीमाया उत्पत्तिकथनं ।
पद्मेत्युत्पत्तिकथनं । चण्डेश्वरात्युत्पत्तिकथनं । रत्नवधे देवगणकृतदेवीसौत्रकीर्तनं ।

८९—९६ अध्याये,—देव्यष्टमीव्रतकथनं । देवीनवमीव्रतकथनं । मातृगणस्य प्रतिष्ठादिवि-
धिकथनं । लब्धयप्रतिमापूजनमाहात्म्यकथनं । विद्यागममाहात्म्यकथनं । विद्याविवेकमाहात्म्यं ।
विद्याविमानादिविधिकथनं । विद्यामूर्तिदानफलकीर्तनं । देवाः प्रियस्थानकथनं । नन्दार्थ-
माहात्म्यकथनं । नन्दापुरीवर्षनादिकं । सुनन्दामाहात्म्यकथनमुखेन तत्पुरीवर्षनादिकं । तत्र
प्रवेशविधिकथनं । कनकनन्दामाहात्म्यादिकथनं ।

९७—१०६ अध्याये,—वर्णाश्रमधर्मकथनं । तत्र स्वाध्यायविधिकथनं । वेदपाठस्थानादि-
निरूपणं । अग्निहोत्रादिविधिकथनं । वैधातिरिक्तस्थले हिंसायाः पापजनकत्वकथनं । सामान्यतः
सर्ववर्णाश्रमधर्मकथने निषिद्धानि । आचारकथनं । पवित्रारोपणविधिकथनं । मासविशेषे द्रव्य-
विशेषेण देवीपूजनमाहात्म्यकथनं । विजयाव्रतविधिकीर्तनं । रूपसौभाग्यजनकनन्दाव्रतविधि-
कथनं । अन्यविधविजयाव्रतविधिः । नक्षत्रव्रतविधिकथनं ।

१०७—११४ अध्याये,—तेजधेनुवृत्तधेनुतिलधेन्वादिदानविधिः । पदव्रतविधिकथनं ।
हेमगोव्रतविधिकथनं । मासविशेषे शय्यादिभेदानव्रतविधिः । वेदोत्पत्तिकथनं । चरणबूढकथनञ्च ।
षडङ्गनिरूपणं । आर्युर्वेदोपाहृतकथनं । शिष्यसम्बोधनप्रकारकथनं । आर्युर्वेदनिरूपणमुखेन
द्रव्यगुणादिकथनं । खडासुरोत्पत्तिकथनप्रसङ्गेन मालवपर्वत्ये गजकपस्य महादेवस्य भक्षणविवरण-
कथनं तत्र विनायकौत्पत्तिकथनञ्च ।

११५—१२८ अध्याये,—विष्णुकृतविनायकलोकाकीर्तनं । विनायकस्य अभिषेककथनं ।
वरदानव्रतान्ककीर्तनञ्च । विनायकं पुरस्तुत्य विष्णुनाशाय देवानामुद्याचलमसनव्रतान्ककथनं ।
विष्णवधकथनमुखेन तस्य रूपदिवर्णनं । उत्तैश्चादिकथनञ्च । माह्यगणपूजामाहात्म्यकथनं ।
तत्र हरिश्चन्द्ररक्षणविवरणकीर्तनञ्च । जीर्णदेवमूर्तिप्रतीकारकथनं । यमनियमशुद्धिनिरूपणं ।
तत्र नरवाहनस्य व्रतान्ककथनं । विरग्निविधिकथनं । कर्मविशेष वष्टेर्नामभेदकथनं । पुण्यविधि-
कथनं । गुह्यदेवपूजाविधिः । देवीसुवराजकथनञ्च ।

No. 2119. वैष्णवामृतम् । Substance, country-made paper, 10 x 4 inches. Folia, 182. Lines, 6 on a page. Extent, 4,628 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Rānāghāṭa, Bābu Surendranātha Pāla Chaudhūrī. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Vaishṇavāmṛita. On the duties, feasts and fasts of Vaiṣṇa-
vas. Anonymous.

Beginning. श्रीदामोदरपादपङ्कजयुगं नित्यं मुणीन्द्रैः कृतं

• देवानामपि दुर्लभं किमपरं धर्मार्थमृतिप्रदं ।

संसारार्णवतारणार्थतरणौ यत्कर्णधारः स्वयं

सानन्दं हरतो ममाक्षु हृदये स्वाभीष्टमिदौ सदा ॥

सारात्कारं समाकृत्य वैष्णवानां हिताय वै ।

भक्तानां तोषणार्थं च वैष्णवामृतमुच्यते ॥ इत्यादि ।

End.

अयं सिद्धमनुः सर्वपापानां हरकः जगत् ।

निर्मातुं गगनं यदन्तः काष्ठं न हि तस्य च ॥

इति दृष्टद्वीपमीयवचनात् सर्वसंवदानं ।

Colophon. इति श्रीवैष्णवास्तवे श्रीविष्णोर्द्वादशयावविधिः ॥ समाप्तोद्दे वैष्णवास्तवः ।

विषयः । वैष्णवधर्मदर्शनाकीर्तनं । सर्वधर्मान् परित्यज्य वैष्णवधर्मपरायणवशकताकथनं । वैष्णवगुरुलक्षणं । गुरुकरणावशकत्वनिरूपणं । शिष्यलक्षणादिकथनं । वैष्णवदीक्षायासधिकारिनिरूपणं । दीक्षाप्रकरणं । तत्र नवचराशिचक्रादिविचारकथनं । दीक्षाकालनिरूपणं । जपमालानिरूपणं । जपसंख्याकरणं विहितविहितद्रव्यादिकथनं । वर्षमालाप्रकारः । मालानिरूपणादिकथनं । विष्णुपूजाविधिः । हरिनामपरायणविधिः । मन्त्रोपदेशविधिः । दर्शनस्कारविधिः । वैष्णवानामाष्टिकछत्यानिरूपणं । तत्र शैवदन्तधामनस्तानतपणमन्यादिविधिकथनं । षोडशोपचारादिविधिः । श्रीकृष्णलोचनकवचादिकथनं । पुरश्चरणविधिकथनं । विष्णुमन्त्रनिरूपणं । श्रीराममन्त्रकथनं । वाल्मीकीयमन्त्रकथनं । वासुदेवमन्त्रकथनं । हयग्रीवमन्त्रकथनं । वामनमन्त्रकथनं । हंसचमन्त्रकथनं । वराहमन्त्रकथनं । हरिहरमन्त्रकथनं । राधाकृष्णमन्त्रकथनं । बलराममन्त्रकथनं । हनुमन्मन्त्रकथनं । गरुडमन्त्रकथनं । अक्षयपूजापुरश्चरणविधिकथनं श्रेयं । तिलकविधिकथनं । तुलसीमाहात्म्यकीर्तनं । करवीरादिपुष्पमाहात्म्यकथनं । विष्णोरपराधाः । प्रणामविधिः । प्रायश्चित्तविधिः । विष्णोर्द्वादशयावविधिकीर्तनञ्च ।

No. 2120. भगवद्भक्तिचन्द्रिका । Substance, country-made paper, 12 x 4 inches. Folia, 164. Lines, 5 on a page. Extent, 3,260 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Purohitpādā, Rānāghāt, Paṇḍit Rāmalāla Bandyopādhyāya Bhaṭṭāchārya. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Bhagavad-bhakti-chandrikā. On the doctrine of faith and the divinity of Kṛishṇa, including directions how faith and devotion should be evinced. Anonymous.

Beginning. कनकवचिदुक्कलः कुण्डलोच्चादिगणः

शमितभवनभारः काऽपि लीलावतारः ।

विभवनसुखकारी शैलधारी मुकुन्दः

परिकल्पितरथाङ्गोमङ्गलं नलनोतु ॥

इह ललु भक्तमुक्तममुचुप्राप्तनीनां सर्वेषामध्येषणीयोनिरुपाधिमहाविभूतिरानन्दाकारः सर्वानेव प्राप्तिनोऽपूर्वैरसादादेनानन्दयन् नन्दनन्दन इव सकलवेदवेदान्तप्रतिपाद्य इति सर्ववेदान्ताथैनिष्कैरूपेण प्रमाणशिरोमणिना भागवतशास्त्रेण प्रतिपादितं । इत्यादि ॥

End. एत एव सर्वभूताद्यस्य भगवतोयुधिष्ठिरसाम्राज्यकरस्यपि धर्मसंस्थापनाय-
मेवेति दिक् ।

Colophon. इति श्रीभगवद्भक्तिचन्द्रिकापरिपूर्णा ।

विषयः । भगवान् नन्दनन्दन एव सकलशास्त्रप्रतिपाद्य इति निरूपणं । श्रीमद्भगवत्स्य
सकलपमाणश्रेष्ठत्वकथनं । वेदादिशास्त्रेभ्यः प्राधान्यकीर्तनञ्च । भक्तः रसत्वव्यवस्थापनं । भगवानेव
भक्तिरसालम्बन इति निरूपणं । भक्तिमाहात्म्यं । ज्ञानान्तस्थाः श्रेष्ठत्वकथनं । भगवन्माहात्म्यकथनं ।
अथतारतारतम्यकथनं । भगवद्भजनाकरणे दोषकीर्तनं । तामसराजससात्विकपराणेषु यथाक्रमं
शिवब्रह्मविष्णूणां सत्तात्प्राधिक्यनिरूपणं । भगवत्सेवायामेकान्तिन एव अधिकारीतिनिरूपणं ।
वासुदेवादिचतुर्गुणनिरूपणं । अष्टाङ्गहोपामनानिरूपणं । भगवतः साकारत्वसंस्थापनं । तत्क्षरी-
रस्य असाधिकत्वद्वित्यलमिति कथनं । भक्तिरेव तद्दर्शनोपाय इति निरूपणं । भगवतो भक्तानु-
हतित्वकथनं । भगवद्भक्तानां मोक्षेष्वपि निष्पत्त्यलकथनं । भक्त्युपायकीर्तनञ्च ।

No. 2121. प्रायश्चित्तप्रकाशः । Substance, country-made paper, 12 × 3½
inches. Folia, 84. Lines, 6 on a page. Extent, 2,805 ślokas. Character,
Bengali. Date, Sk. 1698. Place of deposit, Purohitpādā, Rānāghāt,
Paṇḍit Rāmalāla Bandyopādhyāya Bhaṭṭāchārya. Appearance, old. Prose.
Correct.

Prāyaścitta-prakāśa. Principles which regulate expiations,
and the different forms thereof for the expiation of particular offences.
By Pradyotana Bhaṭṭāchārya, son of Balabhadra.

Beginning. मम सृष्टाविराधी निज्जितेऽनेन भित्वा

धनुरिति + + + + प्रीतिम आ करेण ।

अतिथ कुबलयानामादरेणोपनीता

कथति जनकजाया राघवेणाङ्गदिति ॥

मुदं शफेरं संकृत्य नत्वा क्षुतिहृतोऽमुनीन् ।

प्रायश्चित्तप्रकाशोऽयं प्रस्रोतनेन तन्यते ॥

अथ प्रायश्चित्तलक्षणं । तत्र स्वीकृतः । यदोपवितसशुभं नाशयति तत्प्रायश्चित्तं । यद्
यथाविधनुष्ठानात् सञ्चितसशुभमेव नाशयति तत्प्रायश्चित्तं । इत्यादि ॥

End. आत्मघातकपुत्रेण प्रायश्चित्तं विधाय नारायणवलिर्दय इति मनसोदं सर्व्ववदेषे न
परं प्रचरतीति शम् ।

Colophon. इति सन्निवसलभद्राक्षजसकलशास्त्रारविन्दप्रद्योतनश्रीप्रद्योतनभद्राक्षार्थवि-
रचितः प्रायश्चित्तप्रकाशः सम्पूर्णः ।

विषयः । प्रायश्चित्तसङ्ग्रहकथनं । दीर्घकालं प्रायश्चित्ताकरणे व्यवस्थाकथनं । लोभादिना
अनुपचकरणे दोषकथनं । अतिपातकमहापातकोपपातकजातिभङ्गकरणादिपापलक्षणं । ब्रह्मह-
त्यादिकर्म्मविपाककथनं । प्रायश्चित्तपूर्वावृत्त्यनिरूपणं । छच्छादिप्रतलक्षणं । अनुतापादिविधि-
कथनं । सर्वेषां पापानां प्रायश्चित्तकथनं । शोषधप्रायश्चित्तं । व्रतभङ्गप्रायश्चित्तं । निषिद्धमांसलसुन-
पलाण्डुप्रश्रुतिभोजनप्रायश्चित्तं । अगम्यागमनप्रायश्चित्तं । अपावसम्प्रदानकन्यादानप्रायश्चित्तं ।
परिवेदनप्रायश्चित्तं । विवाहात् पूर्व कन्याया रजोदर्शने प्रायश्चित्तं । उच्छिष्टस्पर्शादौ प्रायश्चित्तं ।
कन्यापुत्रविक्रयप्रायश्चित्तं । निन्दितान्नभोजनादिप्रायश्चित्तं । अभिचारादिप्रायश्चित्तं । सामान्यतः
स्त्रीवधप्रायश्चित्तं । व्रात्यप्रायश्चित्तं । दृक्छेदनादिप्रायश्चित्तं । जलादौ विष्टादित्यागप्रायश्चित्तं ।
नीलीरङ्गितवसनधारणे प्रायश्चित्तं । संसर्गप्रायश्चित्तं । आक्षेपातप्रायश्चित्तकथनम् ।

No. 2122. वृन्दावनशतकम्, वा वृन्दावनरहस्यम् । Substance, country-
made yellow paper, 9 × 4 inches. Folium, 1. Lines, 18. Extent, 28
ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Rāpāghāta,
Bābu Surendranātha Pāla Chaudhūrī; another copy at Calcutta, Bābu
S'ūvaladāsa Mallik. Appearance, new. Verse. Correct.

Vṛindāvana-rahasya *alias* **Vṛindāvana-śataka.** A century
of verses in praise of the sanctity of the town of Vṛindāvana. By Pra-
bodhānanda Sarasvatī. The codex is obviously incomplete, for it contains
only 28 ślokas when from its name it should contain a hundred.

Beginning. नमस्तस्मै कस्मैचिदपि पुरुषायद्भुतमहा-

भक्षिणे विधाजत्कनकचिधाश्रे सङ्कषया ।

असङ्केचिनेव सपञ्चमखिलेभ्यः स्वयमहं ।

ददौ यः सङ्गतिं विमलतरनानारपमयीम् ॥

यस्मिन्नप्रविशेन्ननाऽपि रुदतां का तत्र वार्ता पुनः ।

शास्त्राणां अपितय यद्भवता भङ्गैव भङ्गोत्सवः ।

तद्दृष्ट्वावनमुन्मत्तदेन रसिकद्वन्द्वेन केनाप्यहं ।

नित्याक्रीडतया गृहीतमिह के विदुर्नै गौराकथाः । इत्यादि ।

End.

श्रीमद्वृन्दावनैश्वर्यं स्रष्टवामैव केवलम् ।

इति श्रीवृन्दावनरहस्यम् ।

Colophon. इति श्रीप्रबोधानन्दसरस्वतीजीपादविरचितं श्रीवृन्दावनशतकं समाप्तम् ।

विषयः । वृन्दावनमाहात्म्यवर्णनम् ।

No. 2123. दायभागटिप्पनी । Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 122. Lines, 6 on a page. Extent, 3,099 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mājīdā, Post Rānāghāt, Paṇḍit Madhusūdana Nyāyaratna; another copy at S'āntipura, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvagiśa. Appearance, very decayed. Prose. Correct.

Dāyabhāga-ṭippanī. A gloss on the Dāyabhāga of Jīmūta-vāhana. By S'rīnātha, son of S'rīkara Āchārya.

Beginning. नवनीधरनीलमूकमच्छलाश्चिरनेदुरात्मरं ।

नौनिवाङ्मनमयोरगोचरं चिन्मयं सुरहराकथं महः ॥

जीमूतवाहननिबद्धसथो विशद-

प्रायश्चित्तमनिवृद्धवचःसमाधि ।

दुर्व्याधमव विषये नितरां मया तत्

वाख्यायतेऽश्रुतमतिप्रतिज्ञोद्यतेः ॥

श्रीकराचार्यपुत्रेण प्राचीरत्नेन धीमता ।

टिप्पनी दायभागस्य श्रीनाथेन विधीयते ॥

शास्त्रारम्भे विप्रविधाताय सदाचारवोधितकर्तव्यताकं महत्त्वं विधितुः परब्रह्मचर्यं प्रयोजनं सम्बन्धमिधेयां चामिधितुर्धन्यकारः प्रतिजानीते, मन्वादीत्यादि । इदं धर्मित्यवधानार्थमन्या चेपः । इत्यादि ।

End. एवमेति दुर्लभतोऽभ्यर्चितायाः पत्न्या भोगवगिरुधने यद्यनन्तराधिकारिणामधिकारस्तदा सुतरां दुर्लभधिकारोऽपीतिभावः । शेषं सुगमं ।

Colophon. (इतः परं नास्ति ।)

विषयः । जीमूतवाहनकृतदायभागस्य पत्न्याधिकारानां वाख्यानं ।

No. 2124. गुणप्रकाशविवृतिः । Substance, country-made paper, 11 × 2½ inches. Folia, 91. Lines, 7 on a page. Extent, 3,344 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Nisīdāgaḍa Grama, Post Vñāichī, Zilla Burdwan, Paṇḍit Vāneśvara Vidyaratna; other copies at S'āntipura, Rāmāyādava Chuḍāmaṇi, and at Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Guṇaprakāśa-vivṛiti. A commentary on the Kīraṇāvalī of Varddhamaṇa Miśra. By Mathurānātha Tarkavāgiśa, son of S'rīrāma Tarkālankāra. In Hall's "Contributions," (p. 67) the work is named Guṇaprakāś'a-didhiti-Māthuri. There is Guṇaprakāś'a-vivṛiti by Raghu-nātha S'īromaṇi.

Beginning. कुक्षिताधरपुटेन पूरयन् वंशिकां प्रचलद्भक्तिपङ्क्तिः ।

मोहयन्मल्लवामलोचनाः पातु कोऽपि नवनिरदम्बविः ॥

श्रीमताभशूरानायतर्कवागीशधीमता ।

गुणप्रकाशविभूतिः कियते विदुषां मुदे ॥

निर्धिष्टं प्रारिषितपन्थसमाश्रिकामनया कृतं सहादेवसन्ध्याजलाञ्जलिमस्काररूपं सङ्गच्छं
शिष्यशिष्यायै चादौ निवृत्ताति शक्येति । इत्यादि ।

End. प्रकृतेचाग्निर्धर्मयोगस्य कार्यसङ्गभावेन कुतोऽहेतुत्वं कल्पनीयं गौरवान्मानाभावाच्च
न्यायवैशेषिकसिद्धान्तस्य निर्युक्तिकलेनाशङ्क्ये इति प्राञ्जः । (इत्येतानास्ति)

विषयः । वर्तमानकृत किरणावलीप्रकाशस्य व्याख्यानं ।

No. 2125. वैष्णवतोषणी । Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 470. Lines, 6—12 on a page. Extent, 25,380 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Nisidāgaḍa Grāma. Post Vñaiichi, Zilla Burdwan, Paṇḍit Vānesvara Vidyāratna; other copies, at Calcutta, Dr. Rājendralāla Mitra, and Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Vaiṣṇava-toṣaṇī. A commentary on the tenth book of the Bhāgavata Purāṇa. By Sanātana Gos'vāmi. The commentator's object is to establish the divinity of Kṛishṇa, and elaborate the philosophy of the Bhakti doctrine. In the colophon of the work a long account is given of the author, and of the associates of Chāitanya who the author holds is an incarnation of Kṛishṇa.

Beginning. श्रीमन्मदनमोषाक्षं हृन्दारण्यपुरन्दरं ।

श्रीमोविन्दं प्रपद्येऽहं दीनानुग्रहकारकं ॥

वन्दे श्रीकृष्णचैतन्यं भगवन्तं लपार्णवं ।

प्रेमभक्तिवितानार्थं मौकुण्डेष्वनन्तरं यः ॥

श्रीमाधवपुरीं वन्दे धनीन्द्रं शिष्यसंयुतं ।

सोऽकेष्वङ्कुरितोयेन कृष्णभक्तिरुराङ्गुपः ॥

श्रीभागवतनिर्धर्यटीकादृष्टिरतायि यैः ।

श्रीधरस्वामिपादांक्षान् वन्दे भक्त्येकरचक्रान् ॥

श्रीचैतन्यपदाभोजन्यक्षरेव वैष्णवैः ।

सम्यपसयितुं शक्या येन वैष्णवतोषणी ॥

श्रीशुक्लश्रीराजतिप्रायोगोऽव श्रीकृष्णलीलारम्भेऽतिशयेन प्रेम्णा विराजमानत्वात् । टञ्जभावः समासान्तविधेरनित्यत्वात् । इत्यादि ।

End.

Colophon.

अद्यामधुपुरीधन्या वैकुण्ठाच्च गरीयसीत्यादि ॥

इति श्रीदशमटिप्पणीं नवतितमः ।

श्रीमच्चैतन्यरूपस्य प्रीत्यै भगवतः प्रभोः ।

टिप्पणी दशमेस्कन्धे पूर्णवैष्णवतोषणी ॥

ये श्रीभागवतं प्राप्य स्वप्ने प्राप्ताच्च जागरे ।

सप्रदृष्टा देवविप्राः प्रथमे वयमि स्थिताः ॥

ममज्जुः श्रीभगवतः प्रेमासृतमहात्म्यसौ ।

तेषामेव हि लेखोऽयं श्रीसनातननामिनां ॥

तदेतद्विनिवेद्यापि किञ्चिदन्यद्विवक्षया ।

अथोतद्विज्जिजीवेन जीवेनेहं निवेदये ॥

उद्यत्पादपदक्रमाश्रितवती यस्यासृतसावित्री

जिह्वा कल्पलता वयौ मधुकरी भूशेनरीयत्येते ।

रेजे राजसभाजितपदः कर्णाटभूमिपतिः

श्रीमर्षज्जगद्गुरुर्भुवि भरद्वाजान्वयपासणीः ॥ १ ॥

पुत्रस्तस्य स्वस्य कश्चपतुलामारोहतेऽरोहिणी-

कान्तस्यार्द्धयमोधराः सुरपतेस्तुल्यप्रभावोऽभवत् ।

सर्व्वेच्छापतिपूजितोऽखिलयजुर्वदैकविश्वामभू-

र्क्षस्त्रीयाननिरुद्धदेव इति यः प्लान्तिं क्षितौ जग्मिवान् ॥ २ ॥

महिष्योभूर्यस्यप्रथितयशस्तस्य तनया

प्रजज्ञाते रूपेश्वरहरिचराभ्यां गुणनिधी ।

तयोराद्यः शास्त्रे प्रबलतरभावं वक्तुविधे

जगामान्यः शास्त्रे निजनिजगुणप्रेरिततया ॥ ३ ॥

विभव्य स्वं राज्यं मधुरिपुपरप्रखितिदिने

पिता ताभ्यां रूपेश्वरहरिचराभ्यां किल ददौ ।

निजज्येष्ठं रूपेश्वरमथकनिष्ठो हरिहरः

सुराज्यादार्याणां कुलतिलकमध्वंयदसौ ॥ ४ ॥

श्रीरूपेश्वरदेव एवमस्मिभिर्निर्भूतराज्यः क्रमा-

दष्टाभिरुग्रैः समं दधितथा पौरुष्यदेशं ययौ ।
 तत्रासौ शिखरेखरस्य विषये सख्यः सुखं संवसन्
 धन्यः पुत्रसजीजनङ्गुलिधिं श्रीपद्मनाभाभिधं ॥ ५ ॥
 यजुर्भेदः साङ्गोविततिरपि सर्वोपनिषदां
 रसज्ञायां यस्य स्फुटसघटयताण्डवकलां ।
 जगन्नाथप्रेमोन्नतितृट्यः कर्णपदवीं
 न यातः केषां वा स किल नृपरुषेखरसुतः ॥ ६ ॥
 विद्याय गुणेशेखरः शिखरभूमिवासस्पृहां
 स्फुरत्सुरतरङ्गिणीतटनिवासपर्युत्सुकः ।
 ततोऽनुजमर्दनवितिपूज्यपादः क्रमा-
 दुवास नवचटके स किल पद्मनाभः कृती ॥ ७ ॥
 मूर्ध्नि श्रीपुरुषोत्तमस्य यजतस्तथैव सचोत्सवैः
 कन्याष्टदशकेन सार्द्धमभवदेतस्य पञ्चाङ्गजाः ।
 तत्राद्यः पुरुषोत्तमः खलुजगन्नाथस्य नारायणो-
 धीरः श्रीलसुरारिरुत्तमगुणः श्रीमान् मुकुन्दः कृती ॥ ८ ॥
 जातस्तत्र मुकुन्दतोद्विजवरः श्रीमान् कुमारभिधः
 ककिद्रोहमवाप्य सत्कुलजनिर्वञ्जालयं सङ्गतः ।
 तत्पुत्रेषु सहिष्ठवैष्णवगणप्रेष्ठास्तयोऽजग्निर-
 ये स्वं गोत्रममुच चेह च पुनश्चकुस्तवैरर्चितं ॥ ९ ॥
 आदिः श्रीलसनातनस्तदनुजः श्रीरूपनामा ततः
 श्रीमद्वल्लभनामधेयवर्लितोनिर्विषय ये राण्यतः ।
 आसाद्यातिरुपां ततो भगवतः श्रील्लण्चेतन्य-
 साधार्यं खलु भेजिरे मुरहरप्रेमाख्यभक्तिप्रियि ॥ १० ॥
 यः सर्वोवरजः पिता मम स तु श्रीराममासेदिवान्
 गङ्गायां द्रुतमपजो पुनरनू हन्दावनं सङ्गतौ ।
 याभ्यां साथरगुप्ततीर्थनिवहेऽवतीकृतोमक्तिमि-
 रण्युर्ध्वं प्रजराजमन्दनगताः सर्व्वे संवर्दिताः ॥ ११ ॥
 यन्मित्रं रघुनाथदाघ इति विख्यातः क्षितौ राधिका-
 ल्लण्णप्रेममहार्णवोर्मिनिवहे घूर्णन् सदा दीयति ।
 दृष्टान्त्रकरप्रभाभरमतीत्यैवानयोर्धाजयो-
 र्यकुल्यत्वपदे मतस्मिभुवनेसाथ्यमाय्योत्तमोः ॥ १२ ॥

गोपालपालकबाजाद्वयोः साचाद्भूव च ।
 साचाच्छीयुतगोपालः श्रीराजरणलीलया ॥
 तयोरनुजलद्वये काव्यं श्रीहंसदूतकं ।
 श्रीमदुदयसन्देशस्योऽष्टादशकस्तथा ॥
 स्ववाद्योत्कलिकावली गोविन्दविदावली ।
 प्रेमेन्दुसागराद्याश्च बहवः सुप्रतिष्ठिताः ॥
 विदम्बललिताप्राङ्गमाधवं नाटकद्वयं ।
 भाषिकादानकेत्याख्या रसास्त्रतयुगं ततः ॥
 मधुरामहिमा पद्यावली नाटकचन्द्रिका ।
 संचिप्रश्रीभागवतास्त्रतमेन च सङ्गृह्याः ॥
 अथाप्यज्जलेष्वप्यं श्रीलभागवतास्त्रतं ॥
 हरिभक्तिविलासश्च तट्टीका दिक्प्रदर्शिनो ॥
 लीलासुवटिपणी च श्रीमद्वैष्णववैपिणी ॥

विषयः । श्रीमद्भागवतीयदशमस्कन्धस्य व्याख्यानं ।

No. 2126. महाभारतार्थसङ्ग्रहदीपिका, (आदिपर्व) । Substance, palm-
 leaf, 10 × 1½ inches. Folia, 121. Lines, 5 on a page. Extent, 2,571
 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1600. Place of deposit, Nisidāgaḍa
 Grāma, Post Vñāichi, Zilla Bardwan, Paṇḍit Vāneśvara Vidyāratna;
 another copy at Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose.
 Correct.

Mahābhāratārtha-saṅgraha-dīpikā. A commentary on the
 Mahābhārata. By Arjuna Miśra, son of Is'āna. The codex contains
 only the Ādi Parva or the first book.

Beginning. यस्यैकवेणुपरमाकुरपि चणेन
 ।तुर्दधाति विपुलं शमभीक्षितेषु ।
 तत्रो जरेचैरतु पादसरोजयुग्मं
 प्रारिक्षितप्रतिजतीरमितच्चिराय ॥

वैदव्यासवैशम्पायनदेववोधविमलवोधवैजानारायनभट्टशास्त्रिण्यमाधवपिलपादेभ्यो नमः ।

श्रीदेववोधपादादिमतमालोक्य यत्नतः ।

क्रियतेऽर्जुनमिश्रेण भारतार्थप्रदीपिका ॥

तत्र प्रायेण पुस्तकेषु भगवद्वासुदेवादिपञ्चानां मनस्कारोदयते तत्र श्रीदेववेद्यपादानां स्वर-
वेनास्ति । तत्र श्रीमद्विमलवेधादिमतानुसारेण पञ्चमस्कारतात्पर्यं दधामति विव्रियते । ॐ
नमो भगवते वासुदेवाय । ॐ नमः पितामहाय । ॐ नमः प्रजापतिभ्यः । ॐ नमः श्रीकृष्णदेवाय-
नाय । ॐ नमः सर्वविघ्नविनायकेभ्यः । इत्यादि ।

End. अथार्थमोक्षार्थं । कुल्याः अस्याः कृत्विमाः सरितः । ९२४ । श्रीकृष्णः ।

Colophon. इति भारताचार्यपाठकराजश्रीमदीशानतनयभारताचार्यमिश्राचार्यनठनौ
महाभारताथेष्टकृद्दीपिकायां टीकायामादिपूर्वं समाप्त । शकाब्दाः १६ ।

मासे नभसि कृष्णाब्धे पक्षे गुरुदिने मुदा ।

टीकेयं लिखिता यन्नात् श्रीदुर्गारामशर्मा ॥

विषयः । महाभारतीयादिपूर्वव्याख्यानं ।

No. 2127. योगचन्द्रिका । Substance, palm-leaf, 10 × 2½ inches.
Folia, 23. Lines, 5 on a page. Extent, 426 ślokas. Character, Bengali.
Date, ? Place of deposit, Vegunegrāma, Post Sātgechhe, Zilla Burdwan,
Paṇḍit Sadānanda Bhaṭṭāchārya. Appearance, old. Prose and verse.
Correct.

Yoga-chandrikā. A commentary on the Yoga aphorisms of
Patañjali. By Ananta Śarmā. Very rare. Mr. Hall found the name
cited in the *Hatha-saṅketa-chandrikā* but no MS. of the work. *Contri-
butions*, p. 17.

Beginning. गुरुं प्रणम्य सूत्रार्थचन्द्रिका क्रियते मया ।

अनन्तनेचरप्रीत्यै सच्चिदानन्दकृपिणम् ॥

अथ योगानुशासनम् ।

अथशब्दोऽधिकरणवाची, योगीनाम समाधानम् । अनुश्रियते व्याख्यायते येन तत् । इत्यादि ।

End. सर्वसिद्धिसूक्तभूता समाधिसिद्धिः सैव साधनीयेति ॥ ३२ ॥

सूत्रार्थवृत्तिमालोक्य कृतेयं योगचन्द्रिका ।

अनन्तनेचरप्रीत्यै चार्पिता शिवपादयोः ॥

Colophon. इति श्रीपतञ्जलिहते योगशास्त्रे योगचन्द्रिकायां चतुर्थे पादः ।

विषयः । पतञ्जलिहतयोगसूत्रस्य व्याख्यानं ।

No. 2128. आचारदण्डः । Substance, country-made paper, 12 × 8
inches. Folia, 92. Lines, 5 on a page. Extent, 1,535 ślokas. Character,
Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vegunegrāma, Post Sātgechhe, Zilla
Burdwan, Paṇḍit Sadānanda Bhaṭṭāchārya. Appearance, new. Prose and
verse. Correct.

Āchāra-darpaṇa. A digest of the rules regarding the daily duties of householders, including Śrāddhas and other obligatory rites -
By Śrīdatta Paṇḍita.

Beginning. दीनितोरणयज्ञेषु विवृधानन्ददायिषु ।

हरिरन्विस्तुतावक्त्रसोमपीती पुनातु वः ॥

अक्षराशान्तिप्रार्थनां दत्तं वाजसनेयिनां ।

निबध्यते निबन्धोऽयं धर्मशास्त्रनिबन्धभिः ॥

तव मनः । श्राद्धे मूढर्त्ते बुध्येत धर्मार्थं चानुचिन्तयेत् । इत्यादि ।

End. अपि च काठिके प्रवचने विज्ञायेत । अथ आवा विजानिष्यमानाः पतिभिः षड्
शयन्तामिति श्रीशामिन्द्रदेववरः ॥

समूलवचनाभोगोमीमांसाभ्यायनिर्धूलः ।

श्रीदेवेन सतामेव आचारे दर्पणः कृतः ॥

दुर्लभमपि सूक्ष्मं मे मन्वादिवचनान्वितं ।

अपि चर्मोदकं तीर्थसलिलान्तर्गतं शुचि ॥

Colophon. इति श्रीमहोपाध्याय श्रीदत्तकृत आचारदर्पणः समाप्तः ।

विषयः । श्रद्धाभ्यायविधिकथनं । मूचपुरीषोक्तार्गविधिः । श्रौचविधिः । आचमनविधिः ।
आचमननिमित्तानि । द्विराचमननिमित्तानि । आचमनानुकल्पविधिः । आचमनापवादः । दान-
भावनविधिः । प्रातः स्नानादिविधिः । सामान्यतः स्नानविधिः । असृग्ग्रहणार्थं स्नानविधिः ।
स्नानानुकल्पकथनं । कात्यायनीयस्नानप्रयोगः । वायः परिधानविधिः । मन्थोपायनविधिः । प्रयोग-
कथनञ्च । अपविधिः । अचमालादिविधिः । कर्मकर्तुर्नियमादिकथनं । ब्रह्मयज्ञविधिकथनं ।
स्नाध्यायविधिः । तर्पणविधिः । तर्पणोत्तरकर्मकथनं । पूजाविधिः । देवपूजादौ पूजाधारकथनं ।
पुष्पादिविवेचनं । वैश्वदेववस्तिकर्मकथनं । अथ प्रयोगकथनं । नित्यश्राद्धविधिः । तत्प्रयोगकथ-
नञ्च । अतिथिपूजाविधिः । भोजनविधिकथनं । शयनविधिकीर्तनञ्च ।

No. 2129. तत्त्वचिन्तामणौ द्वितीयपरिच्छेदे ईश्वरानुमानप्रकरणम् ।

Substance, palm-leaf, 10 × 2 inches. Folia, 56. Lines, 5 on a page.
Extent, 1,435 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1478. Place of
deposit, Vegunegrāma. Post Sātgechhe, Zilla Burdwan. Paṇḍit Sadānanda
Bhaṭṭāchārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Tattvachintāmaṇi. The great Nyāya work of Gaṅgeśa. The
codex contains only that portion of the work which treats of inference

as bearing on the existence of the Godhead, (*Is'varānumāna-prakāraṇa*) and of the errors of the Chárváka Baudha and Jaina theories on the subject and emancipation. The codex is 377 years old. The entire work has been noticed before. This section of the work is exceedingly rare; it has not been included in the Calcutta edition.

Beginning. एवमनुमाने निरूपिते तस्माज्जगन्निर्माद्वपुषधौरेयसिद्धिः चित्वादौ कार्य-
त्वेन घटयत् सकलकलानुमानात् । ननु चित्वादिकं प्रत्येकं न पचः तस्य स्रष्टृशब्देनाभिधातुम-
शक्यत्वात् । नापि मिलितमेकरूपाभावात् । इत्यादि ।

End. अतएवानुमानेनागमसाधाप्रयोजकत्वे, न च श्रुतिवाक्यशेषे नामाभावः उत्पन्नतत्त्व-
ज्ञानस्यापवर्गविलम्बोपपत्त्यर्थमुक्तरीत्या भोगस्यैवाच्चेपादिति तदस्यापवर्गस्य परमपुषपाद्यस्य
श्रुतिमिदं कारणमनुमानं भविष्यतीति ॥

Colophon. इति सद्गमसोपाध्याय श्रीगङ्गेश्वरविरचिते तत्त्वचिन्तामणे द्वितीयपरि-
च्छेदः । शके १४७८ ।

विषयः । ईश्वरानुमानप्रकारकथनं । अथ चार्वाकबौद्धजैनादिमतखण्डनं । शक्तिर्न कारण-
लाधिकेति व्यवस्थापनं । मोक्षलक्षणकथनं । ज्ञानान्मोक्ष इति निरूपणम् ।

No. 2130. षट्चक्रदीपिका । Substance, country-made yellow paper, 10 x 3 inches. Folia, 22. Lines, 7 on a page. Extent, 731 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Guḍapgrāma, Post, Bhástárá, Zilla Burdwan, Paṇḍit Aghoranátha Bhaṭṭáchárya. Appearance, new. Prose. Correct.

Shatçhakra-dípiká. A commentary on Púrṇánanda's Shatçhakra, a work on mystic diagrams connected with Kaula worship. By Rámanátha Siddhánta.

Beginning प्रथम्यं गुह्यपादाज्जडमदमद्वैतसाधनं ।

षट्चक्रदीपिकाटीका रच्यते नामदेशतः ॥

अथेति । अथगन्धो मङ्गलपूर्वकानन्तर्यार्थः । उक्तम् । इत्यादि

End. स तथा यत् संयतानन्तर्मनो यस्येति ॥ १५ ॥

श्रीरामनाथमिहान्नरचिता तत्त्वदर्शिनी ।

सतां सन्तोषनाधत्ता टीका षट्चक्रदीपिका ॥

Colophon. इति श्रीरामनाथमिहान्नरचिता षट्चक्रदीपिका समाप्ता ।

विषयः । पूर्णानन्दकृतषट्चक्रस्य व्याख्यानं ।

No. 2131. भावचन्द्रिका। Substance, partly palm-leaves and partly country-made paper, 10 × 3½ inches. Folia, 35. Lines, 6 on a page. Extent, 813 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vegunegrāma, Post Sātgechhe, Zilla Burdwan, Paṇḍit Sadānanda Bhaṭṭāchārya. Appearance, decayed. Prose and verse. Correct.

Bhāva-chandrikā. A dissertation on the nature of devotion (*bhava*) as an element of the Bhakti doctrine, and the various ways in which it should be evinced towards Kṛishṇa in the various relations of father, mother, son, lover, &c. By Chaṇḍīdāsa.

Beginning. बन्दे इन्द्रावनामीनमिन्दिरानन्दमन्दिरं ।

उपेन्द्र सान्द्रकाक्ष्यं सानन्दं नन्दनन्दनं ॥

इह खलु परमतत्त्वसावात्कारस्यैव परमपदार्थरूपतया तदभिगमाय इत्यादि ।

End. अतएव ऐश्वर्यमाधुर्यमयोर्माधुर्यमय्या एव श्रीकृष्णविर्भावपूर्णतया समुत्कर्ष इति सर्वसंवदानं । इति ।

Colophon. इति श्रीभगवच्चरणविन्दमधुव्रतश्रीचण्डीदासकृता भावचन्द्रिका सम्पूर्णा ।

विषयः। महाभावं विना श्रीकृष्णमाधुर्यातिग्रय्यानुभवेन जायते इति निरूपणं । महाभावस्वरूपकथनं । भावलक्षणं । रागानुरागादिस्वरूपकथनं । समद्वया रतिस्वरूपकथनं । कामानुरागस्वरूपकथनं । नित्यमिद्विद्वान्मत्तभेदेन द्विविधभावनिरूपणं । रागसागस्य गुह्यताकथनं । साधनचतुष्टयनिरूपणं । अवकरभेदनिरूपणं । सामान्यतत्त्वचिन्ननिरूपणं । भगवत्कीर्त्या नित्यत्वादि-कथनं । महाभावस्य सर्वतः सौत्कर्ष्यप्रदर्शनं । ज्ञानिभक्तादिषु भावव्यवस्थाकथनं । भगवत एव पूर्णतत्त्वाकारत्वमिति कथनं । भगवत्कामविशेषस्य प्रेमविशेषत्वकथनं । माधुर्यलीलाया उत्कृष्ट-चिन्ननिरूपणञ्च ।

No. 2132. शुद्धिदर्पणम्। Substance, palm-leaf, 8 × 2 inches. Folia, 89. Lines, 5 on a page. Extent, ? ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vegunegrāma. Post Sātgechhe, Zilla Burdwan, Paṇḍit Sadānanda Bhaṭṭāchārya. Appearance, decayed. Prose and verse. Correct.

Suddhi-darpaṇa. A summary of the laws relating to purification and mourning. By Ananta Yājñika.

Beginning. नत्वा गणेशपादार्चं गुरुनपि मन्त्रीयतः ।

याज्ञिकानन्ददेवेन क्रियते शुद्धिदर्पणं ॥

Colophon. इति श्रीभगवत्प्रकाशाद्विरचिता न्यायमुक्तावली सम्पूर्णा।

विषयः । कार्येण कारणसंप्रत्यय इति न्यायस्य स्वरूपादिकीर्तनं । एवं परव ज्ञेयं । कीट-
भङ्गन्यायः । श्रीश्रीजीजन्यायः । हलप्रकम्पनन्यायः । शाखाचन्द्रन्यायः । रेखागवयन्यायः । प्रामाद-
वासिन्यायः । ज्योतिर्न्यायः । अध्वारोपापवादन्यायः । सोपानारोहणन्यायः । सम्यक्त्वकवाक्यत्वे
इति न्यायः । कारणगुणप्रक्रमन्यायः । वरगोष्ठीन्यायः । देवदत्तापवन्त्यायः । सामिभ्यन्यायः ।
धर्मिकल्पनान्यायः । सूक्ष्मानिखनन्यायः । कण्ठचानीकरणन्यायः । परिषद्व्यायः । अर्केचेन्मधुन्यायः ।
सिंहावलोकनन्यायः । मण्डूकभृतिन्यायः । सूत्राश्चर्यतीन्यायः । सम्यक्त्वकवाक्यत्वे न्यायः । देवताधि-
करणन्यायः । मातृकाश्रितनिरवकाशन्यायः । गोवलीवर्धन्यायः । अष्टिकुण्डलन्यायः । यत्नतर्क तद-
नित्यं न्यायः । न हि निन्दा निन्दितुं प्रवर्तते न्यायः । शतपथशतभेदन्यायः । अनधीते महामाथे-
न्यायः । तदभिन्नभिन्नस्य तदभिन्नत्वन्यायः । चतुर्विधविज्ञान्यायः । अन्वयजन्यायः । नीरक्षीरन्यायः ।
सन्दर्शन्यायः । शालशुनकन्यायः । एकाकिणीप्रतिज्ञान्यायः । काकद्विधातकन्यायः । तन्माप-
कोद्धारणन्यायः । धराटोहणन्यायः । विषमवचनन्यायः । सन्धिद्रव्यगमन्यायः । घुणाचरन्यायः ।
ब्राह्मणयमन्यायः । तिर्यग्गधिकरणन्यायः । आभाषकन्यायः । गङ्गासोतोन्त्यायः । सिंहावलोकन-
न्यायः । पूर्वमपवादा निविशनेन्यायः । कौण्डिन्यायः । पिष्टपेयन्यायः । सूचीकटाह्नन्यायः ।
गन्धर्वनगरन्यायः । स्त्रीपुलकन्यायः । ब्राह्मणपरिव्राजकन्यायः । आयुर्धृतनितिन्यायः । शल्ल-
कपोतन्यायः । दम्बपटन्यायः । क्रूराह्नन्यायः । एकत्र निर्णीतः शास्त्रार्थ इति न्ययः । तुष्यतु दुर्जन
इति न्यायः । गजभुक्तकपित्थन्यायः । काकाचिन्यायः । कैमुतिकन्यायः । कर्दजरतीन्यायः । अर्ध-
त्यजति पण्डित इति न्यायः । उल्लसगुह्नन्यायः । देहलीदीपन्यायः । रुद्रिर्गोमपद्धरतीतिन्यायः ।
शाब्दी ह्याकाङ्क्षान्यायः । छद्दुविहितोभाव इतिन्यायः । हलामलकन्यायः । कारणनाशे कार्य-
नाशन्यायः । सप्रज्ञाप्रन्यायः । चक्रधमन्यायः । दम्बरनान्यायः । अन्वदर्पणन्यायः । मूर्खसेवन-
न्यायः । चित्रपटन्यायः । अरण्यरोदनन्यायः । काकतालीयन्यायः । संयोगश्चक्रन्यायः । अक्षतरी-
गर्भन्यायः । व्याघ्रीक्षीरन्यायः । जलौकिन्यायः । कूपन्यायः । चालनीन्यायः । दूरादसंश्रं वर-
मितिन्यायः । विवाहप्रवृत्तभृत्यन्यायः । तमःप्रकाशन्यायः । अर्द्धिनकुलन्यायः । स्फटिकसौहित्य-
न्यायः । प्रतिविम्बितचन्द्रन्यायः । मूषाभिज्ञतामन्यायः । भैलूषीन्यायः । बध्मघातकन्यायः । सन्दि-
ग्धस्य सन्दिग्धमितिन्यायः । गल्लेपादुकान्यायः । वक्रिधूसन्यायः । आकाशपरिच्छिन्नत्वन्यायः ।
येन चोपक्रम्यते येन चोपसंश्रियते स वाक्यार्थ इति न्यायस्वरूपादिकथनञ्च ।

No. 2135. पातञ्जलसूत्रभाष्यं । Substance, country-made yellow paper, 13 × 2½ inches. Folia, 42. Lines, 6 on a page. Extent, 959 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Guádpá, Post Bhástádú, Zilla Burdwan, Paṇḍit Aghoranátha Bhaṭṭáchárya. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Pátanjala-sútra-bhāshya. A commentary on the Yoga aphorisms of Patanjali. By Bhavadeva, pupil of Bhavadeva Thakkura, son of Srikrishnadeva Mahámahopádhya, of Mithilá.

Beginning. पतञ्जलिं नमस्कृत्य योगिनोऽन्यायं भोगिनः ।

भवदेवेन तत्कृत्व्याख्यानं क्रियतेऽधुना ॥

मङ्गलं कुर्वन्नेव शिष्यावधानाय प्रतिजानीते अथेति । अथ श्रीकेशवार्धतया अकारायशब्देन मङ्गलं करोत्यनेन मङ्गलाचरणं । इत्यादि ।

End. आनन्दं ब्रह्मणोरूपं तच्च मोक्षे प्रतिष्ठितं ।

इत्यादिश्रुतिरपीत्यर्थः ॥

एवं चतुर्थचरणे कैवल्यं प्रतिपादितं ।

पतञ्जलिमुनीन्द्रेण येन तं भावयाम्यर्थं ॥

रमापांशुजलवाण्यां कल्पयित्वा ब्रजाम्यर्थं ।

श्रिया हृदि कृते श्रीमत्पादाश्लेषेन रमापतेः ॥

शार्केन्द्रिपट्टवाण + + + + + मासेऽपचायणवल्लपसे ।

+ + तिस्रो श्रीभवदेवशर्मा पतञ्जलेर्भाष्यमिदं अधासीत् ॥

समन्वयेनैतन्मम धार्ष्ट्यामीया यद्भाष्यतेभाष्यमिदं अधायि ।

भागीरथीते + + गृहीत्वा ये स्वकीयलसुगन्ति सन्तः ॥

— — — — — ।

Colophon. इति भैषजिलसन्निधयश्रीकृष्णदेवतनयमहासहोपाध्याय सतुक्कुरश्रीभवदेवप्रिय-
शिष्यसन्निधयश्रीभवदेवनिर्मिते पतञ्जलसूत्रभाष्ये कैवल्यचरणवाङ्मया सम्पूर्णा ।

विषयः । पतञ्जलिप्रणीतयोगसूत्रस्य व्याख्यानं ।

No. 2136. व्यवहारदर्पणम् । Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 78. Lines, 6 on a page. Extent, 2,093 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vegupegraán, Post Sātgechhe, Zilla Burdwan, Paṇḍit Sadánanda Bhaṭṭāchārya. Appearance, old and decayed. Prose and verse. Correct.

Vyavahāra-darpaṇa. A summary of the laws relating to Judicature. By Ananta Yājñika.

Beginning. गणेशं भारतीं + + वाञ्छितार्थसमाप्तये ।

तनेति याज्ञिकैः नानाव्यवहारेषु दर्पणम् ॥

अथ व्यवहारशब्दव्युत्पत्तौ कात्यायनः ।

वि नानार्थैस्वसन्देहे हरणं चार उच्यते ।

नानासन्देहहरणाद्व्यवहार इति श्रुतः ॥ इत्यादि ।

End. न तच्छब्दमपाकर्तुं क्रमात् विपुलमागतं ।

पिवा सद्य विभिरित्यर्थ इति ।

Colophon. इति श्रीमदनन्तयाज्ञिककृतौ व्यवहारदर्पणं समाप्तं ।

विषयः । व्यवहारशब्दव्युत्पत्तिकथनं । व्यवहारकालनिरूपणं । भाषापादकथनं । भाषा-
लेखानुसन्धानविधिः । प्रतिज्ञापत्रे लेखनियमकथनं । उत्तरपादकथनं । विचारकरणविधिः ।
उत्तरस्वरूपकथनं । एतद्भेदकथनं । प्रत्यवस्कन्दनविधिः । प्राङ्ग्यायोत्तरविधिः । चीनवादिल-
क्षणं । उत्तराभासलक्षणं । सन्धिलक्षणतत्कालादिनिरूपणं । साचिलक्षणतद्भेदादिकथनं । असा-
चिणः । साध्यप्रचणप्रकारकथनं । लेखविधिः । तत्कालादिनिरूपणं । अवयवलेखनप्रकारकथनं ।
भुक्तिनिरूपणं ।

No. 2137. मालतीमाधवटीका । Substance, country-made yellow paper, 9 x 4 inches. Folia, 192. Lines, 8 on a page. Extent, 1824 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Nisidāgaḍa, Post Vñāichi, Zilla Burdwan, Paṇḍit Vaneśvara, Vidyāratna; another copy at Magrápī, Post Madhuvani, Zilla Darbhāngá, Paṇḍit Chhoṭikál Jhá. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Mālatimādhava-ṭikā A commentary on the Mālatimādhava of Bhavabhūti. By Jagaddhara Mahāmahopādhyāya. He is described as a Dharmādhikāri or chief judge, but of what place and under what king is not mentioned.

Beginning. चक्षुश्चन्द्रिकचन्द्रचाक्षुमुमोमाद्यञ्जटापञ्चवे-

दप्यदाक्षदन्दशूकमणिमान् तत्पञ्चशालालयः ।

स्वाशुर्मे फलदोभवत्तनितरां गौरीमुखेन्दुद्रवत्

पीयूषद्रवदोचनादिव दधदेवद्रुमलं सदा ॥

नला गुह्यं गुणगुह्यवलोका टीका

विद्यादिकोषभरतश्रुतिशब्दविद्या ।

अन्दाख्यलङ्कारमर्थगतिं विचिन्त्य

श्रीमान् जगद्भरतनी वितनोति टीका ॥

श्रीकण्ठकण्ठविलसत्पटुमाटकऽग्निम्
 टीका मयान्तमतिनापि वितन्यते यत् ।
 हासाय दुर्जनगणस्य भवेन्नचेत-
 दुःखैःपदं तदभिकाङ्क्षति सर्वदैव ॥

इह तावदष्टपदां नान्दीं विदधान एव कविरप्रत्युहनीहितमिदमनुबध्य प्रचण्डचण्डीप-
 तेरकाण्डताण्डवाङ्मरेण लम्बोद्गरोत्कीर्णरूपं मङ्गलं प्रकरणादौ विवश्रान्ति घानन्दमिति ।
 इत्यादि ।

End. अथ एताश्चे इदानीं ————— ।

आश्रकान्तप्रतीपजयिनं भीमांसयालङ्कृतं ।
 ग्राह्यं धीरगदाधरं कविवरं पुत्रं पवित्राश्रयं ॥
 विद्याधरं वरमञ्जीजनदेश धीरुः श्रीरं जनेषु जयिनं गुरुणात्तमास्त्रे ।
 प्राप्तूत सोऽयममलं गृणिनं क्षुपुर्चं तं राजपूथधरमेव जगद्धरश्च ॥
 येनापाठि कठोरगोतममनं वैशेषिकं खण्डितं
 येनायावि सुकोपकायनिवर्चं तत्पाणिनीयं मतं ।
 ज्येष्ठोत्तराक्षरश्च भव्यभरतं येनाध्यगाधि श्रुति-
 सत्यामुष्य जगद्धरस्य कवितुलीकेयमज्जम्भतां ॥
 असूत यं राजधरोऽतिभयोऽतिभव्यरूपा दमयन्त्रिकापि ।
 जगद्धरं तत्तुल्यतुल्येऽङ्कः समाप्तिमागादशमोऽनवद्यः ॥

Colophon. इति श्रीमहामहोपाध्यायधर्मोपधिरणिकधीजगद्धरकृतटीकायां दशमो-
 ऽङ्कः समाप्तः ।

विषयः । भवभूतिविलसतालतीमाधनप्रकरणस्य व्याख्यानं ।

No. 2138. गीताप्रदीपः । Substance, palm-leaf, 11 × 2 inches. Folia, 178. Lines, 6 on a page. Extent, 4,205 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Nisidāgaḍ, Post Vñaichi, Zilla Burdwan, Paṇḍit Vānesvara Vidyāratna; another copy at Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Gītā-pradīpa. A commentary on the Bhagavadgītā section of the Mahābhārata. By Jagaddhara, probably the same author to whom is due the work noticed under the last preceding No. There is an account of the author at the end of the codex, but that part is so smudgy and full of lacunæ, that it cannot be satisfactorily read.

Beginning. नीलेन्द्रीवरसुन्दरं दरलसत्पीताम्बराङ्गम्बरं

पद्मासङ्गहृदम्बुजं प्रविकसत्सत्कौलुभाभाभितं ।
 वन्द्यैरप्यभिवन्दितं विजयतामानन्दसन्दोहदं
 श्रीगेविन्दपदारविन्दमधिकानन्दाय वन्दामहे ॥
 गीता सुगीता मुनिपुङ्गवेन व्यासेन या सर्वविदां वरेण ।
 समाप्त्यस्याव परियसेण गूढप्रकाशं चरविन्दं + पि ॥
 + + + शङ्करादिरचिताम्यालोक्च माध्याधि च
 यन्निर्णीय निजाशयेन मङ्गता कलावधानं मुक्तः ।
 श्रीमानेष जहरोवितनुने गीताप्रदीपं ततो-
 धीरैरेव मङ्गागुणैरपि मनोदेयं गुणपाद्विभिः ॥

इह भगवतः कृष्णस्य संसारसागरमग्नलोकानामुद्दिष्यया योगमुपदिशतः अर्जुनेन समं
 मन्वादोगीताशक्तेण कृतः समरशिरसि समारब्धः । तमुत्पापनीयं भगवान् कृष्णद्वैपायनोऽष्टराष्ट्र-
 सञ्चययोः प्रश्नोत्तरे चवतारयति धर्मोत्तरे इत्यादि ।

End.

एवञ्च सकलाभिलाषसिद्धिः पाण्डवानां भवेदिति ।

(इतः परं ग्रन्थकल्यपरिचयस्य सुप्रप्रायतया यत्किञ्चिन्निरूपितं ।)

— — — — — ।

लब्धे दुर्लभशानने सुरमणधाम + कैवर्तिका

विद्यावंशविभूषणो + + + + +

येनाऽथ समभूद्भिजातितिलकचण्डेश्वरः पण्डितो-

मीमांसैकरहस्यवशङ्कहृदयोगदातावदाताशयः ॥

— — — — — ।

प्रास्तूनाऽयमपि प्रतीपजयिनं विद्याधरं सद्गुरुं ।

प्राचीष्टान्यमपि प्रसिद्धयशसं तं रत्नपूर्वैश्चरं ॥

— — — — — ।

श्रीजगद्धरनामानमनर्घ्यगुणशालिनं ।

येनाऽपाठि कठोरगोतममते वैशेषिकं खण्डितं

येनाथावि सकोपकायनिवर्त्तं तत्प्राणिनीयं मतं ।

कण्ठोऽलङ्कारणञ्च भव्यभरतं येनाध्याययि स्मृति-

श्लाघ्याथीदमशेषमेककविना धन्या अनेके कृताः ।

— — — — — ।

विषयः । भगवद्गीतायाः व्याख्यानं ।

No. 2139. संक्रान्तिविवेकः। Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 6. Lines, 6 on a page. Extent, 110 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post Dighápatiyá, Atákulágrám, Zillá Rájásáhi, Paṇḍit, Rádhánátha Vidyáváchaspati. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Sañkránti-viveka. A dissertation on the passage of the sun from one sign of the zodiac to another, and the religious duties meet on such occasions. By S'úlapāṇi, who was the chief judge in the Court of Lakshmaṇasena of Gour.

Beginning. नत्वा वन्दारकैर्वन्द्यं सानन्दं नन्दनन्दनं ।

संक्रमणविवेकाऽयं क्रियते शूलपाणिना ॥

अथ संक्रान्तिः । आदौ संज्ञा ततोराशिस्मृतिर्णयस्ततोव्यवस्था समाप्तोवक्तव्या । तत्र सामान्यसंज्ञा । मन्दा मन्दाकिनी ध्माङ्गी घोरा चैव मण्डोदरी । इत्यादि

End. तस्य प्रतीकारमाह । धूम्रवीजसलिलैः स्थायादित्यादिसंक्रान्तिदोषशान्तये इत्यादिना ।

Colophon. इति साङ्गडियालमन्दासहोपाध्यायश्रीशूलपाणिविरचितः संक्रान्तिविवेकः समाप्तः ।

विषयः । सामान्यतः संक्रान्तिसंज्ञाकथनं । विशेषसंज्ञाकथनं । दिनसंक्रान्तिव्यवस्था । रात्रिसंक्रान्तिव्यवस्था । परार्द्धरात्रिसंक्रान्तिव्यवस्था । संक्रान्तिवादव्यवस्था । युगादियुगान्निरूपणं । संक्रान्तिदोषशान्त्युपायकथनञ्च ।

No. 2140. तत्त्वचन्द्रिका। Substance, palm-leaf, 11 × 2 inches. Folia, 217. Lines, 5 on a page. Extent, 4,590 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post Dighápatiyá, Atákulágrám, Zillá Rájásáhi, Paṇḍit Rádhánátha Vidyáváchaspati ; another copy at Post Málipotá, Zillá Nadiyá, Paṇḍit Kásínátha Bhaṭṭáchárya. Appearance, old. Prose. Correct.

Tattva-chandriká. A commentary on the Kirátárjuniya of Bhárávi. By Gadasiṁha, a grammarian of some repute.

Beginning. प्रणम्य गं प्रतिपदं + + रस पयस्वतीं ।

क्रियते भारवेर्धन्नाद्विष्टतिलचन्द्रिका ॥

Tattvasāra. The means of obtaining the knowledge of Brahma, disclosed in a dialogue between Mahādeva and Skanda. This is probably an extract from the Skanda Purāṇa.

Beginning. मेरुदृष्टे सुखाधीनं देवदेवं जगद्गुरुं ।
 प्रणम्य शिरसा भूमौ स्कन्दो वचनमब्रवीत् ॥
 भक्तिवोऽस्मि त्वया नाथ दुस्सरे शालसागरे ।
 धर्माधर्ममहायाज्ञमतभेदाद्विमङ्गले ॥ इत्यादि ।

End. अद्य मे सफलं जन्म अद्य मे सफलं तपः ।
 अद्य मे सफला भक्तिरद्योतीर्णो भवार्कवात् ॥

Colophon. इति तत्त्वसारः समाप्तः ।

विषयः । महादेवस्कन्दसंवादेन ब्रह्मज्ञानलाभोपायकीर्तनं ।

No. 2143. गर्भगीता । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 2. Lines, 8 on a page. Extent, 32 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Atākulāgrām, Post Dighāpatiyā, Bābu Anandachandra Maitra. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Garbha-gītā. On the Vedānta doctrine bearing on transmigration. The work professes to contain the substance of a discourse between Krishna and Arjuna, and to be a sequel to the Bhagavadgītā, but it is exceedingly scarce. It calls itself a Upanishad.

Beginning. ब्रह्मानन्दं परमसुखदं केवलं ज्ञानमूर्तिं
 द्वन्द्वानतीतं गगनसदृशं तत्त्वमस्यादिलक्ष्यं ।
 एकं नित्यं निमलमचलं सर्वदा साक्षिभूतं
 भावानीतं विगुणरहितं सद्गुरुं तं नमामि ॥
 अर्जुन उवाच ।

• गर्भवासं जराश्रित्यं किमर्थं समतेजसः । इत्यादि ।
End. तस्मात्सर्वं श्रयकृत्य आत्मन्येव वसेत् सदा ।
 मिथ्याभूतं जगत्पञ्चा नाम्यथा कल्पकोटिषु ॥

Colophon. इति श्रीकृष्णार्जुनसंवादे श्रीमद्भगवद्गर्भगीतासूत्रनिबन्ध प्रथमोऽध्यायः ।
 समाप्ता गर्भगीता ।

विषयः । श्रीकृष्णार्जुनसंवादेन आत्मतत्त्वोपायकीर्तनं ।

No. 2144. सुबोधिनी । Substance, country-made yellow paper, 14 × 4 inches. Folia, 12. Lines, 7 on a page. Extent, 315 śloka. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vonslegrám, Post Májanagara, Bábu Syámácharaṇa Sányála. Appearance, new. Prose. Correct.

Subodhiní. A commentary on the Bhagavadgítá. By Gauḍa-páda Áchárya.

Beginning सक्राज्जातं जगत्सर्वं यस्मिन्नेव प्रसीयते ।

देनेदं धार्यते चैतत् तस्मै ज्ञानाद्यने नमः ॥

यैरिमे गुरुभिः पूर्वं यद्यदाक्षप्रमाणतः ।

आख्याताः सर्ववेदान्तास्मान् नित्यं प्रणमाम्यहं ॥

इह सर्वज्जुनो यस्मै चैव भगवदुपदिष्टं आत्मतत्त्वोपदेशं विषयभोगप्राप्तयेन विस्तृत्य पुनस्त-
द्व आत्मतत्त्वं ज्ञातुं भगवन् एष्यति अर्जुन उवाच । इति ।

End. वर्तमानवस्तुनि लब्धे हर्षराहित्ये सिद्धे पुनर्जन्म न विद्यते । इति भावः ।

Colophon. इति श्रीमदुत्तरगीताटीकायां सुबोधिनीयां श्रीगौड़पादाचार्यविरचितायां
द्वितीयाध्यायः । समाप्तेयं टीका ।

विषयः । उत्तरगीतायाः आख्यानम् ।

No. 2145. ज्योतिःसूत्रं । Substance, country-made paper, 12 × 2½ inches. Folia, 18. Lines, 6 on a page. Extent, 405 śloka. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Sonápatilagrám, Post Májanagara, Zilla Rájásáhi, Paṇḍit Madhusúdana Miśra. Appearance, old. Prose and verse.

Jyotih-sútra. A manual of civil astrology. By S'ríkrishṇa Chakravartí. CONTENTS. Signs of the zodiac, ecliptic signs, lunar constellations, ascending constellations. Provinces of the planets. Entry of a planet in the mansion of the planet which presides at the nativity of a person. Adverse stars. Auspicious constellations. Auspicious conjunctions (siddhíyoga). Inauspicious parts of the days of the week. Auspicious conjunctions for starting on a journey. Ditto for ploughing. Ditto for sowing, reaping, &c. Ditto for entering a new house, wearing new clothes &c. Sacrament of nativity. Ditto of naming, new rice feast (navánna). S'ráddhas at convenience. Sacraments of tonsure, investiture with the sacred thread, &c. Marriage. Earthquakes.

Beginning. नत्वा श्रीगुरुभार्तृकं दुर्बोधध्वाननाम्न ।

क्रियते श्रुतिषां स्तुतं श्रीलक्ष्मणवर्तिना =

तथादौ राश्यादीनां संज्ञा ।

वदन्ति मुनयोरारम्भं चैवमृतं गृह्यच भं । इत्यादि ।

End. याचायामुक्तानि ययः श्रद्धालयेदशीं विना ।

येन वैवाहिकं प्रोक्तं कुयोगान् परिवर्जयेत् ॥

Colophon. इति श्रीलक्ष्मणवर्तिना विरचितं श्रुतिस्तुतं समाप्तम् ।

विषयः । राशिनिरूपणं । क्षत्रनिरूपणं । नक्षत्रविभागकथनं । अधोमुखादिनक्षत्रनिरूपणं । यक्षाणां दृष्टिनिरूपणं । मोचरगृहः । विपत्तारादिनिरूपणं । नक्षत्रास्तं । सिद्धियोगादिकथनं । शरवेलादिनिरूपणं । याचिकक्षत्रादिनिरूपणं । हस्तप्रवाहकथनं । वीजवपनधान्यच्छेदनादिनिरूपणं । नववस्त्रशय्याद्युपभोगकथनं । जातकर्म्म । अन्नप्राशनं । नवाग्रं । सावकाशवाहनिरूपणं । चूडापनयनादिकथनं । विवाहकथनं । भूमिकम्पविवेचनञ्च ।

No. 2146. दोलयानाविवेकः । Substance, country-made paper, 11 × 3 inches. Folia, 9. Lines, 5 on a page. Extent, 81 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post Mājanagara, Sonāpātīlā-grām, Zillā Rājāsāhī, Paṇḍit Madhusūdana Miśra. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Dolayātrā-viveka. An essay on the swing festival of Govinda. By Śūlapānī Mahāmahopādhyāya, who lived in the court of Lakshmana-sena, of Gauḍa.

Beginning. नत्वा नारायणं दृष्ट्वा धर्मशास्त्रञ्च सकृद्ब्रूयान् ।

विवेकोद्देश्ययाचायाः क्रियते श्रुतपाणिना ॥

स्कन्दपुराणे । जैमिनिस्वाच ।

फासुने मासि कुर्वीत देशादेशकसुतम् ।

तच्च क्रीडति गोविन्दोमहाविभवविस्तरैः ॥ इत्यादि ।

End. उभयत्र नक्षत्रयोगः फलानिग्राह्यः । स्कन्दपुराण-देशीपुराण-ब्रह्मपुराण-भुजबल-भीमैः सञ्चितत्वादिति दिक् ।

Colophon. इति श्रुतपाणिमहाकृते पाश्चायविरचिते दोलयानाविवेकेः समाप्तः ।

विषयः । देशयाचाविवेककथनं । तत्र बह्विधविधिः । तत्कालादिनिरूपणं । अधिवास-विवेककथनञ्च ।

No. 2147. विचारनिर्णयः। Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 48. Lines, 6 on a page. Extent, 916 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post Mājanagara, Syāmanagara-grām, Zillā Rājāsāhī, Paṇḍit Kailāśachandra Bhaṭṭāchārya; another copy at S'āntipura, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Vichāra-nirṇaya. Miscellaneous dissertations on various topics of the Smṛiti. By Gopāla Nyāyapañchānana Bhaṭṭāchārya.

Beginning. प्रथम्य राधिकाकान्ते शिष्यवारिदसुन्दरं ।

विचारनिर्णयोर्योगोपासनेन वितन्यते ॥

अथ विचारनिर्णयः । स च विचारार्हवाक्यस्य संशयपूर्वपक्षोपन्यासपूर्वकं सद्यार्थतात्पर्यनिर्णयात्मकः । इत्यादि ।

End. पूर्णाङ्गत्यनन्तरं वज्रिनकम्हारमाह कृतिः ।

नमोनमस्ते विपुरारिचक्षुषे चराचराणां जठरेषु संस्थित ।

+++++ भक्त्या नमोऽस्तु वन्द्ये ॥

Colophon. इति श्रीगोपालन्यायपञ्चाननभट्टाचार्यकृतविचारनिर्णयः समाप्तः ।

विषयः। विचारस्वरूपनिरूपणं । अधिकरणनिरूपणं । अर्थवादादिविवेचनं । शम-
स्वरूपविवेचनं । दानस्वरूपविवेचनं । स्तुत्यनिरूपणं । द्रव्यदेवतानिरूपणं । कन्यादान-
निरूपणं । आश्रयाद्यादौ द्विजदम्पतीषोडशदानादिविवेचनं । स्तभान्या छतयाद्यादिकस्य
पद्यादागमने कृत्यविवेचनं । हृषोत्सर्गविवेचनं । हृषाङ्गनविवेचनं । होमविवेचनं । तच्च कुण्डा-
दिनिरूपणञ्च । इति ।

No. 2148. दुर्गास्तवनिर्णयः। Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 14. Lines, 5 on a page. Extent, 238 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post, Mājanagara, S'yāmanagara-grām, Zillā Rājāsāhī, Paṇḍit, Kailāśachandra Bhaṭṭāchārya. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Durgotsava-nirṇaya. A treatise on the Durgāpūjā and the ritual for performing it. Anonymous, (cf. II, p. 312.)

Beginning. नत्वा कृष्णपदद्वन्द्वं संसारध्वान्तनाशनं ।

निर्णयः शारदार्चाया गोपासनेन वितन्यते ॥

अथ दुर्गास्तवयवस्थानिर्णयः । तच्च शरत्कालीयदुर्गापूजा नित्या । तथा च कालिकापुराणं ।

योमोहादयवालस्यादेवीं दुर्गां ममोत्सवे । इत्यादि ।

End. अथ भूमेः सञ्जनं दद्याद्देवमाशुष्यपूजनं ।
दानं कुर्वीत कुर्याच्च खानं सर्वपापघ्नकृतैः ॥

Colophon. इति दुर्गास्तवनिर्णयः समाप्तः ॥

विषयः । दुर्गापूजायां नित्यलक्षणं । नवम्यादिकल्पवयस्यालक्षणं । प्रतिकल्पवयस्या
एवं षष्ठादियं ज्ञेयं । बलिदानविधिः । होमविधिः । नवम्यामेव दक्षिणा कर्तव्येति नवखण्डनं ।
शुभाशुभसञ्जनदर्शनफलकीर्तनञ्च ।

No. 2149. तत्त्वदीपिका । Substance, country-made paper, 12 × 3 inches. Folia, 118. Lines, 7 on a page. Extent, 2,364 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post Mājanagara, Sonápatilā-grām, Zillā Rājāsāhī, Paṇḍit Madhusūdana Miśra. Appearance, old. Prose. Correct.

Tattva-dīpikā. A commentary on the Chaṇḍī section of the Mārkaṇḍeya Purāṇa. By Kavikaṇṭhābharaṇa Āchārya Virūpāksha.

Beginning. ॐ नमश्चण्डिकायै ।

शब्दार्थभागोविषयमण्डिकाया यथाबलं ।

विविच्यते विरूपाक्षशर्माणा तद्गतात्मना ॥

क्रोष्ठकिनामा द्विजः प्रियशिष्यः शिरसा नतोमार्कण्डेयं महासुनिं पश्य भगवन्निह जगति
बहवोऽननोभूताः, तेषां मध्ये सावर्णिरष्टमोऽनुबभूव । स च भगवत्या महाभाषायाः प्रभावेण
कीदृशोऽभूदिति श्रोतुमिच्छामि । मार्कण्डेयोऽनिरपि तस्मै प्रियशिष्याय कथां कथयितुमुपपन्नमे
मार्कण्डेय उवाचेति । कडि मदे तस्मात् स्मृत्वाद्यद्येति उपत्यये कण्ठः स्मृत्वा कण्ठुरिति
श्रुत्वा दरादित्वाद्गुलेपि सकण्ठुरित्यागमः । इत्यादि ।

End. पुस्तोत्तम आरभे । संज्ञापकसमुच्चयमित्यादयः । देवा इति मुनिसर्वेषामिति
यकारलोपः ।

Colophon. इति श्रीकविकण्ठाभरणाचार्यविरूपाक्षकृतायां तत्त्वदीपिकायां चण्डी-
श्लोकार्थप्रकाशः सम्पूर्णः ।

नेषयास्तुतिस्तोभिर्गणिते शक्यत्सरे ।

अकारि चण्डिकाटीका श्रीविरूपाक्षशर्माणा ॥

विज्ञाः सदा सदसतां प्रहस्यप्रवीणा नैवं मदीयचरिते कुर्वतोपहसं ।

द्वैपायनस्य कवितावितनायंतत्त्वं ब्रह्मादयो यदि विदन्ति वयं वराकाः

तस्माद्यद्यद्वै लिखितं शिशुबोधहेतोः कार्या सता गुणवता न कदाप्यवज्ञा ।

ज्ञानेन दीनमनसां जनसंहतीनां ज्ञानार्पणं मतिमतां किल धर्मो रपः ॥
 द्वैपायनोजमति वाग्मिषये सुतन्त्रः शब्दाभ्युदासिचयपारपरीतचेताः ।
 तद्वक्तृनिर्गतपदेषु पदं यदेतत् सिद्धं न पाणिनिमतेन च वाच्यमेवं ॥

विषयः । मार्कण्डेयपुराणान्तर्गतदेवीनाम्न्याख्यानम् ।

No. 2150. चमत्कारचन्द्रिका । Substance, country-made paper, 14 x 5 inches. Folia, 22. Lines, 5 on a page. Extent, 302 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post Boyāliya, Sonapura-grām, Zillā Rājāsāhi, Sāhā Bābu; another copy at Post Khayarāsūla, Poḍo-grām, Zillā Virabhūma, Bābu Vinodavihāri Kavirāja; another at Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Chamatkāra-chandrikā. On the amours of Kṛishṇa at Vṛin-dāvana. By Kavikarṇapura Gos'vāmī.

Beginning. यत् कारुण्यं शुचिरसचमत्कारवारांनिर्धोस्तान्

शब्दे बाधा गिरिवरभृतः स्पर्शयेत्तर्पयेन्नः ।

तत्त्वैकं प्रथमतः शिराच्छब्दमात्राविदानैः

सोऽद्या + + ईशानवितनेः लब्धौ चैतन्यरूपः ॥

मातः प्रातः किमिह कुर्वे दद्याते पेटिकेयं

यद्वादस्यां किमिह निश्चितं किं तवानेन सूत्रेण ।

ज्ञातयेन प्रणयसन्धिभिः खेलेगदादृष्टिस्त्वं

जिज्ञासा मे भवति मयि नूति नोत्तरेयामि ॥

कस्यां चन्दनचन्द्रपङ्कजाजःकसूरिकाकुङ्कुमा-

द्यज्ञानामनुलेपनार्थमय ते नेपथ्यहेतोस्तथा ।

काञ्चीकुण्डलकङ्कणाद्यनूपमं वैदूर्यमुक्ताहरि-

द्रमाद्यं वरजातमप्यतिमहानर्थं त्रमादर्शते ॥ इत्यादि ।

End. सधूविभङ्गकुटिलाक्षमरोजसाधुमाद्यन्धध्रतविलाससुमोरभाणि ।

सम्प्राप्य यानविबरेषु कुसुमैरेवं प्रेष्ठालयः प्रतिपदं प्रमदोर्ध्वकुञ्जे ॥

Colophon. इति श्रीकविकर्णपूरगोस्वामिविरचितचमत्कारचन्द्रिकायां चतुर्थकुटूबले ।

समाप्ता चेयं चमत्कारचन्द्रिका ।

विषयः । प्रथमे कुटूबले,—सङ्गुपान्तःप्रविष्टस्य लब्धस्य अभिसन्धुम्भिरसा राधिकाशयन-
 यद्वप्राप्तिकौतुकवर्णनं । २ये कुटूबले,—एकदा सङ्गुकुञ्जे राधिकया सह विलसन्नेव श्रीकृष्णः

तत्र समागतं जटिलमाकलय्य अभिमन्युरपपरिग्रहेण तं वक्ष्यामासेतिवर्णनं । इमे कुतूहले,
—अथेकदा । जालेन विषयानलक्षणमभिमन्युः राधायाश्चिकित्सायै विषवैद्यरूपेण श्रीकृष्णस्य
तत्र समागमरहस्यवर्णनं । ३ये कुतूहले,—अनन्तरमेकदा मानमलिनहृदया राधिकां
सामादिभिर्दूषाद्यैरपि प्रसादयितुमशक्तुवाग्नेव श्रीकृष्णः स्वीकृपपरिग्रहेण तं प्रसादयामासेति-
रहस्यवर्णनं । इति ।

No. 2151. रासोक्तासतन्त्रं । Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 12. Lines, 6 on a page. Extent, 260 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post Boyáliyá, Sonápura-grám, Zillá Rájásáhi, Sáhá Bábu; another copy at Post Khayarásúla, Poḍo-grám, Bábu Vinodavihári Kaviarája. Appearance, new. Verse. Correct.

Rásollása-tantra. Descriptions of the Rásas, or amorous rejoicings of Kṛishṇa at Vṛindávana and disquisition on their true meaning. The work professes to be a Tantra.

Beginning. श्रीनारद उवाच ।

श्रीराधाकृष्णदेवस्य नाम्नामष्टोत्तरं शतं ।

राससङ्कीर्तनं नाम शृणु भागवतोत्तम ॥

राधानाममुधायुक्तं कृष्णानामरसायनं ।

यः पिवेत् प्रातस्तथाय याधिभिः स न बाध्यते ॥

येनोच्चैश्च्यते रागैराधाकृष्णपदद्वयं । इत्यादि ।

End.

लक्ष्मीलस्य वसेद्देहे मुक्ते भाति परलती ।

धर्मार्थकामकैवल्यं लभते सत्यमेव स ॥

Colophon. इति श्रीरासोक्तासतन्त्रे श्रीराधाकृष्णयोः कीडावर्णनं समाप्तं ।

विषयः । श्रीकृष्णस्य राससङ्कीर्तनस्तोत्रवलयः । रासलक्ष्मीलस्य रूपवर्णनं । रासगीता-
कीर्तनञ्च ।

No. 2152. गोविन्दविरदावलीयाख्या । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 38. Lines, 9 on a page. Extent, 894 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post Boyáliyá, Sonápura-grám, Zillá Rájásáhi, Sáhá Bábu. Appearance, decayed. Prose. Incorrect.

Govinda-virudhāvali-vyākhyā. A commentary on the work described under No. 1673, Volume IV, p. 284, on the career of Kṛishṇa at Vṛindāvana. Anonymous.

Beginning. गौड़ोदयमुपयातस्तमःसमस्तं निवृत्ति योग्यमथ ।

ज्योतिष्योऽतिश्रीतः पीतसुमुपास्महे कृताञ्जलयः ॥

सत्काव्यमद्भुतं य एव हरिप्रियेषु श्रद्धाशरद्वनिकरैस्तनुतेऽतिभक्तैः ।

शिल्पक्रियां बहुविधां कविविचकस्यै रूपाभिधोरसिकचित्तरः स जीयात् ॥

अधीत्य विरुदावल्या गेविन्दविरुदावली ।

शोभ्यधायि विशेषश्च स तावदिह लिख्यते ॥

— — — — — यस्यां कलिकानामादिमायाशब्दवृत्तमहा-
कलिकायाः प्रारम्भे श्लोकयुग्मं वर्णयति । शब्दोत्पादि । हे सरसिजनयनश्रीगेविन्द येन तया—
इत्यादि ।

End. वासुदेवोविशुद्धसत्त्वाविर्भावी श्रीलक्ष्मः । स्फुटमन्त्रः ।

गेविन्दविरुदावल्या व्याख्यातरि विशारदाः ।

गेविन्दभक्तास्तु यन्मयि विद्याविभूषणे ॥

Colophon. इति श्रीगेविन्दविरुदावली व्याख्याता ।

विषयः । विरुदावलीलक्षणादिविवेचनपुरस्सरं गेविन्दविरुदावल्याव्याख्यानम् ।

No. 2153. सारात्सारतत्त्वसङ्ग्रहः । Substance, country-made paper, 14 x 4 inches. Folia, 30. Lines, 6 on a page. Extent, 576 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post Boyāliyā, Sonāpura-grām, Zillā Rājāśāhī, Sāhā Bābu; another copy at Post Khayrāsūla, Poḍo-grām, Zillā Vīrabhūma, Bābu Vinodavihārī Kavirāja. Appearance, decayed. Prose and verse. Generally correct.

Sārātsāra-tattva-saṅgraha. On the essential principles, dogmas, fasts, observances and rituals of the Vaiṣṇavas. By Raghu-nāthadāsa.

Beginning. अन्नहान्यविनाशाय कृष्णभक्तिप्रदाय च ।

कश्चापिभक्तुं कथं तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥

गौराङ्गे तत्त्वज्ञेमाङ्गे धृतशुद्धात्मरोज्ज्वलं ।

कृपास्तु परमानन्दं वन्दे प्रेमात्मवप्रदं ॥

श्रीलक्ष्म राधिकाकान्तं चोद्यीमं जगतां गुरुं ।

शेविन्दं सविदानन्दं वन्दे हन्दावनेश्वरं ॥

गुरुः कृष्णः कृष्णनाम तद्भक्तिस्तत्त्वज्ञस्य सा ।

एते पञ्च निरूप्यन्ते त्यक्ता तद्विमुखान् जनान् ॥

गुरुः कृष्णः कृष्णनाम सारात्मारं परात्परं ।

तद्भक्तिरपि उत्कृष्टा तत्परोऽपि तथा जनः ॥

तथादौ श्रीगुरुतत्त्वलक्षणं । इत्यादि ।

End. ततो दुःसङ्गमरुच्छस्य सरसु सञ्ज्येत बुद्धिमान् ।

सन्म एवास्म्य बिन्दन्ति मनोयासङ्गमुक्तिभिः ॥

Colophon. इति सारात्सारतत्त्वसङ्ग्रहे पञ्चतत्त्वोपाख्यानं षष्ठविनेकः ।

इति श्रीरघुनाथदासविरचितः सारात्सारतत्त्वसङ्ग्रहः समाप्तः ।

विषयः । प्रथमे विवेके,—गुरुलक्षणतन्माहात्म्यकीर्तनं । वैष्णवलक्षणं । वैष्णवदीक्षाया-
श्चावश्यकत्वकथनञ्च ।

द्वितीये विवेके,—श्रीकृष्णलक्षणादिनिरूपणं । तन्माहात्म्यकीर्तनं । कृष्णं परित्यज्य
देवतान्तरभजनदोषकथनञ्च ।

तृतीये विवेके,—श्रीकृष्णनाममाहात्म्यकीर्तनं ।

चतुर्थे विवेके,—भक्तिलक्षणादिकथनं । भक्तजनकर्तव्यनिरूपणं । यवण-वन्दन-दर्शन-
अर्चन-स्मरण-कीर्तनादिफलकथनादिकं । श्रीमद्भागवताख्यादकर्तव्यमानिरूपणं । वैष्णवसङ्ग-
माहात्म्यकथनं । मथुराद्वारकादिवासमाहात्म्यकथनं । प्रसादमाहात्म्यकथनं । चरित्रासरकर्त-
व्यता । अगस्त्यौ प्रतिनिधिविधानं । उपवासनिरूपणं । अन्नाद्यभ्यादिव्रतविधिकथनं । गङ्गा-
सेवनविधिः । तुलसीसेवनविधिः । अथत्यादिपूजनमाहात्म्यकथनञ्च ।

पञ्चमे विवेके,—वैष्णवलक्षणकथनं । तन्माहात्म्यकथनं । तत्कर्तव्यनिरूपणञ्च ।

षष्ठे विवेके,—वर्चिर्मुखलक्षणादिकथनं । तत्सङ्गवर्जनस्यावश्यकताकथनञ्च । इति ।

No. 2154. कलापदीपिका, भट्टिटोका । Substance, country-made paper, 13 x 3 inches. Folia, 300. Lines, 8—9 on a page. Extent, 9,300 ślokaś. Character, Bengali. Date, Sk. 1650. Place of deposit, Post Boyāliyā, Sonāpuragrām, Zillā Rājāśāhī, Sāhā Bābū; another copy at Calcutta, Govern-
ment of India. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Kalāpadīpikā. A commentary on the epic poem called Rāvaṇa-
badha of Bhaṭṭi Svāmī, (ante p. 148). By Puṇḍarikāksha son of
Śrīkānta Paṇḍit. The peculiarity of this commentary is that it explains
the text by references to the rules of the Kalāpa Vyākaraṇa. The com-
mentary in common use is based on the grammar of Vopadeva.

Beginning. नत्वा शङ्करचरणं ब्राह्मसंकलं कलापतत्त्वम् ।

दृष्ट्वा पाणिनितन्त्रं वदति श्रीपण्डरीकाक्षः ॥

पाणिनिप्रक्रियायां वै प्रसिद्धत्वाच्च कौतुकं ।

कलापप्रक्रिया तस्मादप्रसिद्धा प्रकथ्यते ॥

कुनिवन्धतमसोऽसम्पदस्तुतिं मया ।

कलापदीपिका चक्रे मन्थशालोकनाथ च ॥

एव कविना सर्गबन्धोलक्षणसूचनाय काण्डबन्धसूचनसूचनाय कृतः । तत्र प्रकीर्णविकार-
प्रसङ्गतिङ्गलकाद्यानि चत्वारि लक्षणमपि द्विविधं शब्दलक्षणकाञ्चलक्षणभेदात् । तत्र प्रसङ्गका-
ण्डातिरिक्तैस्त्रिभिः काण्डैः शब्दलक्षणं प्रसङ्गकाण्डे च काञ्चलक्षणं यत्र माना + + वच्चां वङ्गनां
लक्षणानां प्रदर्शनं तत् प्रकीर्णकाण्डे तदेवादौ दर्शितं व्यापकत्वात् । महाकाञ्चल्यादावाशीर्नमस्-
क्रियावस्तुनिर्देशोवा कर्त्तव्य इति सम्यदायानुरोधान् वस्तुनिर्देशं कुर्वन्नेवेष्टदेवतास्मरणात्मकं
मङ्गलमप्यादावाविष्करोति अभूदिति । इत्यादि ।

End.

यस्मि + + + ति दुर्गमकाव्यपिभ्यै

स्वर्द्धीभयानि शतश्रेऽपि महाकवीन्द्राः ।

बालस्य मे चपलतां तद्देहोच्चमर्धं

यद्ग्राह्यतावपि लघोऽस्य मया प्रयत्नः ॥

रत्नाकरोजयति यद्भवनास्तनानि

पीत्वा प्रयान्ति विबुधाः पदवीं सुराणां ।

श्रीकान्तधीर इति तस्य सुतोऽभिजजे

तस्यात्मनेन मयका लपितं तदेतत् ॥

Colophon इति महामहोपाध्याय श्रीमच्छ्रीकान्तपण्डितात्मजश्रीपण्डरीकाक्षकृतयां कला-
पदीपिकायां भट्टिटीकायामध्यागमनं नाम द्वाविंशः सर्गः । समाप्तार्थं पण्यः । शकाब्दः १६५० ॥

विषयः । कातन्त्रमतानुसारेण व्याकरणप्रक्रियां प्रदर्शय भट्टिकाव्यं य आ ज्ञानं ।

No. 2155. भाषावृत्तिः । Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 202. Lines, 6—7 on a page. Extent, 6,039 ślokas. Character, Bengali. Date, SK. 1648. Place of deposit, Post Boyāliyā, Sonāpura-grām, Zillā Rājshāhi, Sābā Bābu; another copy at Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Bhāshāvṛitti. A commentary on the epic poem called Rāvaṇa-badha of Bhaṭṭi S'vāmī. By Purushottama. This differs from the work described under the next preceding Number in making the Kātantra its grammatical authority.

Beginning. जनोवद्वाय भाषायां यथा विमुनिलक्षणं

पुरुषोत्तमदेवेन लब्धी दृष्टिर्विधीयते ॥

अथ शब्दानुशासनं । लौकिकानां प्रकृतिप्रत्ययविभागपरिकल्पनया सामान्यविशेषवता च लक्षणेन गत्यन्तराभावात् । वर्णानामुपदेशः क्रमसन्निवेशानुबन्धमासन्नार्थः । तदुभयं संज्ञार्थः । सा च लाघवेन शास्त्रप्रवृत्त्यर्थः । अकारस्य विटतोपदेश आकारस्य यद्वर्णार्थः । अ र उ ए ऋ ऌ क इत्यादि ।

End.

अकारस्य विटतोपदेशः प्रतिज्ञातः स प्रयोगे संज्ञतोभवेत् । दृष्टः सिद्धिः ।

Colophon.

इति महामहोपाध्यायश्रीपुरुषोत्तमदेवस्य भाषादत्तावटमोऽध्यायः समाप्तः ।

काशिकाभागदत्तोऽयं सिद्धान्तं बोद्धुमस्मि धीः ।

तदा विचिन्त्यतां भानभोषादृष्टिरियं मम ॥

वरतु मम मनः श्रीदैर्गमादाजयुष्मे

दिशति हितमपारं सेवितं यत्पुरादैः ।

बलिष्ठदत्तिनमोऽर्चं चिन्त्यंस्तद्भवानी-

चरणविदितनामा भूतुरः श्रीपदायः ॥

शकाब्दाः १६४५ ।

विषयः । वैदिकव्रतियोपयोगिस्तुवपरित्यागेन काशिकादत्तनुसारेण च पाणिनिस्तुत्यानां मोदाहरणव्याख्यानं ।

No. 2156. स्मरगङ्गममालाः । Substance, country-made yellow paper, 12 × 4 inches. Folia, 18. Lines, 5 on a page. Extent, 182 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post, Boyāliyā, Sonāpura-grām, Zillā Rājāśāhī, Bābu Madhusūdana Shāhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Smaranākrama-mālā. Directions for meditating upon and mentally worshipping Kṛishṇa, Gaurachandra, and his followers,—a Vaiṣṇavite tract. By Viśvanātha Chakravartī, the author of the Chaitanya-charitāmṛita.

Beginning. सर्वभाषीप्रद श्रीमद्गुरुदेव दयानिधि ।

नानाविघ्नमयाश्रित्यं पाहि मां मङ्गलालय ॥

तव श्रीगौरचन्द्रस्य । यथा ।

निशाको गौरचन्द्रस्य शयनं निजालये ।

प्रातःकाले कृतोत्थानं स्नानं तङ्गेजनादिकं ॥

पूर्वाञ्जलमये भक्तमन्दिरे परमोत्सुकं ।
सध्यान्ने परमाश्चर्यंकेलिं सुरसरित्तटे ॥ इत्यादि ।

End. ततः श्रीमन्महाप्रसादसेवनं कुर्यात् ।

Colophon. इति श्रीविष्णुनाथचक्रवर्त्तिविरचिता स्मरणक्रममाला समाप्ता ।

विषयः । गौरचन्द्रस्य प्रातरादिकालेषु स्मरणप्रकारकथनं । एवं श्रीलक्ष्मस्य वन्दनस्य च ।
तथा गौरचन्द्रस्य मानसोपचारेः पूजाक्रमकथनं । एवं श्रीलक्ष्मस्य अपिच गौरगणस्य पूर्वोक्त-
विधानेन स्मरणपरिपाद्यकथनं ।

No. 2157. पद्धतिप्रदीपः । Substance, country-made paper, 10 × 6 inches. Folia, 23. Lines on a page, 12. Extent, 82 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post Boyáliyá, Sonápara-grám, Zillá Rájásáhi, Bábu Madhusúdana Shábhá. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Paddhati-pradípa. Rituals and mantras for the meditation and worship of Kṛishṇa, Rádhá, Gauráṅga, and the followers of the last. By Ghanasyámadása.

Beginning. श्रीमन्मन्त्रं गौरचन्द्रं गोकुलप्रसन्नं ।

वन्दे श्रीमद्भवद्दीपे सदा कैशोरविप्रसन्नं ॥

अद्वैतप्रकटीकृतो नरहरिः स्वरूपप्रियो-

नित्यानन्दसखः सनातनमतिः श्रीरूपहृत्केतनः ।

लक्ष्मीप्राणपतिर्गदाधररसोऽस्मी जगन्नाथभू-

साङ्गोपाङ्गसपर्यदः स दयतां देवः श्रीमन्मन्त्रः ॥ इत्यादि ।

End. श्रीराधाछण्णचैतन्यभजनक्रमपद्धतिः ।

साधकानां प्रमोदाय संक्षेपाभिहितं सदा ॥

दीने मयि धनश्यामे छपामेतां कुब प्रभो ।

श्रीपद्धतिप्रदीपाऽयं यन्मोभवत्तु जीवनं ॥

Colophon. इति श्रीधनश्यामदासविरचिताः श्रीपद्धतिप्रदीपः सम्पूर्णः ।

विषयः । अष्टकाक्षीयगौरस्मरणविधिकथनं । एवं श्रीलक्ष्मस्य । ततो गौरादीनां ध्यानक्रमक-
थनं । श्रीराधिकादीनां ध्यानक्रमकथनमुक्तेन षोडशवेशादिचिन्तनप्रकारकथनं । पूर्ववत् नित्या-
नन्दाद्वैतगदाधरसार्थैर्भोमादीनां ध्यानदिकथनं । प्रियनक्षत्राक्षी-प्राणसखीश्रुतीनां ध्यानदि-
कथनं । वल्लदेवनन्दयशोदरेदिनीसुवर्णमधुमईनगोवर्द्धनराधाकुण्डश्यामकुण्डयमूनादीनां ध्यान-
कथनं । प्रत्येकं प्रार्थनाकथनञ्च ।

No. 2158. **विराटपर्वटीका** । Substance, country-made paper, 12 × 3 inches. Folia, 30. Lines, 7 on a page. Extent, 696 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Tājapura-grām, Post, Deṅgápádá, Zillá Rájásáhi, Paṇḍit Gaurasundara Bhaṭṭāchārya. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Virāṭaparva-ṭikā. A commentary on the Virāṭa section of the Mahābhārata. By Arjuna Miśra, son of Iśāna Miśra. (Cf. p. 154).

Beginning. इति श्रीविराटपर्वटीकायां प्रथमोऽध्यायः ।

विराटपर्वटीकायां श्रीविराटपर्वटीकायां यथावति ॥

कथं विराटनगरे इत्यादेः सर्वा विराटस्य ततोऽभिजग्मु रित्यन्तस्य विराटपर्वटीकायां सप्ततन्त्रेण चनीभूतं सत्यं दूतचलप्रयुक्तायामज्ञानवत्परकर्मव्यवहाराप्रतिज्ञायां न ज्ञातव्यमिति तात्पर्याद्यैः । विराटनगरे इत्यादेः सर्वे द्वैतवनादित्यन्तस्य अज्ञानवाचनित्वाच्चाज्ञानपरिचर्यापरिपक्षः तत्र च यां कामवस्थासुपगतस्त्रोपजिजीविषोः प्रभृतीनां त्रयः साधनमिति । इत्यादि ।

End.

सैरेयं सद्यविशेषः । अभ्यत एव अभिज्ञाय क्तिता । विद्या योगया ॥

अल्पधीमन्धीध्वान्नशक्तये कृतिनां मुदे ।

विराटटीपिकैषास्तु सम सचित्तवेष्मनि ॥

Colophon. इति श्रीभागवताचार्यपाठकाचार्यश्रीमदीशाननयश्रीमद्वर्जुनमिश्रकृतो विराटटीका समाप्ता ।

विषयः । महाभारतीयविराटपर्वटीकायां व्याख्यानं ।

No. 2159. **महाभारतं आश्वमेधिकपर्व** । Substance, palm-leaf, 29 × 2 inches. Folia, 179. Lines, 4—5 on a page. Extent, 4,806 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Sonápura-grām, Post, Boyáliyá, Zillá Rájásáhi, Bábu Madhusúdana Sháhá. Appearance, old. Verse. Correct.

Mahābhārata. Áśvamedha Parva. The history of the Pāṇḍava brothers and of the great fratricidal war of Kurukshetra. By Jaimini. This work is quite distinct from the Mahābhārata of Vyāsa, and contains many narratives and descriptions which do not occur in Vyāsa's work. It is, however, no longer extant in its entirety—superseded, probably, by the more elegant recension of Vyāsa. The only portion extant is the Áśvamedha section, on the sacrifice of a horse, and it is about four times the size of Vyāsa's version. The codex under notice professes to be complete in 69 chapters, but in the Berlin codex, noticed by Weber, there are 81 chapters.

Beginning नारायणं नमस्कृत्य नरक्षेत्रं नरोत्तमम् ।

देवीं सरस्वतीं शर्मं ततोऽजयमुदीरयेत् ॥

जन्मेजय उवाच ।

कथं युधिष्ठिरः प्रीतोऽसौ पूर्वपितामहः ।

हयमेधं क्रतुवरं चक्रे बभूवभिरन्वितः ॥

जैमिनिः उवाच ।

शृणु राजन् प्रवक्ष्यामि धर्मराजस्य चेष्टितम् ।

दिवं पितामहे याते धर्मपुत्रोऽभिदुःखितः ॥

सहस्रयाच संप्राप्तं शर्मं पप्रच्छ सादरं ।

केनोपायेन मे ब्रह्मण गोवबधात्ततं भयम् ॥

भुवं विनाशमाप्नोति तन्मे ब्रूहि तपोधन ।

विना भीक्षेण कर्णेन द्रोणेन च विवर्जितम् ॥

न मे प्रीतिपदं राज्यं यत् प्राप्तं पूर्वजाङ्गितम् ।

कर्णस्य मन्दिरं रम्यं ब्रह्मघोषमन्वितम् ॥

मया शून्यं कृतं तनुं साम्प्रतं दानवर्जितम् ।

यथाश्रिंशं गणा नित्यं लुब्ध्वा यानि प्रहरिंताः ॥

वर्षादशूणि मुञ्चन्ति तत्र मुञ्चन्ति शोकजम् ।

धिक्कृतमदीयमिदं राज्यं यच्च भीष्मोऽभानुजः ॥

ताभ्यां विरहितं यददेहं चतुर्विधवर्जितम् ॥ इत्यादि ।

End.

प्रत्यक्षं हयभोदेयस्यदा पर्व्वफलं लभेत् ।

यथाशक्त्यपि वै कार्योविधिः शश्विविज्जितः ॥

चर्यादशैव पर्व्वणि कथितानि विशम्भते ।

ततश्चावमवासाष्टं पर्व्वं राजन् शृणुष्व तत् ॥

रसमाणेषु राजेन्द्र कुतराज्ये कुरुद्वज ।

वर्षाणि नव जातानि सुखेन भरतर्षभ ॥

Colophon. इति श्रीमहाभारते जैमिनीये आश्वमेधिके पर्व्वणि त्रयणफलं नाम नवम-
छितमोऽध्यायः समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

विषयः । १—२ अध्याये,—जैमिनिना सद्य जन्मेजयस्य संवादेन भीष्मद्रोणादिगुरुजन-
विनाशस्तप्तस्य युधिष्ठिरस्य व्यासपत्नीये शोकप्रकाशनम् । भगवता व्यासेन च त्वमस्य हयमेधानुष्ठा-
नेन पूतोभवेति सन्दिष्टोऽसौ कथं मया सहायशून्येन विरहरहितेन च यज्ञमिमं शक्यते कर्तुमिति
सकलणमृत्ताभूय एव भगवानाह मदधामिधानेन वदानेन राजा हिमालयशिखरे यज्ञमनुष्ठाप्य

प्राक्कलेभ्योवकुलं धनं प्रदत्तं, तच्च तैलव परित्यक्तमद्यापि केनाप्यष्टहीतं वर्तते। तदानीय समारम्भतां याग इति। पीतपुच्छश्यामकर्णादिलक्षणललितस्य यज्ञीयाश्च यः स्नाभार्थं दृष्टकेतुमेववर्ण-
भ्यां सह भीमस्य यौवनाश्वराज्यगमनविवरणकथनं। भद्रावतीपुरीवर्णनं।

४—६ अध्याये,—भीमपौत्रस्य मेघवर्णस्य चक्षुश्चरणपूर्वकं पलायमानस्य पश्चात् धावन्तं सफलं यौवनाश्वसमुपलभ्य कर्णपुत्रस्य दृष्टकेतोः समरसंरम्भवर्णनं। अथ मूर्च्छापात्रे दृष्टकेतोः भीमेन सह यौवनाश्वकुमारस्य सुवेगस्य युद्धवर्णनं। अचान्तरे मूर्च्छितस्य यौवनाश्वस्य दृष्टकेतुप्रयत्नेन लब्ध-
चतनस्य च नितरां निर्व्विद्वतया भीममाह्वय तेन सह सम्वाय तावत् स्तपुरीं प्रवेशयतोऽक्षिना-
पुरप्रयाणवर्णनं। अथ जरद्गवाया हतान्तकीर्तनञ्च।

७—११ अध्याये,—लृण्ययुधिष्ठिरादिभिः सह सातात्कारं विधाय सपरिजनस्य युवना-
श्वस्य स्तपुरीगमनकथनं। संक्षेपेण मरुतहतयज्ञविवरणं। संक्षेपतः ब्राह्मणादीनां वर्णानां धर्म-
कथनं। विधवाकृत्यनिरूपणं। बन्धकीक्षैरिणीप्रभृतिलक्षणकथनं। लक्ष्मीसौख्यकारणकथनं।
अथ यज्ञानुष्ठानकाले वस्त्रिण्या सार्द्धं भगवतः साग्निध्यायं तमानेतुं भीमस्य द्वारकापुरीप्रवेशपूर्व्वकं
तत्र भोजनपारिपाद्यदर्शनवर्णनं। लृण्यस्य भोजनकाले सत्यभामायाः परिचासकरणं। सपरि-
वारस्य लृण्यस्य क्षिनापुरीमुद्दिश्य गमनकाले कामिनीनां व्यङ्गेयवर्णनं। लृण्यमुद्दिश्य गोपानां
मुग्धभाषितकथनञ्च।

१२—१५ अध्याये,—सत्याभिगणकृतलृण्यसौवर्णनं। स्नातैर्गणकृततत्सौवर्णनं। अथ
पुरीप्रवेशपूर्व्वकं लृण्यादीनां यज्ञीयाश्चदर्शनकाले अनुशाल्यकर्तृकाश्चक्षुश्चरणहतान्तकीर्तनं। तेन
सह युद्धकाले प्रयुक्तलृण्यादीनां मूर्च्छाप्राप्तिकथनं। अनुशाल्येन सह युधिष्ठिरस्य बन्धनकरण-
कथनं। अथ चैत्रपूर्णिमायां युधिष्ठिरस्य हयमेधारम्भकथनं। हयरचार्यमर्ज्जुनस्य नियोजनकथनं।
अथ साहिष्यतीपतेर्नीलध्वजस्य पुत्रः प्रवीराभिधानः पुष्पितासु लतासु सार्द्धं स्त्रीपक्षेण रम-
माणोऽसौ हयवरे वीक्ष्य स्नां पुरीं निनायेतिकथनं। तेन सह पार्थादीनां युद्धवर्णनं। तत्र स्वादा-
नामिकथा नीलध्वजकुमार्या यज्ञेर्विवाहहतान्तकथनञ्च। अथ नीलध्वजेन पार्थाय हयवरे दत्ते
नितरां मनुवेगमापन्नाया नीलध्वजपत्न्या भादुराजधानीं प्रविष्टायाः पदपाचरवक्त्रेण मनुवित-
पुत्रशोकाया गङ्गाया वाणरूपेण बभ्रुवाचणतूणप्रवेशकथनं।

१६—१९ अध्याये,—अथ विन्धगिरिप्रदेशं प्रति चलितस्य हयवरस्य शिलास्यर्धेन जङ्घीभा-
वप्राप्तिकथनं। ततश्च पार्थस्य सौभरिकमुखात् उदानकमुनिपत्न्याः शिलाभावप्राप्तिविवरणश्रवण-
कथनं। तत्र प्रपञ्चेन आदे विहितविहितद्रव्यादिकथनञ्च। अथ चम्पापुरीपतेर्हैमध्वजस्य तद-
न्तराप्रवृत्तकथनमुक्तेन तत्पुत्रस्य सुधन्वनः प्रियामनोरथसम्यादनव्यग्रतया पार्थमभिगोषयितुं
पिता दत्ताज्ञस्यापि कालविलम्बदर्शनात् प्रह्वलिखितोपदेशेन तस्य तप्ततैलप्रवेशरूपदण्डकथनं।
तत्र भगवन्मन्त्रप्रभावेण अचतमरीरस्य तस्य पुनः पित्रा रुद्ध पाण्डवकुलवदाय प्रयाणवर्णनं। अथ

अर्जुनलक्ष्म्य सुधन्वशिरसः छव्यपादयोः पतनकथनं । तथा तदनजमस्तकपतने संदमे लम्बा-
श्रया गृहीततन्मलकस्य प्रयागमुद्दिश्य चलितस्य गवदस्य पुरतस्तन्मुण्डपक्षपाय शिवादेयेन भट्टि-
रीटेः पराक्रमप्रदर्शनं । अथ पराजितोऽसौ शिवानुचरोनिजावस्थां पार्श्वेनैकथयामास । तथा
च सौकुण्डलमभिहितोभगवान् भूतपतिः स्ववाहनं जरङ्गवं गवदुदपनाशाय प्रेरयामास । अथ
तन्निःस्वामयातेन संसृष्टैतद्व पचिराट् कथमपि प्रयागतीर्थे तन्निचितेप । अत्रानरे नन्दी
तन्मस्तकपक्षेण शिवसन्तोषमापाद्य तन्कुण्डलालायां योजयामासेतिदत्तान्तकथनं । अथ तुरगस्य
सरोवरप्रवेशेन तुरगीभावप्राप्तिकथनं । ततस्तस्य व्याघ्रभावप्राप्तिकीर्तनञ्च ।

१९—२६ अध्याये,—अथ स्वभावमापन्नस्य हयवरस्य स्त्रीराज्यप्रवेशपूर्वकं तत्र बन्धनप्राप्ति-
कथनं । अथ युद्धे पराजिताया नारीपुरीष्वाभिन्याः प्रसीलायाः पार्श्वलतपाणियहणकथनं । अथस्य
राक्षसपुरीगमनवृत्तान्तकथनं । तस्य मणिपुरगमनप्रसङ्गेन मणिपुरवर्णनं । पिटृशापेन चित्राङ्गदाया
नक्षीभावप्राप्तिकथनं । बभ्रुवाहनस्य पार्थेन सह युद्धनैपण्यवर्णनप्रसङ्गेन कुशेन सह रामस्य
समरसंरम्भे दृष्टान्ततया समुद्भूतित्वे संक्षेपेण रामचरितवर्णनं । सीतानिर्मोसनकाले रामेण सह
भरतादीनां विवादकथनं । विस्तरेण रामलताश्लेषवृत्तान्तकीर्तनं । मधुप्रसमीपात् लवस्य
बन्धनप्राप्तिकथनादिकञ्च ।

२७—३८ अध्याये,—बभ्रुवाहनलतपार्थहृषकेतुविनाशकथनं । लज्जुपीवित्राङ्गदयोः परि-
देवितवर्णनं । तयोवपदेशेन सञ्जीवकमणिप्रभावात् तेषां जीवनप्राप्तिकथनञ्च । प्रसङ्गात् बभ्रुवाह-
नस्य सञ्जीवकमण्यभिमविवरणकीर्तनं । यदा लज्जु बभ्रुवाहनेन पार्थेनिपातितस्तदा दृतराष्ट्रोप-
देशेन दुर्बुद्धिलतपार्थेश्वरैः पक्षरविवरणकथनं । रत्ननगराधिपतिपुत्रस्य तावध्वजस्य हयव-
न्धनवृत्तान्तकीर्तनं । तत्र सत्पितुर्मयूरध्वजस्य दृढब्राह्मणरूपाय लक्ष्म्याय देहादेदानविवरण
कथनञ्च ।

३९—४९ अध्याये,—अर्जुनस्य मयूरध्वजादश्चदयलाभकथनं । सारस्तपुरजायस्य वीरव-
र्माणः अश्चदयबन्धनविवरणकथनं । यमेन सह वीरवर्म्मसुताया मालिन्या विवादकथनं । तत्र यक्ष-
प्रमेहविस्फुरिकादिरोगाणां वंशादिकथनं । सर्वेषां रोगाणां कर्माविपाककथनञ्च । अश्वयोचन्द्र-
चासुरगमनविवरणकथनं । अर्जुनादीनां नारदमुखात् चन्द्रचासुरपतिचरित्रवर्णकथनं । तत्र
एकादशीव्रतमाहात्म्यादिकीर्तनञ्च मदनतनयया सार्धं चन्द्रचासस्य विवाहादिकीर्तनञ्च ।

५०—६९ अध्याये,—कौन्तेलपस्य राज्ञः पुरतोमालवस्य शरिष्टाध्यायकथनं । चण्डिका-
गृहे समुपासनायै समुपस्थितस्य मदनस्य बधवृत्तान्तकीर्तनं । भालपामशिलाभावात्मात्मकथनं ।
अथाश्वेश्वतरसहासगरजलप्रवेशवृत्तान्तकीर्तनं । तत्र प्रविष्टानामर्जुनादीनां दृष्टवज्रलमार्कण्डेय
लोमशपतनस्य वक्रदाल्भ्यस्य मुनेर्दर्शनप्राप्तिकथनं । अथ जयद्रथराज्यगमनानन्तरं पार्थस्य दुःश-
लासमावाहनं । विस्तरेण युधिष्ठिरस्य हयमेधमहोत्सववर्णनं । कलिधर्मकीर्तनञ्च ।

No. 2160. **आयुर्वेददीपिका, वा चरकतात्पर्यटीका ।** Substance, foolscap paper, 12 × 4 inches. Folia, 266. Lines, 9 on a page. Extent, 10,688 ślokaś. Character, Bengali. Date, 1277 Bengali era. Place of deposit, Puntiyá, Zillá Rájásáhi, Bábu Rádhikádhara Kavirája. (He is a native of S'rirámapura-grám, Post, Dumkolá, Zillá Murisidábád.) Appearance, new. Prose. Incorrect.

Ayurveda-dípiká alias Charakatátparya-dípiká. A commentary on Charaka's institutes of medicine. By Chakrapánidatta. The work of Charaka, which is older than Suśruta, professes to be a compilation from a treatise by Ātreya, a Vedic sage. It is divided into eight books, named respectively, Sūtrasthāna, Nidānasthāna, Vimānasthāna, Sārīrasthāna, Indriyasthāna, Chikitsasthāna, Kalpasthāna, and Siddhisthāna. This eightfold division obtains also in Suśruta, but the order of arrangement and some of the names are different. The codex under notice is incomplete, containing only the first five books. Each book has a different series of pagination, and the total thereof is given above. One complete, but incorrect, edition of the text of Charaka has been published in Calcutta, and three incomplete editions are also extant.

Beginning. गुणवयमिमेदेन मूर्तिवयमपेक्षये ।

चयीभवे विनेवाय विलोकीपतये नमः ॥

सरस्वत्यै नमोयस्याः प्रसादात् पुण्यकर्माभिः ।

बुद्धिदर्पणसंक्रान्तं जगदध्यक्षमीक्ष्यते ॥

ब्रह्मदत्ताक्षिदेवेशभरदाजपनर्थास्तु न ।

ऊताश्वेशचरकप्रभृतिभ्योनमोनमः ॥

पातञ्जलमहाभाष्ये चरकप्रतिपद्यते ।

मनोवाक्कायदोषाणां चक्षुर्दृष्टिपतये नमः ॥

नरदत्तशुक्लद्विष्टचरकाद्यानुगामिनी ।

क्रियते चक्रदत्तेन टीकायुर्वेददीपिका ॥

सभ्याः सद्गुणवाक्पुष्पाश्रुतिपरिस्कीतश्रुतीनां च वा-

चार्त्तं तोषयितुं पयोदपयसां नाभ्योनिधिक्षण्यति ॥

वाङ्मयाभ्यासरसप्रकाशनमिदं त्वस्मिन् यदि प्राप्यते

क्वापि + + कथंगुणस्य तदसौ कर्णे चणं दीयतां ॥

इह हि धर्मायैकाममोक्षपरिपन्थिरोगोपशमाय ब्रह्मप्रभृतिभिः प्रणीतायुर्वेदतन्त्रेभ्यति-
विस्तरत्वेन सम्प्रति वर्तमानास्पायुर्वेदेषां पुस्तकाणां न सम्यग्धाधिगमः । तदनधिगमाय तद्विधि-
ताननुष्ठाने तथैवोपलब्धेवैज्यायतेति मन्त्रमानः परमकारुणिकोभगवानग्निवेशोऽल्पायुर्वेदसामपि
सुखोपलब्धायै नातिमंसेपविस्तरं कायचिकित्साप्रधानमायुर्वेदतन्त्रं प्रणेतुमारब्धवान् । तस्मिन् तन्त्रे
सूचनिदानविमानशारीरेन्द्रियचिकित्सितकल्पसिद्धिस्नानात्मकेऽभिधातये निखिलतन्त्रप्रधानार्था-
भिधायकतया सूत्रस्थानमेवाग्रे वक्तव्यमनेत्यान्यदुवक्ष्यति । सूत्रस्थानं समुद्दिष्टं । तन्त्रस्य शिवं
शुभं । इत्यादि ।

End. अध्यात्मविषयत्वेन पूर्वोक्तो + + रोगाधिकारिणां किमयं सन्नकः आयुर्वेदमित्या-
दि श्रुतकः प्रबलान्त्यार्थमित्यादि । अर्थोमहादशमूलीयः ।

Colophon. इति श्रीचक्रपाणिदत्तकृतायामायुर्वेददीपिकायां चरकतात्पर्यटीकायां
इन्द्रियस्थानं समाप्तं । सन १९०० साल ।

विषयः । चरकेतिप्रसिद्धचिकित्साशास्त्रस्य व्याख्यानं ।

No. 2161. **रसेन्द्रसारसङ्ग्रहः** । Substance, foolscap paper, 12 × 4 inches. Folia, 108. Lines, 8 on a page. Extent, 3,210 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puntyá, Zillá Rájaśáhi, Bábu Rádhikádhara Kavirája. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Rasendrasára-saṅgraha. A pharmaceutical treatise, containing directions for the preparation of metallic medicines, particularly mercurial compounds. Directions are also given for the employment of those medicines in fever and other diseases. Some remarks are also appended on the *rationale* of medical treatment. By Gopálakṛishṇa Kavirája.

Beginning. रसेन्द्रमिव निःशेषजराशयिनिनाशनं ।

प्रणमामि गुहं भक्त्या शङ्करं योगसाधनं ॥

नला गुरुपदद्वन्द्वं दृष्ट्वा तन्वाण्णनेकशः ।

श्रील्लगोपालकृष्णेन क्रियते सारसङ्ग्रहः ॥

सिद्धयोगाच्च ये केचित् कतिधाप्या भवन्ति हि ।

एकीकृत्य तु ते सर्वे लिख्यन्ते यत्नतोमया ॥

तत्र रसप्राधान्यमाह ।

अल्पमालोपयोगित्वादस्चेरप्रसङ्गतः ।

विप्रमारोग्यदायित्वादौषधेभ्योरसोऽधिकः ॥ इत्यादि ।

End. दैर्भोग्यादिमहादिवाक्यस्य नमोऽस्ति सेवया ।
 अथ सूत्रस्य माहात्म्यं वेत्ति शम्भुर्न चापरः ॥
 महालीलकण्डः ।

Colophon. इति रसेन्द्रसारसङ्ग्रहे रसायनाधिकारः ।

विषयः । पारदादिधातुनां आरण्यमारणादिविधिकथनपूर्वकं अत्रादिषु सर्वव्यधिकारेषु
 भैषज्यविधानकथनं । भैषज्यकरणप्रकारकीर्तनञ्च ।

No. 2162. रसमञ्जरी । Substance, country-made paper, 11 × 3½ inches. Folia, 36. Lines, 6 on a page. Extent, 187 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puṇṭiyá, Zillá Rájasháhi, Bábu Rádhidhara Kavirája; Appearance, fresh. Verses, Incorrect.

Rasamanjarí. On metallic, principally mercurial, and vegetable medicaments, their preparation and their uses, founded on the works of Chakrapánidatta and Náráyana. By Śálinátha.

Beginning. यदा मे भूमिपुत्री निवसति सततं निश्चला चञ्चलेव
 यस्याः सर्वे धनुष्मान् सुकनकसुवर्गसौलक्षणः दीदृशमान् ।
 भक्त्यापि पद्मलक्ष्मिदशपतिधनुःसङ्गवद्भाति चापि-
 देवेन्द्रेः स्यमानं जलधरवचिरं तं भजे रामचन्द्रं ॥
 उक्तायुक्तेषु ये द्रव्यगुणा नारायणेन च ।
 तथाभ्यसे विलिखन्ते शालिनाद्येन यत्नतः ॥
 कचिद्दीकाकृतोक्त्याख्याविशेषमधिगत्य सः ।
 पथेन लिखते यत्तं व्याख्यानं वचनस्य च ॥
 अथ द्रव्यगुणा यत्तं कथ्यन्ते राजवक्त्रभाः ।
 येषां ज्ञानेन भिषजान् मुह्यन्ति कदाचन ॥
 किञ्चिदप्येन कुशले कर्कषाकेन चापरं ।
 गुणाकरणं वीर्येण सशक्त्या द्रव्यमेव च ॥ इत्यादि ।

End. येषां परिचयवति श्राव्यतमद्वितीयं
 तेजकमोनिवहनाशकरं हरस्य ॥
 तेषां मुखे शशिक + + पल + भाजां
 सङ्गेन वा भवति कालभयं मरणां ॥

Colophon. इति श्रीशालिनाद्यविरचिता रसमञ्जरी समाप्ता ।

विषयः । रसधातुष्वैधवादीनां प्रत्येकमधिकारक्रमेण गुणनिरूपणं ।

No. 2163. नाडीविज्ञानम् । Substance, country-made paper, 20 × 3½ inches. Folia, 6. Lines, 7 on a page. Extent, 173 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puṇṭiyá, Zillá Rájásáhi, Bábu Rádhidhara Kavirája. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Nádivijñána. On the examination of the pulse in fever and other general diseases. By Govindaráma Sena.

Beginning. यन्नास्मरणादेव विद्म विद्मन्नि साधवः ।

तं गोपदेशं गोविन्दं नौमि सर्वेश्वरसदृशं ॥

शैलेन्द्रतनयापुत्रं सर्वप्रत्युद्गनाशनं ।

प्रणम्य नाडीविज्ञानं लिख्यते शास्त्रदर्शनैः ॥

श्रीमद्गोविन्दरासेन सेनेन भिषकाधुना ।

श्रीगुरोश्चरणाम्बुजयुग्मेवमसादसात् ॥

प्रथमं तावद्नाडीपरीक्षादेव वात दिज्जितरोमानां साध्याऽसाध्यत्वसंश्लेषज्ञानमन्ययते ।

इत्यादि ।

End.

तस्माद्विद्वान् प्रयत्नेन तज्ज्ञानं समुपाज्जयेत् ।

कचित् + + + सन्धानात् कालदेशविभागतः ॥

कचित् प्रकरणाच्चापि नाडीज्ञान + + दिदृ ॥

Colophon. इति नाडीविज्ञानं समाप्तम् ।

विषयः । ज्वरादौ नाडीपरीक्षाविधिकथनम् ।

No. 2164. मूलभेदः । Substance, country-made paper, 20 × 5 inches. Folium, 1. Lines, 12 on a page. Extent, 27 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puṇṭiyá, Zillá Rájásáhi, Paṇḍit Íśānachandra Vidyárágiśa. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Natvabheda. A vocabulary of words having the cerebral ṇ. By Mádhava Achárya.

Beginning. स्थाकुर्यान्मोक्षः कोणोलवणं पत्र इत्यपि ।

वाणी मणिः फाकितश्च गणवेशुः कणा कणः ॥ इत्यादि ।

End.

मज्जवाची च चानूरः स्तुणा सन्धस्य वाचिका ।

श्लोपदेशिकणत्वेपु शब्दाः केचन कीर्तिताः ॥

Colophon. इति साधवाचाय्यकृतोऽमूलभेदः समाप्तः ।

विषयः । सन्धवादेव मूर्च्छाणकारयुक्तानां शब्दानां प्रदर्शनम् ।

No. 2165. **रसेन्द्रकल्पद्रुमः** । Substance, country-made paper, 21 × 4 inches. Folia, 111. Lines, 7 on a page. Extent, 3,753 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puṇṭiyá, Zillá Rájás'áhi, Bábu Rádhikádhara Kaverája. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Rasendra-kalpadruma. A treatise on various kinds of instruments, furnaces, retorts, sublimators, &c., for the preparation of mercurial medicines. By Rámakṛṣṇa Bhaṭṭa, Mahámahopádhyaíya, son of Níla-kaṇṭha Bhaṭṭa, a Vaidika Bráhmāṇa of Dráviḍa. The number of instruments described is large, and the details given are full, obviously the work of a practical pharmacist.

Beginning. लोकेषु व्यक्तमव्यक्तं निर्गुणं विगुणात्मकं ।

सदसद्रूपिणं बन्दे तं कारणसकारणम् ॥

बन्दे चरणमरोजं श्रीगौरीनीलकण्ठयोः पिबोः ।

यद्भक्त्या कृतकृत्यास्तरन्ति दुःखःसुखं लोकाः ॥

तापवयापहर्ता हरिरिव बलिजिह्विरण्णमर्भोयः ।

स जयति गृहोदीशः पीताम्बर एव पारदाहरजः ॥

रसलोचोपरमादेः गृह्याद्याः भिद्वियोगाच्च ।

तत्तद्रसेन्द्रतत्त्वादसेन्द्रकल्पद्रुमे वाच्याः ॥

वेम्बलपण्डित्यामिक आचैयः कौशलेयकुलजनितः ।

श्रीरामकृष्णभट्टः कृतिमानिह नीलकण्ठभट्टसुतः ॥

अनधिगतसूतशालचिकित्सति प्राज्ञमानी यः ।

स कथं सरससमाले नो यात्युपहास्यतां वैद्यः ॥ इत्यादिः ।

End.

पक्षाशयगते कुप्याद्रेचनं चोभयोर्द्वयं ।

इति विषाधिकारः ।

इतीदमुक्तं निखिलामवेष्टु सुखेष्टु चैवोभयकर्मकारि ।

सिद्धौपथं यत् सुलभं प्रविष्टं यच्चानभूतं व्यवहारसिद्धं ॥

सिद्धौपथमव्यभिचरितशक्तिकमिति ।

Colophon. इति दाक्षिणात्यद्राविडवैदिक-श्रीनीलकण्ठभट्टात्मज-श्रीरामकृष्णभट्टसहा-महोपाध्यायकृते रसेन्द्रकल्पद्रुमे प्रयोगकाण्डः समाप्तः । समाप्तश्चाथे रसेन्द्रकल्पद्रुमामिधोऽयम् ॥

विषयः । एव (पारद) गृहि-सूक्ष्मा-बन्धन-सारणादिविधिकथनं । एवमध-गन्धक-सात्विक-हरिताल-मन्त्रःशिला-दिहृल्लघोधनादिकथनं । तथा चपलविमलादिघोषनकथनं । श्लोचध-

स्वादिभिः । स्वर्ग-रौप्य-ताम्र-शीशक-रत्न-लौहप्रभृतीनां मारणविधिः । गणाध्यायकथनं ।
यन्त्रायायकथनं । तप, दोलायनं । खेदनीयनं । कच्छपयनं । सोमानलयनं । ईसपाक-
यनं । पुटयनं । पातन-डमक-लवणयन्त्राणि । भूधरयनं । वस्त्रनूषायनं । बालुकायनं ।
नलिकायनं । जालिकायनं । गौरीयनं । तप्तकथनं । कोष्ठयनं । टङ्कयनं । जलयनं ।
एतेषां यन्त्राणां निर्माणप्रक्रियाकथनं उपयोगितानिरूपणञ्च । रत्नायनविधिकथनं । ज्वरादिषु
सर्वेषु रोगेषु भेषज्यनिरूपणं । औषधकरणविधिकीर्तनञ्च ।

No. 2166. त्रिपुरासुन्दरीस्तुतिकाव्यम् । Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 34. Lines, 9—10 on a page. Extent, 827 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puṇṇiyā. Zillā Rājāsāhī, Mahārāpi Śaratsundarī Devī. Appearance, old. verse. Correct.

Tripurāsundarī-stuti-kāvya. A lyrical poem in praise of the goddess Tripurāsundarī and of her achievements. By Kālidāsa, son of Rāmagovinda. The work is an imitation of the Gītagovinda of Jayadeva.

Beginning. वन्दे बागीश्वर्यां त्रिपुरपरमतां सुन्दरीं दिक्त्रेणां
प्रातर्माणसं पुद्गलुतिजयिषुषं सच्चिदानन्दरूपां ।
भक्ताभीष्टतिरिक्तप्रदकमलां सस्मितां सानुकम्पां
छत्या चित्रायमानामखिल + + तनू' शम्भुमग्नौहभङ्गां ॥

उदच्छ्रीभुवनेश्वरीपदपरः श्रीयुक्तरामेश्वरा-
दाता श्वेतदरिद्रतोषुधरः सर्वभनाभोजनः ।
नाम्ना राममतिश्रुतिर्मे हि कथं चेदीदृशोऽयं जनौ
पीयूषप्रभवोदयालुरनघः सर्वप्रियः सर्वदा ॥
श्रीकालीचरणाब्जयोगुरतः श्रीसत्यभामासुत-
स्तुप्रीत्या परया शिवाचैनमनाः श्रीरामगोविन्दज ।
श्रीलश्रीहरिनन्दनः सुविदितः श्रीकामदेवे सदान्
रालीयद्विजनाः कोमलवररत्नस्नान्वये सम्भवः ॥

रामेश्वरकृतवज्रविरवस्यः ।

प्रचलितचिकनभावनमस्तथा ॥ इत्यादि ।

End.

हरिहरहरनारीप्रादिरङ्गप्रकाशप्रणयवदतिपादाश्लोञ्जलिप्रसन्नः ।

ममयितुमिदमायर्थाचते माधवङ्गं रुजनदुखविधाने कामकामारिकामे ॥

धीरान्नलोषकारी मखकुलविदितोमाहृत्यादिभासा
तातथीरामगोविन्दचरणशरणः श्रीमताः कालिदासः ।
सर्गेऽद्याह् २ दशोऽयं चिभवनजननीलोषसाधे सुकावे
नये तस्यातिभयं कृतं शिव उत तस्याधवः स्थावयन् ॥

Colophon. इति श्रीचिपुरसुन्दरीकृतिकावे द्वादशः सर्गः ॥

शार्ङ्गोऽग्रिमुनिपटञ्चन्द्रमानितेऽब्दे कृतं मया ।

मातापितृपदधानकालिदासेन धीमता ॥

विषयः । प्रथम सर्गे,—चिपुरसुन्दर्या आविर्भाववर्णनं । २ये सर्गे,—तस्यास्तपस्यावर्णनं । ३ये सर्गे,—तस्या माहात्म्यवर्णनं । ४थे सर्गे,—तत्कृतजगत्सृष्टिवर्णनं । ५ मे सर्गे,—जगद्गुणनाशनत्व-
वर्णनं । ६ठे सर्गे,—देवाः शरीरवर्णनं । ७मे सर्गे,—रूपवर्णनं । ८मे सर्गे,—स्वामीष्टमिदये प्राच्य-
नावर्णनं । ९मे सर्गे,—देवा रत्याभःसवर्णनं । १०मे सर्गे,—सुरसंसदि देवा अधिष्ठानवर्णनं ।
११थे सर्गे,—देवीभक्तमाहात्म्यवर्णनं । १२थे सर्गे,—भक्तमनोभिक्तापवर्णनमुखेन देवा नाममा-
हात्म्यादिकीर्तनञ्च । (अथदेवकृतगीतगोविन्दानुकरणेन निश्चितमिदं गीतिकाव्यमिति शम् ।)

No. 2167. गीर्वाणपदमञ्जरी । Substance, country-made paper, 14 × 4, inches. Folia, 25. Lines, 8 on a page. Extent, 348 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puṇṭiyá, Zillá Rájásáhi, Maháráñi Saratsundarí Deví. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Girváṇa-padamanjarí. An elementary grammar of the Sanskrit language, in the form of a dialogue, interspersed with moral tales. By Varadarāja.

श्रीगणेशाय नमः ।

Beginning. कुचत्वा भवन्तः । कक्षादागताः । कां दिशमलङ्घयेन्ति स्म । कां दिशमलं
कर्तुमीच्छा । कुत आगताः । कर्णोददेशादागताः । कक्षादेशात् समागता भवन्तः । रुद्धाराष्ट्रदेशात्
समागतावयं । के सूर्य । वधमुत्तरदेशिकाः । किमागमनकारणं । अथ किञ्चित् प्रयोजनमुद्दिश्य
समागतास्माभिः । इत्यादि ।

End. मम यद्यदङ्गु भक्षणेऽर्घ्यं तदेव मया गृहीतं स्वामिनः ॥

छता वरदराजेन गीर्वाणपदमञ्जरी ।

गणेशप्रीतये चैव वैदिकप्रीतये तथा ॥

Colophon. इति श्रीगीर्वाणपदमञ्जरी समाप्ता ।

विषयः । बालानां संस्कृतप्रवेशाय प्रयोजनरूपेण संस्कृतवाक्यरचनाप्रकारकीर्तनं । कवि-
दुपन्यासावतारेण च चितोपदेशकथनञ्च ।

No. 2168 **देवीभक्तिरसोल्लासः** । Substance, country-made paper, 14 x 4 inches. Folia, 10. Lines, 9 on a page. Extent, 222 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puṇṭiyá, Zillá Rájasháhi, Mahárájī Ś'aratsundarī Devī. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Devíbhakti-rasollása. The work is divided into two parts, the first treating of Siddhi Yoga in course of a hymn in praise of the goddess Durgá, and the second of the true nature of Vidyá, or the female energy. By Jagannárayaṇa.

Beginning. परब्रह्मभोगस्तु रत्नमयमोहयवच्छे-

वच्छेद्योतस्त्राधस्ताखिलजगदनीवोपतमयः ।

स्मरन्मर्त्तमान्त्योन्यपरमनिर्वाणरक्षयः

स्मरामि ब्रह्मलुः सुगरिमगुरोः पादकमलं ॥

कुलीनकापकासुरभवननायायकृतो-

जगत्पूज्यनारायण उदितभक्तिर्गिरिशयीः ।

मृदा देवीभक्तिप्रकलितरसोक्तासममलं

विधत्ते विज्ञाया स्तविविदिषया साधनविधेः ॥

End.

महावाणी विद्याधनविरचितैषातिविषदा

गुणात्मानस्यान्ना निरवधिनवीना रुचिकरी ।

सुरम्या सम्माना शक्तिरुदीतोऽञ्जलतरा

सर्ता कण्ठेऽकुण्ठं लगतु गजमृगशृगिव मे ॥

Colophon. रति देवीभक्तिरसोल्लासे जगन्नारायणभक्तोऽभिलाषे विरचितमहदयद्वय
विरागः शेषविभागः ।

विषयः । प्रथमविभागे देव्याः स्तोत्रकीर्तनमखेन नैष्कर्म्यमिहिनिरूपणं । द्वितीये विद्या-
सहपादिकथनं ।

No. 2169. **मृगबोधपरिशिष्टम्** । Substance, country-made paper, 14 x 4 inches. Folia, 157. Lines, 5 on a page. Extent, 1,858 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puṇṭiyá, Zillá Rájasháhi, Paṇḍit Iśánachandra Vidyávagís'a. Appearance, old. Prose. Correct.

Mugdhabodha-paríśishta. A supplement to the Mugdhabodha grammar, of Vopadeva. By Ráma Tarkavágís'a. The work has been printed in Calcutta.

Beginning. नत्वा शशुपदाभोजमणिमाद्यष्टमिह्रिदं ।

मुग्धबोधस्यावशेषस्तन्यते रामशर्मणा ॥

विंशत्यादेरनाष्टौ वैवर्णा । विंशत्यादेः परार्द्धपर्यन्ते वैवर्णा स्यात् । अनाष्टौ सत्यां ।
एकानविंशतिः शूराः । इत्यादि ।

End. धुमन्वत्याः । विभिन्नकालीनत्या धुमन्वन्ते माधवः स्युः । अग्निष्टोमयाजी
पुत्रोजनता जतः कठः शोभविता शोसानादीन् यशस्वी भविता इत्यादौ ।

विद्वत्सन्दोहवन्द्याऽमरगुर्वरिव गोवोपदेवः कवीन्द्र-

सेन व्यासतिशक्तं कठिनतरमपि प्रेक्ष्य विस्मयं यत्नात् ।

नानातन्त्राणि दृष्ट्वाऽमलमतविरचितं रामशर्माऽवशेषे

तस्यासावःशुबोधं जडमतिमतये श्रीशुतः सन्ततः ॥

Colophon. इति सच्चान्दोपाध्यायश्रीरामतर्कवागीशविरचितं मुग्धबोधपरिशिष्टं
परिपूर्णे ।

विषयः । बोपदेवकृतमुग्धबोधकारणानुक्तानां वैयाकरणप्रक्रियाणां सोदाहरणलक्षण-
प्रदर्शनम् ।

No. 2170. उष्मभेदः । Substance, country-made paper, 18 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 9 on a page. Extent, 90 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Puṇṭiṃ, Zillā Rājāśāhi, Paṇḍit Yśānachandra Vidyāvāgīśa. Appearance, old. Verse. Correct.

Ushmabheda. Three separate vocabularies of words which have naturally the three sibilants. By Puruṣottama.

Beginning. श्रेयःशर्मनिशानशानशकटं शोचिव्यंशोचिर्मयः
सुखलक्ष्मीपदशुद्धशोभनशर्म सुखं शरणं शिवं ।
शुद्धं दर्शनशान्तनं शुभशतं किंभावशुद्धं शुक्तं
शिवं शोचकशोशोचरशिरःशैवालशोचयुतं । इत्यादि ।

End. संशर्नं सीसर्कं सस्यं सच्चान्दोपाध्यायम् ।

सुखशारसुसंसारमाधुममद्रोदराः ।

+ + + कस्यस्यस्य दन्त्यसलेन संस्थिताः ॥

Colophon. इति पुष्पोत्तमविरचित उष्मभेदः समाप्तः ।

विषयः । सभावादेन शषयशुक्तानां शब्दानां निर्देशकीर्तनम् ।

No. 2171. हैमाङ्गिकी । Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 16. Lines, 8 on a page. Extent, 364 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puṇṭiyā, Zillā Rājāśāhī, Rāya Nimanārāyaṇa Thākura. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Haimāṅgikī. A poem in praise of Gaurāṅga, describing his career and his merits, and proving him to be an incarnation of Viṣṇu. By Mahes'anārāyaṇa Śarmā, disciple of Rādhāramaṇadāsa, a Vaiṣṇava of great sanctity.

Beginning. चेतोभिः कलितः सतामह नवदीपे शुनयां दध-

क्षेयां कान्तिसुयं यतीन्द्रनदमां सुर्मि सदच्छः फलं ।

अस्यां प्रादुरभावि यः कलिसलध्वानाकंसुधाजितं

तं सर्व्वद्रुष्टिणेन्द्रवन्दितपदं चेतन्यदेवं भजे ॥

इन्दोभिलससाध्वरेण वयुनेनाराय योगाध्वना शं

भक्ताः कवरोऽभियन्ति सुमहज्ज्योतिः किलाङ्कः परं ।

यं ब्रह्म शुनरोऽपि येन विस्तरं भूयांसमस्याः यं

तस्याद्यं पुष्पेक्षसस्य विहितः पीताम्बुजाः कलौ ॥

पद्मिदं स्फुञ्जनेर्दुरन्तगहनं कीतः शृङ्गं दुःखिता

दृष्ट्वा हृष्टकुटुम्बकण्ठकमिदं वात्यामरुद्रोपितं ।

भिक्षीस्नानमरीरितं विषधरं शाण्ड्यादिशैवधरं

सद्यः प्राणधरं कृतान्तरभयं शार्ङ्गकविज्रीडितं ॥

ये नेमं हरिमाह्वयन्ति शरणं निर्झिप्रमाकाशवदु-

भूमानं सकलेषु भूतनिकरेष्वन्तर्द्विः मालिनं ।

तेषां भारतभूजनिः किममतां साफल्यमासेदुषी

तस्यादाय निधेयतामशुधुषीः कृष्णाक्षिपङ्केक्षं ॥ इत्यादि ।

End.

तत्त्वावबोधसम्यक् ददद्भक्तिमनुत्तमां ।

श्रीमद्भागवतं भूयाद्विज्ञायां सदा सम ॥

नमो नारायणाय दौ नराय च नमो नमः ।

सरोजमाय भरत्यै वेद्यामाय ते नमः ॥

Colophon. इत्येषोपब्रह्माक्षपरिविद्याभ्यासप्रवचनसमवसायानुशीलनप्रागल्भ्योपचितपुण्य-
यशश्चन्द्रिकापरिपूरितसमस्तदिङ्मण्डला खलुपुण्यारण्यविरिष्ठशोभ्यारण्यविराजमानपरसमागवतश्री-
लश्रीमद्रामारमणदाशमिधान-श्रीवैष्णवाचार्य्यवर्धपादानुग्रिष्य-श्रीमद्वेगनारायणद्विजविरचिता
हैमाङ्गिकी नाम श्रीमद्भैरवदेवकृतिः समाप्ता ।

विषयः । गौराङ्गापरनामधेयस्य चैतन्यस्य स्तोत्रशालेन तस्य भगवद्वतारसंस्कारपत्रं माहा-
त्म्यवर्णनं चरितकीर्तनञ्च ।

No. 2172. तन्त्रप्रदीपः । Substance, palm leaf, 12 × 2 inches.
Folia, 187. Lines, 7 on a page. Extent, 6,691 ślokas. Character, Bengali.
Date, Sk., 1493. Place of deposit, Puntiyá, Zillá Rájásáhi, Ráya Níma-
náráyaṇa Thákura. Appearance, decayed. Prose. Incorrect.

Tantra-pradípa. A commentary on the Sáradá-tilaka, a Tantra
of considerable repute. By Lakshmaṇa Des'ika.

Beginning. लकीहगम्बुदचुम्बनसंविधान-

लघाञ्जनं मधुरमाननमच्युतस्य ।

माध्वीकषौरभविलासकलाविलम्बि

बोलम्बमम्बुजमिव द्रियमातनोतु ॥

सौशीपालकिरीटरत्नतरङ्गिप्रोद्यत्प्रभामण्डल-

स्मेरस्मेरपदार — — — — — ।

— — — — — राघवेन्द्रसुकती दारिद्र्याविद्रावण-

सल्लभादाविरभूद्गुग्गुदाधर रतिव्यातः कुमारपक्षीः ॥

श्रीशरदातिलकदुर्गममार्गवीथ्या-

मञ्जानघान्द्रतमसोतिनिरोद्धितायां ।

संख्यावतामनुपदं खलितं विलोक्य

— — — — — ॥

अस्य तन्त्रस्य देवताप्राधान्याद्देवतानाञ्च मन्त्रमयतया मन्त्राणामपिवर्णात्मकतया वर्णाना-
मपि शक्तिपरिणामित्वात् शक्तेरपि शिवाभिन्नतया तन्त्रमूलं दैवतं शिवं मूलीभूतं — — —

— — — — — शिष्यशिष्यायै तद्विव्रभाति । विद्यानन्देति । इत्यादि ।

End. देशिकोपन्यकारमुखः । तस्यैतानि विशेषणानि । शेषं सुगमं ॥

• प्रभूद्गुग्गुदेवराजोजितरिपुष्टपतिर्दरपनारायणाख्य-

सल्लापि द्वौ तनूजौ चरिहरविभवौ रामसौमित्रिभिवौ ।

तत्र श्रीधीरसिंहः छतमदन + + + कणीयान्

पारीन्द्रोयेन सद्योद्भूतविपुलमदोद्भावितीरावणेन्द्रः ॥

श्रीधीरसिंह + + + श्रीराघवेन्द्रः सुरपादपोऽभूत् ।

यदङ्गमद्यापि + + + लक्ष्मीसंज्ञासुराणां विलये अवासीत् ॥

— — — — —

— — — नादित्यप्रकाशश्चितचरणसरोजकविश्वानकीर्तिः ।

भूपः श्रीरामभद्राधरलिङ्गुरतश्चैरवेन्द्रात्मजम् ।

लौक्यमेतामिदानीं चतुषदधि + + पूरणीमां प्रमाञ्छि ॥

श्रीराघवेन्द्रप्रभवप्रभावी गदाधरोनाम कुमारराजः ।

श्रीभारदायालिलकप्रकाशं तन्त्रप्रदीपं समपूरि धीरः ॥

श्रीधीरसिंहात्मजराघवेन्द्रतनूप्रसूतस्य गदाधरस्य ।

तन्त्रप्रदीपे समपूरि पञ्चविंशप्रकाशोभुवनप्रकाशः ॥

ग्रन्थमस्तु १४८३ ।

विषयः । लक्ष्मणदेशिककृतभारदातिलकस्य व्याख्यानं ।

No. 2173. सात्त्वताचारवादार्थः, वा भक्तिविलासमतदीपिका । Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 102. Lines, 7—8 on a page. Extent, 1,516 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puntiya, Zillá Rájásháhi, Ráya Nimanáráyaṇa Thákura. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Sáttvatácháravádártha *alias* Bhaktivilása—matadípiká. A dissertation on the propriety of abstaining, on the part of Vaishṇavas, from slaughter even for sacrifices ordained in the Śástras, particularly at the Durgápújá festival. By a disciple of Rádháramanadása, of Vrindávana.

Beginning. अपि वैधल्यव्या यदुद्भिः प्राणिविहिंसके ।

न तेषामधिकारोऽङ्गर्धे तद्विषये नमः ॥

हिंसा चतुर्विचीनैर्यथा पारम्पर्योपदेशतः ।

वैधी श्रेयस्तथैतादृक्भवे चापासवे हि सा ॥

भारद्वाजीमहामायापूजनादिविधविच ।

गौडादेो निवसद्गौडसम्प्रदायाभिमानिनः ॥

प्रायशोवैष्णवंसन्धाः कुर्वन्ति पशुघातनं ।

सत्त्वन्दं महिषव्याघ्रघातजैः क्षितिकर्दमं ॥

तदेतदुच्यमाणाय अपि देवास्तु विद्विषं ।

दुर्मते तद्विधात्रानाथ्यवसायकृतं मया ॥

वक्तुमानोपपत्तिभ्यां निराकर्तुं विलिख्यते ।

स्मार्त्तादिमतमाश्रित्य श्रीशङ्करविरचितं ॥

— — — — — ।

वैधल्यवद्वा मनसापि प्राणिविहितमनाद्यसहमानेभ्यस्तत्परिभोजनेभ्यस्तन्मृदेकान्तपरायणस्य
हरेः—इत्यादि ।

End.

इमं भागवतादिशास्त्रविदिताहिंसास्त्रमिदं हस्तने-
स्त्रादक्स्मार्त्तमतस्य सूचयतयस्यज्ञा सुपेतुः सितौ ।
दीना वादिविदारकाः परमतः शत्रवान् शत्रुवैभ्यतो-
बहान् मुञ्चत मायिकाः प्रियकृतयेत् स्त्रास्त्रभूतेष्वलं ॥
यत्प्रतापमरीतिरेष निखिलत्रैताचराण्यभ्यधात्
स्त्रास्त्रश्रीयुतदाक्षिणात्यगुरुभिः स्त्रातस्य मज्जां कविः ।
श्रीराधारमणप्रियोदिवरस्तदासनामाचरो-
द्वन्द्वारण्ये वरालयोन्मस गुरुर्ज्ञानोपदेष्टा हि सः ॥

Colophon. इति सात्त्वताचारवादाचार्यपरमात्म्यां भक्तिविलासतत्त्वदीपिकायां वैधर्हि-
सापरिष्कारः ।

विषयः । निसर्गकल्याणभिवैष्णववर्त्तमानुसारिभिः सभक्तिकयथावद्वैष्णवत्वमिच्छद्भिः सात्त्व-
तमणैर्वैधर्हिमापि सा जातु कर्तव्येति श्रुतिस्मृतिपुराणादिप्रमाणसंवादेन विविधवादप्रदर्शनेन
च प्रतिज्ञूलवादखण्डनपूर्वकं सर्वेषामपि हिंसायास्तान्यत्वनिवृत्तम् ।

No. 2174. स्मृतिसङ्ग्रहसारम् । Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 27. Lines, 7 on a page. Extent, 811 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rápágháta, Zillá Nadiyá, Bhavasañkara Bhattachárya. Appearance, old. Verse. Correct.

Smṛiti-saṅgrahasára. A collection of Vyavasthás on various Smṛiti topics, founded on the rules laid down in Raghunandana's digest. By Mahes'a Pañchánana.

Beginning. प्रणम्य गोपालपदारविन्दं विलोक्य मन्वादिहृतस्य शस्त्रं ।

अवशक्यैवविधानहेतुं महेशशर्मा वितनोति धीरः ॥

विहितस्य निषिद्धस्य कर्मणोऽज्ञानकारकः ।

अवस्थासङ्कुचः सर्वैः पण्डितैः परिलिख्यते ॥

प्राश्न्यवचिचयविभ्रां जनने मरणे तथा ।

दशदादशपञ्चाद्वैः शब्दैः शूद्रस्य सामतः ॥ इत्यादि ।

End. अष्टवर्षा भवेद्गौरी नववर्षा तु रेचिनी ।

दशमे कन्यका प्रोक्ता अत ऊर्ध्वं रजस्तला ॥

Colophon. इति श्रीमच्छेषपञ्चाननविरचितं स्मृतिसङ्ग्रहस्य समाप्तं ।

विषयः । रघुनन्दनमतमधिगम्य विरचितोऽयं सङ्ग्रहः । तत्र अष्टौचनिरूपणं । श्रुतिनिरूपणं । मन्त्रमासादिनिरूपणं । परिणयादिकर्म्मविशेषे सौरमासादिनियमनं । सङ्कल्पवाक्यरचनाविधिकथनं । युष्मादितिथिविवेचनं । एकादश्यापवासनिरूपणं । पारणविधिनिरूपणं । जन्मतिथिनिरूपणं । संक्रान्तिनिरूपणं । पक्षणादायामथाहविधिकथनं । पुरश्चरणविधिः । सावित्रीचतुर्दशीविधिः । दशहरादिनिरूपणं । रथयात्रादिविधिः । जन्मःश्रुत्यादिविधिः । शारदीयापूजाकोजागरादिलक्ष्मीपूजादिनवाङ्मविधानं । श्रीपञ्चमी । शिवचतुर्दशी । अयोकाष्टमी । वाहविधिः । सपिण्डीकरणदिविधिः । आङ्गिककृत्यविधिः । उद्वाहविधिः । तत्र सापिण्यादिनिरूपणञ्च । (अत्र सर्व्वं व्यवस्थासौष्टवं दृश्यते ।)

No. 2175. दुर्गावबोधिनी । Substance, country-made yellow paper, 13 × 3 inches. Folia, 27. Lines, 8 on a page. Extent, 848 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1712. Place of deposit, Ulá, Post Ránágháta, Zillá Nadiyá, Bhavaśaṅkara Bhaṭṭáchárya and Gopivallabha Bhaṭṭácharya ; another copy at Sántipura, Kálidása Vidyávágiśa. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Durgávabodhiní. A commentary on the Chaṇḍí section of the Márkaṇḍeya Purāṇa. By Chaturbhujá Miśra.

Beginning. एकमूर्तिरपि भिन्नरूपिणी या जगज्जननपालनक्षये ।

काच्युतेचरतया विवर्तते ब्रह्मशक्तिमदसा मतेऽस्मि तां ॥

श्रीचतुर्भुजधरास्तत्त्वसा चण्डिकासुचरितं विविच्यते ।

धीरसायं हृत्तुष्यतां यतः कीरवाण्डपि सतां विनोदिनी ॥

प्राक् किल भगवद्वादरायणान्तेवसी जैमिनिभैरवभारतविषयेषु केषुचित्पदार्थेषु सन्दिहानामार्कषेयमहर्षिमुपगम्याप्राचीत् । अथ नायकसम्प्राक्तं कथाचरण इति सर्व्वार्थाभिज्ञानं विव्याचलनिकलायांचतुरः पक्षिणः प्रव्यक्तं मुनिनोपदिष्टोऽसावपि तथैवाकार्षीत् । — — — — — अष्टमसन्ध्यापरमुपपन्नमाला धर्मपक्षिणः कचुः । मार्कषेय उवाचेत्यादि । स्रक्ण्डोरपत्वं मार्कषेयः इत्यादि ।

End. देवीमाहात्म्यतात्पर्यटीका दुर्गावबोधिनी ।

श्रीचतुर्भुजमित्राणां कृतिरास्त्रामिथं चिरं ॥

श्रीचतुर्भुजमित्रेण पदैर्यौग्यमरसातनैः ।

वेदनवविधौ शाके टीका दुर्गावबोधिनी ॥

Colophon. इत्यौपमन्यवशीचतुर्भुजमिदविरचितायां देवीमाहात्म्यतात्पर्यटीकायां दुर्गा-
वबोधिन्यां देवीमाहात्म्यं समाप्तं ।

शाके रविहृद्ये चन्द्रे सूर्य्ये कर्कटसंस्थिते ।

देवीमाहात्म्यटीकां हि काशीनाथोऽलिखन्मुदा ॥

विषयः । चण्डपरनामधेयदेवीमाहात्म्यस्य व्याख्यानम् ।

No. 2176. अनुमानदीधितिसारमञ्जरी । Substance, country-made paper, 18 × 2½ inches. Folia, 159. Lines, 6 on page. Extent, 8,111 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rānāghāṭa, Zillā Nadiyá, Dīnanātha Bhaṭṭāchārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Anumāna-didhitisāra-manjarī. Glossarial notes on Ra-
ghunātha's commentary on the Anumānakhaṇḍa of Gaṅgeśa. By
Siddhāntavāgīśa Bhaṭṭāchārya.

Beginning. प्रथमतः चलारि पत्राणि न सन्ति । संयोगादिसम्बन्धेन उपाधावबोधिचा-
रितमित्यादिदूषणमनवकारं विशेषणतावच्छिद्रेति साध्याव्यापकसाधनाव्यापकत्वेत्यादि ।

End. नीलविशिष्टधूमेऽपि विशेषलस्य उपाधेः सत्त्वेन निरुपाधिसाधनाव्यापक-
त्वादिति विशेषलपर्यन्तपाठस्य चाग्रासादिकत्वादुपेक्षितं ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीसिद्धान्तनाथमीशभट्टाचार्यविरचिता अनुमान-
दीधितिसारमञ्जरी समाप्ता ।

विषयः । रघुनाथशिरामणिल्लतानुमानखण्डदीधितेर्याख्यानम् ।

No. 2177. संस्कारपद्धतिरहस्यम् । Substance, country-made paper, 18 × 2½ inches. Folia, 88. Lines, 6 on a page. Extent, 2,519 ślokas. Character, Bengali. Date, SK. 1575. Place of deposit, Ulá, Post Rānāghāṭa, Zillā Nadiyá, Dīnanātha Bhaṭṭāchārya. Appearance, decayed. Prose and verse. Correct.

Saṅskāra-paddhati-rahasya. A commentary on Bhavadeva
Bhaṭṭa's treatise on Saṅskāras. By Rāmanātha Vidyāvāchaspatī. The
commentator not only explains all difficult passages, but also supplements
the text with expositions of topics not therein referred to, but which
are germane to the subject.

Beginning. पाण्डवयज्ञसदस्यं सततमुपास्यं विधीन्द्रायै ।

वेदाविदितिरक्ष्यं तिरिग्नमस्यं नमस्यामः ॥

मृच्छपरिशिष्टभारं वारं वारं विचार्यं चिन्तानः ।

साममकर्म्मरक्ष्यं विद्यावाचस्पतिर्विकारायति ॥

भवदेवीयन्त्रान्दोगकर्म्मणुष्ठानपञ्चतैः ।

उक्तानुक्तदुष्टकानि चिन्तयामि प्रमाणतः ॥

ग्रन्थारम्भे विद्वविद्याताय कृतं समुचितेष्टदेवमतिक्रमसङ्कलं शिष्यशिष्यायै प्रमत्तादधेव-
ध्यापकलेखकादीनां मङ्गलसम्पत्तये ग्रन्थादौ निबध्नाति चतुर्व्यं दनेति ।

End.

इदं सर्वं विवेचितं आङ्गिरस्यसंस्कारयज्ञरक्षस्ये ॥

तन्त्रं सैवर्षमिदं मत्सरवाम्दहनदीपितं विमलं ।

तान्त्रिककरावलम्बान्धुरधुरीणं ध्वनिं तनुते ॥

निरवस्था सदा सर्वविद्या यस्य पुरःसरी ।

श्रीवाचस्पतिना तेने तेनेदं तन्त्रमुत्तमं ॥

वेदवेदेषुशीतांशुमणिते शकवत्सरे ।

भवदेवीयटीकेयं रामनाथेन निर्मिता ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीरामनाथविद्यावाचस्पतिविरचिते संस्कारपद-
तिरक्षस्ये द्वितीयः परिच्छेदः । समाप्तस्य ग्रन्थः ।

यथादृष्टं तथाकृतं लेखके नास्तिदूषणं ।

भीमस्यापि रणे भङ्गोमुनीनाञ्च मतिभ्रमः ॥

शके वाणाचलतिथिमिते भास्करे कर्कटस्ये

विंशत्यंशे विद्युत्तदिने शुक्लपक्षे च षष्ठां ।

बालेच्छेषा सङ्घटयजनाश्लिषित्वा समर्थं

दोषांश्चावाचरत्तिपिष्ठतान् तत्तत्तेतोरुयिता ॥

विषयः । भवदेवमङ्गलतसामवेदीयसंस्कारपद्धतेः अनुक्तांशपूरणपूर्वकं दुष्टतांशशोधनेन
व्याख्यानं ।

No. 2178. अमरकोषभाष्यम् । Substance, palm-leaf, 12 × 1½ inches.
Folia, 134. Lines, 6 on a page. Extent, 4,005 ślokas. Character, Bengali.
Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránapágháta, Zillá Nadiyá, Dinanátha
Bhaṭṭáchárya. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Amarakosha-bhāshya. A commentary on the Námaliṅgá-
nusāsana of Amara Siṅha. By Raghunandana Śarmá, son of Ś'rikṛishṇa
Bhaṭṭa. The work is limited to the Manushyavarga section of the text.

Beginning. यं श्रैवाः शिवमित्युपेन्द्रमपरे पौराणिका वेधम्

सर्वशं सुगताय यज्ञपदयं यं याज्ञिका मेनिरे ।

वेदान् वेदविदोदिगम्बरमिति द्वैतागमदेविष-

खं ज्ञानं परमं परात्परतरं वन्दे प्रपञ्चात्परं ॥

कात्यायनव्याङ्गि-भाषवादीन् कातन्त्रतन्त्राणि विचार्यं यन्मात् ।

श्रीराघवेन्द्राऽमरशिंहकोषे तनेति भाष्यं सुधियां चिताय ॥

विशिष्टशिष्टाचारानुमितकर्मैयताकं विप्रविघातकं मङ्गलमादौ निबध्नाति + + + +

+ + + + यभीष्टदेवस्त्ववर्षं मङ्गलं समाप्तिर्चेतुभृतमुपोद्गतमङ्गल्य शिष्योपदेशाय च यस्मैति
हे श्रीराः स चाराध्यतां । तच्छब्देन विशेषणवत्त्वात् प्रसादनामास्तुकारिण विष्णुवक्त्र इति भावः ।
इत्यादि ।

End. तालहन्तमिव तालहन्तकमिति । तालहन्तानिलाधिकमिति कालिदासः ।

Colophon. श्रीश्रीकृष्णस्य भट्टस्य तनूजेन द्विजकानना ।

निरमायि सतां प्रीत्यै भाष्यं मानुषवर्गकं ॥

विषयः । अमरशिंहकृतनामलिङ्गानुशासनस्य मनुष्यवर्गान्तं आख्यानं ।

No. 2179. दानसागरः । Substance, country-made paper, 19 × 4 inches. Folia, 102. Lines, 6 on a page. Extent, 2,348 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Dīnanátha Bhaṭṭāchārya. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Dānāsāgara. A treatise on the merits of religious gifts, and the proper times and modes of consecrating them, preceded by a dissertation on the Bráhmaṇ caste. By Mahārājādhirāja Kāmadeva, according to the colophon. It is evidently an imitation of the Dānāsāgara of Vallālasena. (*ante* I, p. 151.)

Beginning नमामि नीरदश्यामं रामं कामदमीश्वरं ।

गुरुश्च ज्ञानदातारं तारकं भववारिधेः ॥

अथादौ दानपात्रतया ब्राह्मणप्रशंसा । तत्र मनः ।

ब्राह्मणोऽजायमानोऽपि शिव्यामधिजायते ।

रंश्वरः सर्वभूतानां धर्मकोषस्य गुरुये ॥

प्रणीतयाप्रणीतश्च यथाग्निर्देवतं सद्यत् ।

अग्निनेष्वपि तेजस्यै पावकोनैव दुष्यति ॥

लभमानश्च यज्ञेषु भूय स्वाभिवर्द्धते ।
 एवं यद्यप्यनिष्ठेषु वर्तते सर्वकर्मसु ॥
 सर्वथा ब्राह्मणः पूज्योदैवतं परमं मनु । इत्यादि ।

End.

अल्लदानसमं दानं न भूतं न भविष्यति ।
 अतन्त्रितेण कर्तव्यं भक्तिमुक्ती समिच्छता ॥

Colophon. इति श्रीमहाराजाधिराजनिःसङ्करभवनज्योतिःश्रीकामदेवविरचिते दान-
 सागरे वारिदानवर्त्तः ॥

विषयः । ब्राह्मणप्रशंसाकीर्तनं । दानप्रशंसा । दानलक्षणदिकथनं । दानपात्रापवादः ।
 दानपरिपाटीकथनं । दानकालनिरूपणं । पुण्यदेशकथनं । देयस्वरूपविवेचनं । अमदानकथनं ।
 प्रतिपद्यविधिः । द्रव्यदेवताकथनं । परिभाषाकथनं । तत्र नक्तादिपरिभाषाकथनं । सर्वथाधिगण-
 कथनं । सर्वज्ञानगणकथनं । सर्वज्ञसमगणकथनं । मानपरिभाषाकथनं । महादानविधिकथनादिकं ।
 तुलानिर्माणविधिः । तुलामानप्रयोगकथनं । (एवं परत्र ज्ञेयं) । हिरण्यदानं । ब्रह्माण्डदानं ।
 कल्पपादपदानं । शेषद्वयप्रदानं । कामधेनुदानं । हिरण्याश्वदानं । हेमचक्षिरथदानं । पञ्चलाङ्ग-
 लदानं । धरादानं । विश्वचक्रदानं । महाकल्पलतादानं । सप्तसागरदानं । रत्नधेनुदानं ।
 महाभूतघटदानं । मेघदानं । धान्याञ्चलदानं । एवं लवण-गुड-तिल-कार्पास-घृत-रत्न-रौप्य-शर्क-
 राञ्चलदानानि । तिलधेनु-घृतधेनु-अल्लधेनुप्रभृतिदानं । हृषदानादिकथनं । भूमिदानादिक-
 थनं । आसनशयनादिदानकथनं । अल्लदानमाहात्म्यकीर्तनञ्च ।

No. 2180. स्मृतिरत्नाकरः । Substance, country-made paper, 14 × 3½ inches. Folia, 257. Lines, 9 on a page. Extent, 6,800 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránpágháta, Zillá Nadiyá, Paṇḍit Rámesvara Chúḍámaní. Appearance, decayed. Prose and verse. Correct.

Smṛiti-ratnākara. An elaborate digest of all the different topics treated of in the Smṛitis. By Vedāchārya Avasathika. The author says he prepared the digest for the use of his pupils.

Beginning. चेतवे सर्वभूतानां संसाराच्चिरुसेतवे ।

गुरवे सर्वविद्यानां शम्भवे विभवे नमः ॥

आलोच्य सर्वशास्त्राणि सारमुद्धृत्य यत्नतः ।

हिताय निजशिष्याणां सङ्कष्टः क्रियते मया ॥

नित्यनैमित्तिकाचारकर्माणि विविधानि च ।

सर्वशास्त्र निरूपणे स्वर्गलोचार्थदानि च ॥

तव मनः ।

End.

आचाराजभते आचाराजभते सुखं । इत्यादि ।

अजा मानोऽपि च प्राज्ञाणी च प्रसूतिका ।

ग्राह्यान्ति दशरात्रेण भूमिष्ठान् नवेदकं ॥ इति ॥

आसीत् पूर्वं सुरगुहसमः कामरूपेऽपजन्मा

दृष्ट्वा रूपं प्रमुदितमनाः प्रार्थयामास इत्थी ।

चासं कृत्वा तदनु सपतिर्वाक्सुखैर्वभाषे

आत्मानं मे + + + + + ॥

— — — — — गाभारीतहरद्यापि सूचय — — — — —

— — —

मातुः सपत्न्या वाक्केन सन्तप्ताव + ने पुरा ।

जात एव वने सेऽपि भाविते — — — — — ॥

— — — — — यस्या-

स्याच्चद्विदित्वा युतिचयकुशला भूमिदेवा बभूवुः ।

विष्णुपाध्यायदेवात् — — — — —

— — — — — ।

— — — — — तेनैव शिष्योद्यानां कुतूहलात् ।

संक्षिप्य विस्तरं शास्त्रं धन्यः सङ्कथितोऽधुना ॥

Colophon. इत्यावस्यिकश्रीवेदाचार्य्यकृतौ धृतिरत्नाकरः परिपूर्णः ।

विषयः । सदाचारप्रमंसा । प्राभातिकपण्यश्लोकादिस्मरणविधिः । शौचस्थाननिरूपणं ।

विष्णुवादित्यागविधिः । तत्र उपवीतस्य कर्णे निधानमेकचन्द्रविषयमिति निर्णयः । तत्र मौनस्या-

वश्यकता चाशौचविधिः । स्नानविशेषे द्रव्यचक्षोऽपि विष्णुवादिकमनुष्ठानेदितिकथनं । शरीरमल-

शौचविधिः । आचमनविधिः । सभ्यादौ पादप्रक्षालनस्यावश्यकतानिरूपणं । आचमनीयजललक्षणं ।

आचमननिमित्तकथनं । चतुर्निष्ठायनादौ दक्षिणकर्णस्पर्शस्यावश्यकता । दन्तधावनविधिः । तत्र

दन्तकाष्ठलक्षणतदुपपन्नमन्त्रादिकथनं । प्रातरेव केशप्रसाधनं कर्णधर्ममिति तद्विधिकथनं । कुश-

निरूपणं तदुपपन्नमन्त्रादिकथनञ्च । प्रातःस्नानविधिकथनप्रसङ्गेन तत्कालादिविवेचनं । स्मृति-

कादिभिः स्नानविधिकथनं । शिष्यावयवनविधितन्मन्त्रादिकथनं । प्रातःसन्ध्याविधिः । तत्र प्राणाया-

मविधितत्संस्कारनिरूपणं । गायत्रीजपविधिः । प्रसङ्गान्ध्याऋषाद्यंस्यानिरूपणं । आशौचादि-

निमित्तसन्ध्यावर्जनव्यवस्थानिरूपणं । ब्रह्मयज्ञविधिः । मध्याह्नस्नानविधिः । तिलकविधिः । तज्जव-

णतन्मन्त्रादिकथनञ्च । द्वादशतुलस्यादिमास्यधारणविधिः । तर्पणविधिकथनं । तत्करणपाव-

निरूपणञ्च । तत्र संक्षेपेण विधिकथनं । वैश्वदेवविधिः । तत्र शोभनलक्षणवदिकथनं । शान्तिकरण-

विधिकीर्तनञ्च । अतिथिपूजाविधिः । विप्रपादोदकपानविधितन्त्रकथनं । भोजनविधिः । तत्र दिङ्निरूपणादिकं । भोजनपात्रनिरूपणं । आचमनविधिः । ग्रथनविधिः । तत्कालतन्त्रादिकथनं । मलापकर्षणस्नानविधिः । अतादौ कर्मनिषेधकथनं । नववस्त्रपरिधानविधिः । जपसोमादौ वस्त्रविशेषधारणविधिकथनं । गर्भाधानकालनिरूपणमुखेन अतुक्कालादिनिरूपणं । अतुक्स्नानविधिकथनं । केशवस्त्रनविधिः । पुंसवनविधिः । सीमन्तोन्नयनविधिः । जातकर्मविधिः । एवं नामकरणमिच्छामणादिविधिकथनं । तत्र अश्वतजलदानविधिः । ताम्बूलदानविधिकथनञ्च । अन्नप्राशनविधिः । चूडाकरणविधिः । कर्णवेधविधिः । स्त्रीमंस्कारविधिः । विद्यारम्भविधिः । अन्नध्याननिरूपणं । उपनयनादिविधिः । यज्ञोपवीतलक्षणादिकथनं । गुह्यादीनामभिवादनकालादिनिरूपणं । वेदाध्यापनादिविधिकथनं । विविधस्नातकलक्षणादिकथनं । विवाचकथनप्रसङ्गेन विवाहयोग्यायोग्यस्त्रीनिरूपणं । सापिण्डादिनिरूपणं । दत्तकपुत्रीविधिकथनादिकं । प्रसङ्गादत्तकपुत्रविधिकथनञ्च । कालशुद्धिदेशाचारादिशुद्धिनिरूपणं । चन्द्रतारादिशुद्धिनिरूपणं । तत्र चन्द्रतारादिदोषशान्तिनिरूपणं । वरलक्षणं । कन्याया वस्त्रोदकविधिः । कन्यादानकरणाद्यैवेदिकरणादिविधिः । परित्रेतादिकथनं । शङ्खायलङ्कारधारणविधिः । अथ सौरादिभेदेन चतुर्विधभसासविवेचनं । अहोरात्रादिनिरूपणं । क्रियाविशेषे भसादुल्लेखविधिविवेचनं । अधिभासलक्ष्यनिरूपणं । भूकम्पादिनिमित्ताकाङ्क्षनिरूपणं । तिथिस्वरूपादिनिरूपणं । तत्र युष्मादिनिधिव्यवस्था । संक्रान्तिनिरूपणं । वैशाखादिद्वादशभासलक्ष्यनिरूपणं । तत्र विशेषण दशहरास्नानयाचादिनिधिविवेचनं । हरिग्रथनलक्ष्यनिरूपणं । दृष्ट्याष्टमीविधिः । शक्नोत्यापनविधिः । अवणद्वादशी । रोहिण्यष्टमीविधिविवेचनं । तत्र दिवसेऽपि पूजा कर्मव्येतिनिरूपणं । अगस्त्यपूजाविधिः । दुर्गास्तननिरूपणं । नक्षत्रकनिरूपणं । प्रेतचतुर्दशीविधिः । अथ प्रतोपाख्यानादिकीर्तनं । कोजागरविधिः । सुखरात्रिविधिः । कुवेरपूजाविधिः । उल्कादानविधिः । सूतप्रतिपद्विधिः । आश्विनीयाविधिः । आकाशदीपप्रतिष्ठाविधिः । नवाग्रविधिः । रत्नपूजाविधिः । भीष्माष्टमी । फाल्गुने कार्तिकेयस्य रथयात्राविधिः । शिवरात्रिविधिः । ब्रह्मपुत्रस्नानादिविधिः । मदनवयोदशी । वारुणी-मन्वन्तराननिरूपणं । एकभक्तनक्तव्रतादिविधिः । अथ आहविधिनियेधविवेचनं । आहं देयादेयद्रव्यादिनिरूपणं । आहदिनपूर्वाहलक्ष्यनिरूपणं । तत्पराहलक्ष्यनिरूपणञ्च । सपिण्डीकरणान्दीमुखादि-आहविधानं । अपरपञ्चआहविधिः । जीवत्पिष्टकआहविधिः । आसमाहाधिकारिणः । नित्यआहविधिः । अष्टकाआहविधिः । एकादशाहलक्ष्यनिरूपणं । महागुहनिपाते प्रतिपिडानि । पञ्चलक्ष-लक्षतत्त्व्यादिनिरूपणं । तीर्थयात्रादिविधिः । भगवत्पूजायोग्यपुण्यादिविवेचनं । हरिवामरमाहा-त्म्यतद्विधिकथनं । साधारणधर्मनिरूपणं । मांसभक्षणविधिकथनं । जलदानादिमाहात्म्यकथनं । निवासकरणयोग्यदेशलक्षणादिकथनं । अथ याचिकानित्य्यादिनिरूपणं । अथ वासुलक्षणादिकथनं । तत्र वृक्षादिरेपणविधिः । गृहप्रवेशविधिः । वापीकूपादिप्रतिष्ठाविधिः । कूपादिगणनविधिः । जीर्णवापीकूपादिखनने पूर्णफलकथनं । सप्तकारादिदृष्टरोपणे दूरत्वादिनियमकथनं । सेतुनि-

श्रींणादिविधिः । रूपकाष्टरूपादिनिरूपणः । अथ भवदेवभट्टादिमतेन प्रायश्चित्तविधिनिरूपणं ।
तत्र महापातकादिनिरूपणं । जननलक्षणादिविवेचनं । आततायिनिरूपणादिकं । पापभेदेन
जरकभेदनिरूपणं । धर्मोद्देश्यवर्णनानिरूपणं । धेनुसङ्कलनादिकथनं । सम्बन्धविशेषे प्रायश्चित्तवि-
शेषकथनं । सर्वत्र पापेषु प्रत्येकं प्रायश्चित्तविधानं । गोवधादौ बालाऽतिबालादिभेदेन प्रायश्चित्त-
कथनं । सुरापानादिप्रायश्चित्तं । अपेयचौरपानादिप्रायश्चित्तं । चण्डालाद्यव्रजलक्षणप्रायश्चित्तं ।
अगम्यागमनादिप्रायश्चित्तं । निन्दितविवाहप्रायश्चित्तं । अविक्रेयद्रव्यविक्रयप्रायश्चित्तं । पापशमंसर्ग-
प्रायश्चित्तकथनमुखेन तल्लक्षणकथनं । शृंगालादिदर्शने प्रायश्चित्तकथनं । सामान्यपापप्रायश्चित्तं ।
वात्यप्रायश्चित्तं । संस्कारपातप्रायश्चित्तं । अथ अशौचनिरूपणं । अन्यैष्टिविधिकथनं । क्रियाहर्षनि-
रूपणं । शुद्धिनिरूपणञ्च ।

No. 2181. रघुवंशविवेकः, वा, व्याख्यारहस्यतिः । Substance, palm-leaf,
11 × 1½ inches. Folia, 279. Lines, 6 on a page. Extent, 8,579 ślokas.
Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá-grám, Post Ránágháta,
Zillá Nadiyá, Dীনánátha Bhaṭṭáchárya. Appearance, very old. Prose. In-
correct.

Raghuvaṇśa-viveka *alias* Vyákhyá-vṛihaspati. A com-
mentary on Kálidás'a's great epic, the Raghuvaṇśa. By Vṛihaspati
Miś'ra.

Beginning. जयन्ति दृष्टिस्मनाधभिदुराः सं + रच्छिदः ।

मुकुन्दचरणद्वन्द्वनखरेन्दुकरोर्मयः ॥

चतुष्पदत्वं + + + + काम्यं

ततोऽथ वरं खलु षट्पदत्वं ।

तदेव वाक्छन्ति सुरासुर+

+ + + + + + + + ॥

दृभाविचरणद्वयपद्मभङ्गो-

महावमाचनविनोदविलङ्घितासः ।

मायाप्रतिपदनिवृत्तधृतिप्रतिज्ञो-

गोविन्द इत्यवनिनिर्जरकुक्षरोऽभूत् ॥

कस्याङ्गनाभवद्भीमगुणैर्बदारैः

चालङ्कता सुलतिनीच मध्याधिनानी ।

या वल्लभस्य वचनाद्यैर्विधानपुण्ये

प्राणादपि — — रूपदीकरोति ॥

ताम्बामबाज्जनुणेमुणशीलमाली
 शालीनतादिगुणमौरयमुस्सितथीः ।
 यस्सोचिता प्रियतमा प्रतिमानवृत्ति-
 मुत्तैव निर्दतिरभुक्कुवि निर्दतीति(?) ॥
 सुन्दर्भेणुद्विगम्यगिरां गुरोयेत्
 + + + + हता—मित्र + + सुमित्रात् ।
 विद्वत्प्राप्तु विनयी प्रणयी गणेषु
 गौडाधिपादुचितप्रचुरप्रतिष्ठः ॥
 स्वाऽहं मतिवृहस्यति + नल्पकाव्यो-
 ————— रघुवंशविवेकमेकं
 तत्तत्पराणकृतिकीर्तिदुराशयाद्य
 ————— ॥

End.

अत आस्मात्,—पूर्वापेक्षेति । पूर्वं रघवे धनं दत्तं । अस्मै च तद्दद्यात् ता-
 दृशधनं दातुमर्हतीत्यपेक्षमाणः । मन्दाक्रान्तादृशं ॥

Colophon. इति मन्हीनापनीयकविचक्रवर्तिराजधराचार्य्यमीमद्वृहस्यतिमिश्रकृत
 रघुवंशविवेके व्याख्यावृहस्यतौ सप्तदशः सर्गः ।

विषयः । कालिदासकृतरघुवंशस्य व्याख्यानम् ।

No. 2182. धर्मपुराणं । Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 105. Lines, 6 on a page. Extent, 2,433 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá-grām, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Dinanátha Bhaṭṭāchārya. Appearance, old. Verse. Correct.

Dharma-purāṇa. One of the Upapurāṇas. The codex is apparently incomplete. It contains 24 chapters, each called a *Sarga*, not *Adhyāya* as the subdivisions of the Purāṇas and the Upapurāṇas are usually designated. It professes to have been related by Vyāsa, in compliance with the request of the Rishis assembled at the Naimisha forest.

CONTENTS. Praise of Bráhmaṇas. Do. of Gáyatrí. The presiding divinity of the Gáyatrí. Gáyatrí five-headed. Mantras of Vāsudeva. Classification of Bráhmaṇas according to their merits. The worst of Bráhmaṇas not to be subjected to capital punishment. Stories relating to bad and good Bráhmaṇas. Praise of Garuḍa. General rules regarding punishment for Bráhmaṇas. Heinous crimes. Diseases resulting

from sins in former existences. Taking of the property of Bráhmaṇas prohibited. Fornication with Bráhmaṇis prohibited. Discussion regarding what constitutes killing of Bráhmaṇas. Professions for Bráhmaṇas for earning their livelihood, commerce and warfare. Giving of fodder and water to other's cattle. Praise of cows and Bráhmaṇas. Maturation of milk in cattle. Presiding divinities of the different members of the body of a cow. Merit of giving away cows of different colours. Rituals for the rite of Vṛishotsarga. Morning duties. Morning oblations to the manes. Presiding divinities of waters. The divinity of the kus'a grass. Praise of the Vilva tree. Worship of Ganes'a and other gods. Rules regarding good conduct (*śchára*). Impropriety of not bathing daily. Purification of things. Purity of meals, beds, vehicles, &c. Rules regarding salutation to females. Sin of association with prohibited women. Offence of touching chaff, &c. Salutation to uncles, &c. Sides facing which meals may be taken. Kali defined. Filial devotion. Offence of going out on pilgrimage without the permission of parents. Story of a chaste woman. Story of Tuládhára. Propriety of performing the Vṛishotsarga rite at the first s'ráddha for a parent. Charities on such an occasion. Special rules regarding the performance of the first s'ráddha at particular sacred places. Duties on the day next after that of the death of a parent. Proper time for performing the first anniversary s'rádda. Expiations for accidental omission of a s'ráddha. Story of seven fowls. Story of Mánḍavya. Prohibition of adultery. Merits of the name of Govinda. Merit of hearing the Puráṇas recited. Duties of widows. Presentation of pitchers full of water for the remission of all sins. Rules for con cremation. Fit time for marriage of girls. Sin of selling daughters. Praise of truthfulness. Story of a S'údra. Story of a daughterless man. Story of Manobhavá. Story of five Bráhmaṇ boys. Merit of consecrating tanks for public use. Praise of As'vattha and other trees. Dedication of bridges. Rules regarding postures. Merit of burning pastiles in temples. Rules for erecting temples, &c., and planting trees, &c. Praise of the rosary made of Rudráksha seeds (*Elcocarpus ganitrus*). Merits of the emblic myrobalan tree. Story of a ghost. Merits of the tulsi plant, and of its blossoms. Praise of the river Ganges.

Beginning रचनं नः प्रवर्दानमयुर्विद्भिः।

काशीयनामदत्तनाथविनिर्मातः।

चामूरचूर्णकहिरणकपायलाघ्राः
 प्रत्यपरलक्ष्यचिता हरिवाऊदण्डाः ॥
 नमः परमदेवाय वैगुण्यविषयाश्रये ।
 सर्वतोयोगरूपाय संभारार्णवहेतवे ॥
 नारायणं नमस्कृत्य नरस्यैव नरोत्तमं ।
 देवीं सरस्वतीस्यैव ततोऽजयमुदीरयेत् ॥

श्रीवास उवाच ।

End.

पूतानां परमः पूतोगुणानां परमोऽगुणः । इत्यादि ।
 इच्छयानिच्छया वापि प्रेरणात् पुरुषोत्तम ।

आरुर्वी ये गताः पुण्यां ते गता निज्जैरालयं ॥

Colophon. इति श्रीधर्मपुराणे महाभाष्ये अष्टादशः सर्गः ॥

शक्ते योमविभावतुष्टिगणाङ्गस्मान्ते कार्तिके
 क्रीतं केशवशर्मणः प्रवसता श्रीरामदेवेन वै ।
 लाकायां किल धामराइनगरे वाणेश्वरस्थालये
 पुष्ते धर्मपुराणनाम सुखदं दत्त्वा तु सप्तानकाः ॥
 पुराणं यजतः क्रीतं योऽहरेत्यु चि पातकी ।
 धनवंशविहीनोऽपि परव नरकं व्रजेत् ॥ शकाब्दाः १६१० ।
 (अयन् न लिपिकाल इति ज्ञेयं ।)

विषयः । आसेन सह ऋषीणां संवादेन ब्राह्मणमाहात्म्यकीर्तनं । मायवीमाहात्म्यकथनं ।
 तदधिष्ठातृदेवतानिरूपणं । मायव्याः पञ्चशीर्षलक्षणादिकथनञ्च । वासुदेवमन्त्रादिजपमाहात्म्य-
 कीर्तनं । उत्तममध्यमाधमब्राह्मणलक्षणानि । अधमस्यापि ब्राह्मणस्य बधनिषेधकीर्तनं । दुष्टस्या-
 पि पश्चात् साधुचरितस्य उपाख्यानकीर्तनं । महाभारतमाहात्म्यकथनं । सामान्यतोत्राह्मणनिषेधनि-
 षेधः । महापातकादिनिरूपणं । दुरितस्यानुरूपेण शरीरादिरोगविशेषनिरूपणं । ब्रह्मलक्षण-
 दिनिषेधः । ब्राह्मण्यादिगमननिषेधः । ब्रह्मबधविचारः । ब्राह्मणस्य धनोपायार्जनोपायकथनं । तत्र
 शुद्धवाणिज्यादिकरणनिरूपणं । परमेश्वरादिभ्यः श्रुतादिदानविधिकथनं । मोत्राह्मणमाहात्म्यं ।
 अन्नद्वयादीनां क्रमेण पञ्चमप्रदिनादितिलम्बेन परिपाकौभवतीतिकथनं । गौरह्रस्वश्रेष्ठेण लघि-
 ष्ठातृदेवतागणकथनं । शुक्लादिवर्णभेदेन गोदानफलकथनं । द्रव्योत्सर्गविधिः । अथ प्रातःस्तुत्य-
 निरूपणं । स्नानतर्पणादिविधिः । जलदेवतादिकथनं । कुशनिरूपणमुक्तेन कुशदेवतादिनि-
 रूपणं । तिलमाहात्म्यकथनं । गणेशादिपूजाविधानं । आचारविधिकथनं । खानाकरणे दोष-
 कथनं । द्रव्यशुद्धिकथनं । भोजनशय्याख्यादिशुद्धिकथनं । स्त्रीनामभिवादाने विशेषकथनं ।
 निषिद्धस्त्रीसंयोगे दोषकथनं । तुषादिस्पर्शे दोषकथनं । कनिष्ठपिण्डयमातुलादिभक्त्युपायैः

दोषकथनं । भोजनादौ दिङ्निरूपणं । कल्लिनिरूपणं । पिष्टभक्तिकथनं । पिचोरननुज्ञया तीर्थो-
दिगमने दोषकथनं । अथ पतिव्रतापाख्यानकथनं । तुल्लाधारीपाख्यानकथनञ्च । पिष्टवादे दृषीत-
सर्गकर्तव्यतानिर्णयः । तत्र दानादिविधिकथनं । तीर्थविशेषे पिष्टवादे विशेषनिरूपणं । भरणी-
त्तरदिनकर्तव्यकथनं । सपिण्डीकरणादिश्राद्धकालनिरूपणं । दैवात् श्राद्धाकरणे प्रायश्चित्तकथनं ।
अथ सप्तयाघोपाख्यानकथनं । माण्डव्योपाख्यानकीर्तनञ्च । परदारगमननिषेधकथनं । गोविन्दमा-
मसाक्षात्कथनं । पुराणवचनमासाक्षात्कीर्तनं । विधवाधर्मकथनं । सर्वपापक्षयाय अश्वघट-
दानविधिकथनं । सहमरणविधिकथनं । विवाहयोग्यकन्यादिनिरूपणं । कन्याविक्रयादौ दोष-
कथनं । सत्यप्रशंसा । अथ गृहद्रोपाख्यानकथनं । अकन्योपाख्यानकथनं । मनीभवाख्यानकथनं ।
ब्रह्मपुत्रपक्षोपाख्यानकथनञ्च । अथ खातादिदानमासाक्षात्कीर्तनं । अश्वत्थवृक्षादिमासाक्षात्कीर्तनं ।
सेतुप्रकरणकथनं । गोप्रचारकथनं । धूपादिदानविधिः । देवगृहनिर्माणादिकथनं । दक्षरोपणा-
दिविधिः । रुद्राक्षमासाक्षात्कीर्तनं । धात्रीमासाक्षात् । अथ प्रेतापाख्यानकीर्तनं । तुलसीमासाक्षात्-
कथनं । तुलसीमञ्जरीमासाक्षात्कथनमुखेन तुलस्याः स्तवादिकथनं । गङ्गामासाक्षात्कीर्तनञ्च ।

No. 2183. **कृत्यकल्पतरुः**, (नियतकालकृत्यकाण्डम् ।) Substance, country-
made paper, 10 × 3 inches. Folia, 167. Lines, 9 on a page. Extent, 3,446
ślokas. Character, Bengali. Date, SK. 1510. Place of deposit, Ulá-grám,
Post Ránágháta, Zillá Nadiyá, Dínanátha Bhaṭṭáchárya. Appearance, decayed.
Prose and verse. Incorrect.

Kṛitya-kalpataru. An elaborate digest on duty. By Lakshmí-
dhara Bhaṭṭa. The codex contains only the chapter on Nityakálakṛitya.
The subject is Áchára in all its phases.

Beginning. येन प्रत्यहमत्र निम्नुपयसि स्नानादिभिः कर्म्मभि-

र्यञ्जैः पञ्चभिरप्यपात्रकलिभिर्नीतः + + + + + ।

+ + + + + छतस्य विरचकृत्तं स लक्ष्मीधरः

काण्डं नैयतकालिकं कलयति प्रीत्यै हृतीयं सतां ॥

दन्तानां धावनं शौचविधिः स्नानविधिर्जपः ।

नर्पणं वैद्यदेवादिपञ्चयज्ञविधिसूतः ।

भोजनं पक्ववोधेनं कृत्यं च भोजनोत्तरं ॥

+ + + + + शयनं नदनन्तरं ।

तिथिकृत्यञ्च कान्तारदीपदानविधिसूता ॥

गोशुश्रूषा दृषोत्सर्गः पुराणवचने विधिः ।

+ + + + + त्यक्तं गृहवर्जिता ॥

चतुर्दश पञ्चाङ्गि काण्डे नैयतकालिके ।

अथ नैयतकालकृत्यानि । तत्र दशः ।

End.

स ज्ञेयस्मामसोराजन् नावणोवा नरः सदा ।

न तस्य पुरतोधीर वाचयेत् प्रार्थितोऽपि हि ॥

प्रसङ्गात् शृणुयाद्यस्यु श्रद्धाभक्तिममन्त्रितः ।

शेता कौतुकमाचल्य स ज्ञेयोराजसोऽपुधैः ॥

Colophon. इति महासन्धिविप्रदिकमहशीलस्त्रीधररचिते कृत्यकल्पतरौ नियतकाल-
कृत्यकाण्डं समाप्तमिति ।

सर्वजगतीप्रतिष्ठितभट्टाचार्य्याधमोलिरजानां ।

नैयतकालिकपुस्तकमेतद्विद्यानिवासानां ॥

दिकपञ्चदिवसे गणिते शक्ते चैवस्य सप्तमांशे ।

परिपूरितं विलिख्य श्रीरविवन्द्येन शूद्रेण ॥

शकाब्दाः १५१० । मासः ७ चैवः । लेखकगणिताचाराणि ४२५० ।

विषयः । प्रातःकृत्यनिरूपणं । दन्तधावनादिविधिः । विस्मरेण दन्तकाष्ठनिरूपणं । प्रातः-
स्नानादिविधिकथनं । स्नातकव्रतादिनिरूपणं । केशादिप्रसाधनविधिः । देवकार्यकालादिनिरू-
पणं । क्रियास्नानादिविधिः । सन्ध्याविधिः । जपविधिः । तर्पणविधिः । वैश्वदेवादिविधिः । अग्नि-
धिपूजाविधिः । भोजनविधिः । भोज्याभ्यास्यनिरूपणं । पशुहिंसाविधिप्रतिषेधविवेचनं । सुरादि-
लज्जककथनपूर्वकं तत्त्वानविधिप्रतिषेधविवेचनं । भोजनोत्तरकर्म्मनिरूपणं । शयनविधिः । गर्भा-
धानविधिः । रजस्रलाधर्म्मकथनं । पर्वकृत्यनिरूपणं । तत्र संक्रान्तिनिर्णयः । ग्रहणनिर्णयः ।
सामान्यतस्मिन्कृत्यनिरूपणं । अथ विशेषेण चैवादिषु तिथिविशेषे कृत्यविशेषनिरूपणं । माकुल-
भ्रमशानादिषु कार्मिकपौर्णमास्यां दीपदानावश्यकतादिकथनं । गोपरिचर्याविधिः । दधेत्सुर्गवि-
धिः । दधपरीक्षादिविधिः । पुराणपाठव्रतविधिः । तत्र सात्त्विकराजभिकादिशोद्धलक्षणैर्दिक-
कथनञ्च । अथ सर्वत्र विस्मरेण विधिविवेचनं कृतमितिज्ञेयं ।

No. 2184. **आङ्गिकाचारराजः** । Substance, country-made yellow paper, 17 × 5 inches. Folia, 213. Lines, 10 on a page. Extent, 7,900 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá-grám, Post Rānāghāṣṭa, Zillá Nadiyá, Dīnanātha Bhaṭṭāchārya. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Ahnikāchārarāja. A digest of the Smṛiti rules regarding every-day duty. By Rāmānanda Vāchaspati, great-great-grandson of Pushkarāksha, of the family of Sarvānanda. It was compiled under the auspices of Rājā Kṛishṇachandra Rāya, of Nadiyá, about the middle of the last century. The Rājā is named Mahārāja Rājendra.

Beginning. भक्त्या पुण्यबलेन चातिमहता स्त्रीकृत्य मूर्खैकतां
 गोविन्दो गिरिजापतिश्च स्वरतेर्यस्यालये राजते ।
 नत्वा पादभरोजराजमनयोः श्रीलङ्काचन्द्रोदयः
 सम्मन्त्रे स ममादिदेश विदुषोपमं दिवाकर्माणे ॥

अपि च ।

कीर्त्या येन विकीर्णं निभवं कान्त्या जितचन्द्रमा
 सत्या देवगवः सुधा च वचसा मूर्त्ता मनःसम्भवः ।
 धृत्या क्त्वा क्षमया द्विजाः सुकृतिनः पुण्यैः प्रतापैर्येषां
 दानैर्दीनजनेषु दुःखमखिलं दृष्टारिभावाहितः ॥
 येनेष्टं वाजपेयप्रभृतिमन्त्रमणैरग्निहोत्रैश्च नित्यं
 भक्त्या श्रीरामलङ्काचरगिरितनयामूर्त्तयः स्थापिताश्च ।
 गेहे यस्याम्बिकन्या निवसति सततं भारती कण्ठदेशे
 अद्वैतब्रह्मरूपा स्मरस्वरमहिषी निखला हृत्स्वराजे ॥
 योऽयं गौडद्विजेन्द्रो भरतभुवि महाराजराजेन्द्रनामा
 धीराधीराधमल्लोदयपकुलतिलकः श्रीनवद्वीपनाथः ।
 आदेशात्तस्य पूर्वोदितविविधमतप्रत्यसंधान् विलोक्य
 श्रीरामानन्दनामा रचयति हचिरं चाङ्गिकाचारराजं ॥
 आचार्यैः पुष्कराक्षैः सर्वानन्दकुलोद्भूतैः ।
 तस्य प्रपौत्रपौत्रेण श्रीराजेन्द्रमभासता ॥
 श्रीवाचस्पतिना ग्रन्थो निबन्धोऽष्टपञ्चमः ।
 निकष्यतेऽत्र संचेषात् श्रयोत्यानादिकं प्रगे ॥
 विष्णुचक्षुः सु त्वर्गलस्य शौचं निशेषतः ।

— — — — — दिवसपदवाच्यं अक्षरैश्चोदयविधेः प्रदीपानकालपरं । रत्यादि ।

End. मल्लिनाम्बरधारित्वमभ्यङ्गचौरनम्रता ।

उत्सवाचरणं पातोदोलारोहश्च निन्दितः ॥

Colophon. इति श्रीमहाराजराजेन्द्रादेशकृताङ्गिकाचारराजीये स्वप्नाध्यायनगरं ।
 समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । श्रयोत्यागविधिः । विष्णुचक्षुःविधिः । शौचविधिः । पादप्रक्षालनविधिः । दन्त-
 धावनविधिः । अताशौचनिकषणं । कर्माङ्गवस्त्रधारणविधिः । तत्र स्त्रीणां विशेषकथनं । क्रियाङ्को-
 पवीतादिलक्षणं । कर्माङ्गशिखावन्धनक्रमः । वस्त्राद्यधारणादिविधिः । कर्माङ्गनिलकविधिः । ऊर्ध्व-
 पुष्पादिलक्षणं । शङ्खचक्रादिविधिः । सम्प्रदायविशेषे तिलकविशेषलक्षणं । कर्माङ्गदर्शनविधिः ।

पणं । क्रियाङ्गसर्गादिधारणविधिः । कर्माङ्गोपवेशनादिविधिः । क्रियाङ्गाचमनविधिः । प्रातःस्नान-
विधिः । अक्षणेदधकालादिविवेचना, खानाभक्षणस्य कर्तव्यानि । तर्पणविवेकः, अथ पाद्यात्यादि-
सत्तेन विविधप्रयोगकथनं । सामग्रसन्धोपासनविधिः । तत्र सुमुखकाले अकरणे प्रायश्चित्तादिनि-
रूपणं । अननुष्ठानप्रायश्चित्तकथनञ्च । मायव्यादिविवेचनं । देववाचादिविधिः । गृध्रादीनामभि-
वादनविधिः । गृध्रादिलक्षणं । कुटीचकवज्रदकादियतिलक्षणं । ब्रह्मचर्यादिधर्मकथनं । मध्यास-
धर्मकथनं, गार्हपत्यधर्मकथनं । नित्यदानविधिः । मङ्गल्यनिरूपणमुखेन अमङ्गल्यकथनं । वेदा-
भ्यासादिविधिः । अध्यापनविधिः । वेदलक्षणदिकथनं । विध्यर्थवादादिनिरूपणं । शिचारास-
कथनं । एवं कत्याद्याङ्गनिरूपणं । महापुराणादिनिरूपणं । धनुर्विद्यादिचतुर्दशविद्याकथनं । अन-
ध्यायनिरूपणं । अतिथिलक्षणं । अभ्यगतादिलक्षणं । ब्राह्मणादीनां जीविकानिरूपणं । षट्कर्मा-
दिविधिः । एवं क्षत्रियादिधर्मकथनं । आपद्रुतिनिरूपणं । शूद्रानां संस्कारविधिकथनं । सूर्यवर्ण-
कर्तव्यानि । मध्याह्नस्थाने अभ्यङ्गविधिकथनं । मन्त्रस्नानादिसप्तविधयोगेन स्नानविधिः । मध्याह्नसन्ध्या-
विधिः । स्नानयोग्यजलाशयादिनिरूपणं । कूपवापीपुष्करिणादिलक्षणं । गङ्गासाक्षात्स्पर्शकीर्तनं ।
गङ्गाभर्जनिरूपणं । कालविशेषे गङ्गास्नानफलं । गङ्गाजलपानादिफलं । मध्याह्नतर्पणविधिः । ब्रह्म-
यज्ञविधिः । देवपूजाविधिः । पूजाकालनिरूपणं । शिवलिंगादिपूजनविधिः । अभ्यङ्गोपचारादि-
निरूपणं । पुण्यादिविवेचनं । पञ्चदेवतापूजाक्रमः । अशौचादौ देवपूजाधिकारविवेचनं । शाल-
ग्रामशिलालक्षणं । अथ अवान्तरभेदलक्षणकथनञ्च । अन्यदेवताशिलालक्षणं । शालग्रामपूजानि-
यमादिकथनं । सामान्यतोर्विहितपुण्याणि । तुलसीमाहात्म्यं । सामान्यतोर्देवपूजायां विशेषक-
थनं । गणेश-सूर्य-विष्णु-शिव-दुर्गापूजासु विशेषकथनं । कामनाभेदेन शिवलिंगपूजायां संख्याभे-
दकथनं । वैश्वदेवादिविधिकथनं । पितृव्यादिकथनं । चतुर्दशवलदानविधिः । अतिथिपूजा-
विधिः । भोजनविधिकथनमुखेन तत्कालादिनिरूपणं । भोजनकाले निषिद्धानि । भक्ष्याभक्ष्यनि-
रूपणं । भक्ष्यपशुनिरूपणं । भक्ष्यपचिनिरूपणं । तत्र पशुषु आरण्यमहिष-मेघ-मौरभवराक्षाणां
भक्ष्यलकथनं । तथा काम-खड्ग-खड्ग-पार्यतादीनां गोघ्रादिपक्षनखानां भक्ष्यलञ्च । पक्षिषु तित्ति-
रि-कपिप्लव-वर्तक-मथुर-चिचकपोत-भारद्वाज-कोयलिक-चिचर्चसादीनां भक्ष्यलकथनं । भक्ष्य-
मत्स्यनिरूपणं । सामान्यतोर्भक्ष्याः पक्षिणः । एवं पशुषु अभक्ष्यलनिरूपणं । मांसभोजनादिविधिवि-
वेचनं । रात्रिकृतनिरूपणं । तथाग्निचैववैश्वदेवादिपुनर्विधानकथनं । ग्रयनविधिकथनं । दारि-
पगमनविधिकथनं । तत्र युवत्यादिलक्षणकथनं । राजसलाधर्मकथनं । सप्तमे शुभाशुभदर्शनफल-
कथनं । अथ सर्वेषु विषयेषु विस्तरतोऽवान्तरभेदप्रयोगकथनपूर्वकं विविधपन्थकारमतोपासनं
कृतमिति ज्ञेयं ।

No. 2185. गायत्र्युपनिषत् । Substance, foolscap paper, 7 × 3 inches. Folia, 3. Lines, 8 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rárágháṭa, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhya. Appearance, new. Prose. Correct.

Gáyatrí Upanishad. Praise of the Gáyatrí and on the divinities presiding on the different words and feet of that sacred hymn. The work professes to be a Upanishad, and bears no author's name.

Beginning. अथ गायत्र्युपनिषत् । ॐ तत् सत् । ॐ ब्रह्म वेदं विद्यं प्रतिष्ठापयतन-
मैवत । तत्पत्रं यदि तन्वते अधीयेत् तत् सत्यप्रतिष्ठं सविता सवित्र्यां ब्राह्मणं इत्यादि ।

End. स योगी स सर्वयोगी स एव परमब्रह्म । एतद्व्याभवति एतद्व्याभवति ।
ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ।

Colophon. इति गायत्र्युपनिषत् ।

विषयः । गायत्र्याः पदभेदेन पादभेदेन च देवताकथनपूर्वकं तत्त्वज्ञानादिकीर्तनं ।

No. 2186. गायत्रीहृदयम् । Substance, foolscap paper, 7 × 3 inches. Folia, 8. Lines, 7 on a page. Extent, 112 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rárágháṭa, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhya; another copy at Benares, Bábu Hariśchandra. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Gáyatrí-hridaya. On the origin of the Gáyatrí hymn, the purport of that part of it which is called Vyáhr̥iti, the true meaning of the Gáyatrí, different modes of contemplating the Gáyatrí at the morning, noon and evening prayers, and the merits of the hymn. Anonymous. The work opens with the benedictory verse which occurs at the beginning and end of some of the authentic Upanishads, and apparently pretends to be a Upanishad.

Beginning. ॐ पराक्रमे नमः । विष्णुरोम् । सद्य नावतु सद्य नो भुनक्तु सद्यवीर्यं
करवावहे । तेजस्विनावधीत सस्तु मा विद्वि सावहे । ॐ नमस्तस्य भगवान् याज्ञवल्क्यः स्वयम्भुवं
परिश्रुति । इत्यादि ।

End. इदं नित्यमधीयेत ब्राह्मणः प्रयतः श्रद्धाः ।

सर्वपापैः प्रमुच्येत ब्रह्मलोके महीयते ॥

ॐ सद्य नावतु सद्य नो भुनक्तु सद्यवीर्यं करवावहे । ॐ शान्तिः ।

Colophon. इति गायत्रीहृदयं समाप्तं ।

विषयः । गायत्र्याः उत्पत्तिकथनं । ब्राह्मणीनां नात्यर्थकथनं गायत्र्यर्थकथनं । श्रान्तः
सत्यादौ गायत्र्याः ध्यानविशेषकथनं । गायत्रीसाक्षात्कथनञ्च ।

No. 2187. गायत्रीव्याख्या । Substance, foolscap paper, 7 × 3 inches. Folia, 4. Lines, 8 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránapgháta, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhyaýa. Appearance, new. Prose. Correct.

Gáyatrí-vyákhyá. A commentary on the Gáyatrí hymn. Anonymous.

Beginning. अथ गायत्रीव्याख्या । हे धीमहि गायत्रि धीर्भुविः मची म्यानं यचेति न्युत्प-
त्तिः भर्गो भिः नोऽस्माकं धियोऽनुविप्रदतोः देवस्य भगवतः सम्बन्धे प्रचोदयात् प्रेरयतु भगवद्वि-
षयकं ज्ञानं जनयन्नित्यर्थः । इत्यादि ।

End. इत्यञ्च गायत्री चतुर्विंशत्यक्षरा सम्पूर्णा ।

Colophon. इति गायत्रीव्याख्या समाप्ता । ॐ नमः ।

विषयः । गायत्र्या व्याख्यानं ।

No. 2188. पिच्छिलातन्त्रम् । Substance, country-made yellow paper, 14 × 3½ inches. Folia, 12. Lines, 6 on a page. Extent, 186 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránapgháta, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhyaýa; another copy at Siuḍi, Zillá Virabhumá, Kuladánanda Mukhopádhyaýa. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Pichchhilá Tantra. An apochryphal or mediæval Tantra. The codex is incomplete. CONTENTS: I. Faith in spiritual guides. II. Praise of the goddess Kálíká. III. Praise of the mantra of Durgá. IV. Rules regarding the use of the mantra of Kṛishṇa. V. Mantras for removing infertility in women, and for the cure of certain female diseases. VI. Mantras for performing incantations for subjugating and dementing people. VII. Do. for apprehending thieves. VIII—IX. Do. (in the Bengali language) for neutralizing poisons. X. Assumption by Kaulas of Vira and Paś'u characteristics during the

daytime. XI. Recitation of the mantra of Kálí for the fruition of particular desires. XII. Purification of ritual articles. XIII. Mantra of Durgá.

Beginning. कैलासशिखरासीनं देवदेवं दृषध्वजं ।

भवानी रक्षसि प्रीत्या जगद् मधुरं वचः ॥

देव्यवाच ।

भगवन् देवदेवेश लोकानुग्रहकारक

सूचितं यत्परा देव कालिकामाधनक्रमं ।

अन्यासमपि देवीनां साधनानि वदस्व मे ॥ इत्यादि ।

End.

तस्य विद्वाः पलायन्ते वर्षे सर्वसुखं वसेत् ।

इयं तिथिः कालिकायाः दुर्गायाः श्रीप्रदा मता ॥

Colophon. इति पिण्डिलान्तले चतुर्दशः पटलः ।

विषयः । प्रथमे गुरुभक्तिनिरूपणं । २ये,—कालिकामाहात्म्यकीर्तनं । ३ये,—दुर्गामन्त्रमाहात्म्यकथनं । ४थे,—अष्टमन्त्रादिविधिकथनं । ५मे,—वन्द्यत्वादिनाशनयन्त्रादिकथनं । ६ठे,—वशीकरणोच्चाटनविधिकथनं । ७मे,—चौरधारणविधिकथनं । ८मे,—रमे,—वक्रभाषया विषनाशनादिमन्त्रकथनं । ९०मे,—दिव्यवीरपद्मभावकथनं । ११मे,—अभीष्टविशेषे कालीमन्त्रजपविधिकथनं । १२ मे,—नित्यपूजाविधिकथनं । १३मे,—भूतशुद्धिविधिकथनं । १४मे,—दुर्गासन्तनिरूपणं ।

No. 2189. षट्कारतिलकटोका । Substance, country-made yellow paper, 13 × 4 inches, Folia, 14. Lines, 6 on a page. Extent, 246 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Bábu Annadāprasáda Mukhopādhyáya. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Sṛiṅgāra-tilaka-ṭikā A commentary on an erotic work called *Sṛiṅgāra-tilaka*, and commonly attributed to Kálidāsa. By Kavirāja-chandra, or Chandra, the great poet.

Beginning. यदङ्गुवारिजरजःपरमाणोरनुग्रहात् ।

नमस्तत्त्वज्ञानतिमिरं तं बन्धे गुरुमवयं ॥

श्रीकालिदासेन कवीन्द्रदृष्टशिरोऽवतंसेन कृतेऽस्मीयुः ।

लोकेषु मौङ्गल्यकुलप्रसूतसुनेति टीकां कविराजचन्द्रः ॥

सर्वत्र षट्काररसस्य पञ्चं पश्यन्ति शान्तस्य तु वेत्ति कश्चित् ।

प्रच्छन्नभूतं सुतरां यथास्मिन् देहे निविष्टं परमं पुमांसं ॥

— — — — — इह कालिदासमहाकविः शृङ्गाररसतिरोहितं काष्ठपटकाधि-
करणस्त्रापितमणिन्यायेन शान्तरसमाहितवान् — — — — — कान्तायाः शान्त्य-
नराधभूतत्वात् परिहारमपदिशति,—वाक्यं द्वौ चेति—इत्यादि ।

End. शृङ्गं प्रधानमस्यास्ति-इत्यनेन शृङ्गारः प्रधानभूतः, तस्य तिलकमिव तिल-
कमलङ्काररूपमित्यर्थः । शृङ्गं प्रधानमस्मिन् चेत्यमरः ।

Colophon. इति शृङ्गारतिलकटीका समाप्ता ।

विषयः । कालिदासकृतशृङ्गारतिलकाभिधानखण्डकाव्यस्य शान्तिपद्योऽपि बाह्यान्वयम् ।

No. 2190. तन्त्रकौमुदी । Substance, country-made yellow paper, 17 × 3 inches. Folia, 123. Lines, 7 on a page. Extent, 4,412 ślokas. Character, Bengali. Date, SK. 1729. Place of deposit, Ulá, Post Ránpágháta, Zillá Nadiyá, Dínanátha Bhaṭṭáchárya. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Tantra-kaumudí. A Tantric digest. Anonyms.

CONTENTS : Religion defined. Káliká, the highest divinity. Twenty-seven Mahávidyás. The six Āmnáyas, their origin and classification. Circumstances which lead to the assumption of the forms of Káliká, Ugratárá, Nílasarasvatí, &c. Praise of Vidyá. Creation of the universe. Origin of Brahmá, Vishṇu and Rudra from the union of Śiva and S'akti. Origin of the alphabet of 50 letters and of the names of Mádhava, Govinda, &c., from the body of the Deví. Origin of the earth and other regions. Do. of virtue and vice. Do. of vegetables and animals. Phantasmal character of the creation. Sexual genesis. Anatomy of animals. Character of the bodies assumed after death. Múládhára and other Sákta diagrams. Initiation into religion. Spiritual guides defined. The Siddhavidyás defined. Duties of S'údras. Philosophy of Jñána Yoga. Do. of Dhyánayoga. Rules for counting rosaries. Do. for reciting the *Ajapá* mantra. Ritual for the worship of Śiva. Do. do. of Śyámá. External worship. Internal worship. Purification of the month. Kulluka, &c., defined. Religious bridges defined. Charms and amulets. The fivefold purifications. Mantra of Chauragapes'a. Rules for Puruṣ'charaṇa. Duties of S'údras. Incantations for bringing on rain. Rules for performing a mystic rite with an owl.

Beginning. चिह्नोक्तौ चिह्नोक्तौ चिह्नोक्तौ चिह्नोक्तौ चिह्नोक्तौ ।

प्रथमोऽहो भद्रादेर्वी क्रियते तन्त्रकौमुदी ॥

तन्त्राणां चारमुक्त्य चाराम्भारं परात्परं ।

अतिगुह्यतमं लोके नित्यं ख्यं मुमुक्षुभिः ॥

भावाभावविनिर्मुक्ता गुणानीता विदुष्यते ।

नित्यलमाह,—

ब्रह्मविष्णुशिवादीनां भवोयस्या निजेक्षया ।

पुनः प्रलीयते चान्ते सा नित्या परिकीर्तिता ॥ इत्यादि ।

End.

उलूकचरकास्त्रिभ्यां छटं तिलकमाचरेत् ।

मधुना भोजनवारेण अथवा कविवाधरे ॥

सर्वसिद्धिर्भवत्याह द्रष्टव्य वचनं यथा ॥

Colophon. इति पारमहंस्यां तत्त्वकौमुद्यां चरगौरीसंवादे उलूकस्य प्रयोगः । समाप्त-
चार्यं यन्मः । शकाब्दाः । १७२८ ।

विषयः । ब्रह्मनिरूपणं कालिकैव परं ब्रह्मेति निरूपणं । मतभेदेन सप्तविंशतिप्रकारमहा-
विद्याकथनं । पूर्वपश्चिमादिषट्काख्याकथनं । तेषामुत्पत्तिकथनं विभागकीर्तनञ्च कालीमूर्तिपरि-
पूज्यतान्तकथनं । उपतारानीलमरलत्यादिरूपधारणविवरणकीर्तनञ्च । विद्यामाहात्म्यकीर्तनं ।
जगत्सृष्टिप्रकरणकथनं । शिवशक्त्यत्मकविगुणाद्ब्रह्मविष्णुब्रह्माणामुत्पत्तिकथनं । पञ्चाग्रदर्शकप-
देवीशरीरात् स्वरमात्रेण माधवमोविन्दकृष्णादीनामुत्पत्तिकथनं । तथा कीर्तिकां निलज्जालक्ष्मी-
प्रभतीनामुत्पत्तिकथनञ्च । श्रियादीनामुत्पत्तिः । धर्माधर्मानामुत्पत्तिः । सारजगत्मादिछटिः ।
जगत्तमायामयलकथनं । तथा जगतः प्रतिविम्बलक्षपलकीर्तनञ्च । क्रीपुदपसंयोगेन जीवानामु-
त्पत्तिप्रकारकथनं । शरीरविद्याकथनं । मरणोत्तरमातिशयज्जिह्वादिशरीरपञ्चगविवरणकथनं ।
मूलाधारादिषट्चक्रक्रमकीर्तनं । दैवाविधिकथनं । विहिताविहितगुणनिरूपणं । मिश्रविद्या-
निरूपणं । शूद्राणां कर्मेत्याकर्तव्यनिरूपणं । ज्ञानयोगकथनं । ध्यानयोगकथनं । जपविधिकथनं ।
अजपाविधिः । शिवपूजाविधिः । श्यामापूजाविधिः । तत्र वाङ्मयजनविधिः । अन्तर्यजनविधिक-
थनं । मण्योपधनविधिः । कुलकादिनिरूपणं । सेतुमहासेतुनिरूपणं । कवचसेतुनिरूपणं । पञ्च-
शुद्धिनिरूपणं । चौरागणेशमन्त्रविधानं । पराचरणविधिकथनं । शूद्राणां कर्मेत्याकर्तव्यनिरूपणं ।
छटिकरणविधिकथनं । उलूककर्माविधिकीर्तनञ्च ।

No. 2191. काशीखण्डटीका (उत्तरार्द्धे) Substance, country-made
paper, 16 × 5 inches. Folia, 151. Lines, 5 on a page. Extent, 2,344 slokas.
Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uliá, Post Ránapágháta,
Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhyaaya. Appearance, old.
Prose. Correct.

Kásíkhanda-ṭíká. A commentary on the Kásíkhanda section
of the Skanda Purána. By Chaitanya alias Rámánanda, disciple of
Rámendravana.

Beginning रामं नमामि परमात्मसुखप्रकाशं

विश्वस्य रज्जननपालनमङ्गमेकं ।

स्नेहवतारमतसीकुसुमावभासं

बीजानकीसमुपलालितपादपद्मं ॥

यत्कृपातरणिं प्राप्य निस्तीर्णोऽहं भवार्णवं ।

सदयं तं गुरुं वन्दे श्रीरामेन्द्रवनाभिधं ॥

गुणरत्नादधिः सर्वदोषकारणघनरः ।

जयतात् सच्चिदानन्दसदाशिवकृती वरः ॥

अक्षयशङ्केशवादिन्या विमलमङ्गायमादित्याय ।

अन्येऽव षडनुक्तमादेकपञ्चाशत्तमेऽध्याये ॥

अतीतेऽध्याये क्रोः काद्रवेयानाद्युतं विनताया दास्यं अष्टमानं मन्वानः प्रवृत्तिं पाल्यतीत्यादिना । पुनश्चापादासत्वं प्राप्तवतीति वक्तुं तदनुक्तमनूय तदाख्यानं प्रतिजानाति । अस्मिका लं दासी लं । इत्यादि ।

End.

वेदान्ते सत्यवत्याद्यज इव “मुनये” भार्गवोवाच जीवा-

न्याये काणादतत्त्वमस्य च गुरुतरो “गौतमोवाचपादः” ।

सांख्येदेवैवत्याद्यज इव हि तथा वासुकिर्योगशास्त्रे

प्राक्काण्डे भट्टतुल्यः स जयति परमः श्रीसुरेन्द्रो गुरुर्नमः ॥

वेदान्तोऽथ पुराणभारतविद्यो श्रीसत्यवत्याद्यजः

सांख्यैकपिलः कणाद इव योवैशेषिके गौतमः ।

न्याये योगनये पतञ्जलिरथो चन्द्रप्रभावकभो-

भट्टाचार्यचतुर्भुजोविजयते प्राक्काण्डकौमारिलः ॥

अकोषा च सकोषा च द्वे टीके लिखिते मया ।

यच्च यस्याभिजायः स्यात्सा तेन परिगृह्यतां ॥

आसीत्काण्यपर्वश्रूयणमणिमौन्योमुकुन्दप्रियो

+ + + + गदाधरस्य तनयः शृङ्गाम्बरः सन्ततिः ।

गन्धर्वीजदरे ततः समभवत् श्रीरामनामा सुत-

स्नेनेयं विहिता हिताय विदुषां टीका बुधैर्वीक्ष्यतां ।

इति श्रीकाशीखण्डटीकायां शततमोऽध्यायः ।

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमद्भगवत्सूत्रपादशिष्यश्रीरामेन्द्रवन-
शिष्येण चैतन्यापरपर्यायेण रामानन्देन कृता काशीखण्डटीका समाप्ता ।

विषयः । स्कन्दपुराणीयकाशीखण्डस्य एकपञ्चाशत्तमाध्यायादारभ्य परिशेषपर्यन्तं आ-
ख्यानं ।

No. 2192. तत्त्वोपनिषत् । Substance, foolscap paper, 9 × 3 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 23 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rárágháta, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhyaýa. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Tattvopanishad. A dissertation on the great Vedántic dogma of *Tatveamasi*, "thou art that." Anonymous. The work professes to be a Upanishad.

Beginning. अथ तत्त्वोपनिषत् । अथ महावाक्यप्रकरणं व्याख्यास्यामः । तत्त्वमसीति सादृशेति महावाक्यं ।—इत्यादि ।

End. हृदयकमलमध्ये सूर्यविम्बाननस्य
सकलपुष्पबीजं छटिशंखारहेतुं ।
धवलवपुषमिन्दुं वदपदासनस्य
भुजगवलयहारं भस्मदिग्दाहमीशं ॥

ॐ तत् सत्, ॐ तत् सत्, ॐ तत् सत् । ॐ शान्तिः ॐ शान्तिः ॐ शान्तिः ।

विषयः । तत्त्वमस्यादिमहावाक्यार्थप्रकाशनं । तत्र अध्यात्मिकपक्षमुखेन लक्षणाकथनञ्च ।

No. 2193. कौलिकोपनिषत् । Substance, foolscap paper, 9 × 3 inches. Folium, 1. Lines, 7 on a page. Extent, 12 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rárágháta, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhyaýa. Appearance, new. Prose. Correct.

Kaulikopanishad. A manual on the duties of Kaulas. A Tantric digest, but professing to be a Upanishad.

Beginning. अथ कौलिकोपनिषत् । अथातोधर्मजिज्ञासा । ज्ञानं बुद्धिश्च ज्ञानं मोक्षस्य कारणं मोक्षः सर्वज्ञताबुद्धिः—इत्यादि ।

End. प्रातरुत्याय देविकः आज्ञाभिधिर्भवति भैरवाज्ञा परमेश्वरी यथाचारविही-
नोऽपि इति पूजां कुर्वन्ति यदि ज्येष्ठा मन्यन्ते "दिव्यन्ते" नन्दने वने । ॐ तत् सत् ।

Colophon. इति कौलिकोपनिषत् समाप्ता ।

विषयः । संक्षेपेण कौलिकानामाचारकथनं ।

No. 2194. कालिकोपनिषत् । Substance, foolscap paper, 9 × 3 inches. Folia, 4. Lines, 7 on a page. Extent, 61 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uḷá, Post Ránpágháṭa, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhya. Appearance, new. Prose. Correct.

Kálikopanishad. A dissertation on the mantras of Káliká, the mode of meditating on that goddess, and her praises. This also professes to be a Upanishad.

Beginning. अथ कालिकोपनिषत् । अथ हैनां ब्रह्मरन्ध्रे ब्रह्मसकृपिणीं चाप्नोति सुभगां विष्णुं मृक्तां सुभगां—इत्यादि ।

End. नान्यप्रकारेण सिद्धिर्भवति इह नै कालिकामनोर्वा तारेति तारामनोर्वा विपुलामनोर्वा सर्वस्य दुर्गामनोर्वा इत्योम् शिवः । ॐ तत् सत् ॐ तत् सत् । ॐ तत् सत् । ॐ शान्तिरोम् । ॐ शान्तिरोम् । ॐ शान्तिः ।

Colophon. इत्याद्यर्थेणे वेदे मौभाग्यकाण्डे कालिकोपनिषत् समाप्ता ।

विषयः । कालिकायाः मन्त्रध्यानमाहत्यादिकथनम् ।

No. 2195. परीक्षापद्धतिः । Substance, agallochum bark, 14 × 4 inches. Folia, 40. Lines, 6 on a page. Extent, 716 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uḷá, Post Ránpágháṭa, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhya. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Parikshápadhati. A digest of rules regarding various kinds of ordeals. By Vāsudeva. The ordeals are what have been fully described in Menaughten's Hindu Law.

Beginning. विश्वरूपयज्ञपाञ्चशूलपाणिमिताक्षराः ।

विचार्य्य धर्मशास्त्रस्य परीक्षाविधिद्वयते ॥

प्रमाणं मानुषप्रेक्षं लिखितादिचयं पुरः ।

इदानीं द्विविधं प्राह तुरीयं + + च मुनिः ।

तुलाग्रायोविधिं कोषादिद्वितीयं विशुद्धये ॥ इत्यादि ।

End. एवं दानशब्देनानार्थः । अथ एतेन प्रकारेण सर्वमादिक्षार्य्यमिति परीक्षापद्धतिः ।

Colophon. दृष्ट्वा प्रामाणिकं ग्रन्थं प्रयत्नेन विचार्य्य च ।

श्रीवासुदेवधीरेण परीक्षापद्धतिः कृता ॥

विषयः । चौथोऽदिषु सहाभियोगेषु लौकिकप्रमाणेन याचार्थानवधारणे संशयःपरोदनाय तुलाग्र्यादिपरीचा कर्तव्येतिनिरूपणानन्तरं तेषां प्रयोगकथनं । तत्र—कालवयोऽवस्थाविशेषे परीचाविशेषकर्तव्यताकथनं । तुलापरीचाविधिः । रतनुप्रयोगः । एवं परव ज्ञेयं । अग्निपरीचाविधिकथनं । उदकपरीचाविधिः । विषपरीचाविधिः । कोषपरीचाविधिः । तन्दुलपरीचाविधिः । तन्प्रमापकविधिः । धर्मोपार्णदिव्यविधिः । दण्डविधिकथनं । पलादिपरिमाणकथनं ।

No. 2196. तारोपनिषत् । Substance, foolscap paper, 9 × 3 inches. Folia, 3. Lines, 7 on a page. Extent, 45 ślokas. Character Bengali. Date, ? Place of deposit, Uḷá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhyaýa. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Táropanishad. A treatise on the worship of the goddess Tárá, giving the mantras, explaining their meanings, and supplying details. The work professes to be a Upanishad, and supplies no author's name.

Beginning. अथ तारोपनिषत् । अथ जैनां ब्रह्मरन्ध्रे ब्रह्मरूपिणीं तारिणीं प्राप्नोति । तारयतीति तारा तारा सार्द्धपञ्चाचररूपा ब्रह्मविष्णुशिवेश्वरसदाशिवविन्दुसेलनरूपा विद्या—इत्यादि ।

End. गणनासिद्धिविद्यानां देवताज्ञानप्रकाशनानां कालिकाविहितानि कल्पानि कुर्यात् । ॐ तत् सत् । ॐ शान्तिः, ॐ शान्तिः, ॐ शान्तिः ।

Colophon. इति नखनविद्या तारोपनिषत् ।

विषयः । तारायाः मन्त्रोद्धारविधिपूजाप्रकारादिकथनं ।

No. 2197. त्रैपुरोपनिषत् । Substance, foolscap paper, 9 × 3 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 33 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uḷá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhyaýa. Appearance, new. Prose. Correct.

Traipuropanishad. A treatise on the worship of the goddess Tripurá. This work also professes to be a Upanishad, and to belong to the Saubhágya Káṇḍa of the Atharva Veda.

Beginning. ॐ नमस्त्रिपुरायै । ॐ तिस्रः परस्त्रिपुराया विद्यस्वर्षणी यनाकया अक्षरः सन्निविष्टः अधिष्ठायै नाम पुरा पुराणी सङ्गतरा सङ्गीनां देवतानां—इत्यादि ।

End. एष अष्टगुणः परमेतच्च साम हा अथमर्चयेयमन्या च विद्या । ॐ ।

Colophon. इत्याद्यर्थे वेदे सौभाग्यकाळे चैपुरोपनिषत् समाप्ता । ॐ तत् सत् ।
ॐ शान्तिः ।

विषयः । त्रिपुरासुन्दर्या मन्त्रोद्धारपूजादिकथनं ।

No. 2198. कपिलसूत्रभाष्यम् । Substance, country-made paper, 15 × 6 inches. Folia, 55. Lines, 9 on a page. Extent, 1,336 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rāpāghāṭa, Zillá, Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhya. Appearance, new. Generally correct.

Kapila-sūtra-bhāshya. A commentary on the Sāñkhya aphorisms of Kapila. By Sāñkhyāchārya. According to the commentator, a Brāhman of the name of Āsuri, oppressed by threefold pain, sought the help of Kapila, and obtained the work which includes only 22 aphorisms in one chapter. This story would make the text to be the archetype of the current Sāñkhya Sūtra which includes 526 aphorisms divided into six chapters. Other commentators are of the same opinion, and Colebrooke, adverting to one, says, "If the authority of the scholiast of Kapila may be trusted, the *Tattvasamāsa* is the proper text of the *Sāñkhya*; and its doctrine is more fully, but separately set forth, by the two ampler treatises," the *Sāñkhya-sūtra* and the *Yoga-sūtra*. (Essays, p. 244. Mr. Hall, however, demurs to this, and takes the *Tattvasamāsa* to be an abridgement of the larger work, (*Contributions*, p. 2). The *Tattvasamāsa* is the same with the *Kapila-sūtra* under notice. Mr. Hall noticed two commentaries, but, they are different from our text.

Beginning. अथासुरिर्नाम कश्चिद्ब्राह्मणस्त्रिविधेन दुःखेनाभिभूयमानस्तत्कारणं
सांख्ययोगाभिपन्नं ज्ञात्वा देव मुच्यते सर्वपापैरिति अष्टिं प्रसूतं कपिले यस्मिन्ने ज्ञानैर्विभक्तिं जा-
यमानञ्च पश्येदिति च तदवगमवशम् परमर्षिपञ्चमभगवत्कपिलमुपसन्नः शरणं तदपनोदकं तद-
पनोदकतत्त्वजिज्ञासुः सञ्ज्ञोवाच भगवन् शिष्ययोग्यतां हितकथयन् सांख्यतत्त्वमाकाशनाकविदेकं
द्वाविंशतिस्तुत्रैकाध्यायं चतुष्पादं तद्वाचाख्यासि तस्यादिममेतत् सूत्रं—अष्टौ प्रकृतय इति ।
नन्वस्य सौकर्याद्दृष्टीपायानां कृते बहुदुःखसाध्यविवेकख्यात्येति चेन्न सव्यभिचारित्वान्-
इत्यादि ।

End. जिज्ञासवे शिष्याथासुरये ज्ञानार्थमनेभ्योऽपि इत्यतः स्यादित्युत्तर्गनिर्देशः
कृत इति । इति सांख्यभाष्ये चतुर्थः पादः ।

Colophon. इति श्रीसांख्यशास्त्रार्थलतकपिलसूत्रभाष्ये प्रथमाध्यायः । समाप्तोऽयं सख्य-
सांख्यभाष्यः ।

विषयः । तत्त्वसमाप्तायाख्याकपिलसांख्यसूत्रस्य व्याख्यानं ।

No. 2199. गुप्तवती । Substance, foolscap paper, 16 × 3½ inches. Folia, 143. Lines, 7 on a page. Extent, 3,055 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rápágháṭa, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhyaýa. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Guptavatí. A commentary on the Chaṇḍi section of the Márkaṇḍeya Puráṇa. By Bháskara-ráya Bháratí Dikshita, son of Gam-bhíra-ráya Bháratí Dikshita. There are a number of mantras, charms, amulets, &c. appended to the work.

Beginning. श्रीरामं प्रति पुष्कराभिधमन्त्रायक्षेत्रे वेदव्यवस्थानावसरे विशिष्य कथितं
श्रीविष्णुधर्मोत्तरे । दुर्गां धेनुमुपकथामि सुदुष्कामित्युत्तं शङ्कराचार्यशिष्यचतुष्टयेन सचितं
वन्दे गुरुणां गुरुं ॥

विधिविष्णुप्रमुखामरोदयस्थितिनाशेष शिवोऽप्यनीश्वरः ।

जगद् + + + वलयं क्रमः चण्डमुद्गानकपुष्पभञ्जिका ॥

कवचांगले च कीलकमादौ मध्ये चोदशाध्यायी ।

अन्ते प्राधानिकवैकृतिके मूर्तिचयं रक्षस्यानां ॥

इति मार्कण्डेयपुराणाध्यायेषूनविंशतौ मुद्रान् ।

अथान् प्रकटीकुर्वते भास्कररायोऽग्नित् कतिचित् ॥

End. तेज इति । १८ । २० । २१ । २२ । रक्षस्यवयस्यापि अध्ययनं विधत्ते
व्याख्यानमिति । अवहितः अर्धावधानसहित इति सर्वं शिवं ।

इति गुप्तवत्यां मूर्तिरक्षस्यव्याख्या नाम षोडशोऽध्यायः । १६

Colophon. इति श्रीमत्पद्माक्षप्रमाणपारावारपारीकधुरीणसर्वतन्त्रसूत्रतन्त्रश्रीमद्गङ्गी-
रारायभारतीदीक्षितामजभास्कररायभारतीदीक्षितविरचिता गुप्तवतीप्रमाख्या सप्तमतीत्याख्या
समाप्ता ।

विषयः । कवचांगलाकीलकव्याख्यानपुरःसरं सप्तमतीतिप्रणितस्य देवीमाहात्म्यस्य व्या-
ख्यानमन्ते च मूर्तिरक्षरक्षस्यार्थकीर्तनं ।

No. 2200. वेदान्तचिन्तामणिः । Substance, aguru-bark, paper, 18 × 4 inches. Folia, 183. Lines, 10 on a page. Extent, 7,260 ślokas. Character,

Bengali. Date. ? Place of deposit, Uṛá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Bábu Annadāprasáda Mukhopādhyāya. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Vedānta-chintāmaṇi. A dissertation on the Vedānta doctrine as expounded by Sañkara Āchārya and refutation of adverse comments thereon. The work is written in the form of a comment on the first four aphorisms of the Vedānta-sūtra. By S'uddha Bhikshu, disciple of Viś'ves'vara. Hall's Contributions, p. 97.

Beginning. ॐ नमः श्रीनीलमैलमिरोदणये रघुनाथाय ।

श्रीरामविश्वेश्वरपादपद्मं संसारसत्पापहरं प्रणम्य ॥

भाषादितत्त्वं सुविचार्यं शुद्धोवेदान्तचिन्तामणिमातनोति ॥

नमस्तस्मै विचाराय ब्रह्मानन्दफला + पि ।

अनाथाय + ते वेदा विधिना किङ्करीकृताः ॥

अथ कश्चिदधीतसाहस्रशः इह जन्मनि जन्मान्तरे वा ज्ञानार्थानुष्ठितनित्यादिकर्मणा शुद्धमलः साधनचतुष्टयवान् मोक्षोपायं वेदेऽन्विष्य इदमापातमोजानाति आत्मनस्तु कामाय सर्वं प्रियं भवतीत्यात्मशेषत्वेन सर्वस्य प्रियलोकोः सर्वतोविरक्तोऽधिकारी आत्मनि स्वयमेव दृष्टं श्रुते विज्ञाते इदं सर्वं विज्ञातमित्युपक्रम्य तावदरे खल्वस्तत्त्वमित्युपसंहरादात्मज्ञानं मोक्षोपायः ज्ञानस्य च विषयत्वादात्मा वा खरे द्रष्टव्य इत्यात्मज्ञानं अनुद्य तच्चेतुः श्रोतव्योक्तमन्योन्यनिदिध्यासितव्य इत्यनेन मनननिदिध्यासनाभ्यां फलोपकार्यज्ञाभ्यां अवशमहि विधीयत इति । इत्यादि ।

End.

भाष्यटीकाविवरणतत्प्रकाशार्थसङ्ग्रहः ।

वेदान्तचिन्ता + + + छतस्थाने विशुद्धये ॥

वर्गवर्णकसंयुक्तचतुःसूत्रीसमाश्रितः ।

वेदान्तचिन्तामणिना प्रीयान् श्रीरघुनन्दनः ॥

उपक्रममादिभिर्लिङ्गैर्वेदान्ता + तनिष्ठितं ।

तं वन्दे श्रीरघूदारावर्ण्यं गुरुरूपिणं ॥

इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीविश्वेश्वरभगवत्पूज्यपादपादपङ्कजभट्टश्रीशुद्धभित्तुसंश्रु-
हीतोवेदान्तचिन्तामणिः सम्पूर्णः ।

विषयः । आङ्करमतसम्बन्धविश्वमतज्ञातशङ्कनपूर्वकं ब्रह्मस्वरूपमाध्यायप्रथमपादी-
यचतुःसूत्रीकाव्याख्यानं ।

No. 2201. प्रकृतितन्त्रम् । Substance, country-made yellow paper, 14 x 6 inches. Folia, 18. Lines, 8 on a page. Extent, 306 ślokas. Character,

Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránpágháta, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhyaýa. Appearance, new. Verse. Correct.

S'aktitantra. A Tantra of the S'ákta class, treating of the adoration of S'ákti in various forms. The codex is incomplete, containing only five chapters.

Beginning. कैलासशिखरे रभ्ये निकुञ्जकुसुमान्विते ।
रत्नसिंहासने देवी मुदिता शिवसन्निधौ ॥
नानारसकथा रम्या कचतुलौ परस्परं ।
देवी पप्रच्छ भो नाथ ब्रह्माण्डं केन वा ज्ञतं ॥
केन वा पात्स्ये सम्यक् केन वा श्रियते च तत् ।
किं वा तद्ब्रह्मणोर्कर्म किं कर्म किञ्च साधनं ।
तत्सर्वं ज्ञातुमिच्छामि त्वपया वद शङ्कर । इत्यादि ॥

End. चतुरस्रे मन्त्रेशानि लोकपालान् समर्चयेत् ।
तद्ब्रह्मैव यच्चाद्यान् पूजयेद्भाग्यहेतवे ॥
ततोयथाशक्ति जप्त्वा पूर्व्वैश्च समाचरेत् ।

Colophon. इति शक्तितन्त्रे पञ्चमः पटलः ।

विषयः । १मे पटले,—सहाकार्येण जगदुत्पत्तिकथनं । परापश्यतीमन्त्रमन्त्रेश्वरीशक्ति-
निरूपणं । दुर्गादिनामसाहाय्यकीर्तनं । चित्रज्ञेः शतनामकीर्तनं ।

२ये पटले,—चित्रशक्तिभेदकथनमुखेन दुर्गामन्त्रनिरूपणं । षडङ्गन्यासादिकथनं । पुरश्चरण-
विधिकथनं । पूजाद्रव्यादिकथनं । बलिदानयोग्यपशुपक्ष्यादिकथनं । ध्यानयन्त्रादिकथनं ।
नवशक्तिपूजादिविधिः । भुवनेश्वर्यादिशक्तिकथनञ्च ।

३ये पटले—भुवनेश्वरीमन्त्रध्यानादिकथनं । विदुषामन्त्रध्यानादिकथनं । शूलिनीमन्त्रधा-
नादिकथनं । वज्रप्रसारिणीमन्त्रध्यानादिकथनं । नित्यामन्त्रध्यानादिकथनं । सच्चिदमर्दिनीमन्त्र-
ध्यानादिकथनं । शक्तिगायत्रीमन्त्रध्यानादिकथनञ्च ।

४थे पटले,—विपुरामन्त्रध्यानादिकथनं । तत्र पुरश्चरणविधिकथनं । विपुरायन्त्रनिर्घोष-
द्रव्यनिरूपणं । दम्बसुष्ठुतिपन्नादौ प्रायश्चित्तादिविधानं । श्रीचक्रदर्शनादिफलकीर्तनं । विपुत्र-
विधानकथनञ्च ।

५मे पटले,—पश्यतीशक्तिमणनाकथनं । तारामन्त्रोद्धारध्यानादिकथनं । हिममल्लामन्त्रधा-
नादिकथनं । धूम्रावतीमन्त्रध्यानादिकथनं । उच्चाटनादिविधिकथनं । विशालाक्षीमन्त्रध्यानादि-
कथनं । गौरीमन्त्रोद्धारादिकथनञ्च ।

No. 2202. तन्त्रदीपिका । Substance, country-made paper, 18 × 3½ inches. Folia, 255. Lines, 9 on a page. Extent, 11,715 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Utlá, Post Ránpágháta, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhyaýa. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Tantra-dípiká. A digest of the various forms of worship of Śákta divinities inculcated in Tantras. By Gopála Bhaṭṭa.

Beginning. नित्यां प्रणम्य चिद्रूपं नित्यानन्दश्च निर्गुणं ।

अखण्डं परमनन्दं गुह्यं ब्रह्मसयं तथा ॥

विलोक्यागमशास्त्राणि विविधान् सङ्कुहानपि ।

वृत्तिस्मृत्यविरोधानि ज्ञानस्य कारणानि च ॥

आगमवागीशपौत्रेण हरिनाथस्य स्तनुना ।

शीरोपास्तेन विज्ञेन कृतेयं तन्त्रदीपिका ॥

दीक्षादिलक्ष्यैव मन्त्रयन्त्रादिनिर्णयं ।

तन्त्रोक्तिन् सम्यक्वक्ष्यामि विदुषां प्रीतिहेतवे ॥

अथ का दीक्षा दिव्यप्रबोधेदयदुरितक्षयाय स्यात्—इत्यादि ।

End.

अष्टाचरी महाविद्या सर्वकामफलप्रदा ।

अस्याः पूजादिकं सर्वं पूर्ववच्च समाचरेत् ॥

Colophon. इति कात्यायनीकल्पः ।

विषयः । दीक्षास्वरूपकथनं । दीक्षायाः आचम्यकृतानिरूपणं । सद्गुरुलक्षणादिकथनं । शिष्यलक्षणतद्गतिप्रकरणं । महाविद्यादिलक्ष्यकथनं । शिवमन्त्रादिलक्ष्यकथनं । दीक्षाकालादिकथनं । अथ मन्त्रचक्रादिकथनम् । दीक्षा-महादीक्षा-उपदेशभेदकथनं । पञ्चायतनी-दीक्षाविधिः । सर्वसाधारणनित्यपूजाविधिः । आस्तिककृत्यनिरूपणं । तत्र तन्त्रोक्तविधानेन प्रातः-कृत्यस्नानतर्पणादीनां विस्तरतोविधानकीर्तनं । पूजाविशेषे आसननियमकथनं । विशेषेण भूत-श्राद्धनिरूपणं । प्राणायामनिरूपणम् । सामान्यतोविहितविहितपुण्याणि । पूजाधिकरणनिरूपणं । नैमित्तिककाम्याद्यर्थनविधिनिरूपणं । परमयोगिनां मोक्षपूजाविधिकथनं । जपादिविधिकथनं । अक्षःपूजाविधिः । नवविधकुण्डनिरूपणं । कुण्डानां विशेषफलकथनं । काम्यहोमार्थे कुण्डनिरूपणं । होमविधिकथनं । जपमालानिरूपणादिकं । पञ्चकनिमित्तपुरस्करणविधिकथनं । मुन्त्राणां विविधसंस्कारविधिः । सर्वतोभद्रमण्डलादिकथनं । पञ्चाक्षमण्डलादिविधिः । मन्त्रसङ्केतकमन्त्रनिरूपणादिकं । गणेशादिपूजनविधिकथनं । तन्त्रान्त्रादिकथनं । एवं सौरादिमन्त्रनिरूपणं । शिवमन्त्रादिकथनं । गणेशादिमन्त्रेषु प्रत्येकं पुरस्करणविधिकथनं । वास्तुदेवादिमन्त्रनिरूपणं । एवं राम-

सुसिद्धलक्षणादिमन्त्रनिरूपणं । चरित्रराक्षकमन्त्रकथनं । ज्योतीषादिमन्त्रकथनं । सद्यमर्हिन्या-
दिमन्त्रनिरूपणं । जयदुर्गादिमन्त्रकथनं । एवं नवदुर्गाकात्यायन्यादिमन्त्रकथनं । प्रत्येकं परच-
रणकथनञ्च । विसृष्टेण कालिकासन्त्रनिरूपणसत्प्रयोगादिकीर्तनं । गुह्यकालीविद्यादिनिरूपणं ।
सहाकालीमन्त्रादिकथनं । ताराविद्यादिविधिकथनं । श्वसाधनादिविधिकथनं । परमयोगिनां
वीरसाधनविधिकथनं । श्रीचक्रादिनामै प्रायश्चित्तकथनं । त. रिणीकात्यायन्यादिकथनञ्च ।

No. 2203. मानसोल्लासः । Substance, paper, 11 × 4 inches. Folia,
331. Lines, 9 on a page. Extent, 5,898 ślokas. Character, Nāgara. Date,
? Appearance, old. Place of deposit, Bhāgalpur, Nityānanda Mīśra,
Paṇḍit of Zillā School. Verse. Incorrect.

Mānasollāsa. This is a different recension of the work noticed
under No. 1215, (*cf.* 111, p. 182). It is deficient in the chapters on
architecture, and conforms more closely to the main object, that of
supplying a miscellaneous collection of rules and instructions regarding
duties of kings, selection of officers, characteristics of different orders,
classes and professions; duties, (mostly Smṛiti rules), prohibitions, food,
dress, ornament, arms, grammar, games, erotics and a variety of other
topics regarding which kings should have a general knowledge. By
Bhūlokamalla Somes'vara, of the Chālukya dynasty. I notice it here to
supply the full table of contents as given in the introduction to the
work.

Beginning ऋभीष्टफलदं सिद्धिसिद्धमन्त्रगणेश्वरं ।

कर्णतालानिलोज्ज्वलविभ्रतूललवद्भुमः ॥

लावकस्य तितिरस्य सद्यस्य विनोदनम् ।

पारावतविनोदे च विनोदः सारमेयजः ॥

छेनमीनस्तृणाश्च विनोदे गतिवाद्ययोः ।

स्त्यस्य च कथायाश्च विनोदश्च चमत्कृतेः ॥

प्रमदाया विनोदानामिति रीरिताः ।

अथ सौख्यप्रदा क्रीडा विभ्रतिः कथ्यते क्रमात् ॥

पर्वते प्रमदाद्याने प्रेषायां जलसेवने ।

क्रीडा तु मादले देमे बालुकायां भ्रमिन्निधि ॥

सस्यवेनेषु वा गोष्ठ्यां प्रचिलाकथनेष्वपि ।

चतुरङ्गाद्यैः क्रीडा वराटकफलीन्द्रयैः ॥
 फंजिकायां तमिषे च क्रीडाचारणचतरे ।
 प्रसङ्गक्रीडा रतिक्रीडा क्रीडानां विंशतिः श्रवक् ॥
 अथ्यायगतकं लेवं पञ्चप्रकरणानि च ।
 इति संक्षेपतः प्रोक्तं सानघोषाभयवीजकम् ॥
 विस्तृतं शतशाखाभिवर्धे छत्त्रं द्रुमोपमम् ।
 अथादौ कथ्यते राज्यप्राप्तिकारणविंशतिः ॥
 स्थिरराज्यस्य भूमर्तुदपभोगाच्च विंशतिः ।
 प्रभेदजनकासद्विदोदा अपि विंशतिः ॥
 सुखोपपादिका क्रीडा विंशतिः परिकीर्त्यते ।
 अनुक्रमणिकां तच्च वक्ष्मि संक्षेपतः पुरः ॥
 असत्यवर्जनं कार्यं परद्रोहस्य वर्जनम् ।
 वर्जनस्याप्यगम्यानामभक्ष्यस्य च वर्जनम् ॥
 दानं मनोहरं वाक्यं मिष्टापूर्तप्रवर्जनम् ।
 अथेपदेवताभक्तिर्गोपु विप्रेषु तर्पणम् ॥
 पिण्डाणां तर्पणं कार्यमतिधैर्यैव भोजनम् ।
 शुश्रूषणं गुरुणः च तपस्वीर्येषु मज्जनम् ॥
 दीनानाथेषु बन्धुलं भृत्यानामपि पोषणम् ।
 शरणागतैश्च च राज्यलाभाय विंशतिः ॥
 अथ प्राप्तस्य राज्यस्य स्वैर्यकारणविंशतिः ।
 सप्ताङ्गानि तथा तिस्रः शक्तयः षड्गुणा अपि ॥
 उपपन्ना अपि चत्वार इति विंशतिरीरिताः ।
 अथ राज्योपभोगस्य विंशतिः कथ्यते तस्मात् ॥
 मृच्चमज्जनयस्यापि पादुकायुगलस्य च ।
 ताम्बूलस्य विलेपस्य भोगं चामरमाद्ययोः ॥
 शृण्वासनयोर्भोगश्चामरस्थानयोरपि ।
 पुष्पाणामुपभोगाच्च भोजनस्य जलस्य च ॥
 पादाम्बुजस्य पानानां कचाणां शयनस्य च ।
 घूपस्य धोषिताद्येति भोगानां विंशतिः श्रवक् ॥
 विंशतिः कथिता भोगा विनोदानामनोऽधुना ।
 वक्ष्ये शस्त्रस्य शास्त्रस्य विनोदान् राजवाजिनो ॥

End.

अङ्गमस्त्रिनेदस्तु निनेदस्तु चचुदुजः ।
 शब्दानां लक्षणं ज्ञानं तथा स्त्रीजातिनिश्चयः ।
 कामधेनुरिदं शास्त्रं मानसोक्तासंज्ञितं ॥
 नास्त्यनेन सुप्तं शास्त्रं सर्ववस्तुकाशने ।
 ब्राह्मणेनमते ज्ञानं चक्षियेरात्ममाप्नुयात् ॥
 वैश्याविभक्त्यर्थं शुद्धोदृष्टिं प्रपूजितः ॥ ६९ ॥

Colophon. इति श्रीमहाराजाधिराजसत्यश्रेय्यकुलतिलकचालुकाभरणश्रीमद्भूलाकमल-
 श्रीसोमेश्वरदेवविरचिते अभिलुचितचिन्तामणौ मानसोक्तासे सुखोपपादकनीडाकथने पञ्चम-
 प्रकरणं समाप्तम् ।

No. 2204. मनोरमा । Substance, aguru bark, 21 × 4½ inches. Folia, 159. Lines, 11 on a page. Extent, 7,821 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1649. Place of deposit, Uḷá, Post Ránpágháta, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhyaýa. Appearance, fresh. Prose. Corrupt.

Manoramá. A commentary on the Tantrarāja, a digest of the Tántric doctrine of Kádimata, compiled by Nrisiṅha, a king of the Dekkan, after instructions received by him from one Kaṇṭhes'a Dijavara, a Guru of the king of Kás'mír, when he was on his travels in the south. It seems from some corrupt verses in the introduction that a commentary was written on the first twenty-two chapters of the work by one Subhagánandanátha, and on the next fourteen by his pupil Prakas'á-nanda Deśika, and a revised version of that was written by Sundaravara, who styles himself *Kṣamābhṛit* or king. The extent of the commentary is reckoned at 1,195 verses. The codex is obviously incomplete, though described as complete in the colophon.

Beginning. ॐ नमोऽग्रेणाय । आद्यस्तोकेन प्रथमवाक्यार्थमभिविनायककृतिः क्रियते ।
 तत्र चनाद्यन्तः कालस्याद्यन्तरहितत्वादपराधीनः । इतरप्रेरणाविधुरः । स्वाधीनभुवनवयः स्वा-
 यमज्ञात्वाज्ञानशेषात्प्रभुवनवयोजयति विश्वोत्पद्येभवतीत्यर्थः ।—इत्यादि ।

End. श्रीमत्कादिमते तन्त्रे व्याख्यानं पन्थसंख्या ।
 सप्तखाणां द्वादशकं नूनं पञ्चाशतेरितं ॥
 काशीरराजस्य गुरुः श्रीकण्ठेशोद्विजेश्वरः ।
 दक्षिणपथपण्डोषपरिणामादयोदधिः ॥

कदाचिदागतोद्भुतं राममेतुं सलीलया ।
 तेनैवानुगृहीतोऽभूत्तथैवार्थं खमिंद्राट् ॥
 तन्त्राण्यधीतवांस्तस्माद्विद्वानां तेषु निर्दिष्टा ।
 व्याख्या मनोरमाभिख्या तेन कादिभूतस्य तु ॥
 सुभगानन्दनाथेन हविर्गपटलावधि ।
 तदाज्ञयावशिष्टानां पटलानां विनिर्गमे ॥
 चतुर्दशानां तन्त्रिण्यः प्रकाशानन्ददेशिकः ।
 तां सुन्दरवरच्छास्त्रव्याख्यां प्राक्सम्प्रदायतः ॥
 समाप्ता चेयं तन्त्रराजव्याख्या मनोरमाख्या ।

Colophon. शुभमस्तु । शकाब्दः १६४६ ।

विषयः । तन्त्रराजाभिधानतन्त्रसङ्ग्रहस्य व्याख्यानम् ।

No. 2205. वासिष्ठचन्द्रिका, वा वासिष्ठपददीपः । Substance, country-made yellow paper, 15 × 4½ inches. Folia, 94. Lines, 12 on a page. Extent, 4,207 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rárágháta, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhyaíya. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Vásishṭha-chandriká ALIAS Vášishṭha-pada-dípa. A commentary on the philosophical portion of the Yogavás'ishṭha Rámáyana. By Advayárapya.

Beginning. अविद्यकल्पतद्देतं नरसिंहाभिधं महः ।

वेदान्तवेद्यं वन्देहं परमानन्दविषयं ॥

सर्वमूलमसुखप्रसादतोऽजीवजातमन्ति श्रुतिर्जगौ ।

तस्य वेदविदितस्य वक्ष्यते किं महत्त्वमखिलात्मनोऽमराः ॥

मतमवपरिपन्विदीनदानैकलीले

मुनिवरनिकुरब्धेः पूज्यमानाङ्गियुष्मत् ।

विधुतसकलदोषं सद्यः (?) विज्ञातमूर्तिं

श्रुतिश्रुतश्रुतसारादायथे विद्यनाथं ॥

योद्दहलीसधिमतः शिवराजधान्यां

वाङ्मानरैर्विरचितापचितीत्येव ।

दृष्टैव वारयति विप्लवतानि सोऽद्या-
दस्मान् समस्तपुरवन्दितपदपङ्कः ॥

— — — — — ।
श्रीमद्गुह्यशेषान् वचःसङ्कल्पिताद्येदान् ।
प्रणम्य मूर्ध्नावहितः कुर्वे वासिष्ठचन्द्रिकां ॥
वासिष्ठान्नि तृतीर्यामि हनूमानिव स्त्रीलया ।
रामपादाब्जभक्त्या च चन्तुमर्हन्ति सूरयः ॥

अथ सत्यज्ञानान्दाद्वितीयः परमाद्या भगवद्भारायणः कल्पादौ चेवाणि तपःप्रधानजीवांस
चित्प्रधानेभगवान् ज्ञानकर्मानुसारेण ससर्जं तदाचेत्तमाचार्यः—इत्यादि ।

End.

अद्वयारण्यनिर्माणे वासिष्ठपददीपके ।
संसारगरनिर्वाणे निर्वाणप्रक्रियाभ्यगात् ॥

— — — — — ।
यस्मिन् बोधनिष्ठौ निधाय भगवान् विद्याप्रचारोद्यमं
ब्रह्मणा रमणः प्रियासहचरः स्वेन च चारात्पु ।
दत्त्वा नामानिर्जनोपलभ्यते विद्याधिकारोचितं
प्रायस्तं परमं गुह्यं भुवि महादेवावधमं सन्धेयं ॥

— — — — — ।
स जयति कवितासुधानिधानं
द्विजकभूपतिरयिमोऽभिनन्दः ।
अतिविपुलवात्तसमासमासं
प्रजद्वज्जनोपलभ्यते उद्धार ॥
निन्दप्रिदं वेदनिविष्टमिष्टं
प्रलम्बमुक्तासपदं हि शार्ङ्ग ।
चित्तं पवित्रं सङ्कुलप्रकाशं
गच्छन् प्रशंसं च पुमर्थमाक स्यात् ॥

श्रीमत्पद्मस्य कपतने नरहरिचौकीश्वरेन्द्राश्रज-
श्रीमत्पद्मस्य माकस्य विनयाद्वादिष्ठरामाद्यने ।
प्रारब्धः पददीपकः खलु सदा स्मिन् सहकारिणे
साराथः परिगृह्यते छतिवरैः— — — — — ॥

Colophon. इति अद्वयारण्यटीका समाप्ता ।

विषयः । योगवासिष्ठस्य उत्पत्तिप्रकरणादारभ्य निर्वाणप्रकरणान्तं व्याख्यानं ।

No. 2206. महिमप्रकाशिका । Substance, country-made paper, 14 × 8 inches. Folia, 26. Lines, 6 on a page. Extent, 498 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uṭā, Post Rāpāghāṭa, Zillā Nadiyā, Bābu Annadāprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Mahima-prakāśikā. A commentary on the Mahimnastotra—a hymn in praise of Ś'iva. By Govindarāma Siddhāntavāgīś'a Bhaṭṭāchārya, son of Rāmadeva.

Beginning. यः कर्त्ता सचराचरस्य जगतोऽप्यायन्ति यं योगिना-

येनेद् क्रियतेऽवता (?) श्रुतिगणा यस्मै न वक्तुं क्षमाः ।

यस्माद्भय उदेति सर्वमखिलं यस्मिन् पुनर्लोयते

यस्मान्न न विदुर्मनीन्द्रनिचयस्तस्मै नमः शश्ववे ॥

योगातेरामदेवाद्बुधगणहृदा + + कारोऽकीर्त्त-

विद्यादानादिजन्मामितविषदयस्तर्कवागीशस्य नोः ।

सोऽयं गोविन्दरामः समतनुत महिम्नः सुतेष्टमितां

विदुस्तुष्टैरियं + + + छपया त्यक्तमात्युल्लेखैः ।

मया कृतेयं महिमप्रकाशिका

सोवार्थसन्देहप्रमूहनाशिका ।

कामाक्ष्यनागबुद्धिमनोविल्लाशिनी

भूयात्प्राष्टदुबुधचित्तवाशिनी ॥

पुरा किल काष्ठां पुष्पदन्तनामा गन्धर्वराजोरजन्वां प्रतिनियतमेव राजोऽक्षने पुष्पाक्षप
हरति उद्यानरविणक्षु प्रातःकुसुमान्धनवाप्य विस्मिताः बभूवुः । — — — — —
स्त्रोतुमारभते स्म महिम्न इत्यादि ।

End.

स्त्रोत्रं पुष्परदेन निर्ममितसमूदेतन्महेशप्रियं

भक्त्या तत्पदपञ्चतन्दनभवत् + + + मुष्माक्षना ।

पादाब्जं परिवन्द्य शङ्करविभोगोविन्दरामद्विजेः—

टीकां तस्य विनिर्माते द्विविशिष्टा + + नुसंख्ये शकं ॥

यदज्ञानात् प्रमादाद्वा बभूव खल्लितं सम ।

तत् क्षन्तयं क्षमाचारैरवश्यं दूरदर्शिनैः ॥

Colophon. इति गोविन्दरामसिद्धान्तवागीशभट्टाचार्यकृता महिमप्रकाशिका महिम्नः-

स्त्रोवटीका समाप्ता ॥

विषयः । पुष्पदन्तकृतशिवमहिम्नः स्त्रोवस्य व्याख्यानं ।

No. 2207. नलचरितटीका (पूर्वभागः) । Substance, country-made yellow paper, 13 × 4 inches. Folia, 125. Lines, 10 on a page. Extent, 4,824 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulā, Post Rāpāghāṭa, Zillā Nadiyā, Bābu Annadāprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Nalacharita-ṭikā. A commentary on the *Naishadhu-charita*. By Bhavadatta, son of Devadatta, grandson of Sanayās'arma S'armā, of the Sāṇḍilya gotra.

Beginning. नमामि वाचमधिदेवतां तां

त्रिलोकलोकैकनिकेतनस्थां ।

प्रसादमासाद्य यदीयमेव

वागीश्वरस्यापि कविन्नशक्तिः ॥

अस्यैव सम्प्रति महाकविभिः प्रणीता

नामार्थबोधमधुरा विवर्तितस्वनैका ।

तेषां तद्वत् तुलना न तथा समेषा

खद्योत + + + + + यथेन्द्रकान्तिः ॥

वक्तुं सुधीरपि गुरुननुपास्य यस्य

शक्नोति किञ्चिदपि नैव रहस्यमस्य ।

काव्येषु + + विवर्तौ कविपण्डितस्य

हामास्य किं तु + + प्रति बालकस्य ॥

तथापि वाङ्मना + + + + सुचै-

रेत्य प्रवृत्तौऽपि विधातुमेतां ।

टीकावबोधादिधुराऽपि काव्ये

बालस्य किं छत्यविधौ विचारः ॥

निर्णीयेत्यादि । स नलोनानाम राजा आसीत् । इत्यादि ।

End.

परमात्मानं लब्धीकृत्य त्यजन्ती सती तत्परिभूय तिष्ठतीत्यर्थः । यतोवाचो-
निवर्तन्ते अथाप्य मनसा सद्य—इति श्रुतेः । एकमेवाद्वितीयं ब्रह्मेत्यादिश्रुतिः । नित्यं विज्ञानं
ब्रह्मेत्यादिना'च । श्रीरुद्रं पूर्वोद्देश्याख्यातमेव । शृङ्गार एव अस्यतं, तस्य शीतगुणान्द्रः यथा सुधा-
शयकथा शृङ्गाराशयोऽसाविति । गोक्षिरोरुपपञ्चनस्येति ऋक्षत्वं । इह सर्गं देवतावर्णनमुद्दिश्य
हीनान्तरमुपकीर्तनं “शोभ्य” भूमेः स्वर्गरूपत्वात्कृतं । अम्बुदीपे + + वर्णनं यत्कृतं तत्पर-
चतुष्टयस्य विष्णोः शिवस्य च + + + वसतिमज्जात् देवभूमिलमेवेत्युदाहः ॥

जातः शास्त्रिस्तयोऽथे विमलतरङ्गादादिदेवादिकर्णा-
 मिश्रोवाचस्तिस्रस्तुप्रगुणतनयतां प्रापदप्राप्तेदोषः ।
 धर्मादित्यस्ततोभूजगति सुविदितोवारचैत्यस्य नाम्ना
 मीमांसाविधवेधाः सम + + + महाकुलकडारमलः ॥
 अजायत जगदरोधर + जलतुल्यस्ततो—
 दिवाकर इति युतः प्रथितधर्माकर्मा ततः ।
 अभूज्जगद्वानिधिः स नयश्चर्मश्चर्मो सुतः
 श्रिया परमया युतेजयति देवदत्तस्ततः ॥
 तत्पूजोर्भवदत्त इत्यभिधया ज्ञातात्मनः श्रीमतः
 टीकायां निषधाधिराजचरिते यस्यामितैकादशः ।
 सर्गः स्वर्गनिकेतकीर्तनलसद्गनाभ्यगादुज्ज्वलः
 सेयं सारसरस्वती वितनतां नित्यं प्रेमाद् सतां ॥

Colophon. इति श्रीभवदत्तस्तौ नलचरितटीकायामेकादशः सर्गः ।

विषयः । श्रीहर्षकृतनैषधचरितस्य एकादशसर्गान्तं व्याख्यानम् ।

No. 2208. नन्दिकेश्वरसंहिता, वा शिवधर्म्मोत्तरं, अथवा नन्दिकेश्वर-
 पुराणम् । Substance, foolscap paper, 12 × 3½ inches. Folia, 130. Lines,
 7 on a page. Extent, 2,314 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place
 of deposit, U14, Post Rānāghāṭa, Zillā Nadiyā, Bābū Annadāprasāda Mukho-
 pādhyāya. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Nandikeśvara-saṅhitā ALIAS Nandikeśvara-purāṇa ALIAS
 Śivadharmottara. The second part of a treatise on the divinity
 and adoration of Śiva, called Śivadharmā, a Śaiva Tantra, in which
 Śiva, as Nandikeśvara or the master of Nandi, expounds Śaiva doctrines
 for the edification of Sanatkumāra and his followers.

CONTENTS: I. Praise of Śivadharmā. Virtues of Śiva's liṅgam.
 Liṅgams of crystal and other materials appropriate for Indra and other
 gods. Sin of not worshipping Śiva. Merit of worshipping liṅgams.

II—V. Duties of worshippers of Śiva. Merit of erecting tem-
 ples for Śiva. Sweeping, cleaning, and besmearing cowdung in Śiva's
 temples. Bathing of liṅgams. Offerings of aromatics and edibles to
 ditto. Appropriate flowers for ditto. Characteristics of Bel leaves.
 Rules for songs and music before liṅgams.

VI—VIII. Hymn to S'iva (Rudragítá)—S'ánti or benedictions. Worship of S'iva on particular lunations and months. All sacred pools reside in liṅgams. Merit of singing and music before liṅgams. Praise of cows. The divinities that reside in the different parts of a cow, &c.

IX—XI. The means of obtaining S'aiva emancipation. Special worship of liṅgams. Vow of worshipping S'iva for twelve months together. The fast of Kailása. Rules for gifts of cows. Duties of S'aivas common to all castes and all conditions of men. Rules for putting on the person Rudráksha seeds, ashes, matted hair, &c. Praise of abstinence from slaughter. Praise of truthfulness.

XII—XIV. Faith in S'iva defined. Yoga in reference to S'iva. Rules for gifts. Knowledge defined. Gokarṇa, Bhadrakarṇa and other principal seats of S'iva, (in all eight). Eight kinds of leaves appropriate in the worship of S'iva. Eight secrets of worship. Characteristics of the religion of S'iva. Characteristics of heaven and hell. Jñána Yoga necessary for salvation. Sin defined. Uninterrupted painfulness or pessimism of the world.

XV—XVII. Particular diseases proceeding from particular sins. Description of the human body. Characteristics of ghosts. Punishments in hell. Knowledge concerning S'iva. Mantras of S'iva. Merit of teaching.

XVIII—XXI. Sacrifice by works. Do. by meditation. Do. by knowledge. Merit of gifts to devotees of S'iva. Rules of expiations for followers of S'aiva religion. Merits of Goloka and other heavens. Prevalence of air in animated beings.

Beginning. सर्वकारमद्येष्य जगतः सर्वदा शिवं ।

गोत्राक्षकष्टपाशाश्च शिवं भवतु सर्वदा ॥

शिवमादौ शिवं मध्ये शिवमन्तो च सर्वदा ।

सर्वेषां शिवभक्तानां मनुजानाञ्च तच्छिवं ॥

मेवष्टष्ठे सुखासीनं शिवभक्तिपरायणा ।

नन्दिकेश्वरमागत्य दृष्ट्वा सर्वे समुत्थिताः ॥

नत्वा कृत्वा महादेवं मुनिर्ब्रह्मसुतोत्तमः ।

सनत्कुमारः सुतपाः शब्दति स्म यथाविधि ॥

भगवन् सर्वधर्माणां शिवधर्मो ज्ञानतनं ॥

शेतुं हि स्वयः सर्वे परं धर्मं समागताः । इत्यादि ।

End.

वायुना पूरितोग्च्छेदरस्तव यथेक्षति ।

यमलोकं समुद्रांश्च सप्तद्वीपां वसुधरां ॥

यथेष्टं भ्रमते देवि मनसि ह्यायुना सच ।

तन्मयं सर्वमाध्यातं किं भूयः परिप्रच्छसि ॥

Colophon. इति नन्दिकेश्वरसंहितायां शिवधर्मोत्तरे एकविंशतितमोऽध्यायः ।

विषयः । १—१२ये अध्याये,—नन्दिकेश्वरस्य सनतकुमारेण सच संवादेन शिवधर्मोत्तरेमाहात्म्य-
कीर्तनं । शिवलिङ्गमाहात्म्यकीर्तनं । इन्द्रोपेन्द्रादिवेदेन स्मृतिकादिलिङ्गपूजापरत्वकथनं ।
शिवपूजाया अकरणे प्रत्यवायनिरूपणं । चराचरभेदात् द्विविधलिङ्गकथनं । लिङ्गपूजासाहात्म्य-
कथनञ्च ।

१—४मे अध्याये,—शिवभक्तानां नियमादिकथनं । शिवाल्लयनिर्माणफलकथनं । शिवाल-
ल्लेपनमाहात्म्यकथनमुखेन गोमयादिपक्षविधिकथनं । लिङ्गधूपनविधिकथनं । छतेक्षुरसादि-
द्रव्यैः स्नपने प्रत्येकं फलविशेषकथनं । मन्त्रास्त्रानविधिकथनं । मन्त्रनैवेद्यादिरूपणञ्च । पुष्प-
विवेचनं । विस्वपञ्चलक्षणादिकथनं । सङ्गीतादिकरणविधिः ।

५—८मे अध्याये,—शङ्खगीतकथनं । शान्त्यध्यायकथनं । तिथिनक्षत्रमासविशेषे शिवपूजासा-
हात्म्यकथनं । शिवलिङ्गे समस्ततीर्थावस्थानकथनं । शिवलिङ्गसमीपे श्रव्यगीतादिमाहात्म्यकथनं ।
गोमाहात्म्यकथनं । गोरङ्गविशेषे तीर्थविशेषस्थितिकथनं । गोसावित्रीकथनं ।

९—११ये अध्याये,—शैवमतिप्राप्तापायकीर्तनं । शिवलिङ्गमाहात्म्यकथनं । द्वादशमासीय-
शिवव्रतकथनं । कैलाशव्रतकथनं । गोप्रदानविधिकथनं । सर्ववर्णसर्वोद्यमसाधारणशैवाचारक-
थनं । तत्र शङ्खाक्षतमङ्गजटादिधारणविधिकथनं । अर्चिसामाहात्म्यकीर्तनं । सत्यप्रशंसादिकथनं ।

१२—१४ये अध्याये,—शिवभक्तिनिरूपणं । शैवशैवमाहात्म्यकथनं । दानविधिकथनं ।
ज्ञाननिरूपणं । मोक्षभद्रकर्णाद्यष्टशैवस्थाननिरूपणं । पञ्चाष्टककथनं । गुह्याष्टककथनं । शिव-
धर्मलक्षणादिकथनं । सूर्यनरकलक्षणादिकथनं । मोक्षाय ज्ञानयोगकथनं । पापभेदनिरूपणं ।
संसारस्य दुःखमयत्ववर्णनं ।

१५—१७ अध्याये,—येन येन पापिन यद्यदूपैरिगोजायते तन्निरूपणं । (कर्मविपाक-
कथनं ।) नरदेहनिरूपणं । प्रेत्यभावनिरूपणं । नरकयन्त्रणकथनं । शिवज्ञानकथनं । शिवमन्त्र-
कथनं । विद्यादानफलकीर्तनं ।

१८—२१ अध्याये,—कर्मयज्ञकथनं । ध्यानयज्ञकथनं । ज्ञानयज्ञकथनं । शिवभक्ताय दा-
नमाहात्म्यकथनं । शैवप्रायश्चित्तविधिकथनं । मोक्षोक्तमाहात्म्यादिकथनं । वैष्णवकदेहस्य वाय-
प्राधान्यकथनञ्च ।

No. 2209. न्यायरत्नावली। Substance, aguru bark, 19 × 3 inches. Folia, 106. Lines, 8 on a page. Extent, 4,725 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uṛā, Post Rāpāghāṭa, Zillā Nadiyā, Bābu Annadāprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Nyāyaratnāvalī. A commentary on the *Siddhāntavindu*, of Madhusūdana Sarasvatī, prefaced by a dissertation on the fallacies of the Chārvāka, Bauddha, Jain, Sāñkhya, Nyāya, Vais'eṣhika and other doctrines, observed from a Vedānta standpoint. By Brahmānanda Sarasvatī. Hall's Contributions, p. 109.

Beginning. नमोनवचनश्यामकामकामितदेहिने ।

कमलाकामसौदामकण्टकामुकमेचिने ॥

अद्वैतमिद्वेष्टीकायास्तदीययोश्च संपचात् ।

विचित्ररचना काचिद्ब्रह्मानन्देन रच्यते ॥

शङ्करोक्तिमहाधर्मैर्गुणशामुपदेशतः ।

उद्धृतां प्रकटीकुर्वे न्यायरत्नावलीमिह ॥

तथाद्वितीयस्य प्रकाशनरिति शयानन्दरूपयोजी विब्रह्मस्य रूपयोरैक्यमुक्तानन्दरूपं तद्वच्च ब्रह्मा-
स्मीत्यादिवेदान्तमहावाक्यं द्वितीयविषयकप्रत्यक्षादिसर्वप्रमाणवाचकमतोनाम्भूतं सर्वं मिथ्ये-
त्याद्यर्थविवेचनवचनरोचमानं श्रीमद्वाङ्मयायणशङ्करसुरेश्वराचार्यविरचितमर्थोक्तमर्थ्यादं वेदान्तदर्शनं
दर्शनेषु सर्वेषु दर्शनीयतमं दर्शनीयं—प्रकरणं कर्तव्यतया प्रतिजानीते,—
श्रीशङ्करेत्यादि । श्रीशङ्कराचार्यैः नवावतारस्येति कर्माधारयः । इत्यादि ।

End. लब्धतिष्ठत्योरहःप्रापकोनिबन्धोपन्यः । अथ धन्यो सौष्टवं गुणवत्त्वं बलभद्रस्य
स्वसेवकब्रह्मचारिणः ।

श्रीनारायणतीर्थानां गुरुणाश्वरणाभुजं ।

नमामि बाङ्मनःकायैरनन्यशरणैः सदा ॥

भजे शोपरमानन्दसरस्वत्याः पदाम्भुजं ।

यदेवालम्ब्य संसारसागरोमेऽप्यदीक्षितः ॥

Colophon. इति श्रीब्रह्मानन्दसरस्वतीविरचिता शिद्धान्तविन्दुटीका न्यायरत्नावली
समाप्ता । शुभमस्तु ।

विषयः । मधुसूदनसरस्वतीरचितशिद्धान्तविन्दुनामकवेदान्तप्रकरणस्य चार्वाक-बौद्ध-जैन-
सांख्य-न्याय-वैशेषिकादिमतखण्डनपरस्परं वा ख्युत्तं ।

No. 2210 मुग्धबोधपरिशिष्टम् । Substance, country-made yellow paper, 16 × 8 inches. Folia, 22. Lines, 6 on a page. Extent, 511 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rápnágháṭa, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Mugdhabodha-pariśiṣṭa. An appendix to Vopadeva's Sañs-kṛit grammar named 'Mugdhabodha.' By Nandakis'ora Bhaṭṭáchárya Chakravartí.

Beginning. अथ कारकं विदुमः । तत्र क्रियानिमित्तं कारकमिति वक्ष्यः । तत्र निमित्तपदस्य कारणार्थे विप्राय भूमिं ददाति इत्यत्र सम्प्रदाने चयाग्निः । तस्य न्यागविशेषात्प्रदान-क्रियायाः कारणत्वाभावात् । अनन्याथासिद्धिनियतपूर्ववर्तिन एव कारणपदार्थत्वात् प्रवेश-कार्यकत्वे तु देवदत्तस्य तच्छूलं पचतीत्यत्र सम्बन्धिन्यतियोगिः ।

End. इमन्तः पिमः मुक्तिः स्नादा । प्रेमा प्रेम । स्थायं प्रत्ययान्तानां कश्चित् लिङ्गान्तरमभिधानात् । यथा विलोकी एव चोलाकं मुक्ता एव मौक्तिकं ।

Colophon. इति नन्दकिशोरभट्टाचार्यविरचिते मुग्धबोधपरिशिष्टे तद्धितप्रकरणं समाप्तम् ।

विषयः । मुग्धबोधयाकरणस्य कारकप्रकरणादारभ्य तद्धितप्रकरणपर्यन्तं यावत् वक्तव्य-याकरणप्रक्रियाकथनं । कारकसमाधादीनां लक्षणदिविवेचनं । शक्त्यादिनिकपक्षः ।

No. 2211. आर्यासप्तशती । Substance, country-made yellow paper, 17 × 4 inches. Folia, 45. Lines, 6 on a page. Extent, 1,012 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rápnágháṭa, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhya; another copy at Sántipura, Paṇḍit Kálidása Vidyávágis'a. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Āryá-saptaśatí. Seven hundred stanzas in the Āryá mitre on various subjects, chiefly erotic. By Govardhana Āchárya.

Beginning. पाणिपद्मे पुलकितं पुरैश्च भूतिभूषितं जयति ।
अङ्कुरित इव मनोमूर्धस्मिन् सखावशेषेऽपि ॥
मानस्य संवृणु विषमिदमिति सातङ्कं पितामहेनोक्तः ।
प्रातर्ज्योति सलज्जः कञ्जलमलिनाधरः शङ्कुः ॥ इत्यादि ।

End. उदारनवलमश्रमां सप्तशती शिष्यवेदराभ्यां नः ।
क्षौरिव रविचन्द्राभ्यां प्रकाशिता निम्लोक्त्यः ॥

विरचन् वामनशीलां वामन इव कविपदं लिखः ।

अष्टतार्यासप्तशतीमेतां गोवर्द्धनाचार्यः ॥

Colophon. इति श्रीगोवर्द्धनाचार्यविरचितार्यासप्तशती समाप्ता ।

विषयः । छन्दः रसविषयकवर्णनं ।

No. 2212. शारीरकन्यायनिर्णयः । Substance, country-made paper, 15 × 3½, inches. Folia, 182. Lines, 18 on a page. Extent, 17,308 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Paṇḍit Kálidása Vidyávágis'a. Appearance, decayed. Prose. Correct.

S'árirakanyáya-nirnaya. A gloss on S'añkara's commentary on the Vedánta Sūtra. By Anandajñāna, disciple of S'uddhānanda. Hall's Contributions, p. 89.

Beginning. अथ स्वास्थ्यमपूर्वमर्थविषयैर्घाष्टं पुमर्थास्तदं
लक्ष्यं लक्षणभेदतः युतिगतं निर्दूतमाध्यार्थकं ।
आत्मायान्निविभातश्चिच्चविभवं सर्व्वविबुद्धं परं
शय्यज्ञानमनर्थघाष्टविधुरं ब्रह्म प्रपद्ये सदा ॥
शैलीकं सकलं पुनाति निगमा यं प्राञ्जरेकान्तो-
षात्रं येन जगज्जगन्ति सततं यस्मै नमस्तुज्यते ॥
यस्यादाविरभूदशेषममरा यस्य प्रसादादिहो-
यस्मिन् पर्य्यवसास्वति स्फुरदिदं तस्मै नमोविष्णवे ।

महात्माः स्तुजजातजातमधुरप्रेयोमधुप्राथम्य-
स्वार्थव्यप्रधियः समस्तमदतः सुमैऽपि निर्व्वेदिनः ।
यस्मिन् मुक्तिपथोऽमुमुक्षुमनिभिः संप्राप्तितः संवभौ
तस्मै भाष्यकृते नमोऽस्तु भगवत्पादाभिधां विव्रते ।
यस्यादाः स्तुजचक्षुरीकधियकानिर्व्व्याणसार्गाधिमा
पंक्तिर्मुक्तनिघर्मदुर्मदुरिता वाचयमानानिधेः ।
यस्मिन् नित्यमिदं शमादि समभूद्बोधाङ्कुरोमे यतः
श्रुदानन्दमुनीश्वराय गुरवे तस्मै परस्मै नमः ॥
मातर्नतोऽस्मि भवतीमथशार्थये त्वां
चेतः सरस्वति परास्त्रपरास्त्रमर्थे ।

शारीरके मन्त्रद्वयसंप्रसन्न-

मेकापमङ्गल वचसा सद्यः सम्यग्दर्शे ॥

वडाभक्ती पुरोधाथ विधायागमभावना ।

श्रीमन्शारीरके भाष्ये करिष्ये न्यायनिर्णयं ॥

नित्याध्ययनविधुपादापितवेदान्तवचोभिरापाततः प्रतिपन्नं शास्त्रारम्भोपधिकं अनुबन्धजातं न्यायतोनिर्णेतुं भगवद्वाङ्मयायणः सूचितवान्,—अथातोत्र क्वजिज्ञासेति ।

End. सूत्राभ्यासस्य प्रयोजनमाह,—अनादृतिः शब्दादिति । अध्यायपरिसमाप्तिरेव परि-
+ + यैः + + दृष्टः प्रकृते सूत्रस्यैव अध्यासाच्चतुर्लोकस्य वेदान्तमीमांसाशास्त्रस्य समन्वया-
विरोधसाधनफलानां साकल्येन उक्तत्वाद्भक्त्यानवशेषात् परिसमापनमुचितमिति भावः ।

आख्यानं ख्याततर्कं + + च + यद्यपि + + + तर्कशङ्का

+ + + + + प्रकृतं परमतोऽस्तुतत्त्वं वयसी ।

शुद्धानन्दाङ्गिरस्यकृतिमरनिष्ठतप्रादुर्गाढोक्तिगूढा—

नन्दज्ञानप्रणीता जगति मुदमियं मद्दिशां संविधनां ॥

सन्त्येव वडलानीष्ट आख्यानानि मन्त्राधियां ।

आख्या तद्यापि सौख्येन + + + + समाहृता ॥

Colophon. इति श्रीमन्मन्त्रसंपरिब्राजकाचार्य्यश्रीशुद्धानन्दपूज्यपादशिष्यभगवदान-
न्दज्ञानकृते श्रीमन्शारीरकभाष्यविभागे न्यायनिर्णये चतुर्थोऽध्यायस्य चतुर्थपादः । समाप्तोऽयं
शारीरकन्यायनिर्णयः ।

विषयः । ब्रह्मसूत्रवीथशाङ्करभाष्यस्य आख्यानम् ।

No. 2213. योगिनीतन्त्रं, (द्वितीयभागः ।) Substance, country-made yellow paper, 14 × 6 inches. Folia, 108. Lines, 10 on a page. Extent, 3,510 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránpágháṭa, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhya. A ppearance, new. Prose. Correct.

Yoginí Tantra. An original Tantra of the S'ákta class. The codex contains only the second half of the work, and even that is obviously not complete.

CONTENTS, I. Praise of the Tantra. Forms of Kálí. Characteristics of Gurus. Kálí identified with the Supreme Divinity. Merit of accepting her mantra.

II. Identification of Kálí, Tárá, and Vidyá. Rosaries. Resolution

to adopt S'akta Mantras. Initiation. Worship. Expiation for not worshipping S'akti at stated periods.

III—V. Amulets for curing diseases. Amulets for effecting subjugation &c. Diagrams for insuring success in worldly affairs. The six principal rituals. Bedsteads. Courtyards. A Rite with the root of a Bel tree. Shaving of the hair of the head.

VI—IX. Characteristics of Divya and Bira conditions. Svapnāvati Vidyā, defined. Science of restoring the dead to life. Science of attracting whatever one lists. Origin of Yoginīs. Story of Ghora, a demon.

Beginning. कैलाम शिखराकूटं शङ्करं परमेश्वरं ।

पप्रच्छ गिरिजाकान्तं गौरी तं हृष्यमध्वजं ॥

श्रीदेवुवाच ।

भगवन् सर्वधर्मज्ञ सर्वज्ञानमय प्रभो ।

सूचितं योगिनीतन्त्रं तन्मे वद जगद्गुरो ॥

माहात्म्यं कीर्तितं तस्य पुरा श्रीशैलमन्दिरे । इत्यादि ।

End.

व्रतं परं तु कर्त्तव्यं प्रतिष्ठां पुरतश्चरेत् ।

नित्यव्रते सचेष्टानि द्वितीयव्रतमाचरेत् ॥

इति जानीचि देवेशि व्रतमेतन् व्रतं परं ।

Colophon. इति योगिनीतन्त्रे सर्वतन्त्रोक्तमोक्तमे द्वितीयभागे नवमः पटलः ।

विषयः । १प्रथमे पटले,—योगिनीतन्त्रमाहात्म्यादिकथनं । कालीरूपवर्णनादिकं । गुरुमाहात्म्यतज्जघनादिकथनं । कालिकैव महाब्रह्मविद्येतिनिरूपणं । तन्मन्त्रपट्टणफलादिकथनं ।

२ये पटले,—कालिकाताराविद्ययोरभेदकथनं । मालाविधानकीर्तनं । संकल्पविधिः । दीक्षाविधिकथनं । पूजाजपकालादिनिरूपणं । यथाकाले सन्ध्याया आकरणे दशधामायनीजपकथायश्चिनविधानञ्च ।

३य—५मे पटले,—ज्वरादिनाशनकवचादिकथनं । यश्रीकरणादिमाधनकवचकथनं । रात्र्यस्तन-धुन-ज्ञानलाभसाधनादियन्त्रकथनं । षट्कर्मादिमाधनकथनं । कथं श्रेष्ठसाधनविधिः । विवाहचतुर्विधमाधनविधिः । विल्वमूलसाधनविधिः । मुष्टसाधनविधिकथनञ्च ।

६ठ—८मे पटले,—दिव्यबीरभावादिनिरूपणं । स्रग्भावनीविद्यानिरूपणं । स्तनसञ्जीवनीविद्याकथनं । सर्वार्कण्यविद्यादिकथनं । योगिन्युत्पत्तिविवरणकथनं । तव घोरनामकदेव्योपाख्यानकथनञ्च ।

No. 2214 भगवतीपद्यपुष्पाञ्जलिः । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 5. Lines, 8 on a page. Extent, 82 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Uḷá, Post Rápágháṭa, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhyaýa. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Bhagavatí-padya-pushpáñjali. A hymn in praise of the Deví and her attributes. By Rámakṛishṇa, son of Bhadra Suri Tripáthi, of Karavaipjunapuram.

Beginning. भगवतीभगवत्पदपङ्कजं

धमरभूतसुरासुरसेवितं ।

सुखनमानसहंसपरिष्कृतं

कमलयासलया निवृत्तं भजे ॥

तावुभावपि वन्देहं विज्ञेयगुह्यदेवते ।

नरनारायणेऽस्त्रेको नरमिच्छेन मेऽपरः ॥ (?)

हरिहरगुह्यपद्मे हृद्यपद्मेऽनुरागा-

दधिगतपरभागमद्रिधावादरेण ।

तानुचरि करोमि प्रीतये भक्तिभाजा(?)

भगवति पदपद्मे पद्यपुष्पाञ्जलिं ते ॥ इत्यादि ।

End.

रमयति किलकप + व चितं नराणां

+ परजवर + मद्रासलयाः कवीनां ।

सकल सुकृतगर्भा रम्यपदैकहर्षाः

स्वयनभवनहेतुः प्रीतये विश्रमातुः ॥

Colophon. इति श्रीमद्भगवतीपादारविन्दमकरन्दमानन्दसुधा + ल + + + कर-
मैङ्गनरपुवासिभद्रसुरिविपाठितनुजरासलयाकविना विरचितभगवतीपद्यपुष्पाञ्जलिः सम्पूर्णः ।

विषयः । शिववाजेन देवा रूपगुणमाहात्म्यादिकीर्तनं ।

No. 2215. नामावलिस्तोत्रम् । Substance, country-made paper, 12 × 9 inches. Folia, 2. Lines, 7 on a page. Extent, 14 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Uḷá, Post Rápágháṭa, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhyaýa. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Námávali-stotra. A hymn in which a great number of epithets, used as names of Siva, are strung together. By S'aṅkara Achárya.

Beginning. हे चन्द्रचूड मदनालक शूलपाणे
 स्त्राणो गिरीश गिरिजेश महेश शम्भो ।
 भूतेश + + भयसूदन मामनाथे
 संसारदुःखमृच्छनाज्जगदीश रत्न ॥
 हे पार्श्वतीहृदयवल्लभ चन्द्रभौल
 भूताधिप स्मरहर विदग्धाधिनाथ ।
 हे वामदेव भव शत्रु पिनाकपाणे
 संसारदुःखमृच्छनाज्जगदीश रत्न ॥ इत्यादि ।

End. गौरीविलासभवनाथमहेस्वराय
 पञ्चाननाय शरणागतक + दाय ।
 सर्वथा सर्वजगतमाधिपाय तस्मै
 दारिद्र्यदुःखमनाय नमः शिवाय ॥

Colophon. इति श्रीशङ्कराचार्यविरचितं नामावलीसौत्रं समाप्तं ॥

विषयः । सौत्रशालेन शिवनामावलिकथनं ।

No. 2216. लघुसप्तशतीसौत्रम् । Substance, country-made paper, 13
 × 4 inches. Folium, 1. Lines, 18. Extent, 35 ślokas. Character, Nāgara.
 Date, Sm. 1772. Place of deposit, S'antipura, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvāgīś'a.
 Appearance, fresh. Verse. Correct.

Laghusaptaśatī-stotra. A hymn in praise of the Devī as
 described in the well-known Chāṇḍī section of the Mārkaṇḍeya Purāṇa.
 By Pṛithvīdhara Āchārya.

ॐ नमस्तुभ्यै ।

Beginning. यत्कर्मा धर्मनिलयं कलयन्ति तज्ज्ञा
 यज्ञादिकं तद्विल्लं सफलं तथैव ।
 त्वं चेतना यत इति प्रविचार्य चिन्ते
 नित्ये त्वदीयचरणौ शरणं प्रपद्ये ॥
 पाश्चाधिनाथतनयापतिरेव शेष-
 पर्यङ्गलालितवपुः पुरुषः पुराणः ।
 त्वन्मोक्षपाशविवशेज्जगद्वन् मोक्षपि
 याधूर्वाभाननयनः शयनं चकार ॥ इत्यादि ।

End. श्रीमहापरनामधेयः
 श्रीशङ्खनाद्योभुवनैकनाथः ।
 तस्य प्रसादात्सुखभागमभीः
 शृण्वीधरः श्लोचमिदं चकार ॥

Colophon. इति श्रीशृण्वीधराचार्यविरचितं लघुसप्तशतीश्लोकं सम्पूर्णं ।
 संवत् १७७९ वैशाख १४ लिखितमिदं भद्रवैजनाथदुतेन विष्णुदेवेन ॥

विषयः । श्लोचव्याजेन देशमाहात्म्यादिकीर्तनं ।

No. 2217. शिवपञ्चाशिका वा आत्मार्पणस्तुतिः । Substance, country-made paper, 13 x 4 inches. Folia, 6. Lines, 10 on a page. Extent, 135 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, S'āntipura, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvāgīś'a. Appearance, fresh. Verse. Correct.

S'ivapañchāśikā ALIAS **Ātmārpaṇastuti.** A hymn in praise of S'iva. In course of the hymn the author dedicates himself to the divinity. By Apyayī Dikshita.

Beginning. कस्मै वाङ्' प्रभवति परं देवदेव प्रभावं

यस्मादित्यं विविधरक्षणा दृष्टिरेष वभूव ।
 भक्तिपाद्यस्तमिति तदपि तामचं भक्तिभावान्
 श्लोक्तुं वाक्याम्यतिमहदिदं साक्षरं मे सचक्ष ॥
 चित्यादीनामवयववतां निश्चितं जन्म ताव-
 द्वास्त्येवं तत् कचन कलितं कर्षधिष्ठानदीनं ।
 नाधिष्ठातुं प्रभवति जङ्घोनायनीश्वरभाव-
 सास्त्रादाद्यस्तमपि जगतां नाथ आने विधाता ॥ इत्यादि ।

End. आत्मार्पणस्तुतिरियं भगवन्निबद्धा
 दृष्टव्यमन्यमनसा न सया तथा ते ।
 वाचापि केवलमयं शरणं दृणीते
 दीनेतराक इति रच लक्ष्मिनिधे म॥

Colophon. इति श्रीशिवपञ्चाशिकाप्ययिदीक्षितकृतआत्मार्पणस्तुतिः समाप्त
 विषयः । श्लोचव्याजेन शिवमाहात्म्यादिकीर्तनं ।

No. 2218. स्मृतिप्रदीपः । Substance, country-made paper, 18 x 4 inches. Folia, 121. Lines, 6 on a page. Extent, 3,000 ślokas. Character Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Dīnanātha Bhaṭṭāchāryāya. Appearance, decayed. Prose and verse. Correct.

S'mṛitipradīpa. A digest of a number of Smṛiti rules. By Chandras'ekhara Mahāmahopādhyāya.

Beginning. नमामि देवमीशानं सर्वस्य अगतः पतिं ।

प्रभुं भूतभविष्यस्य साम्प्रतस्य च सत्यतिं ॥

गोविन्दचरणद्वन्द्वं प्रणम्य दृग्दृशमशनं ।

प्रदीपं स्मृतिशास्त्रेषु कुरुते चन्द्रशेखरः ॥

तत्रादौ तिथिसंस्कारादिकं स्कन्दपुराणं ।

कृष्णार्जुनसंवादेन देवि प्रोक्ता महाकला ।

संक्षिप्ता परमा माया देहिनां देहधारिणी ॥ इत्यादि ।

End गुह्यश्रवणयोगोक्तमनेऽपि प्रोक्तवचनाद्देवोराचमनध्यायः । इति ।

Colophon. इति महापाश्चात्यकीचन्द्रशेखरस्यैतिरिचते स्मृतिप्रदीपे अनध्यायविवेचनं । समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । तत्रादौ तिथिसंस्कारादिकथनं । मासादिलक्षणतद्भेदनिरूपणं । युगादितिथि-
व्यवस्थाकथनं । प्रतिपदादिनिथिव्यवस्थाकथनं । तत्र तत्र विहितकृत्यनिरूपणञ्च । अम्बुवाची ।
नवाग्रव्यवस्था । सन्वत्तरान्निरूपणं । युगाद्याकथनं । एकादश्याद्युपवासविधिः । संक्रान्तिनिरूपणं ।
यज्ञनिरूपणं । सप्तसरणविधिकथनं । अनुसरणादिविधिः । अश्वौचनिरूपणं । याज्ञाधिकारि-
निरूपणं । अश्वौचान्तिदिनकृत्यनिरूपणं । दशोत्सर्गादिविधिः । षोडशश्राद्धनिरूपणं । पौर्णमासी-
विधिकथनं । पाञ्चम्यादतीर्थयात्रादिकालनिरूपणं । अष्टकाश्राद्धकालादिकथनं । विवाहनि-
रूपणं । सापिण्ड्यादिनिरूपणं । कन्यादिलक्षणकथनं । कन्याश्राद्धनिरूपणं । गर्भाधानादिस्कार-
निरूपणं । स्तनिकापठोपूजाविधिकथनं । बालरक्षाविधिकथनं । विद्यारम्भादिकालनिरूपणमुक्तेन
अनध्यायकालनिरूपणञ्च ।

No. 2219. श्रुतिकल्पद्रुमः । Substance, country-made paper, 16 x 4½ inches. Folia, 88. Lines, 6 on a page. Extent, 1,747 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Dīnanāthā Bhaṭṭāchāryāya. Appearance, decayed. Prose. Correct.

S'rúti-kalpadruma. Principles of the Bhakti doctrine and refutation of the adual Vedānta theory and unreality of matter. The object of Bhakti is Kṛishṇa, whose divinity is vindicated. By Haridāśa, a Vaishṇava hermit.

Beginning. वन्दे मुकुन्दस्य पदारविन्दं हृन्दारहस्यैरपि यत्र लभ्यं ।

सङ्कतहृत्पद्मपरामर्श्यं भक्तैकगम्यं रमयाधिगम्यं ॥

श्रुतिकल्पद्रुमोनाम यन्मोहं हरिभक्तिदः ।

भक्ताएव प्रपश्यन्तु सा पश्यन्तु वहिर्मुखाः ॥

अथ भगवान् नन्दनन्दन एव श्रुतिस्मृतिपुराणादिषु शेषलेनाभिहितः । तथाहि इत्यादि ।

तथाहि ।

End. न चलति निजवर्णधर्मतोयः समतलितारुणतुङ्गद्विपक्षपक्षे ।

न हरति न च हन्ति किञ्चिदुच्चैःस्थितमनघं तमवेहि विष्णुभक्तं ॥

Colophon. इति श्रीश्रीमन्नन्दनन्दनचरणारविन्दसंभुव्रतहरिदासकृतः श्रुतिकल्पद्रुमः

समाप्तः ।

विषयः । भगवान् नन्दनन्दनः श्रीकृष्ण एव परब्रह्मस्यैवाद्य इतिनिरूपणं । ब्रह्मणः साकारलनिरूपणं । भक्तिस्वरूपादिविवेचनं । तत्त्वज्ञानस्य भक्त्यङ्गत्वकथनं । भक्तिविभागादिकथनं । श्रीमद्भागवतस्य श्रुतिकल्पद्रुमफलप्राप्तीयत्वकथनं । भक्त्यैव भगवत्प्राप्तिर्न तु ज्ञानादिनेतिनिरूपणं । भगवल्लीलयैव जगत्सृष्टिरितिनिरूपणं । जगतः सत्यत्वकथनं । सायावादभताक्षेपकीर्तनं । तार्किकादिमतनिन्दनं । समुच्चयनिर्गुणादिश्रुतीनां समन्वयनिरूपणं । पापण्डादिशास्त्रकथनपूर्वकं तदाक्षेपकथनं । भगवद्भक्तौ सर्वेषामधिकार इतिनिरूपणं । भगवल्लीलादीनां नित्यत्वकथनं । चिच्छक्त्यादिनिरूपणं । सालोकादिमुक्तिनिरूपणं । भगवद्भक्तानां मोक्षेच्छाराहित्यकथनं । प्रेमभक्तिनिरूपणं । भगवद्भक्तलक्षणकथनञ्च ।

No. 2220. सिद्धान्तमञ्जरीभावदीपिकाः । Substance, country-made paper, 15 × 4 inches. Folia, 200. Lines, 9 on a page. Extent, 6,492 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rárá-gháta, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádyáya. Appearance, old. Prose. Correct.

Siddhántamanjárá-bhávadípiká. A commentary on the Siddhántamanjárá of Jánakínátha. By Kṛishṇa Ś'armá.

Beginning. शैवालवत्त्वा रुचिरे तटिन्वासीरे भवान्यादरलेग्रशून्या ।

इन्द्रादिमान्या भुवनेष्वनन्या मां पातु धन्या गिरिराजकन्या ॥

प्रणम्य शिवयोः पादौ श्रीमता लक्ष्मणशर्मा ।

सिद्धान्तमञ्जरीभाष्या क्रियते भावदीपिका ॥

प्रारिञ्चितप्रतिबन्धकोपशमाय कृत परमात्मनसस्काररूपं मङ्गलं शिष्यशिष्यायै प्रसङ्गतोऽध्या-
पकाभ्येष्टुषां मङ्गलाचरणाय चादौ निबध्नाति प्रणम्येति ।

End. यद्यप्येतेन तद्योक्तं, तथापि यद्योदेशं जिज्ञासौचित्यात्—इत्यतः
परं चण्डितत्वात् परिसमाप्तिस्तु चकवाक्यं नास्ति ।

विषयः । जानकीनाथकृतन्यायसिद्धान्तमञ्जूष्या व्याख्यानं ।

No. 2221. सिद्धान्तमञ्जूषा । Substance, country-made paper, 18 × 4 inches. Folia, 122. Lines, 7 on a page. Extent, 3,229 ślokas. Character, Bengali. Date, Sm. 1,658. Place of deposit, Ulá, Post Ránpágháta, Zillá Nadiyá, Dínanátha Bhaṭṭáchárya. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Siddhánta-manjúshá. A dissertation on the adualistic Vedánta doctrine and refutation of all adverse doctrines. By S'iva Bháratí, disciple of Jñánendra Bháratí.

Beginning. प्रणम्य भगवत्पादान् ज्ञानेन्द्रभारतीयतीन् ।

कृता सिद्धान्तमञ्जूषा तत्कालेभतेमया ॥

अथ कृत्वात्मा वा अरे द्रष्टव्यः श्रोतव्योनिदिध्यासितव्यश्चेति कृत्या आत्मतत्त्वज्ञानस्य अन्ध-
र्चितलोकोः—इत्यादि ।

End. अतएवाविश्लेषशानुष्ठाना जीवन्मुक्तिरित्यादिसिद्धान्तरहस्यं ।

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यज्ञानेन्द्रभारतीपूज्यपादशिष्यश्रीशिवभा-
रतीकृता सिद्धान्तमञ्जूषा परिपूर्णा । संवत् । १९५८ ।

विषयः । आत्मा वा अरे इत्यत्र नियमविधिरयमिति निरूपणं । ग्राहं ब्रह्मैव जगदुपादान-
मिति निरूपणं । सायाविद्ययोर्भेदवादिसतकथनपूर्वकं तत्खण्डनं । सायाशक्तिरेव उपादानमि-
ति सतखण्डनं । उपादानलक्षणं । अध्यासादिसंस्कारविशेषचर्चा । प्रत्यक्षादिप्रमाणषट्कनिरूपणं ।
अपरोक्षज्ञानस्वरूपकथनं । प्रत्यक्षात् श्रुतेः प्राधान्यनिरूपणं । प्रतिबिम्बमित्यालम्ब्युपगच्छतां सत-
खण्डनपूर्वकं विम्बप्रतिबिम्बभावेन जीवेश्वरद्वैविभाग इति निरूपणं । मिथ्यात्वलक्षणकथनं । चित्त-
गुह्यद्वारा कर्माणां विद्योपयोगिनिरूपणं । आत्मनो निर्गुणत्वनिरूपणं । आकाशस्य नित्यत्ववादख-
ण्डनं । जीवात्मस्वरूपनिरूपणं । मनसो नित्यत्ववादखण्डनमुखेन न्यायवैशेषिकसिद्धान्तखण्डनं ।
ब्रह्मस्वरूपनिरूपणं । सांख्यमतखण्डनं । एकजीववादव्यवस्थापनं । अपवर्गकारणनिरूपणप्रसङ्गेन
नानामतखण्डनं । जीवन्मुक्तिनिरूपणञ्च ।

No. 2222. रत्नमाला । Substance, country-made paper, 16 × 4 inches. Folia, 28. Lines, 6 on a page. Extent, 354 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rárágháta, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhyaýa. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Ratnamálá A collection of miscellaneous verses illustrating particular rhetorical maxims, with many riddles and enigmas. By Lakshmaṇa Bhaṭṭa.

Beginning. प्रणिपत्य हृदयपीवं मातरं पितरं गुरुं ।

रत्नमालां प्रकुर्वीत मुग्धानां बोधकारकं ॥

अत्यन्तबालमतस्तीकुसुमावभासं

दिश्यामसं कनकभूषणभूषिताङ्गं ।

विषयकेशमवशाधरमाधनाञ्च

छल्यं नमामि मनसा वन्दुदेवसूनुं ॥ इत्यादि ।

End. स्नानं कृत्वा गता दृष्टा एकोना विंशतिः क्षियः ।

नक्षत्रं खादिनोऽप्येकोविंशतिर्गृहमागता ॥

Colophon. इति श्रीलक्ष्मणभट्टकृता रत्नमाला सम्पूर्णा ॥

विषयः । अग्रस्तुतप्रशंसालङ्कारप्रधानतया विविधप्रास्ताविकश्लोककथनं प्रहेलिकाकथनम् ।

No. 2223. सुभाषिणीः । Substance, country-made paper, 15 × 4½ inches. Folia, 148. Lines, 8 on a page. Extent, 3,601 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rárágháta, Zillá Nadiyá, Dínanátha Bhaṭṭáchárya. Appearance, decayed. Prose. Incorrect.

Subhāshinī. A commentary on the Kirátárjunīya of Bhárávi. By Manohara S'ariná. The work is said to have been written under orders of Rájá Kshitipála Malla.

Beginning. नत्वा भवानीचरणारविन्दं मनोहरं क्रियते विचार्यै ।

साक्षिकमञ्जुचितिपालतुष्टौ सुभाषिणीभारविकायटीका ॥

अथ महाकविभारविः प्रारिप्सुननिर्व्विघ्नपरिचमाप्तये मानसिकमङ्गलमाचरेत् आशीर्जन-
क्रियेतिचिरकनोक्तिपरिपालनाय वन्दुनिर्देशं कटाक्षयन् शीघ्रप्रतिपत्तिद्वारा स्वप्रयोजनं चिकी-
र्षितं प्रक्रीति, क्षिय इति ।

End. लोकात्तरया स्तनेजःसम्पदा उपजग्मुः-स्तुतवन् इत्यर्थः ।

Colophon. इति समस्तनृपतिश्रीरामशिरामहिकमहवितपालादिष्टश्रीमन्नोद्धरशस्य-
छतायां सुभाषिण्यां भारविटीकायामष्टादशः सर्गः ।

विषयः । भारविकृतकिराताज्जनीयकाव्यस्य व्याख्यानं ।

No. 2224. चैतन्याष्टकम् । Substance, country-made paper, 16 × 4 inches. Folium, 1. Lines, 14. Extent, 22 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhya. Appearance, new. Verse. Correct.

Chaitanyaśṣṭaka. Eight stanzas in praise of Chaitanya and expressive of the grief of the writer on the demise of that saint. By Rūpa Gos'vámī, a companion of the saint.

Beginning. हरिर्देष्टुः गेष्टे मुकुटगतमाकानमनुलं
स्वमाधुर्यं राधा प्रियतरसखीवापुमभितः ।
अथो गेष्टे जातः प्रभरपरमैरेकतनुभाक्
शचीछनुः किं मे नयनधरणिं यास्यति पुनः ॥
पुरादेवस्थानः प्रणयमधुना स्नानमधुरो-
मुक्तगोविन्दोद्यद्विषदपरिचर्यार्क्षितपदः ।
स्वरूपस्य प्राणार्थदकमलनीराजितमुखः
शचीछनुः किं मे नयनधरणिं यास्यति पुनः ॥ इत्यादि ।

End. शचीछनोरस्याष्टकमिदमभीष्टं विरचयन्
सदा दैन्येदेकादतिविषदबुद्धिः पठति यः ।
प्रकामं चैतन्यः प्रभरतिहृपावेशविवशः
श्रुत्प्रेमाशोभौ प्रथितरसदे मज्जयति तं ॥

Colophon. इति श्रीरूपगोस्वामिकृतं चैतन्याष्टकं ।

विषयः । लोकान्तरगतं गौराङ्गमुद्दिश्य शेषव्यपदेशेन तद्विरचितधुरस्य कवेस्त्वदीयरूप-
मुक्तमधुर्यवर्णनं ।

No. 2225. ब्रजविशालस्तवः । Substance, country-made paper, 16 × 4 inches. Folia, 8. Lines, 10 on a page. Extent, 260 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhya. Appearance, new. Verse. Correct.

Vrajavilása-stava. A hymn in praise of the frolics of Kṛishṇa at Vṛindávana. By Rúpa Gos'vámí.

Beginning प्रतिरञ्जुभिर्बहं कामादेरथं पातिभिः ।

द्विला ताः संहरन्तस्तानघारेः पान्ता मां भटाः ॥

दग्धं वाहकवन्धवक्रिभिरलं दष्टं दुरागादिना ।

विहं मामतिपारवशविशिष्टैः क्रोधादिभिर्हृष्टैः ॥

स्वामिन् प्रेमसुषाद्रवं कथयया द्राक् पायय श्रीहरे ।

येनैतानवधार्यं सन्ततमहं + + + + + ॥ इत्यादि ।

End.

इमं नियतमन्दिरव्रजविलासनामस्तव

सदा व्रजजनोत्सवप्रसूतमाधुरीबभूव ।

मुञ्चः कुतुकसम्भूताः परिपठन्ति ये बन्धवः

समं परिकरैर्देवं मिथुनमव पश्यन्ति ते ॥

Colophon. इति श्रीकृष्णतव्रजविलासस्तवः समाप्तः ।

विषयः । कृतिराजेन श्रीकृष्णस्य दम्बावनलीलामाहात्म्यवर्णनं ।

No. 2226. गौराङ्गस्तवकल्पतरुः । Substance, country-made paper, 16 × 5 inches. Folium, 1 Lines, 16. Extent, 25 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránpágháṭa, Zillá Nadiyá, Annadá-prasáda Mukhopádhya. Appearance, new. Verse. Correct.

Gauráṅgastava-kalpataru. A hymn in praise of the personal characteristics of Gauráṅga *alias* Chaitanya. By Rúpa Gos'vámí.

Beginning. गतिं दृष्ट्वा यस्मिन् प्रमदमजबन्धैः खिलजनैः

सुखस्य श्रीचन्द्रोपरि दधति स्फुटकारनिबद्धं ।

सुकान्त्या यः सखीवल्लभधरायच्छीघ्रं च वच-

सकृदैर्गौराङ्गो हृदय उदयन् मे मदयति ॥

अलङ्कृतत्वात्मानं नवविधधरत्नैरिव बल-

विवर्णलक्ष्म्यास्फुटयचनकम्पाद्युपलक्ष्यैः ।

हृदयन् स्निहयन् नृत्यन् गितिगिरिपतेर्निर्भरमदे

पुनः श्रीगौराङ्गो हृदय उदयन् मे मदयति ॥ इत्यादि ।

End. इति श्रीगौराङ्गादृतविविधसङ्गावकुसुम-
प्रभाभाजयन्त्यावल्लिललितशास्त्रं सुरतर्ष ।
मुद्रयैऽतिप्रहोषधिरिव वल्लान्याठमल्लिलै-
रलं सिद्धेदित्येत्सरसगुह तल्लोकनकलं ॥

Colophon. इति श्रीकपेशास्त्राभिरचितगौराङ्गावल्लवकल्पनः सम्पूर्णः ।
विषयः । शोचकपदेन गौराङ्गा प्रकृतिमाधुर्यवर्णनं ।

No. 2227. लीलावत्युदाहरणम् । Substance, country-made paper, 15 x 5 inches. Folia, 82. Lines, 9 on a page. Extent, 1,822 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, S'antipura, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Līlāvatyudāharana. Examples and exercises in illustration of Bhāskara Āchārya's rules of Algebra as given in his Līlāvatī. By Viśveśvara.

Beginning. गोपाललक्ष्मणनिर्णयं कुलदेवमुपास्महे ।

चरणशरणं यस्य सर्वत्रिदिव साधनम् ॥

अथ श्रीभास्कराचार्योर्विद्वन्निर्णयनिष्पन्नं ग्रन्थादौ नमस्कारवस्तुनिर्देशादिकं महानाच-
रति । प्रीतिं भक्तजनस्येति । इत्यादि ।

End. पुनः कीदृशी सरसोक्तिमुदाहरणीत्यर्थः ।

Colophon. इति श्रीभास्कराचार्येण विद्वान्ने श्रीविश्वेश्वरकृताङ्गवामस्यादाहरणं समाप्तं ।

विषयः । भास्कराचार्यकृतलीलावतीनामकगणितग्रन्थस्य बाह्यान्तम् ।

No. 2228. तत्त्वसमासः । A. Substance, country-made paper, 10 x 4 inches. Folia, 16. Lines, 7 on a page. Extent, 240 ślokas. Character, Nāgara. Date, - ? Place of deposit, Calcutta, Professor Maheshachandra Nyāyaratna. Appearance, new. Prose. Generally correct.

B. Substance, country-made yellow paper, 12 x 3 inches. Folia, 16. Lines, 6 on a page. Extent, 240 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'antipura, Rāmanātha Tarkaratna. Appearance, new. Prose. Correct.

Tattvasamāsa. A summary of the different topics of the Sāṅkhya doctrine, with an exegesis by an unnamed author. It is the

same work which has been noticed under No. 2193 (p. 260) as Kapila-sūtra, but the exegesis is different. The introductory lines of the two MSS. now under notice are substantially the same as those in No. 2198, but the wording is different, and the name of the Brāhmaṇa is not given, nor is the text described to consist of 22 aphorisms in one chapter divided into 4 sections. The omission of the name is appropriate, for Āsuri is generally described to have been a brother of Kapila, and he could not with any propriety be made to describe his family, his race, and his name to his brother. The introduction runs thus:—

“A certain Brāhmaṇ, aggrieved by the three kinds of pain, had recourse to the great sage Kapila, the teacher of the Sāṅkhya. Having declared his family, his name and race, and his desire of instruction, he said—‘Venerable Sir! What is of all things the most important? What is actual truth? And what must I do, in order that I may have done what is fitting to be done?’ Kapila replied—‘I will tell you.’”

This introduction is followed by the so-called sūtras, the number of which is not the same in the two codices under notice. A gives the number at 25, exclusive of the concluding line which describes the fruit of knowing the topics. The topics are—(1) “Eight ‘produced’ (*prakṛti*); (2) sixteen ‘productions’ (*vikāra*); (3) ‘soul’ (*puruṣa*); (4) the ‘triad of qualities’ (*traiguṇya*); (5) ‘development’ (*saṃchāra*); (6) ‘dissolution’ (*pratisaṃchāra*); (7) the ‘instruments of soul’ (*adhyātma*); (8) ‘the province of an organ’ (*adhibhūta*); (9) ‘the presiding supernatural agent’ (*adhidaivata*); (10) the five ‘functions of the faculties’ (*adhibuddhī*); (11) the five ‘sources of action’ (*karma-yoni*); (12) the five ‘airs’ (*vāyu*); (13) the five that consist of action (*karmāmān*); (14) ‘ignorance’ (*avidyā*) under five divisions; (15) ‘disability’ (*āśakti*) of twenty-eight kinds; (16) ‘acquiescence’ (*tusṭi*) of nine kinds; (17) perfections (*siddhi*) of eight kinds; (18) the ‘radical categories’ (*mulikārtha*) of ten kinds; (19) ‘benevolent nature’ (*anugraha-sarga*); (20) ‘elemental creation’ (*bhūta-sarga*) of ten kinds; (21) ‘parental creation’ (*dhātusansarga*) of three kinds; (22) threefold ‘bondage’ (*bandha*); (23) threefold ‘liberation’ (*mokṣa*); (24) threefold ‘proof’ (*pramāṇa*); (25) threefold ‘pain’ (*duḥkha*):—in these consists all actual truth. He who shall have thoroughly understood this, will have done all that is to be done. He will not again be obnoxious to the three kinds of pain.

Such are the aphorisms of the Sāṅkhya entitled the ‘compendium of principles’ (*tattvasamāsa*).”

B limits the number of the sūtras to 23, omitting 21 and 25, making one sūtra of 4 and 5, and reckoning the last line as a sūtra. No. 2198, reduces the number to 22, by making one sūtra of 7, 8 and 9. It, moreover, divides the sūtras into 4 sections, ranging, the first three sūtras in the first section, the next four in the second, the next 9 in the third, and the last six in the concluding section.

The enumeration of the sūtras in A, obtains also in the translation given in the *Benares Magazine*, III p. 282. Mr. Hall notices other variations in the Preface to his edition of the *Sāṅkhya-pravachana-bhāṣya*, (p. 28,) and recites them with additions in the Preface to his edition of the *Sāṅkhya-sūtra*, (p. 42). The weight of evidence lean, on the whole, in favour of 22. But whatever their number they are the headings or titles of the topics which Kapila may have taught, and not the substance of his teachings. Nevertheless there is no doubt that the work is of considerable age, for it is unquestionably more ancient than the *Sāṅkhya Sūtra* and the *Sāṅkhya-kārikā*, from which it differs in some respects, and is obviously the oldest text on the *Sāṅkhya* available.

The name of the work is not given uniformly in the different codices. A names the sūtras *Tattvasamāsa—Tattvasamāśakhyā Sāṅkhya sūtrāṇi*. So does the text printed in the *Benares Magazine*, both at the beginning and at the end. B, at the beginning has *athātaḥ tattvasamāśata sāṅkhya-sūtrāṇi vyākhyāsyāmah*, and at the end, *Iti sāṅkhya sūtrāṇi samāptāni*. No. 2198, which I have seen since writing its notice on page 260, has *Sāṅkhya-darśana bhāṣya* in the epigraph of section I; *Sāṅkhya-bhāṣya* in the rubrics of sections II and III; and *Sāṅkhyāchārya-kapila-sūtra-bhāṣya* in the colophon. The exegesis attached to the text is the same in A and B, but the first is named *Tattvasamāśakhyā-sāṅkhya-sūtra-vṛtti-krama-dīpikā*, and the second, *Sāṅkhya-sūtra-kramenaisa vyākhyātā krama-dīpikā*. No. 2198 obviously takes the name of the text to be *Sāṅkhya-sūtra* alias *Kapila-sūtra*, and of the exegesis *Sāṅkhya-sūtra-bhāṣya*. The name of its author has been incorrectly given on page, 260, and the error has arisen from the Pandit who reported on it, having put in the word *kṛita* after *Sāṅkhya-chārya*. The word does not occur in the original MS. The work must be taken to be anonymous, as is the exegesis given in A and B. Mr. Hall notices three other exegeses, the *Sarvopahāriṇī*, the *Sāṅkhya sūtra-vivaraṇa*, and the *Sāṅkhya-krama-dīpikā* alias *Sāṅkhyālenkāra* or *Sāṅkhya-*

sūtra-prakṣepikā which are of anonymous authorship. The last may be the same with my A, but I have no means of ascertaining the fact. Mr. Hall notices two others, the *Tattvayāthārtha-dīpana* and the *Tattvasamāsa-vyākhyā*, by Bhāvāgaṇeśa Dīkṣita and Kṣhemānanda respectively, but I have not seen them. Nor have I seen Dr. Ballantyne's translation of the text, which appeared in 1850. Not a single copy of it is available in Calcutta. Taking the different names noticed above into consideration, it appears the true name of the work is *Sāṅkhya-sūtra*, and to distinguish it from the larger work which appeared subsequently, the descriptive epithet *tattvasamāsataḥ* of the introduction has been latterly modified into *Tattvasamāsa* as the identifying name.

Beginning. पञ्चविंशतितत्त्वेषु जन्मना ज्ञानमाप्तवान् ।

आदिष्टष्टौ नमस्तस्मै कपिलाय महर्षये ॥

अथातः तत्त्वसमाप्तः सांख्यसूत्राणि व्याख्यास्यामः । इह कथित् ब्राह्मणनिविधेन दुःखेनामिदतः
सांख्याचार्यैः कपिलमहर्षेण शरणरूपागतः ।

End. एतत् समाप्तानिःशेषसंज्ञानं । यज्ज्ञात्वा पुनर्जन्म न स्यादिति ॥

एतन्महर्षेर्विज्ञानं कपिलस्य महःश्रवणः ।

तच्छ्रुत्वा ब्राह्मणः श्रेष्ठः कृतकृत्योऽभवत्तदा ॥

सांख्यसूत्रक्रमेणैषा व्याख्याता क्रमदीपिका ।

कन्दसामय + + + श्रेयं श्लोकगतवयं ॥

Colophon. समाप्तेषां सांख्यक्रमदीपिका ।

विषयः । तत्त्वसमासाख्यसांख्यग्रन्थस्य व्याख्या ।

No. 2229. अर्थरत्नावली । Substance, country-made yellow paper, 13 x 4 inches. Folia, 122. Lines, 8 on a page. Extent, 3,993 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uḷā, Post Rānāgbāṭa, Zillā Nadiyā, Dīnanātha Bhaṭṭāchārya. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Artha-ratnāvalī. A commentary on the Gītagovinda of Jayadeva. By Gopāla Chakravartī, of the sept of Bandyaghaṭi.

Beginning. लङ्कायुतिनिर्जितः शशधरामास्त्रम्भुः ।

मन्दं मन्दमुदेति भाविनि धिया ब्रीडगतोदमगतां ।

इत्थं चाटुकषासु दमद्वयमालिङ्ग राधां चिरं

चुम्बन् प्रेमरसावशां हरिरसौ पायादपायाकृदं ॥

विलोक्यानेकभ्रात्राणि विचार्य निपुणं मुक्तः ।

मेःपालः कुर्वते टीकामधेरकावलीसमां ॥

गीतगोविन्दकाव्याभ्यौ स्फुरन्ति कति नो रमाः ।

कथं तान् कलयेत् सर्वान् मदीया बुद्धिरल्पिका ॥

काव्यान्विपारीकजनैर्निरूपिता-

विभान्ति टीका वडगोऽस्य यद्यपि ।

सतां मयेयं परितोषचेतवे

पदे पदे अक्षरमा विधीयते ॥

अस्याचीनेत्यनास्थाव नोचिता मद्यतां सतां ।

रत्नाकरेण रत्नं किं नूतं यन्नाम गृह्यते ॥

अथ निष्पत्त्यर्थं प्रारिखितपरिसमाप्तिकामः कविकुलतिलकः सकलशास्त्रविशारदः परम-
भागवतः भोजराजतनयः श्रीजयदेवोऽतिथिर्मुखात्पि जनाननेककथयता श्रीहरिचरणस्मरणे
प्रवर्तयितुमनाः श्रीकृष्णगुणवर्णनं प्रधानं महाकाव्यमारभमाणः । सर्ववन्धनहाकाव्यमुच्यते तस्य
लक्षणं । आशीर्नमस्क्रियावस्तुनिर्देशोवापि तन्मुक्तमिति काव्यादर्शोक्ताश्रीरूपनहाकाव्यलक्षण
पुरस्कृत्यन् स्वीकीयेष्टदेवताश्रीकृष्णकीड़ावर्णनरूपमङ्गलमाचरति । मेघेरित्यादि ।

End. अतएव उपचिन्नीभूतः वडलीभूत इत्यर्थः ।

प्रसङ्गात् यन्नाम क्वचिदपि + + कण्ठपदवी—

गतं द्राक् पापैषं शमयति तुमिहोषधमिव ।

वज्रं यस्तेवायां हरिचरि पनात्यावस+कान्

मुदे तस्यास्तां मे हतिरियमपूर्वां सुरजितः ॥

आसीद्वन्द्यकुलोत्प्लोगघड्डी धीमान् हरिणाभिध-

स्ततूनः शिवइत्यभूच्छिवस्तुतोश्चानाकरोऽभूततः ।

दुर्गादास इति प्रमोदवसतिलस्याङ्गजोयः हती

गोपालः किल तेन निर्मूलधिया टीका कृतेयं मुदा ॥

नवाङ्गवाणेन्दुमिते शकाब्दे सासे मघौ चण्डकरस्य वारे ।

टीकासिमां रूपवतीतनूजोगोपालशर्मा अतनोत्समपः ॥

Colophon. इति मयघड्ढवन्द्यघटीकुलप्रसूतश्रीगोपालचक्रवर्तिनिरचितायां गीतगोवि-

न्दटीकायामधेरकावल्यां द्वादशसर्गविवरणं ।

विषयः । जयदेवकृतगीतगोविन्दस्य व्याख्यानम् ।

No. 2230. शूद्राहःकृत्यतत्त्वम् । Substance, country-made yellow paper. 18 x 8½ inches. Folia, 10. Lines, 7 on a page. Extent, 256 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1768. Place of deposit, Śāntipura, Kālidāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Súdrāhah-kṛitya-tattva. A digest of the rules regarding the duties of Sūdras. By Raghunandana Bhaṭṭācārya.

CONTENTS: Śrāddhas, daily offerings to the manes, offerings during the wane, Abhyūdayika or śrāddhas on auspicious occasions. Recitations of Vedic mantras prohibited. Gift of dressed rice prohibited. Śrāddhas to be performed according to the rules of the Yajur Veda. Paurāṇic mantras to be recited. The five Yajpas. Peculiarities in āchamana or religious washing of the mouth when commencing a service. Daily duties, washing of the mouth, brushing of the teeth, bathing, putting on sectarial marks (*tīlaka*s). Offering of water to the manes. Burnt-offering to Viśvedevāh. Sacrifices. Offering of grass to cows. Rules for meal time. Nocturnal duties. Sleeping. Going out.

Beginning. प्रणम्य रुचिदानन्दं रामं पद्मदत्तेक्षणम् ।

शूद्राहःकृत्यतत्त्वानि रक्षि श्रीरघुनन्दनः ।

तत्र नला जगन्नाथं भुक्तिमुक्तिप्रदायकम् ।

शूद्राणां तर्पणशब्दे वक्ति श्रीरघुनन्दनः ॥

अथ शब्दविधिः । सत्सुपराणे,—एवं शूद्रोऽपि सामान्यं दृढिशब्दं सर्वदा । नमस्कारेण मन्त्रेण कुर्यादामान्नवद्बुध । सामान्यं सर्वजनकर्मण्यले प्रतिपन्नं कृष्णपक्षादिविहितं शब्दं चाभ्युदयिकम् । एवं द्विजातिवत् शूद्राऽपि कुर्यादित्यन्वयः । नमस्कारेण मन्त्रेण न तु स्वयं पठितमन्त्रेण आमाम्नवदित्यनेन जलोपसेकपिबमन्नं व्याहृत्य तेन तु कन्दुपक्वं सिद्धमन्नमुदाहृतमित्यनेन सिद्धस्यैवाग्निलेनाभिधानात् । इत्यादि ।

End. अथ तावपि गर्भमलेऽपि कामुकीमुपेयादिति ।

Colophon. इति श्रीरघुनन्दनभट्टाचार्यविरचितं शूद्राहःकृत्यतत्त्वं समाप्तम् ।

विषयः । शूद्राणां शब्दकृत्यनिरूपणं । आश्रितकृत्यनिरूपणम् । तत्र प्रतिभाषीयकृष्णपक्षादादौ शूद्रस्याधिकारनिरूपणं । मन्त्रपाठनिषेधकथनं । अन्नादिदानप्रतिषेधकथनं । यजुर्देवाङ्गविधिना कर्मानुष्ठानकर्तव्यताकथनं । आदेऽपि दैराहिकोमन्त्रः शूद्रेण पठनीय इति त्रैविक्त्यसङ्कोचः । पक्षयज्ञविधिः । आचमनं निषेधकथनं । आश्रितप्रयोगकथनं । आचमनप्रयोगकथनं । दन्तधावनप्रयोगकथनं । स्नानप्रयोगकथनं । तिलकादिविधिः । तर्पणप्रयोगकथनं । अन्नाभावपि वैश्वदेवोक्त्या विधिः । रक्षिककर्मकथनं । तत्र तत्र प्रयोगकथनम् । गोप्रासदानप्रयोगकथनं । भोजनविधिकथनं । रात्रिकृत्यनिरूपणं । शयनविधिकथनं । दारोपममनविधिकोक्तम् ।

No. 2231. सप्तसूत्रसत्यासपद्धतिः। Substance, country-made paper, 12 x 3½ inches. Folia, 12. Lines, 12 on a page. Extent, 214 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Paṇḍit Kāli-dāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Saptasūtra-sannyāsa-paddhati. Rules for the ordination of Sannyāsis and of the different orders in which they are divided, preceded by a brief account of the ten great teachers and their descendants. The teachers are—(1) Brahmā, Viṣṇu and Rudra, (2) Vāśiṣṭha, (3) Śakti, (4) Parāsara, (5) Vyāsa, (6) Śuka, (7) Gauḍāchārya, (8) Govindāchārya, (9) Śaṅkarāchārya, (10) Rūpavedāntāchārya. The four principal disciples of Śaṅkarāchārya were—Svarūpāchārya, Padmāchārya, Totakāchārya, and Prithivīdharāchārya. Of these, the first had for his disciples Tīrtha and Āśrama; the second had Vana and Jṛaṇya; the third had Giri, Parvata, and Śāgara; and the fourth had Sarvasvatī, Bhārati, and Puri, and each of these established a separate order of Sannyāsis. This account is followed by the rules for ordination on the following subjects, *viz.* initiation in particular mantras, prayer for ordination, offering of water to the manes, Aṣṭakā śrāddha, Viśyahoma, the burning of the sacred thread, the crown-lock and other emblems of domestic life, bathing, prayers at stated times, mental worship, rest and reading of the Upanishads, reading of hymns for final emancipatory Yoga, reading of Pañcākaraṇa, meditation or Samādhi, understanding of the Vedic text "Thou art that," reading of the Upanishads inculcating rejection of household life, recitation of particular mantras, ordination of Paramahansas, do. of Digambaras, trials of Sannyāsis.

ॐ गणेशाय नमः ।

Beginning. आदौ वेदानाचार्यः ब्रह्मा, द्वितीये आचार्यः विष्णुः । तृतीये आचार्यः रुद्रः, चतुर्थे आचार्यः बलिष्ठः । इत्यादि ।

End. तीर्थक्षमवनारण्यगिरिपर्वतशमराः ।

ॐ सरस्वती भारती च पुरी नाम उदाहृतं ॥

आनन्दचैतन्यसहस्रे प्रकाशयेति । (भोगवार-कौटवार-आनन्दवार-सुखवार) ? । इति चत्वारः सम्प्रदायाः ।

Colophon. इति सप्तसूत्रसत्यासपद्धतिः समाप्ता ।

विषयः । सव्यासपञ्चप्रकारादिकथनं । तत्र ब्रह्मविष्णुशङ्कर-वसिष्ठ-शक्ति-पराशर-शाम-
शुक-गोड़ाचार्य-गोविन्दाचार्य-शङ्कराचार्य-कपवेदान्ताचार्यदशककथनं । अथ स्वरूपाचार्यः
पद्माचार्यः, तोटकाचार्यः शृङ्गीधराचार्यश्चेति शङ्कराचार्यस्योक्तवाग्निनक्षत्रारः प्रधानाः । तत्र
क्रमेण स्वरूपाचार्यस्य तीर्थः आश्रमश्च पद्माचार्यस्य वनः शरणश्च तोटकाचार्यस्य गिरिः पर्वतः
सागरश्च शृङ्गीधराचार्यस्य च सरस्वती भारती पुरी चेति शिष्या अभूतुः । अथ सव्यासपञ्चप्रयोग-
कथनं । दीक्षाविधिकथनं । सव्यासप्राश्ननविधिः । तर्पणविधिः । अष्टकाश्राद्धविधिः । वीर्याशौभवि-
धिः । तत्र यज्ञोपवीतत्रिणादिहोमविधिकथनञ्च । स्नानविधिः । सव्यावन्दनविधिः । मानसोप-
चारिण पुजाविधिः । विश्वामोपनिषत्पाठविधिः । निष्कामयोगपदपाठविधिः । पक्षीकरणपाठः ।
समाधिविधिः । तत्त्वमस्यादिमहावाक्याद्यैर्प्रबोधप्रकारकथनं । आश्रमविवेकोपनिषत्पाठः । पुरु-
षोत्तारमन्त्रादिकथनं । परमहंसदीक्षाविधिः । दिग्मन्त्रदीक्षाविधिः । परीक्षाविधिकथनञ्च ।

No. 2232. द्वादशयात्राप्रमाणतत्त्वम् । Substance, country-made yellow paper, 18 × 3 inches. Folia, 12. Lines, 6 on a page. Extent, 254 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'antipura, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvāgīśa; another copy at Ulā, Post Rāpāghāṣa, Zillā Nadiyā, Gopīnātha Bhaṭṭācārya. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Dvādaśayātrāpramaṇa-tattva. Proofs regarding the twelve great festivals of Vishnu. By Raghunandana Bhaṭṭācārya. The festivals are,—Chandana Yātrā, Snāna Yātrā, Guṇḍichā Yātrā, (in the months of Āshāḍha, Māgha, and Chaitra) Sayana Yātrā, Dakṣhiṇa-pārsva-parivartana Yātrā, Vāma-pārsva-parivartana Yātrā; Utthāna Yātrā, Chhādānī Yātrā, Pushyābhiseka, Sapyodanavidhi, Dola Yātrā, Madana-bhanjikā. Detailed accounts of these festivals will be found in my 'Antiquities of Orissa,' Vol. II.

Begininng. प्रथम्य जगतां नार्थं कलिकल्मषनाशनं ।

द्वादशयात्रातत्त्वानि वक्ति श्रीरघुनन्दनः ॥

तथाहौ द्वादशयात्राकालस्य मुख्योपादेशत्वात् स एवादीनिरूप्यते । इत्यादि ।

End. तस्यां मे स्वपनं कुर्यान्महास्नानविधानतः ।

इति सामान्यमहास्नानानिदेशादिति ।

Colophon. इति द्वादशयात्राप्रमाणतत्त्वम् । समाप्तं ।

विषयः । वैशाखादिद्वादशमासेषु विष्णोर्द्वादशयात्राविधिनिरूपणं । तत्र यात्राकालनिरू-
पणं । वैशाखे चन्दनयात्राविधिः । ज्येष्ठे स्नानयात्राविधिः । आषाढशुक्ल द्वितीयायां माघशुक्ल-

सम्यां चैवशास्त्रादभ्यासं मुद्रिचायाचाकथनं । आषाढमासे मुद्रिचायाचायाः फलाधिककथनं ।
रचनिस्रोतादिविधिः । श्रावणे मयनयाचाविधिः । भाद्रे दक्षिणपार्श्वीययाचाविधिः । आश्विने
वामपार्श्वीययाचाविधिः । कार्तिके उत्थानयाचाविधिः । अषाढमासे द्वादशीयाचाविधिः । पौषे
पुष्याभिषेकविधिः । माघे शास्त्रादशीविधिः । फाल्गुने दशयाचाविधिः । चैत्रे मदनमञ्जिका-
विधिकथनञ्च ।

No. 2233. पुष्पाञ्जलिः । Substance, country-made paper, 11 × 3½ inches. Folia, 4. Lines, 10 on a page. Extent, 63 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rápnágháta, Zillá Nadiyá, Gopívalabha Bhaṭṭáchárya; another copy at Sántipura, Paṇḍit Kálidása Vidyávágísa. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Pushpánjali. A hymn in praise of the Deví. By Ráma-krishṇa.

Beginning. भगवतीभगवत्यदपङ्कजं भसरभूततुरातुरवेवितं ।

सुजनमानसचंचपरिष्कृतं कमलयासलया निभृतं भजे ॥

तावुभावपि सन्देशं विद्वेगकुलदैवतो । इत्यादि ।

End.

इन्द्र + रम्यावडविन्दगम्यो

मुकुटमुकुटविन्दु + + + नन्द्यः ।

श्रीपतेः सुमुना कारितोवाधुनः ।

संलवः प्रीतये विश्वमातुः सदा ॥

Colophon. इति श्रीरामलक्ष्मणविरचितः पुष्पाञ्जलिः सम्पूर्णः ।

विषयः । श्रोत्रवाजिन भगवत्या मन्त्राभ्यादिकथनं ।

NO. 2234. गोविन्दस्तोत्रम् । Substance, country-made paper, 11 × 3½ inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 75 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rápnágháta, Zillá Nadiyá, Gopívalabha Bhaṭṭáchárya; another copy at Sántipura, Paṇḍit Kálidása Vidyávágísa. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Govinda-stotra ALIAS Vilvamañgala-stava. A hymn in praise of Vishṇu as Govinda. By Vilvamañgala.

Beginning. श्रीलक्ष्म विष्णो मधुकैटभारे

भक्तानुकम्पिन् भगवन् मरारे ।

बाधस्य मां केशव लोकनाथ

गोविन्द दामोदर माधवेति ॥

क्षये कुरुक्षामय पाण्डवानां

दुःशासनेनाहतवस्त्रकेश ।

लक्ष्मा तदा क्रोशदनन्यनाथा

गोविन्द दामोदर माधवेति ॥ इत्यादि ।

End. सुखावसाने इदमेव सारं दुःखावसाने इदमेव ज्ञेयं ।

देहावसाने इदमेव आर्यं गोविन्द दामोदर माधवेति ॥ ५६ ॥

Colophon. इति श्रीवित्पमङ्गलकृतं गोविन्दस्तोत्रं समाप्तं । शुभमस्तु सर्वेषां ।

विषयः । गोविन्दस्य स्तोत्रव्याजेन तन्नामादिमाहात्म्यकीर्तनं ।

No. 2235. द्विरूपकोषः वा शब्दभेदप्रकाशः । Substance, country-made paper, 11 × 8 inches. Folia, 8. Lines, 7 on a page. Extent, 61 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránágháta, Zillá Nadiyá, Gopívallabha Bhaṭṭáchárya. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Dvirúpakosha ALIAS **S'abdabheda-prakáśa.** A vocabulary of synonyms and homophonous words. By Purushottama Deva. Vide No. 223, Vol I, p. 118, for another work of this class.

Beginning. प्रबोधसाधातुमशब्दिकानां रूपमुपेत्यापि सतां कवीनां ।

ल्लोमया रूपमवाप्य शब्दभेदप्रकाशोऽखिलवाङ्मयार्थः ॥

विद्यादगारमागारमपगामापगामपि ।

अरातिमारातिमयो अम आमः प्रकीर्तितः ॥ इत्यादि ।

End. अन्यस्मीयवकारस्तु पवनस्यापि कथ्यते ।

तन्नुवायस्य वायेऽपि तन्नादिलक्ष्यं दृश्यते ॥

Colophon. इति पुष्पेयतमदेवकृतोद्विरूपकोषः सम्पूर्णः ।

विषयः । एकार्थप्रतिपादकानामनुरूपशब्दानां रूपभेदनिरूपणं ।

No. 2236. मानसिकपूजनम् । Substance, country-made paper, 10 × 3½ inches. Folia, 6. Lines, 12 on page. Extent, 99 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Gopívalabha Bhaṭṭāchārya; another copy at Śāntipura, Paṇḍit Kálidāsa Vidyāvágíśa. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Mānasika-pūjana. A hymn in which Vāgdevī, the goddess of learning, is mentally worshipped. By S'aṅkara Achārya.

Beginning. उपसि मागध मङ्गलगायनैर्भक्तिरिति जाम्बहि जाम्बहि जाम्बहि ।

क्षतिक्षपाद्रकटाक्षनिरीक्षणैर्जगदिदं जगदस्य दुष्कीकुर्व ॥

कनकमयवितर्दिशोभमानं दिशि दिशि पूर्णदुर्गङ्गकुम्भयुतं ।

मणिमयमण्डपमध्यमेक्षि मातर्भयि क्षपया हि समचनं गृहीतुं ॥ इत्यादि ।

End.

प्रत्यक्षं भक्तिसंयुक्तोयः पूजनमिदं पठेत् ।

वाग्वादिभ्यः प्रसादेन वत्सरान् स कविर्भवेत् ॥

Colophon. इति शङ्कराचार्यविरचितं मानसिकपूजनं समाप्तं ।

विषयः । मानसोपचारेण वाग्देव्याः पूजाविधिकथनमुखेन तन्वाद्यात्म्यादिकीर्तनं ।

No. 2237. आहप्रदीपः । Substance, palm leaf, 13 × 2 inches. Folia, 78. Lines, 5 on a page. Extent, 1,467 ślokas. Character Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Gopívalabha Bhaṭṭāchārya. Appearance. Prose and verse. Correct.

Śráddha-pradīpa. A summary of the rules for the performance of various kinds of Śráddhas. By Madanamamahā Mahāmahopādhyāya, son of Madhusūdana Paṇḍitarāja.

Beginning. संसारतापहतये हृदये निधाय

त्रीक्ष्णपादकमलद्वयमादरेण ।

वाक्वानि सम्यगवधार्य मुनीश्वराणां

आहप्रदीपमिदं वच्मि यजुर्विंशत्यै ॥

* तत्र कलावत् आहप्रदीपक्यतावच्छेदक इति विविच्यते । इत्यादि ।

End. तात्पर्यविषयभावात् यावद्वचनं हि वाचनिकमिति न्यायादिति ।

Colophon. इति मन्मथोपाध्यायपण्डितराजमधुसूदनात्मजमन्मथोपाध्यायश्रीमदन्मनाहरविरचिते आहप्रदीपे तीर्थवाहप्रकरणं । समाप्तेऽयं पन्थः ।

विषयः । यजुर्वेदिनां आहविधिकरूपं । तत्र आहश्लेषकरूपं । निमन्त्रणादिविधिक-
चनं । आहपरिभाषाकरणं । विचिताविहितप्रयनिरूपं । आह मन्मथोपादीनां देवविधिकरूपं ।

—

Práyaścitta-párijáta. A digest of the Smṛiti rules for performing expiatory penances for various offences. By Ratnapáni.

श्रीरत्नपाणिः कृतिनां हिताय करोति साधुस्मृतिपरिजानं ॥

End. इति कामधेनुत्तमादरनीयं । अन्यत्त सुधीभिः स्वयमहनीयमिति ।

विधयः । प्रायश्चित्तस्वरूपकथनं । प्रायश्चित्ताकरणे द्वादशकथनं । ब्रह्मचर्यादिमहापातका-
निरूपणं । पारिभाषिक ब्रह्मपातकलक्षणं । निमित्तिनां अपि बध्मभगित्त्वकथनं । प्राणान्तिकप्राय-
तकथनं । तत्र मरणविधिकथनञ्च । द्वादशवर्षिकव्रतविधानं । प्राजापत्यादिव्रतविधानं ।
श्रागशौचमुक्तपविधिकथनं । तत्र धेनुमुक्कलनादिविधिकथनं । अविद्यवैशादिहतब्रह्मचर्या-
यश्चित्तं । ब्राह्मणस्य अविद्यादिहत्याप्रायश्चित्तं । अविदादेः वैशादिहत्यादिप्रायश्चित्तं । ब्राह्म-
दिबध्मार्थमुद्यतस्य कथङ्गारं तत्राहतार्थस्य प्रायश्चित्तं । छुरापानादिप्रायश्चित्तं । तत्र अविद्या-
नां मिशेषकथनं । सुवर्णचौर्यादिप्रायश्चित्तं । सामान्यतः चौर्यप्रायश्चित्तं । गुर्वङ्गनागसनप्राय-
तं । स्त्रीबध्मप्रायश्चित्तं । गर्भबध्मप्रायश्चित्तं । अग्निचारिणादिबध्मप्रायश्चित्तं । प्रायश्चित्ताभावनिरू-
पणं । तत्रप्रपञ्चनिरूपणं । गोवधादिप्रायश्चित्तं । तदपवादकथनं । प्रकीर्णकप्रायश्चित्तकथनञ्च ।

No. 2239. *सुतिचन्द्रिका*। Substance, country-made paper, 17 x 4 inches. Folia, 188. Lines, 8--9 on a page. Extent, 12,900 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránágháta, Zillá

Nadiyá, Gopivallabha Bhaṭṭāchārya. Appearance, decayed. Prose and verse, Correct.

Smṛiti-chandriká. A digest of the Smṛitis regarding duty. By Apadeva Mahámahopādhyāya.

Beginning. इन्दिराष्टदयानन्दं कुण्डेन्दिवरलोचनं ।

मानन्दं परमानन्दं वन्देऽहं नन्दनन्दनं ॥

अथ सर्वेषां कर्मणां कालाधीनत्वात् प्रथमतः स एव निरूप्यते । तत्र व्यासः । तिथिनक्षत्र-
वारादिकालभागेषु यदुच्यते । विहितं वा निषिद्धं वा पालयन्तिदिवं व्रजेत् । इत्यादि ।

End. इत्यतः सामान्यतोऽतिदेशपात्रौ तत्तद्विशेषत एव उपदेशः ।

Colophon. इति मङ्गलमहापाध्यायमीमांसकवीश्वरदेवकृतौ स्मृतिचन्द्रिका परिपूर्णा ।

विषयः । कालस्वरूपविवेचनं । तिथ्यादिलक्षणादिकथनं । मलमासादिविवेचनं । तत्र
विहिताविहितकर्मनिरूपणं । व्रतपरिभाषाकथनं । तदुच्यते प्रतिष्ठेः कालविवेचनं । नक्शादि-
व्रतनिरूपणं । तिथिद्वैधेः व्यवस्थाकथनं । प्रातःकृत्यादिविधिः । दन्तधावनादिविधिः । स्नानविधिः ।
तर्पणविधिः । सन्यासविधिः । गायत्रीजपविधिः । मालाविधिः । मालाभेदे देवताभेदकथनं ।
फलद्विशेषकथनञ्च । मध्याह्नकृत्यकथनं । वैश्वदेवादिविधिः । नित्यश्राद्धविधिः । आतिथ्यविधिः ।
भोजनविधिः । मध्याह्नान्ननिरूपणं । आचमनविधिः । ताम्बूलविधिः । पुराणश्रवणादिविधिः ।
तत्र स्त्रीशूद्रयोर्विशेषकथनं । सायंसन्यासविधिः । रात्रिकृत्यनिरूपणं । शयनविधिः । विवाह-
विवेचनं । वरकन्यालक्षणादिकथनं । कन्यादोषादिकथनं । सपिण्ड्यादिकथनं । अश्विवेदना-
दिविवेचनं । नान्दीमुखादिविधिः । कन्यादानाधिकारिनिरूपणं । वामदानविधिकथनं । विध-
वाविवाहविधिः । युगान्तरविषयलनिरूपणं । स्त्रीधर्मकथनं । एकादशीव्रतविधिः । प्रसङ्गात्
जन्माष्टमीव्रतविधानकथनं । शिवरात्रिव्रतकथनं । श्रीरामनवमीव्रतकथनञ्च । गर्भधानविधिः ।
जातकर्मविधिः । नामकरणविधिः । अन्नप्राशनविधिः । विद्यारम्भविधिः । तत्र कालशुद्ध्यादिवि-
वेचनं । अन्नध्यायनिरूपणञ्च । चूडाकरणकर्णवेधादिविधिः । उपनयनविधिः । तत्र वेदाध्ययन-
विधिकथनं । ब्रह्मचर्यविधिकथनञ्च । समावर्तनविधिकथनं । गार्हपत्यधर्मकथनं । वाणप्रस्थावि-
धिकथनं । मध्याह्नविधिकथनं । तत्र तत्र नियमादिकथनञ्च । अन्त्येष्टिविधिकथनं । दाहादिवि-
धिकथनं । पश्चिमरक्षाविधिः । सहस्रनाम्नगमनादिविधिः । अशौचनिरूपणं । सङ्क्रान्तशौच-
निरूपणं । वालाशौचं । स्नाशौचं । दशाहृत्यनिरूपणं । पूरकदनादिविधिः । शौरादिविधिः ।
श्राद्धविधिः । वैतरणीविधिः । षोडशादिदानविधिः । रुद्रदानविधिः । ह्येष्ट्यर्गविधिः । काम्य-
ह्येष्ट्यर्गविधिः । साधिकविधिः । सपिण्डीकरणादिकालविवेचनं । विष्णुपतिनादिश्राद्धविधिः ।
नवाम्नकालादिकथनं । अक्षय्यपञ्चम्यादिविधिः । अमावस्यादिश्राद्धविधिः । श्राद्धाधिकारिनि-
रूपणं । आद्ये विहिताविहितव्रतनिरूपणं । एकादिकादिविधिनिरूपणञ्च ।

No. 2240. इन्द्रजित्केरली। Substance, country-made yellow paper, 17 × 4 inches. Folia, 18. Lines, 6 on a page. Extent, 207 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Bráhmaṇi-kunḍá, Zillá Raṅgpur, Rámachandra Bhaṭṭácharya. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Indrajit-kerali. A treatise on divination by certain letters of the alphabet and by Onomancy. By Indrajit.

Beginning. साक्षात् वैशोक्यसंवादं प्रश्ने केरलिभाषितं ।

विकालविषये ज्ञानं तस्मै सर्वविदे नमः ॥

अज्ञानात्मस्य लोकस्य तत्त्वज्ञानमलोक्य ।

चक्षुःश्रीलितं येन तस्मै सर्वविदे नमः ॥

ज्ञानप्रदीपमादाय वर्णिं कृत्वा सद्चरैः ।

स्वरसेहेन संयुक्तां ज्वालयेदुत्तमधरैः ॥

अथ कचटतपयशा वर्माः शुभाशुभकराः । इत्यादि ।

End. इतीयदशदण्डे । जीमुधा । यथासंख्येन बालयुववृद्धमुखात् ज्ञातव्यं । वाचक संख्याया अचरादिकं कृत्वा अचराङ्कदिगङ्कटवाच्यङ्कानामेकीकृत्य विभिर्हरनीयं । तदा धामुजी इत्यादि ॥

Colophon. इति इन्द्रजित्केरलिः (ली) समाप्ता ।

विषयः । सर्वेषु प्रश्नेषु अचरविशेषपद्धतेन शुभाशुभज्ञानोपायनिरूपणं ।

No. 2241. आयुर्द्वयटीका। Substance, country-made yellow paper, 17 × 4 inches. Folia, 12. Lines, 6 on a page. Extent, 216 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Bráhmaṇi-kunḍá, Zillá Raṅgpur, Rámachandra Bhaṭṭácharya. Appearance, new. Prose. Correct.

Āyurdāya-ṭīkā. A commentary on the *Āyurdāya*, an astrological work on the calculation of the period of life. By Mathurānātha Tarkavāgis'a.

Beginning. श्रीमता मथुरानाथनर्कवागीशधीमता ।

निगदीकृत्य द्दशन्ते आयुर्द्वयस्य भाषनाः ॥

अथ पिण्डादुरिति जन्मकालीनसूच्यादिपदैः परमोच्चसौरमिष्ट्यादिमंख्यपिण्डाद्युर्वत्परा-
दियन् इत्यर्थः । इत्यादि ।

End. अथ चयाणां मध्ये द्वयोर्बलसाम्ये स एवाह । लग्नाकर्कवोरर्कशङ्कवोर्वा लग्ना-
दुपत्योरपि बीजसाम्ये ।

विषयः । पिण्डाद्युर्वत्परापत्यस्य व्याख्यानं ।

No. 2242. स्पष्टजातकपद्धतिः । Substance, country-made yellow paper, 17 × 4 inches. Folia, 16. Lines, 5 on a page. Extent, 216 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Bráhmaṇi-kaṇḍá, Zillá Raṅgapur, Raṁendra Bhaṭṭáchárya. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Spashta-játaka-paddhati. Rules for casting horoscopes. By Rághunanda S'armá.

Beginning. नत्वा सरस्वतीं देवीं राघवानन्दशर्मा ।

चक्रे विदग्धतोषाय स्पष्टजातकपद्धतिः ॥

आदौ व्यापारदैर्ज्ञेयोजन्मकालः सुनिश्चितं ।

तत्कालप्रभवाः कार्याः सिद्धान्तोक्तसूत्रा यथाः ॥

असकृत् कर्मणा येन यान्ति हस्ततुल्यतां दिवि । इत्यादि ॥

End. यदहं प्राप्तं नक्षत्रभागवर्षेशेषं द्वादशगुणितं नक्षत्रेण भागः । यत्तत्त्वं नक्षत्रयो-
मौसं विंशद्गुणितं तेन भागः षष्टिगुणितं तेन भागः ।

विषयः । जन्मपत्रिकाकरणविधिकथनं ।

No. 2243. निदानतत्त्वम् । Substance, country-made yellow paper, 17 × 4 inches. Folia, 4. Lines, 6 on a page. Extent, 87 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Bráhmaṇi-kaṇḍá, Zillá Raṅgapur, Raṁendra Bhaṭṭáchárya. Appearance, new. Prose. Correct.

Nidána-tattva. A commentary on the Panchasvará, an astrological treatise on the calculation of the date when a person is to die. By Sad Upádhyáya.

Beginning. अथ नामाचरलब्धस्य राहुदशाङ्गादारभ्य सप्तशतवर्षे यस्मिन् क्षरे पतितं
तत्र यानि दिनानि तेषु मृत्युर्वाच्यः । दिनानि विभिर्भिन्नव्य चतुर्विंशतिदिनानि तेषामपि
यानि शून्यात्मकवाञ्छसम्बन्धानि तत्र मृत्युः । इत्यादि ।

End. प्रथमदिनीषस्यैर्द्धा द्वौ चारौ पतितौ गणितागणिततयिषस्यन्विद्येन
तथैव न्यतरापाद्याः ।

Colophon. इति सद्गुप्ताध्यायविरचितं निदानतत्त्वं समाप्तं ।

विषयः । पञ्चसराभिधानज्योतिषस्य व्याख्यानम् ।

No. 2244. धातुमात्रा । Substance, country-made yellow paper, 16 × 4 inches. Folia, 12. Lines, 4 on a page. Extent, 120 ślokas. Character,

Bengali. Date, ? Place of deposit, Itākumārī, Zillā Raṅgpur, Vaikuṇṭheśvara Bhaṭṭāchārya. Appearance, new. Verse. Correct.

Dhātumālā. A dissertation on obscure and little-used verbal roots and their conjugations. By Is'varakānta.

Beginning. धात्वा धीशमधीशमीशमनिशं शब्दोगुणैर्यन्विता

शान्तदीश्वरकान्तकान्तकविना धातुसमा + ज्ञिता ।

स + इत्य गणान्धौ पदनिधौ तदातुमास्त्रामला

भूयाद्भूरिगणान् प्रभूतपदकान् बालालिकण्डोज्ज्वला ॥

विध्यति सेधति + + + रूपे चिरपि किन्तु कृतीति विरूपे ।

भवति च भावयते भवते स्युरीडे ईदयतीदति च स्युः ॥ इत्यादि ।

End. खज्यते खजतीति स्याद्विज्यते निजतीति च ।

समते चास्यतीति स्यात् चिन्ते चिद्यत इत्यपि ॥

Colophon. इति धातुमाला समाप्ता ।

विषयः । गणभेदेन केषाञ्चिदातुनां रूपप्रदर्शनं ।

No. 2245. शान्तिशतकव्याख्यातरङ्गिणी । Substance, country-made paper, 13 × 3½ inches. Folia, 30. Lines, 8 on a page. Extent, 1,062 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1663. Place of deposit, Itākumārī, Zillā Raṅgpur, Vaikuṇṭheśvara Bhaṭṭāchārya. Appearance, old. Prose. Correct.

S'ānti-śataka-vyākhyā-taraṅginī. A commentary on Sīhala's century of verses called *Sāntiś'ataka*. By Rāmakānta Vāchस्पति, of the Chāṭṭa sept.

Beginning. लक्ष्मीकान्तं दिव्यगुणगिरोरज्जुहाङ्गियुग्मं

महाचार्यं सपदि वक्तुः पूर्वपक्षासुरारिं ।

नत्वा तातं किमपि कुतुकाश्रायवागीशसूनु-

र्वाण्यां शान्तिप्रसूतशतको रामकान्तसुनोति ॥

वेद्यामङ्गोपदेष्टोत्तमचाराजपरमयोगी सिद्धान्तनानाम कश्चित्पञ्चोत्तमज्ञानं मोचयेदुदिति
अभिप्रेत्य कथयन्नाह नमस्साम इति पिष्टचरणानु विधातारमित्यादि ।

End. निःसङ्गः एतेन कर्मधारयेत्यादौ न विरोध इति क्तमः ।

Colophon. इति चङ्कुलोद्भवशीरामकान्तवाचस्पतिविरचिता शान्तिशतकव्याख्या-
तरङ्गिणी समाप्ता । समाप्तं पुस्तकवेदं । शकाब्दाः १६६२ ।

विषयः । सिद्धान्तशतशान्तिशतकस्य व्याख्यानं ।

CLASSIFICATION.

I.—VEDA S'A'STRA.

- a.* Sañhitá (hymns).
- b.* Bráhmaṇa (ceremonials).
- c.* A'raṇyaka (do. appropriate for forest life).
- d.* Upanishad (theology).
- e.* Vaidika (Sútra, rituals, phonetics, &c.)

II.—ĀITIHA'SIKA S'A'STRA.

- a.* Itihāsa (history).
- b.* Purāṇa (ancient legends).

III.—KĀ'VYA S'A'STRA.

- a.* Kāvya (poems).
- b.* Nāṭaka (drama).
- c.* Champú (poetico-prose compositions).
- d.* Kosha (miscellaneous poetical collections).
- e.* Upākshyāṇa (tales and romances).

IV.—ABHIDHĀ'NA S'A'STRA (lexicography).

V.—VYA'KARAṆA S'A'STRA (grammar).

VI.—CHHANDAH S'A'STRA (versification).

VII.—ĀLANKĀ'RA S'A'STRA (rhetoric).

VIII.—JYOTISH S'A'STRA (astronomy and astrology).

IX.—SMṚITI S'A'STRA (law, civil and canonical).

X.—SĀṆGI'TA S'A'STRA (music).

XI.—ŚILPA S'A'STRA (arts).

XII.—KĀ'MA S'A'STRA (economics).

XIII.—DĀRŚ'ANA S'A'STRA (philosophy).

- a.* Dārś'anika (general philosophy).
- b.* Sāñkhya (hyltheistic).
- c.* Yoga (theocratic).
- d.* Nyāya (dialectic).
- e.* Vaiś'esika (physical).
- f.* Mīmāṃsā (ritualistic).
- g.* Vedānta (monotheistic).
- h.* Apparadārś'anika (minor systems of philosophy).

- XIV.—BHAKTI S'A'STRA (faith).
XV.—TANTRA S'A'STRA (mysticism).
XVI.—VAIDYAKA S'A'STRA (medicine).
XVII.—JAINA S'A'STRA (Jaina religion).
XVIII.—BAUDDHA S'A'STRA (Buddhist religion).
XIX.—ANIRDHIṢṬA (miscellaneous).
-

CLASSIFIED INDEX.

I.—VEDA S'Ā'STRA.

a. Sañhitā.

b. Brāhmaṇa.

c. A'raṇyaka.

d. Upanishad.

				<i>No.</i>	<i>Page</i>
Gáyatryupanishad,	...	...	...	2185,	251
Kálikopanishad,	...	...	...	2194,	258
Kaulikopanishad,	...	...	...	2193,	257
Pras'nopanishadálaka,	...	...	...	2051,	116
Táropanishad,	...	...	...	2196,	259
Tattvopanishad	...	...	...	2192,	257
Traipuropanishad,	...	...	...	2197,	259

e. Vaidika.

A'shápukramaṇiká,	...	...	...	2112,	176
Gáyatrí-hridaya,	...	...	...	2186,	251
Gáyatrí-vyākhyá,	...	...	...	2187,	252
Háutrika-paddhati	...	...	...	2062,	128
Sarvánukramaṇiká,	...	...	...	2114,	177

			No.	Page
Vaidika-liṅgārtha-vivechana,	...	...	2045,	110
Yajurvallabha,	...	...	2061,	127

II.—AITHIHA'SIKA S'A'STRA.

a. Itihāsa.

Pāṇḍava-charita,	...	...	2004,	25
Mahābhāratārtha-prakāś'ini, <i>alias</i> Virodha-bhañjanī,				
2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090,	150, 151, 152, 153			
2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096,	154, 155, 156, 157			
Mahābbārathārtha-saṅgraha-dipikā,	...	...	2126,	193
Mahābbārata, As'vamedha-parva,	...	...	2159,	219
Mithiles'a-charita,	...	...	2023,	48
Virāṭaparva-ṭikā,	...	...	2158,	219

b. Purāṇa.

Ambikā-khaṇḍa,	...	...	2053,	117
Chandikā-charita-chandrikā,	...	...	2008,	30
Devī-māhātmya-ṭikā,	...	...	2063,	128
Devī-purāṇa,	...	...	2118,	180
Dharma-purāṇa,	...	...	2182,	244
Dhyāna-yoga-sāra,	...	...	2098,	158
Durgāvabodhini,	...	...	2175,	236
Guptavatī,	...	...	2199,	261
I's'varagītā-bhāṣhya,	...	...	2050,	115
Kedāra-khaṇḍa,	...	...	2109,	170
Kāś'ikhaṇḍa-ṭikā (uttarārdha),	...	...	2191,	255
Nandikes'vara-saṅhitā,	...	...	2208,	272
Nīlādri-mahodaya,	...	...	2012,	36
Purāṇa-sarvasva,	...	...	2068,	132
Tattva-dipikā,	...	...	2149,	211

III.—KA'VYA S'A'STRA.

a. Kāvya.

Anyokti-s'ataka,	...	...	2013,	38
Artha-ratnāvalī,	...	...	2229,	292
A'ryā-saptas'atī,	...	...	2211,	276
Bhagavatī-padya-pushpanjalī,	...	...	2214,	280
Bhāshāvṛitti,	...	...	2155,	216
Chaitanyāśṭaka,	...	...	2224,	287
Gaurāṅgastava-kalpataru,	...	...	2226,	288
Govinda-stotra,	...	...	2234,	297
Kalāpa-dīpikā,	...	...	2154,	215
Laghusapta-satī-stotra,	...	...	2216,	281
Meghadūta-ṭikā,	...	...	2103,	163
Naishadhīya-prakās'a,	...	...	2104,	164
Nalacharita-ṭikā,	...	...	2207,	271
Nāmāvalī-stotra,	...	...	2215,	280
Pusphāñjalī,	...	...	3233,	297
Raghuvaṇś'a-viveka,	...	...	2181,	243
Rāvaṇa-badha,	...	...	2082,	144
S'āntis'ataka-vyākhyā-taraṅginī,	...	...	2245,	304
S'ivapañchās'ikā,	...	...	2217,	282
Subhāshinī,	...	...	2223,	286
Tattvachandrikā,	...	...	2140,	205
Tripurāsundarī-stuti,	...	...	2166,	228
Vrajavilāsa-stava,	...	...	2225,	288

b. Nāṭaka.

Kuvalayās'vīya,	...	...	2035,	64
Mālatimādhava-ṭikā,	...	...	2137,	202
Puranjana-charita,	...	...	2000,	20

c. Chāmpu.

d. Kosha.

e. Upākhyāna.

IV.—ABHIDHA'NA.

Amarakosha-bhāshya,	...	...	2178,	238
Amarakosha-mālā	...	...	2064,	129
Dvirūpakosha,	...	...	2235,	298

V.—VYA'KARAṆA.

Dhātumālā,	...	...	2244,	304
Gīrvāṇa-padamanjarī,	...	...	2167,	229
Kāś'ikā-vivarana-panchikā <i>alias</i> Kāś'ikā-nyāsa,	...	...	2075,	139
Liṅga-vṛitti,	...	...	1993,	14
Mugdhabodha-pariś'ishṭa,	...	...	2169, 2210,	230, 276
Natvabheda,	...	...	2164,	226
Paribhāshā-vṛitti,	...	...	2074,	139
Tantra-pradīpa,	...	...	2076,	140
Tantra-pradīpoddīpana,	...	...	2083,	149
Ushmabheda,	...	...	2170,	231

VI.—CHHANDAH.

Chhando-manjarī-tīkā,	...	...	2066,	130

VII.—ALANĀKA'RA.

Kāvya-kaumudī,	...	...	2044,	109
Ratnamālā,	...	...	2222,	286
Vṛitta-darpaṇa,	...	...	2028, 2035,	54, 68

VIII.—JYOTISHA.

Ayurdāya-tīkā,	...	...	2241,	302
Grahalāghava-siddhānta-rahasya,	...	...	2024,	49

			No.	Page
Grahalághava-ťíká,	...	...	2025,	51
Indrajit-keralí,	...	...	2240,	302
Játaskasára,	...	...	1994,	14
Jyotihsára-samuechaya,	...	...	2021,	46
Jyotish-sútra,	...	...	2145,	208
Lilávatyudáharāṇa,	...	...	2227,	289
Manjarí <i>alias</i> Svarodaya ťíká,	...	...	2097,	158
Nidána-tattva,	...	...	2243,	303
Spashṭajátaka-paddhati,	...	...	2242,	303

IX.—SMṘITI.

A'chára-darpaṇa,	...	...	2128,	195
A'chára-saṅgraha,	...	...	2017,	42
A'hnikáohára-rája,	...	...	2184,	248
As'aucha-dípiká,	...	...	2070,	136
As'aucha-saṅgraha,	...	...	2071,	137
As'aucha-vyavasthá,	...	...	2072,	137
Chbandogáhnikoddhára,	...	...	1989,	10
Dána-chandriká,	...	...	2102,	162
Dána-pañjī,	...	...	2002,	23
Dána-ságara,	...	...	2179,	239
Dána-ratnákara,	...	...	2069,	134
Dattaka-viveka,	...	...	2065,	129
Dáyabhága-ťíká,	...	...	2106,	166
Dáyabhága-ťippaní,	...	...	2123,	189
Dáyabhága-s'iddhánta-kumuda-chandriká,	...	...	2079,	142
Dharmádharma-prabodhiní,	...	...	1999,	18
Dharma-kosha,	...	...	2031,	58
Dharma-ratnákara,	...	...	2133,	198
Divyanirṇaya,	...	...	2015,	40
Dolayátrá-viveka,	...	...	2146,	209
Durgotsava-nirṇaya,	...	...	2148,	210
Dvadasayátráprámāṇa tattva,	...	...	2232,	296
Dvividha-jalásayotsarga-pramāṇa-darsana,	...	...	1990,	11

				No.	Page
Ekoddhishta-sáriní,	...	...	...	2020,	45
Kṛitya-kalpataru,	...	...	...	2183,	247
Kshaymāsādi-viveka,	...	...	...	2019,	44
Mahādāna-vākyavalí,	...	...	...	2082,	59
Malamásatattva-ṭiká,	...	...	...	2116,	178
Mānasika-pūjana,	...	...	...	2286,	299
Mithiles'áhnika,	...	...	...	2009,	30
Parikshápadhdhati,	...	...	...	2195,	258
Pārvaṇa-chandriká,	...	...	...	2018,	43
Práyas'chitta-kaumudí,	...	...	...	1984,	5
Práyas'chitta-párijata,	...	...	...	2238,	300
Práyas'chitta-prakás'a,	...	...	...	2121,	187
Pushpamálá,	...	...	...	1998,	17
Saiva-sarvas'vasára,	...	...	...	1983,	1
Sambandha-viveka,	...	...	...	2073,	138
Saṅkrānti-viveka,	...	...	...	2139,	205
Saṅskāra-paddhati-rahasya,	...	...	...	2177,	237
Saptasútra-sanayása-paddhati,	...	...	...	2231,	295
Sárásutra-tattva-saṅgraha,	...	...	...	2153,	214
Saroja-kaliká,	...	...	...	2014,	39
Smártta-samuechaya,	...	...	...	2105,	165
Smṛiti-chandriká,	...	...	...	2239,	301
Smṛiti-kaumudí,	...	...	...	2077,	140
Smṛiti-pradípa,	...	...	...	2218,	283
Smṛiti-ratnákara,	...	...	...	2180,	240
Smṛiti-saṅgrahasára,	...	...	...	2174,	235
Smṛiti-tattva-smṛita,	...	...	...	1992,	12
Sraddha-pradípa,	...	...	...	2237,	299
S'raddha-ratna,	...	...	...	2026,	52
S'raddha-viveka-bhávartba-dípa,	...	...	...	2080,	143
Subhakarma-nirṇaya,	...	...	...	1987,	7
Subodhíni,	...	...	...	2022,	47
Suddhi-darpaṇa,	...	...	...	2132,	197
Sudráchāra-chintámapi,	...	...	...	2001,	22
Sudráhah-kṛitya-tattva,	...	...	...	2230,	294

			No.	Page
Tattvāṃṣita-sāroddhāra, ...	...	...	2030,	57
Tithinirṇaya, ...	...	...	2033,	60
Udvāhatattva-ṭikā, ...	...	...	2117,	179
Vibhāga-sāra, ...	...	...	2037,	67
Vichāra-nirṇaya, ...	...	...	2147,	210
Vratāchāra, ...	...	...	2029,	55
Vrata-paddhati, ...	...	...	1995,	15
Vyavahāra-darpana, ...	...	...	2136,	201
Vyavahāra-ratnākara, ...	...	...	2036,	66

X.—SANGI'TA.

XI.—S'ILPA S'ĀSTRA.

XII.—KĀMA S'ĀSTRA.

Kāma-sūtra, ...	...	...	2007,	166
Sṛiṅgāra-tīlaka-ṭikā, ...	...	...	2189,	253

XIII.—DARSANA S'ĀSTRA.

a. Darsana.

b. Sāṅkhya.

Kapila-sūtra-bhāṣya, ...	...	...	2198,	260
Tattvasamāsa, ...	...	...	2228,	289

c. Nyāya.

Ākhyātavāda-vyākhyā-rahasya, ...	...	...	1985,	5
Anumāna-didhiti-sāra-maṅjarī, ...	...	...	2176,	237
Gṛāmaprakāś'a-vivṛiti, ...	...	...	2124,	189
Khaṇḍana-khaṇḍa-khādya-ṭikā, ...	...	...	1983,	9
Kiraṇāvalī-prakāś'a-prakāś'ikā, ...	...	...	2007,	29
Laukika-nyāya-muktāvali, ...	...	...	2134,	199
Līlāvatī-prakāś'a-tīppaṇi, ...	...	...	1997,	16

			No.	Page
Nyáya-kusumáñjali-prakarana,	...	...	2060,	126
S'aktiváda-vivaraṇa,	...	...	1986,	6
S'áriraka-nyáya-nirṇaya,...	...	...	2212,	277
Tattva-chintámaṇi,	...	...	2129,	195
Tattva-dípana,	...	...	2006,	28

d. *Vaiśeṣika.*

e. *Mīmāṃsá.*

Adhikaraṇa-málá,	...	...	2081,	143
Mímāṃs'a-kusumáñjali,	...	...	2048,	111
Mímāṃsá-sútra-dídhiti <i>alias</i> Nyáyaválí-dídhiti,	...	...	1991,	11
S'ástra-dípiká,	...	...	2052,	117
Sivárkodaya,	...	...	2047,	111
Siddhánta-manjarí-bháva-dípiká,	...	...	2220,	284

f. *Vedánta*

Tattva-sára,	...	...	2142,	207
Garbha-gítá,	...	...	2143,	207
Gítá-pradípa,	...	...	2138,	203
Mahávedánta-shaṭaka,	...	...	2141,	206
Mithyátva-nirvachana,	...	...	1996,	16
Nirvána-prakarana,	...	...	2111,	175
Nyáya-ratnávalí,	...	...	2209,	275
S'áriraka-mímāṃs'a-bhāṣhya-vivaraṇa,	...	...	2046,	110
Siddhánta-manjusá,	...	...	2221,	285
Siddhántárṇava,	...	...	2099,	159
S'rnti-kalpadruma,	...	...	2219,	283
Subodhiní,	...	...	2144,	208
Vedánta-chintámaṇi,	...	...	2200,	262
Vedántasára-bhávártha-dípiká,	...	...	2078,	141
Vedánta-siddhánta-kaumudí,	...	...	2100,	160
Vidvanmaṇḍana,	...	...	2115,	178
Yatindramata-dípiká,	...	...	2054,	121

	<i>No.</i>	<i>Page</i>
<i>g. Yoga.</i>		
Mahárámayāṇa, ...	2049,	112
Pátanjala-sūtra bhāṣya, ...	2135,	201
Vās'ishṭha-chandriká, ...	2205,	268
Yoga-chandriká, ...	2127,	194
Yogamañi-prabhá, ...	2058,	125
Yogarātnākara, ...	2003,	24
Yoga-s'āstra, ...	2057,	124

h. Aparadārsanika.

XIV.—BHAKTI S'A'STRA.

Bhagavad-bhakti-chandriká, ...	2120,	186
Bhakti-taraṅgiṇī, ...	2005,	26
Bhāva-chandriká, ...	2131,	197
Chamatkāra-chandriká, ...	2150,	212
Govinda-viradhāvali-vyākhyá, ...	2152,	214
Haimāṅgikī, ...	2171,	232
Mādhurya-kādambinī, ...	2101,	161
Mahima-prakāśiká, ...	2206,	270
Nāma-kaumudī, ...	2110,	174
Paddhati-pradīpa, ...	2157,	218
Smarapakrama-mālá, ...	2156,	217
Sāttvatāchāravādārtha vá Bhaktivilāsa-mata-dīpiká, ...	2173,	234
Vaiṣṇavāmṛita, ...	2119,	185
Vaiṣṇava-sidhānta-vaijayantī, ...	2108,	169
Vaiṣṇava-toṣaṇī, ...	2125,	190
Vṛindāvana-rahasya <i>alias</i> Vṛindāvana-s'ataka, ...	2122,	188

XV.—TANTRA S'A'STRA.

Deyībhakti-rasollāsa, ...	2168,	230
Dīpa-prakāśa, ...	2055,	122
Hayas'irsha-pañcharātra, ...	2034,	61
Manoramā, ...	2204,	267
Mantra-pradīpa, ...	2011,	34
Pichchhilá-tantra, ...	2188,	252

	No.	Page
Rāsa-gītā,	2113,	176
Rāsollāsa-tantra,	2151,	213
S'abdaprakāśa <i>alias</i> Dīpaprakāśa-tippaṇa, ...	2056,	123
S'ākta-krama,	2067,	130
S'akti-tantra,	2201,	263
Shāṭchakra-dīpikā,	2130,	196
Tantra-dīpikā,	2202,	264
Tantra-kaumudī,	2010, 2190,	82, 254
Tantra-pradīpa,	2172,	233
Yoginī-tantra,	2213,	278

XVI.—VAIDYAKA S'ĀSTRA.

Ayurveda-dīpikā,	2160,	223
Nāḍiparīkshāḍi chikitsā-kathana,	2016,	41
Nāḍi-vijñāna,	2163,	226
Pathyāpathya-vibodhaka,	2059,	126
Rasamanjarī,	2162,	225
Rasendra-kalpadruma,	2165,	227
Rasendra-sārasaṅgraha,	2161,	224

XVII.—JAINA S'ĀSTRA.

A'pta-mīmāṃsita,	2042,	105
Bhagavatī-vṛitti,	2043,	109
Harivaṅśa-purāṇa,	2040,	74
Puṇya-cchandodaya-purāṇa,	2039,	70
Triloka-sāra <i>alias</i> Tiloya-sāra,	2041,	97

XVIII.—BAUDDHA S'ĀSTRA.

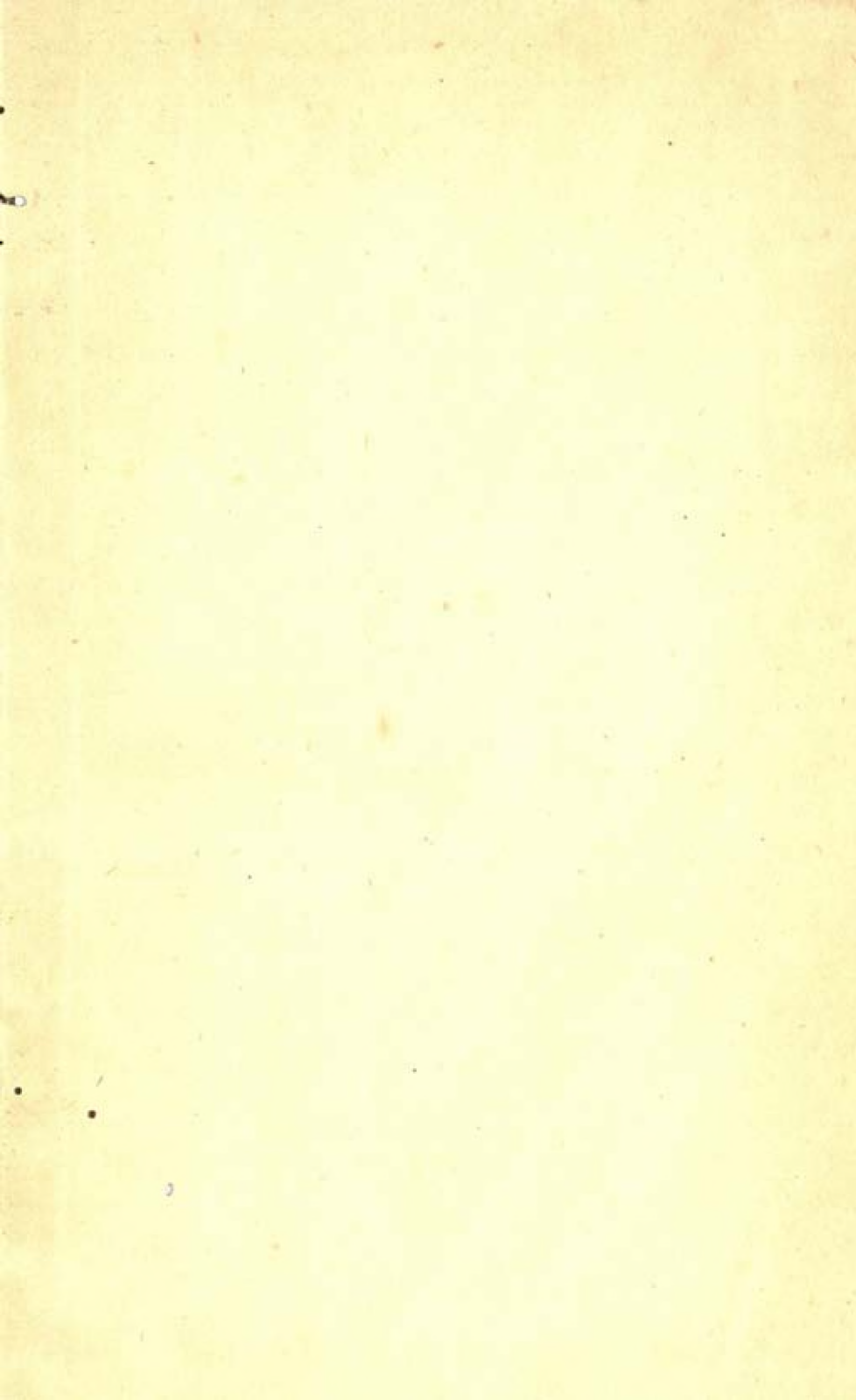
XIX.—ANERDISHṬA.

Mānasollāsa,	2203,	265
Vṛitti-dīpikā,	2027,	53

V.R
cat. 24/12/75

Central Archaeological Library,

NEW DELHI.

23551

Call No. 091.4912/ Mir

Author— Mitra, Rajendra
delhi

Title— No. 1000 of Sanskrit
MSS Vol. 586.

Borrower No.

Date of Issue

Date of Return

"A book that is shut is but a block"

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY

GOVT. OF INDIA
Department of Archaeology
NEW DELHI.

Please help us to keep the book
clean and moving.